



คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

ISSN 0859 - 3485

บรรณาธิการ

โกวิทย์ พิมพวง



Faculty of Humanities,
Kasetsart University, Bang Khen

Manutsayasad Wichakan

Volume 28 Number 2 (July - December 2021)

ISSN 0859 - 3485

Editor

Kowit Pimpuang

ที่ปรึกษาของบรรณาธิการ:

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา อินทร์มพรรย

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณาธิการ:

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ พิมพวง

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและ
นวัตกรรม คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวิ โชควดิน

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัยและ
นวัตกรรม คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ:

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สดชื่น ชัยประสาธน์
ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจานันท์
ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

ศาสตราจารย์ ดร.นรภฤต วันตะเมธ
ศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ
ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตจรเจริญ
ศาสตราจารย์ชวน เพชรแก้ว

ศาสตราจารย์พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา กาญจนะวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ จุฬาพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี ตั้งพิชัยกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช โอสถานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ ตระกูลฮั่น
รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช
สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรังสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ภูเจริญศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทโรทก
รองศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท น้อมเนียน
รองศาสตราจารย์ปราวณี จงสุริตธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดากร เจริญกิตบวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุตา รัชนี้ ณ อยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บารมี อริยะเลิศเมตตา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิม ชามาร่า ญาร่า
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ กักต้ออักษร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี คทวนิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูริวัจน์ เดชอุ้ม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรภรณ์ อาจหาญ
อาจารย์ ดร.วราพรณ อภิสุภะโชค
อาจารย์ ดร.วิไลพร สุจริตรมกุล
Professor Dana Healy, Ph.D.
Professor Kamil Deen, Ph.D.
Professor Kim Hong Koo, Ph.D.

Professor Low Kok On, Ph.D.

Professor William Chapman, Ph.D.
Professor Yoko Kikuchi, Ph.D.

Associate Professor Apisit Waraeksiri, Ph.D.

Paul Michael Taylor, Ph.D.

ผู้ช่วยบรรณาธิการการจัดการ:

ศรัววรรณ บุญประเสริฐ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
SOAS University of London
University of Hawai'i at Manoa
Busan University of Foreign
Studies
Universiti Malaysia Sabah
Kota Kinabalu
University of Hawai'i at Manoa
Tokyo University of Foreign
Studies
Institut National des Langues et
Civilisations Orientales
Smithsonian Institution

สถานที่ติดต่อ:

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 0-2579-5566-8 ต่อ 4345

โทรสาร: 0-2561-3485

เว็บไซต์: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/index>

ศิลปินกรรม:

วนัชพร โสมณฑา

ภาพปก:

“ไอ้เอ๋ว” หรือไอ้เอ๋วเป็นขนมหวานคู่บ้านคู่เมืองภูเก็ตมานานกว่าร้อยปี แล้ว นิยมกินเป็นของหวานดับกระหายคลายร้อน สะท้อนภูมิปัญญาของชาวจีนฮกเกี้ยนในการผสมผสานกับขนมหวานแบบไทยอย่างลงตัว ดังนั้น ไอ้เอ๋วจึงจะมีลักษณะคล้ายน้ำแข็งใสแบบไทย กล่าวคือ ใส่เครื่องลงไปกั้นด้วยก้อน แล้วเติมน้ำแข็งที่ใสละเอียดก่อนจะราดน้ำเชื่อมที่เรียกกันว่า “น้ำนมแมว” และที่เรียกขานกันว่าไอ้เอ๋วนั้น หมายถึง ตัววุ้นไอ้เอ๋วซึ่งมีลักษณะนิ่มใสและได้จากวุ้นของเมล็ดไอ้เอ๋วหรืออ้ายหู้ (愛玉) ที่แช่น้ำ แล้วใช้มือกวนไอ้เอ๋วมารวมกับมือกวนของกล้วยน้ำว้าสุก และใส่เจียะกอเพื่อให้ไอ้เอ๋วเกาะตัวเป็นก้อน เมื่อนำมาใส่น้ำเชื่อมและน้ำแข็งใส จึงมีสรรพคุณดับกระหายและแก้ร้อนใน ชาวภูเก็ตและนักท่องเที่ยวชื่นชอบการสั่งไอ้เอ๋ว 3 รูปแบบ คือ ไอ้เอ๋วใส่ถั่วแดงและเงาะก้วย (ขาว-ดำ-แดง) ไอ้เอ๋วใส่ถั่วแดง (ขาว-แดง) และไอ้เอ๋วใส่เงาะก้วย (ขาว-ดำ) ปัจจุบัน มีผู้ประกอบการริเริ่มสร้างสรรค์ขนมไอ้เอ๋วแบบใหม่สุดตลาด เช่น ไอ้เอ๋วน้ำผึ้งมะนาว ใส่ลิ้นจี่ ไอ้เอ๋วสับปะรด ไอ้เอ๋วกาแฟนม ไอ้เอ๋วลำไย ฯลฯ

ถ่ายภาพ:

วิทิตา สีสานานนท์ (นิสิตเก่าคณะมนุษยศาสตร์)

เจ้าของเว็บไซต์ www.witita-workspace.com

แยกสีและพิมพ์ที่:

สายธุรกิจโรงพิมพ์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
(มหาชน)

376 ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0-2422-9000, 0-2882-1010 โทรสาร 0-2433-2742

www.amarin

Member of the Advisory Board:

Associate Professor
Kitima Indrambarya, Ph.D.

Dean, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Editor in Chief:

Associate Professor
Kowit Pimpuang, Ph.D.

Associate Dean for Research and
Innovation, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Editorial Assistant:

Assistant Professor
Theptawee Chokvasin, Ph.D.

Assistant Dean for Research and
Innovation, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Members of the Editorial Board:

Amara Prasithrathsint, Ph.D.
Sodchuen Chaiprasathna, Ph.D.
Chutima Sacchanand, Ph.D.

Professor Emeritus, Chulalongkorn University
Professor Emeritus, Silpakorn University
Professor, Sukhothai Thammathirat Open
University

Therdchai Choibamroong, Ph.D.

Professor, National Institute of
Development Administration

Nottakrit Vantamay, Ph.D.

Professor, Kasetsart University

Pathom Hongsuwan, Ph.D.

Professor, Mahasarakham University

Watchara Ngamchitcharoen, Ph.D.

Professor, Thammasat University

Chuan Petkaew

Professor, Surattani Rajabhat University

Pongsin Aroonrat

Professor, Silpakorn University

Kanokporn Numtong, Ph.D.

Associate Professor, Kasetsart University

Cholticha Bamroongraks, Ph.D.

Associate Professor, Thammasat University

Nitaya Kanchanawan, Ph.D.

Associate Professor, Ramkhamhaeng
University

Panjai Chulapan, Ph.D.

Associate Professor, Chulalongkorn University

Montri Tangpijaikul, Ph.D.

Associate Professor, Kasetsart University

Varisa Ostananda, Ph.D.

Associate Professor, Thammasat University

Wiboon Trakulhun, D.A.

Associate Professor, Rangsit University

Wilaisak Kingkham, Ph.D.	Associate Professor, Kasetsart University
Supakorn Phoocharoensil, Ph.D.	Associate Professor, Thammasat University
Saiwaroon Soontherotoke, Ph.D.	Associate Professor, Ramkhamhaeng University
Singhanat Nomnian, Ph.D.	Associate Professor, Mahidol University
Pranee Jongsutjarittam	Associate Professor, Kasetsart University
Kandaporn Jaroenkitboworn, Ph.D.	Assistant Professor, Chulalongkorn University
Jaruda Rajani Na Ayuthaya, Ph.D.	Assistant Professor, Kasetsart University
Baramee Ariyalardmetta, Ph.D.	Assistant Professor, Kasetsart University
Pim Samara Yara, Ph.D.	Assistant Professor, Prince of Songkla University
Panuwat Pakdeeaksorn, Ph.D.	Assistant Professor, Prince of Songkla University
Savitri Gadavanij, Ph.D.	Assistant Professor, National Institute of Development Administration
Puriwaj Dachum	Assistant Professor, Kasetsart University
Watcharaporn Arjharn	Assistant Professor, Kasetsart University
Warapan Apisuphachok, Ph.D.	Lecturer, Kasetsart University
Wilaiporn Suchariththammakul, Ph.D.	Lecturer, Kasetsart University
Dana Healy, Ph.D.	Professor, SOAS University of London
Kamil Deen, Ph.D.	Professor, University of Hawai'i at Manoa
Kim Hong Koo, Ph.D.	Professor, Busan University of Foreign Studies
Low Kok On, Ph.D.	Professor, Universiti Malaysia Sabah Kota Kinabalu
William Chapman, Ph.D.	Professor, University of Hawai'i at Manoa
Yoko Kikuchi, Ph.D.	Professor, Tokyo University of Foreign Studies
Apisit Waraeksiri, Ph.D.	Associate Professor, Institut National des Langues et Civilisations Orientales
Paul Michael Taylor, Ph.D.	Director, Asian Cultural History Program, Smithsonian Institution

Assistant Managing Editor:

Sriwan Boonprasert

Editorial Address:

Manutsayasat Wichakan,

Faculty of Humanities, Kasetsart University

50 Ngam Wong Wan Rd, Lat Yao, Chatuchak,

Bangkok 10900, THAILAND

Telephone: 0-2579-5566-8 # 4345

Fax: 0-2561-3485

Website: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/index>

Design and Artwork:

Wanatchaporn Somonta

Cover:

O-Aew has long been a traditional well-known dessert in Phuket for over a hundred years. People there have it to refresh themselves in a warm sunny day. The dessert reflects the wisdom of the Hokkien Chinese, well-mixed with the similar Thai-style shaved ice sweet. The ingredients are put at the bottom of a cup, covered with scoops of shaved ice and topped with traditional syrup called “Nam Nom Maew”. The name O-Aew comes from the soft and clear nature of this special jelly which derives from the Chinese O-Aew or Aiyu seeds. When immersed in water, the seeds produce soft glutinous latex which when mixed with ripe banana sap results in O-Aew jelly. Having it with shaved ice and syrup is refreshing. The dessert is served in three patterns of colors depending on toppings: red beans and grass jelly (white-black-red), red beans (white-red) and grass jelly (white-black). Today more varieties of O-Aew have been introduced to the market such as the

newly created flavors of honey lemon O-Aew, lychee O-Aew, pineapple O-Aew, milk coffee O-Aew and longan O-Aew.

Photographer:

Witita Leelasutanon

www.witita-workspace.com

Print and Bound:

Amarin Printing & Publishing Public Company Limited

376 Chaiphruk Road, Taling Chan, Bangkok 10170

Telephone: 0-2422-9000, 0-2882-1010

Fax 0-2433-2742

www.amarin.com

วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ

วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการเป็นวารสารวิชาการราย 6 เดือน (2 ฉบับต่อปี) คือ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยกองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ จัดพิมพ์วารสารนี้เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิชาการ ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการยินดีรับต้นฉบับผลงานวิชาการที่เป็นบทความวิจัย (research article) บทความวิชาการที่ไม่ใช่งานวิจัย (non-research academic article) บทความปริทรรศน์ (review article) หรือบทวิจารณ์หนังสือ (book review) ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เนื้อหาของบทความต้องเกี่ยวข้องกับสาขาวิชามนุษยศาสตร์หรือสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาษา ภาษาศาสตร์ การเรียนการสอนภาษา การแปล วรรณคดี คติชนวิทยา ศิลปะการแสดง ปรัชญาและศาสนา สื่อสารมวลชน ดนตรี ศิลปะและการท่องเที่ยว

บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับใดมาก่อน เว้นแต่เป็นการปรับปรุงจากผลงานที่ได้เสนอในการประชุมวิชาการและต้องไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ทุกบทความจะต้องผ่านการกลั่นกรองคุณภาพแบบไม่เปิดเผยตัวตนสองทาง (double-blind review) โดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 คน ผลการพิจารณาจากกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

เมื่อพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว กองบรรณาธิการจะประสานกับผู้เขียนเพื่อให้แก้ไขต้นฉบับและส่งกลับมาที่กองบรรณาธิการภายในกรอบเวลาที่กำหนด

ผู้ส่งบทความกรุณาส่งต้นฉบับบทความตามช่องทางและรูปแบบที่กำหนดไว้ในข้อแนะนำในการส่งบทความ (กรุณาดูรายละเอียดท้ายเล่มหรือเว็บไซต์ของวารสาร <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/index>)

ข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารเป็นของผู้เขียนแต่ละคน คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยและไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของคณะมนุษยศาสตร์และกองบรรณาธิการ

ลิขสิทธิ์บทความของผู้เขียนและของคณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งได้รับการสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย การตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนและกองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการโดยตรงเป็นลายลักษณ์อักษร

About the Manutsayasat Wichakan

The Manutsayasat Wichakan is a biannual academic journal, published in two issues each year: the January-June issue, and the July-December issue.

Through the publication of this journal, the Editorial Board of the Faculty of Humanities, Kasetsart University, aims to promote distinguished works of lecturers, researchers, academics, students, and any interested individuals, and to encourage knowledge exchange in humanities and related disciplines.

The Editorial Board welcomes submissions of the following manuscripts, either in Thai or in English: research articles, non-research academic articles, review articles, or book reviews. Each contribution must address issues in humanities or related disciplines, such as language studies, linguistics, language learning and teaching, translation, literature, folklore, performing arts, philosophy and religion, mass communication, music, arts, and tourism.

The submitted manuscripts must not have been published in any other academic journals, or be under the consideration of any other academic journals. Conference articles that have been revised specifically for publication, however, are eligible.

Each submitted manuscript will be double-blind reviewed by at least two experts. The decision of the Editorial Board is final.

In the case of successful submission, the Editorial Board will inform the author of any changes or revisions that have to be made. The author then needs to

edit the manuscript and send it back to the Editorial Board within an agreed timeframe.

The author should submit the manuscript in the APA format through the journal's website - <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/index>.

The opinions apparent in each published article are strictly of its respective author; the Faculty of Humanities, Kasetsart University, and the Editorial Board do not necessarily agree with and hold no responsibility to such opinions.

All rights to the articles published in this journal belong to the authors and the Faculty of Humanities, and are under the protection of the laws. Reproduction of the content in any form requires direct, written permissions from the author of each article and the Faculty of Humanities.

ถ้อยแถลงจากบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ของปีที่ 28 ปกวารสารฉบับนี้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารอันเนื่องมาจากว่าบทความแรกของวารสารฉบับนี้เป็นบทความเกี่ยวกับขนมหวานพื้นเมืองของจังหวัดภูเก็ตและยังเชื่อมโยงกับมิติแห่งการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตได้อีกด้วย สำหรับบทความทั้งหมดในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความจำนวนทั้งสิ้น 16 บทความ ซึ่งแต่ละบทความล้วนได้สะท้อนความรู้ ข้อมูลข้อเท็จจริง ความคิด ตลอดจนทั้งความเชื่อเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์ในมิติต่างๆ ของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เขียนจะเป็นนักวิชาการและนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจากหลากหลายมหาวิทยาลัย

บทความแรกเป็นบทความวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจของแรงจูงใจนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย” ของภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร และปทุมมาลัย พัทโร เป็นบทความที่น่าสนใจเพราะคณะผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต ทำให้ทราบว่าประสบการณ์ด้านอาหารท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ทำให้ชาวต่างชาติสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวนมาก

อีกบทความก็เป็นบทความวิจัยที่มีความน่าสนใจเช่นเดียวกัน ได้แก่ บทความเรื่อง “วาทกรรมเรื่องการค้าประเวณี และการประพุดติในเรื่องกามที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน” ของชจิตา ศรีพุ่ม บทความนี้ก็ได้นำเสนอผลของการศึกษาวิจัยเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับการประกอบสร้างชุดความคิด เรื่องการค้าประเวณีและการประพุดติในเรื่องกามที่ปรากฏในสังคมไทย ซึ่งผลของการศึกษานั้นนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากและยังไม่มีการศึกษาประเด็นนี้ในวงวิชาการไทย

นอกจากนี้ ยังมีบทความวิจัยด้านภาษาอีกหนึ่งบทความ ได้แก่ เรื่อง “กระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์: กรณีศึกษาการแปล

กวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์” โดย รัชฎาพร โชคสมบัติชัย ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอผลของการศึกษาวิจัยอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากระบวนการแปลกวีนิพนธ์ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และยังมีบทความวิจัย เรื่อง “นิติวิทยาศาสตร์ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน เรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดาวินชี” ของสายวรุณ สุนทโรทก ก็นับว่าเป็นบทความที่น่าสนใจอีกเช่นกัน เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะเด่นของนวนิยายสืบสวนสอบสวนและนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในเรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดาวินชีอีกด้วย

ท้ายเล่มของวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการฉบับนี้เป็นบทความวิจัย เช่นเดียวกัน เรื่อง “ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ของวราพรรณ อภิศุภะโชค ที่ผู้เขียนได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ ระดับความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากผลของการศึกษาวิจัยทำให้ทราบข้อมูลเชิงลึกและสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้อีกด้วย

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักวิจัยและนิสิตนักศึกษาทุกคนที่ได้ส่งบทความมาร่วมเผยแพร่พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ได้ให้ความสนใจและติดตามวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการด้วยดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการฉบับนี้จักเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านตามสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทป์ พิมพวง

บรรณาธิการ

สารบัญ

Content

	หน้า
การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจของแรงจูงใจนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย An Exploratory Factor Analysis of International Food Tourist's Motivation to Phuket, Thailand ภาณุวัฒน์ ภักดิ์อักษร ปทุมมาลัย พัทธโร Panuwat Phakdee - auksorn Pathummalai Pattaro	1
Muslim Tourism Promotion in Thailand: Investigation and Evaluation on Tourism Activities and Routes การส่งเสริมการท่องเที่ยวมุสลิม: การสำรวจและประเมินกิจกรรมและเส้นทาง การท่องเที่ยวมุสลิม ในประเทศไทย Pimphun Sujarinphong พิมพ์พรณ สุจารินพงศ์	28
วาทกรรมเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤตินิเวศที่ปรากฏ ในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน The Discourse of Prostitution and Sexual Conduct in The Royal Institute Dictionary of New Words ขจิตา ศรีพุ่ม Khajita Sripoom	55
วรรณยุกต์ภาษาไทยในเด็กกำพร้าวัย 6-12 ปี Thai Tones of Cambodian Children in Aged 6-12 กมลรัตน์ สืบเสาะ สุธาสินี ปิยะพสุนทรา ชนนาค อินทจามรรักษ์	81

Kamolrat Suebsor

Suthasinee Piyapasuntra

Chommanad Intajamornrak

กระบวนการแปลตามแนวความคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์: 119

กรณีศึกษาการแปลกวีนิพนธ์ ของ ชังคาร กัลป์ยาณพงศ์

Critical Discourse Analysis Translation Process:

Translation of Angkarn Kalayanaphong's Poem

รัชฎาพร โชคสมบัติชัย

Ruchdaporn Choksombatchai

นิติวิทยาศาสตร์ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเรื่องกาหลมทรทิกและรหัสลับดา วินชี 161

Forensic Science in the Detective Novels Ka-hon-ma-ho-ra-tuek

and the Da Vinci Code

สายวรุณ สุนทรโทก

Saiwaroon Soontherotoke

การใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความรู้ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย กรณีศึกษา : 191

นักศึกษาแลกเปลี่ยนสาขาภาษาไทยจาก Yunnan Normal University

and Business School

Role Play for Thai Literature Knowledge Development for Exchange Students

in Thai Language Program from Yunnan Normal University

and Business School

ชิตธิณัฐ คอมแพงจันทร์

Chidthinut Khomphangchan

ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ 217

The Meanings of /mɛː/ 'Mother' in Southern Thai Compounds

พิมพ์ภัทร ชุมแก้ว

วิภาส โพธิแพทย์

Pimpat Chumkaew

Vipas Pothipath

Utilizing Dictation Techniques in Process Writing Instruction:	265
Improving Undergraduate Students' English Writing Performance	
การใช้เทคนิคเขียนตามคำบอกในการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตปริญญาตรี	
Suphatra Sucharitrak	
สุพัตรา สุจาริทรักษ์	
การทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	311
The implementation of Active Learning in an Advanced Japanese Reading Class	
ยุพกา ฟูกุชิม่า	
Yupaka Fukushima	
การแปลแบบดัดแปลงนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” ในสมัยรัตนโกสินทร์	358
ในวรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	
The Translation Adaptation of the Chinese Historical Novel	
“Romance of the Eastern Han” in the Early Rattanakosin Period	
กนกพร นุ่มทอง	
Kanokporn Numtong	
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบเน้นภาระงาน: กรณีศึกษา	412
“กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี	
Teaching - learning Management that Focuses on the Task based	
Learning Case Study “Inspect and Check Immigrants’ Activity”	
for the 3rd Year Students Prince of Songkla University, Surat Thani Campus	
พิชัย แก้วบุตร	
Pichai Kaewbut	

- การคงอยู่ของลักษณะน้ำเสียงในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนาม
ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนม 442
The Persistence of Register in the Vietnamese Tonal System of 4th
Generation Viet Kieu In Nakhon Phanom Province, Thailand
ภัตติดา บุญชลิต
Patthida Bunchavalit
- เว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลี 474
Web Application for Studying Korean Language
ปพนพัชร กอบศิริธีรวรา
Paphonphat Kobsirithiwara
- การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง 504
ตำบลชะเนือ อำเภอมะนัง จังหวัดตาก
Changes in the Sacrificial Rite of Chao Pho Mokkhala of Pga K' nyau at Ban
Huai Plakong, Khanechue Sub-district, Mae Ramat District, Tak Province
ศิริวรรณ มูลใจ
แคทรียา อังทองกำเนิด
Siriwon Moonjai
Catthaleeya Aungthongkamnerd
- ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด 530
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Service Users' Expectations and Perceptions towards the Quality
of Kasetsart University's Library Website
วรภาพรณ อภิสุภะโชค
Warapan Apisuphachok

การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจ ของแรงจูงใจนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย

ภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร*

ปทุมมาลัย พัทธโร**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามสะดวกจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 414 คน ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อสรุปลักษณะโครงสร้างทางประชากรและพฤติกรรมการท่องเที่ยว และใช้วิธีวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดภูเก็ต ผลวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชายชาวตะวันตก มีอายุ 21-30 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เพิ่งเดินทางมาท่องเที่ยวภูเก็ตเป็นครั้งแรก ใช้วิธีจัดการเดินทางด้วยตนเองโดยมี

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยว คณะการบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ติดต่อได้ที่: pphakdeeaüksorn@gmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการการบริการ คณะการบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ติดต่อได้ที่: pathummalai@gmail.com

ระยะเวลาพักผ่อนในภูเก็ตระหว่าง 1-2 สัปดาห์ ส่วนผลการวิเคราะห์แรงจูงใจด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติมีแรงจูงใจหลัก 5 ด้านเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพอาหารท้องถิ่น 2) งานเลี้ยงและกิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร 3) การได้รับและแบ่งปันความรู้ด้านอาหาร 4) สังคมและการพักผ่อน และ 5) ความรู้ทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจ ข้อค้นพบจากการศึกษานำไปสู่ข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิบัติสำหรับการพัฒนาตลาดธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอาหาร

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอาหาร; แรงจูงใจการท่องเที่ยว;
นักท่องเที่ยวต่างชาติ; ภูเก็ต; ประเทศไทย

An Exploratory Factor Analysis of International Food Tourist's Motivation to Phuket, Thailand

Panuwat Phakdee - auksorn^{*}

Pathummalai Pattaro^{**}

Abstract

The primary objective of this research is to examine the internal motives of international tourists for food tourism in Phuket. Prerequisite data were collected by questionnaires using convenient sampling techniques from 414 tourists. Descriptive statistics were used to summarize the demographic profile and travelling behavior. An exploratory factor analysis was employed to analyze the motivation of tourists towards food tourism in Phuket. The findings revealed that most of the tourists were the westerners, male, whose age between 21-30 years, and graduated with a bachelor's degree. The majority visited Phuket for the first time, arranged their trip by themselves, and spent their vacation in Phuket around 1-2 weeks. The results of

^{*} Assistant Professor of Tourism Management Program, Faculty of Hospitality and Tourism, Prince of Songkla University, e-mail: pphakdeeauksorn@gmail.com

^{**} Lecturer in Hospitality Management Program, Faculty of Hospitality and Tourism, Prince of Songkla University, e-mail: pathummalai@gmail.com

exploratory factor analysis on motivation indicated five principal factor dimensions in the order of importance: 1) local food experience, 2) food activities and events, 3) gaining and sharing food knowledge, 4) socialization and relaxation, and 5) cultural knowledge and satisfaction. Based on the study's findings, practical implications for food tourism market development are suggested.

Keywords: Food Tourism; Travel Motivation; International Tourist; Phuket; Thailand

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงอาหารเติบโตและกลายเป็นกระแสมความนิยมในปัจจุบันอย่างรวดเร็ว รายงานฉบับล่าสุดขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) เรื่อง Second Global Report on Gastronomy Tourism ซึ่งเผยแพร่ในปี พ.ศ. 2560 ได้สำรวจปรากฏการณ์ “เที่ยวเพื่อกิน” พบว่า ในบรรดานักท่องเที่ยวทั้งหมดทั่วโลกมีนักท่องเที่ยวตัดสินใจออกเดินทางโดยมีแรงจูงใจหลักเพื่อแสวงหาประสบการณ์การกินมากกว่า 6 ล้านคนในแต่ละปีและมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นในอนาคต (UNWTO, 2017) สอดคล้องกับผลการศึกษาในด้านอุปทานของ Sánchez-Cañizares and López-Guzmán (2012) ซึ่งรายงานว่ากิจกรรมการเยี่ยมชมการผลิตอาหารและการชิมอาหารท้องถิ่นได้กลายเป็นสิ่งล่อใจนักท่องเที่ยวและเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการสร้างความน่าสนใจ (Attraction) ในโลกท่องเที่ยวยุคใหม่ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ดีของเมืองหรือพื้นที่ท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อยๆ (Chang and Yuan, 2011)

สำหรับเมืองท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นช่องทางการสร้างรายได้ให้แก่เมืองอย่างเป็นรูปธรรม งานสำรวจของ McKerecher, Okumus, and Okumus (2008) และ Meler and Cevovic (2003) พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านอาหารการกินของนักท่องเที่ยวแต่ละรายมีสัดส่วนสูงถึงหนึ่งในสี่ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงอาหารยังมีความเชื่อมโยงกับการกระจายรายได้ไปสู่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม ปศุสัตว์และการประมง และยังสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจอื่นๆ ได้ อาทิ การผลิตอาหารและเครื่องดื่มสำหรับการจำหน่ายเป็นของที่ระลึก โดยชุมชนในท้องถิ่น ความสำคัญในแง่เศรษฐกิจนี้เองเป็นแรงผลักดันให้หลายประเทศในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ รวมถึงประเทศไทยต่างเร่งส่งเสริมอาหารท้องถิ่นอย่างจริงจังเพื่อแข่งขันส่วนแบ่งตลาดนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด

ในประเทศไทย ภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีความสำคัญเป็นลำดับหนึ่งของภาคใต้ โดยมีจุดขายอยู่ที่ธรรมชาติ ทัศนียภาพ และความสวยงามของชายหาดและเกาะแก่งบริเวณ แต่ในอีกทางหนึ่ง ภูเก็ตก็มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารในระดับสูงเพราะเป็นเมืองที่ทรัพยากรชีวภาพหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอาหารทะเลและอาหารพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์แตกต่างจากที่อื่น ซึ่งเป็นผลจากการคิดค้นและผสมผสานอาหารจากสองวัฒนธรรมหลัก คือ ไทยและจีน อันเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “อาหารเพอรานากัน”¹ (Peranakan) โดยมีอาหารท้องถิ่นขึ้นชื่อหลายอย่าง อาทิ หมูฮ้อง หมี่หุ่นแกงปูใบชะพลู น้ำพริกภูเก็ต น้ำพริกกุ้งเสียบ หมี่ผัดฮกเกี้ยนหรือขนมพื้นเมืองต่างๆ ได้แก่ ขนมอาโป่งหรือ ไอ้เอ๋ว ปาวหาล้าง ไก่ยดาลาม อันเป็นอาหารจานเด่นที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจอย่างมาก ด้วยประวัติศาสตร์และความเป็นมาอันยาวนาน รวมทั้งอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมการกิน รูปลักษณ์และรสชาติอันโดดเด่นของอาหารภูเก็ตทำให้องค์การยูเนสโกได้ประกาศยกย่องให้ภูเก็ตเมืองสร้างสรรค์แห่งวิทยาการอาหาร (Creative City of Gastronomy) เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2558 (สำนักงานเทศบาลนครภูเก็ต, 2559) ถือเป็นแห่งแรกของประเทศไทยและเมืองแรกในกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ภูเก็ตยังมีความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีคุณภาพและความชำนาญในการประกอบอาหารและการบริการอย่างมืออาชีพกระจายตัวอยู่ในโรงแรมระดับหรู หอการค้าและร้านอาหารต่างๆ เป็นจำนวนมากพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

¹ คำว่า เพอรานากัน (Peranakan) หรือเปอรานากัน เป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มชาวจีนเชื้อดผสมที่ถือกำเนิดและอาศัยอยู่ในบริเวณคาบสมุทรมาลายู ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และไทย ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความโดดเด่นไม่น้อยในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพอรานากันยังมีอีกหนึ่งคำเรียกขานที่รู้จักกันกันอย่างแพร่หลาย คือ “บ่าบ่า ย่าหย่า” หรือ “บ่าบ่า ยอนย่า” หรือ “บ่าบ่า ยวนย่า” ซึ่งหากเป็นผู้ชายจะเรียกว่า “บ่าบ่า” หากเป็นผู้หญิงจะเรียกว่า “ย่าหย่า” หรือ “ยวนย่า” หรือ “ยอนย่า” ตามลักษณะการเรียกขานของแต่ละประเทศนั้น

อาหารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการกระตุ้นความสนใจจากนักท่องเที่ยวและสามารถช่วยกระจายรายได้ไปยังชุมชนได้เป็นอย่างดีดังรายงานสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ชี้ว่า ในปี พ.ศ. 2560 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตสร้างรายได้ถึง 391,880 ล้านบาท ถือเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพฯ โดยมีค่าใช้จ่ายหมวดค่าอาหารและเครื่องดื่มของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อคนโดยเปรียบเทียบกับสถิติในปี พ.ศ. 2559 ค่าใช้จ่ายคนละ 1,491.58 บาทต่อวัน และปี พ.ศ. 2560 ค่าใช้จ่ายคนละ 1,592.83 บาทต่อวัน คิดเป็นอัตราการเติบโตสูงขึ้น 6.79% (กรมการท่องเที่ยว, 2561) อย่างไรก็ตาม แม้โดยรวมจังหวัดภูเก็ตมีความพร้อมและประสบความสำเร็จ แต่ก็ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นและมีความจำเป็นต้องเร่งยกระดับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารให้เป็นระบบและมีคุณภาพเหนือกว่าเมืองท่องเที่ยวคู่แข่ง ขณะเดียวกันจังหวัดภูเก็ตยังต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการหรือแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจเป็นปัจจัยผลักดันพื้นฐานที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือเลือกสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง (Kim and Eves, 2012) อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อจุดหมายปลายทางโดยรวมอีกด้วย (Gross and Brown, 2006; Remington and Yuksel, 1998) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของการท่องเที่ยว Kim, Eves, and Scarles, 2009 ระบุว่า การศึกษาปัจจัยแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อเพื่อลิ้มลองอาหารหรือเครื่องดื่มท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวยังได้รับความสนใจน้อยมาก

งานวิจัยเรื่องนี้จึงมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อสำรวจแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติซึ่งเป็นตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของจังหวัดภูเก็ตเพื่อเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการและการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่สามารถตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

2. การทบทวนวรรณกรรม

Ignatov and Smith (2006) กล่าวว่า การกินเป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถแยกออกจากนักท่องเที่ยวได้เพราะมนุษย์ทุกคนมีความจำเป็นต้องกินแม้ในเวลาท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ในสายตานักท่องเที่ยว อาหารเปรียบเสมือนประตูที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนสามารถเชื่อมโยงตนเองเข้ากับวิถีแห่งวัฒนธรรม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความเป็นอยู่ที่แท้จริงของพื้นที่ (Local Authenticity) และคนในชุมชนเจ้าบ้าน การกินจึงไม่ได้เป็นเพียงการตอบสนองความหิวกระหายขั้นพื้นฐานของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์ควบคู่ไปพร้อมกับการหาความสุขและ ความเพลิดเพลินระหว่างเดินทาง (Mak, Lumbers, Eves and Chang, 2012) ดังนั้น การรับประทานอาหารในภัตตาคารที่มีชื่อเสียงระดับตำนานหรือแม้กระทั่งการชิมอาหารริมทางเล็กๆ ที่มีสีสันและเต็มไปด้วยบรรยากาศความสนุกสนาน ความตื่นเต้นท้าทาย จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีส่วนช่วยสร้างสัมผัส ความทรงจำและประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ข้อเท็จจริงนี้สอดคล้องกับกระแสความต้องการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง (Experiential Tourism) ในปัจจุบัน (Mak, Lumbers and Eves, 2012) ซึ่งแตกต่างจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอดีตที่มักเป็นแบบฉายฉวยและไม่ได้เน้นประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงลึกมากเท่าใดนัก

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา งานวิจัยของ Fields (2002) เสนอว่า ตัวแปรแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับอาหารของนักท่องเที่ยวสามารถจัดกลุ่มได้ 4 ประเภทซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McIntosh, Goeldner and Ritchie (1995) กล่าวคือ แรงจูงใจทางกายภาพ แรงจูงใจทางวัฒนธรรม แรงจูงใจระหว่างบุคคล และแรงจูงใจด้านสถานะและศักดิ์ศรีของบุคคล ผลงานวิจัยต่อมาของ Kim, Eves and Scarles (2009) พบว่า จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่ความแตกต่างด้านสัญชาติจำนวน 20 คนจากประเทศเกาหลีใต้ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย

ญี่ปุ่น จีน ไทย อิหร่าน ซึ่งเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชียและยุโรป ได้ข้อสรุปว่า แรงงูใจที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารท้องถิ่น ได้แก่ การค้นหาประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นการหลบหนีจากกิจวัตรประจำวัน ความกังวลเรื่องสุขภาพ การเรียนรู้ การแสวงหาประสบการณ์จริงแท้ การอยู่ร่วมเพื่อทำกิจกรรมด้วยกัน ศักดิ์ศรี ความน่าสนใจจากประสาทสัมผัสทั้งห้าและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ขณะที่งานวิจัยเชิงปริมาณของ Kim and Eves (2012) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษจำนวน 269 คน ที่เดินทางไปท่องเที่ยวและรับประทานอาหารท้องถิ่นในเกาหลีใต้ ได้ข้อสรุปว่า ตัวแปรแรงงูใจเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงอาหารสามารถจัดกลุ่มได้ 5 กลุ่ม คือ ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความตื่นเต้น ความน่าสนใจจากประสาทสัมผัสทั้งห้าและความห่วงใยด้านสุขภาพ หรืองานวิจัยของ Hassan, Yazeed, Abdullah (2020) เกี่ยวกับแรงงูใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ในปีนี้ ประเทศมาเลเซีย ก็พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านความน่าสนใจของการนำเสนออาหารในเมืองปีนังเป็นแรงงูใจสำคัญในลำดับแรก ผลงานวิจัยเหล่านี้แม้มีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียดและยังไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่ชัดว่า แรงงูใจใดคือแรงงูใจที่มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น จึงยังมีความจำเป็นในการตรวจสอบยืนยันด้วยกระบวนการวิจัยในหลายพื้นที่และบริบทเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนต่อไป

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ ชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตและจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตรงตามหลักเกณฑ์ คือ

- 1) มีคุณสมบัติเป็นนักท่องเที่ยวตามนิยามศัพท์ขององค์การการท่องเที่ยวโลก
- 2) มีความสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต
- 3) มีความสามารถในการสื่อสารและตอบแบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่ชัดเจน (Infinite Population) ดังนั้น จึงใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ W.G. Cochran แบบไม่ทราบจำนวนประชากรแน่นอน โดยกำหนดค่าเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2549 น.74) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน และใช้วิธีสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามโดยเก็บรวบรวมข้อมูลในบริเวณพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่อย่างหนาแน่น ได้แก่ ชายหาดต่างๆ ของภูเก็ต ย่านธุรกิจอาหาร เขตพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตและท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ต แม้ข้อจำกัดประการสำคัญของการสุ่มด้วยวิธีนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถ เป็นตัวแทนและนำไปอ้างอิงกับประชากรในภาพรวมได้ (Lack of Generalizability) (Etikan, et al., 2016) แต่เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและครอบคลุมมากที่สุด คณะผู้วิจัยจึงกระจายแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถามให้มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรมากที่สุดโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านเพศ อายุ ชาติพันธุ์ (ตะวันตก/ตะวันออก) รวมทั้งระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตลอดช่วงฤดูท่องเที่ยวและนอกฤดูท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

ก่อนตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทุกรายจะได้รับการถามถึงความสมัครใจในการให้ข้อมูล ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ตอบแบบสอบถามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น และได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกรายมีสิทธิ์ปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยได้ทุกเมื่อ ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว พบว่า มีแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และสามารถ

นำไปประมวลผลได้ทั้งสิ้น 414 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนที่มีความแกร่ง (Robust) และเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูงในระดับดีมาก (Mundfrom, et al., 2005)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อตรวจสอบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่ออาหารในฐานะสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยว งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือและออกแบบให้ผู้ตอบสามารถตอบได้ด้วยตนเอง (Self-administered Questionnaire) โดยมีตัวแปรโครงสร้างแรงจูงใจที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ อาทิ งานวิจัยของ Hassan, Yazeed, Abdullah (2020) Kim, Goh and Yuan (2010) และ Lin and Chen (2012) รวมทั้งปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นเพื่อสร้างชุดตัวแปรที่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดภูเก็ตให้มากที่สุด รวมทั้งสิ้น 25 ตัวแปร อาทิ เพื่อลิ้มลองอาหารแปลกใหม่ เพื่อเรียนรู้วิธีทำอาหารเพื่อรับประทานอาหารตามที่คุณอื่นแนะนำ และใช้วิธีการประเมินตามวิธีของ Likert ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยระดับ 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยที่สุด ไปจนถึงระดับ 5 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้ตรวจสอบข้อมูลลักษณะประชากรและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คือ เพศ วัย การศึกษา รายได้ อาชีพ วัฒนธรรม (ตะวันตก-ตะวันออก) ประสบการณ์เดินทาง (เคยมา-ไม่เคยมา) ระยะเวลาท่องเที่ยวในภูเก็ต และรูปแบบการเดินทาง (จัดการเดินทางด้วยตนเอง-ใช้บริการนำเที่ยวแบบแพ็คเกจ)

เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ ถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการการท่องเที่ยวจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความตรงของตัวแปรโครงสร้าง (Construct Validity) พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย (Face Validity) ตลอดจนตรวจสอบการใช้ภาษา ถ้อยคำหรือข้อความต่างๆ ให้มีความถูกต้องเหมาะสม หลังจากการปรับปรุงคุณภาพ

แบบสอบถามตามคำแนะนำแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบการสื่อความ ความเข้าใจและระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งทดสอบค่าความความเชื่อมั่นด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) ของ Cronbach's Alpha โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนรวมของทุกข้อคำถามเป็นรายข้อซึ่งต้องมีค่า .30 ขึ้นไป จากนั้นจึงนำคำถามที่ผ่านเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามซึ่งพบว่าค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรโครงสร้างแรงจูงใจโดยรวมเท่ากับ .914 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง (Nunnally, 1994)

3.3 การวิเคราะห์และจัดกระทำข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) การสรุปลักษณะโครงสร้างประชากรและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวด้วยสถิติคำร้อยละ 2) การรวบรวมและจัดกลุ่มตัวแปรโครงสร้างแรงจูงใจเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารด้วยสถิติ Exploratory Factor Analysis (EFA) โดยวิธีสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธี Orthogonal แบบ Varimax โดยกำหนดให้ตัวประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่า Eigenvalue มากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 และตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบนั้นๆ ต้องมีตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปและตัวแปรแต่ละตัวแปรต้องมีค่าน้ำหนัก Commonality ไม่น้อยกว่า .4

4. ผลการวิจัย

4.1 ลักษณะประชากร

ข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะประชากรของนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่า มีเพศชาย ร้อยละ 56.8 และเพศหญิงร้อยละ 43.2 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี (ร้อยละ 43.7) กว่า 2 ใน 3 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 69.1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว หรือเจ้าของกิจการร้อยละ 36.0 รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 27.1 ในด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,501-3,000 เหรียญสหรัฐ (ร้อยละ 28.3) และช่วง 3,001-4,500 เหรียญสหรัฐ (ร้อยละ 28.3) โดยร้อยละ 59.4 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดเป็นชาวตะวันตกและที่เหลือเป็นชาวตะวันออกร้อยละ 40.6

4.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.1 เป็นนักท่องเที่ยวที่เพิ่งเดินทางมาภูเก็ตเป็นครั้งแรก ขณะที่ร้อยละ 37.9 เป็นนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาภูเก็ตแล้ว ร้อยละ 31.9 นิยมเดินทางมากับเพื่อน รองลงมา เดินทางกับคนรักหรือสามีภรรยา ร้อยละ 28.3 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาพักผ่อนในภูเก็ตเป็นระยะเวลา 1-2 สัปดาห์ (ร้อยละ 42.0) และนิยมจัดการการเดินทางด้วยตนเองสูงถึง ร้อยละ 85.0 ขณะที่ส่วนน้อย (ร้อยละ 15) ใช้บริการนำเที่ยวเป็นแพ็คเกจ (Package Tour)

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบ

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงนำตัวแปรทั้งหมดมาจัดกลุ่มโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อศึกษาหา

ความสัมพันธ์ของโครงสร้างตัวแปร โดยสามารถลดตัวแปรให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และวิธีหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากด้วยวิธี Varimax วิธีนี้ทำให้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มหรือมีความสัมพันธ์น้อยถูกสกัดออกและให้เหลือน้อยที่สุด และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) นั้นมีค่ามาก

จากการทดสอบสถิติขั้นสูงในการทดสอบหมุนแกนเพื่อหาความสัมพันธ์จากปัจจัยแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติพบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ เนื่องจากมีค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) = .911 ซึ่งมากกว่า .60 (Pallant, 2013) และจากการทดสอบสมมุติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้เป็นเมทริกซ์เอกภาพ (Identify Matrix) หรือไม่ โดยการใช้สถิติทดสอบ Bartlett's test of sphericity พบว่า ตัวแปรต่างทั้ง 25 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กัน (ค่า Chi-Square = 3314.507 และค่า Significant = .000 น้อยกว่า .05) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจทั้ง 25 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้

จากการหมุนแกนองค์ประกอบสำคัญ พบว่า จากจำนวนตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจทั้งหมด 25 ตัวแปร สามารถจัดกลุ่มได้เป็นจำนวน 5 ปัจจัยโดยตั้งชื่อตามกลุ่มตัวแปรภายใน สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนได้ร้อยละ 56.247 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบนั้นปัจจัยที่หนึ่งมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิมได้เท่ากับร้อยละ 32.971 ปัจจัยที่สองร้อยละ 7.179 ปัจจัยที่สามร้อยละ 6.472 ปัจจัยที่สี่ร้อยละ 5.171 และปัจจัยที่ห้าร้อยละ 4.455 โดยสามารถสรุปความสัมพันธ์ขององค์ประกอบปัจจัยที่มีความสำคัญในแต่ละกลุ่ม (ดูตารางที่ 1) ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 องค์ประกอบปัจจัยจูงใจ “ด้านประสบการณ์ด้านอาหารท้องถิ่น” มีค่า Eigen Value เท่ากับ 7.583 ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่ เพื่อได้ลิ้มลองอาหารแปลกใหม่ เพื่อได้เพลิดเพลินกับอาหารท้องถิ่น เพื่อได้รับประสบการณ์

แปลกใหม่ เพื่อได้รับประทานอาหารที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี เพื่อได้ลิ้มลองอาหารหายาก, เพื่อผลิตเพลินกับบรรยากาศของงาน และเพื่อได้ซื้ออาหารท้องถิ่น

กลุ่มที่ 2 องค์ประกอบปัจจัยเชิงใจ “ด้านงานเลี้ยงหรือกิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร” มีค่า Eigen Value เท่ากับ 1.651 ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัวแปร ได้แก่ เพื่อผลิตเพลินกับงานอาหารพิเศษ เพื่อพบปะกับบุคคลที่มีความสนใจคล้ายกัน เพื่อผลิตเพลินไปกับกิจกรรมที่น่าตื่นเต้น เพื่อเรียนรู้วิธีการทำอาหาร เพื่อหาวิธีเตรียมอาหารที่แปลกใหม่ และเพื่อการได้รับคุณภาพการบริการที่ดี

กลุ่มที่ 3 องค์ประกอบปัจจัยเชิงใจ “ด้านการได้รับและการแบ่งปันความรู้ด้านอาหาร” มีค่า Eigen Value เท่ากับ 1.488 ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ เพื่อรับประทานอาหารตามที่ผู้อื่นแนะนำ เพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว เพื่อเรียนรู้อุปนิสัยของคนท้องถิ่นจากอาหาร และเพื่อบอกเพื่อนหรือผู้อื่นเกี่ยวกับการเดินทางเชิงอาหาร

กลุ่มที่ 4 องค์ประกอบปัจจัยเชิงใจ “ด้านสังคมและการพักผ่อน” มีค่า Eigen Value เท่ากับ 1.189 ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ เพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้ เพื่อพักผ่อนและผ่อนคลาย และเพื่อความสามัคคีในครอบครัว

กลุ่มที่ 5 องค์ประกอบปัจจัยเชิงใจ “ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจ” มีค่า Eigen Value เท่ากับ 1.025 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ เพื่อประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มความรู้ด้านอาหาร และเพื่อให้รางวัลแก่ตัวเอง

อย่างไรก็ตาม พบว่า มีตัวแปร 2 ตัวจากตัวแปรทั้งหมด 25 ตัวแปร คือ “การเข้าร่วมกิจกรรมทางอาหารเพื่อให้ผู้อื่นมองเห็นฉันในแบบที่ฉันต้องการให้พวกเขาเห็น” กับ “เพื่อได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมพื้นที่ท้องถิ่น” ถูกตัดออกจากการวิเคราะห์เนื่องจากมีค่า Factor Loading ต่ำ

ตารางที่ 1

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแรงจูงใจการท่องเที่ยวเชิงอาหาร

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	Factor loadings					Communality	
การท่องเที่ยวเชิงอาหาร	F1	F2	F3	F4	F5		
ด้านประสบการณ์อาหารท้องถิ่น							
เพื่อลิ้มลองอาหารแปลกใหม่	0.729						0.582
เพื่อเพลิดเพลินกับอาหารท้องถิ่น	0.728						0.595
เพื่อได้สัมผัสและได้รับประสบการณ์แปลกใหม่	0.701						0.579
เพื่อรับประทานอาหารที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี	0.543						0.502
เพื่อลิ้มลองอาหารหายาก	0.524						0.520
เพื่อเพลิดเพลินกับบรรยากาศของงาน	0.510						0.566
เพื่อซื้ออาหารท้องถิ่น	0.424						0.400
ด้านงานเลี้ยงหรือกิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร							
เพื่อเพลิดเพลินกับกิจกรรมอาหารพิเศษ		0.683				0.597	
เพื่อพบปะกับคนที่มีความสนใจคล้ายกัน		0.655				0.580	
เพื่อเพลิดเพลินไปกับกิจกรรมที่น่าตื่นเต้น		0.614				0.567	
เพื่อเรียนรู้วิธีการทำอาหาร		0.585				0.600	
เพื่อเตรียมการเตรียมอาหารเมนูพิเศษ		0.487				0.580	
เพื่อรับการบริการที่มีคุณภาพ		0.449				0.436	

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	Factor loadings					Communality
	F1	F2	F3	F4	F5	
การท่องเที่ยวเชิงอาหาร						
ด้านการได้รับและแบ่งปันความรู้						
ด้านอาหาร						
เพื่อรับประทานอาหารตามที่คุณอื่นแนะนำ			0.718			0.643
เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว			0.662			0.640
เพื่อเรียนรู้นิสัยของคนท้องถิ่นจากอาหาร			0.628			0.623
เพื่อนำไปบอกเล่าเพื่อนหรือผู้อื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร			0.457			0.507
ด้านสังคมและการพักผ่อน						
เพื่อความกลมกลืนไปกับเพื่อน				0.748		0.608
เพื่อการพักผ่อนและการผ่อนคลาย				0.632		0.573
เพื่อความสามัคคีในครอบครัว				0.595		0.548
ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจ						
เพื่อประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม					0.700	0.576
เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านอาหาร					0.612	0.587
เพื่อให้รางวัลกับตัวเอง					0.465	0.529
Eigenvalue	7.58	1.651	1.49	1.19	1.03	
% of Variance	33	7.179	6.47	5.17	4.46	
Cumulative	33	40.15	46.6	51.8	56.2	
Alpha Coefficient				0.91		
KMO				0.91		

5. การสรุปและอภิปรายผลการศึกษา

วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้มุ่งสำรวจแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า แม้เหตุผลหรือแรงจูงใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยว แต่ละรายมีความหลากหลายและแตกต่างกัน แต่เมื่อนำคำตอบของนักท่องเที่ยวทั้งหมดมาประมวลและตรวจสอบด้วยการจัดกลุ่มด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สามารถสรุปผลได้ว่า เหตุผลหรือแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสามารถจำแนกได้เป็นห้ากลุ่มปัจจัยเรียงตามลำดับความสำคัญดังแสดงในรูปที่ 1



ภาพที่ 1. องค์ประกอบแรงจูงใจเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหาร
ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดภูเก็ต

จากสรุปผลการศึกษาข้างต้น สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ตนั้น พบว่า องค์ประกอบปัจจัย “ด้านประสบการณ์อาหารท้องถิ่น” จัดเป็นแรงจูงใจที่มีค่าน้ำหนัก (Factor Loading) และมีความสำคัญมากที่สุดในระดับแรก ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบก่อนหน้านี้ เช่น ข้อค้นพบของ Kim, Eves and Scarles (2009) และ Kim and Eves (2012) ซึ่งระบุว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแนวคิดของ Guan and

Jones (2015) ที่เสนอว่า การกินไม่ได้มีฐานะเป็นความจำเป็น ขั้นพื้นฐาน (Need) ของนักท่องเที่ยวแต่ละคนเท่านั้น แต่ยังเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวแสวงหาประสบการณ์และความเพลิดเพลินในพื้นที่ท่องเที่ยวได้โดยตรง ข้อค้นพบนี้ยังช่วยยืนยันความเชื่อมโยงระหว่างอาหารและการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ดังสะท้อนผ่านตัวแปรภายในขององค์ประกอบซึ่งนักท่องเที่ยวระบุว่า ต้องการหาประสบการณ์เพื่อตอบสนองความต้องการในการลิ้มลองอาหารรสชาติแปลกใหม่ การหาโอกาสรับประทานอาหารที่หายาก การแสวงหาความเพลิดเพลินหรือดื่มด่ำกับบรรยากาศการรับประทานอาหารในท้องถิ่น นับว่าแรงจูงใจเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อนักท่องเที่ยวเป็นพิเศษ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Quan and Wang (2004) ที่ชี้ว่า การลิ้มรสอาหารที่มีความแปลกใหม่แตกต่างจากอาหารเดิมๆ ที่ตนคุ้นเคยในชีวิตปกติประจำวันเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างสีสัน ความสุขและความเพลิดเพลินใจแก่นักท่องเที่ยวในขณะเดินทางเพื่อการพักผ่อน โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบความท้าทายหรือนิยมความแปลกใหม่และมักจะแสวงหาโอกาสไปรับประทานหรือสัมผัสกับอาหารที่ไม่เหมือนกับวัฒนธรรมของตนเองในต่างแดน ทั้งนี้ งานของ Sengel, Karagoz, Cetin, Dincer, Ertugral, and Balik (2015) มีข้อสรุปเพิ่มเติมในทิศทางเดียวกันว่า เมื่อนักท่องเที่ยวบริโภคอาหารพวกเขาไม่เพียงตอบสนองความความหิวกระหายซึ่งเป็นความต้องการทางกายเท่านั้น แต่ยังตอบสนองความต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่โดยการสัมผัสกับวัฒนธรรมการกินและมีปฏิสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่นผ่านกระบวนการผลิตและบริโภคอีกด้วย

นอกจากนี้ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาประสบการณ์ด้านอาหารท้องถิ่นดังที่ได้ค้นพบในงานวิจัยนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของนักวิจัยจำนวนหนึ่ง ที่สำคัญ อาทิ งานวิจัยด้าน การท่องเที่ยวเชิงอาหารในยุคแรกของ Gee, Makens, Choy ในปี ค.ศ. 1997 ที่พบว่า ส่วนหนึ่งของเหตุผลสำคัญในการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว คือ ความปรารถนาที่จะการรับประทานอาหารนอกบ้านและทดลองลิ้มรสอาหารแปลกใหม่ หรือรายงาน

การศึกษาใหม่ๆ ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาของ Kraftchick, Byrd, Canziani, and Gladwell (2014) ที่สรุปว่า แรงจูงใจหลักในการเดินทางไปเยี่ยมชมโรงผลิตเบียร์ในรัฐ North Carolina สองลำดับแรก คือ เพื่อดื่มเบียร์และเพื่อแสวงหาประสบการณ์เกี่ยวกับเบียร์ อย่างไรก็ตาม ในเชิงทฤษฎี ข้อค้นพบนี้ช่วยสนับสนุนทฤษฎี “การหลีกเลี่ยง-แสวงหา” ของ Iso-Ahola (1982) ที่อธิบายว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยว คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลหรือกระบวนการบรรลุนิยามความต้องการในการหลบหนีจากสภาวะสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์หรือบรรยากาศเดิมๆ เพื่อแสวงหาสิ่งใหม่จากปัจจัยภายนอกที่บุคคลไม่สามารถหาได้จากสิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น แรงบันดาลใจในการเดินทางเพื่อลิ้มรสอาหารท้องถิ่นจึงเป็นส่วนผสมสำคัญสำหรับการหาประสบการณ์ที่มีความตื่นเต้นในจังหวัดภูเก็ต สอดคล้องกับความต้องการหลบหนี (Escaping) เพื่อบรรเทาความรู้สึกเบื่อหน่ายของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออาหารรสชาติเดิม ๆ ซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน โดยการออกเดินทางออกแสวงหา (Seeking) อาหารใหม่ๆ ที่ตนไม่เคยลิ้มรสมาก่อนนั่นเอง

ข้อค้นพบจากงานวิจัยที่สำคัญอีกข้อหนึ่งยังพบอีกว่า องค์ประกอบปัจจัยแรงจูงใจ “ด้านงานเลี้ยงหรือกิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร” เป็นปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญเป็นลำดับรองลงมาสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดภูเก็ต ข้อค้นพบนี้ยืนยันบทบาทของการท่องเที่ยวเชิงอาหารในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์เชิงสังคมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและอารมณ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์และทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทางของ Pearce ที่ระบุถึงความต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นของมนุษย์ เหตุผลแรงจูงใจดังที่ค้นพบในองค์ประกอบปัจจัยนี้ อาทิ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการพบปะกับบุคคลที่มีความสนใจคล้ายคลึงกันผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับอาหารที่มีความตื่นเต้นหรือเรียนรู้การประกอบอาหาร จึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงแรงปรารถนาในการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันกับครอบครัว เพื่อนหรือคนรัก หรือความต้องการในทำความรู้จักกับบุคคลใหม่ๆ นอกเหนือจากกลุ่มสังคมที่ตนเองมี

ความสนิทสนมคุ้นเคยได้อยู่แล้วผ่านกิจกรรมสังสรรค์ที่มีอาหารเป็นองค์ประกอบหลัก (Fodness, 1994; Hallberg, 2003; Pollard, Kirk, and Cade, 2002) ดังเช่น การเข้าร่วมในเทศกาลถือศีลกินผักของจังหวัดภูเก็ตที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถทดลองรับประทานอาหารเจหลากหลายชนิดร่วมกับบุคคลในครอบครัว คนรักหรือบรรดาเพื่อนฝูง หรือการเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับอาหารบางชนิด เช่น การรับประทานอาหารหรือประกอบอาหารพื้นเมืองโดยมีคนท้องถิ่นเป็นผู้สาธิตหรือการเข้าร่วมในเทศกาลผ่อดอซึ่งเป็นเทศกาลประจำปีของจังหวัดภูเก็ต และมีจุดสนใจส่วนหนึ่งอยู่ที่การทำขนมโบราณเป็นรูปเต่าเพื่อบูชาเทพเจ้านักท่องเที่ยวที่มีความสนใจสามารถเข้าร่วมและมีโอกาสพบปะกับคนท้องถิ่นหรือนักท่องเที่ยวอื่นๆ ในระหว่างการทำพิธีกรรมได้ ข้อค้นพบนี้ตรงกับผลวิจัยของ Nicholson and Pearce (2001) ที่พบว่า การปะทะสังสรรค์ทางสังคม คือ แรงจูงใจสำคัญต่อการเข้าร่วมงานเทศกาลอาหาร รวมทั้งงานของ Park, Reisinger and Kang (2008) ที่ชี้ว่า หนึ่งในห้าลำดับแรกของแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจการเข้าร่วมงานเทศกาล South Beach Wine and Food Festival, Miami Beach, Florida นั่นคือ การพบปะผู้คนใหม่ๆ

นอกจากนี้ ผลสำรวจยังพบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะ “ได้รับและแบ่งปันความรู้ด้านอาหาร” ของตนเอง (องค์ประกอบแรงจูงใจลำดับที่สาม) ข้อค้นพบนี้ช่วยสนับสนุนผลการศึกษาลำดับที่สี่ว่า แรงจูงใจเพื่อการเข้าร่วมในกิจกรรมด้านอาหารในช่วงเวลาวันหยุดหรือพักผ่อนเป็นกลไกในการสร้างตัวตนของนักท่องเที่ยวให้มีความแตกต่างจากบุคคลอื่น โดยการแสดงออกเชิงพฤติกรรมผ่านการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ รสนิยมหรือทัศนคติด้านอาหารของตนเองที่แตกต่างกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนหรือ คนรู้จักในระหว่างท่องเที่ยวเพื่อกิจกรรมด้านอาหาร (Pollard และคณะ 2002) อาทิ การถ่ายรูปรูปอาหารแปลกใหม่หรือบรรยากาศของร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวและนำไปแชร์ในสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งสามารถสรุปได้อีกนัยหนึ่งว่า การกินไม่ได้เป็นเพียงโอกาสในการพบปะสื่อสารกับบุคคลอื่นเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงโอกาสในการสร้างอัตตา (ตัวตน) หรือความพึงพอใจ

ในตนเองของนักท่องเที่ยวซึ่งตรงกับความต้องการขั้นที่สี่ (ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์) นั่นเอง

ส่วนปัจจัยแรงจูงใจใน “ด้านสังคมและการพักผ่อน” และ “ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจ” แม้จะเป็นปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญในลำดับท้ายๆ แต่โดยสรุปจัดเป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการเดินทางมาแสวงหาประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตจำนวนหนึ่ง เช่น งานของ Kim and Yuan (2010)

6. องค์ความรู้ที่ได้และข้อเสนอแนะจากงานวิจัยสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหาร

ผลวิจัยในครั้งนี้มีคุณประโยชน์โดยตรงต่อการขยายองค์ความรู้ในปัจจุบันเกี่ยวกับแรงจูงใจนักท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของจังหวัดภูเก็ตและประเทศไทยโดยรวม งานวิจัยได้ค้นพบคำตอบที่สร้างความกระจ่างเกี่ยวกับความต้องการและสิ่งกระตุ้น ที่อยู่ในใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดภูเก็ต ในเชิงปฏิบัติ ผลวิจัยมีความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคธุรกิจบริการท่องเที่ยว รวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาหารของภูเก็ตในฐานะเมืองแห่งวิทยาการอาหารซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงการพัฒนา ดังผลวิจัยได้แสดงถึงการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวต่างชาติว่ามีเหตุผลสำคัญ 5 ประการ โดยเหตุผลในด้านการแสวงหาประสบการณ์อาหารท้องถิ่นเป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น จังหวัดภูเก็ตจึงต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการ

ประสบการณ์อาหารท้องถิ่นเป็นลำดับแรก โดยการนำเสนอรายการอาหารแปลกใหม่ที่สะท้อนถึงความจริงแท้และอัตลักษณ์ความเป็นภูเก็เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวลิ้มลอง เกิดความรู้สึกสนใจและสร้างความประทับใจแรกขณะเดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมด้านอาหารที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น มากยิ่งขึ้น อาทิ การจัดการแข่งขันการประกอบอาหารท้องถิ่น การสร้างสรรค์สูตรอาหารใหม่ๆ ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นส่วนผสม การจัดกิจกรรมวัฒนธรรมอาหาร รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่มีความสุนทรีย์และผ่อนคลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างตรงจุดและเหนือกว่าเมืองท่องเที่ยวคู่แข่ง อาทิ ส่องนก บาหลี เกาะปันงัหรือประเทศสิงคโปร์ซึ่งต่างก็พยายามผลักดันและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของตนเองเพื่อดึงดูดบรรดานักท่องเที่ยวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงของโรคระบาดโควิด-19 อันเป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงอย่างมากและส่งผลกระทบต่อธุรกิจบริการท่องเที่ยวอย่างเห็นได้ชัด ธุรกิจอาหารอาจเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการฟื้นฟูเศรษฐกิจในจังหวัดภูเก็ต นอกเหนือจากการพึ่งพาการท่องเที่ยวจากภายนอกประเทศเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้จะต้องมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์อาหารท้องถิ่นในด้านความแปลกใหม่ที่เกิดผลลัพธ์ในระยะยาว เช่น การตั้งศูนย์วิจัยเพื่อค้นคว้าและสร้างสรรค์อาหาร รวมถึงการสร้างผลิตภัณฑ์จากการลิ้มลองอาหารท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมงานประเพณี และเทศกาลสำคัญของจังหวัดภูเก็ตตลอดปี

รายการอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สำนักงานเทศบาลนครภูเก็ต 2559, “นครภูเก็ตได้รับประกาศเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารของยูเนสโก” (*Phuket : City of Gastronomy*). สำนักงานเทศบาลนครภูเก็ต. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://www.phuketcity.go.th/news/detail/1701>
- Chang, W., & Yuan, J. (2011). A Taste of Tourism: Visitors' Motivations to Attend a Food Festival. *Event Management*, 15(1), 13-23.
- Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. (21 September 2018). *Tourist Statistics*. Retrieved from https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=504&filename=index.
- Etikan, L., Musa, A. S., & Alkassim, S. R. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4.
- Fields, K. (2002). Demand for the Gastronomic Tourism Product: Motivational Factors. *Tourism and Gastronomic*. London and New York: Routledge.
- Fodness, D. (1994). Measuring tourist motivation. *Annals of Tourism Research*, 21(3), 555-581.
- Gee, C., Makens, J., & Choy, D. (1997). *The travel industry*. New York: Wiley.
- Gross, M. J. & Brown, G. (2006). Tourism experiences in a lifestyle destination setting: the roles of involvement and place attachment. *Journal of Business Research*, 59(6), 696-700.
- Guan, J., & Jones, D. (2015). The contribution of local cuisine to destination attractiveness: an analysis involving Chinese tourists' heterogeneous preferences. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(4), 416-434.

- Hallberg, D. (2003). Synchronous leisure, jointness and household labor supply. *Labour Economics*, 10(2), 185-203.
- Hassan, H., Yazeed, S. & Hanim Abdullah, N. (2020). Motivation in Food Tourism in Penang. *Marketing Advances and Practices*. 2(1), 38-49.
- Ignatov, E., & Smith, S. (2006). Segmenting Canadian Culinary Tourists. *Current Issues in Tourism*, 9(3), 235-255.
- Iso-Ahola, E. (1982). Towards a social psychology theory of tourism motivation: A rejoinder. *Annals of Tourism Research*, 9(2), 256-262.
- Kim, Y., & Eves, A. (2012). Construction and validation of a scale to measure tourist motivation to consume local food. *Tourism Management*, 33(6), 1458-1467.
- Kim, Y., Eves, A., & Scarles, C. (2009). Building a model of local food consumption on trips and holidays: A grounded theory approach. *International Journal of Hospitality Management*, 28(3), 423-431.
- Kim, Y., Goh, B. and Yuan, J. (2010). Development of a multi-dimensional scale for measuring food tourist motivations. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 11(1), 56-71.
- Kraftchick, J., Byrd, E., Canziani, B., & Gladwell, N. (2014). Understanding beer tourist motivation. *Tourism Management Perspectives*, 12, 41-47.
- Lin, Y. & Chen, C. (2012). Needs assessment for food and food services and behavioral intention of Chinese group tourists who visited Taiwan. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 19(1), 1-16.
- Mak, A., Lumbers, M., & Eves, A. (2012). Globalization and food consumption in tourism. *Annals of Tourism Research*, 39(1), 171-196.

- Mak, A., Lumbers, M., Eves, A., & Chang, R. (2012). Factors influencing tourist food consumption. *International Journal of Hospitality Management*, 31(3), 928-936.
- McIntosh, W. R., Goeldner, R. C., & Ritchie, J. R. B. (1995). *Tourism: principles, practices, philosophies* (7th ed.). New York: Wiley.
- McKercher, B., Okumus, F. & Okumus, B. (2008). Food tourism as a viable market segment: It's all how you cook the numbers. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 25(2), 137-148.
- Meller, M. & Cerovic, C. (2003). Food marketing in the function of tourist product development. *British Food Journal*, 105(3), 175-192.
- Mundfrom, D., Shaw, D., & Ke, T. (2005). Minimum Sample Size Recommendations for Conducting Factor Analyses. *International Journal of Testing*, 5(2), 159-168.
- Nicholson, R., & Pearce, D. (2001). Why do people attend events: a comparative analysis of visitor motivations at four South Island events. *Journal of Travel Research*, 39(4), 449-460.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Pallant, J. (2013). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS* (4th ed.). Crows Nest, NSW: Allen & Unwin.
- Park, K., Reisinger, Y., & Kang, H. (2008). Visitors' motivation for attending the south beach wine and food festival, Miami beach, Florida. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 25(2), 161-181.
- Phuket Municipality. (21 October 2018). *Phuket: City of Gastronomy*. Retrieved from: <http://www.phuketcity.go.th/news/detail/1701>

- Pollard, J., Kirk, S., & Cade, J. (2002). Factors affecting food choice in relation to fruit and vegetable intake: a review. *Nutrition Research Reviews*, 15(2), 373.
- Quan, S., & Wang, N. (2004). Towards a structural model of the tourist experience: an illustration from food experiences in tourism. *Tourism Management*, 25(3), 297-305.
- Remington, M. & Yuksel, A. (1998). Tourist satisfaction and food service experience: results of an empirical investigation. *Anatolia*, 9(1), 37-57.
- Sánchez-Cañizares, S.M., & López-Guzmán, T. (2012). Gastronomy as a tourism resource: profile of the culinary tourist. *Current Issues in Tourism*, 15(3), 229-245.
- Sengel, T., Karagoz, A., Cetin, G., Dincer, F., Ertugral, S., & Balık, M. (2015). Tourists' Approach to Local Food. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 195, 429-437.
- World Tourism Organization. (2017). *Affiliate Members Report, Volume sixteen - Second Global Report on Gastronomy Tourism*. Madrid: UNWTO.

Received: December 5, 2020

Revised: April 22, 2021

Accepted: May 20, 2021

Muslim Tourism Promotion in Thailand: Investigation and Evaluation on Tourism Activities and Routes

Pimphun Sujarinphong *

Abstract

The study was designed to investigate the Muslim tourism routes and activities that promote lifestyles and present cultural identities connecting with religions to evaluate the potentials and capacity of the Muslim tourist market expansion in Thailand.

This research is a participatory action research (PAR) conducted in four regions of Thailand. Various methods of data collection, including document study, surveys, in-depth interviews, organizing forums for brainstorming, and experiment were employed.

The findings revealed the routes called “Andaman Way (of Life)” as the top and unique travel routes connecting Krabi, Phang Nga, and Phuket province, to promote Thailand as a non-Muslim but Halal-friendly destination.

* Assistant Professor, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University,
e-mail: pimphun.su@ku.th

The routes connected the way of life of the Muslim communities, local cultural identities, and various patterns of tourism management such as health tourism, sports tourism, and others facilities e.g., Halal-friendly restaurants, hotels, and tourist attractions. The destinations which were organized on these routes ranked according to the potential assessment criteria in five areas: tourist attractions, accommodations, Halal restaurants, transportations, and other tourism attributes. The research team, together with the community and related agencies, conducted the action plan for marketing and public relations such as organizing meetings to promote and effectively support Muslim tourism. Furthermore, there was incorporation with government, experts, and related parties to create and prepare stunning visuals and interesting written contents into a video clip, travel guidebook, and e-guidebook which would be beneficial to promote tourism for Muslim travelers.

Keywords: Halal-friendly Destination; Muslim-friendly Places;

Muslim Tourism Promotion; Route Investigation and Evaluation

การส่งเสริมการท่องเที่ยวมุสลิม: การสำรวจและประเมินกิจกรรม และเส้นทางการท่องเที่ยวมุสลิม ในประเทศไทย

พิมพรรณ สุจารินพงศ์*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ถูกออกแบบเพื่อศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวของชาวมุสลิมและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตและแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงศาสนาเข้ากับการท่องเที่ยว ประเมินศักยภาพและความสามารถในการรองรับการขยายตัวของตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิมในประเทศไทย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย (ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้) นักวิจัยใช้วิธีการต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูลรวมถึงการศึกษาเอกสารการสำรวจการสัมภาษณ์เชิงลึกการจัดเวทีเพื่อระดมความคิดและการดำเนินการทดลองตลอดจนการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการการท่องเที่ยวที่ดำเนินการในพื้นที่เพื่อส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวของชาวมุสลิมและกิจกรรมต่าง ๆ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อ

ได้ที่: pimphun.su@ku.th

ผลการวิจัยพบว่า เส้นทาง “วิถีอันดามัน” ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต และอื่นๆ ที่ครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานของฮาลาล เช่น ร้านอาหาร โรงแรม และสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คัดเลือกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมุสลิมเหล่านี้ ได้รับการจัดอันดับตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพใน 5 ด้าน ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก ร้านอาหารมาตรฐานฮาลาล การคมนาคมขนส่ง และคุณลักษณะการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ ที่มิจำลองร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดประชุมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวมุสลิมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการรวมตัวกับภาครัฐผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างและเตรียมภาพที่สวยงามและเนื้อหาที่น่าสนใจลงในคลิปวิดีโอหนังสือแนะนำการเดินทางและหนังสือแนะนำแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะเป็นในการพัฒนาศักยภาพการรองรับตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิม เป็นการนำร่องและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมต่อไป

คำสำคัญ: แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อฮาลาล; สถานที่ที่เป็นมิตรกับมุสลิม;
การส่งเสริมการท่องเที่ยวมุสลิม; การสำรวจและการประเมินเส้นทาง

1. Introduction

Tourism is an important industry that has played significant roles in the social and economic development of Thailand and other countries worldwide. One of the attractive niche markets in tourism in which many countries are paying attention to promote their marketing strategies is so-called 'Halal tourism. According to the survey of Pew Research Center of the U.S. (2011), the world population of Muslims in 2010 was more than 1.6 billion, equivalent to a quarter of the world's population. In addition, it is expected that by 2030 the population of Muslim will increase to one third of the world population. Thus, this type of tourism is a fast-growing tourism market these days especially if there is efficient tourism management that meets the needs of Muslim tourists. In other words, the government and concerned businesses should place importance on service and travel experience from the beginning to the end. For example, from hotels/accommodations, travel, restaurants, recreation, and entertainment -- all activities and services should be arranged in order to impress the travelers' experience and support the behavior, interests, and daily basis of Muslims (such as Halal food, service providers' outfit, male/female separate pool, prayer rooms). However, the activities, facilities, or services must not be against Muslim religious principles.

According to the findings from Global Muslim Travel Index (GMTI) in 2019, among 130 FIPS countries, Thailand is currently ranked the 18th out of 48 organization of the Islamic Cooperation (OIC) countries which are the most popular destinations for Muslim tourists from around the world.

However, if compared to 82 countries outside the OIC (non-OIC), Thailand is considered the second popular tourism destination after Singapore, followed by the United Kingdom, Japan, and Taiwan, respectively. These are the top 5 non-OIC countries that are attractive and friendly to Muslim travelers. The criteria used in the ranking are: accessibility, communication, facilities, service, and conducive environment for Muslim tourism. The report also states that the Muslim tourism market is growing rapidly. Therefore, the incomes from this market will be expected to be worth 6,900 trillion baht by 2020 and expected to be increased to 9,500 trillion baht within the next eight years or in 2026. (The Nation, 2018; Worrachaddejchai, D., 2019).

However, there are still some challenges in promoting Muslim tourism. Since Muslim travelers are quite different from the other type of tourists, therefore, some specific conditions and requirements such as clothing, food, accommodation, transportation, and shopping are necessities to them. Famous educators and researchers in the field of Halal tourism (Battour, M., & Ismail, M. N. 2016; Jafari & Scott, 2014), contributed perspectives on conceptual practices and aspects of halal tourism, and Muslim-traveler traits. Their studies provided insights into the halal elements and characteristics that must be met in “Sharia” or Islamic law. Muslim tourists are also concerned about the facilitation during their travels whether goods or services are wrong or against religious principles. For Muslim travelers, the must-have amenities and facilities in hotels include the Qibla sign (or the sign that indicating the direction of Mecca), the sign to the prayer room, the prayer mat, the Halal food, the restroom that has a hand-held bidet. Especially for strict religious Muslim travelers, it is necessary to stay in a Halal hotel that adheres to the rules of the Islamic religion, such as not

selling prohibited items such as pork or all kinds of alcoholic beverages. Besides, food and appliances provided for Muslims must come from Halal certified production facilities. Similarly, Islam, M., & Kähkönen, L. (2013) proposed that Muslim tourists had specific needs for receiving Halal-certified service and products which is fundamentals of the Muslim lifestyle. The hotel should also prepare a Muslim prayer calendar, cloth (or prayer pad) in the room, and direction sign indicating the west (which is the direction of Makkah), the noble Quran in Arabic - English (or Thai), Halal logo or symbol on packages of snacks in the mini-bar. Besides, the tour operator has to develop suitable tourism routes and provide facilities that can cater to the needs and lifestyles of a particular Muslim traveler, e.g., Halal hotels, restaurants, guest privacy recreation (separate recreational facilities for male and female i.e., swimming pool and spa room), mosques, Muslim sacred places, and religious specific spots near (or in) the tourist attractions. Service providers in the hotel and tourism business should arrange comfortable areas and prayer facilities to support Muslim's daily routine; nowadays, not many service providers of the tourism industry in Thailand are ready to support these requirements and lifestyles.

Concerning Muslim tourist behaviors, they mostly travel abroad with friends and family. The purposes of travel are for the family's holiday, business, and medical treatment (which takes approximately one week for a journey). In terms of expenditure, they tend to have high spending on travel. The popular Muslim tourist destinations are large cities like Bangkok, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Pattaya, Ko Chang (Trat), Chiang Mai, Phuket, Phang Nga, and Krabi. Above all, the trendy types of tourists that we have to place importance on today is the modern Muslim tourists that are attractive,

motivated, knowledgeable, prospective, and technologically friendly consumer (tech-savvy). Apart from the modern Muslim travelers, another group of Muslims traveling abroad primarily for the religious - to perform an annual Islamic pilgrimage to Mecca (or Makkah). This type of travelers usually visits Thailand before traveling to Saudi Arabia. From the behavior of all of the tourists mentioned above, these are the reasons why Thailand has a fast-growing number of Muslim tourists every year.

Therefore, this study aims to investigate the Muslim tourism routes and activities that promote lifestyles and present cultural identities connecting with religions to evaluate the potentials and capacity of the Muslim tourist market expansion in Thailand.

2. Literature Reviews

As Muslim tourism is considered a niche market, there were fewer studies on this type of tourism than conventional or holistic tourism ones. The related literature reviews are:

Battour, M., Battor, and Ismail, M. (2012) studied the mediating role of Muslim tourists' satisfaction in Malaysia and showed that the positive motivation and satisfaction of the tourists were significantly related. It was also found that the satisfaction of tourists had a positive effect on loyalty to destinations. The most motivation factor attracting Muslim tourists are beautiful natural scenery or landscapes, spacious areas, clean, and places to browse for luxury and modern products.

Islam, M., & Käkkäinen, L. (2013) conducted the study entitled 'Islamic Tourism as Prosperous Phenomenon in Lapland'. The results of the study found that Muslim tourists had specific needs for receiving Halal-certified service which is deeply attached to the Muslim lifestyle. These tourists require Halal-certified service and trademark for food, separated spa room for women-only, separated swimming pools for men and women, and other amenities such as a prayer room in the hotel's guest rooms. However, there are not many studies on these topics. The study's recommendation was service providers should emphasis on increasing the potential and development of Lapland's tourism in attracting this group of tourists.

Klaewnarong, A. & Assarut, N. (2019) conducted the surveys with 319 Thai-Muslim Bangkok dwellers to examine the influence of Islamic religiosity on tourists' travel motivation, destination, satisfaction, and destination loyalty. The findings revealed that tranquility of mind, good infrastructure, diverse tourism attractions, cleanliness, and safety are the key influencing factors on tourist's travel decision. These factors also have positive effects on tourists' satisfaction and destination loyalty. This is in accordance with Thaothampitak, W. & Weeralit, N. (2008) whose study was 'Tourism Motivation and Satisfaction: The case study of Trang Province, Thailand'. The results found that a peaceful and restful atmosphere, security and safety, variety of outstanding scenery and attractions are the main factors affecting for tourists to revisit Trang province. Furthermore, Khamsamran, M. & Vanichkul, N. (2016) investigated factors influencing travel decision-making of Muslim tourists and revealed that marketing-mix influences travel decisions at a high level ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.97). In terms of Muslims' behavior, they prefers to visit to natural attractions (e.g., the sea,

waterfall, mountain, and island.) historical/archaeological sites, cultural/traditional attractions, recreational and educational spots, respectively. Sookhom, A., Krivart, K., and Tavarom, A. (2020) proposed in the study that Phuket province is rich in cultural, natural, recreational tourist destinations, it is one of the top 4 best destinations in terms of potential and readiness to support Halal tourism in Thailand. There are not only large Halal-certified hotels but also halal-friendly small-and-medium-sized hotels all over islands around Phuket.

The previous study indicated relations among tourists' personal factors, perceptions on service, revisit intention, and word-of mouth. Sangduang, T. & Rongchoung, J. (2017) examined that there were positive relationship among these factors: Muslims' tourist behaviors, perception on Halal-tourism-service level, revisit intention, and word-of mouth. Therefore, positive tourists' perception of Halal-friendly service management of attractions, accommodations, and restaurants could be one of the pull factors influencing tourists' revisiting and word-of-mouth marketing communication.

3. Methods

The research methodology is the participatory action research (PAR) which is divided into four phases as follows:

Phase 1: In this phase, the research team studied concepts and theories from secondary sources related to Muslim tourism including tourism trends and behaviors of Muslim travelers in four regions of Thailand, i.e.

Central, North, Northeast, and South, and 2) analyzed the potentials of each region by using SWOT analysis to identify weaknesses, strengths, threats, and opportunities for Muslim tourism development.

Phase 2: In-depth interviews and focus groups were conducted in this phase. Firstly, the in-depth interviews were conducted to explore respondents' perspectives on current-situation analysis as well as the impacts on positive and negative effects toward Halal tourism in Thailand. There were 10 religious leaders in the community, experts, and executives in both public and private sectors; they are all related to Muslim tourism development. Secondly, four focus group discussions in four regions (i.e. Central, North, South, and Northeast) were organized. There were fifty people in each meeting. In total, there were 200 participants in the four regional group meetings. All participants in the focus group participate in studying and planning travel routes as well as activities for Muslim travelers. The travel routes are created through Muslim travelers' interests, behaviors, and the way of life showing the identities of Muslims in various perspectives (which can be linked to other religions, but not conflict or contrary to practices of other particular religions). Besides, the creation of these travel routes and tourism activities mainly focused on Halal tourism -- the target routes chosen for Muslim tourism must be in the province areas linked to the target provinces that already exist in other regions. Moreover, the target areas require to support the basic elements and facilities for Muslim travelers, i.e. popular or remarkable tourist attractions, hotels and accommodations, Halal restaurants, transportations, and other related tourism information.

Phase 3: This phase concentrated on selecting, adjusting, and developing the routes to be more appropriate and potential for attracting

Muslim travelers and promoting Halal tourism. The results from phase 2 were used as significant data for the development to obtain an ultimate route out of 4 tourism activity routes for Muslim travelers, with conditions according to the readiness of facilities for Muslim tourists. At least 35 representatives from government and private sectors related to tourism development went to the selected areas to explore and conduct a 2-day, 1-night Muslim travel route as well as to examine its potential for Halal tourism.

Phase 4: Organized a meeting to promote the Muslim tourism routes where Muslim tourism activities were organized for one day. The research team also invited representatives from various departments of the Royal Thai government, public and private sectors, and ready to prepare information for the public dissemination meeting for the Muslim tourists by producing the followings:

- 1) The video clip that contains the content of tourism promotion of Muslim groups, the length of the video clip is in between 5-10 minutes, was transferred to the 32 GB capacity flash drive in both Thai and English.
- 2) The book of the travel routes of Muslim groups that contain information derived from the group discussions and the routes survey. It was translated into both Thai and English, and it was created in the form of booklet and E-book.

4. Results

Based on the secondary sources as well as in-depth interview, the investigation of the top Muslim travel routes and activities that promote lifestyles and cultural identities are as follows:

The best routes for Muslim tourism in Thailand is so-called “Andaman Way (of Life)” as the top travel routes connecting Krabi, Phang Nga, and Phuket province, to promote Thailand as a non-Muslim but Halal-friendly destination. The routes connect the way of life of the Muslim communities, local cultural identities, and various patterns of tourism management such as health tourism, sports tourism, and others facilities. There are three days, two nights Muslim travel routes, including tourist attractions in Krabi, Phang Nga, and Phuket (See picture 1). The travel routes are so outstanding and interesting that can become the best of Muslim travel routes in Thailand since the tourists will be able to gain fabulous experience to learn and expose to the way of life of people in these areas. For example, Muslim community in Yao Yai Island area, with tourist management providing the various activities to the tourist to learn about extracting the Mardyard Oil and the herbal oil for treating fresh wounds, burns, and scalds. Also, in Yao Yai Island, there is a tourist promotion in water sports for tourists in line with Strategy 1 and the recommended actions from of Thailand’s tourism strategy and development roadmap towards 2021. (Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports, 2017). The first strategy focuses on the development of goods, services, facilities, and creating a balance for Thai tourism through marketing); the recommended

actions are to promote and develop awareness as well as interest in sports and exercise at the local level to become more widespread and comprehensive. This refers to canoeing to see abundant mangrove forests, trekking on the nature study path, and rock climbing, etc. Afterwards, visit the religious place of worship, Khlong Haeng Mosque, and then dine at Pak Nam Seafood Restaurant where is the Muslim restaurant serving Thai food, seafood, and Halal food, beverage with atmosphere beside the Krabi estuary. Later, travel to the Emerald Pond, the popular tourist attraction in Krabi Province, and considered as one unseen places in Thailand. The emerald pond is the beautiful natural pond whose characteristic is limestone containing clear emerald green water. Afterwards, visit Wareerak Hot Spring Retreat where is the health resort that has cool and pleasant atmosphere located at Tom riverside. There is a full-service spa for tourists. This is in line with the national development strategy for being a medical hub 2017-2026 (B.E 2560-2569) that performs the activities in medical and wellness tourism. Next, have dinner at Kanabnam View Seafood, and stay the night at Aonang Princeville Villa Resort and Spa. In the morning, travel to Ban Na Tin, a small community where most people are Muslim. They have simple lifestyle, and the community is unique remarkably in teaching the most traditional Islam in the area. There is an outstanding local tradition and simple lifestyle based on the sufficiency economy philosophy. This is line with the strategy 2 of the Ministry of Tourism and Sports, 4th Edition (2017-2021) on the development of personnel and network partners in all sectors in the tourism industry. Next, have lunch at Rabeab Kitchen Inter Buffet Halal Food where there is Halal food ready to serve. Next, travel to Gee-Or Shop, the center of souvenirs from Krabi Province. There are various products such as Tao-Sor sweet,

shrimp chili paste, squid sheets, Hokkien rice vermicelli, and Halal food. Next, depart to Krabi International Airport for travelling back.



Figure 1. The “Andaman way of life” routes are the best Muslim travel routes connecting Krabi, Phang Nga, and Phuket province, to promote Thailand as a non-Muslim but Halal-friendly destination

This study utilized the framework in creating an evaluation form to select the top Muslim tourism routes by considering, analyzing, and applying the rules to be suitable with the operational context of the project. The tourist experts improved and combined the main topics together again so that it became the criteria for selecting the top Muslim travel routes to be able to use as an instrument in assessing and selecting the top Muslim travel routes appropriately and truly effective. It can be divided into 5 criteria as follows:

1. Tourist attractions: The target tourism route area must cover various tourist attractions with diversity, and must be friendly to Muslims.

2. Accommodations: The target tourism route area must provide tourist services for Muslim tourists, with facilities that are not contrary to Islamic principles, provide Halal food and have religious ritual rooms.

3. Halal restaurants: The target tourism route area must have a halal restaurant with a clear Halal sign, including a variety of Halal food menu. The food must be prepared according to Halal principles, and the raw materials used for cooking must not be contrary to the principles of Halal production.

4. Convenience in Transport: The target tourism route area must have convenient routes to access various tourist destinations. The public transportation systems must be satisfied users' experience to travel to diverse tourist attractions and public relation signs must be provided for tourists to easily access tourist attraction routes.

5. Other tourism information: The target tourism route area must have public relations for tourism in various areas along the tourism routes. There must be a tourist service center to assist along the route.

According to the 5 criteria above, the project of tourism promotion of Muslim groups analyzed and selected the top Muslim travel routes, and the third route in the southern area, the top Halal-friendly travel routes in Thailand named "Andaman Way (of Life)", was selected. This route presents the tourism that connects 3 provinces; Krabi, Phang Nga, and Phuket.

Exploring and testing of Muslim travel routes is an important step of the study, as it is about bringing representatives; executives, experts, scholars, religious leaders, and the private sectors on Muslim travel, involved in the management of Muslim tourism in the area and other representatives

from the government to conduct the study and assess the potential of the mentioned tourist destinations that was selected as the top route for Muslim group tourism activities. The assessment results in various area revealed as follows:

1. Potential assessment results in tourist attractions: According to the potential assessment of the related government and private representatives that brought them to find the average of the potentiality in order to know the level of the potentiality of the tourist attractions along the routes of Muslim tourism in the area of tourist attractions, it found that the potentiality was at a high level with an average of 4.03. As for suggestions on tourist attraction management, it found that government agencies and the private sectors must pay attention to the facilities, and should not be contrary to Islamic principles which is beneficial to Muslim tourists. However, it must not excessively emphasize on developing facilities and the image of the Halal tourist. It should be done in the middle level so that it can provide the service and be the benefit to other tourist groups.

2. Potential assessment results in accommodations/hotels: For the potentiality of tourist attraction in the travel routes of Muslim group in the area of accommodations and hotels, it found that the potentiality was at a high level with an average of 4.25. As for the suggestions in the area of hotels and accommodations, it found that there are very few hotels and accommodations where can provide the full service to Muslim group. Mostly, the business operators will focus on the management that is able to support Muslim group, but it is not a full service, or it is the hotel that is friendly to Muslim group. Therefore, what should be developed is cleaning and providing the signage that includes the Arabic language for the accommodations and

hotels. This is the important issue to which the business operators should be attentive.

3 . Potential assessment results in Halal restaurants: For the potentiality of tourist attraction in the travel routes of Muslim group in the area of Halal restaurant, it found that the potentiality was at a high level with an average of 4.25. As For the suggestions in the area of Halal restaurant, it found that the business operators of Halal restaurant must request for Halal food standard certificate and show a clear Halal sign to the tourists in order to providing them accountability and confidence. However, the agencies who are responsible for licensing must track and monitor the business operators of the restaurant for the standard of the service based on the Halal standard continuously. If the business operators of the restaurant fail to control the service standard, there must be the consideration to deprive the certificate. Maintaining cleanliness of Halal restaurants and the dress code of the service staff is also an important issue to which business operators must pay attention.

4 . Potential assessment results in transport convenience: For the potentiality of tourist attraction in the travel routes of Muslim group in the area of transportation, it found that the potentiality was at a high level with an average of 4.10. For the suggestions in the area of transportation, it found that there should be the development of the fundamental structure of the transportation in the provinces to be beneficial to tourists when they travel, such as developing rest stops, where provide activities to support tourists, that connect various tourist destinations in order to connect to other provinces nearby. Moreover, there should be the improvement of landscape along the tourism routes within the provinces which reflects the identity of tourist

attractions, including the development and creation of publicity signs for travel information both in Thai and English language and Arabic language, as well as various digital signage media that possibly help attract the attention of tourists. This will facilitate the travel to more tourist destinations, spread periodically, and cover the main/secondary transportation routes within the province.

5 . Potential assessment result in tourist information: For the potentiality of tourist attraction in the travel routes of Muslim group in the area of tourist information, it found that the potentiality was at a high level with an average 3.98. For the suggestions in the area of tourist information, it found that the potentiality should be increased in providing security and tourist information to tourists, such as having a tourist service center, organizing staff for giving advice, taking care of tourists at various points, and developing young guides in tourist spots to train young people in presenting their local tourist attractions.

5. Conclusion

This study aims to promote tourism Muslim tourism effectively. The research focuses on the development of information about the facilities in major tourist attractions for Muslim tourists; and the creation of tourism routes to connect the various tourist attractions with information available to support the needs of tourists. The Muslim tourism routes will be further promoted and used in public relations in Thailand and Muslim countries. Moreover, this

study includes the creation and evaluation of new tourism routes that are adjunct from Muslim's favorite tourist destinations traditionally, which will help increase positive multiplier effects in Thailand's tourism industry. The positive impact can help economic growth, increase in jobs, and higher quality of life as well as health and well-being for locals and communities nearby, resulting in Economic increase sustainability.

The best travel routes named "Andaman Way (of Life)". These unique Halal friendly travel routes connected to three provinces (Krabi, Phang Nga, and Phuket) with the ways of life of the Muslim community. The characteristics of the tourist attractions that were organized in these routes have been ranked based on the criteria scores of the potential assessment in various areas. They were analyzed and evaluated by the experts who are expertise in various areas regarding tourism management of Muslim groups. From the selected tourist attractions in each province, there are different tourist attraction management in various areas to make the attraction, such as cultural tourist attractions, natural attractions, and local community tourist attractions.

After collecting data from a number of participants with insight knowledge of Halal-friendly tourism and Muslim attributes, the in-depth interview results were summarized and led to the stage of assessment and evaluation of the potential and readiness to support the Muslim tourists in Thailand. This stage also includes integrating the Halal-friendly tourism and supporting the growth of the tourism of Muslim travelers as follows:

1. The importance of tourism promotion of Muslim groups: Muslim ways of tourism (Halal Tourism) is considered the new topic, which is related to the tourism management in Thailand that will carry the policy in tourism

promotion to be able to meet the needs of Muslims. This is because there are a lot of tourists in this group, who have economic potential, and Halal tourism is growing and dramatically interesting as they are the top-ranking group who spend money the most in foreign tourism in the world. Thailand is the country that has ability in tourism industry, especially in airlines which are acceptable in the area of being the best in providing food that meets the needs of Muslim tourists even though Thailand is not a Muslim country. Moreover, the management of the Suvarnabhumi Airport has one of the friendliest Muslim atmosphere in the world. In addition, the government has adjusted the strategy of operating the spa and hotel business in a halal manner to support the tourism of Muslim groups according to the correct Islamic framework.

2. Factors promoting Muslim tourism: Deciding to choose Thailand as the tourist destination by Muslim tourists is specific and they have more special preferences than other groups. The main factors that affect the decision in traveling to Thailand are as follows:

Halal food: Halal food industry is one of the main important factors in Muslim consumer market. The growth of Halal food industry creates the trend of being healthy and more competition in well-known Halal product brands. Additionally, some brands have created sub-brands that serve Muslims with Halal certified food. These popular Halal certified foods will create the accessibility to various Halal foods across the world, and make the tourism of Muslim easier. Food, aside from being intended for consumption, is also a communication mark that promotes understanding of differences between cultures and people. It raises awareness of Halal food

and popular local food, and also reflects the diversity of the Muslim consumer market.

Accommodations and hotels: This is considered the important thing for supporting the Muslim tourist market. The accommodations and hotels need to consider the right Islamic principles, such as signs telling the direction for praying, pray rooms, a time table for praying, and the obvious separated Halal restaurant to create the confidence for them. Additionally, it can include other activities in the hotel, such as having no karaoke room in Halal restaurant, having separated pool or dividing time period for male and female tourists completely, etc. These things are the details needed to be considered at the accommodations and hotels for providing the service to the tourist groups as mentioned. Moreover, the cleanliness and safety should be emphasized due to the fact that cleanliness is related to religious practices. The area where Muslim tourists perform practice of praying must be clean. The dirt should not be left on the floor as the gesture to worship of the Allah's kindness will touch with the ground. (Ansorissunnah Royal Mosque, 1929)

The availability of places and tourist attractions: This factor is considered as the main factor in attracting the Muslim tourists' attention, such as the convenience of accessing to tourist attractions, the cleanliness of tourist attractions, the safety care for tourists, rules and regulations that create a clear understanding for tourists, places for praying in various points within the tourist attractions, etc. According to Klaewnaron, A. & Assarut, N. (2019), infrastructure, diverse tourist destinations, cleanliness, and safety are the factors affecting tourists' motivation and satisfaction. These crucial

factors also need to be considered because they can increase tourists' motivation to travel to that tourism spot. In other words,

3. Tourism management guidelines for Muslim travelers: According to the in-depth interview from related people in tourism promotion of Muslim groups, the opinions are as follows:

There should be collaboration of government and private sectors, including the related communities in order to sustainably proceed to manage the tourism of Muslim groups from overseas, and be in line with the real local condition as much as possible so that it can create the effectiveness in tourism promotion precisely.

There should be an ongoing public relations policy and true knowledge and understanding in tourism promotion of Muslim groups in order to create the impetus for tourism in Thailand that is sustainable and have more continuation than the past.

There should be marketing promotion to encourage tourists to know the travel route information that is friendly to Muslim groups by preparing a video to promote tourism routes in each region.

6. Recommendations for Muslim Tourism Development

Policy Recommendations:

It should encourage the collaboration from government sectors, private sectors, and tourism associations in various fields which are related to the tourist management of Muslim groups in the local areas so that there

will be a stronger guideline. Moreover, developing and creating the travel routes for Muslim groups must consider various factors related to the tourism that is not contrary to the religion, and be in line with the behaviors of Muslim tourists, such as Halal food, Halal restaurant, places for praying, mosques, hotels, accommodations, and facilities in tourist attractions. According to the mentioned factors, government sectors, private sectors, and business operators must have the preparation and standard in examining the service to be accurate based on the Islamic principles so that it can enhance the service and facilitate the tourists. Moreover, it is the creation of the travel routes that is interesting and impressive towards the tourists.

A clear master plan for tourism development for Muslim travelers should be developed by a person responsible for the project in responds to the tourism strategy of the group that covers various related issues. The plan also can be in conjunction with the provincial development plan that has the potential to support Muslim tourists.

Knowledge and understanding in tourism management of Muslim groups of business operators should be developed, such as hotels, accommodations, restaurants, tourist attractions within the area, and etc. It also includes the tourism personnel so that they will have the understanding that is in line with the behaviors of Muslim tourist as much as possible.

There should be a measurement and evaluation towards the project that responds to the tourism of Muslim groups in various areas in economic, social, and environment for being a guideline in improving the implementation of the mentioned project in the future for the most effective result.

Recommendations from implementation:

The implementation during that time cannot display the holistic image of all tourists as that time was a low season of tourism in the southern provinces. Therefore, the additional details of the decision-making factors in selecting the tourist attractions of the mentioned tourist groups cannot be analyzed as much.

The development of Muslim tourism personnel should be promoted for knowledge and understanding in tourism management of the mentioned form continuously by the experts in religious principles and tourism business management so that the most perfect combination and possibilities in business management can be generated.

The agencies which are responsible for the standard of Halal products and services need to be involved in every step of the mentioned process to build confidence among Muslim tourists correctly, and to be in accordance with religious principles effectively.

7. Acknowledgements

This research was funded by the Office of Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports. It was also supported by the Faculty of Management Sciences, Kasetsart University, Sriracha Campus.

References

- Battour, M., Battor, and Ismail, M. (2012). The Mediating Role if Tourist Satisfaction: A Study of Muslim Tourists in Malaysia. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 29(3), 279-297.
- Battour, M., & Ismail, M. N. (2016). Halal Tourism: Concepts, Practices, Challenges and Future. *Tourism Management Perspectives*, 19, 150-154.
- Global Muslim Travel Index. (2019). *Top 10 Non-OIC Destinations*. Retrieved June 18, 2019, from <https://www.crescentrating.com/reports/global-muslim-travel-index-2019.html>
- Group of Bangkok Noi Mosque (Ansorissunnah Royal Mosque). (1929). Islamic Prayer Methods. Vol. 11. Al-Islah Bngkok Noi association. (in Thai).
- Islam, M., & Kähkönen, L. (2013). *Islamic Tourism as Prosperous Phenomenon in Lapland (Master's thesis)*. Lapland University of Applied Sciences.
- Jafari, J., & Scott, N. (2014). Muslim World and its Tourisms. *Annals of Tourism Research*, 44, 1-19.
- Khamsamran, M. & Vanichkul, N. (2016). Factors Influencing Travel Decision-Making of Muslims in Bangkok area. *Al-Hikmah Journal*, 6(12). 80-91, (In Thai)
- Klaewnarong, A. & Assarut, N. (2019). Influence of Islamic religiosity on travel Motivation, Destination, Satisfaction and Destination Loyalty. *Chulalongkorn Business Review* 41(4), 54-86. (in Thai).

- Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports (2017). *The Second Thailand National Tourism Development Plan (2017-2021)*. (4th Edition). Roland Berger. Bangkok. Thailand
- Sangduang, T. & Rongchoung, J. (2017). Muslim Tourist's Perception on Level of Halal Tourism Service Management in Krabi and Phuket Province. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 13(1), 135-168. (in Thai)
- Sookhom, A., Krivart, K., and Tavarom, A. (2020). Potential and Readiness to Support the Halal Tourism of Main Travel Province in Thailand. *NRRU Community Research Journal*, 14(2), 233-244. (in Thai).
- Thaothampitak, W., & Weerakit, N. (2008). Tourist Motivation and Satisfaction: The Case Study of Trang Province, Thailand.
- The Nation. (2018). *Thailand among most 'Muslim-friendly'*. Retrieved April 24, 2019, from <https://www.nationthailand.com/noname/30344902>
- Pew Research Center. (2011). *The future of the global Muslim population: Projections for 2010-2030*. Retrieved March 6, 2020, from <https://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/11/2011/01/FutureGlobalMuslimPopulation-WebPDF-Feb10.pdf>
- Worrachaddejchai, D. (2019). *Thailand Ready to tap busy Muslim Travel Market*. Retrieved June 24, 2019, from <https://www.bangkokpost.com/business/1696452/thailand-ready-to-tap-busy-muslim-travel-market#:~:text=The%20GMTI%202019%20shows%20that,130%20destinations%20for%20Muslims%20worldwide.>

Received: November 23, 2020

Revised: April 8, 2021

Accepted: May 20, 2021

วาทกรรมเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤติในเรื่องกาม ที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ขจิตา ศรีพุ่ม*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤติในเรื่องกามที่ปรากฏในสังคมไทย โดยเก็บข้อมูลจากประโยคตัวอย่างในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถานเล่ม 1-2 วิเคราะห์ด้วยทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างชุดความคิด และ 2) เพื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมไทย

ผลการวิจัยพบการใช้กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤติในเรื่องกาม 5 กลวิธี ได้แก่ การใช้สำนวน การใช้คำกริยา การใช้คำนาม การใช้คำเรียกขาน และการใช้ประโยคกรรม โดยวาทกรรมเหล่านั้นประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเพื่อสื่อความหมายเชิงอุดมการณ์ไปสู่ผู้รับสาร ดังนี้ 1) เรื่องการนอกใจคู่รัก คู่สมรสหรือการมีชู้เป็นเรื่องที่มีอยู่ในสังคมไทยและสามารถพบเห็นได้เป็นปกติ 2) มีการล่อลวงทางเพศทั้งโดยการ

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ติดต่อได้ที่: khajita@go.buu.ac.th

แสดงเพียงเจตนาล่อลวงและทั้งที่ลงมือกระทำการล่อลวงทางเพศ 3) ในสังคมไทย มีการซื้อและการขายบริการทางเพศ (ค้าประเวณี) และสามารถพบเห็นได้ โดยทั่วไป และ 4) กิจกรรมทางเพศมักถูกกำหนดจากสังคมว่าให้แสดงออกได้ เฉพาะหนุ่มสาวหรือวัยกลางคนเท่านั้น ผู้สูงอายุไม่ควรมาให้ความสนใจในเรื่องเพศ

ประเด็นการกระจายตัวบทและการตีความตัวบท พบว่าวาทกรรมถูกสื่อ ออกมาจากสถาบันระดับชาติคือราชบัณฑิตยสถานโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ภาษาไทย ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับของคนไทยมานาน แสดงวัตถุประสงค์ ในการสะท้อนภาพความเป็นไปในการใช้ภาษาที่ปรากฏในสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ สื่อมวลชน ฯลฯ ทั้งนี้ราชบัณฑิตยสถานมีเจตจำนงในการบันทึก ปรากฏการณ์ทางภาษาในสังคมตามยุคสมัย ข้อมูลถูกเผยแพร่ทั้งในรูปแบบสื่อ สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสารด้วยวจนลีลาภาษาเขียน ใช้น้ำเสียงใน การเขียนแบบเป็นทางการ ตัวบทเหล่านั้นจึงสามารถสะท้อนชุดความคิดดังกล่าว มาสู่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การค้าประเวณี; การประพุดิเรื่องกาม; กลวิธีทางภาษา:
วาทกรรมเชิงวิพากษ์; พจนานุกรมคำใหม่

The Discourse of Prostitution and Sexual Conduct in The Royal Institute Dictionary of New Words

Khajita Sripoom *

Abstract

The aim of the research was to apply a critical discourse analysis approach (CDA) to an examination of the relationship between the linguistic devices and the ideology of prostitution and sexual conduct discourse in Thai society as evinced in example sentences in The Royal Institute Dictionary of New Words, volumes 1-2. The research objectives were 1) to analyse the linguistic features that went into forming sets of ideas and 2) discourse practices and socio-cultural practices that reflected the conditions in Thai society and culture.

The findings revealed that there were five linguistic features that constituted the identities of prostitution and sexual conduct discourse, namely, use of idioms, verb forms, noun forms, address terms, and passive voice. Four sets of ideas were found in this study: 1) Cheating on lovers and spouses is normal in Thai society. 2) Sexual bullying, both by indicating intent

* Lecturer, Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University, e-mail: khajita@go.buu.ac.th

or by taking action, is widespread. 3) Prostitution occurs in Thai society and is commonly seen. 4) Sexual activity is limited by society to young people or middle-aged people; the elderly should take no interest in sex.

The distribution of the script and the interpretation found that the discourse was transmitted by Thai language experts of a national institution, the Royal Institute, an institution long highly regarded in Thai society. The objective is to reflect the possibilities of using language that appears in newspapers and other mass media. The Royal Society has the intention of recording language phenomena in modern society. The discourses were distributed through both print and electronic media, are in formal written style, and are thus well able to convey the four sets of ideas to readers.

Keywords: Prostitution; Sexual Conduct; Critical Discourse Analysis;

The Royal Institute Dictionary of New Words

1. บทนำ

ปัจจุบันการค้าประเวณีเป็นเรื่องผิดกฎหมายในประเทศไทย การประพฤติดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องกามารมณ์ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรเปิดเผย ยิ่งเป็นการประพฤติผิดในกามด้วยนั้นนับว่าเป็นสิ่งผิดศีลธรรมอันดีงามของคนไทยเลยทีเดียว แม้ว่าการค้าประเวณีนั้นจะเป็นการยินยอมพร้อมใจในการซื้อขายระหว่างผู้ชายและผู้หญิงก็ตาม จึงทำให้เรื่องเหล่านี้ไม่ถูกถึงกล่าวอย่างเปิดเผยนัก แต่เมื่อพิจารณาสภาพสังคมไทยในความเป็นจริงแล้วนั้นเราก็มองว่าปัจจุบันได้มีกิจกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นจริง และเราก็พบเห็นได้โดยทั่วไป

หากพิจารณาในฐานะนักภาษาศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีกิจกรรมเหล่านี้จริงในสังคมไทยนั้นก็คือ ภาษา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการบันทึก ถ่ายทอดและสะท้อนความคิดของผู้ใช้ ดังพบว่ามีถ้อยคำในภาษาสื่อชุดความคิดเรื่องเหล่านี้มากมาย เช่น คำว่า กะหรี อีตัว โสเภณี ขายเป็นบริการ ฟันหิน ฯลฯ งานวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบการใช้ภาษา โดยวิเคราะห์จากประโยคตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ของราชบัณฑิตยสถาน เพื่อแสดงให้เห็นชุดความคิดต่าง ๆ ในเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤติดังกล่าวโดยจะแสดงให้เห็นว่าชุดความคิดเหล่านี้ถูกสื่อออกมาผ่านกลวิธีทางภาษาอย่างไร ใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือบันทึกและยืนยันถึงสภาพความเป็นอยู่ของสังคม และภาษามีอำนาจในการประกอบสร้างชุดความคิดบางอย่างไปสู่สังคมได้

เรื่องราวเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการประพฤติดังกล่าวในเรื่องกามสามารถพบได้เป็นเรื่องปกติในสังคมไทยผ่านข่าวในหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนต่าง ๆ มากมาย “การค้าประเวณี” หรือ prostitution คือ “กระทำการใดๆ เพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการส่ำส่อน เพื่อสินจ้างหรือประโยชน์

อื่นใด และใน พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ได้ให้นิยามความหมาย การค้าประเวณี ว่า การยอมรับการกระทำชำเรา หรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการส่ำสอนเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ” (วันชัย ศรีนวลนิต, 2521 อ้างถึงใน เสาวรส หุนดี และจรัล เล็งวิทยา, 2558: 468)

โดยรูปแบบการค้าประเวณีนั้นมี 3 รูปแบบ ได้แก่ การค้าประเวณีโดยสมัครใจ โดยไม่สมัครใจ และโดยการถูกจูงใจให้กระทำการค้าประเวณีภายหลัง (สุพล บริสุทธิ์, 2549 อ้างถึงใน เสาวรส หุนดี และจรัล เล็งวิทยา, 2558: 468)

การค้าประเวณีหรือการขายบริการทางเพศในสังคมไทยนั้นมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ระบุว่า ใน ระหว่าง พ.ศ. 1893-2310 ยุคที่อยุธยาเป็นราชธานีมีการค้าประเวณีนั่นเนื่องมาจากการเกณฑ์แรงงานในระบบศักดินา เพราะชายฉกรรจ์ต้องถูกเกณฑ์ไปรับใช้ทางไกลลูกเมียจึงเกิดมีการขายบริการทางเพศตอบสนองความต้องการของชายเหล่านี้ จากนั้นก็มีการสืบทอดมาถึงยุคกรุงรัตนโกสินทร์ โดยตลาดบริการทางเพศในยุคนี้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองผู้ชายชาวจีนที่อพยพเข้ามาเป็นแรงงานซึ่งถือว่ามีความไม่มากนัก (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และคณะ, 2542; อุไรวรรณ คະนิงสุขเกษม และสุภาณี เวชพงศา, 2542 อ้างถึงใน อภิญา เวชชัย และกิตติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์, 2546: 4) ตลาดการค้าประเวณีเริ่มขยายตัวในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อประเทศไทยเปิดการค้ากับประเทศตะวันตกมากขึ้น ในสมัยรัชกาลที่ 5 ก็เช่นเดียวกันเพราะนโยบายของประเทศทำให้มีการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ จำนวนมากแรงงานชาวจีนจึงอพยพมามากขึ้นทำให้เกิดปัญหาการระบาดของกามโรคที่ร้ายแรง จนต้องมีการตราพระราชบัญญัติสัญจรโรค ร.ศ. 127 (ตรงกับพ.ศ. 2451) เพื่อควบคุมจำนวนสถานบริการและจำนวนหญิงบริการทางเพศ กฎหมายฉบับเดียวกันนี้ยังกำหนดให้หญิงบริการทางเพศทุกคนต้องจดทะเบียนผู้มีอาชีพบริการทางเพศอย่างถูกกฎหมายและถือได้ว่าอาชีพการค้าประเวณีเป็นสิ่งถูกกฎหมายเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์

โดยอาชีพค้าประเวณีต้องเสียภาษีให้แก่ทางราชการ เรียกว่า “ภาษีบำรุงถนน” (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2537 อ้างถึงใน อภิญา เวชชัย และกิตติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์, 2546: 4-5)

จากนั้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายห้ามมิให้เจ้าพนักงานใน พ.ศ. 2478 ผู้ชายไม่สามารถมีเมียได้อย่างเหมือนเมื่อก่อนจึงทำให้หันมานิยมการซื้อประเวณีมากขึ้น ผลคือมีผู้ซื้อและขายบริการจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2503 ได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ปรามการค้าประเวณี ทำให้สังคมกลับมาถือว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งผิดกฎหมาย การลงโทษเน้นที่ผู้ค้าประเวณีเป็นหลัก สังคมมีอคติต่อการค้าประเวณี การปราบปรามพยายามดำเนินการอย่างเคร่งครัดจนทำให้เกิดช่องทางการคอร์รัปชันของผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายอีกทางหนึ่ง ในทางตรงกันข้ามผู้ค้าประเวณีไม่ได้ลดลงแต่มีการค้าอย่างแอบแฝงและทำให้ไม่สามารถทราบข้อมูลพื้นฐานได้โดยเลย (อภิญา เวชชัย และกิตติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์, 2546: 5-7)

จะเห็นได้ว่าการค้าประเวณีได้กลายมาเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ประเทศไทยไม่ยอมรับว่าบ้านเราเมืองเรามีการค้าประเวณีอยู่มาก ดังนั้นเราจึงพบข่าวที่ปฏิเสธว่ามีการค้าประเวณีในประเทศไทยอยู่เสมอ เช่น ข่าวในหนังสือพิมพ์ออนไลน์เว็บไซต์ข่าวสด เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2562 พาดหัวข่าวว่า “โล่งอกไปที! ตำรวจลุยตรวจ วอลกกิ้งสตรีท พัทยา ไม่พบคนขายบริการ-ยาเสพติด” โดยเนื้อข่าวกล่าวว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ลงพื้นที่แถลงว่า “ผลการตรวจทุกร้านทำถูกกฎหมายทั้งหมด มีใบอนุญาตถูกต้อง โดยจะดำเนินการตรวจสอบไปทุก ๆ วัน และสุ่มตรวจอย่างต่อเนื่อง” (ข่าวสด, 2562 วันที่ 8 มิถุนายน) ข่าวนี้เป็นข่าวที่ก่อให้เกิดความสงสัยแก่ประชาชนมากกว่าแท้จริงแล้วไม่มีการค้าบริการทางเพศที่พัทยาจริงหรือ นอกจากเรื่องการค้าประเวณีแล้วในสังคมไทยยังมีการประพฤติดังในเรื่องกามอีกด้วย งานวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นสภาพ

สังคมที่สะท้อนผ่านภาษา เพื่อที่จะได้เห็นว่ามีสิ่งเหล่านี้อยู่ในสังคมไทยหรือไม่ เพราะเชื่อว่าภาษาเป็นภาพสะท้อนของสังคม

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างชุดความคิดเรื่อง การค้าประเวณีและการประพุดติในเรื่องกามที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 ตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

2. วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บข้อมูล งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากการคัดเลือกประโยคที่แสดงถึงวาทกรรมการค้าประเวณีและการประพุดติในเรื่องกาม จากประโยคแสดงตัวอย่างการใช้คำในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558) ผลิตและเผยแพร่โดยราชบัณฑิตยสถาน จัดพิมพ์โดยบริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด (เอกสารที่ใช้เป็นข้อมูลคือพจนานุกรมคำใหม่ที่รวมคำใหม่ที่ได้จากพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 และ 2 เข้าไว้ด้วยกัน โดยเล่ม 1 เผยแพร่ครั้งแรกปีพ.ศ. 2550 และเล่ม 2 เผยแพร่ครั้งแรกปีพ.ศ. 2552) พบข้อความที่นำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาทั้งสิ้น 32 ข้อความ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่อชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพุดติในเรื่องกาม โดยใช้กรอบแนวคิด

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลอฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงในทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2558: 10-11) โดยมีประเด็นการวิเคราะห์คือ 1) ตัวบท (Text) 2) วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) เพื่อให้เห็นภาพรวมขององค์ประกอบ การสื่อสารที่แวดล้อมตัวบท โดยแสดงให้เห็นว่า ผู้สร้างตัวบท การสื่อสารตัวบท สถานการณ์หรือสื่อที่ใช้เผยแพร่ตัวบทมีอะไรบ้าง และมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารตัวบทอย่างไร 3) วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) เป็นการวิเคราะห์สภาพสังคมวัฒนธรรมเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบสร้างอุดมการณ์และชุดความคิดและการตีความตัวบทอย่างไร

3. การนำเสนอผลการวิจัย ผลการวิจัยนำเสนอ 3 ชั้นคือ ชั้นที่ 1) เสนอผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมเพื่อให้เข้าใจการผลิตการบริโภคและการเผยแพร่หรือการกระจายตัวบท ชั้นที่ 2.) เสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในวาทกรรมการค้าประเวณีและการประพาศิตินิธิในเรื่องกามเพื่อเผยให้เห็นถึงชุดความคิดที่ปรากฏอยู่ และชั้นที่ 3) เสนอผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

4. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษารูปภาษาที่เป็นหน่วยใหญ่ขึ้นกว่าประโยค คือการศึกษาระดับข้อความ ทางภาษาศาสตร์มักใช้คำว่า “ปริจเฉท” เพียร์ศิริ วงศ์วิมานนท์ (2531) ได้ให้ความหมายว่า “หน่วยทางภาษาในระดับที่ใหญ่กว่าประโยคและเป็นรูปภาษาที่มีเอกภาพและความสมบูรณ์ในตัวเอง” ต่อมาเมื่อมีการศึกษาหน่วยภาษาในระดับข้อความโดยรวมเอาบริบททางสังคมเข้ามาร่วมวิเคราะห์ด้วย มีการนำคำว่า “วาทกรรม” เข้ามาใช้ ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2543: 3-4 อ้างถึงใน วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, 2554: 15-16) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า วาทกรรมจากการประมวลแนวคิด

ของฟูโกต์ ว่าหมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (Constitute) เอกลักษณ์ (Identity) และความหมาย (Significance) ให้กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (Valorize) กลายสภาพเป็น “วาทกรรมหลัก” หรือที่ฟูโกต์เรียกว่า “episteme”

จอห์นสโตน (Johnstone, 2008: 29) และ เจมส์ พอล จี (Gee, 2011: 36) อ้างถึงในทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2558: 8) กล่าวว่า วาทกรรม (Discourse) หมายถึง วิถีปฏิบัติทางสังคมที่ประกอบสร้างความหมายให้กับทุกสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยเป็นการสร้างความหมายร่วมกันระหว่าง คำ การกระทำ ค่านิยม ความเชื่อ สัญลักษณ์ เครื่องมือ วัตถุ เวลา และสถานที่ ทั้งนี้วาทกรรมยังเป็นการใช้ภาษาที่สะท้อนความคิดและความคิดก็สะท้อนภาษา ซึ่งความสัมพันธ์ของความคิดและภาษาจะทำให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางสังคม

แฟร์คลัฟ นักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษ (Fairclough, 1994: Fairclough et al., 2011: 357อ้างถึงใน ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2558) กล่าวถึง การศึกษา วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) หรือ CDA ว่า เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและเป็นเหตุเป็นผลกันระหว่างวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม เหตุการณ์ และตัวบท โดยดูโครงความสัมพันธ์และกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมในภาพที่กว้างขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาว่าวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม การผลิตตัวบท ลักษณะของตัวบท การกระจายตัวบท ผู้รับตัวบท ฯลฯ เหตุการณ์และตัวบทเหล่านั้นเป็นผลมาจากการถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ของอำนาจและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจเหล่านั้น และความซับซ้อนเหล่านั้นเองเป็นปัจจัยในการรักษาและครอบครองอำนาจนั้นอย่างไร ทั้งนี้วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นสหวิทยาการที่มุ่งเน้นที่จะศึกษาปัญหาหรือประเด็นทางสังคม วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ประกอบด้วยทฤษฎีจากหลายศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้มีวิธีวิจัยได้หลายรูปแบบ แต่สิ่งที่ทุกศาสตร์มีร่วมกัน คือ ความสนใจที่มุ่งศึกษา

ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจ ความไม่เท่าเทียม และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม

สรุปได้ว่า วาทกรรม ก็คือ วิถีปฏิบัติหรือกระบวนการในการสร้างความหมายให้แก่สิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบ เรามีความคิดหรือมุมมองต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างไรส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากวาทกรรม ฟาน ไคก์ (Van Dijk, 1998: 193 - 194 อ้างถึงในณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 9) กล่าวว่า วาทกรรมไม่ใช่ผลผลิตภาษาที่อยู่โดดๆ โดยปราศจากบริบท แต่เป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำทางสังคมหรือเหตุการณ์การสื่อสารที่มีองค์ประกอบหลายอย่าง ตามนิยามของ ฟาน ไคก์ วาทกรรมคือเหตุการณ์การสื่อสารที่ซับซ้อน ประกอบด้วยผู้มีบทบาทต่างๆ เช่น บทบาทผู้พูด/ผู้เขียน ผู้ฟัง/ผู้อ่าน ฯลฯ ผู้มีบทบาทเหล่านี้ร่วมในการสื่อสารที่เกิดขึ้นในฉากหนึ่ง ฟาน ไคก์ เน้นด้วยว่าผู้มีส่วนร่วมในวาทกรรมหรือเหตุการณ์การสื่อสารนั้นมีได้เป็นเพียงผู้พูด/ผู้เขียน ผู้ฟัง/ผู้อ่าน แต่ยังเป็นผู้มีบทบาทต่างๆ ทางสังคมในฐานะสมาชิกของกลุ่มหนึ่งหรือวัฒนธรรมหนึ่งด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจะเห็นได้ว่า หากเราศึกษาภาษาควบคู่ไปกับการวิเคราะห์บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสารด้วยจะทำให้เห็นรูปแบบของความคิดในสังคมของผู้ใช้ภาษานั้นได้

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อความปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1 - 2 พบว่ามีข้อความที่ประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤติดีในกาม จำนวน 32 ข้อความ โดยมีกระบวนการประกอบสร้างและเผยแพร่ชุดความคิดดังนี้

1. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม

ในมิตินี้จะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการผลิต การกระจายตัวบท และกระบวนการบริโภคตัวบท โดยพบว่า วาทกรรมเรื่องการคำประเพณีและการประพฤติผิดในกามเหล่านี้ถูกเผยแพร่โดยหน่วยงานประจำชาติ คือ ราชบัณฑิตยสภา ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับภาษาไทยมาตรฐาน เป็นองค์กรสำคัญในการทำนุบำรุงภาษาไทย มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยมาตรฐานและเกี่ยวข้องกับการะหน้าที่ในการอนุรักษ์ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดในสังคมไทย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545)

นอกจากนี้ภารกิจและบทบาทสำคัญของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาคือการสร้างองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ และกำหนดมาตรฐานการใช้ภาษาไทยด้วย จะเห็นได้ว่าในแง่ของผู้ผลิตตัวบท พจนานุกรมคำใหม่ได้ถูกผลิตขึ้นโดยหน่วยงานที่ได้รับรองว่ามีมาตรฐาน ถูกยกย่องให้เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยมาตรฐานโดยตรง ดังนั้น หนังสือพจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1-2 จึงสามารถถูกใช้เป็นหนังสืออ้างอิงทางภาษาไทยได้

สำหรับพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีคณะกรรมการจัดทำหลัก 11 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหญิงและชาย ทั้งหมดเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีชื่อเสียงในแวดวงด้านภาษา ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์สังคม นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยผู้อำนวยการกองศิลปกรรม ในแง่ผู้ผลิตตัวบทเห็นได้ว่ามีความสามารถด้านภาษา มีระดับการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการที่ทรงคุณค่า ดังนั้น สิ่งที่ถูกผลิตและสื่อสารออกมาย่อมถูกมองว่าเป็นสิ่งทรงคุณค่าด้วย ตัวบทที่แสดงออกผ่านข้อความต่าง ๆ จะสามารถเข้าสู่ความเชื่อของผู้รับสารได้ดีเพราะเมื่อพิจารณาจากรายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ถ่ายทอดแล้วย่อมสามารถทำให้เชื่อและรับสารนั้นได้โดยไม่มีข้อโต้แย้ง

ในแง่วัตถุประสงค์ในการจัดทำมีขึ้นเพื่อรวบรวมคำที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมไทย เก็บคำที่เปลี่ยนแปลงการใช้ และยกตัวอย่างการใช้คำ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารื่องที่มาจากคำในกายภาคหน้า ในแง่การเผยแพร่และ

กระจายตัวพบพบว่า พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 และ เล่ม 2 รวมถูกเผยแพร่มาแล้วทั้งสิ้นมากกว่า 20,000 เล่ม ทั้งในรูปแบบการตีพิมพ์เอกสารเล่มและในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลเหล่านี้จึงมีลักษณะเป็นวาทกรรมสาธารณะซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น พจนานุกรมคำใหม่จึงเป็นวาทกรรมสาธารณะหนึ่งที่มีส่วนในการเสนอความคิดหรืออุดมการณ์ด้านต่าง ๆ ที่แฝงหรือแทรกมาในข้อความได้

ในแง่กระบวนการบริโภคและการตีความตัวบทนั้นผู้อ่านได้รับสารโดยผ่านสื่อตัวสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยตรง แม้ผู้อ่านจะไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้เขียนแต่การได้อ่านตัวบทจากความเชื่อที่ว่าสิ่งที่เขียนและสร้างขึ้นมาสื่อสารมาจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและมาจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับระดับชาติให้เป็นผู้วางมาตรฐานทางภาษาไทย และด้วยน้ำเสียงในการเขียนแบบเป็นทางการ ย่อมทำให้ผู้อ่านเชื่อตามที่ผู้เขียนเสนอมาในตัวบทเหล่านั้นได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 เป็นวาทกรรมที่ผลิตขึ้นโดยกลุ่มคนผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคาดหวังในการจัดรวบรวมปรากฏการณ์ทางภาษาและให้ความหมายสิ่งที่มีใช้ในภาษาไทย โดยใช้วิธีการสื่อสารด้วยภาษาไทยมาตรฐาน ส่งผ่านตัวบทเหล่านั้นในการตั้งเป้าหมายเพื่อแสดงพลวัตทางภาษาและสังคมไทย วาทกรรมถูกเผยแพร่ออกไปในวงกว้างกลุ่มผู้รับสารเป็นกลุ่มคนไทย เข้าใจภาษาไทยมาตรฐานและมีความเชื่อมั่นในผู้ส่งสารด้วยคุณวุฒิและชื่อเสียงขององค์กร การกระจายตัวบทที่มีการกระจายในวงกว้าง ผู้อ่านตัวบทสามารถทำความเข้าใจความหมายของถ้อยคำและยังได้รับตัวอย่างการใช้ถ้อยคำนั้นในรูปแบบประโยคที่สื่ออุดมการณ์ความคิดบางอย่างเกี่ยวกับเรื่องการค้าและขายบริการทางเพศและการประพาศผิดในกาม จึงอาจก่อให้เกิดชุดความคิดที่สอดคล้องกับวาทกรรมที่ตัวบทสื่อออกมาได้ ดังนั้น พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 จึงมีส่วนสำคัญในการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

2. กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤตินิเืองกาม

การค้าประเวณี หมายถึง “กระทำการใดๆ เพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อน เพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด และใน พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ได้ให้นิยามความหมายการค้าประเวณี ว่า การยอมรับการกระทำชำเรา หรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อนเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ” (วันชัย ศรีนวลนัต, 2521 อ้างถึงใน เสาวรส หุ่นดี และจรัส เล็งวิทยา, 2558: 468) ส่วนการประพฤตินิเืองกามในงานวิจัยนี้ หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์หรือการแสดงออกถึงกามารมณ์ต่างๆ กับบุคคลที่ไม่ได้เป็นคู่ครอง หรือการนอกใจคู่ครองไปมีบุคคลที่ 3 นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการบังคับขืนใจผู้อื่นในเรื่งกามารมณ์ด้วยทั้งโดยการกระทำและสายตา

จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤตินิเืองกาม พบการใช้กลวิธีทางภาษา 5 กลวิธี ได้แก่

1. การใช้สำนวน
2. การใช้คำกริยา
3. การใช้คำนาม
4. การใช้คำเรียกขาน
5. การใช้ประโยคกรรม

โดยวาทกรรมการค้าประเวณีและการประพฤตินิเืองกาม ที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้นประกอบสร้างชุดความคิดย่อย 4 ชุดความคิด คือ

1. เรื่องการนอกใจคู่รัก คู่สมรสหรือการมีชู้เป็นเรื่งที่มีอยู่ในสังคมไทย และสามารถพบเห็นได้เป็นปกติ

2. มีการล่อลวงทางเพศทั้งโดยการแสดงเพียงเจตนาล่อลวง และทั้งที่ลงมือกระทำการล่อลวงทางเพศ

3. ในสังคมไทยมีการซื้อและการขายบริการทางเพศ (ค้าประเวณี) และสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป

4. กิจกรรมทางเพศมักถูกกำหนดจากสังคมว่าให้แสดงออกได้เฉพาะหนุ่มสาวหรือวัยกลางคนเท่านั้น ผู้สูงอายุไม่ควรมาให้ความสนใจในเรื่องเพศ

ผลการวิเคราะห์และจำแนกตัวอย่างประโยคที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ที่แสดงวาทกรรมเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤตินิอเรื่องกามปรากฏทั้งหมด 32 ข้อความ แสดงผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างชุดความคิดในวาทกรรมเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤตินิอเรื่องกาม ดังนี้

1. การใช้สำนวน พบกลวิธีการใช้สำนวน 18 สำนวน ได้แก่ เฒ่าหัวงู, กอล์ฟหลุม 19, หลอกกินไข่แดง, คอร์รัปชันทางเพศ, หลอกไปงาบ, เจาะไข่แดง, ไก่, จับไก่, ขายเนื้อสด, ค้าเนื้อสด, ผีมะขาม, นางงามตุ้กระจก, นางทางโทรศัพท์, ดาวยั่ว, จะเข้าโลง, เทียวไปไข่ไว้, อายุปูนนี้, ไพเราะ, สำนวนเหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่อสื่อชุดความคิดเรื่องการประพฤตินิอเรื่องกาม การประพฤตินิอในกามและการขายซื้อ-ขายบริการทางเพศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน **คอร์รัปชันทางเพศ** ในประโยค “ได้ข่าวว่าอริบตีคนนี้ชอบคอร์รัปชันทางเพศถ้าเธออยากเลื่อนขั้นก็ลองเสนอตัวเข้าไปสิ” และข้อความ “ถึงไม่โกงกินแต่เขาก็คอร์รัปชันทางเพศจะยกย่องว่าเขาเป็นคนดีได้อย่างไร” (เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2551) คำว่า คอร์รัปชัน มาจากภาษาอังกฤษว่า Corruption คำว่าคอร์รัปชันทางเพศ หมายถึง การใช้อำนาจในทางมิชอบโดยให้งานหรือตำแหน่งเพื่อแลกเปลี่ยนกับการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ต้องการรับผลประโยชน์หรือกับผู้อื่นที่ต้องการผลประโยชน์จัดหามาให้ แสดงให้เห็นว่ามี การประพฤตินิอประเวณีกันเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์บ้างประการ

สำนวน **กินไข่แดง หรือเจาะไข่แดง** ในประโยค “พวกเธออย่าไปหลงคารมเจ้าหนุ่มคนนั้นนะเดี๋ยวก็ถูกหลอกกินไข่แดงหรอก” กินไข่แดงหรือสำนวนที่มีความหมายเหมือน คือ สำนวน **เจาะไข่แดง** หมายถึง การทำลายความบริสุทธิ์ของผู้หญิง ข้อความนี้สื่อความหมายได้ว่า มีผู้ชายที่ต้องการมาคบผู้หญิงเพื่อหวังผลในการมีเพศสัมพันธ์ สื่อชุดความคิดว่า มีการล่อลวงทางเพศโดยการแสดงเจตนาล่อลวงทางเพศคือต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย

สำนวน **ขายเนื้อสด และ คำเนื้อสด** ในประโยค “ตำรวจเข้าหลายช่องช่วยสาว ๆ ที่ถูกล่อลวงมาขายเนื้อสดได้หลายคน” และประโยค “เขาถูกตำรวจจับเพราะคำเนื้อสด” คำเนื้อสด เป็นสำนวนที่มีความหมายว่า ขายบริการทางเพศ โดยคำว่า เนื้อสด เปรียบเทียบกับเนื้อหนังและร่างกายของผู้หญิง ข้อความนี้สื่อชุดความคิดว่า มีการซื้อ-ขาย บริการทางเพศ และในประเทศไทยเรื่องนี้ผิดกฎหมายแต่ยังมีผู้ฝ่าฝืนที่จะกระทำอยู่

สำนวน **เข้าโลง** ในประโยค “แกจะเข้าโลงอยู่แล้วยังจะทำเจ้าชู้อีก” สำนวน แกจะเข้าโลง หมายถึง ผู้ที่มีอายุมากใกล้จะตายแล้ว ใช้กับคนแก่ ข้อความนี้สื่อว่า คนแก่มียายุไม่ควรคิดเรื่องทางเพศ ไม่ควรแสดงกิริยาอาการว่าเจ้าชู้หรือแสดงออกเรื่องเพศ

สำนวน **นางทางโทรศัพท์** ในประโยค “เป็นผู้หญิงเที่ยวแจกเบอร์โทรให้ผู้ชายไปทั่วใคร ๆ เขาจะว่าเอาว่าเป็นนางทางโทรศัพท์” สำนวน ว่า นางทางโทรศัพท์ หมายถึง หญิงโสเภณีที่ขายบริการทางเพศโดยการติดต่อตกลงกันทางโทรศัพท์ จากสำนวนแสดงว่ามีนางทางโทรศัพท์ในสังคมไทย จึงนำมาใช้เปรียบเพื่อสั่งสอนผู้หญิง เมื่อตีความจะพบว่าเป็นการสื่อชุดความคิดว่า มีการซื้อ-ขายบริการทางเพศในสังคมไทยโดยใช้วิธีการติดต่อซื้อขายผ่านทางโทรศัพท์

สำนวน **อายุปูนนี้ และ ไฟราคะ** ในประโยค “อายุก็ปูนนี้แล้วหัดเข้าวัดปฏิบัติธรรมเสียบ้างไฟราคะจะได้ลดลง” การใช้สำนวนว่าไฟราคะ หมายถึง

ความต้องการทางกามารมณ์ เมื่อนำมาใช้กับสำนวนว่า อายุก็ป็นนี้ สื่อความหมายได้ว่าคนที่อายุมากแล้วไม่ควรจะแสดงออกในเรื่องทางกามารมณ์

สำนวน **ไก่** ในประโยค “แถวนี้มี **ไก่** คอยหาแซกอยู่มาก” สำนวน **ไก่** หมายถึง ผู้หญิงหากิน สื่อชุดความหมายว่า มีการค้าประเวณีในสังคมไทย **ไก่** หมายถึงผู้ค้าบริการ

2. การใช้คำกริยา พบว่ามีการใช้กลวิธีการใช้คำกริยา 11 คำ ได้แก่ แอบไป, จับ, เรียกค่าเลี้ยงดู, มีสัมพันธ์, เจ้าชู้, มีชู้, เปลี่ยนคู่นอนเป็นว่าเล่น, ดีแต่จีบไม่เอาจริง, เสนอตัว, เซป๊ะ, คอยหา ซึ่งคำกริยาที่ใช้ในตัวอย่างได้ประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการประพฤติดีกามและการซื้อ-ขายบริการทางเพศมากมาย ดังตัวอย่าง

คำกริยา **แอบไป** ในประโยค “นาย**แอบไป**มีกิ๊กะวังแฟนจับได้จะมีเรื่อง” กิ๊ก หมายถึงผู้ที่ไม่ใช่แฟนหรือคู่ครองของตนแต่มามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกัน การใช้คำกริยาว่า **แอบไป** แปลว่า มีการแสดงเจตนาการประพฤติดีกามคือนอกในคู่ครองหรือคู่รักของตน

คำกริยา **มี** ในข้อความ “บนถนนรัชดาภิเษก**มี**อาบอบนวดขนาดใหญ่หลายแห่ง” สื่อความหมายถึงสถานที่ในประเทศไทยว่าเป็นแหล่ง ซื้อ-ขาย บริการทางเพศตั้งอยู่บนถนนรัชดาภิเษก

คำกริยา **มีสัมพันธ์** ในข้อความ “เรื่องที่เขาจะฟ้องสามีเรียกค่าเลี้ยงดูกับเรื่องดาราคนดัง**มีสัมพันธ์**กับสามีเขาเป็นคนละเรื่องเดียวกันนั่นแหละ” ข้อความนี้สื่อความหมายว่าภรรยาจะฟ้องสามีเพราะไปมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้อื่น สื่อชุดความคิดว่า ในสังคมมีการประพฤติดีกามในเรื่องการนอกใจ

คำกริยา **ดีแต่จีบไม่เอาจริง** ในประโยค “เธออย่าไปยุ่งกับพวกแซ่หลี **ดีแต่จีบ**ผู้หญิงแต่**ไม่เอาจริง**หรอก” สื่อความหมายว่ามีการพยายามล่อลวงให้

ผู้หญิงเข้ามาข้องเกี่ยว โดยหวังที่จะมีความสัมพันธ์ด้วยแต่ไม่ได้คิดจะสร้างความสัมพันธ์ที่คงทน สื่อชุดความคิดว่า มีการล่อลวงทางเพศโดยเจตนา

คำกริยา มี ในประโยค “เขาปิดกันให้แซดว่าสมชายมีเมียน้อย” สื่อความหมายว่ามีการประพฤติผิดทางกามคือนอกใจภรรยาของตนไปมีภรรยาน้อย คำว่า ปิดกันให้แซด แปลว่า แม้จะเรื่องที่พูดถึงจะเป็นเรื่องลับ แต่มีคนพูดกันไปมากแล้ว และข่าวนั้นได้ลือออกไปไกลแล้ว แสดงว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีอยู่เป็นธรรมดาในสังคมไทย และเมื่อยังปิดคนก็ยังพูดถึง

3. การใช้คำนาม คำนามที่พบในวาทกรรมนี้คือคำนามที่หมายถึงสถานที่ซื้อ-ขายบริการทางเพศ พบว่ามีการใช้คำนาม 5 คำ ได้แก่ ซ่อง, สวนสาธารณะ, อาบอบนวด, ผับถนนรัชดาภิเษก

คำนาม **ซ่อง** ในประโยค “ตำรวจเข้าหลายซ่องช่วยสาว ๆ ที่ถูกล่อลวงมาขายเนื้อสดได้หลายคน” คำนาม **ซ่อง** หมายถึง สถานที่ที่มั่วสุมซุ่มนุ่กันลับ ๆ (มักใช้ในทางไม่ดี) เช่น ซ่องการพนัน ซ่องโจร ซ่องโสเภณี จากประโยคหลายซ่องช่วยสาว ๆ ที่ถูกล่อลวงมาค้าเนื้อสด แสดงว่า ซ่องในคำนี้ หมายถึง สถานที่ค้าประเวณี สื่อความหมายว่ามีการค้าประเวณีในสังคมไทย

คำนาม **อาบอบนวด** ในข้อความ “วันนี้เหนื่อยมากตอนเย็นจะแวะไปอาบอบนวดเสียหน่อย” อาบอบนวด คือ สถานบริการที่มีผู้หญิงคอยให้บริการผู้ชาย และมักจะมีการมีความสัมพันธ์ทางเพศกันด้วย สื่อชุดความคิดเรื่องการซื้อ-ขายบริการทางเพศว่ามีอยู่ทั่วไป

คำนาม **สวนสาธารณะ** ในข้อความ “เมื่อคืนขับรถผ่านสวนสาธารณะเห็นผีขุ่นยืนอยู่เต็ม” ผีขุ่น หมายถึง หญิงขายบริการทางเพศ เมื่อกล่าวว่าขับรถผ่านสวนสาธารณะก็พบว่าผีขุ่นสาวขายบริการทางเพศมากมาย แสดงให้เห็นชุดความคิดว่า มีการขายบริการทางเพศและก็พบเห็นให้มากทั่ว ๆ ไป แม้แต่ในที่สาธารณะอย่างสวนสาธารณะ

คำนาม **สนามหลวง** ในข้อความ “เป็นสาวเป็นนางอย่าได้เที่ยวไปเดินเล่น**สนามหลวง**ตอนกลางคืนใครๆ เขาจะมาเหมาเอาว่าเป็นผีมะขาม” ผีมะขามคือคนขายบริการทางเพศที่มักยืนอยู่ใต้ต้นมะขามรอบๆ สนามหลวง คำว่าสนามหลวง เป็นคำนามที่สื่อให้เห็นว่าที่ทองสนามหลวงมีการซื้อ-ขายบริการทางเพศ

4. การใช้คำเรียกขาน พบกลวิธีการใช้คำเรียกขานถึงหญิงขายบริการและชายขายบริการ 5 คำ ได้แก่ แยก, คุณตัว, คุณธาดา, สาวนังจริง, ผู้หญิงหย่าฉ่า คำเรียก **แยก** ในประโยค “แถวนี้มี ไก่คอยหา**แยก**อยู่มาก” ในข้อความนี้คำว่าไก่เป็นสำนวนหมายถึงผู้หญิงขายบริการ และในข้อความนี้ใช้คำว่า แยก เป็นคำเรียกผู้ซื้อบริการทางเพศ ข้อความแสดงให้เห็นว่ามีสถานที่แห่งหนึ่งมีคนมาขายบริการและมากอยหาคนซื้อบริการอยู่เป็นจำนวนมาก สื่อความหมายว่ามีการซื้อ-ขายบริการในประเทศไทย

คำเรียก **คุณตัว** ในประโยค “ผู้หญิงคนนั้นท่าทางดี ไม่น่าเป็น**คุณตัว**เลย” คำว่า**คุณตัว**มาจากคำว่า อีตัว ซึ่งหมายถึง หญิงที่หาเลี้ยงชีพด้วยการค้าประเวณีดังนั้นข้อความนี้สื่อความหมายว่ามีผู้ขายบริการทางเพศในสังคมไทย

คำเรียก **ผู้หญิงหย่าฉ่า** ในประโยค “อย่ายุ่งกระโปรงพิตฉ่าข้างสูงจะทำให้เหมือนดู**ผู้หญิงหย่าฉ่า**” ผู้หญิงหย่าฉ่าคือผู้หญิงขายตัว ข้อความนี้บอกว่าอย่าทำตัวเหมือนผู้หญิงขายตัวที่ยุ่งกระโปรงสั้นพิต สื่อความหมายว่ามีการซื้อ-ขายบริการทางเพศอยู่ในสังคมให้พบเห็นได้ทั่วไป บางครั้งเมื่อเห็นการแต่งกายภายนอกก็ทราบได้แล้ว

5. การใช้ประโยคกรรม พบการใช้ประโยคกรรม 2 ประโยค

ประโยคกรรม “พวกเธออย่าไปหลงคารมเจ้าหนุ่มคนนั้นนะเดี๋ยวก็**ถูกหลอกกินไข่แดงหอรอก**” หมายถึงถูกล่อลวงไปทำลายความบริสุทธิ์ของผู้หญิง ประโยคเช่นนี้สื่อชุดความคิดที่ว่ามีการล่อลวงทางเพศ

ประโยคกรรม “ตำรวจเข้าหลายช่องช่วยสาว ๆ ที่ถูกล่อลวงมาขายเนื้อสดได้หลายคน” ประโยคเช่นนี้สื่อชุดความคิดที่ว่ามีการล่อลวงทางเพศเพื่อให้ผู้หญิงมาขายประเวณีโดยผู้หญิงเหล่านั้นไม่ได้เต็มใจแต่ถูกล่อลวงมา

จากข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องการค้าประเวณีและการประพฤติในเรื่องกามพบว่ากลวิธีทางภาษาที่ใช้มากที่สุด คือ การใช้สำนวนและชุดความคิดที่ปรากฏมากที่สุดก็คือชุดความคิดที่ว่า ในสังคมไทยมีการค้าประเวณีและพบเจอได้ทั่วไป ดังแสดงในตาราง

กลวิธีทางภาษา	ความถี่	รูปภาษา
1. การใช้สำนวน	18	เฒ่าหัวงู, กอล์ฟหลุม 19, หลอกกินไข่แดง, คอร์รัปชันทางเพศ, หลอกไปงาบ, เจาะไข่แดง, ไก่, จับไก่, ขายเนื้อสด, คำเนื้อสด, ผีมะขาม, นางงามตุ๊กกระจก, นางทางโทรศัพท์, ดาวยั่ว, จะเข้าโลง, เทียวไปไข่ไว้, อายุปูนนี้, ไพราคะ
2. การใช้คำกริยา	11	แอบไป, จับ, เรียกค่าเลี้ยงดู, มีสัมพันธ์, เจ้าชู้, มีชู้, เปลี่ยนคู่นอนเป็นว่าเล่น, ดีแต่จیبไม่เอาจริง, เสนอตัว, เซปบ๊ะ, คอยหา
3. การใช้คำนาม	5	ช่อง, สวนสาธารณะ, อาบอบนวด, ผับถนน, รัชดาภิเษก
4. การใช้คำเรียกขาน	5	แขก, คุณตัว, คุณธาดา, สาวนั่งตริ้ง, ผู้หญิงหย่าฉ่า
5. การใช้ประโยคกรรม	2	ถูกหลอกกินไข่แดง,ถูกล่อลวงมาขายเนื้อสด

จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลวิธีทางภาษาที่ถูกใช้มากที่สุดคือ การใช้สำนวน ซึ่งหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น เป็นโวหารที่ใช้ให้ถ้อยคำคมคายขึ้น มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1227) การใช้คำที่เป็นสำนวนช่วยให้ผู้ส่งสารไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเรื่องนั้น

โดยตรง จะเห็นได้ว่าเรื่องเกี่ยวกับการค้าประเวณี หรือการมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวแบบไม่ถูกต้องนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ควรถูกพูดแบบตรง ๆ การใช้สำนวนจึงสื่อความได้ดีกว่า เช่น จะสื่อความหมายว่า “ขายตัว” แต่เลือกใช้คำว่า “ค้าเนื้อสด” แทน กลวิธีที่ถูกใช้รองลงมา ได้แก่ การใช้คำกริยา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คำกริยาจะบ่งบอก สภาพ การแสดง การกระทำ ในเรื่องกามและการสำส่อนนั้นเป็นสภาพ การแสดงออกด้วยกริยา คำกริยาจึงถูกนำมาใช้มาก เช่น คำว่า เจ้าชู้ แอบไปมีสัมพันธ์ หรือ เปลี่ยนคู่นอน เป็นต้น

การใช้คำนามเป็นอีกกลวิธีที่แสดงให้เห็นว่ามีสิ่งนั้นอยู่ เช่น มีสถานที่บริการทางเพศ เช่น คำว่า ช่อง ซึ่งหมายถึง ที่มั่วสุมซุ่มนุมนกในที่ลับ ๆ การใช้คำว่า ช่อง ในประโยค “ตำรวจเข้าทลายช่องช่วยสาว ๆ ที่ถูกล่อลวงมาขายเนื้อสดได้หลายคน” จึงเป็นการสื่อความหมายว่ามีสถานที่มั่วสุมค้าประเวณีอยู่จริง กลวิธีที่ถูกใช้ต่อมาคือ การใช้คำเรียกขาน คำเรียกขานเป็นคำที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เรียกสิ่งนั้น ๆ เมื่อมีคำว่า คุณตัว แหก หรือคุณธาดา ก็หมายความว่า มีสิ่งเหล่านั้นอยู่จริง คือมี คนขายบริการทางเพศ มีผู้ซื้อบริการ และมีผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการค้าบริการทางเพศ (ธาดา หมายถึง ผู้ชายที่ได้ผลกำไรหรือได้เงินจากการขายบริการของผู้หญิง มาจากคำว่า แม่ธดา ที่เป็นคำใช้เรียกผู้ชายที่เกาผู้หญิงกิน)

สำหรับกลวิธีที่ใช้ประโยคกรรมพบว่ามีการใช้บ่อยที่สุด เป็นกลวิธีที่แสดงให้เห็นถึงการมีผู้ถูกกระทำ เช่นในประโยคว่า “พวกเธออย่าไปหลงคารมเจ้าหนุ่มคนนั้นนะเดี๋ยวก็ถูกหลอกกินไข่แดงหรอก” สื่อความคิดได้ว่า มีการล่อลวงผู้หญิงเพื่อต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วยเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยนี้มีการล่อลวงทางเพศ

กลวิธีทางภาษาที่แสดงดังกล่าวยังข้างต้น เป็นนาทกรรมที่สื่อชุดความคิด เรื่องการประพฤติดีกในกามและการขายซื้อ-ขายบริการทางเพศในประเทศไทย ซึ่งประกอบสร้างชุดย่อยความคิดต่าง ๆ ดังนี้

วาทกรรมเรื่อง	จำนวนชุด ความคิดย่อย	ชุดความคิดย่อย
การประพาศติผิด ในกามและการ ขาย ชื้อ - ขาย บริการทางเพศ	4	1. เรื่องการนอกใจการมีชู้เป็นเรื่องที่มียู่ในสังคมไทยและสามารถพบเห็นได้เป็นปกติ 2. มีการล่อลวงทางเพศทั้งโดยการแสดงเจตนา ล่อลวงและการลงมือกระทำการล่อลวงทางเพศ 3. ในสังคมไทยมีการซื้อ-ขายบริการทางเพศโดยสามารถพบเห็นได้ทั่วไป 4. กิจกรรมทางเพศมักถูกกำหนดจากสังคมว่าแสดงออกได้เฉพาะหนุ่มสาวหรือวัยกลางคนเท่านั้น ผู้สูงอายุไม่ควรมาให้ความสนใจในเรื่องเพศ

วาทกรรมการประพาศติผิดในกามและการซื้อ-ขายบริการทางเพศ หมายถึง การมีสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่ได้เป็นคู่ครอง หรือการนอกใจคู่ครองไปมีบุคคลที่ 3 นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการบังคับขืนใจผู้อื่นในเรื่องกามารมณ์ทั้งโดยสายตาและด้วยการกระทำด้วย สำหรับสังคมไทยทั้งการกระพาศติผิดในเรื่องกามารมณ์เป็นเรื่องผิดศีลธรรม และการค้าประเวณีเป็นสิ่งผิดกฎหมายในสังคมไทยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการรักษากฎหมายพยายามบอกว่าไม่มีสิ่งเหล่านี้ในสังคมไทย แต่หากพิจารณาจากรูปภาษาแล้วข้อความที่พบในการวิจัยนี้พบว่า มีเรื่องวาทกรรมการประพาศติผิดในกามและการซื้อ-ขายบริการทางเพศอยู่ในสังคมไทยจริง และมีชุดความคิดย่อยอีก 4 ชุดความคิด ได้แก่ ในสังคมไทยการมีชู้หรือมีกิ๊กเป็นเรื่องที่พบเห็นได้มากแม้จะไม่ถูกต้องแต่เราก็พบเห็นได้อย่างเป็นปกติ ชุดความคิดย่อยต่อมาเกี่ยวกับเรื่องการมีเพศสัมพันธ์คือมีการล่อลวงทางเพศคือการหลอกล่อเพื่อให้คนที่ไม่เต็มใจไปมีเพศสัมพันธ์ด้วย ชุดความคิดย่อยต่อมาเป็นเรื่องการมีสถานที่และบุคคลที่ค้าประเวณีอยู่ทั่วไปในสังคมไทย บางที่มีสถานที่ค้าประเวณีอย่างชัดเจน เช่น ในช่อง ในอาบอบนวด นอกจากนั้นยังมี

การค้าประเวณีที่พบเห็นตามที่สาธารณะเช่นบนท้องถนน หรือสวนสาธารณะด้วย ส่วนชุดความคิดย่อยอีกประเด็นเป็นการพูดถึงการแสดงความคิดหรือความรู้สึกในเรื่องเพศที่สังคมไทยมองว่าเป็นเรื่องของผู้นร่นหนุ่มสาวเท่านั้น พวกที่เป็นคนสูงอายุมักจะมาสนใจเรื่องเพศ แต่แท้จริงแล้วเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติของคนวัยเจริญพันธุ์ขึ้นไป

6. อภิปรายผล

1. วาทกรรมเรื่องการค้าประเวณี การประพฤตินในเรื่องกาม และการประพฤติดีกในกามเป็น วาทกรรมที่พบมาก บริบทสังคมไทยปัจจุบันนี้เราให้ความสำคัญและยกย่องผู้ที่รักเดียวใจเดียว ดังเห็นได้ว่าเป็นคุณธรรมในการครองเรือนที่ทุกคนต้องมี แต่เมื่อมีคำศัพท์คำว่า กิ๊ก เพื่อใช้หมายถึงผู้ที่มีความสัมพันธ์เชิง ชู้สาว หมายถึงผู้ที่มีความสัมพันธ์กันมากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน ทำให้เหมือนกับว่า การมีกิ๊ก เป็นความผิดขั้นเบาบางไม่ใช่การมีชู้ ทั้งที่สิ่งนี้คือการประพฤตินทำนองเดียวกัน เมื่อมีถ้อยคำแบบนี้ใช้ความคิดของคนก็เปลี่ยนไปด้วย มองว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ใครก็ทำกัน สำหรับเรื่องค้าประเวณีเราจะพบว่าประเทศไทยพยายามสร้างความคิดว่ารัฐบาลต่อต้านการค้าประเวณีในทุกรูปแบบแต่แท้จริงแล้ว ตัวอย่างประโยคแสดงชุดความคิดที่ว่า เรื่องการค้าประเวณีในประเทศไทยมีมากมายและพบเจอได้ทั้งในที่สาธารณะทั่วไปและสถานที่ที่มีชื่อเสียง เช่น ถนนรัชดาภิเษก สนามหลวง เป็นต้น

2. การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ใช้ข้อมูลที่เป็นเอกสารที่สามารถอ้างอิงทางวิชาการได้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะทำให้ทราบว่าผู้มีสถานภาพสูงในสังคมซึ่งเป็นผู้ส่งสารนั้นมีภาษาเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างชุดความคิดได้ ดังนั้นผู้ที่สามารถแสดงชุดความคิดบางอย่างเพื่อครอบงำผู้รับสาร

ได้ควรคำนึงถึงประเด็นทางการประกอบสร้างชุดความคิดที่อาจก่อให้เกิด
อุดมการณ์บางอย่างด้วย ทั้งนี้การเก็บรวบรวมคำในพจนานุกรมคำใหม่นี้เรา
สามารถเข้าใจได้ถึงการรวบรวมถ้อยคำในภาษาที่แสดงพลวัตของสังคมไทย

3. การศึกษาเชิงวาทกรรมวิเคราะห์เป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะทำให้เรา
เห็นอุดมการณ์บางอย่างที่แฝงอยู่ในถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารได้

7. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ปรับปรุงจากงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับ
อุดมการณ์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถานเล่ม 1-2: การศึกษาตาม
แนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (The Relationship Between Language and
Ideology in The Royal Institute Dictionary of New Words Volume 1-2: A
Critical Discourse Analysis) ซึ่งได้รับอุดหนุนได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
เงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

รายการอ้างอิง

- ข้าวสาด. (2562, มิถุนายน 8). *โล่งออกไปที! ตำรวจลุยตรวจ วอลกกิ้งสตรีท พัทยา ไม่พบคนขายบริการ-ยาเสพติด*. [เว็บไซต์] สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_2596081
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2558). *ภาษากับอัตลักษณ์เมียฝรั่งในวาทกรรมสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพียรศิริ วงศ์วิมานนท์. (2531). *การวิเคราะห์โครงสร้างความคิดในภาษาไทย: ข้อเขียนประเภทแสดงความคิดเห็นในสาขามนุษยศาสตร์*. รายงานการวิจัยทุนรัชดาภิเษกสมโภช. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2558). *พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503-2544*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทยอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวรส หุ่นดี และ จรัส เล็งวิทยา. (2558). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี*. วารสาร *Veridian E-Journal*

ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8(2), 464-482.

อภิญา เวชชัย และ กิตติพัฒน์ นนทบุรีมตะดูล. 2546. การพัฒนาระบบสวัสดิการ
สำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส: กลุ่มคนจนผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงที่
ประสบปัญหาทางสังคม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2545) ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย
การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Received: October 10, 2019

Revised: December 18, 2019

Accepted: June 9, 2021

วรรณยุกต์ภาษาไทยในเด็กกำพูชาวัย 6-12 ปี*

กมลรัตน์ สืบเสาะ**

สุธาสินี ปิยพสุนทร***

ชมนาด อินทจามรรักษ์****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยเด็กกำพูชาที่มีภาษาแม่คือภาษาเขมร คำทดสอบประกอบด้วยคำ 27 คำในบริบทคำพูดเดี่ยว 5 หน่วยเสียง ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญ วรรณยุกต์เอก วรรณยุกต์โท วรรณยุกต์ตรี และวรรณยุกต์จัตวา

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง “วรรณยุกต์ภาษาไทยในผู้พูดชาวกัมพูชาวัย 6-12 ปี” สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. ภายใต้โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

** นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรมตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ติดต่อได้ที่: kungskus35@gmail.com

*** รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรมตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ติดต่อได้ที่: suthasinee.p@arts.tu.ac.th

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ติดต่อได้ที่: katechommanad@gmail.com

โดยเปรียบเทียบกับเด็กไทยในช่วงวัยเดียวกัน จากการวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐาน (F0) ด้วยโปรแกรม Praat เวอร์ชัน 6.0.28

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เด็กกัมพูชามีสัทลักษณะวรรณยุกต์แตกต่างจากเด็กไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวรรณยุกต์ตรี อีกทั้งปรากฏรูปแบบที่หลากหลายโดยเฉพาะในพยางค์ตาย รวมถึงพบปัญหาในการออกเสียงจากการเกือบบรรณของวรรณยุกต์บางคู่ ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญกับเอก วรรณยุกต์โทกับเอก และวรรณยุกต์ตรีกับจัตวา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีสัทลักษณะบางส่วนที่คล้ายคลึงกันของวรรณยุกต์ทั้งคู่ นอกจากนี้ในกลุ่มวรรณยุกต์ระดับเด็กกัมพูชามีการออกเสียงที่เปลี่ยนแปลงระดับเสียงมาก ในทางกลับกันกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับกลับมีระดับการขึ้นตกของเสียงที่ชัดเจนน้อยกว่าเด็กไทย ผู้วิจัยสังเกตว่าน่าจะเกิดจากความพยายามออกเสียงจนทำให้เกิดการแก้ไขเกินเหตุหรือ overcorrection ในวรรณยุกต์ระดับและมีการแก้ไขการออกเสียงที่ไม่ชัดเจนเพียงพอหรือ undercorrection ในวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ ดังนั้นในการสอนการออกเสียงในเด็กกัมพูชาควรให้มีการฝึกฝนหน่วยเสียงที่น่าจะเป็นปัญหาข้างต้นเป็นพิเศษในรูปแบบของคู่เทียบเสียง

คำสำคัญ: วรรณยุกต์; กลสัทศาสตร์; ชาวกัมพูชา

Thai Tones of Cambodian Children in Aged 6-12^{*}

Kamolrat Suebsor^{**}

Suthasinee Piyapasuntra^{***}

Chommanad Intajamornrak^{****}

Abstract

This study aims to analyze the acoustic characteristics of Thai tones produced by Cambodian children, who are native speakers of Khmer. The words list comprised 27 words in citation form in 5 tones, which were mid tone (T.1), low tone (T.2), falling tone (T.3), high tone (T.4), and rising tone

^{*} This paper is a part of the author's dissertation entitled "Thai Tones of Cambodian Speaker in Aged 6-12", Department of Thai and East Asian Language and Cultures, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, funded by Thailand Research Fund (TRF Master Research Grants: TRF-MAG)

^{**} Master's student, Department of Thai and East Asian Language and Cultures, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, email: kungkus35@gmail.com

^{***} Associate Professor, Department of Thai and East Asian Language and Cultures, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, email: suthasinee.p@arts.tu.ac.th.

^{****} Assistant Professor, Department of Linguistics, Folklore, Philosophy, and Religions, Faculty of Humanities, Naresuan University, email: katechommanad@gmail.com

(T.5). Then compared to the productions of Thai children in the same age. The fundamental frequencies of tones were measured by Praat version 6.0.28.

The results show that the Cambodians, Thai tones conveyed the acoustic characteristic which were different from Thais, especially in high tone. Tonal variations were differentiated, especially in checked syllables. In addition, problem in pronunciation due to almost merge in some of tones, i.e. mid tone vs low tone, low tone vs falling tone, and high tone vs rising tone. The merged were in both with pitch height and pitch contour, no matter what static or dynamic tones. It can be said that the similarity of tones shape were cause of the problem. Furthermore, it was found that the static tones, i.e. mid tone and low tone were produced by Cambodians were obviously different in pitch height. On the contrary, the pitch contour in dynamic tones, i.e. falling tone, high tone and rising tone were not obvious. The point above can be discussed that may be caused by overcorrection in case of static tones, and undercorrection in case of dynamic tones. Cambodian children should be trained to pronounce the words with each tones mentioned above in direction of minimal pairs practice.

Keywords: Thai Tones; Acoustic Phonetics; Cambodian Speaker

1. บทนำ

ประเทศกัมพูชาและประเทศไทยมีการติดต่อกันมาช้านานด้วยความสัมพันธ์อันดี อันจะเห็นได้จากความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งระดับรัฐบาลและระดับท้องถิ่นในทุกด้าน รวมถึงการเปิดประชาคมอาเซียน ซึ่งส่งผลให้ปัจจุบันมีชาวต่างชาติอพยพเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะชาวกัมพูชาที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศไทย จากสถิติกรมแรงงานเฉพาะผู้ที่ขึ้นทะเบียนพบว่าชาวกัมพูชาได้เข้ามาอยู่อาศัยเพื่อทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากถึง 396,388 คนและพบมากที่สุดที่เขตปริมณฑล (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2559) นอกจากกลุ่มผู้ใหญ่ที่อพยพเข้ามาทำงานแล้วยังพบกลุ่มผู้ติดตาม อันได้แก่ลูกหลานกลุ่มเด็กที่จำเป็นต้องอพยพติดตามมาด้วย

ปัจจุบันระบบการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าวในประเทศไทยกำลังประสบปัญหา ส่งผลต่อด้านสังคม สิทธิมนุษยชน และความมั่นคงของชาติ ดังเช่น กรณีข่าวลูกแรงงานต่างด้าวจำนวนกว่า 250,000 คนไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาหรือประสบปัญหาการลาออกกลางคันด้วยเหตุผลหลายประการ ประการหนึ่งพบว่า “ภาษา” เป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนของเด็กต่างด้าว (ผู้จัดการออนไลน์, 2557)

ชาวกัมพูชาใช้ภาษาเขมรติดต่อสื่อสารภายในประเทศกัมพูชา โดยภาษาเขมรจัดอยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic Language Family) กลุ่มภาษามอญ-เขมร (Mon-Khmer) สุริยา รัตนกุล (2537, น. 95) กล่าวไว้ว่า ลักษณะสำคัญของภาษาในตระกูลนี้คือ มักมีสระเป็นจำนวนมากและเกิดการแตกตัวของเสียงสระ รวมถึงการไม่มีวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงในภาษา แตกต่างกับภาษาไทยที่จัดอยู่ในตระกูลไท (Tai) มีลักษณะเด่นคือ เสียงวรรณยุกต์ ซึ่งมีหน้าที่ในการจำแนกความหมายของคำให้มีความแตกต่างกัน

ลักษณะความแตกต่างทางระบบเสียงของทั้งสองภาษา กล่าวคือภาษาไทยเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ ส่วนภาษาเขมรนั้นเป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์

จึงเป็นประเด็นสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียนภาษาไทยในกลุ่มเด็กกัมพูชา อย่างไรก็ตามก็ดี เด็กเหล่านี้อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีบิดามารดาเป็นชาวกัมพูชาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ทำให้เด็กมีการพูดคุยกับคนในครอบครัวด้วยภาษาเขมรซึ่งถือเป็นภาษาแม่ และในขณะเดียวกันก็ต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับคนอื่น ๆ ในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เนื่องจากผู้บอกภาษากลุ่มนี้เป็นเด็กกัมพูชาที่มีการเรียนร่วมกับเด็กไทยในโรงเรียนเดียวกันโดยไม่แบ่งแยกหรือที่เรียกว่า การเรียนร่วม (Inclusive Education)¹

เมื่อเด็กชาวกัมพูชามีภาษาเขมรเป็นภาษาแม่และต้องเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองนั้น ในการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมาย (L2) ผู้เรียนย่อมมีการเรียนรู้และรับรู้ภาษาที่สองด้วยภาษาแม่หรือภาษาต้นทาง (L1) ก่อน ตามแนวคิดของ Selinker (1972, pp. 209-231) ทำให้เกิดการพัฒนาเป็นระบบภาษาใหม่ที่มีลักษณะของการใช้กฎร่วมกันระหว่างระบบภาษาแม่และระบบภาษาเป้าหมาย ภาษาของผู้เรียนนี้จัดอยู่ในสถานะของอันตรภาษา คือ ลักษณะทางภาษาที่เรียนยังไม่ครบถ้วนตามลักษณะเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ มีงานวิจัยกล่าวถึงวัยเด็กว่าเป็นวัยที่สามารถเรียนรู้ภาษาที่สองและแก้ไขการออกเสียงให้ถูกต้องได้ง่าย เนื่องจากการทำงานของสมองและอวัยวะต่างๆ ในการออกเสียงนั้นยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ ดังที่ Lenneberg (1967, cited in Brown, 2000) and Brickerton (1981, cited in Brown, 2000) ได้เสนอว่า ช่วงเวลาที่มีการเรียนรู้ภาษานั้นจะได้ผลดีที่สุดเมื่ออยู่ในช่วงอายุเอื้อการเรียนรู้ภาษา (Critical Period) โดยช่วงดังกล่าวจะสิ้นสุดเมื่อเด็กเข้าสู่ช่วงก่อนวัยแรกรุ่น (Pre-puberty) สอดคล้องกับ Brown (2000) กล่าวคือ หากเลยวัย 12 หรือ 13 ปีไปแล้วผู้เรียนมักไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการเรียน

¹ การเรียนร่วมหรือการจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusive Education) หมายถึง การศึกษาที่คำนึงถึงความหลากหลาย โดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน ที่เอื้อต่อความแตกต่างหลากหลายของแต่ละบุคคลและวัฒนธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551, น. 214)

ภาษาที่สองให้ทัดเทียมกับเจ้าของภาษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเด็กวัย 6-12 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุเอื้อการเรียนรู้ภาษา (Critical Period)

จากการทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า งานวิจัยที่ผ่านมามักเป็นการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ของภาษาตระกูลไทในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เนื่องจากประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์อยู่เป็นจำนวนมากและเสียงวรรณยุกต์นับเป็นลักษณะเด่นของภาษาในตระกูลนี้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในกลุ่มคนต่างชาติ เช่น ธนภัทร สินธวชีวะ (2552) ศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยคนญี่ปุ่น และมีผู้สนใจศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของชาวกัมพูชาอยู่บ้าง เช่น ชมนาด อินทจามรรักษ์ (2559) ศึกษาเสียงสระและวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาเขมร เวียดนาม พม่า และมลายูจากผู้บอกภาษาไว้ผู้ใหญ่ว่าตามประสบการณ์ภาษา ผดืนทรา ธีรานนท์ (2559) ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ไทยที่ออกเสียงโดยคนเวียดนามและกัมพูชา ฤทัยวรรณ ปานชา (2559) ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดชาวกัมพูชาจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน โดยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาในวัยผู้ใหญ่

งานวิจัยที่ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในเด็กไทย ได้แก่ ประณิธรัตน์ ปานประณีต (2556) ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในเด็กไทยช่วงวัยต่าง ๆ กล่าวคือ 2-3 ปี 4-5 ปี และ 6-7 ปี เทียบกับกลุ่มควบคุมวัยผู้ใหญ่ 30-35 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กไทยออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยได้ครบทุกเสียงตั้งแต่อายุ 2 ปี และใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุมมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น โดยวรรณยุกต์สามัญเป็นเสียงที่เด็กออกได้ใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุมมากที่สุด ประณิธรัตน์ให้ความเห็นไว้ว่าน่าจะเป็นเสียงที่เด็กพัฒนาได้ก่อน นอกจากนี้ยังพบว่าพิสัยค่าความถี่มูลฐานและจุดเริ่มต้นของเสียงในเด็กสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงเป็นองค์ประกอบที่ทำให้การออกเสียงในกลุ่มเด็กต่างจากกลุ่มควบคุม

ทั้งนี้การศึกษาเสียงวรรณยุกต์ของผู้พูดชาวต่างชาติในกลุ่มเด็กเล็กอย่างละเอียดด้วยวิธีการทางกลศาสตร์นั้นยังมีน้อย มีงานวิจัยของณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ (2552) ศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยเด็กอายุ 6-7 ปี

ซึ่งพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ และปิ่นแก้ว กังวานศุภพันธ์ (2550) ศึกษาเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ไทยของนักเรียนไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดสุรินทร์กับเด็กกรุงเทพฯ ซึ่งน่าสนใจหากจะนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ไทยของเด็กต่างชาติที่เป็นชาวกัมพูชาซึ่งมีพ่อและแม่มาจากประเทศกัมพูชาว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาว่า เด็กกัมพูชาที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ ซึ่งเป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์ (Non-tonal Language) เมื่อมาพูดภาษาไทยและเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จะมีการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยเป็นอย่างไร และนำมาเปรียบเทียบกับเด็กไทยในช่วงวัยเดียวกันที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเหมือนและความต่าง ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของเด็กกัมพูชา รวมถึงเด็กชาติพันธุ์อื่นๆ ที่ต้องเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง รวมถึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่เหมาะสมสำหรับเด็กชาติพันธุ์

2. วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวของผู้พูดชาวกัมพูชาวัย 6-12 ปีและนำมาเปรียบเทียบกับผู้พูดชาวไทยวัย 6-12 ปี

3. สมมติฐาน

3.1 ผู้พูดชาวกัมพูชาวัย 6-12 ปี มีการออกเสียงวรรณยุกต์กลุ่มเปลี่ยนระดับได้ดีกว่ากลุ่มวรรณยุกต์ระดับ

3.2 ผู้พูดชาวกัมพูชาวัย 6-12 ปี มีสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่แตกต่างจากผู้พูดชาวไทยในเรื่องการขึ้นตก ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ได้ใช้จำแนกความหมายในภาษาแม่ และปรากฏสัทลักษณะย่อยของเสียงวรรณยุกต์ที่หลากหลาย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 การคัดเลือกพื้นที่เก็บข้อมูล

พื้นที่เก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยคือ โรงเรียนวัดมawangษ์ หมู่ 7 บ้านมawangษ์ จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากผู้วิจัยคำนึงถึงความเหมาะสมหลายประการ ดังนี้

4.1.1 บ้านมawangษ์เป็นพื้นที่ที่มีครอบครัวของชาวกัมพูชาอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนบริเวณใกล้โรงเรียนและยังคงใช้ภาษาเขมรในการสื่อสารกับคนในครอบครัวหรือชาวกัมพูชาด้วยกัน

4.1.2 โรงเรียนนี้อยู่ในเขตปริมณฑล ซึ่งมีแรงงานและผู้ติดตามชาวกัมพูชาเข้ามาจำนวนมากที่สุด

4.1.3 โรงเรียนนี้เปิดรับเด็กต่างชาติเข้าเรียน เช่น กัมพูชา พม่า ลาว โดยจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม (Inclusive Education) และมีเด็กกัมพูชาเข้าเรียนร่วมเป็นจำนวนมากที่สุด

4.2 การสร้างรายการคำทดสอบ

รายการคำทดสอบเป็นคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียว ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตาย ในทุกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย จำนวน 3 ชุด รวม 27 คำทดสอบ โดยคำในแต่ละชุดมีโครงสร้างพยางค์เป็น CVV โครงสร้างพยางค์ตายเสียงสั้น CVS และโครงสร้างพยางค์ตายเสียงยาว CVVS ซึ่งคำทดสอบประกอบด้วย

4.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ไม่ก้อง (voiceless) และหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายกัก ไม่ก้อง (Voiceless) เนื่องจากความก้องหรือไม่ก้องของเสียงพยัญชนะมีผลกระทบต่อค่าความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์

4.2.2 หน่วยเสียงสระกลาง-ต่ำ ปากไม่ห่อ ได้แก่ /a/, /a:/ เนื่องจากระดับความสูงต่ำของสระมีอิทธิพลต่อค่าความถี่มูลฐานธรรมชาติ (Intrinsic Fundamental Frequency) และค่าระยะเวลาธรรมชาติ (Intrinsic Duration) กล่าวคือ สระต่ำมักมีค่าความถี่มูลฐานธรรมชาติที่ต่ำกว่าสระสูง อีกทั้งสระต่ำจะมีค่าระยะเวลาธรรมชาติยาวกว่าสระสูง ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้สระต่ำ โดย /a/, /a:/ เป็นสระที่มีปรากฏในคำไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นจำนวนมากกว่าเสียงสระอื่นๆ

ผู้วิจัยคัดเลือกคำทดสอบที่เป็นคำที่มีความหมายในภาษาไทย ผู้บอกภาษารู้จักคุ้นเคย ปรากฏอยู่ในบัญชีคำศัพท์พื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษา²

² จัดทำโดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532)

และหนังสือเรียน³ แล้วจึงนำคำมาจัดเรียงด้วยวิธีการสุ่มลำดับ จากนั้นจึงจัดทำบัตรภาพโดยใส่รูปภาพที่สื่อถึงคำนั้นๆ สำหรับให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำที่ต้องการ รายละเอียดดังนี้

รายการคำ

ชุดที่ 1	คา	ชา	มา	คำ	ขา	คัต	คาด	ขัด	ขาด
ชุดที่ 2	ฟา	ผา	ผ้า	ฟ้า	ผา	ฟัก	ฟาก	ฝึก	ฝาก
ชุดที่ 3	พา	ผา	ผ้า	ข้า	ผา	พัต	พาด	ผัด	ผาก

ในกรณีที่ผู้บอกภาษาไม่ทราบและไม่สามารถออกเสียงบางคำในรายการคำดังกล่าวได้ จึงจะใช้คำสำรองที่มีโครงสร้างเดียวกับคำในรายการคำนั้นๆทดแทน

รายการคำสำรอง

ชา	จา	ชา	ล่า	ป่า	คับ	คาบ	ขับ	(ตะ)ขาบ
ปา	ปา	ห่า	ป้า	หา	ทับ	ทาก	ถัก	ผาด
ทา	ล่า	ท่า	ท้า	ศา(ลา)	พับ	ภาพ	ฝึก	ถาด

ทั้งนี้การที่รายละเอียดของเสียงพยัญชนะท้ายในคำพยางค์ตายเป็นเสียง /-p -t -k/ เนื่องจากในการเก็บข้อมูลต้องคำนึงถึงประสบการณ์ทางภาษาของผู้บอกภาษาที่เป็นเด็ก รวมถึงการใช้คำที่สามารถระบุเป็นภาพได้ชัดเจนเพื่อนำไปสร้างบัตรภาพ และเกณฑ์สำคัญอีกประการหนึ่งคือคำทดสอบต้องปรากฏในบัญชีคำศัพท์พื้นฐานระดับประถมศึกษา หนังสือเรียน หรือคำที่อ้างถึงสิ่งที่เด็กพบได้ใน

³ ได้แก่ หนังสือภาษาพาที่ ระดับชั้นประถมศึกษา, หนังสือดรุณศึกษา และหนังสือแบบฝึกอ่านภาษาไทยสำหรับเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560; ภาวตา พ. ฮีแลร์, 2556; สมพร มีสมบัติ และสุพรรณิ อยู่คุ้ม, 2559)

ชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เลือกใช้เป็นคำทดสอบยังคงอยู่ในกลุ่มพยัญชนะประเภทกักไม่ก้องและไม่ส่งผลต่อค่าความถี่มูลฐานของพยางค์

4.3 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

งานวิจัยนี้ใช้ผู้บอกภาษา 10 คน ประกอบด้วยเด็กกำพูชา 5 คน และเด็กไทย 5 คน โดยกำหนดให้มีคุณสมบัติดังนี้

4.3.1 ผู้บอกภาษาชาวกำพูชา พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ อายุ 6-12 ปี มีถิ่นกำเนิดในประเทศกำพูชาที่ไม่ใช่จังหวัดพนมเปญ⁴ บิดามารดาเป็นชาวกำพูชาและย้ายเข้ามาในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยผู้บอกภาษายังคงใช้ภาษาเขมรสื่อสารกับบุคคลในครอบครัว และเรียนอยู่ในโรงเรียนวัดมหาวงษ์มาไม่น้อยกว่า 1 ปี

4.3.2 ผู้บอกภาษาชาวไทย พูดภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแม่ อายุ 6-12 ปี บิดามารดาเป็นชาวไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ และเรียนอยู่ในโรงเรียนวัดมหาวงษ์

4.4 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพในบัตรภาพเป็นหลัก หากผู้บอกภาษายังไม่สามารถตอบได้ถูกต้องจะใช้วิธีการอื่นๆ ประกอบ เริ่มจากดูสิ่งของจริง บอกไป

⁴ เนื่องจากเป็นเมืองหลวงทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาอยู่อาศัยมาก รวมถึงมีงานวิจัยของนเรศรัศมิ์ พิสิฐพันธ์ (2548) ที่พบว่า ในพนมเปญเริ่มปรากฏการใช้ระดับเสียงเพื่อจำแนกความหมายของคำบางคำ เนื่องจากปัญหาการสูญเสีย ร ในคำควบกล้ำ

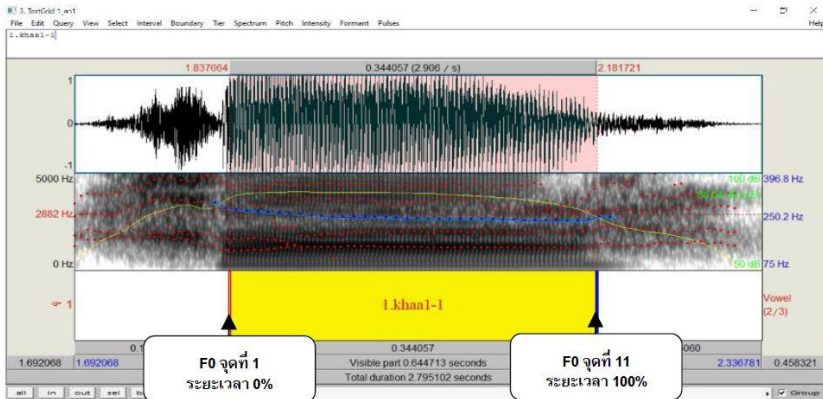
บริบทหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง แสดงท่าทางประกอบ หากเด็กยังไม่ทราบคำเป้าหมายผู้วิจัยจึงจะเปิดคลิปเสียงคำแปลภาษาเขมรเป็นทางเลือกสุดท้าย เพื่อให้ผู้บอกภาษาแปลงเสียงคำทดสอบออกมาด้วยตนเอง โดยออกเสียงผ่านไมโครโฟนชนิดติดหูฟัง แล้วบันทึกเสียงเข้าคอมพิวเตอร์โดยตรงโดยใช้โปรแกรม Praat เวอร์ชัน 6.0.28 เด็กจะต้องออกเสียงคำเดิมซ้ำๆ จำนวนคำละ 5 ครั้ง แต่เนื่องจากผู้บอกภาษาเป็นเด็กจึงให้หยุดพักระหว่างการออกเสียงแต่ละครั้งโดยแบ่งเป็นรอบย่อย เพื่อให้ผู้บอกภาษาไม่รู้สึกเบื่อ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเลือกไฟล์เสียงที่มีเส้นแสดงค่าความถี่มูลฐาน (F0) สมบูรณ์และมีเสียงรบกวนน้อยที่สุดจำนวน 3 ไฟล์มาใช้ในการวิเคราะห์ ดังนั้นจะได้ไฟล์เสียงทั้งสิ้น 1,350 ไฟล์ข้อมูลและคัดเลือกมาใช้วิเคราะห์ 810 ไฟล์ข้อมูล

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ด้วยโปรแกรม Praat เวอร์ชัน 6.0.28 และโปรแกรมเสริมสำหรับกำกับช่วงเสียงเรียง เขียนโดย อาจารย์ ดร.ศุจินันท์ จิตวิริยพันธ์ โดยวัดค่าความถี่มูลฐาน จำนวน 11 จุดของระยะเวลาแบบปรับค่า ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเสียงสระจนถึงจุดสิ้นสุด เนื่องจากเป็นเสียงก้องที่สุดจึงนำพาเสียงวรรณยุกต์ได้⁵ และแบ่งช่วงเสียงเรียงดังภาพที่ 1 โดยทำให้ค่าระยะเวลาของค่าความถี่มูลฐานเป็นค่าระยะเวลาแบบปรับค่าที่ 100% แล้ววัดค่าในจุดต่างๆ ที่มีระยะห่างเท่ากัน จำนวน 11 จุดหรือทุกๆ 10% ของการออกเสียง ได้แก่ 0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% และ 100% และปรับค่าเป็นเซมิโทนเพื่อลดการแปรของระดับเสียงภายในบุคคลและระหว่างบุคคล ตามแนวคิดของศุจินันท์ จิตวิริยพันธ์ (2555, น. 19-45) ด้วยสูตรเซมิโทน = $12 \times \log$

⁵ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวัดตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเสียงสระจนถึงจุดสิ้นสุดของเสียงสระตามธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2554, น. 121)

[ค่าเอิร์ตซ์ที่จะแปลงค่า/ค่าอ้างอิง] / $\log(2)$ จากนั้นจึงใช้โปรแกรม Microsoft Excel 2010 สำหรับคำนวณค่าทางสถิติและสร้างแผนภูมิเส้นแสดงสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์



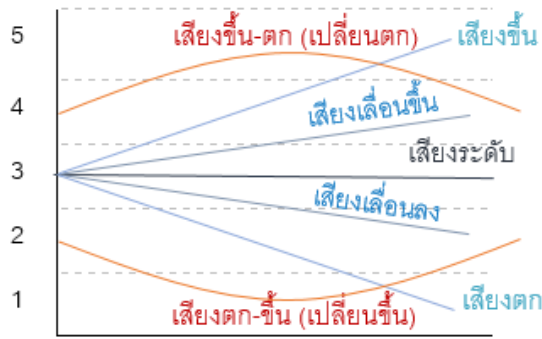
ภาพที่ 1. แผนภาพคลื่นเสียงและการแบ่งช่วงเสียงเรียง
โดยเริ่มที่จุดเริ่มต้นของเสียงสระในคำว่า “คา”

5. ผลการศึกษา

ลักษณะทางกลศาสตร์ที่น่าเสนอในบทความนี้คือ ค่าเอมิโทนและพิสัยระดับเสียง โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะทางกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานในผู้พูดที่เป็นเด็กกัมพูชา รวมถึงเด็กไทยเพื่อใช้เป็นพื้นฐานใน

⁶ ผู้วิจัยกำหนดให้ค่าอ้างอิง เท่ากับ ค่าต่ำสุดของชุดข้อมูลที่ศึกษาในผู้ออกภาษาแต่ละคน อันจะแสดงให้เห็นถึงการกระจายของสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ได้ชัดเจนจากค่า 0 เอมิโทนขึ้นไปของผู้ออกภาษาแต่ละคน

การอ้างอิงทั้งที่ปรากฏในพยางค์เป็นและพยางค์ตาย โดยแสดงผลพยางค์เป็นดังแผนภูมิค่าเซมิโทนอิงค่าระยะเวลาแบบปรับค่าภาพที่ 3-4 และพยางค์ตายดังภาพที่ 5-6 ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้อักษรย่อแทนผู้ออกภาษา กล่าวคือ TH หมายถึง เด็กไทย KH หมายถึง เด็กกัมพูชา และหมายเลขแทนลำดับผู้ออกภาษา เช่น KH2 หมายถึง เด็กกัมพูชาคนที่ 2 โดยมีเกณฑ์กำหนดเรียกสัทลักษณะ ดังนี้

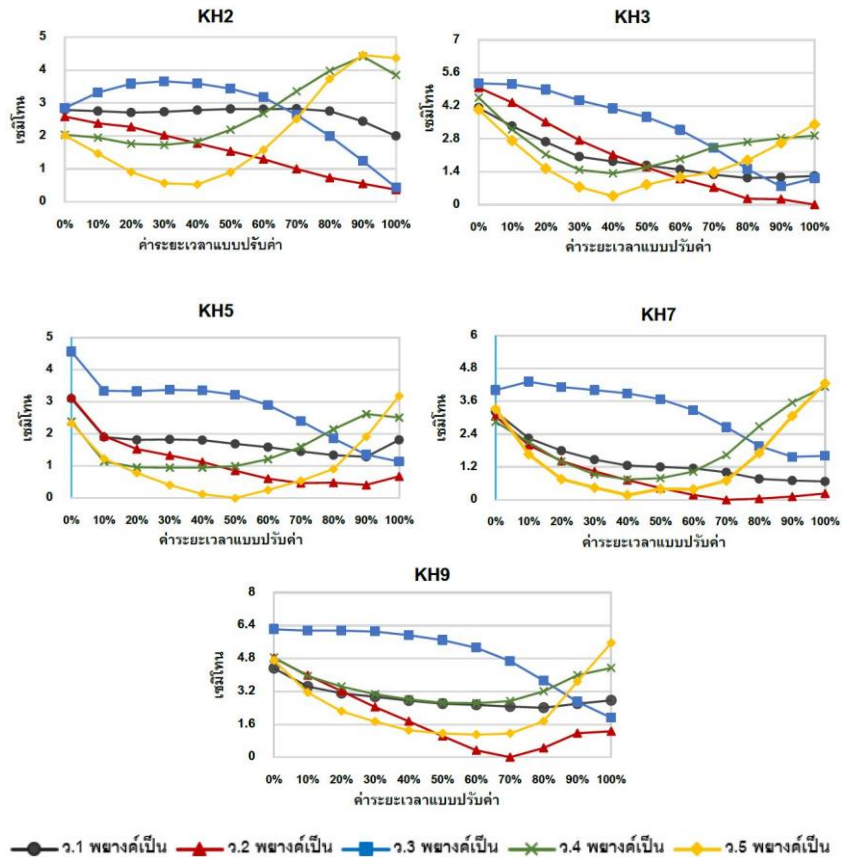


ภาพที่ 2. แผนภูมิการกำหนดเรียกสัทลักษณะ
(ปรับจากศุจินธุ์ จิตวิริยพันธ์, 2558, น. 65)

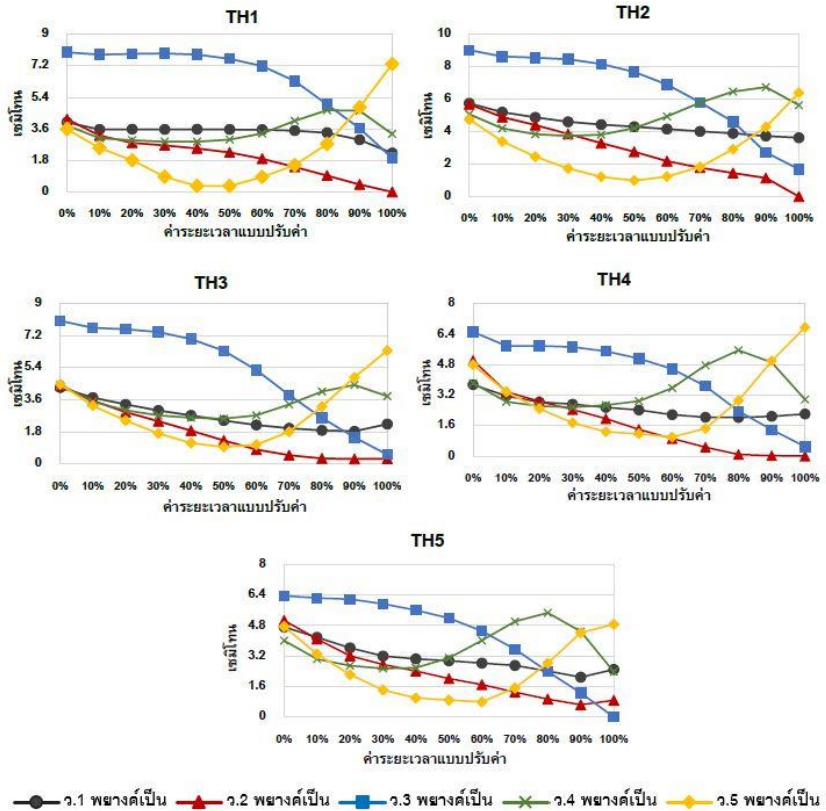
การกำหนดเรียกสัทลักษณะ จะแบ่งระดับเสียงออกเป็น 5 ระดับ แสดงด้วยตัวเลข 1 - 5 ได้แก่ ระดับเสียงสูง (5) ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง (4) ระดับเสียงกลาง (3) ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ (2) และระดับเสียงต่ำ (1) รวมถึงกำหนดเรียกทิศทางและระดับการขึ้นตก ดังนี้ กรณีมีระดับเสียงค่อนข้างคงที่เรียกว่า เสียงระดับ กรณีมีการเปลี่ยนแปลงระดับเพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อเนื่องเพียง 1 ระดับ ซึ่งค่อยๆ เปลี่ยนระดับเพียงเล็กน้อย เรียกว่า เสียงเลื่อนลงหรือเสียงเลื่อนขึ้น (slide) กรณีมีการเปลี่ยนแปลงระดับเพิ่มขึ้นหรือตกลงต่อเนื่องเกิน 1 ระดับ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงมากและรวดเร็ว เรียกว่า เสียงขึ้นหรือเสียงตก สุดท้ายกรณีมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงในทิศทางตรงข้ามกัน กล่าวคือ ระดับ

เสียงตกลงก่อนแล้วจึงเพิ่มขึ้น เรียกว่า เสียงตก-ขึ้น (เปลี่ยนขึ้น) ระดับเสียงเพิ่มขึ้นก่อนแล้วจึงตกลง เรียกว่า เสียงขึ้น-ตก (เปลี่ยนตก) รายละเอียดจัดตั้งแผนภูมิ (ภาพที่ 2)

5.1 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์เป็น



ภาพที่ 3. แผนภูมิเส้นแสดงค่าเซมิโตนอิงค่าระยะเวลาแบบปรับค่าของเด็กกำพูชา (KH) ที่ปรากฏในพยางค์เป็น



ตารางที่ 1

สัญลักษณ์เสียงวรรณยุกต์ไทยพยางค์เป็นที่พบในเด็กกัมพูชา (ภาพที่ 3)

วรรณยุกต์ (พยางค์เป็น)	สัญลักษณ์ที่ 1 (พยางค์เป็น)	สัญลักษณ์ที่ 2	สัญลักษณ์ที่ 3
สามัญ (ว.1)	กลางเลื่อนลง	กลางตก	กลางระดับ
เอก (ว.2)	กลางตก	กลางตก (ขึ้นตอนท้าย)	กลางค่อนข้างสูงตก
โท (ว.3)	กลางค่อนข้างสูงตก (คงระดับตอนต้น)		

ตรี (ว.4)	กลาง ตก-ขึ้น	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น (ตกตอนท้าย)	
จัตวา (ว.5)	กลาง ตก-ขึ้น	ต่ำขึ้น	

ตารางที่ 2

สัญลักษณ์เสียงวรรณยุกต์ไทยพยางค์เป็นที่พบในเด็กไทย (ภาพที่ 4)

วรรณยุกต์ (พยางค์เป็น)	สัญลักษณ์
สามัญ (ว.1)	กลางเลื่อนลง
เอก (ว.2)	กลางตก
โท (ว.3)	สูงตก (คงระดับตอนต้น)
ตรี (ว.4)	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น (ตกตอนท้าย)
จัตวา (ว.5)	กลาง ตก-ขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบสัญลักษณ์วรรณยุกต์ในพยางค์เป็นของเด็กกัมพูชา กับเด็กไทยในเรื่องความสูงต่ำของระดับเสียงและทิศทางการขึ้นตกพบว่า ส่วนใหญ่มีทิศทางการขึ้นตกที่คล้ายคลึงกับเด็กไทย ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญ วรรณยุกต์เอก วรรณยุกต์โท และวรรณยุกต์จัตวา แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันในเรื่องความสูงต่ำของระดับเสียงและระดับการขึ้นตก โดยพบว่าในกลุ่มวรรณยุกต์ระดับ ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอกของเด็กกัมพูชากลับมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงมากกว่าเด็กไทย อีกทั้งในเกือบทุกเสียงวรรณยุกต์ยังปรากฏสัญลักษณ์ที่หลากหลายกว่าเด็กไทย โดยเฉพาะในวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอกปรากฏมากที่สุดถึง 3 สัญลักษณ์ ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2 ส่วนในวรรณยุกต์ตรีพบว่า เด็กกัมพูชาส่วนใหญ่มีทิศทางการขึ้นตกที่แตกต่างไปจากเด็กไทย รายละเอียดดังนี้

วรรณยุกต์สามัญ (ว.1) เริ่มต้นที่ระดับเสียงกลาง ค่อนข้างคงระดับหรือลดระดับลงเล็กน้อยและยังคงสิ้นสุดที่ระดับเสียงกลาง แบ่งเป็นเสียงกลางระดับกับ

กลางเลื่อนลง [33-32] มีความใกล้เคียงกับเด็กไทยทั้งในเรื่องทิศทางการขึ้นตกและความสูงต่ำของระดับเสียง ยกเว้นในเด็กกัมพูชาคนที่ 3 และ 7 ที่มีการตกลงของระดับเสียงมากจนไปถึงสิ้นสุดที่ระดับต่ำ เป็นเสียงกลางตก [31] ทำให้ไปคล้ายคลึงกับวรรณยุกต์เอก เป็นลักษณะที่ผู้วิจัยสังเกตว่าแสดงให้เห็นถึงความสับสนในการออกเสียงวรรณยุกต์สามัญกับวรรณยุกต์เอก

วรรณยุกต์เอก (ว.2) เริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางแล้วค่อย ๆ ลดระดับลงตั้งแต่ต้นพยางค์จนไปถึงสิ้นสุดที่ระดับเสียงต่ำ เป็นเสียงกลางตก [31] มีความใกล้เคียงกับเด็กไทยทั้งในเรื่องทิศทางการขึ้นตกและความสูงต่ำของระดับเสียง ยกเว้นในเด็กกัมพูชาคนที่ 9 มีการเพิ่มขึ้นของระดับเสียงเล็กน้อยในตอนท้ายพยางค์ [312] และเด็กกัมพูชาคนที่ 3 ที่มีการตกของระดับเสียงมากกว่าเด็กไทย กล่าวคือ เริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างสูงและตกลงจนถึงสิ้นสุดที่ระดับต่ำ [41]

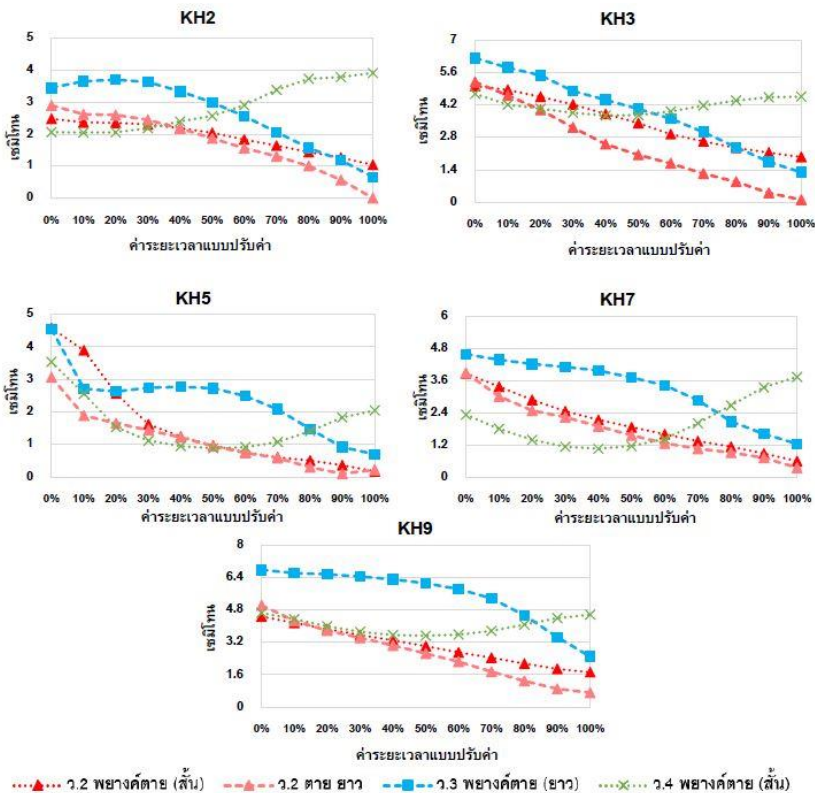
วรรณยุกต์โท (ว.3) เด็กกัมพูชามีระดับการขึ้นตกที่ชัดเจนน้อยกว่าเด็กไทย โดยจะเริ่มต้นที่ระดับเสียงต่ำกว่าเด็กไทย แล้วคงระดับ จากนั้นจึงตกลงมาที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำหรือระดับต่ำ เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูงตก [42-41] ในขณะที่เด็กไทยเริ่มต้นที่ระดับเสียงสูง คงระดับ แล้วจึงตกลงมาที่ระดับต่ำ [51] ซึ่งนับได้ว่าไม่มีความต่างกันในเรื่องทิศทางมากนัก

วรรณยุกต์ตรี (ว.4) เด็กกัมพูชาส่วนใหญ่มีทิศทางการขึ้นตกของเสียงวรรณยุกต์ตรีที่แตกต่างไปจากเด็กไทย กล่าวคือ เป็นเสียงกลาง ตก-ขึ้น [323-314] แตกต่างจากเด็กไทยในงานวิจัยนี้ที่มีลักษณะเป็นเสียงกลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24-23] และมีเสียงตกในตอนท้าย ซึ่งพบในเด็กกัมพูชาเพียง 1 คนคือเด็กกัมพูชาคนที่ 2 ที่มีลักษณะ [25] แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าถึงแม้เด็กกัมพูชาจะมีทิศทางการขึ้นตกในวรรณยุกต์ตรีที่ไม่เหมือนกับเด็กไทย แต่ยังคงปรากฏลักษณะร่วมคือ มีทิศทางขึ้นในช่วงหลังเช่นเดียวกัน

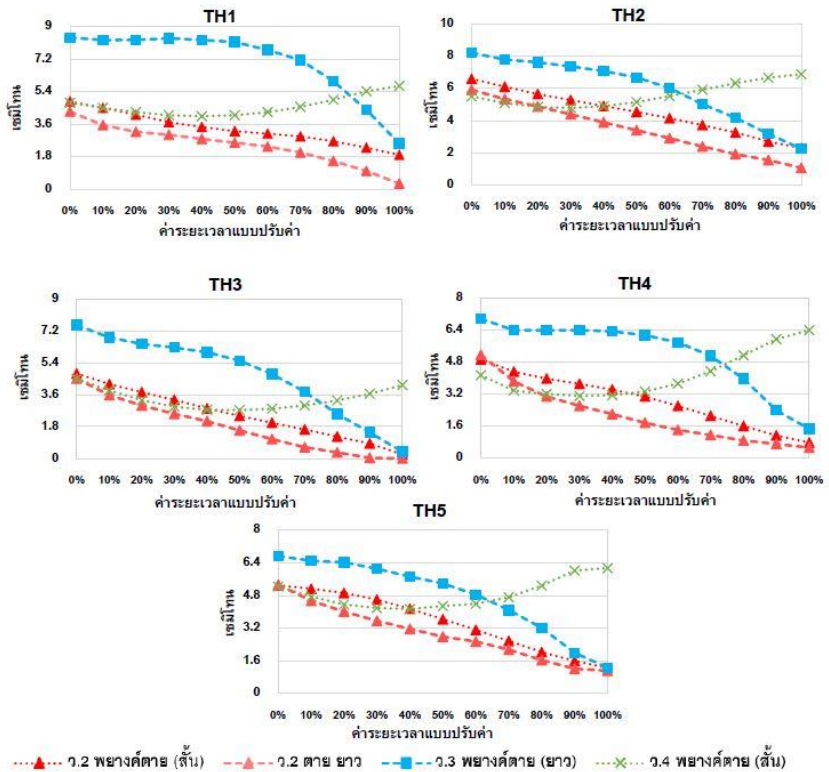
วรรณยุกต์จัตวา (ว.5) เด็กกัมพูชามีทิศทางการขึ้นตกเช่นเดียวกับเด็กไทย แต่มีระดับของการขึ้นตกที่ชัดเจนน้อยกว่าเด็กไทยเล็กน้อย โดยเริ่มต้นที่

ระดับเสียงกลาง แล้วลดลงไปที่ระดับต่ำ จากนั้นจึงเปลี่ยนระดับขึ้นจนสิ้นสุดที่ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง [314] ยกเว้นในเด็กกัมพูชาคนที่ 2 เริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำลดระดับลงไปสู่ระดับต่ำในช่วง 30% จากนั้นจึงเปลี่ยนระดับขึ้นอย่างรวดเร็วไปที่ระดับเสียงสูง เป็นเสียงต่ำขึ้น [15]

5.2 สัมพันธภาพของวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตาย



ภาพที่ 5. แผนภูมิเส้นแสดงค่าเซมิโตนอิงค่าระยะเวลาแบบปรับค่าของเด็กกัมพูชา (KH) ในพยางค์ตาย



ภาพที่ 6 แผนภูมิเส้นแสดงค่าเซมิโตนอิงระยะเวลาแบบปรับค่าของเด็กไทย (TH) ที่ปรากฏในพยางค์ตาย

จากภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่า เด็กกัมพูชาออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในพยางค์ตายโดยมีสัทลักษณะ ดังนี้

วรรณยุกต์เอก สระเสียงสั้น (ว.2 สั้น) เป็นเสียงกลางเลื่อนลง (KH2 KH9) เสียงกลางตก (KH7) เสียงกลางค่อนข้างสูงตก (KH3) และเสียงสูงตก (KH5) วรรณยุกต์เอก สระเสียงยาว (ว.2 ยาว) เป็นเสียงกลางตก ยกเว้นในเด็กกัมพูชาคนที่ 3 (KH3) เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูงตก วรรณยุกต์โท สระเสียงยาว (ว.3 ยาว)

เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูงตก (KH2 KH7) เสียงกลางตก (KH5) เสียงสูงตก (KH3 KH9) โดยระดับเสียงจะคงระดับในตอนต้นก่อนที่จะตกลง ยกเว้นในเด็กกำพูชา คนที่ 3 ไม่มีการคงระดับในตอนต้น **วรรณยุกต์ตรี สระเสียงสั้น (ว.4 สั้น)** เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูง ตก-ขึ้น (KH3 KH5) เสียงกลาง ตก-ขึ้น (KH9) เสียงกลางค่อนข้างต่ำ ตก-ขึ้น (KH7) และเสียงกลางขึ้น (KH2) และสรุปดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

สัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ไทยพยางค์ตายที่พบในเด็กกำพูชา (ภาพที่ 5)

วรรณยุกต์ (พยางค์ตาย)		สัทลักษณะที่ 1 (พบมากที่สุด)	สัทลักษณะที่ 2	สัทลักษณะที่ 3	สัทลักษณะที่ 4
เอก (ว.2)	สั้น	กลางเลื่อนลง	กลางตก	กลางค่อนข้างสูงตก	สูงตก
	ยาว	กลางตก	กลางค่อนข้างสูงตก		
โท (ว.3)	ยาว	กลางค่อนข้างสูงตก (คงระดับตอนต้น)	กลางตก (คงระดับตอนต้น)	สูงตก (คงระดับตอนต้น)	สูงตก
ตรี (ว.4)	สั้น	กลางค่อนข้างสูง ตก-ขึ้น	กลาง ตก-ขึ้น	กลางค่อนข้างต่ำ ตก-ขึ้น	กลางขึ้น

ตารางที่ 4

สัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ไทยพยางค์ตายที่พบในเด็กไทย (ภาพที่ 6)

วรรณยุกต์ (พยางค์ตาย)		สัทลักษณะ 1 (พบมากที่สุด)	สัทลักษณะ 2
เอก (ว.2)	สั้น	กลางตก	กลางเลื่อนลง
	ยาว	กลางตก	
โท (ว.3)	ยาว	สูงตก (คงระดับตอนต้น)	
ตรี (ว.4)	สั้น	กลางขึ้น	กลาง ตก-ขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบสัทลักษณะวรรณยุกต์ในพยางค์ตายของเด็กกัมพูชา กับเด็กไทยในเรื่องความสูงต่ำของระดับเสียงและทิศทางการขึ้นตกพบว่า ส่วนใหญ่มีทิศทางการขึ้นตกที่คล้ายคลึงกับเด็กไทย แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันในเรื่องความสูงต่ำของระดับเสียงและระดับการขึ้นตก รวมถึงการปรากฏสัทลักษณะที่หลากหลายกว่าเด็กไทยเช่นเดียวกับในพยางค์เป็น โดยปรากฏมากที่สุดถึง 4 สัทลักษณะ ดังแสดงในตารางที่ 3 และ 4 ทั้งนี้ในกลุ่มวรรณยุกต์ระดับของเด็กกัมพูชายังคงมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงที่มากและมากกว่าที่พบในพยางค์เป็น ส่วนกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับเด็กกัมพูชาส่วนใหญ่มักมีระดับการขึ้นตกที่ชัดเจนน้อยกว่าเด็กไทย รายละเอียดดังนี้

วรรณยุกต์เอก สระเสียงสั้น (ว.2 สั้น) เด็กกัมพูชาส่วนใหญ่ออกเสียงเริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางหรือกลางค่อนข้างสูง แล้วค่อย ๆ ลดระดับลงตั้งแต่ต้นพยางค์จนไปสิ้นสุดที่ระดับเสียงต่ำหรือกลางค่อนข้างต่ำ โดยบางคนลดระดับเสียงลงเล็กน้อย เป็นเสียงกลางเลื่อนลง [32] หรือบางคนมีการลดลงของระดับเสียงมากเป็นเสียงกลางตก [31] และกลางค่อนข้างสูงตก [42] โดยเฉพาะในเด็กกัมพูชาคนที่ 3 ที่มีการตกลงของระดับเสียงมาก กล่าวคือ เริ่มจากระดับเสียงสูงและตกลงจนสิ้นสุดที่ระดับต่ำ เป็นเสียงสูงตก [51] จะเห็นได้ว่าสัทลักษณะมีความใกล้เคียงกับเด็กไทยในเรื่องทิศทางการขึ้นตก แต่แตกต่างกันในเรื่องระดับการตกและความสูงต่ำของระดับเสียง โดยเด็กกัมพูชาบางคนจะเริ่มต้นด้วยระดับเสียงที่สูงกว่าและมีระดับการตกลงมาที่มากกว่าเด็กไทย

วรรณยุกต์เอก สระเสียงยาว (ว.2 ยาว) พบว่าเด็กกัมพูชาออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเด็กไทยมากกว่าในพยางค์ตายที่เป็นวรรณยุกต์เอกประสมสระเสียงสั้น โดยเด็กกัมพูชาเกือบทุกคนเริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางแล้วค่อย ๆ ลดระดับลงตั้งแต่ต้นพยางค์จนไปสิ้นสุดที่ระดับเสียงต่ำ เป็นเสียงกลางตก [31] มีความใกล้เคียงกับเด็กไทยทั้งในเรื่องทิศทางการขึ้นตกและความสูงต่ำของระดับเสียง ยกเว้นในเด็กกัมพูชาคนที่ 3 ที่มีการตกลงของระดับเสียงมากกว่าคนอื่น ๆ

กล่าวคือ เริ่มจากระดับเสียงกลางค่อนข้างสูงและตกลงจนสิ้นสุดที่ระดับต่ำ เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูงตก [41]

วรรณยุกต์โท สระเสียงยาว (ว.3 ยาว) เด็กกัมพูชามีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเช่นเดียวกับเด็กไทย แต่ส่วนใหญ่มักมีระดับการขึ้นตกที่ชัดเจนน้อยกว่าเด็กไทย โดยจะเริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูงหรือกลางแล้วคงระดับ จากนั้นจึงตกลงมาที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำหรือระดับต่ำ เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูงตก [42 41] หรือกลางตก [31] ในขณะที่เด็กไทยเริ่มต้นที่ระดับเสียงสูงคงระดับ แล้วจึงตกลงมาที่ระดับต่ำหรือกลางค่อนข้างต่ำ [51 52] ยกเว้นเด็กกัมพูชาคนที่ 3 ที่แม้ว่าจะออกเสียงวรรณยุกต์โทในพยางค์ตายให้มีทิศทางและระดับการขึ้นตกที่ใกล้เคียงกับเด็กไทย แต่กลับไม่มีการคงระดับในตอนต้นพยางค์

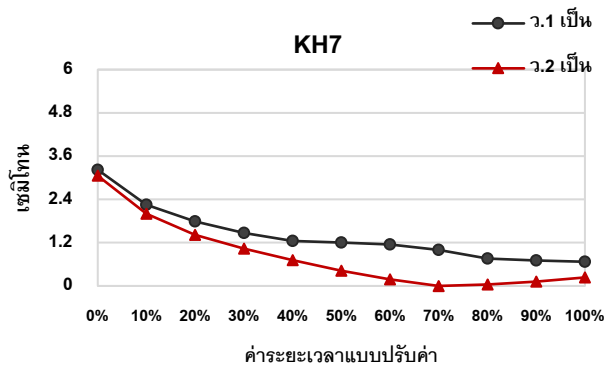
วรรณยุกต์ตรี สระเสียงสั้น (ว.4 สั้น) เด็กกัมพูชาและเด็กไทยมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงในวรรณยุกต์ตรีพยางค์ตาย แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มเสียงตก-ขึ้นและกลุ่มเสียงขึ้น โดยเด็กกัมพูชา

ส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มเสียงตก-ขึ้น แตกต่างจากเด็กไทยส่วนใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มเสียงขึ้น ดังนี้

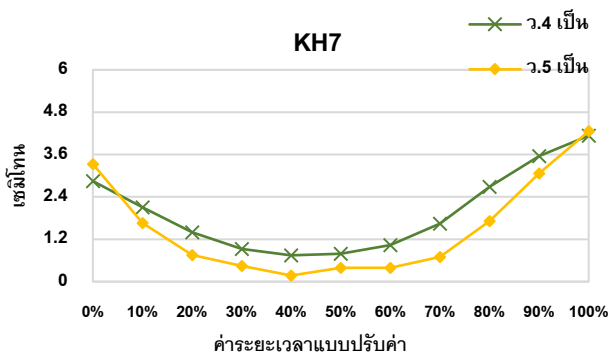
กลุ่มเสียงตก-ขึ้น เด็กกัมพูชาส่วนใหญ่ออกเสียงวรรณยุกต์ตรีพยางค์ตายที่ประสมสระเสียงสั้นมีทิศทางเป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงที่ระดับแตกต่างกันไป ได้แก่ ระดับกลางค่อนข้างสูง ระดับกลาง หรือระดับกลางค่อนข้างต่ำ แล้วลดระดับลง จากนั้นจึงเปลี่ยนระดับกลับขึ้นมาให้มีระดับเสียงที่สูงขึ้น [434 423 323 214] ซึ่งแตกต่างไปจากเด็กไทยส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามพบว่าเด็กไทย 1 คน (TH3) ที่มีสัทลักษณะเช่นนี้

กลุ่มเสียงขึ้น พบว่าในพยางค์ตายไม่มีเสียงตกตอนท้ายแบบในพยางค์เป็น โดยมีเด็กกัมพูชาเพียง 1 คน (KH2) ที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกลางขึ้น [34] กล่าวคือ เริ่มต้นที่ระดับเสียงกลาง แล้วเปลี่ยนระดับขึ้นจนสิ้นสุดที่ระดับกลางค่อนข้างสูง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเด็กไทยส่วนใหญ่

นอกจากนี้จากผลการศึกษาสัญลักษณ์วรรณยุกต์ข้างต้นยังพบลักษณะการเกือบรวมกันของวรรณยุกต์บางคู่ กล่าวคือ คู่วรรณยุกต์สามัญกับเอก [31] และคู่วรรณยุกต์ตรีกับจัตวา [314] ดังภาพที่ 7-8 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกันของวรรณยุกต์ทั้งสอง กล่าวคือ วรรณยุกต์สามัญกับวรรณยุกต์เอกมีจุดเริ่มต้นของระดับเสียงอยู่ในช่วงความถี่ใกล้เคียงกัน ต่างกันเพียงวรรณยุกต์สามัญจะคงระดับกว่า ส่วนวรรณยุกต์ตรีกับวรรณยุกต์จัตวาเป็นวรรณยุกต์ที่เป็นเสียงขึ้นเหมือนกัน ต่างกันในเรื่องระดับเสียง

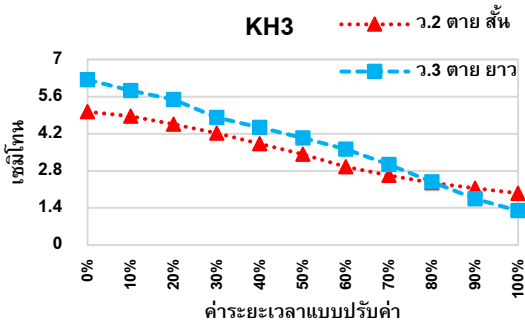


ภาพที่ 7. การเกือบรวมกันของวรรณยุกต์สามัญและเอก



ภาพที่ 8. การเกือบรวมกันของวรรณยุกต์ตรีและจัตวา

รวมถึงในพยางค์ตายก็พบว่า มีคู่วรรณยุกต์โทกับเอกที่ความคล้ายคลึงกัน ดังภาพที่ 9 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์เอกมีทิศทางตกลงในช่วงท้ายเหมือนกัน จึงอาจทำให้เด็กกำพูชา มีการออกเสียงสองวรรณยุกต์นี้ใกล้เคียงกัน โดยวรรณยุกต์โทจะเริ่มต้นที่ระดับเสียงสูงกว่า และคงระดับก่อนในช่วงต้นพยางค์ จากนั้นระดับเสียงจึงตกลงจนสิ้นสุดพยางค์ ส่วนวรรณยุกต์เอกจะเริ่มต้นที่ระดับต่ำกว่าและระดับเสียงจะลดลงตั้งแต่ช่วงต้นพยางค์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวรรณยุกต์ดังกล่าวข้างต้นน่าจะเป็นปัญหาในการออกเสียงสำหรับเด็กกำพูชาด้วย



ภาพที่ 9 การเก็บรวมกันของวรรณยุกต์ตรีและจัตวา

5.3 พิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์ของเด็กกำพูชาและเด็กไทย

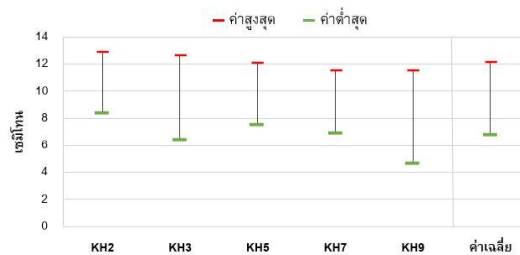
ในส่วนของพิสัยระดับเสียงผู้วิจัยได้นำข้อมูลค่าความถี่มูลฐานที่วัดได้มาปรับเป็นค่าเซมิโตนด้วยสูตรเซมิโตน = $12 \times \log [\text{ค่าเฮิรตซ์ที่จะแปลงค่า/ค่าอ้างอิง}] / \log(2)$ จากนั้นจึงหาพิสัยระดับเสียง (range) เพื่อแสดงให้เห็นถึง

⁷ ผู้วิจัยกำหนดให้ค่าอ้างอิงเท่ากับ 140 เฮิรตซ์ เนื่องจากหากกำหนดค่าอ้างอิงเท่ากับค่าต่ำสุดของชุดข้อมูลจะทำให้ค่าเริ่มต้นอยู่ที่ 0 เซมิโตนทั้งหมด ซึ่งไม่สามารถแสดงระดับเสียงต่ำที่สุดของพิสัยได้ การปรับค่าโดยใช้ค่าอ้างอิงเป็นค่าคงที่คือ 140 เฮิรตซ์ทำให้เห็นพิสัยระดับเสียงที่มีหน่วยเป็นเซมิโตนและเปรียบเทียบผู้ออกภาษาแต่ละกลุ่มว่ามีระดับเสียงสูงสุดและต่ำสุดเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ช่วงกว้างของระดับเสียงในผู้ออกภาษาแต่ละคนโดยใช้สูตรพิสัย = ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด

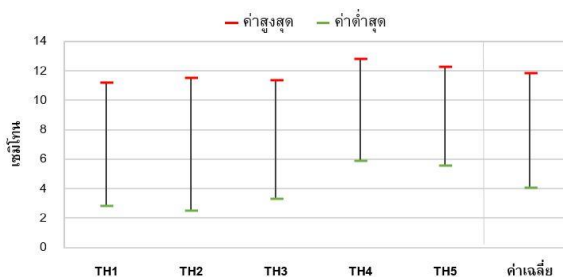
ผลการศึกษาดังแผนภูมิพิสัยระดับเสียงแสดงจุดสูงสุดและจุดต่ำสุดของค่าเฮมิโตนในเด็กกัมพูชาและเด็กไทยในภาพที่ 10 และ 11 ตามลำดับ

5.3.1 พิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์ของเด็กกัมพูชา



ภาพที่ 10. แผนภูมิพิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์แสดงจุดสูงสุดและจุดต่ำสุดของค่าเฮมิโตนในเด็กกัมพูชา

5.3.2 พิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์ของเด็กไทย



ภาพที่ 11. แผนภูมิพิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์แสดงจุดสูงสุดและจุดต่ำสุดของค่าเฮมิโตนในเด็กไทย

จากภาพที่ 10 แสดงให้เห็นว่า เด็กกัมพูชาแต่ละคนมีพิสัยระดับเสียงที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีระดับเสียงสูงสุดที่ 12.93 เซมิโตนไปจนถึงระดับเสียงต่ำสุดที่ 4.75 เซมิโตน และมีความกว้างพิสัยในเด็กกัมพูชาแต่ละคนตั้งแต่ 4.45 - 6.77 เซมิโตน ในขณะที่เด็กไทยแสดงดังภาพที่ 11 มีระดับเสียงสูงสุดที่ 12.84 เซมิโตนไปจนถึงระดับเสียงต่ำสุดที่ 2.55 เซมิโตน และมีความกว้างพิสัยตั้งแต่ 6.73 - 9.03 เซมิโตน

เมื่อเปรียบเทียบพิสัยระดับเสียงของทั้งสองกลุ่มจากการหาค่าเฉลี่ย เพื่อเป็นตัวแทนพิสัยระดับเสียงของแต่ละกลุ่มพบว่า เด็กกัมพูชาและเด็กไทยมีระดับเสียงสูงสุดที่ใกล้เคียงกัน เห็นได้จากค่าเฉลี่ยระดับเสียงสูงสุดคือ 12.15 เซมิโตน และ 11.86 เซมิโตนตามลำดับ แต่ระดับเสียงต่ำสุดกลับแตกต่างกันค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ยระดับเสียงต่ำสุดอยู่ที่ 6.82 เซมิโตนในเด็กกัมพูชาและ 4.02 เซมิโตนในเด็กไทย ส่งผลให้ความกว้างพิสัยของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กกัมพูชามีพิสัยเฉลี่ยอยู่ที่ 5.32 เซมิโตน ส่วนเด็กไทยมีพิสัยเฉลี่ยถึง 7.83 เซมิโตน อันแสดงให้เห็นว่าเด็กกัมพูชามีพิสัยระดับเสียงที่แคบกว่าเด็กไทยถึง 2.51 เซมิโตน ดังรายละเอียดค่าเซมิโตนแสดงพิสัยระดับเสียงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5

ค่าเซมิโตนแสดงพิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์ของเด็กกัมพูชาและเด็กไทย

	เด็กกัมพูชา						เด็กไทย					
	KH2	KH3	KH5	KH7	KH9	เฉลี่ย	TH1	TH2	TH3	TH4	TH5	เฉลี่ย
ค่าสูงสุด	12.93	12.66	12.13	11.49	11.52	12.15	11.22	11.58	11.35	12.84	12.30	11.86
ค่าต่ำสุด	8.48	6.42	7.55	6.90	4.75	6.82	2.81	2.55	3.31	5.88	5.56	4.02
พิสัย	4.45	6.24	4.58	4.59	6.77	5.32	8.41	9.03	8.04	6.96	6.73	7.83
	พิสัยเฉลี่ย 5.32 (S.D. = 1.09)						พิสัยเฉลี่ย 7.83 (S.D. = 0.97)					

6. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าวรรณยุกต์ในเด็กกัมพูชามีสัทลักษณะทั้งที่ใกล้เคียงและแตกต่างไปจากเด็กไทย อย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า วรรณยุกต์ในเด็กกัมพูชาจะมีสัทลักษณะที่แตกต่างไปจากเด็กไทย

สัทลักษณะวรรณยุกต์ของเด็กกัมพูชาโดยสรุปพบว่า วรรณยุกต์สามัญเป็นเสียงกลางเลื่อนลงหรือกลางระดับ วรรณยุกต์เอกเป็นเสียงกลางตก วรรณยุกต์โทเป็นเสียงกลางตก (คงระดับตอนต้น) หรือกลางค่อนข้างสูงตก (คงระดับตอนต้น) วรรณยุกต์จัตวาส่วนใหญ่เป็นเสียงกลางตก-ขึ้น ส่วนวรรณยุกต์ตรีปรากฏสัทลักษณะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นเสียงกลาง ตก-ขึ้น และเสียงกลางขึ้น (มีเสียงตกตอนท้ายในพยางค์เป็น) โดยเด็กกัมพูชาส่วนใหญ่มีสัทลักษณะอยู่ในกลุ่มเสียงกลาง ตก-ขึ้น ซึ่งแตกต่างไปจากเด็กไทยส่วนใหญ่ในงานวิจัยนี้ที่มีสัทลักษณะอยู่ในกลุ่มเสียงกลางขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเสียงวรรณยุกต์ตรีในทั้งสองกลุ่มนี้ยังคงมีลักษณะร่วมกันคือ มีทิศทางขึ้นในช่วงหลังเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ในส่วนของพิสัยระดับเสียงยังพบว่า เด็กกัมพูชามีพิสัยระดับเสียงที่แคบกว่าเด็กไทย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบข้ออภิปรายที่น่าสนใจดังจะกล่าวต่อไป

กลุ่มวรรณยุกต์ระดับ ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอกในงานวิจัยนี้พบว่า เด็กกัมพูชาส่วนใหญ่สามารถออกเสียงวรรณยุกต์ให้มีทิศทางการขึ้นตกที่เป็นไปในทางเดียวกับเด็กไทยได้ กล่าวคือ วรรณยุกต์สามัญเป็นเสียงกลางเลื่อนลงหรือกลางระดับ วรรณยุกต์เอกเป็นเสียงกลางตกดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้มีข้อที่น่าสนใจก็คือในเด็กกัมพูชาบางคนจะมีการออกเสียงวรรณยุกต์ระดับให้มีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงมากกว่าเด็กไทย กล่าวคือ มีการตกลงของเสียงมากกว่าเด็กไทย เช่น วรรณยุกต์สามัญเป็นเสียงกลางตก (KH3, KH7) วรรณยุกต์เอกเป็นเสียงกลางค่อนข้างสูงตก (KH3) หรือสูงตก (KH5) ลักษณะดังกล่าวนี้

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเกิดจากความพยายามออกเสียงจนทำให้เกิดการแก้ไขเกินเหตุ (Overcorrection) เนื่องจากเด็กกำพูชาต้องออกเสียงคำที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของตน จึงอาจทำให้เกิดความระมัดระวังและตั้งใจออกเสียงมากเป็นพิเศษ โดยพยายามออกเสียงให้มีความสูงต่ำหรือเปลี่ยนระดับจนกลายเป็นการแก้ไขเกินเหตุ รวมถึงการที่กลุ่มวรรณยุกต์ระดับมีระดับเสียงที่ค่อนข้างคงที่ทำให้เห็นความแตกต่างของเสียงได้ไม่ชัดเจนเท่าวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ ดังนั้นจึงอาจทำให้เด็กกำพูชาพยายามออกเสียงวรรณยุกต์ระดับทั้งวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอกให้มีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงดังกล่าว

นอกจากนี้ยังพบปรากฏการณ์การแก้ไขเกินเหตุในวัยผู้ใหญ่เช่นเดียวกัน จากงานของฤทัยวรรณ ปานชา (2559) พบว่าชาวกำพูชากลุ่มที่เรียนรู้อาษาไทยด้วยตนเองเกือบทุกคนออกเสียงวรรณยุกต์ระดับเป็นระดับเสียงเปลี่ยนระดับที่ชัดเจน โดยฤทัยวรรณได้ให้ความเห็นไว้ว่า อาจเป็นเพราะชาวกำพูชาได้เพียงพูดคุยกับคนไทย ทำให้เรียนการออกเสียงวรรณยุกต์จากการฟังและพูดกับคนไทย แต่ไม่รู้วิธีการออกเสียงที่ถูกต้อง จึงพยายามออกเสียงให้ต่างจากภาษาแม่คือเปลี่ยนระดับไว้มาก่อน ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าสาเหตุดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นในวัยเด็กได้เช่นกัน

ส่วนกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับในเด็กกำพูชา ได้แก่ วรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์จัตวา พบว่า เด็กกำพูชาส่วนใหญ่สามารถออกเสียงทั้งวรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์จัตวาโดยมีทิศทางการขึ้นตกที่ใกล้เคียงกับเด็กไทย เพียงแต่มีระดับของการขึ้นตกที่น้อยกว่าเด็กไทยเล็กน้อย หรือมีการแก้ไขการออกเสียงที่ไม่ชัดเจนเพียงพอ (Undercorrection⁸) จึงอาจกล่าวได้ว่าวรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์จัตวาเป็นวรรณยุกต์ที่เด็กกำพูชาออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเด็กไทยมากกว่าวรรณยุกต์อื่นๆ

⁸ Ohala (1992a, p.235 cited in Eliasson, 1997, p.53) ได้อธิบายคำว่า undercorrection โดยถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า ความล้มเหลวในการพยายามชัดเจนหรือแก้ไขการออกเสียง

ในเรื่องของรูปแปรสัทลักษณะวรรณยุกต์ก็พบประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือ ในเด็กกัมพูชาปรากฏรูปแปรของสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่หลากหลายกว่าเด็กไทยโดยเฉพาะในพยางค์ตาย เห็นได้จากวรรณยุกต์ส่วนใหญ่ในเด็กกัมพูชาที่ปรากฏรูปแปรจำนวนมากโดยมากที่สุดถึง 4 สัทลักษณะ ในขณะที่เด็กไทยปรากฏรูปแปรเพียง 1 - 2 สัทลักษณะเท่านั้น สอดคล้องกับสมมติฐานบางส่วนที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ที่ว่าวรรณยุกต์ในเด็กกัมพูชาปรากฏสัทลักษณะย่อยหรือรูปแปรที่หลากหลาย โดยสัทลักษณะวรรณยุกต์ของเด็กกัมพูชาในพยางค์ตายพบว่ามีความใกล้เคียงกับเด็กไทยน้อยกว่าในพยางค์เป็น อีกทั้งยังปรากฏรูปแปรมากกว่าในพยางค์เป็นอีกด้วย ประเด็นนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการที่พยางค์ตายมีปัญหา มากกว่าในพยางค์เป็นอาจเป็นผลมาจากค่าระยะเวลา กล่าวคือ ในพยางค์ตายมักมีค่าระยะเวลาที่สั้นทำให้น่าจะออกเสียงได้ยาก โดยผู้พูดต้องเปลี่ยนระดับเสียงสูงต่ำในระยะเวลาอันสั้นและรวดเร็วจึงทำให้อาจมีปัญหาในการออกเสียง ดังผลการศึกษาที่พบว่าเด็กกัมพูชามีระดับการขึ้นตกของวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับในพยางค์ตายที่ชัดเจนน้อยกว่าในพยางค์เป็น

รวมถึงการพบลักษณะการเกือบรวมกันของวรรณยุกต์ ได้แก่ คู่วรรณยุกต์สามัญกับวรรณยุกต์เอก [31] คู่วรรณยุกต์ตรีกับวรรณยุกต์จัตวา [314] ในพยางค์เป็น และคู่วรรณยุกต์โท [52] กับวรรณยุกต์เอก [42] ในพยางค์ตาย ซึ่งลักษณะการรวมกันของสัทลักษณะวรรณยุกต์นั้นพบในงานวิจัยของขมนาด อินทจามรรักษ์ (2559) ผณินทรา วีรานนท์ (2559) และ Intajamornrak (2017) เช่นเดียวกัน

จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ความแตกต่างระหว่างภาษาแม่ (L1) หรือภาษาเขมรกับภาษาที่สอง (L2) หรือภาษาไทยอาจมีอิทธิพลต่อเด็กกัมพูชา โดยสังเกตได้จากการพบข้อผิดพลาดหรือปัญหาในการออกเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าวข้างต้น เป็นไปได้ว่าเด็กกัมพูชาอาจมีการนำลักษณะบางประการในภาษาแม่มาใช้ในการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย ซึ่งเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไป เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Meng, Tseng, Kondo, Harrison & Viselgia

(2009) ที่ศึกษาลักษณะเหนือหน่วยเสียงในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของคนเอเชีย ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย เวียดนาม และไทย โดยพบว่าผู้เรียนจะมีการสร้างทำนองเสียงในแบบเทียม (Harness Suprasegmental) ขึ้นเพื่อใช้สื่อสารในภาษาที่สอง โดยได้รับอิทธิพลมาจากการรับรู้เสียงและการเคลื่อนไหวที่คุ้นเคยในภาษาแม่ ทั้งนี้ความยากของการเรียนรู้ลักษณะเหนือหน่วยเสียงในภาษาที่สองก็คือ ลักษณะเหนือหน่วยเสียงมีการแปรไปได้จากหลายปัจจัย ทั้งความหลากหลายในผู้พูดแต่ละบุคคลหรือแม้กระทั่งอารมณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเสียงวรรณยุกต์อันเป็นลักษณะเหนือหน่วยเสียงอย่างหนึ่งในภาษาไทยของเด็กกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ดังนั้นจึงอาจมีการแปรอันเนื่องมาจากลักษณะดังกล่าวเช่นกัน

นอกจากนี้ช่วงวัยของผู้บอกภาษาก็พบประเด็นที่น่าสนใจ เมื่อเทียบกับผลการศึกษาวรรณยุกต์ในผู้พูดชาวกัมพูชาวัยผู้ใหญ่ของฤทัยวรรณ ปานชา (2559) ที่ศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยในคนกัมพูชาที่มีประสบการณ์การเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน พบว่าไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่เรียนภาษาไทยในสถาบันการศึกษาในประเทศกัมพูชา หรือกลุ่มที่เรียนภาษาไทยในสถาบันการศึกษาในประเทศไทย หรือกลุ่มที่เรียนรู้อาษาไทยด้วยตนเองต่างก็มีปัญหาในการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมากกว่าในเด็กที่เป็นผู้บอกภาษาของงานวิจัยนี้ กล่าวคือ ในวัยผู้ใหญ่ปรากฏรูปแปรจำนวนมากและมีทิศทางแตกต่างไปจากคนไทยมาก เช่นวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์ตรีเป็นเสียงสูงตก [51] เป็นต้น

ประเด็นดังกล่าวแตกต่างจากวรรณยุกต์ของเด็กในงานวิจัยนี้ กล่าวคือเด็กกัมพูชาส่วนใหญ่มีทิศทางการขึ้นตกที่สอดคล้องกับเด็กไทยหรือวรรณยุกต์ใดที่มีความแตกต่างกันก็จะยังคงปรากฏลักษณะร่วมกัน เช่น วรรณยุกต์ตรีในเด็กไทยเป็นเสียงกลางขึ้น ส่วนเด็กเขมรเป็นเสียงกลาง ตก-ขึ้น อันจะเห็นได้ว่ามีลักษณะขึ้นในช่วงหลังเช่นเดียวกัน ผลการศึกษาในเด็กนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงษ์ วงษ์อำไพอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่า วรรณยุกต์ไทยในกลุ่มเด็กน่าจะมีแนวโน้มที่มีความคล้ายคลึงกับคนไทยมากกว่าในวัยผู้ใหญ่

ผลการศึกษายืนยันว่าช่วงวัยเด็กที่ยังอยู่ในช่วงเอื้อการเรียนรู้ภาษา (Critical Period) มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางภาษา ตามแนวคิดของ Lenneberg (1967, cited in Brown, 2000) และ Brown (2000) พบในงานวิจัยของ Johnson & Newport (1989) ที่ทำการทดลองในกลุ่มคนเกาหลีและคนจีนที่อพยพมาอยู่อเมริกาตั้งแต่ช่วงก่อนวัยรุ่น (เข้ามาก่อนอายุ 15 ปี) และหลังวัยรุ่น (เข้ามาหลังอายุ 15 ปี) รวมถึงคนอเมริกาตั้งแต่กำเนิดซึ่งเป็นเจ้าของภาษา งานวิจัยดังกล่าวสนใจเรื่องไวยากรณ์โดยใช้ชุดประโยคทดสอบเป็นภาษาอังกฤษ แล้วให้ผู้ทดลองบอกว่าประโยคเหล่านั้นถูกต้องหรือไม่ ผลการทดลองพบว่ากลุ่มที่อพยพมาในช่วงก่อนวัยรุ่นทำคะแนนได้ดีกว่าผู้ที่อพยพมาในช่วงหลังวัยรุ่น

นอกจากนี้เด็กกัมพูชาในงานวิจัยนี้อยู่ในช่วงวัยเอื้อการเรียนรู้ภาษา ประกอบกับอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมไทย อีกทั้งยังเรียนในโรงเรียนไทยที่มีการเรียนการสอนแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิถีธรรมชาติ จึงนับเป็นปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการเรียนรู้ภาษาไทย สอดคล้องกับที่ Krashen (1981) ได้เสนอว่า วิธีการเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง เด็กมักเรียนรู้ภาษาที่สองด้วยวิถีธรรมชาติ ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่

ประเด็นสุดท้ายคือในส่วนของสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า เด็กกัมพูชามีการออกเสียงวรรณยุกต์ในกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับได้ดีกว่ากลุ่มวรรณยุกต์ระดับนั้นยังไม่สามารถตอบได้ชัดเจน ผู้วิจัยพบว่าเด็กกัมพูชามีปัญหาในการออกเสียงวรรณยุกต์ทั้งสองกลุ่ม แต่มีแนวโน้มว่าเด็กกัมพูชาน่าจะออกเสียงกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับได้ดีกว่ากลุ่มวรรณยุกต์ระดับ เห็นได้จากการพบความสับสนในการออกเสียงวรรณยุกต์สามัญกับเอกและพบรูปแบบสัทลักษณะในกลุ่มวรรณยุกต์ระดับ (สามัญและเอก) ที่มีความหลากหลายมากกว่ากลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (ตรี โท และจัตวา) สอดคล้องกับงานของณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ (2552) ธนภัทร สินธวชีวะ (2552) กิตตินันท์ เพ็ญสุวรรณ (2557) ผณิตรา ธีรานนท์ (2559) ฤทัยวรรณ ปานชา (2559) และ Intajamornrak (2017) ที่พบว่าชาวต่างชาติที่

เรียนภาษาไทยสามารถออกเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับได้ดีกว่าวรรณยุกต์ระดับเช่นกัน

ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับเหตุผลที่ผู้บอกภาษาสามารถออกเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับได้ดีกว่าวรรณยุกต์ระดับนั้นผู้วิจัยคาดว่าด้วยลักษณะของวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับที่มีความแตกต่างของระดับเสียงอย่างชัดเจน แยกตัวออกจากวรรณยุกต์อื่นๆ ตามแนวคิดบริเวณพื้นที่ของเสียงวรรณยุกต์ (Tone Space) กล่าวคือ วรรณยุกต์ต่างๆ จะมีการจัดระบบหรือมีบริเวณพื้นที่ของแต่ละหน่วยเสียงอยู่ในพื้นที่ที่แน่นอน เพื่อให้มีระยะห่างของพื้นที่ระหว่างวรรณยุกต์ต่างๆ ที่แตกต่างกัน (Hombert, 1978 อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ, 2552, น. 154) ซึ่งกลุ่มวรรณยุกต์ระดับ ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอกนั้นมีพื้นที่เสียงวรรณยุกต์ที่ซ้อนทับหรือใกล้เคียงกันมากแตกต่างจากกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับที่ค่อนข้างแยกออกจากกันชัดเจน แต่ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของผดืนทรา วีรานนท์และธนวัฒน์ เดชชนะรัตน์ (2558) ที่พบว่าเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการได้ยินออกเสียงวรรณยุกต์กลุ่มระดับได้ดีกว่าวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ และปราณีรัตน์ ปานประณีต (2556) ศึกษาวรรณยุกต์ในเด็กไทยเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม (วัยผู้ใหญ่) พบว่าเด็กไทยออกเสียงวรรณยุกต์ระดับได้ใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุมมากกว่าวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ โดยวรรณยุกต์แรกรับของเด็กไทยคือวรรณยุกต์สามัญแล้วจึงตามด้วยวรรณยุกต์เอก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยนี้คือ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กกัมพูชาควรมีการฝึกฝนเน้นย้ำในการออกเสียงคำที่มีคู่วรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งทำให้เกิดความสับสน ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญกับเอก วรรณยุกต์เอกกับโท และวรรณยุกต์ตรีกับจัตวา ผู้สอนอาจสร้างแบบฝึกหัดการออกเสียงวรรณยุกต์โดยเน้นคำในพยางค์ตายที่มักจะมีปัญหามากกว่าในพยางค์เป็น ซึ่งจะช่วยฝึกฝนผู้เรียนได้ตรงกับจุดที่เด็กประสบปัญหาและต้องการการพัฒนา

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). รายงานผลการศึกษาคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2560). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : สกสค. ลาดพร้าว.
- กันตินันท์ เพ็ญสุวรรณ. (2557) . การศึกษาเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานที่พูดโดยคนไทยและคนอินเดียที่พูดภาษาฮินดีเป็นภาษาแม่ กรณีศึกษาปัจจัยทางเพศ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชมนาด อินทจามรรักษ์. (2559). โครงการสระและวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาเขมร เวียดนาม พม่า และมลายู : การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ. (2552). วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยเด็กอายุ 6-7 ปี ซึ่งพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ : การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธนภัทร สินธวชีวะ. (2552). วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยคนญี่ปุ่น : การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. (2554). เสียงภาษาไทย : การศึกษาทางกลศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์. (2548). การพัฒนาของวรรณยุกต์ในภาษาไทย
พนมเปญ. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 1(3), 107-120.
- ปราณีรัตน์ ปานประณีต. (2556). การรับรู้และการออกเสียงวรรณยุกต์ของ
เด็กไทยในต่างช่วงอายุ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปิ่นแก้ว กังวานศุภพันธ์. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาไทย
ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายเขมรกับนักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษา
แม่: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแกใหญ่และมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนไพทสมนต์จังหวัดสุรินทร์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์
ประยุกต์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ผดิดนทรา ธีรานนท์. (2559). กลสัทศาสตร์และสัทสัทศาสตร์เสียงวรรณยุกต์
ภาษาไทยโดยชาวเวียดนามและชาวกัมพูชา. วารสารภาษาและ
วัฒนธรรม, 35(1), 81-100.
- ผดิดนทรา ธีรานนท์และธนวัฒน์ เดชชนะรัตน์. (2558). เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย
ออกเสียงโดยเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการได้ยิน: การศึกษาลักษณะกล
สัทศาสตร์, วารสารศิลปศาสตร์, 15(2).
- ผู้จัดการออนไลน์. (2557, 23 กรกฎาคม). ลูกแรงงานต่างด้าวกว่า 2.5 แสนคน
ขาดโอกาสเรียนหนังสือ. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2559 จาก
<http://www.manager.co.th/qol/ViewNews.aspx?NewsID=957000008>
3267.
- ภราดา ฟ. ฮีแลร์. (2556). ดรรชนีศึกษา ชั้นประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 58).
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

- ฤทัยวรรณ ปานชา. (2559). *วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่พูดโดยคนกัมพูชาที่มีประสบการณ์ภาษาไทยแตกต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ศุจินันท์ จิตวิริยพันธ์. (2555). การปรับค่าความถี่มูลฐานโดยการแปลงค่าเฮิร์ตเป็น เซมิโตน: แนวทางในการเสนอผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์. *The Journal of the Faculty of Arts*, 8(2), 19-45.
- _____. (2558). *วรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวและอิทธิพลของวรรณยุกต์ที่มีต่อกันในคำพูดต่อเนื่องภาษาปะโอ*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมพร มีสมบัติและสุพรรณ อยู่เน็ม. (2559). *แบบฝึกหัดอ่านภาษาไทยสำหรับเด็ก*. ฉะเชิงเทรา : บริษัท พีเอ็นเอ็น มีเดีย กรุ๊ป พับลิชชิง จำกัด.
- สุริยา รัตนกุล. (2537). *นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและตระกูลจีน-ทิเบต (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว. (2559). *สถิติจำนวนคนต่างด้าวกลุ่มประเทศอาเซียนได้รับอนุญาตทำงาน ประจำเดือนมีนาคม 2559*. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2559 จาก https://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=16604.
- Brown, H. D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching* (4th ed.). New York, NY: Addison Wesley Longman.
- Eliasson, S. (1997). The cognitive calculus and its function in language. In J. Gvozdanovic (Ed.), *Language Change and Functional Explanations* (pp. 53-70). New York, NY: Mouton de Gruyter.
- Intajamornrak, C. (2017). Thai Tones Produced by Tonal and Non-Tonal Language Speakers: An Acoustic Study. *Manusya*, 20(2), 1-26.

- Johnson, J. S. and Newport, E. L. (1989). Critical Period Effects in Second Language Learning: The Influence of Maturational State on the Acquisition of English as a Second Language. *Cognitive Psychology*, 21, 60-99.
- Krashen, S. D. (1981). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. London: Pergamon.
- Meng, H., Tseng, C., Kondo, M., Harrison, A., & Viscelgia, T., (2009). *Studying L2 Suprasegmental Features in Asian Englishes: A Position Paper*. In 10th Annual Conference of the International Speech Communication Association. United Kingdom: Brighton.
- Selinker, L. (1972). Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10(3), 209-231.

Received: December 6, 2019

Revised: June 8, 2020

Accepted: April 8, 2021

กระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรม วิเคราะห์เชิงวิพากษ์: กรณีศึกษาการแปลกวีนิพนธ์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์*

รัชฎาพร โชคสมบัติชัย**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการแปลกวีนิพนธ์ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) ของฟาน ไคก์ (Van Dijk, 2009) ซึ่งให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกด้านอุดมการณ์และการใช้ภาษา มาสร้างกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพื่อถ่ายทอดใจความสำคัญและวรรณศิลป์ในกวีนิพนธ์ ผลการศึกษาคือกระบวนการแปลกวีนิพนธ์อีกแนวทางหนึ่ง ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเทียบเคียงควบคู่กันในสองด้าน ได้แก่ ใจความสำคัญ และวรรณศิลป์ โดยมีตัวอย่างการแปลกวีนิพนธ์ “มารแม่ว”

* การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาเรื่อง “กระบวนการแปลกวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตลักษณ์ ดีผดุง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ติดต่อได้ที่: rch.lake@gmail.com

สมานฉันท์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นภาษาอังกฤษ ประกอบการศึกษา
การทำงานของกระบวนการแปลนี้

คำสำคัญ : กระบวนการแปล; การแปลกวีนิพนธ์; วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์;
อังคาร กัลยาณพงศ์

Critical Discourse Analysis Translation Process: Translation of Angkarn Kalayanaphong's Poem*

Ruchdaporn Choksombatchai**

Abstract

This research is an attempt to develop a translation process to convey meaning as well as rhetoric of the source poem. Van Dijk's Critical Discourse Analysis - CDA sees the importance of individuality in ideology and language use. Following the concept, CDA Translation Process was constructed. In addition, to study the process, an experimental demonstration was conducted to translate one of Angkarn Kalayanaphong's poem into English. Thus, this research is the developing and studying of CDA Translation Process, which renders - at the same time - two equivalences; the main idea and rhetorical figures.

* This article is part of the author's M.A. thesis entitled, "Translation Process of Angkarn Kalayanaphong's Poetry Through Critical Discourse Analysis", Associate Professor Dr. Sujaritlak Deepadung as an advisor.

** Master's Student, Language and Culture for Communication and Development, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, e-mail: rch.lake@gmail.com

Keywords: Angkarn Kalayanaphong; Critical Discourse Analysis; CDA;
Poetry Translation; Translation Process

1. บทนำ

กวีนิพนธ์กล่าวถึงเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อผ่านวรรณศิลป์ ขณะที่การแปลกวีนิพนธ์อาจให้ความสำคัญกับถ่ายทอดเนื้อหาหรือความหมายเพียงอย่างเดียว หรืออาจรวมถึงการถ่ายทอดความไพเราะที่เกิดจากโครงสร้างของฉันทลักษณ์ แต่ไม่ได้คำนึงถึงการถ่ายทอดวรรณศิลป์เฉพาะตัวของกวีที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ต้นฉบับ ดังที่เลอเฟอแวร์ (Lefevere, 1975. as cited in Bassnett, 2014) และสัญญาวิ สายบัว (สัญญาวิ, 2553) ได้รวบรวมกลวิธีการแปลกวีนิพนธ์ไว้ซึ่งแจกแจงได้เป็น การถ่ายทอดเฉพาะเนื้อหา ได้แก่ การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบตีความ การแปลเป็นร้อยแก้ว การแปลเป็นกลอนเปล่า และการถ่ายทอดเนื้อหาพร้อมโครงสร้างฉันทลักษณ์ ได้แก่ การแปลด้วยเสียง การแปลด้วยจังหวะ การแปลด้วยสัมผัส การถ่ายทอดดนตรีของบทกวี จึงอาจกล่าวได้ว่าฉบับแปลนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบ แต่ขาดอรรถรสและความเข้าใจในวรรณศิลป์เฉพาะในกวีนิพนธ์แต่ละบท ฉบับแปลจึงควรสร้างความเทียบเคียงด้านความหมายและวรรณศิลป์ไปพร้อมกัน แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์และการใช้ภาษาของปัจเจกบุคคล ได้แก่ แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ - CDA ของ ฟาน ไดก์ จึงสอดคล้องกับการสร้างความเทียบเคียงสองด้านดังกล่าว และเหมาะที่จะนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการแปลกวีนิพนธ์

2. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของ ฟาน ไดก์: ความเป็นปัจเจกในสองระดับ

มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) สนใจวาทกรรมที่เป็นระบบของกฎและการกีดกันอันนำไปสู่การวางโครงสร้างระเบียบวินัย ฟูโกต์ศึกษาหลักการที่ปรากฏ

อยู่ในวาทกรรม และกระบวนการประกอบสร้างวาทกรรมใหม่ โดยคำนึงถึงบริบททางสังคม ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยพื้นฐานความรู้และโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงภายในสังคมนั้น ทำให้เกิดวาทกรรมหลากหลายที่ขาดความต่อเนื่อง (Felluga, 2015: x-xi, 85) วาทกรรมในความหมายของฟูโกต์จึงหมายถึงความรุนแรงที่ผู้สร้างวาทกรรมบังคับใช้ต่อผู้อื่น (Felluga, 2015: 85) มุมมองต่อวาทกรรมของฟูโกต์นี้มีอิทธิพลต่อปริเจทวิเคราะห์ (Discourse Analysis) (Felluga, 2015: 85) แนวหน้าที่นิยม (Functionalism) ที่วิเคราะห์ภาษาในบริบทการใช้ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 4-5) วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ก็เป็นแนวทางหนึ่งของปริเจทวิเคราะห์ ที่พิจารณาบริบททางสังคม เพื่อให้เห็นนัยในวาทกรรม (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 27-28) ดังจะได้กล่าวต่อไป

แฟร์คลัฟ และวอดัก (Fairclough & Wodak, 1997 อ้างถึงใน Van Dijk (ed.), 2007; Van Dijk (ed.), 2011) เสนอหลักการ 7 ประการของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ กล่าวคือ

หลักการที่ 1: วาทกรรมเป็นการกระทำทางสังคม

หลักการที่ 2: วาทกรรมเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แฝงอยู่ในการใช้ภาษา รวมถึงอำนาจเชิงวาทศิลป์ที่ทำให้คนหม่อมมากคล้อยตามได้

หลักการที่ 3: วาทกรรม และ สังคมและวัฒนธรรม ประกอบสร้างซึ่งกันและกัน

หลักการที่ 4: วาทกรรมเป็นกระบวนการเชิงอุดมการณ์เพื่อสร้างอัตลักษณ์ โดยอาจอิงจากความเป็นจริงหรือไม่ก็ได้

หลักการที่ 5: วาทกรรมเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ บริบทจึงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงแต่ละวาทกรรม จนกลายเป็นความรู้เชิงสังคมและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์เป็นการมองปัญหาสังคมผ่านการวิเคราะห์ภาษาและสัญลักษณ์ ผนวกกับมุมมองที่หลากหลาย

หลักการที่ 7: การวิเคราะห์วาทกรรมขึ้นกับการตีความและการอธิบายตามแต่ละบุคคลและบริบท ซึ่งการอธิบายอาจแปรเปลี่ยนตามเจตนาของผู้อธิบาย

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ฟาน ไดจ์ ให้คำจำกัดความของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ว่า เป็นการรื้อโครงสร้างวาทกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยศาสตร์ที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องอยู่ในวาทกรรมนั้น เพื่อเผยให้เห็นความหมายโดยนัยหรือความหมายที่ต่างออกไปที่แอบแฝงอยู่ให้เด่นชัด โดยหวังว่าจะทำให้เกิดการตระหนักรู้และการเปลี่ยนแปลงในสังคม (Van Dijk, 2007; 258-284; Van Dijk, 2011, 366-374) วาทกรรมในความหมายของฟาน ไดจ์ครอบคลุมทั้งข้อเขียนและคำพูด (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) ที่ฟาน ไดจ์ เรียกว่า text and talk (Van Dijk, 2009) และเนื่องจากวาทกรรมมีบริบท (Context) หรือสถานการณ์ทางสังคมประกอบอยู่ด้วยเสมอ วาทกรรมจึงเป็นสถานการณ์การสื่อสาร ที่ทำให้เกิดสถานการณ์ทางสังคม และความเข้าใจวาทกรรม (Van Dijk, 2008, 17) แต่บริบทของฟาน ไดจ์ ไม่ใช่ภาพรวมของสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม แต่เป็นการตีความของแต่ละบุคคลผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์การสื่อสารผ่าน Context Model (Van Dijk, 2008, 24) หรือ ภาพบริบทในความคิด (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 47) หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นการตีความของผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร ซึ่งขึ้นกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนที่หล่อหลอมเป็นตัวตนอันเป็นปัจเจกของบุคคลนั้น บริบทหรือสถานการณ์ทางสังคมจึงไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อวาทกรรม แต่เป็นการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านภาพบริบทในความคิด (Context Model) (Van Dijk, 2009, 4/16/24/76-77) ฟาน ไดจ์จำแนกภาพบริบทในความคิด (Context Model) ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับมหภาค (Van Dijk, 2009, 116-124, 250) และระดับจุลภาค (Van Dijk, 2009, 116-124, 250) ระดับมหภาคหมายถึงภาพบริบทในความคิดระดับสังคมที่แสดงถึงอุดมการณ์และสะท้อนถึงความรู้พื้นฐานร่วมกันในสังคม รวมถึงสังคมย่อยในสังคมใหญ่และสังคมต่างวัฒนธรรม ระดับจุลภาคหมายถึงการใช้ภาษาในวาทกรรมของปัจเจกบุคคล การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ได้นำภาพบริบทในความคิดสองระดับ

ของ ฟาน ไดก์ มาประยุกต์ใช้ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) โดยปรับเปลี่ยนระดับมหภาคเป็นการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างความหมายระดับตัวบท (Semantic Macro Structure) หรืออีกนัยหนึ่งคือ ใจความสำคัญ ส่วนระดับจุลภาคเป็นการวิเคราะห์วัจนกรรมและความหมายในระดับถ้อยคำ (Local Speech Act and Local Meaning) ได้แก่ คำศัพท์ (Lexicon) โครงสร้างประโยค (Local Syntax) และกลวิธีทางวาทศิลป์ (Rhetorical Figures) (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 63-64) หรืออีกนัยหนึ่งคือ วรรณศิลป์ นอกจากนี้ ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งอาจทำให้เกิดสถานการณ์การสื่อสารอื่นๆ ตามมา ที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้เช่นกัน ฟาน ไดก์ จึงให้ความสนใจเรื่องการผลิตซ้ำ (Van Dijk, 2008, 8) หรือการส่งต่อวาทกรรม ซึ่งต้องผ่านภาพบริบทในความคิดของผู้ผลิตซ้ำ กล่าวได้ว่าวาทกรรมดั้งเดิมได้รับการตีความใหม่โดยผู้ผลิตซ้ำ และมีผู้ผลิตซ้ำเป็นศูนย์กลาง

ขณะที่ปริเจทวิเคราะห์และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์อื่นมองวาทกรรมในระดับสังคม วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไดก์ มองลงไปในระดับปัจเจกบุคคล และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไดก์ เชิงภาษาศาสตร์ ยังวิเคราะห์ใจความสำคัญควบคู่กับการใช้ภาษา จึงสอดคล้องกับแนวทางการแปลกวีนิพนธ์ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดความหมายควบคู่กับวรรณศิลป์ นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับข้อเขียนและคำพูดในระดับปัจเจกบุคคล เป็นการคำนึงถึงวรรณศิลป์เฉพาะตัวของกวี และการตีความของผู้แปล ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ส่งต่อวาทกรรมผ่านภาพบริบทในความคิดของผู้แปล วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไดก์ จึงเหมาะที่จะนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการแปลกวีนิพนธ์เพื่อถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์

3. การสร้างกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

จากแนวคิดของ ฟาน ไจก์ ประกอบกับการนำมาประยุกต์ใช้เชิงภาษาศาสตร์ สามารถนำมาพัฒนากระบวนการแปลกวีนิพนธ์จากแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไจก์ (Van Dijk, 2009) โดยมีลำดับการพัฒนากระบวนการแปลดังนี้

3.1 กระบวนการสื่อสารของการแปล

กวีนิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้ส่งสาร คือ กวี ไปยังผู้รับสาร คือ ผู้อ่าน โดยมีกวีนิพนธ์เป็นสื่อกลาง เมื่อกวีนิพนธ์ได้รับการแปล หมายความว่า ผู้อ่านได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับสาร เป็นผู้ส่งสาร หรือ ผู้แปล ซึ่งทำหน้าที่ส่งต่อสารที่ผู้แปลสร้างขึ้นมาจากต้นฉบับ คือ บทแปล แล้วส่งต่อให้กับผู้อ่านในภาษาปลายทาง



ภาพที่ 1. แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของการแปลกวีนิพนธ์

กระบวนการแปลจะเริ่มจากกระบวนการสื่อสารต้นฉบับ หรือการอ่าน คือ ผู้อ่านทำความเข้าใจเนื้อหาและวรรณศิลป์ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการเปลี่ยนบทบาทจากผู้อ่านเป็นผู้แปล เพราะผู้แปลต้องอ้างอิงต้นฉบับในการผลิตบทแปล แล้วจึงตามด้วยกระบวนการสื่อสารฉบับแปล คือ ผู้แปลถ่ายทอดบทแปลผ่านการตีความเนื้อหาและวรรณศิลป์โดยตัวผู้แปลเอง ประกอบกับความสามารถในการใช้

ภาษาปลายทางของผู้แปล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้แปลตั้งใจให้เกิดกับผู้อ่านฉบับแปล



ภาพที่ 2. แบบจำลองการเปลี่ยนบทบาทจากผู้อ่านเป็นผู้แปล

กระบวนการแปลจึงเป็นการมองภายในตัวผู้แปล นั่นคือ เป็นกระบวนการที่ผู้แปลเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่การทำความเข้าใจต้นฉบับ จนถึงการถ่ายทอดต้นฉบับเป็นฉบับแปล กระบวนการแปลจึงเป็นกระบวนการเชิงปริชาณที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของผู้แปลที่อ้างอิงกับต้นฉบับ กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้แปล ขณะเดียวกัน ผู้แปลก็ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคลของกวี เนื่องจากหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการแปลคือการถ่ายทอดลักษณะเฉพาะตัวหรือความเป็นปัจเจกบุคคลของกวีที่สะท้อนอยู่ในกวีนิพนธ์ กระบวนการแปลจึงควรมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคลของทั้งกวีและผู้แปล

อนึ่ง ผู้อ่านฉบับแปล ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทอีกผู้หนึ่งในกระบวนการแปล แต่จากสถานการณ์ของการสื่อสารทางเดียวของกระบวนการสื่อสารของการแปลนี้ ผู้แปลไม่สามารถมองลงไปในระดับปัจเจกบุคคลของผู้อ่านฉบับแปล เช่นเดียวกับที่กวีก็ไม่สามารถมองลงไปในระดับปัจเจกบุคคลของผู้อ่านต้นฉบับ ผู้แปลจึงมองได้เพียงระดับสังคมปลายทางของผู้อ่านฉบับแปลเท่านั้น

3.2 กระบวนการแปลกับวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของ ฟาน ไคก์ มีความสอดคล้องกับกระบวนการแปลกวีนิพนธ์ ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกันได้ ดังนี้

3.2.1 กวีนิพนธ์เป็นวาทกรรม

ดังที่กล่าวแล้วว่าวาทกรรมตามแนวคิดของ ฟาน ไดจ์ หมายถึง ข้อเขียนและคำพูด (Van Dijk, 2009: Preface, vii) ปาเจวิช (Pajevic, 2014: 11, 13, 15-16) ยังเน้นความสำคัญของวรรณกรรมและวรรณกรรมแปลในฐานะวาทกรรมด้วย และจากแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่มองว่า วาทกรรมเป็นเหตุการณ์การสื่อสารอันประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วมหรือผู้กระทำทางสังคมจำนวนหนึ่ง และสารที่อาจมีรูปแบบใดก็ได้ ภายใต้บริบทเฉพาะที่อิงอยู่บนบริบทอื่น (Van Dijk, 1998: 193-194) กวีนิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ จึงถือเป็นวาทกรรม

3.2.2 ลักษณะเฉพาะตัวของกวีที่ปรากฏในกวีนิพนธ์กับภาพบริบทในความคิด

เมื่อเกิดสถานการณ์การสื่อสาร ฟาน ไดจ์ มองว่าภาพบริบทในความคิดมีองค์ประกอบหลักที่น่าสนใจ ดังที่สรุปได้จาก Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk (Van Dijk, 2009) เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

องค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของสถานการณ์การสื่อสาร

องค์ประกอบสถานการณ์การสื่อสาร			
ภาวะการสื่อสาร	เหตุการณ์		
	ผู้มีบทบาท		กิจกรรม
เวลา	บุคลิก: อุนิสัย ความสนใจ ลักษณะภายนอก		กิจกรรมต่อเนื่องต่างๆ
สถานที่	ลักษณะเชิงสังคม: อายุ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ อาชีพ และบทบาททางสังคมอื่นๆ		
สิ่งแวดล้อม/ฉาก	ประชาชน:	ความรู้พื้นฐานร่วมกันในสังคม	
		ทัศนคติร่วมกันในสังคม	
		อุดมการณ์ร่วมกันในสังคม	

เนื่องจากทัศนคติและอุดมการณ์ไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่แปรตามภาพบริบท ในความคิดที่มีความเป็นปัจเจก การตีความก็มีความเป็นปัจเจกด้วย สารเดียวกัน ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งจึงมีความหมายต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทำให้ กิจกรรมต่างๆ ที่สืบเนื่องจากสถานการณ์การสื่อสารนั้นเกิดความแตกต่างกันด้วย ภาพบริบทในความคิดจึงนำมาใช้เป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะตัวของกวีที่ ปรากฏในกวีนิพนธ์ได้

3.2.3 การตีความกวีนิพนธ์กับสถานการณ์การสื่อสาร

จากกระบวนการสื่อสารของการแปลในหัวข้อ 3.1 กระบวนการแปลเป็น สถานการณ์การสื่อสารที่ประกอบด้วย กวี ผู้แปล และผู้อ่านฉบับแปล โดยมีผู้แปล เป็นศูนย์กลาง คือ ผ่านปริชานของผู้แปลที่ได้รับอิทธิพลจากบริบทแวดล้อมทาง สังคมไม่มากนักน้อย ส่วนวาทกรรมตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็น การรื้อโครงสร้างวาทกรรมแล้วนำมาวิเคราะห์ หรือ ตีความ โดยมองวาทกรรมใน แง่มุมทางสังคมที่แสดงถึงอุดมการณ์ จึงเกี่ยวข้องกับบริบทและความเข้าใจใน บริบท แนวคิดนี้ยังมองวาทกรรมว่าเป็นเครื่องมือที่มีพลังทางวาทศิลป์ โดยเจ้าของ วาทกรรมอาจมีพลังเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ในขณะเดียวกัน สังคมก็มีอิทธิพลกับ วาทกรรมด้วย (Van Dijk (ed.), 2007: 258-284; Van Dijk (ed.), 2011: 366-374) เปรียบได้กับการทำความเข้าใจต้นฉบับในกระบวนการแปลหรือการตีความ ต้นฉบับ ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจกวีนิพนธ์ในแง่อุดมการณ์และวาทศิลป์ ภายใต้ บริบทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของกวีนิพนธ์ โดยสถานภาพและบทบาททางสังคม ของกวีก็มีส่วนในการสร้างพลังทางวาทศิลป์ด้วย

3.2.4 กระบวนการแปลในรูปแบบสถานการณ์การสื่อสาร

เนื่องจากกระบวนการแปลเป็นสถานการณ์การสื่อสารที่ประกอบด้วย สถานการณ์การสื่อสารของผู้อ่าน และสถานการณ์การสื่อสารของผู้แปลเมื่อผู้อ่าน เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แปล กระบวนการแปลจึงแบ่งออกเป็นสถานการณ์การสื่อสาร

2 สถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ หรือ สถานการณ์การสื่อสารของการอ่าน และสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปล หรือ สถานการณ์การสื่อสารของการแปล

เมื่อพิจารณาสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับด้วยองค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของสถานการณ์การสื่อสาร (ตารางที่ 1) ผู้อ่านมีหน้าที่ทำความเข้าใจเนื้อหาและวรรณศิลป์ของกวีนิพนธ์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การตีความกวีนิพนธ์ สถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับจึงประกอบด้วยผู้มีบทบาทในการสื่อสารเพียง 2 คน ได้แก่ ผู้ประพันธ์ และผู้อ่านที่จะเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แปล ทั้งนี้ บุคลิก ลักษณะเชิงสังคม และปริชานของผู้ประพันธ์ เป็นความรู้ความเข้าใจจากด้านของผู้อ่านที่มีอิทธิพลต่อการตีความ ผลที่ได้จากสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ คือ การตีความต้นฉบับในมุมมองของผู้อ่านที่จะเปลี่ยนเป็นผู้แปล

ตารางที่ 2

องค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของการตีความ

โครงสร้างสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ			
ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	การอ่าน		
	ผู้ประพันธ์	ผู้อ่านต้นฉบับ	กิจกรรม
เวลา	บุคลิก		การตีความ
สถานที่	ลักษณะเชิงสังคม		
สิ่งแวดล้อม	ปริชาน		

ในทำนองเดียวกับสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ ในขั้นตอนการแปล ผู้แปลก็ยังคงเป็นศูนย์กลาง บุคลิก ลักษณะเชิงสังคม และปริชาน ของผู้อ่านฉบับแปล จึงเป็นความรู้ความเข้าใจจากด้านของผู้แปล แต่ดังที่กล่าวแล้วว่า เมื่อมีการตีพิมพ์ฉบับแปล ก็จะเป็นการสื่อสารทางเดียวสู่ผู้อ่านจำนวนหนึ่ง ที่อาจเป็นใครก็ได้ที่อ่านภาษาปลายทางได้ ผู้มีบทบาทในสถานการณ์การสื่อสารนี้ นอกจาก

ผู้แปลหนึ่งคนแล้ว ยังประกอบด้วยผู้อ่านฉบับแปล ที่ผู้แปลไม่สามารถเจาะจงเป็นรายบุคคลได้ ทำให้ผู้แปลมองผู้อ่านเป็นภาพรวม ไม่ใช่ระดับปัจเจกบุคคล จุดสุดท้ายของสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปล จึงไม่ใช่กิจกรรมของผู้อ่านฉบับแปลที่สืบเนื่องจากสถานการณ์การสื่อสารนี้ แต่เป็นผลที่เกิดจากการแปล นั่นคือ ฉบับแปล

ตารางที่ 3

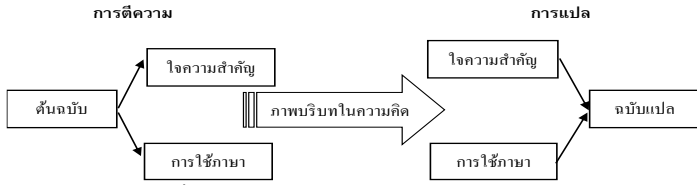
องค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของการแปล

โครงสร้างสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปล			
ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการแปล	การแปล		
	ผู้แปล	ผู้อ่านฉบับแปล	ผล
เวลา	บุคคลิก		ฉบับแปล
สถานที่	ลักษณะเชิงสังคม		
สิ่งแวดล้อม	ปรีชา		

ทั้งการตีความและการแปลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ จึงต้องมีขั้นตอนสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ และสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปลอยู่ด้วยเสมอ

3.2.5 ภาพบริบทในความคิดสองระดับกับการแปลสองด้าน

ดังที่กล่าวแล้วว่า ภาพบริบทในความคิดตามแนวทางภาษาศาสตร์แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ใจความสำคัญ และลักษณะการใช้ภาษาที่ปรากฏในข้อเขียนและคำพูด เช่น วาทศิลป์ โครงสร้างประโยค และคำศัพท์ เป็นต้น (ณัฐพรพานโพธิ์ทอง, 2556: 63-64) ดังนั้น กระบวนการแปลตามแนวคิดนี้จึงประกอบด้วยการทำงานในสองด้าน ได้แก่ การถ่ายทอดใจความสำคัญ และการใช้ภาษาหรือวรรณศิลป์ ดังแบบจำลองด้านล่างนี้ที่จะพัฒนาเป็นกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต่อไป

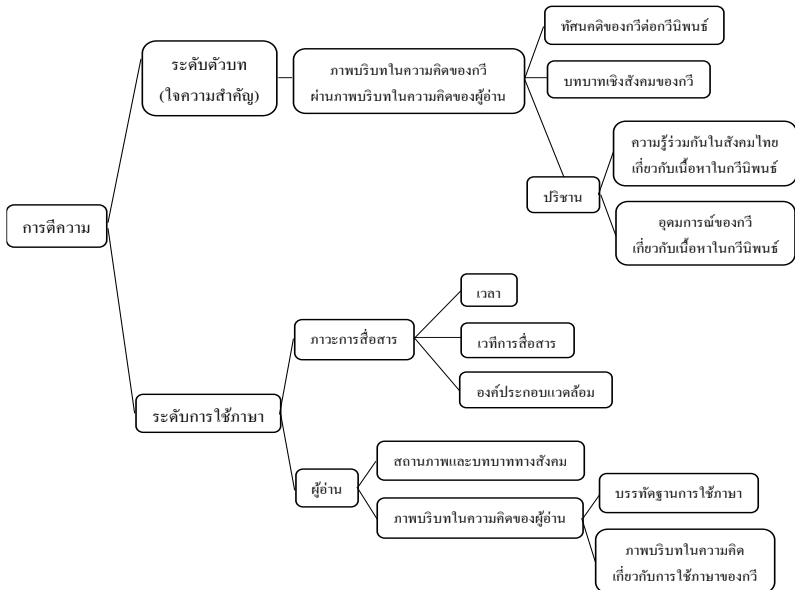


ภาพที่ 3. แบบจำลองกระบวนการแปล 2 ระดับ

4. กระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

จากลำดับขั้นตอนการสร้างกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ข้างต้น ได้เป็นกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ 4 ขั้นตอน พร้อมแสดงแบบจำลองประกอบ ดังนี้

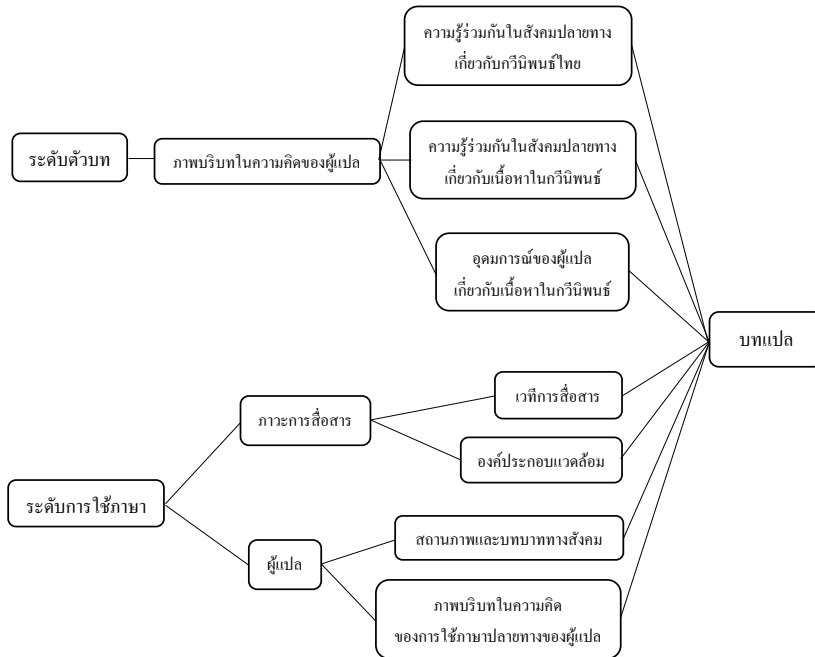
1. การตีความกวีนิพนธ์ต้นฉบับ ที่สรุปเป็นแบบจำลองดังนี้



ภาพที่ 4. แบบจำลองการตีความกวีนิพนธ์ต้นฉบับ

2. การสรุปเนื้อหาและลีลาพฤติกรรมของกวีนิพนธ์ โดยแบ่งสองส่วน คือ ใจความสำคัญ และการใช้ภาษา

3. การแปล ที่มุ่งถ่ายทอดใจความสำคัญและการใช้ภาษาของต้นฉบับที่รวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 2 โดยมีแบบจำลองดังนี้



ภาพที่ 5. แบบจำลองการแปล

4. การทดสอบบทแปลโดยผู้ที่ใช้ภาษาปลายทางเป็นภาษาแม่ เพื่อทดสอบความเข้าใจ และปรับแก้บทแปล

5. การแปลงวินิพนธ์ “มารแก้ว” สมานฉันท์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ด้วยกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

กวีนิพนธ์ “มารแก้ว” สมานฉันท์ แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2550 และเผยแพร่ในหนังสือ มัชฌิมาธิปไตย ซึ่งรวบรวมกวีนิพนธ์ที่แสดงอุดมการณ์ด้านการเมืองของอังคาร กัลยาณพงศ์ พร้อมภาพจิตรกรรม สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์นำมาตีพิมพ์เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ระหว่างการประชุมประจำปีของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเพื่อขับไล่รัฐบาล ที่เริ่มต้นขึ้นที่สะพานมัชฌิมาธิปไตยในปีเดียวกัน เนื่องจากเป็นบทปริภาษที่แสดงถึงอุดมการณ์ด้านการเมืองไทยร่วมสมัยของอังคารต่อเหตุการณ์และพฤติกรรมของนักการเมืองไทย จึงเต็มไปด้วยอารมณ์ที่เน้นการปริภาษมากกว่าการเคร่งครัดต่ออันหลักอันหนึ่งอันใดเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะเฉพาะตัวทางวรรณศิลป์ของอังคาร “มารแก้ว” สมานฉันท์ จึงเหมาะที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นกรณีศึกษาการถ่ายทอดใจความสำคัญและวรรณศิลป์ของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ผลที่ได้จากกระบวนการแปลนี้ ได้แก่บทแปลดังที่นำมาแสดงคู่กับต้นฉบับ ดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ

เจ็ดชั่วโคตรแล้งแต่งกายโศลงฉันท
เชิญ ท. การ์นต์หลบถึงชยะหาย
เหลือ “ฉันท” ไร้ ท. การ์นต์เดียวดาย
แปลไหว “พันพระ” ว่ารับประทาน

“รับประทาน” มารฉ้อราษฎ์บังหลวง
ลวงโลกโกงชาติอย่างอำมหิตหาญ
“คอร์รัปชั่น” ฉาวแตกกันแหลกลาญ
ล้างผลาญทั้งชาติศาสนาสารพัน

“สมานฉันท” คือร่วมกันรุ่มฉันท
ไม่แตกแยกร่วมจับ “คอร์รัปชั่น”
หลกโคตรพวกฟ้องปล้นแตกกัน
ไม่หวั่นกฎหมายใช้กฎหมายกิน

ตั้งโต๊ะเลี้ยงลิงปลิงสิงคโปร์โตก
โอกอวรณ์หลบประทานสิ้น
ห่วยหุ่นภาษีโหดโหดที่ดิน
เขมือบกินไม่เลือกกระตือรือร้น

“หนองงูเหลือม” เอื่อมระอาเลือดดำซ้ำ
สัตว์นรกชิงหมาเกิดคลั่งบ้าสวรรค์
นับแต่ “สยามชาติ” ตั้งครั้งปฐมกัลป์
“มารแม่ว” นั้นชั่วสุดมนุษย์เอ๋ย

ฉบับแปล

Insatiable pedigree blood line
reduced to animal (with a space),
“Pet degree,” as pedigree declines,
when “swine” gluttony is endless.

That demonic “gluttony” in cold blood,
The fucking “fiesta” devours the nation, alfresco.
Land and faith are left in ruins for their cud,
in a callous corruption party hoard.

An ad hoc pack of bloody gorging “pet degrees”
turns the party from hell to a “hog pact”.
The frenzied force tramples laws shamelessly.
But to hail with their mocking shameful acts.

That parasitic pig Singapore
scavenges indiscriminately;
all offered on the altar to that swine whore.
Even foul puke guzzled down cheerfully.

“Suvamabhumi” falls in their feed.
By the damn bastard “Thug-Sin”, Siam bleeds.

6. ตัวอย่างการวิเคราะห์ “มารแม่ว” สมานฉันท ด้วยกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ตัวอย่างการวิเคราะห์เป็นไปตามขั้นตอนและแบบจำลองของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ โดยจะหยิบยกเฉพาะการวิเคราะห์

ความหมายและวรรณศิลป์ที่โดดเด่นของกวีในกวีนิพนธ์นี้มากล่าวถึง จากต้นฉบับพบว่าภาพบริบทในความคิดที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์นี้เป็นภาพบริบทเฉพาะทางสังคมด้านการเมืองไทย การวิเคราะห์แบ่งเป็นสี่ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

6.1 การตีความ “มารแม่ว” สมานฉันท์

การตีความเป็นการวิเคราะห์ตามแบบจำลองการตีความ (รูปที่ 4) ตามบริบทการเมืองไทย ดังนี้

6.1.1 การตีความด้านใจความสำคัญ เป็นกระบวนการทำงานที่เริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจอุดมการณ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์บทนี้ อันได้แก่ อุดมการณ์ด้านกวีนิพนธ์ และอุดมการณ์ด้านการเมืองไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับความรู้ร่วมกันของสังคมไทยในสองด้านดังกล่าว เพื่อให้ผู้แปลในฐานะผู้อ่านเข้าใจสภาพโดยรวมและอุดมการณ์ของกวีที่สะท้อนอยู่ในกวีนิพนธ์ ผู้วิจัยประมวลข้อมูลจากปริญญานิพนธ์เรื่องศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ (พิทยา เจริญสุวรรณ, 2520) และการให้สัมภาษณ์ของอังคาร (เสน นคร, 2534; มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551; สัมพันธ์ ก้องสมุทร, 2556; อ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์, 2557) ดังนี้

ทัศนคติหรืออุดมการณ์ด้านกวีนิพนธ์ของอังคาร เป็นอุดมการณ์เชิงสังคมที่เริ่มจากการเรียนรู้จากบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ อังคารเชื่อว่ากวีควรสร้างสรรค์ผลงานโดยสกัดส่วนที่ยอดเยี่ยมมาต่อยอดเป็นผลงานเฉพาะตน ซึ่งต้องดีกว่าเดิมและเป็นสากลโดยปราศจากอิทธิพลดั้งเดิม แต่ก็ยังถือเป็นการสืบทอดศิลปะวัฒนธรรม กวีนิพนธ์จึงเชื่อมต่อดีดกับปัจจุบันเพื่อไปสู่อนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อมนุษยชาติ คือมีพลังเปลี่ยนแปลงสังคมและช่วยให้โลกพ้นภัย ด้วยการทำให้เกิดสำนึกและยกระดับจิตใจมนุษย์ ควบคู่ไปกับการจรรโลงใจด้วยคุณค่า

ทางวรรณศิลป์ ได้แก่ โวหารและปรัชญา เช่น การเชิดชูจิตวิญญาณตะวันออกด้วยทัศนะเชิงพุทธศาสนา การกล่าวถึงความจริงผ่านมโนคติที่หลุดพ้นจากโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งนี้ยังคงยังให้อิสระในการตีความแก่ผู้อ่านเพื่อจุดประกายความคิดใหม่ๆ ด้วยเหตุนี้ กวีจึงเป็นพหูสูตรและเป็นอารยะกวีที่อยู่ในฐานะเหนือคนทั่วไป นอกจากนี้ ยังคงยังถือว่ากวีนิพนธ์และศิลปกรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต่างก็สะท้อนถึงอุดมการณ์เดียวกันนี้

อุดมการณ์ด้านวรรณศิลป์ของอังคาร อาจมองได้ว่าเป็นรองอุดมการณ์เชิงสังคม หรืออีกนัยหนึ่งคือ เนื้อหาเป็นตัวกำหนดรูปแบบกวีนิพนธ์ เนื่องจากอังคารให้ความสำคัญกับเนื้อหาของกวีนิพนธ์ที่อาจกล่าวถึงปรัชญาการวิพากษ์สังคม หรือประสบการณ์ชีวิต โดยแสดงออกด้วยอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดที่รุนแรงอย่างจริงใจผ่านอัตลักษณ์ทางวรรณศิลป์ ที่ช่วยโน้มน้าวผู้อ่านให้คล้อยตามและเกิดภาพในความคิดของผู้อ่านได้อย่างแจ่มชัด แบบแผนของฉันทลักษณ์จึงเป็นเรื่องรอง รวมถึงการต่อยอดศิลปวัฒนธรรมโบราณด้วยการสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานของตนเอง เช่น การใช้ลูกเล่นแนวเหนือจริง (Surrealism) และการเปรียบเทียบอย่างคมคายที่อังคารคิดขึ้นเอง การริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการใช้ภาษา อาทิ การสร้างสรรค์คำศัพท์ของตนเองทั้งในด้านของการสร้างคำและการสะกดคำ การเรียงร้อยถ้อยคำบริภาษต่อกันเพื่อแสดงถึงความรู้สึกอันรุนแรงและแรงกล้า การสร้างสรรค์และพลิกแพลงสัญลักษณ์ นอกจากนี้ อุดมการณ์ด้านวรรณศิลป์ยังสะท้อนอยู่ในงานศิลปกรรมที่มีการใช้ภาษาเพื่อสื่อถึงอุดมการณ์ประกอบงานศิลปกรรมที่กลายมาเป็นแบบฉบับของภาพวาดของอังคาร

ด้านบทบาทเชิงสังคม อังคารมีอิทธิพลต่อสังคมไทยในฐานะจิตรกร-กวีที่นำเสนอ กวีนิพนธ์ควบคู่กับภาพเกรยองหรือชาโคลเสมอ เนื้อหากวีนิพนธ์มักชี้ให้เห็นโทษของอิทธิพลตะวันตก ขณะเดียวกันภาพวาดก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของศิลปะไทย ศิลปกรรมของอังคารเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยอยู่ก่อนแล้ว แต่กวีนิพนธ์ของอังคารเริ่มเป็นที่รู้จักในสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2507 หลังจากที่มี

การรวบรวมและตีพิมพ์เป็นหนังสือครั้งแรก ซึ่งได้รับการตอบรับทั้งแง่บวกและแง่ลบ เนื่องจากการไม่เคร่งครัดต่อฉันทลักษณ์ เนื้อหาวิพากษ์สังคม และการใช้ภาษาที่รุนแรง แต่กวีนิพนธ์ของอังคารได้รับการยอมรับมากขึ้น ดูได้จากการได้รับเลือกเป็นกวีดีเด่นคนแรกและคนเดียวของมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป เมื่อ พ.ศ. 2515 ได้รับรางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write) พ.ศ. 2529 จากหนังสือ ปณิธานกวี และเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) พ.ศ. 2532 อังคารจึงกลายเป็นบุคคลสำคัญที่เป็นรู้จักทั่วไปในสังคมไทย ถือได้ว่าอังคารมีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่ปี 2507 จนถึงปัจจุบัน ทั้งด้านวรรณศิลป์และการเผยแพร่ความคิดเห็นของตนต่อสังคมไทยในแง่มุมต่างๆ และอาจเป็นพลังทางสังคมที่มีอำนาจชี้นำผู้อ่านให้คล้อยตาม

ปรีชาด้านความรู้ร่วมกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเมืองไทยที่กล่าวถึงในกวีนิพนธ์ “มารแม่” สมานฉันท์ เป็นบริบทตั้งแต่ปี 2544 คือปีแรกที่นายทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) ผู้วิจัยประมวลข้อมูลสถานการณ์การเมืองไทยจากบทความและสื่อสาธารณะ (เกษียร เตชะพีระ, 2546; เกษียร เตชะพีระ, 2558; จักร์ พันธุ์ชูเพชร, ม.ป.ป.; ธนชาติ ประทุมสวัสดิ์, 2557; เป็ดทวีเคราะห์การเมือง ‘ธีรยุทธ’ ฉบับเต็ม, 2555; พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2551; มงคล สงปรารค์, 2551; อุเชนทร์ เชียงเสน, ม.ป.ป.;) ดังนี้

พรรคไทยรักไทยได้รับเลือกเป็นเสียงข้างมากในสภาเมื่อปี 2544 เนื่องจากหัวหน้าพรรค นายทักษิณ ชินวัตร เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับนโยบายประชานิยมที่ตอบสนองความต้องการของคนไทยอย่างจับต้องได้ ขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญปี 2540 ที่มุ่งสร้างเสถียรภาพของรัฐบาลและพรรคการเมือง โดยทำให้การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจไม่ใช่วิธีง่าย และให้ความสำคัญต่อมติพรรคมากกว่าอุดมการณ์ของสมาชิก นายกรัฐมนตรีจึงควบคุมมติคณะรัฐมนตรี และเกิดการคว่ำรวมพรรค กลายเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดในรัฐสภาจนขาดอำนาจถ่วงดุลตรวจสอบ ทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพสูงจนอยู่ครบวาระและได้รับการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดอีกวาระหนึ่งเมื่อ

ปี 2548 ขณะที่ชนชั้นกลางในเมืองไม่สามารถยอมรับการบริหารประเทศของพรรคไทยรักไทยได้อีกต่อไป จึงเกิดการประท้วงครั้งใหญ่ของกลุ่มเสื้อเหลืองในกรุงเทพฯ เพื่อต่อต้านรัฐไร้จริยธรรมจนนำไปสู่รัฐประหารโดยสถาบันทหารเมื่อปี 2549 พร้อมกับรัฐธรรมนูญใหม่ที่มุ่งป้องกันระบอบทักษิณ สร้างความไม่พอใจให้กับชนชั้นล่างในชนบทที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐผ่านนโยบายประชานิยม เกิดพลังเสื้อแดงของชนชั้นล่างที่ตระหนักถึงอำนาจทางการเมืองที่ไม่เคยได้รับมาก่อน เพื่อตอบโต้ชนชั้นกลางในเมืองและชนชั้นนำในการปกครอง ความแตกแยกที่ยอมกันไม่ได้จึงเกิดขึ้น วงจรการเลือกตั้งรัฐบาลจากชนชั้นล่าง ปะทะแรงดันจากชนชั้นกลางในเมือง จนทหารต้องเข้ามาแยกและร่างรัฐธรรมนูญใหม่เพื่อตอบสนองต่อวิกฤติทางการเมือง จึงยังคงวนเวียนต่อไป ในสังคมที่แตกแยกเช่นนี้ ย่อมเกิดมุมมองที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงในหมู่สังคมย่อยภายในสังคมใหญ่ อันเกิดจากความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความรู้ร่วมกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเมืองไทยภายใต้ภาพบริบทในความคิดของผู้วิจัย จึงเป็นความรู้ร่วมกันของสังคมย่อยในเมืองหลวงที่ผู้วิจัยอยู่อาศัยและเติบโต แต่อาจไม่ใช่ภาพตัวแทนของความรู้ความเข้าใจของสังคมใหญ่โดยรวมทั้งประเทศ

ปรัชานด้านทัศนคติขององค์กรเกี่ยวกับการการเมืองไทย สะท้อนอยู่ในอุดมการณ์ด้านพุทธศาสนาที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง และทัศนคติด้านจริยธรรมในสังคมไทยขององค์กร ที่ต่อต้านอิทธิพลตะวันตก ได้แก่ ทุนนิยม บริโภคนิยม ที่นำมาซึ่งความโลภและการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงนักการเมืองที่ไม่มีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม เมื่อรัฐบาลชาตจริยธรรมดังกล่าว องค์กรจึงแสดงความเห็นว่าผู้ที่สนับสนุนทักษิณเป็นคนโง่ ขาดวิญญานให้ทักษิณใช้และเอาเปรียบเพราะความลุ่มหลงในวัตถุ ส่วนทักษิณก็เต็มไปด้วยกิเลสตัณหาและความโลภไม่สิ้นสุด ต้องการครอบครองประเทศไทยจนชาติวุ่นวาย ทักษิณจึงเป็นผู้ทรยศทำลายชาติ

จากการวิเคราะห์ระดับตัวบทหรือใจความสำคัญของกรีนิพจน์นี้ สรุปได้ว่า องค์กรให้ความสำคัญกับฉันทลักษณ์รองจากเนื้อหา ที่บริภาษการเมืองไทย โดยเฉพาะนักการเมืองไทยกลุ่มหนึ่งด้วยการกล่าวถึงอย่างตรงไปตรงมา ใจความ

สำคัญจึงเด่นชัดในเนื้อหา และเนื่องจากการเป็นการทำงานรายบท จึงสรุปใจความสำคัญรายบทได้ดังนี้

บทที่หนึ่ง "ตระกูลทุจริต จิตใจตกต่ำ"

บทที่สอง "ทุจริตกันมโหฬารอย่างแนบเนียนและไร้สำนึก ในระดับทำลายล้างชาติ"

บทที่สาม "เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย"

บทที่สี่ "มารแม่ว" แบ่งผลประโยชน์จากการทุจริตให้สิงคโปร์ที่รอกอบโกยด้วยความโลภ"

บทที่ห้า "ทุจริต "โครงการหนองงูเห่า, "แม่ว" ชั่วที่สุดนับแต่กำเนิด "สยาม""

6.1.2 การตีความระดับการใช้ภาษา เป็นการแสดงการวิเคราะห์เฉพาะลักษณะทางวรรณศิลป์ที่โดดเด่นในกวีนิพนธ์นี้ ซึ่งการตีความระดับการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์ แบ่งเป็น การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสาร และการวิเคราะห์ผู้อ่าน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาวะการสื่อสารด้านเวลา เนื่องจากการอ่านเป็นการสื่อสารทางเดียวที่ผู้วิจัยในฐานะผู้อ่านจะเปลี่ยนเป็นผู้แปลในขั้นตอนการแปลในลำดับต่อไป เมื่อพิจารณาเวลาที่เกิดการแปล แม้ว่า "มารแม่ว" สมานฉันท์ ได้รับการตีพิมพ์ราว 10 ปีมาแล้ว คือตีพิมพ์ พ.ศ. 2551 เทียบกับปีวิจัยคือ พ.ศ. 2563 และสถานการณ์เฉพาะทางการเมืองที่กล่าวถึงในกวีนิพนธ์ได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่นักการเมืองกลุ่มเดิมที่ถูกกล่าวถึงในกวีนิพนธ์ยังคงมีบทบาททางการเมืองไทยในปัจจุบัน ปัญหาการเมืองในกวีนิพนธ์จึงถือได้ว่าเป็นปัญหาร่วมสมัย ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาไทยร่วมสมัยที่เข้าใจง่าย ถือได้ว่า ไม่มีปัจจัยของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องในด้านการใช้ภาษา

ภาวะการสื่อสารด้านเวทีการสื่อสาร ในบริบทนี้ ได้แก่ หนังสือ มัชฌิมวรรังสรรค์ ซึ่งเปิดพื้นที่ให้กับผู้อ่านเฉพาะกลุ่มที่มีความเห็นทางการเมืองไปในทางเดียวกัน หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์ และมี สนิทลิมทองกุล หนึ่งในแกนนำผู้ประท้วงเป็นประธานที่ปรึกษาของหนังสือ มัชฌิมวรรังสรรค์ จึงเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งเห็นความสำคัญของอิทธิพลขององค์กรที่มีต่อผู้มีอุดมการณ์ร่วมกับกลุ่มตน ด้วยการสนับสนุนนี้จะทำให้องค์กรมีความมั่นใจที่จะแสดงออกอย่างเต็มที่ผ่านการใช้ภาษาบริภาษอย่างรุนแรง

ภาวะการสื่อสารด้านองค์ประกอบแวดล้อม ที่มีบทบาทต่อการสื่อสารในบริบทนี้ ได้แก่ ภาพเขียนขององค์กรที่ปรากฏควบคู่กับกวีนิพนธ์เสมอ จนได้รับการเรียกขานเป็นจิตรกรกวี (รินฤทัย, 2554: 34) อันหมายถึงการใช้ปลายปากกาได้ราวกับปลายพู่กัน แสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของศิลปกรรมและกวีนิพนธ์ ตัวอย่างเช่น การสร้างสรรค์จากลายกนกโบราณเป็นศิลปกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรที่ไม่ทิ้งความเป็นไทย เปรียบได้กับการสร้างสรรค์ต่อยอดจากบทร้อยกรองของบรรพบุรุษจนเป็นกวีนิพนธ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวขององค์กร หรือ การสร้างสรรค์ด้วยจินตนาการผสมผสานกับสิ่งที่มีอยู่จริงเพื่อสื่อความหมายที่แฝงอยู่ในจิตรกรรม เปรียบได้กับการสร้างสรรค์การใช้ภาษาจนเกิดเป็นคำใหม่เฉพาะตัว

การวิเคราะห์ผู้อ่าน ในบริบทนี้เป็นการวิเคราะห์ผู้วิจัยในฐานะผู้อ่านเริ่มจากสถานภาพและบทบาททางสังคมของผู้วิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้รับสารจำนวนมากผ่านการอ่าน จึงกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยคือหนึ่งในผู้ที่ได้รับอิทธิพลทั้งด้านอุดมการณ์และวรรณศิลป์ขององค์กร และสามารถทำกิจกรรมได้อย่างใดอย่างหนึ่งที่สืบเนื่องจากการอ่าน ที่อาจส่งผลต่อแนวทางสังคมได้

เมื่อมองผ่านภาพบริบทในความคิดของผู้วิจัยในฐานะผู้อ่าน ด้านบรรทัดฐานการใช้ภาษาของกวี พบว่ากวีไม่ยึดบรรทัดฐานการใช้ภาษากวีนิพนธ์

ในสังคมไทยอย่างเคร่งครัด เห็นได้จากการไม่เคร่งต่อฉันทลักษณ์ของกลอนแปด การสร้างสรรค์คำ และการใช้คำบริภาษและคำไม่สุภาพร่วมสมัยโดยไม่คำนึงถึงความสละสลวย

เมื่อมองผ่านภาพบริบทในความคิด เกี่ยวกับการใช้ภาษาของกวี ในขั้นตอนการตีความระดับการใช้ภาษา สามารถสรุปลักษณะทางวรรณศิลป์เด่นๆ ได้ดังนี้

1. การเน้นความสำคัญของเนื้อหาหรืออุดมการณ์และอารมณ์ความรู้สึก มากกว่าการยึดติดกับบรรทัดฐานการประพันธ์กวีนิพนธ์ไทย กวีนิพนธ์นี้จึงไม่เคร่งครัดต่อฉันทลักษณ์กลอนแปดที่คุ้นเคย
2. การใช้ภาษาธรรมชาติร่วมสมัยที่ใช้กันทั่วไปในสังคมไทย
3. การเอ่ยชื่อนักการเมืองที่กล่าวถึงในบทสุดท้ายเท่านั้น
4. การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ ได้แก่ การเชื่อมโยงอุดมการณ์ด้านการเมืองกับอุดมการณ์ด้านกวีนิพนธ์ของอังคารในบทที่หนึ่ง เพื่อกล่าวถึงจิตใจที่ขาดการกล่อมเกลียด้วยกวีนิพนธ์ว่าคือจิตใจที่ตกต่ำของตระกูลนี้ และอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ยังเป็นกลวิธีสร้างภาพพจน์ในบทที่สี่ด้วย
5. การใช้อุปลักษณ์หลากหลายคำแทนการทูลจิต ได้แก่ ฉันทน์ รับประทาน แดก เขมือบ และกระเดือก ซึ่งล้วนแล้วแต่หมายถึง กิน ทั้งสิ้น
6. การนำคำบริภาษและคำไม่สุภาพมาเรียงต่อกันหลายคำ และปรากฏอยู่ทั่วไปตั้งแต่บทที่สองไปจนจบ เป็นการแสดงความรู้สึกเกลียดชังอย่างรุนแรงต่อนักการเมืองไทยกลุ่มนี้
7. การเล่นคำ ได้แก่ การเล่นคำพ้องเสียงของคำว่า “ฉันทน์” ที่หมายถึงฉันทลักษณ์ไทย และ “ฉันทน์” เพื่อนำไปสู่คำว่า “ฉันทน์” ที่ใช้กับพระสงฆ์หมายความว่ารับประทาน ซึ่งในบริบทนี้หมายถึงการทูลจิตหรือรับชาน การเล่นคำยังปรากฏในรูปของการแปลงคำ ได้แก่ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นคำกลางๆ เป็นคำว่า “กฎหมาย” ที่กลายเป็นคำบริภาษสื่อถึงความเป็นเดรัจฉานที่อยู่กันอย่างไร้กฎหมาย และเป็นการกดให้ต่ำกว่ามนุษย์ด้วย อีกคำที่องค์การแปลง คือ “หนองงูเหลือม” โดยไม่แสดง

คำตันทาง แต่อาศัยความรู้ร่วมกันด้านการเมืองในสังคมไทย ช่วยให้ผู้วิจัยในฐานะผู้อ่านทราบว่าย่อการอ้างถึง “หนองงูเห่า” ซึ่งเป็นชื่อเรียกโครงการสนามบินสุวรรณภูมิในขณะนั้น เนื่องจากกวีนิพนธ์บทนี้กล่าวถึงประเด็นเดียวคือการทุจริตคอร์รัปชัน การแปลงชื่อเฉพาะนี้จึงทำให้เกิดนัยเชิงลบที่โยงกับการทุจริต

8. การสร้างสรรค์คำ ที่เกิดจากนำคำที่สร้างขึ้นเองมาประกอบกับคำที่มีใช้อยู่แล้ว ได้แก่ “โอกอวก” ซึ่ง “โอ” หมายถึง ออก แต่ “อวก” ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เมื่อพิจารณาจากบริบท “โอกอวก” น่าจะหมายถึงสิ่งที่ไม่มี และออกเสียงคล้าย “โอ้ก้อก” และ “อ้อวก” ซึ่งล้วนเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการอาเจียน “โอ้ก้อก” แสดงอาการเอเจียนที่มักใช้กับหญิงตั้งครรภ์ ส่วน “อ้อวก” เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการที่หมายถึงทั้งอาการและสิ่งที่อาเจียนออกมา “โอกอวก” จึงน่าจะหมายถึงสิ่งที่อาเจียนออกมา เป็นการแสดงให้เห็นภาพของความตะกละที่กินได้แม้กระทั่งสิ่งที่มาจากอาเจียนซึ่งน่ารังเกียจขยะแขยง สู่ถึง ความโลภอย่างที่สุด กวีนิพนธ์บทนี้ยังสร้างสรรค์คำจากการนำคำที่มีใช้อยู่แล้วมาประกอบกัน ได้แก่ “ปฐมกัลป์” ซึ่งไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และ ปฐมที่หมายถึงลำดับแรกหรือเบื้องต้น ก็มีความหมายที่ขัดกับ กัลป์ที่หมายถึงอายุของโลกซึ่งบ่งบอกถึงเวลาอันยาวนาน อังคารจึงอาจหมายถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของไทย จึงเป็นไปได้ว่าอังคารอาจแปลงคำว่า “กาล” เป็น “กัลป์” เพื่อสร้างความคล่องจองด้วย

6.2 การสรุปเนื้อหาและลีลาวาทกรรมของกวีนิพนธ์

จากขั้นตอนการตีความระดับตัวบท สรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

บทที่หนึ่ง: “ตระกูลทุจริต จิตใจตกต่ำ”

บทที่สอง: “ทุจริตกันมโหฬารอย่างแนบเนียนและไร้สำนึก ในระดับทำลายล้างชาติ”

บทที่สาม:	“เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย”
บทที่สี่:	“มารแม่ว” แบ่งผลประโยชน์จากการทุจริตให้สังคโปร์ที่รอกอบโกยด้วยความโลภ”
บทที่ห้า:	“ทุจริต “โครงการหนองงูเห่า, “แม่ว” ชั่วที่สุดนับแต่กำเนิด “สยาม””

จากขั้นตอนการตีความระดับการใช้ภาษา สรุปลักษณะทางวรรณศิลป์ได้ดังนี้

1. การไม่เคร่งครัดต่อโครงสร้างฉันทลักษณ์ของกลอนแปด
2. การใช้ภาษาธรรมชาติร่วมสมัย
3. การเอ่ยชื่อนักการเมืองที่กล่าวถึงเฉพาะในบทสุดท้าย
4. การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (บทที่หนึ่งและบทที่สี่)
5. การใช้อุปลักษณ์ (บทที่หนึ่งถึงบทที่สี่)
6. การใช้คำบริภาษและคำไม่สุภาพเรียงต่อกัน (บทที่สองถึงบทที่ห้า)
7. การเล่นคำพ้องเสียง (บทที่หนึ่งและบทที่สาม)
8. การแปลงคำ (บทที่สามและบทที่ห้า)
9. การสร้างสรรค์คำ (บทที่สี่และบทที่ห้า)

6.3 การแปล

ขั้นตอนการแปลเป็นการวิเคราะห์ตามแบบจำลองการแปล (รูปที่ 5) แบ่งเป็นการวิเคราะห์ระดับตัวบทและระดับการใช้ภาษา ระดับตัวบทประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทในสังคมปลายทางที่เกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไทย เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมของบทแปลสำหรับผู้อ่านปลายทาง และการวิเคราะห์บริบทเฉพาะของกวีนิพนธ์นี้ ได้แก่ การเมืองไทย ที่แสดงถึงพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองไทยของ

ผู้แปลและผู้อ่านปลายทาง ซึ่งจะช่วยกำหนดวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาของบทแปล ส่วนระดับการใช้ภาษาเป็นการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวกับการสื่อสารของผู้แปล รวมทั้งการถ่ายทอดใจความสำคัญและวรรณศิลป์ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวถึงทั้งหมดนี้ จะได้เป็นบทแปลในที่สุด

6.3.1 การวิเคราะห์ระดับตัวบท ได้แก่ การวิเคราะห์ภาพบริบทในความคิดของผู้แปลด้านความรู้ร่วมกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไทย ด้านความรู้ร่วมกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับการเมืองไทย และด้านทัศนคติของผู้แปลเกี่ยวกับการเมืองไทย ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ร่วมกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไทย ผู้วิจัยประมวลข้อมูลที่สะท้อนสถานภาพความเป็นที่รู้จักของวรรณกรรมไทยในหมู่อ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษ (ตลาดหนังสือแปลไทยเป็นเทศในบริบทตลาดโลกจากปากคำผู้เล่นจริงเจ็บจริง, ม.ป.ป.; สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, 2553; Boonyaketmala, 2008; Erker, 2010; Erker, 2013) สรุปได้ว่า วรรณกรรมไทยไม่เติบโตเท่าที่ควร เริ่มจากการขาดแคลนวรรณกรรมไทยที่ได้รับรางวัลใหญ่ระดับโลก และเป็นที่รู้จักแค่ในระดับภูมิภาคจากรางวัลซีไรต์ ประกอบกับตลาดวรรณกรรมไทยขาดแรงส่งในการสร้างสรรค์งานเขียนจากผู้อ่านที่มีจำนวนไม่มาก เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการผลิตวรรณกรรมแปล ประกอบกับต้นทุนผลิตที่สูงและการขาดการสนับสนุนให้แพร่หลายสู่สาธารณชน สำนักศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ผลิตงานแปลวรรณกรรมไทยอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็เผยแพร่ในวงวิชาการ ไม่ได้ทำการตลาดเพื่อจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่ในวงกว้าง มาร์เซล บารังส์ (Marcel Barang) นักแปลชาวฝรั่งเศสที่แปลวรรณกรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษ และถือได้ว่าผลิตงานแปลวรรณกรรมไทยมากที่สุดในปัจจุบัน กล่าวไว้ว่า “นักแปลวรรณกรรมที่ดีตายหมดแล้ว” (Erker, 2013) ผู้อ่านภาษาอังกฤษจึงเข้าไม่ถึงวรรณกรรมไทย แม้แต่ผลงานแปลของบารังส์เองที่เผยแพร่ออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ เพื่อดึงดูดผู้อ่านด้วยราคาย่อมเยา ก็ไม่สามารถทำยอดขายสูงหรือ

เผยแพร่ในวงกว้างได้ จึงอาจมองได้ว่าผู้อ่านในสังคมปลายทางไม่คุ้นเคยกับกวีนิพนธ์ไทย การแปล “มารแม่ว” สมานฉันท์ เป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอในรูปแบบฉันทลักษณ์ที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่านภาษาอังกฤษรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ sonnet ที่บทหนึ่งประกอบด้วยสี่บาท ส่วนบทสุดท้ายมีเพียงสองบาท

ด้านความร่วมมือกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับการเมืองไทย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการเมืองไทยผ่านสื่อสาธารณะจากสำนักข่าวภาษาอังกฤษที่เป็นที่รู้จักกว้างขวางทั้งในและนอกสังคมตะวันตก ได้แก่ CNN (Mullen, 2013), Economist (*Thaksin times: Thailand's coup-makers punish two former prime ministers*, 2015), The Guardian (Aglionby, 2006), National Geographic (Simon, 2014) และ Washington Post (*Thailand's anti-democracy protests merit a rebuke from the U.S.*, 2014) ที่น่าจะเป็นช่องทางเข้าถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองไทยในสังคมปลายทาง และสรุปได้ว่า ทักษิณมีบทบาทสำคัญต่อการเมืองไทยนับตั้งแต่เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อปี 2544 ด้วยคะแนนเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด โดยอาศัยนโยบายประชานิยมสร้างฐานเสียงที่เป็นคนยากจนในชนบท โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นคู่แข่งสำคัญของชนชั้นนำที่ปกครองประเทศ แต่ด้วยข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตและเผด็จการ ทำให้เกิดรัฐประหารเมื่อ พ.ศ. 2549 และเกิดกลุ่มเสื้อแดงที่ประท้วงยึดยานรุกรกิจใจกลางกรุงเทพฯ เพื่อให้ทักษิณกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรี การปราบปรามทำให้มีผู้เสียชีวิตราว 90 คน แม้ทักษิณจะหนีออกนอกประเทศ แต่ก็ยังคงมีบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อสังคมออนไลน์และวีดิทัศน์ ที่เชื่อมต่อกับชาวชนบท ความพยายามออกกฎหมายนิรโทษกรรมของสภาผู้แทนราษฎร ภายใต้รัฐบาลที่นำโดย ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร หลังการเลือกตั้งปี 2556 ทำให้เกิดการประท้วงต่อต้านระบอบทักษิณอีกครั้งของชนชั้นนำและชนชั้นกลางในเมืองหลวงนับพันคน ขณะที่ชาวชนบทหลายหมื่นคนชุมนุมต่อต้าน จนเกิดรัฐประหารอีกครั้งในปี 2557 ยิ่งลักษณ์หนีออกนอกประเทศจากคดีโครงการจำนำข้าว สื่อตะวันตกจึงมองว่าชนชั้นนำที่ปกครองประเทศมาตลอดเห็นการเลือกตั้งเป็นภัยคุกคามอำนาจ จน

นำไปสู่วิกฤติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ที่กลายเป็นสงครามระหว่างชนชั้น และทำให้การเมืองขาดเสถียรภาพ

เมื่อนำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลเห็นว่า เนื่องจากไทยไม่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองโลกนัก จึงทำให้ผู้อ่านในสังคมปลายทางขาดความต่อเนื่องในการรับรู้ความเป็นไปของสถานการณ์การเมืองไทย ลักษณะการสรุปข่าวทำให้ปัจจัยความอ่อนไหวทางการเมืองถูกละเลย และเทน้ำหนักให้กับกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ผู้ได้รับเลือกตั้งถือเป็นผู้นำโดยชอบธรรม โดยไม่มองว่ากระบวนการเลือกตั้งชอบธรรมหรือไม่ ขณะเดียวกันก็เสนอข่าวว่าทักษิณเป็นผู้นำการต่อสู้ระหว่างชนชั้น จึงอาจมองได้ว่าผู้อ่านในสังคมปลายทางไม่น่าจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองไทยเท่าใดนัก ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลจึงเลือกสื่อเนื้อหาในกวีนิพนธ์เสมือนผู้อ่านบทแปลในสังคมปลายทางไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองไทย

ด้านทัศนคติด้านการเมืองไทยของผู้วิจัยในฐานะผู้แปล สอดคล้องกับความรู้ร่วมกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเมืองไทยในขั้นตอนการตีความ ซึ่งสถานการณ์การเมืองเช่นนี้ยังคงวนเวียนอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังจะเห็นประเทศไทยพัฒนาต่อไปอย่างเข้มแข็ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนทุกระดับชั้น ทุกภูมิภาคได้รับโอกาสทางการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกคนบางกลุ่มฉวยโอกาสและเอาเปรียบ ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลจึงต้องการถ่ายทอดความคิดเห็นและอารมณ์ความรู้สึกในกวีนิพนธ์ ซึ่งเป็นมุมมองหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านในสังคมปลายทางที่สนใจการเมืองไทยทำความเข้าใจกับสถานการณ์การเมืองไทยอย่างละเอียดลึกซึ้งขึ้น

6.3.2 การวิเคราะห์ระดับการใช้ภาษา แบ่งเป็น การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสาร และผู้แปล ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสารด้านเวทีการสื่อสาร ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียวผ่านการอ่านบทแปลภาษาอังกฤษสำหรับผู้อ่านในสังคมปลายทาง ผู้วิจัย

ในฐานะผู้แปลใช้ภาษาไทยหรือภาษาต้นฉบับเป็นภาษาแม่ จึงไม่คล่องแคล่วภาษาอังกฤษในระดับเจ้าของภาษา ขณะเดียวกันก็ไม่ได้เป็นนักแปลที่เป็นที่รู้จักในสังคมปลายทาง การใช้ภาษาอังกฤษของผู้แปลจึงอาจมีข้อจำกัดในระหว่างการทำงานที่ต้องคำนึงถึงการความเข้าใจทแปลของผู้อ่านปลายทางเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสารด้านองค์ประกอบแวดล้อมของการแปลในบริบทนี้ตรงข้ามกับองค์ประกอบแวดล้อมในขั้นตอนการตีความที่มีจิตกรรมเป็นองค์ประกอบแวดล้อม ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลต้องการแปลกวีนิพนธ์ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาและวรรณศิลป์ โดยไม่มีองค์ประกอบอื่นใดในการนำเสนอ โดยหวังว่าบทแปลจะทำให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจเนื้อหาและวรรณศิลป์ของต้นฉบับได้ และอาจนำไปสู่การหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเมืองไทย

การวิเคราะห์ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลด้านสถานภาพและบทบาททางสังคม ซึ่งอยู่ต่างสังคมกับผู้อ่านปลายทาง ไม่มีความคล่องแคล่วภาษาอังกฤษในระดับเจ้าของภาษา และไม่มีชื่อเสียงในฐานะผู้แปล หรือเป็นที่รู้จักในหมู่อ่านในสังคมปลายทาง จึงไม่มีอิทธิพลในการชี้นำทั้งด้านการใช้ภาษาและด้านอุดมการณ์ตรงกันข้าม ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลเป็นเพียงผู้ตามในเรื่องของการใช้ภาษาในสังคมปลายทาง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดวรรณศิลป์ของอังคารซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มีความสร้างสรรค์ด้านการใช้ภาษา

ลำดับสุดท้ายของขั้นตอนการแปล ได้แก่ การวิเคราะห์ภาพบริบทในความคิดของการใช้ภาษาปลายทางของผู้วิจัยในฐานะผู้แปล ซึ่งเป็นการถ่ายทอดใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับที่สรุปไว้ในหัวข้อ 6.2 ผ่านการวิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้วิจัยในฐานะผู้แปล โดยให้ความสำคัญกับ “ลักษณะ” ของการใช้ภาษา ไม่ใช่ “คำ” ที่ปรากฏอยู่ในกวีนิพนธ์ แล้วใช้เครื่องมือสื่อสารในสังคมปลายทางที่ใกล้เคียงกับเครื่องมือสื่อสารต้นทางมากที่สุดที่จะทำได้ ดังตัวอย่างที่นำมาแสดงต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดการเล่นคำพ้องเสียง ที่ปรากฏอยู่ในบทที่หนึ่งและบทที่สาม เนื่องจากการเป็นการทำงานแยกเป็นรายบท ผู้แปลจึงพยายามถ่ายทอดการเล่นคำพ้องเสียงในทั้งสองบทดังกล่าว โดยในบทที่หนึ่ง เริ่มจากการถ่ายทอดใจความสำคัญ “ตระกูลทุจริต จิตใจตกต่ำ” ผู้แปลตัดสินใจเลือกคำว่า “pedigree” ถ่ายทอดความหมายของ “ตระกูล” แล้วนำมาเล่นคำพ้องเสียงกับคำว่า “pet degree” ซึ่งหมายถึง ระดับสัตว์เลี้ยงหรือเด็กรัณยาน จึงเป็นการเปรียบเทียบตระกูลนี้ที่ตกต่ำลงไปอยู่ในระดับเดียวกับเด็กรัณยาน ในทำนองเดียวกัน การทำงานในบทที่สาม ผู้แปลพยายามถ่ายทอดใจความสำคัญ “เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย” โดยบริภาษกลุ่มนักการเมืองนี้ว่ามาจากนรก คือ “party from hell” ที่ไม่เกรงกลัวกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่งคือ ไม่เคารพกฎหมาย ซึ่งผู้แปลใช้ “to hail with their mocking shameful act” คือ กระทำสิ่งที่น่าละอายอย่างหน้าขึ้นตาบาน แทนที่จะเป็น “to hell with their mocking shameful act” หรือ จงตกนรกเพราะการกระทำที่น่าละอาย ทำให้เกิดการเล่นคำพ้องเสียงของ “hell” กับ “hail” ที่ให้ความหมายในทิศทางตรงกันข้าม

2. การถ่ายทอดการแปลงคำ ที่ปรากฏอยู่ในบทที่สามและบทที่ห้า จากใจความสำคัญในบทที่สาม “เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ผู้แปลตัดสินใจใช้คำว่า “ad hoc pack” คือ ฝูงสัตว์ที่รวมกันเฉพาะกิจ โดยฝูงสัตว์หมายถึงเหล่าตระกูลและพวกพ้องที่เปรียบได้กับเด็กรัณยานที่รวมตัวกันเพื่อทุจริต แล้วนำมาแปลงเป็นคำว่า “hog pact” หมายถึง ข้อตกลงของหมูที่ใช้เป็นตัวแทนของความตะกละหรือความโลภ จึงเป็นการแปลงคำโดยที่ทั้งสองคำกล่าวถึงเหล่าตระกูลและพวกพ้องในฐานะเด็กรัณยานที่ร่วมกันทุจริต ส่วนในบทที่ห้าที่กล่าวถึงหนองงูเห่า ซึ่งเป็นชื่อเฉพาะของโครงการสนามบินในขณะนั้น น่าจะไม่เป็นที่รู้จักในสังคมปลายทาง และน่าจะไม่ใช่ใจมากขึ้นอีกถ้าผู้แปลนำชื่อนี้มาแปลง ดังเช่นที่ต้นฉบับแปลงเป็น “หนองงูเหลือม” ผู้แปลจึงตัดสินใจใช้ชื่อสนามบินในปัจจุบัน คือ “Suvarnabhumi” เพื่อให้ผู้อ่านในสังคมปลายทางมีโอกาสเข้าใจมากขึ้น แล้วแปลงชื่อทักษิณที่เขียนในภาษาอังกฤษว่า

“Thaksin” เป็น “Thug-Sin” แทน ซึ่ง thug หมายถึงผู้กระทำความผิดกฎหมาย จึงมีนัยเชิงลบ สอดคล้องกับคำว่า “มารแม่ว”

3. การถ่ายทอดการสร้างสรรคคำในบทที่สี่และบทที่ห้า ด้วยสถานภาพและบทบาททางสังคมของผู้แปล ผู้แปลต้องคำนึงถึงการสร้างคำใหม่ที่เชื่อมโยงกับความเข้าใจของผู้อ่านภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันก็ลดโอกาสที่ผู้อ่านปลายทางอาจเข้าใจว่าพิมพ์ผิด ผู้แปลผลิตบทที่สี่และห้าดังนี้

The parasitic pig Singapore, ain't it,
scavenging indiscriminately,
all offered on altar the damnwit.
Even foul puke gurgled down in merry.

“Suvarnabhumi” fallen for their feed.

'Cause damned nederbastard “Thug-Sin”, “Siam” bleeds.

คำใหม่ ได้แก่ damnwit และ nederbastard ซึ่งผู้อ่านน่าจะเข้าใจความหมายได้ทันที โดยผู้แปลใช้เพียงการนำคำมารวมกันโดยไม่เว้นวรรคอย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนทดสอบบทแปล จำเป็นต้องปรับแก้เพื่อให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจ ผลที่ได้ไม่สามารถถ่ายทอดการสร้างสรรคคำใหม่ในบทแปลทั้งสองบทได้

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับดังกล่าวข้างต้นกับบทแปลภาษาอังกฤษ สามารถสรุปเป็นตารางเทียบเคียงลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับที่ถ่ายทอดสู่ฉบับแปลได้ดังนี้

ตารางที่ 4

การเทียบเคียงลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับและบทแปล

ลักษณะทางวรรณศิลป์ในต้นฉบับ	วรรณศิลป์ที่ใช้ในฉบับภาษาอังกฤษ
การไม่เคร่งครัดต่อโครงสร้างกลอนแปด	อิงโครงสร้าง Sonnet ที่คุ้นเคยในสังคมปลายทาง
การใช้ภาษาธรรมดาพร้อมสมัย	ใช้ภาษาอังกฤษธรรมดาพร้อมสมัย
การเย้ยข่อนักการเมืองในบทสุดท้าย	"Thug-Sin" ปรากฏในบทสุดท้าย
การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ บทที่ 1, 4	ถ่ายทอดใน บทที่ 1, 3, 4
การใช้อุปลักษณ์	swine, gluttony, fiesta, hog, pig, guzzled, feed
การใช้คำบริภาษและคำไม่สุภาพเรียงต่อกัน	ถ่ายทอดในทุกบท
การเล่นคำพ้องเสียง	pedigree กับ pet degree / hell กับ hail
การแปลงคำ	ad hoc pack เป็น hog pact / Thaksin เป็น Thug-Sin
การสร้างสรรคคำ	ไม่มี

6.4 การทดสอบบทแปล

เมื่อได้บทแปลจากการทำงานสามขั้นตอนข้างต้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการทดสอบความเข้าใจของผู้อ่านที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทดสอบที่เป็นเจ้าของภาษาอังกฤษจำนวนสองท่าน ผู้ทดสอบท่านแรกอาศัยอยู่ในประเทศไทย ท่านที่สองเป็นชาวอเมริกันที่อยู่อในสหรัฐอเมริกาและสำเร็จการศึกษาด้านวรรณคดีอังกฤษ อย่างไรก็ดี การแก้ไขบทแปลผู้ทดสอบและผู้แปลพยายามคงการถ่ายทอดลักษณะทางวรรณศิลป์ไว้ให้มากที่สุด กวีนิพนธ์ที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งสี่ขั้นตอน ได้เป็นบทแปลภาษาอังกฤษ ดังที่นำมาแสดงไว้คู่กับต้นฉบับ ภายใต้หัวข้อ 5

7. อภิปรายผล

7.1. ความยืดหยุ่นในการแปล

แนวทางการแปลนี้อาศัยใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ที่สรุปได้จากต้นฉบับมาเป็นหลักในการผลิตบทแปล จึงเกิดความยืดหยุ่นในการแปล ตราบใดที่บทแปลถ่ายทอดใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ ดังตัวอย่างเช่น

1. การเล่นคำ “ฉันทน์” เพื่อโยงกับการทูลจรีต ในบทที่หนึ่ง เมื่อเทียบเคียงประเด็นการเล่นคำ ผู้แปลสามารถเล่นคำ “pet degree” ที่โยงกับความเป็นเตรจันดานได้ โดยยังคงพยายามรักษาใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์
2. ในทำนองเดียวกัน การแปลคำ “กฎหมาย” ในบทที่สามกล่าวถึงการไม่เคารพกฎหมายเยี่ยงเตรจันดาน ขณะที่การเล่นคำ “ad hoc pack” กับ “hog pact” ในบทแปล กล่าวถึงกลุ่มนักการเมืองเตรจันดานที่มีพฤติกรรมทูลจรีต อย่างไรก็ตาม เพื่อคงใจความสำคัญเกี่ยวกับการไม่เคารพกฎหมาย ผู้แปลกล่าวถึงการไม่เคารพกฎหมายไว้ในบทแปลสองบาทสุดท้ายของบทที่สาม
3. ต้นฉบับบทสุดท้ายเป็นบทปริภาษที่แรงที่สุดของกวีนิพนธ์นี้ ประกอบด้วยคำปริภาษได้แก่ “ต่ำช้า” “สัตว์นรกชิงหมาเกิด” “คลั่ง” และ “ชั่ว” ด้วยข้อจำกัดของการถ่ายทอดเป็นโครงสร้าง sonnet ที่มีเพียงสองบรรทัดในบทสุดท้าย ผู้แปลจึงรักษาความเป็นบทปริภาษไว้ด้วยเพียงคำว่า “damn bastard”

7.2 การสื่อความหมายที่อาจด้อยลง

การสร้างความเทียบเคียงในด้านใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ด้วยกัน อาจทำให้การสื่อความหมายด้อยลงไป เมื่อเทียบกับการแปล

ที่มุ่งสื่อความหมายเพียงอย่างเดียว เห็นได้ชัดจากบทที่หนึ่ง ต้นฉบับใช้วรรณศิลป์กล่าวถึงคำๆ หนึ่งที่คลี่คลายเป็นอีกคำหนึ่ง เมื่อถ่ายทอดลงเป็นบทแปล ผู้ทดสอบบทแปลไม่เข้าใจความหมาย ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการใส่วงเล็บ แต่การสื่อความหมายก็ยังคงไม่ชัดเจนนักเพื่อแลกกับการสื่อลักษณะทางวรรณศิลป์

7.3 ความแตกต่างระหว่างต้นฉบับกับฉบับแปล

เมื่อยึดเพียงใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์เพื่อความเข้าใจของผู้อ่านปลายทาง ต้นฉบับและฉบับแปลอาจแตกต่างกันได้มาก ดังเช่นในบทสุดท้ายที่ต้นฉบับและฉบับแปลกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน แต่ใช้คำต่างกันโดยสิ้นเชิง

8. สรุป

แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Van Dijk, 2009) สามารถนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ที่มุ่งถ่ายทอดต้นฉบับสู่บทแปลใน 2 ด้านไปพร้อมกัน ได้แก่ ใจความสำคัญ และลักษณะทางวรรณศิลป์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ กระบวนการแปลนี้ เป็นแนวทางการสร้างความเทียบเคียง 2 ด้านดังกล่าวควบคู่กัน จึงนับเป็นกระบวนการแปลอีกแนวทางหนึ่งที่เหมาะจะนำมาใช้แปลกวีนิพนธ์ หรืออาจรวมถึงงานเขียนประเภทอื่นที่มีความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดด้านใจความสำคัญหรือวรรณศิลป์ ผู้แปลต้องศึกษาทำความเข้าใจภูมิหลังของบริบทเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์นั้น ทั้งในระดับสังคมและระดับปัจเจกบุคคล การศึกษาระดับสังคมเป็นการทำความเข้าใจภาพรวมของบริบทเฉพาะของเรื่องที่กำลังศึกษาถึงที่สังคมต้นทางมองร่วมกัน รวมถึงบรรทัดฐานการใช้ภาษาในสังคมนั้น ส่วนการศึกษา

ระดับปัจเจกบุคคลก็เพื่อเข้าถึงทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของกวีต่อบริบทนั้น อันเป็นแรงจูงใจในการประพันธ์ ตลอดจนเป็นการทำความเข้าใจความหมายของ ภาษาที่กวีใช้ หลังจากนั้นผู้แปลจึงศึกษาเนื้อหาย่อในกวีนิพนธ์ต้นฉบับ เพื่อสกัด ใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์สำหรับถ่ายทอดลงในบทแปล โดยผู้แปล ต้องคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้องและบรรทัดฐานการใช้ภาษาในสังคมปลายทาง ซึ่ง เป็นการวิเคราะห์ในระดับสังคมเพียงระดับเดียว

เนื่องจากกวีนิพนธ์มีเนื้อหาหลากหลาย การนำกระบวนการแปลนี้มาใช้ ผู้แปลจึงต้องปรับแบบจำลองให้เข้ากับบริบทเฉพาะที่กล่าวถึงในแต่ละกวีนิพนธ์ ทั้งยังต้องพิจารณาองค์ประกอบแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการสื่อกวีนิพนธ์และบท แปล ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละกวีนิพนธ์และการทำงานแปลแต่ละครั้ง แบบจำลองของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงอาจ ผันแปรได้ตามบริบทและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

รายการอ้างอิง

หนังสือ

เซน นคร. (บ.ก.). (2534). *คุยกับกวี อังกฤษ กัลยาณพจน์*. กรุงเทพฯ: ศยาม.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนว*

ภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย.

กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ. คณะอักษรศาสตร์,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- рінฤทัย สัจจพันธุ์. (บ.ก.). (2554). *๘๐ ปี อังคาร กัลยาณพงศ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2551). *ครบรอบ ๘๑ ปี อังคาร กัลยาณพงศ์*. งานแสดงผลงานศิลปกรรมของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์), โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศิลปะมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญญาวิ สายบัว. (2553). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สัมพันธ์ ก้องสมุทร. (บ.ก.). (2556). *อังคาร กัลยาณพงศ์ กวีสามภพชาติ*. โครงการอนุรักษและเชิดชูเกียรติศิลปินเอกของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: วีสี ศรีเอช.
- อังคาร กัลยาณพงศ์. (2551). *มัจฉาวนรังสรรค์*. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์.
- อ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์. (2557). *บันทึก (ความทรงจำ) ถึงพ่ออังคาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พลัสเพรส.
- Bassnett, S. (2014). *Translation studies*. (4rd ed.). London: Routledge.
- Felluga, D. F. (2015). *Critical Theory: The Key Concept*. New York: Routledge.
- Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A Disciplinary Approach*. London: Sage. Retrieved from <http://www.discourses.org/OldBooks/Teun%20A%20van%20Dijk%20-%20Ideology.pdf>
- Van Dijk, T. A. (Ed.). (2007). *Discourse as Social Interaction*. London: Sage.
- Van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Context: A Sociocognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

Van Dijk, T. A. (2009). *Society and discourse: how social contexts influence text and talk*. Cambridge: Cambridge University Press.

Van Dijk, T. A. (Ed.). (2011). *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*. (2nd ed.). London: Sage.

วิทยานิพนธ์

พิทยา เจริญสุวรรณ. (2520). *ศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์. ปริญญานิพนธ์, การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ*

ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

เกษียร เตชะพีระ. (1 พฤศจิกายน 2546). *เศรษฐกิจ-การเมือง ในระบอบทักษิณ*. มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน. สืบค้น 18 กันยายน 2560 จาก <http://v1.midnightuniv.org/midarticle/newpage46.html>

เกษียร เตชะพีระ. (19 เมษายน 2558). *การเมืองวัฒนธรรม เกษียร เตชะพีระ “กบฏกักรัฐราชการ”*. มติชนสุดสัปดาห์. สืบค้น 18 กันยายน 2560, จาก เว็บไซต์สำนักข่าวเจ้าพระยา <http://chaoprayanews.com/blog/article/2015/04/19/%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%94%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3-%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%97/>

จักร์ พันธุ์เพชร. (ม.ป.ป.). *รัฐกับการใช้อำนาจอรัฐในการควบคุมสังคม: วิเคราะห์รัฐบาลช่วงปี พ.ศ. 2544-2549*. สืบค้น 18 กันยายน 2560 จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_147.pdf

ตลาดหนังสือแปลไทยเป็นเทศ ในบริบทตลาดโลกจากปากคำผู้เล่นจริงเจ็บจริง.

(ม.ป.ป.). สืบค้น 21 กันยายน 2560, จากเว็บไซต์ประพันธ์สารสิน,

<http://www.praphansarn.com/article/detail/1121>

ชนชาติ ประทุมสวัสดิ์. (2557). บทวิเคราะห์ระบอบการเมืองการปกครองไทย

ระหว่างประชาธิปไตยจอมปลอมเปรียบเทียบกับอำมาตยาธิปไตย.

สถาบันรัชต์ภาคย์. สืบค้นจาก <http://www.rajapark.ac.th/2014/wp-content/uploads/2014/07/26-07-2557-14-21.pdf>

เปิดบทวิเคราะห์การเมือง 'ธีรยุทธ' ฉบับเต็ม. (18 มีนาคม 2555). คอมชัดลึก.

สืบค้น 18 กันยายน 2560 จาก <http://www.komchadluek.net/news/politic/125702>

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2551). บทที่ 11 "ระบอบทักษิณ" และการเมืองหลังระบอบ

ทักษิณ. การเมืองไทยสมัยใหม่ (น. 119 - 132). ภาควิชาปกครอง,

คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก

<http://www.polsci.chula.ac.th/pitch/modernthaipolitics2012/mtpf1d1.pdf>

มงคล สงปรารงค์. (2551). ความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ.

ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์

และรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นจาก

<http://www.deepsouthwatch.org/sites/default/files/Mongkol%20-%20Legitimacy.pdf>

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2553). นามานุกรมนักเขียน-นักแปล. สืบค้น

21 กันยายน 2560 จาก [http://www.ocac.go.th/document/book/](http://www.ocac.go.th/document/book/book_1123.pdf)

[book_1123.pdf](http://www.ocac.go.th/document/book/book_1123.pdf)

อุเชนทร์ เชียงเสน. (ม.ป.ป.). พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย. สถาบัน

พระปกเกล้า. สืบค้นจาก [http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A1%E)

[B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A1%E](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A1%E)

0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3
 %E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8
 %99%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%
 B8%AD%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%
 E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B9%8
 4%E0%B8%95%E0%B8%A2

Aglionby, J. (2006, September 19). *Profile: Thaksin Shinawatra*. The Guardian. Retrieved September 17, 2017 from

<https://www.theguardian.com/world/2006/sep/19/thailand1>

Boonyaketmala, B. (2008, Jan 9). Lost in translation: Marcel Barang in perspective. *Bangkok Post*. Retrieved September 21, 2017 from

<https://www.pressreader.com/thailand/bangkok-post/20080109/281758444962790>

Erker, E. K. (2010, February 23). Man of letters. *Bangkok Post*. Retrieved September 21, 2017 from <https://www.pressreader.com/thailand/bangkok-post/20100222/283356173278994>

[thailand/bangkok-post/20100222/283356173278994](https://www.pressreader.com/thailand/bangkok-post/20100222/283356173278994)

Erker, E. K. (2013, February 3). Literary gems found in translation.

Bangkok Post. Retrieved September 21, 2017 from

<http://www.bangkokpost.com/print/334015/>

Mullen, J. (2013, November 27). *10 questions: What's behind the protests in Thailand?*. CNN. Retrieved September 17, 2017 from

<http://edition.cnn.com/2013/11/26/world/asia/thailand-protests-explainer/index.html>

Pajevic, M. (Jan, 2014). Translation and Poetic Thinking. *German Life and Letters*, 67(1), 6 – 21. Retrieved April 27, 2016, from Wiley

Subscription Services, Inc. Language: English. Database: Academic OneFile.

Simon, L. M. (2014). *Can Thailand Avoid Another Coup?*. National Geographic News. Retrieved September 17, 2017 from <http://news.nationalgeographic.com/news/features/2014/01/140113-thailand-red-yellow-shirts-thaksin-bhumibol-insurgency-bangkok-world/#.WZWpS1EjHIU>

Thailand's anti-democracy protests merit a rebuke from the U.S. (2014). Washington Post. Retrieved October 20, 2017 from https://www.washingtonpost.com/opinions/thai-lands-anti-democracy-protests-merit-a-rebuke-from-the-us/2014/01/15/ca2205a8-7e1b-11e3-95c6-0a7aa80874bc_story.html?tid=auto_complete&utm_term=.102a25be4442

Thaksin times: Thailand's coup-makers punish two former prime ministers. (2015, Jan 29). Economist. Retrieved September 17, 2017 from <https://www.economist.com/news/asia/21641294-thailands-coup-makers-punish-two-former-prime-ministers-thaksin-times>

Received: November 7, 2019

Revised: July 25, 2020

Accepted: August 19, 2020

นิติวิทยาศาสตร์ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน เรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดา วินชี*

สายวรุณ สุนทรโรทก**

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนิติวิทยาศาสตร์ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดา วินชีมุ่งวิเคราะห์ตัวบทนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกของปรอปต์ และรหัสลับดา วินชี (Da Vinci Code) ของแดน บราวน์ (Dan Brown) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเด่นของนวนิยายสืบสวนสอบสวน และเพื่อวิเคราะห์การนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในเรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดา วินชี

ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายทั้งสองเรื่องมีลักษณะเด่นสอดคล้องกับนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก กล่าวคือมีโครงเรื่องเริ่มที่เกิดเหตุฆาตกรรม นักสืบค้นหาปมปริศนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับเหตุฆาตกรรมนั้น สืบหาความจริงจากเบาะแสเพื่อคลี่คลายปมปริศนา และเปิดเผยฆาตกรตัวจริงในตอนท้ายเรื่อง แต่นวนิยายทั้งสองเรื่องมีรายละเอียดของเหตุการณ์แตกต่างกัน ในกาหลมหรทึกกล่าวถึงคดีฆาตกรรมต่อเนื่อง 5 คดีที่เชื่อมโยงกันด้วยรอยสักบนร่าง

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

** รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ติดต่อได้ที่: saiwaroon.s@ru.ac.th

ของเหยื่อ ส่วนรหัสลับดาวินซีเกิดฆาตกรรมขึ้นจากความปรารถนาจะได้รหัสลับซึ่ง
 ซึ่งเป็นความลับของตระกูลและเป็นความลับในคริสต์ศาสนานิกายหนึ่ง การมุ่งที่จะ
 เปิดเผยความลับได้นำไปสู่การฆาตกรรมผู้เกี่ยวข้องอีก 3 คดี นอกจากนี้ยังพบว่า
 ผู้เขียนนำความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประพันธ์คือ 1.การตรวจสอบ
 สถานที่เกิดเหตุ 2.การหาสาเหตุการเสียชีวิตจากศพ 3. การไต่สวนการตาย และ
 4.การหาแรงจูงใจให้ก่อคดีฆาตกรรม รายละเอียดที่แตกต่างกันนี้ ทำให้เห็นว่า
 ผู้เขียนเรื่องกาหลมหรทึกได้ขยายความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไว้อย่างรวบ
 รัด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเป็นภูมิหลังเบื้องต้นเท่านั้น ส่วนผู้เขียนเรื่องรหัสลับดาวินซี
 อธิบายสถานที่ต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีศรัทธาต่อพระคริสต์
 ศาสนาในนิกายที่แตกต่าง จนทำให้ผู้อ่านกลุ่มหนึ่งสนใจจะศึกษาค้นคว้าต่อย
 เชื้อว่าเรื่องราวทั้งหมดเป็นเรื่องจริง การนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการ
 สืบหาสาเหตุของการตาย มีดังนี้ การชันสูตรพลิกศพ มีการนำความรู้มาใช้ในการ
 ไต่สวนพยาน และใช้ในการสืบหาแรงจูงใจของคนร้าย จากการวิจัยครั้งนี้ น่าจะมี
 การศึกษาการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประพันธ์นวนิยายแนวสืบ สอน
 สอบสวนหรือแนวอื่น ๆ เพื่อให้เห็นพัฒนาการของการนำความรู้ด้านนิติ
 วิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการประพันธ์บันเทิงคดีต่อไป

คำสำคัญ: นิติวิทยาศาสตร์; กาหลมหรทึก; รหัสลับดาวินซี

Forensic Science in the Detective Novels *Ka-hon-ma-ho-ra-tuek* and *the Da Vinci Code**

Saiwaroon Soontherotoke**

Abstract

The research titled 'Forensic Science in *Kahon Mahoratuek* and *The Da Vinci Code*' aims to analyze the novels *Kahon Mahoratuek* written by Prap and *The Da Vinci Code* written by Dan Brown respectively. The purposes of this analysis are to examine the main features of detective fiction found in *Kahon Mahoratuek* and the *Da Vinci Code*, as well as to investigate how the knowledge of forensic science applies to the writing of *Kahon Mahoratuek* and the *Da Vinci Code*.

The analysis reveals that the main features of these two novels correspond to a detective genre of writing as the stories begin from a crime scene. Detectives have discovered and followed murder clues to solve the mystery and find the murderers in the final episodes. However, details of

* This research was funded by Ramkhamhaeng University Research and Development Institute.

** Associate Professor of The Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, e-mail: saiwaroon.s@ru.ac.th

these two novels are different. While *Kahon Mahoratuek* depicts five serial killings linked by a tattoo found on each victim, The Da Vinci Code portrays that a murder motive lies in desire to possess a family's and a Christian sect's secret code. In pursuit of this secret code, it has led to three more murders of involved people. Moreover, the authors' applications of forensic science knowledge were found in 1) a crime scene investigation, 2) a body investigation for identifying a cause of death, 3) a death investigation, and 4) a motive investigation. The author of *Kahon Mahoratuek* added a brief historical detail for the reader's background, whereas the Da Vinci Code's author provided detailed explanations of each setting in his novel, particularly of the faith in a different sect of Christianity. This inspires some readers to further investigate since they believe that it is a true story. Forensic science knowledge applies to investigations of causes of death or autopsies. It also applies to investigations of witnesses and motives for the murders. Further recommendation from this analysis is that a study on characters of police officers could be conducted to shed some more light on the development of forensic knowledge applications in other novels composing.

Keywords: Forensis Science; Ka-hon-ma-ho-ra-tuek; the Da Vinci Code

1. บทนำ

นวนิยายเป็นบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่แต่งขึ้นให้มีเหตุการณ์สำคัญ มีตัวละครที่จำลองจากชีวิตจริงและสร้างเหตุการณ์สมมุติเสมือนจริง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ ประกอบสร้างขึ้นเป็นเรื่องราวที่มีจุด ประสงค์แฝงด้วยการวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือแสดงจิตวิทยาและบุคลิกภาพของ ตัวละคร หากนักเขียนมีกลวิธีการประพันธ์ที่ซับซ้อนเหมาะสมสัมพันธ์กับแนวเรื่อง เนื้อเรื่องและตัวละครของ นวนิยายด้วยแล้ว นวนิยายเรื่องนั้นก็ยิ่งเชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจที่จะติดตามตั้งแต่ต้นไปจนจบเรื่อง

กาหลมหรทีก เป็นนวนิยายของปรាប់ต์ หรือนามจริงว่า นายชัยรัตน์ พิพิธพัฒนาปรាប់ต์ กล่าวถึงเหตุการณ์ใน พ.ศ. 2486 ช่วงมหาสงครามเอเชียบูรพา พ.ศ.ท. เวทวงศ์ ภิรมย์รุจ สารวัตรหนุ่มแห่งกองตำรวจสอบสวนกลาง ได้รับแจ้งเหตุฆาตกรรมสะเทือนขวัญในย่านวัดระฆังโฆษิตาราม การสืบสวนเบื้องต้นเต็มไปด้วยเรื่องกลางแกลงใจ โดยเฉพาะรอยสักบนหน้าผาก ข้อมือ และข้อเท้า ทั้งสองข้างของเด็กหญิงผู้ตาย ปรากฏเป็นรอยสักปริศนาของคำห่ำคำ เมื่อสืบสวนเชิงลึก สารวัตรตัวละครเอกพบว่ายังมีคดีสะเทือนขวัญเป็นฆาตกรรมต่อเนื่องอีกหลายคดี แต่ละคดีล้วนทิ้งรอยสักไว้ที่ตัวเหยื่อ 5 คำ เพื่อให้ตำรวจตามแกะรอย ในท้ายที่สุดสารวัตรพบว่า ต้นเหตุของฆาตกรรมนั้น ไม่มีผู้ใดคาดเดาได้และไม่อาจเข้าใจถึงแรงจูงใจที่ก่อเหตุกับผู้บริสุทธิ์ได้ ผู้วางแผนฆาตกรรมต่อเนื่องครั้งนี้มีแรงจูงใจที่ไม่สมเหตุสมผล และที่สุดแล้วผู้ร้ายตัวจริงรอดพ้นจากการถูกจับกุมอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้

นวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ประจำปีพุทธศักราช 2557 และได้รับการเข้าชิงรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ได้เข้าถึงรอบรองชนะเลิศ ต่อมานวนิยายเรื่องนี้ยังได้นำมาสร้างเป็น

ละครชุดกึ่งภาพยนตร์ ผลิตโดยบริษัทเดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์ แพร่ภาพเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ - 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ทางช่อง ONE

สุภาวดี โกมารทัต หนึ่งในคณะกรรมการตัดสินรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด กล่าวว่า “เห็นความเจียมตนและละเอียดรอบคอบในการเดินเรื่องของปราชญ์ ชวนให้นึกถึงนิยายแนวลึกลับและระทึกขวัญของแดน บราวน์ ผสมผสานกับแนวของ ซิดนีย์ เชลดอน ในรสชาติและกลิ่นอายแบบไทย ๆ” เช่นเดียวกับศุภาหัตต์ บุษปะเกศ ซึ่งเป็นกรรมการตัดสินเช่นกัน ได้กล่าวว่า “นี่คือนักเขียนที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ ด้วยลีลาและกลวิธีการเล่าเรื่องแบบซับซ้อนซ่อนปม เต็มเปี่ยมไปด้วยความสนุกสนานเข้าใจท่ามกลางบรรยากาศและค่านิยมแบบไทยแท้ อาจกล่าวได้ว่า เขาคือนักเขียนแดน บราวน์ แห่งสยามประเทศ”

คำกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดความสนใจที่จะศึกษานวนิยายเรื่องกาหลมหรทึก และรหัสลับดาวินชีของแดน บราวน์ ซึ่งเขียนขึ้นเมื่อพ.ศ. 2546 ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่นักอ่านทางซีกโลกตะวันตก และได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนังสือขายดีอันดับหนึ่งจากหนังสือพิมพ์ ยูเอสเอทูเดย์อยู่หลายเดือน อีกทั้งยังคงติดอันดับหนังสือขายดี 50 อันดับแรกมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน

เหตุที่นวนิยายเรื่องนี้ได้รับความนิยมมาก น่าจะเป็นเพราะเนื้อหาของนวนิยายมีหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ โดยเฉพาะการกล่าวถึงพระเยซูและพิธีกรรมต่างๆ ที่มีความลึกลับบางอย่างตรงข้ามกับความเชื่อส่วนใหญ่ของคริสต์ศาสนิกชน ผู้เขียนได้อ้างว่าสถานที่ สماعลับ และพิธีกรรมต่างๆ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ถูกต้องตามความเป็นจริงทั้งสิ้น คำกล่าวอ้างจึงเป็นเสมือนคำเชิญชวนให้ผู้ที่สนใจอ่านมากยิ่งขึ้น (เมฆ รอบรู้, 2550, หน้า 3)

รหัสลับดาวินชี เป็นเรื่องของศาสตราจารย์ด้านศาสนสัญลักษณ์วิทยา แห่งมหาวิทยาลัย ฮาวาร์ด ชื่อ โรเบิร์ต แลงดอน เขาเดินทางไปบรรยายที่กรุงปารีส ฝรั่งเศส หลังจากการบรรยายมีตำรวจมาขอพบและเชิญไปช่วยไขคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ เมื่อแลงดอนไปถึงที่เกิดเหตุ ได้พบกับผู้กองเบซู ฟาซ ผู้รับผิดชอบคดีนี้ ผู้เสียชีวิตคือ ฌาคส์ โซนิแยร์ภัณฑารักษ์ของ

พิพิธิภณท์ ซึ่งได้นัดพบกับแลงดอนหลังจากการบรรยาย ก่อนฆาตกรรมจะตายได้เขียนข้อความปริศนาไว้ และมีชื่อของแลงดอนอยู่ในปริศนานั้นด้วย แลงดอนจึงเข้าหาผู้ต้องสงสัยและผู้กองกำลังจะจับเขา แต่แล้วมีหญิงสาวอ้างว่าเป็นตำรวจและเข้ามาช่วยแลงดอนให้พ้นจากการถูกจับกุมหญิงผู้นี้แท้จริงคือหลานของผู้เสียชีวิตต้องการจะมาช่วยไขคดีความและขอให้แลงดอนช่วยอ่านรหัสซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อในศาสนาคริสต์ จนในที่สุดก็สามารถไขปริศนานี้ได้สำเร็จ

เรื่องย่อข้างต้นจะเห็นการใช้รหัสและการผูกเรื่องให้ซับซ้อน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะที่ได้แย้งกับความเชื่อดั้งเดิมที่เคยมีมาต่อพระเยซู ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านต่างก็จำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยไขปริศนาอย่างสนุกสนานชวนติดตาม โดยเฉพาะกลวิธีการเล่าเรื่อง ผู้เขียนมีวิธีในการ “ซ่อน” รหัสไว้ให้ผู้่านติดตามเรื่องราวอย่างต่อเนื่องกลวิธีการเล่าเรื่องจึงมีความสำคัญมาก รวมทั้งกลวิธีอื่นๆ ในการประพันธ์ด้วยเช่นกัน

ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เกิดจากการบูรณาการความรู้จากหลายสาขาวิชา เน้นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผลตามหลักวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและความรู้ด้านกฎหมายมาประยุกต์ใช้กับหลักฐานและตรวจสอบพิสูจน์วัตถุพยานต่างๆ เพื่อช่วยค้นหาข้อเท็จจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน เป็นการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม และนำไปสู่การติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดทางอาญาและการลงโทษ

พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 ให้นิยามการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ว่าหมายถึง การให้บริการตรวจพิสูจน์ให้ทราบความจริง โดยนำหลักวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ และการแพทย์มาใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมหรือเพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด นิติวิทยาศาสตร์จึงมีความหมายว่า การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในคดีความทั้งในส่วนของผู้ปวยคดี ศพคดี และวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องกับคดีความทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อทำความจริงให้กระจ่างและนำไปสู่การพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดต่อไป

แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ (2544, หน้า 13-19) ได้กล่าวถึง ประเภทต่างๆ ของนิติวิทยาศาสตร์ไว้ดังนี้

1. นิติพยาธิวิทยา (Forensic Pathology) หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการศึกษากลไกการเกิดโรคและพยาธิสภาพของโรค แบ่งได้เป็น 3 สาขาย่อย คือ พยาธิวิทยากายวิภาค ซึ่งว่าด้วยการตัดตรวจชิ้นเนื้อจากผู้ป่วย และการชันสูตรศพ วิชาการ ซึ่งต้องตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ สาขาที่สอง คือ พยาธิวิทยาคลินิก ซึ่งว่าด้วยการตรวจสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ เช่น เลือด น้ำเหลืองต่างๆ และสาขาสัตตัย คือ นิติพยาธิวิทยา ซึ่งว่าด้วยการตรวจศพคดี รวมถึงการตรวจวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งหมด

2. การตรวจผู้ป่วยคดี (Clinical Forensic Medicine) หมายถึง การตรวจทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยคดีทั้งหมด ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ป่วยคดีก็คือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากการกระทำของผู้อื่น เป็นอุบัติเหตุ กระทำตัวเอง ถูกข่มขืน กระทำชำเรา หรือได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ในการตรวจผู้ป่วยเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการตรวจรักษาบาดแผลและการบาดเจ็บต่างๆ รวมถึงการให้ความเห็นเพื่อนำไปประกอบการดำเนินคดี

3. นิติพิษวิทยา (Forensic Toxicology) หมายถึง การตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อค้นหาสารพิษ

4. การพิสูจน์หลักฐาน (Evidence Examination) หมายถึง การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพื่อเก็บวัตถุพยาน และส่งวัตถุพยานเพื่อตรวจสอบอย่างละเอียดในห้องปฏิบัติการ

5. เวชศาสตร์จราจร (Traffic Medicine) หมายถึง การนำวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนหรือทางอากาศ ซึ่งเวชศาสตร์จราจรนี้เป็นสาขาใหม่ของนิติวิทยาศาสตร์ ที่ช่วยให้การพิสูจน์ความจริงเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนนหรือทางอากาศมีความชัดเจนและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

6. นิติซีโรโลยี (Forensic Serology) หมายถึง การตรวจวินิจฉัยหลักฐานสำคัญในห้องปฏิบัติการ เช่น การตรวจเลือดและน้ำคั่งหลังต่างๆ เช่น น้ำอสุจิ

น้ำลาย การตรวจหมู่เลือด การตรวจลายพิมพ์ดีเอ็นเอเพื่อพิสูจน์ความเป็นพ่อ แม่ ลูก งานนิติซีโรโลยีนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพิสูจน์หลักฐาน

7. กฎหมายการแพทย์ (Medicine Law) หมายถึง กฎหมายเฉพาะที่ควบคุมผู้ที่ประกอบวิชาชีพเกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ เพื่อควบคุมไม่ให้มีการกระทำผิดกฎหมายที่หลักปฏิบัติทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์

นอกจากการจำแนกข้างต้นนี้แล้ว อรสม สุทธิสาคร (2553, หน้า 16-19) ยังได้จำแนกนิติวิทยาศาสตร์ออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้ดังนี้

1. นิติวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในวิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่แพทย์ เป็นการนำวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐานหรือความจริงในคดี โดยไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพแพทย์ เช่น การศึกษาเรื่องการเบรคของรถ เป็นต้น

2. นิติเวชศาสตร์ เป็นการนำวิทยาศาสตร์การแพทย์เข้ามาใช้ในการศึกษาร่างกาย กระบวนการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายของมนุษย์ และสัตว์ รวมถึงค้นหาความผิดปกติที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การค้นหาความจริงหรือการคลี่คลายคดี โดยนิติเวชศาสตร์นั้น เป็นศาสตร์สาขาสำคัญของนิติวิทยาศาสตร์ที่ประโยชน์ในการคลี่คลายคดีที่มีความซับซ้อนได้เป็นอย่างดี นิติเวชศาสตร์สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีก ดังนี้

2.1 นิติเวชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนเป็น เป็นการนำชิ้นส่วนต่างๆ ของร่างกายผู้ป่วยไปตรวจวิเคราะห์เพื่อค้นหาหลักฐานเกี่ยวกับคดี หรือเพื่อพิสูจน์เอกลักษณ์ต่างๆ เช่น การตรวจเพื่อพิสูจน์ความเป็นพ่อ แม่ ลูก การตรวจร่างกายผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราเพื่อค้นหาหลักฐาน และการค้นหาหลักฐานสารพิษในผู้เสียหาย เป็นต้น

2.2 นิติเวชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนตาย คือการตรวจเพื่อค้นหาหลักฐานต่างๆ ในร่างกายของผู้ตายเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินหรือคลี่คลายคดีความต่อไป ตัวอย่างเช่นการเก็บชิ้นส่วนของร่างกายหรือวัสดุต่างๆ ที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ การผ่าศพ การนำชิ้นส่วนที่ได้จากการผ่าศพ เช่น ปัสสาวะ

น้ำดี น้ำไขสันหลัง น้ำในลูกตา ฯลฯ ไปตรวจพิสูจน์ การนำชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่ได้จากการผ่าศพไปตรวจพิสูจน์ เช่น ตรวจกระเพาะอาหารเพื่อดูว่ามีอาหารอยู่ในลำไส้ และในกระเพาะอาหารมากน้อยเท่าใด

2.3 นิติเวชศาสตร์ในส่วนของห้องปฏิบัติการ เป็นงานต่อเนื่องจากการผ่าศพ ซึ่งเป็นส่วนของการตรวจวิเคราะห์ชิ้นส่วนและอวัยวะต่าง ๆ เพื่อแจกแจงรายละเอียดของผู้ตายให้มากที่สุด งานในส่วนนี้ของห้องปฏิบัติการมีหลายลักษณะ เช่น การตรวจเกี่ยวกับสารพิษ เช่น การตรวจหาปริมาณแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดต่าง ๆ เช่น ยาบ้า ยาอี ยาเลิฟ ยาไอซ์ การตรวจที่ชั้นเนื้อ เป็นการตัดชิ้นเนื้อของผู้ตายมาตรวจในห้องแล็บ เพื่อตรวจสอบสภาพการสลายตัวหรือการเสื่อมของชั้นเนื้อ รวมถึงหาสาเหตุของการเสื่อมของชั้นเนื้อด้วย ซึ่งข้อสรุปที่ได้จากการตรวจนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อไป การตรวจเลือด เช่น การตรวจเพื่อพิสูจน์หาพ่อ แม่ ลูก และการตรวจหมู่เลือดต่าง ๆ เป็นต้น และการตรวจวัตถุพยาน เช่น วัตถุพยานในคดีทางเพศ การตรวจเส้นผม เส้นขน น้ำลาย น้ำตา คราบอสุจิ ผิวน้ำ การตรวจเรื่องภาพถ่าย ภาพเชิงซ้อนต่าง ๆ รวมถึงหลักฐานที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุต่าง ๆ เป็นต้น หลักฐานเหล่านี้จะถูกนำไปยังห้องปฏิบัติการ ที่เรียกว่า “ห้องปฏิบัติการวัตถุพยาน” เพื่อตรวจวิเคราะห์และหาข้อสรุปเกี่ยวกับหลักฐานและวัตถุพยานต่าง ๆ ต่อไป

2.4 นิติเวชศาสตร์ที่เกี่ยวกับกฎหมาย งานนิติเวชศาสตร์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของสรีระมนุษย์ซึ่งเป็นงานทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่เป็นงานที่ต้องมีความสัมพันธ์กับทางกฎหมายด้วย ดังนั้น จึงนิยมแบ่งงานด้านนิติเวชศาสตร์ออกไปอีกแขนงหนึ่ง คือ งานที่ว่าด้วยเรื่องของกฎหมายการแพทย์

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม จึงมีการจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ (สนว.) สังกัดกระทรวงยุติธรรม ขึ้นมาเป็นการเฉพาะเพื่อดูแลงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์จะประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ของนิติวิทยาศาสตร์ปฏิบัติหน้าที่ตามสายงานดังต่อไปนี้

ได้แก่ นิติพยาธิวิทยา นิติเวชคลินิก นิติจิตเวช นิติพิษวิทยา การพิสูจน์หลักฐาน นิติวิทยาเชรุ่ม เวชศาสตร์จราจร และกฎหมายการแพทย์

การนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อความบันเทิงมีนานแล้วทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ก่อให้เกิดความสนุกสนานชวนติดตามค้นหาความจริง นวนิยายชุดนักสืบในปัจจุบันกล่าวถึงนิติวิทยาศาสตร์ที่มีใช้การแสดงความเฉลียวฉลาดหรือความสามารถของนักสืบเท่านั้น แต่ยังเป็นการใช้วิธีพิสูจน์หลักฐานเข้ามาประกอบด้วย บันเทิงคดีในปัจจุบันจึงมักได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เช่น ภาพยนตร์ชุด CSI หรือ NCIS ชุด Bones และชุด Criminal Mind ซึ่งมีตัวละครเอกเป็นนักสืบและเป็นตำรวจ ซึ่งใช้ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาอธิบายอย่างสมเหตุสมผล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้วิเคราะห์นวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดาวินชีมาแล้ว ดังนี้

ธงชัย แซ่เจี่ย (2560) ได้นำเสนอบทความเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายเรื่องเทวากับซาตาน (Angels and Demons) ของแดน บราวน์ กับนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึก ด้วยผู้ศึกษาเห็นว่านวนิยายทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องและมีกลวิธีการเล่าเรื่องที่คล้ายคลึงกัน ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องที่สามารถเทียบเคียงกันได้ตั้งแต่การเปิดเรื่องด้วยฉากฆาตกรรมและปริศนาบนร่างของผู้เสียชีวิต ต่อมาค้นพบปริศนาใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการตายของคดีแรก นักสืบเข้ามาไขปริศนา มีการตามรอยประติมากรรมเพื่อไขปริศนาที่เหลือต่อมาเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น และสุดท้ายเป็นการเผยตัวตนของผู้ก่อเหตุ

จากการวิเคราะห์ยังพบอีกว่า นวนิยายทั้งสองเรื่องมีกลวิธีการเล่าเรื่องคล้ายกันคือ ใช้วิธีการเล่าเรื่องผ่านผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ คือ แสดงทัศนะ ความเห็น ตีความ วิเคราะห์ได้ สามารถถ่ายทอดอดีต ปัจจุบันและอนาคตของตัวละครและรู้ความคิดของตัวละคร อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนบทความได้แสดงให้เห็นว่า แมนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกจะได้รับอิทธิพลจากเรื่องเทวากับซาตานในด้านโครงเรื่องและกลวิธีการเล่าเรื่องก็ตาม แต่ในเรื่องกาหลมหรทึกก็มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียด

บางประการให้สอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะการนำโคลงกลบทมาเป็น “รหัส” ในการก่อคติฆาตกรรม รวมทั้งนำภูมิสถานในเขตพระนครและธนบุรีช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มาเป็นฉากในการก่อคดีต่างๆ อีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า นวนิยายเรื่องกาหลม หรทิกได้นำเสนอแก่นเรื่องหรือแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ว่าเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ซึ่งเป็นแนวคิดที่แตกต่างกับเรื่องเทวากับชาตานที่เน้นการแก้แค้นจองเวรอย่างชัดเจน

ธงชัย แซ่เจี่ย (2560) ยังได้ศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายเรื่องรหัสลับดาวินชี กับนวนิยายเรื่องสัตยาบันเลือด ไว้อีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องสัตยาบันเลือดได้รับอิทธิพลในด้านการสร้างโครงเรื่องและกลวิธีการเล่าเรื่องจากนวนิยายเรื่องรหัสลับดาวินชี ซึ่งมีโครงเรื่องแนวสืบสวนสอบสวนที่มีเหตุการณ์สำคัญคล้ายกันมาก ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยฉากฆาตกรรมบุคคลระดับสูงขององค์กรลับปริศนาจากผู้เสียชีวิตและการไขปริศนาที่ยังไม่คลี่คลายในตอนแรกจนนำไปสู่การพบผู้ช่วยเหลือ และการเผยตัวของผู้ก่อเหตุ ผู้เขียนบทความสรุปว่าการที่สัตยาบันเลือดมีโครงเรื่องคล้ายกับรหัสลับดาวินชี เพราะผู้เขียนเรื่องสัตยาบันเลือดมุ่งสืบทอดขนบการเขียนบันเทิงคดีสืบสวนสอบสวนและมุ่งดำเนินรอยตามรหัสลับดาวินชีซึ่งเป็นวรรณกรรมต้นแบบที่มีโครงเรื่องประกอบด้วยการเกิดคดีอาชญากรรม การดำเนินการสืบสวน และการเปิดเผยตัวคนร้าย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีผู้ใดศึกษานวนิยายเรื่องกาหลม หรทิก และรหัสลับดาวินชี ในด้านการนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องกาหลม หรทิกและรหัสลับดาวินชีในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

2. ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกและเรื่องรหัสลับดาวินชีมีรายละเอียดของเหตุการณ์ในเรื่องแตกต่างกัน แต่แสดงลักษณะเด่นของการเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกัน และมีการนำความรู้เรื่องนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประพันธ์ ซึ่งมีรายละเอียดมากน้อยต่างกันดังนี้

ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้อ่านจะได้รับรู้เรื่องไปพร้อมกับตัวละครนักสืบ การแก้ปัญหาลึกลับและเงื่อนไขทุกประการจะได้รับการอธิบายอย่างชัดเจน ในเรื่องกาหลมหรทึกนั้น เมื่อความจริงถูกเผยในตอนท้ายเรื่อง ผู้อ่านได้รับความลับของตัวละครเอกมากกว่าตัวละครอื่นในเรื่อง และฆาตกรรอดพ้นจากเงื้อมมือของกฎหมายแต่ได้รับผลจากกฎแห่งกรรมต้องทุกข์ทรมานใจไปตลอดชีวิต ส่วนเรื่องรหัสลับดาวินชี ผู้อ่านได้รู้ความจริงถึงสาเหตุของการก่อคดีพร้อมกับนักสืบ และจบลงท้ายด้วยผู้กระทำผิดถูกลงโทษตามกฎหมาย

ในการวิเคราะห์ลักษณะเด่นแนวสืบสวนสอบสวนที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดาวินชี พบว่า นวนิยายทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องที่คล้ายกัน คือเริ่มต้นเรื่องด้วยคดีฆาตกรรม จากนั้นนักสืบได้ปรากฏตัวเพื่อสืบหาคนร้าย แต่ในเรื่องกาหลมหรทึกยังมีคดีฆาตกรรมต่อเนื่องอีก 4 คดีตามมาอีก ทุกคดีตำรวจไม่สามารถไขปริศนาเกี่ยวกับรอยสักที่ปรากฏบนร่างกายของเหยื่อได้ จนกระทั่งเรื่องใกล้จบ ผู้เขียนได้เสนอบทบาทของผู้ช่วยนักสืบ ซึ่งที่แท้แล้วก็คือผู้ับการอยู่เบื้องหลังคดีฆาตกรรมทั้งหมดนั่นเอง

นวนิยายทั้งสองเรื่องยังมีประเด็นสำคัญจากการฆาตกรรมคล้ายกันคือการเขียนสัญลักษณ์หรือรอยสักไว้บนร่างของเหยื่อ เพื่อให้ให้นักสืบหรือตำรวจไขปริศนา นำไปสู่แรงจูงใจของคนร้าย สัญลักษณ์ที่ปรากฏบนตัวของเหยื่อในเรื่องรหัสลับดาวินชีปรากฏในการวางแผนที่สถานที่เกิดเหตุเป็นรูปเพนทาแกรม หรือดาวห้าแฉก อาจเป็นไปได้ว่านวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกได้รับอิทธิพลจากเรื่อง

รหัสลับดาวินชีด้านการสร้างสัญลักษณ์ให้โดดเด่นเช่นเดียวกัน สำหรับเหตุการณ์ปิดเรื่อง ในเรื่องกาหลมหรทึกมีการหักมุมที่ฆาตกรไม่ถูกจับกุม ตำรวจกระทำวิสามัญฆาตกรรมผิดคน และไม่รู้ความจริงว่าใครคือฆาตกรตัวจริง

โครงเรื่องของนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกมีส่วนคล้ายกับเรื่องรหัสลับดาวินชี ได้แก่การเขียนสัญลักษณ์บนร่างของเหยื่อนั้นคือการใช้รูปดาวห้าแฉกเป็นปริศนา แต่ก็มีรายละเอียดของการฆาตกรรมที่แตกต่างกัน ในรหัสลับดาวินชีได้ดำเนินตามลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน และจบลงด้วยการเปิดเผยความจริงว่าใครคือฆาตกรและถูกลงโทษในที่สุด ส่วนเรื่องกาหลมหรทึกจบด้วยการพลิกความคาดหมายว่าฆาตกรไม่ได้รับการลงโทษทางกฎหมาย แต่ได้รับผลทุกข์ทางใจตามกฎหมายแห่งกรรม

ตัวละครทั้งสองเรื่องมีลักษณะเด่นของแนวสืบสวนสอบสวน คือ นักสืบ ผู้ช่วยนักสืบ เหยื่อ และฆาตกร แต่ทั้งสองเรื่องมีรายละเอียดของตัวละครต่างกันตามความเชื่อและอุดมการณ์การทำงานของตัวละคร ในเรื่องรหัสลับดาวินชีเป็นตัวละครที่มีความสามารถและอยู่ในองค์กรระดับชาติ ส่วนในเรื่องกาหลมหรทึกเป็นตัวละครที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันและส่วนใหญ่เป็นตัวละครธรรมดาไปจนถึงชนชั้นแรงงาน อีกประการหนึ่งสิ่งที่ผู้เขียนเรื่องกาหลมหรทึกเน้นย้ำตลอดทั้งเรื่องคือ “เสียง” ที่ดังขึ้นอย่างสับสนวุ่นวายของเหตุที่เกิดขึ้นในเรื่อง เป็นเสียงที่มาคู่กับตัวละครสำคัญในเรื่อง สอดคล้องกับชื่อเรื่องที่อาจแปลความได้ว่าเสียงอีกทีกที่โกลาหลแข่งแซ่ทุกทิศทุกทางจนกระทั่งคีติความได้รับการคลี่คลายได้ในตอนจบ และตำรวจสามารถจัดการกับคนที่คิดว่าเป็นฆาตกรได้สำเร็จ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดทั้งหมดของตัวละครที่เป็นตำรวจในเรื่อง

การดำเนินเรื่องของนวนิยายทั้งสองเรื่องให้ความสำคัญกับการเรียงเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทิน ผู้อ่านจะได้รับรู้เรื่องราวการไขปริศนาไปพร้อม ๆ กับตัวละครนักสืบ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั่วไป อีกทั้งการเล่าเรื่องและการใช้มุมมอง นวนิยายทั้งสองเรื่องมีกลวิธีเลือกผู้เล่าเรื่องแบบ

รู้แจ้งและไม่จำกัดขอบเขตของมุมมอง ทำให้นวนิยายทั้งสองเรื่องน่าติดตามและผู้อ่านจะรู้ไปพร้อมๆ กับตัวละครในเรื่อง

การสร้างฉากซึ่งปรากฏเป็นสถานที่เกิดเหตุ กล่าวได้นวนิยายทั้งสองเรื่องให้ความสำคัญกับการบรรยายสถานที่ได้อย่างน่าสนใจ มีรายละเอียดที่สร้างความสมจริงและน่าเชื่อถือได้มาก ในส่วนของเรื่องกาหลมหรทึก มีข้อดีของการสร้างฉากตรงที่เป็นเรื่องราวเหตุการณ์ในอดีตที่ย้อนไปเกือบ 70 ปี การบรรยายฉากจึงเป็นภาพในอดีตเท่าที่ผู้เขียนจะค้นหาข้อมูลมาเสริมได้ การเขียนให้รายละเอียดของสถานที่แต่ละแห่งซึ่งไม่ยาวมากช่วยให้เรื่องการสืบคดีเป็นไปอย่างกระชับรวดเร็ว และนวนิยายทั้งสองเรื่องมีแนวคิดตามลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน คือมุ่งการค้นหาติดตามผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ในเรื่องรหัสลับดาวินชีก็มีแนวคิดนี้อย่างชัดเจนเช่นกัน ส่วนในเรื่องกาหลมหรทึกแสดงแนวคิดของการลงโทษ ผู้กระทำผิดเช่นเดียวกัน แต่เป็นการลงโทษด้วยกฎหมายกรมตามคตินิยมในพระพุทธศาสนา

กล่าวได้ว่า นวนิยายทั้งสองเรื่องเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่สร้างจุดดึงดูดความน่าสนใจและความสมจริงได้มากโดยเฉพาะการสร้าง ความสมจริงเกี่ยวกับฉาก การให้ข้อมูลด้านสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์จนสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้ เรื่องรหัสลับดาวินชีจะมีการสร้างเรื่อง ตัวละคร และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ขาดตรรกะคดีฆาตกรรมได้เหนือชั้นกว่ามาก โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจของการฆ่าตามความเชื่อในคริสต์ศาสนา จนกระทั่งผู้อ่านเกิดข้อสงสัย ชวนให้เชื่อว่าอาจจะมียุทธศาสตร์ที่กล่าวถึงในเรื่องจริงๆ และมีเรื่องราวชายาของพระเยซูจนกระทั่งเกิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันในพื้นที่สื่อสังคม สาธารณะเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง

จากการวิจัยเกี่ยวกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในเรื่องกาหลมหรทึกและรหัสลับดาวินชี พบว่ามีการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมซึ่งจัดเป็นหัวข้อได้ดังนี้ 1. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ 2. การหา

สาเหตุการเสียชีวิตจากศพ 3. การไต่สวนการตาย และ 4. การหาแรงจูงใจให้ก่อคดีฆาตกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ในนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึก ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุทั้ง 5 แห่ง สถานที่ในคดีแรกคือคดีของเด็กหญิงวาด มีรายละเอียดมากที่สุด ดังที่ผู้เขียนบรรยายสถานที่เกิดเหตุว่า

...ทันทีที่ผลึกประตูเปิดออก นายตำรวจที่ถูกตามตัวมาทั้งสองถึงกับผงะ ชันตันคือนาสึกสัมผัสอันปะทะความวาวคลุ้งที่ลบลอวลงภายในเรือนไม้ชั้นเดียวเล็กแคบ ชันต่อมาจึงคือจักษุอันประจักษ์ภาพในความมืดสลบสว่างเป็นตอนๆ จากแสงสายซึ่งทอดลอดผ่านขอบบานหน้าต่างที่ยังปิดตายเข้ามาเป็นลำ

ถัดจากพื้นที่โล่งหน้าประตูเข้าไป รายรอบด้วยข้าวของระกะ โต๊ะไม้กลมตัวหนึ่งตั้งอยู่เกือบกลางบ้าน นอกจากเป็นที่ตั้งสำหรับอาหารซึ่งคงวางเรีย บัดนี้ มันได้เพิ่มหน้าที่ใหม่โดยไม่มีใครคาดหวัง

จุดตั้งศพ!

แกงจืดในซามกระบือองบนโต๊ะแห่งกรัง เหลือแต่เศษผักกาดขาวกับเต้าหู้ชนิดหนอย พอๆ กับน้ำพริกปลาหูผักเคียง น้ำเปล่าในขัน และจานติดเศษข้าวสวยทั้งสองใบซึ่งยังมีช้อนสังกะสีวางค้าง จานหนึ่งเม็ดข้าวถูกย้อมสีแดงฉาน มีแมลงวันตูดดอม กระพือปีกดังหวิวๆ เพิ่มบรรยากาศผิดปกติยามต้นหมันต์ในบ้านอับทึบ

แม่สืบโนโตะเกิดแต่ร่างเล็กที่นังอยู่บนเก้าอี้กลม
เจ้าของร่างฟุบศีรษะลงโดยตรง สองแขนสองขาห้อยร่อนแรง
ปราศเรียวแรง ทั้งนี้ กลางกลุ่มผมสั้นแค่อ ซึ่งเริ่มจับเป็น
กระจุกนั้นแห้งกรัง ศีรษะด้านหลังของเจ้าตัวแตกยุบจน
ของเหลวและไขมัน ภายในเยิ้มทะลักออกมากระจัดกระจาย
(หน้า 4-5)

ข้อความนี้เป็นการบรรยายฉากฆาตกรรมเด็กหญิงวาดที่บ้านของนาง
เรือน มารดาของเด็กหญิงวาด ตำรวจพบศพเด็กนั่งคว่ำหน้า เสียชีวิตขณะ
รับประทานข้าวอยู่กับมารดา แต่ทั้งสองถูกวางยานอนหลับก่อนที่คนร้ายจะลงมือ
ฆ่าเด็กหญิงวาดด้วยหินลับมีดทุบศีรษะจนกะโหลกยุบสมองไหล นางเรือนกำลัง
อยู่ในภาวะตกใจมาก ยังให้การอะไรไม่ได้มาก ตำรวจสอบปากคำประกอบกับการ
ตรวจดูสถานที่เกิดเหตุ ดังข้อความว่า

“ปกติมีหินลับมีดก้อนนั้นอยู่ริป่า”

“มีจะ แต่มันวางแอบอยู่ใต้ตู้กับข้าว”

ผู้สอบปากคำนักภาพตัวบ้านแคบที่ปราศจาก
ร่องรอยนิ้วมือของคนร้าย (หน้า 6)

ข้อความข้างต้นจะเห็นว่า ผู้เล่าเรื่องใช้เพียงสายตากวาดมองสถานที่เกิด
เหตุรอบๆ ใช้ความรู้เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์หลักฐานซึ่งเป็นการเข้า
ตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ แต่ไม่มีการเก็บหลักฐานรอยนิ้วมือบนวัสดุต่างๆ และจาก
สายตาที่กวาดมองไปรอบๆ แล้วสรุปทันทีว่า “ปราศจากร่องรอยนิ้วมือของคนร้าย”
การบรรยายถึงสภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุ พบอาวุธ คือหินลับมีด ในความว่า

...จากการตรวจสอบสภาพที่เกิดเหตุเบื้องต้น ไม่พบร่องรอยการต่อสู้ มีเพียงรอยไม้เรียวฟาดด้านหลังต้นขาของเหยื่อหลายรอย ขณะที่บาดแผลฉกรรจ์บนศีรษะเกิดจากหินลับมีดขนาดกว้างคูณยาวคูณหนา 15 x 30 x 13 เซนติเมตร น้ำหนักกว่าสิบกิโลกรัม เป็นหินทรายสีแดงอ่อน ซึ่งเมื่อเข้าบางส่วนกลับกรังเข้เกือบดำ วางทิ้งอยู่ข้างขาโต๊ะอาหารในที่เกิดเหตุ (หน้า 6)

ข้อความข้างต้น กล่าวถึงการเข้าตรวจสอบที่เกิดเหตุของคณะตำรวจ ซึ่งเป็นตำรวจเจ้าของห้องที่เกิดเหตุ อาวุธที่ฆาตกรใช้ทำร้ายเด็กหญิงวาดคือหินลับมีดก้อนใหญ่ ที่วางทิ้งไว้ข้างขาโต๊ะอาหารที่เด็กหญิงพบศีรษะลงไป ตำรวจใช้การคำนวณขนาดของหินลับมีด และผู้เล่าเรื่องได้ขยายความสภาพพื้นที่ฉากนี้ว่า

...ห่างจากโต๊ะอาหารตัวนั้นแค่สองเมตร เกือบชิดฝาด้านในสุด คือติดกับข้าวขนาดเล็กสร้างจากไม้ สีขายืนหล่นน้ำกันมด ไม้ยาวเหลาเรียวบนฝาช่างกันเหน็บมีดและเครื่องครัวอื่นๆ ส่วนหม้อไห พวงกระเทียม และอาหารแห้ง แขนงผิงไม้ห่าง ริมอีกด้านบานประตูเปิดสู่ครัวเล็กกลางแจ้งหลังบ้าน ด้านนอกมีเพียงเตาอังโล่เก่าคร่ำ โองเก็บน้ำสำหรับใช้สอยลูกหนึ่งกับอีกลูกสำหรับต้มกิน ปกติเจ้าของบ้านใช้บิ่บดินไปรองโชดาติ่งหรือน้ำดื่มสาธารณะมาเทกักไว้ ประตูหลังบ้านนี้ปิดอยู่ตั้งแต่เมื่อคืน (หน้า 6)

จากสภาพแวดล้อมที่ปรากฏตรงหน้าที่บรรยายข้างต้นนี้ ผู้เล่าเรื่องรวบรัดขั้นตอนของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเหลือเพียงการบรรยายภาพกว้างๆ มีประเด็นว่า อาจจะเป็นไปได้ว่าคนร้ายไม่ทิ้งร่องรอยลายนิ้วมือในที่เกิดเหตุ ซึ่ง

แสดงถึงความเป็นมืออาชีพของคนร้าย และหรือผู้เขียนตั้งใจไม่ให้มีการเก็บหลักฐานจากร่องรอยของลายนิ้วมือ เนื่องจากเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องทั้งหมดย้อนอดีตไปถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 การตรวจสอบความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญก้าวหน้าดังในสมัยปัจจุบันก็เป็นได้ ผู้เล่าเรื่องตั้งใจที่จะให้ตำรวจที่สืบสวนคดีนี้ตามรอยเฉพาะรอยสักที่ปรากฏบนร่างของเด็กหญิงวาดเท่านั้น

ส่วนในนวนิยายเรื่องรหัสลับดาวินชีนำเสนอเรื่องราวการไขคดีฆาตกรรมฌาคส์ โซนิแยร์ ภัณฑารักษ์แห่งพิพิธภัณฑลุ่มพ์ ด้วยการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริง นับตั้งแต่กระบวนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ การตรวจสอบพิพิธภัณฑลุ่มพ์ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุฆาตกรรมฌาคส์ โซนิแยร์ เมื่อหน่วยตำรวจสอบสวนกลางฝรั่งเศส หรือ เดเซเปเซ (DCPJ) ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของพิพิธภัณฑลุ่มพ์ว่าเกิดเหตุผิดปกติขึ้น เนื่องจากสัญญาณของระบบรักษาความปลอดภัยของพิพิธภัณฑลุ่มพ์ส่งสัญญาณแจ้งเตือน

เจ้าหน้าที่ตำรวจของหน่วยตำรวจสอบสวนกลางฝรั่งเศส นำโดยร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซ จึงเข้าตรวจสอบสถานที่ ปิดล้อมพื้นที่ของพิพิธภัณฑลุ่มพ์ให้อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เก็บวัตถุพยาน และสืบสวนสอบสวนผู้เกี่ยวข้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ต่อไป ดังที่ว่า “พนักงานสืบสวนของผมเข้าควบคุมพื้นที่เพื่อรักษาความปลอดภัยในพิพิธภัณฑลุ่มพ์ตลอดคืน” (หน้า 28) เมื่อควบคุมพื้นที่ได้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจของร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซ ได้กระจายกำลังกันเพื่อเก็บหลักฐานสำคัญในคดี ดังที่ว่า “เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนหนึ่งเดินวนว่ายอยู่ในห้อง คุยโทรศัพท์บ้าง จดบันทึกบ้าง คนหนึ่งนั่งโต๊ะทำงานของโซนิแยร์ กำลังก้มหน้าก้มหน้าพิมพ์เครื่องแล็ปท็อป เห็นได้ชัดว่าห้องทำงานส่วนตัวของท่านภัณฑารักษ์ได้กลายเป็นหน่วยบัญชาการชั่วคราวของเดเซเปเซในคืนนั้นแล้ว” ... “ตำรวจใช้ไฟฉายแสงสีตำรวจหารอยเลือดและหลักฐานทางนิติเวชอื่นๆ ในสถานที่เกิดอาชญากรรม” (หน้า 48)

นอกจากพิพิธภัณฑลุ่มพ์แล้ว คฤหาสน์ชาโดว์แบตต์ ของเซอร์ลีห์ ทิบบิง ก็เป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่เจ้าหน้าที่หน่วยตำรวจสอบสวนกลางเข้าไป

ตรวจสอบ เมื่อโรเบิร์ต แลงดอนและโซฟี เนอเวอหลบหนีการจับกุมของตำรวจโดยใช้รถบรรทุกกันกระสุนของธนาคารรับฝากทรัพย์สินแห่งซูริกเป็นพาหนะนั้น พวกเขาได้เดินทางมายังคฤหาสน์ชาโตว์แยตต์ของเซอร์ลีห์ ทิบบิง เนื่องจากเซอร์ลีห์ ทิบบิง เป็นนักประวัติศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องแม่รี่ แมกดาลีน เซอร์ลีห์ ทิบบิงจึงเป็นบุคคลที่เขาคาดหวังว่าจะช่วยไขปริศนารหัสลับนี้ได้สำเร็จ โดยไม่ทราบแน่ชัดแล้วว่าเซอร์ลีห์ ทิบบิงนี่เองคือบุคคลที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ฆาตกรรมฌาคส์ โซนิแยร์ และเหยื่ออีกสามราย

ขั้นตอนการตรวจสอบคฤหาสน์ชาโตว์แยตต์ เริ่มต้นขึ้นด้วยการเก็บหลักฐานบริเวณโดยรอบคฤหาสน์ชาโตว์แยตต์ ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า

ร้อยตำรวจโทกอลเบต์ยืนจ้องมองคฤหาสน์อันมโหฬารนั้นอยู่ลำพังตรงปากถนนทางเข้าบ้านของลีห์ ทิบบิง ช่วงโດດเดี่ยว มีดครีมี มีต้นไม้ขึ้นหนาที่บดบัง แกลเลต์มองนักสืบเจ็ดแปดคนของเขาที่กระจายกำลังไปตามความยาวของรั้วบ้านอย่างเงียบกริบ ในอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า คนของเขา ก็จะโอบล้อมบ้านนี้ไว้ได้ แลงดอนช่างเลือกที่หลบซ่อนตัวที่แสนจะเหมาะแก่การลอบโจมตีโดยคนของกอลเบต์เสียนี้ กระไร (หน้า 314)

จากการตรวจสอบและเฝ้าสังเกตการณ์อยู่บริเวณโดยรอบ คฤหาสน์ชาโตว์แยตต์ เจ้าหน้าที่ของหน่วยตำรวจสอบสวนกลาง พบว่ามีความผิดปกติคือมี “รถเอาดีส์ดำจอดซุกอยู่ในพุ่มไม้เตี้ยๆ เกือบจะมองไม่เห็น เป็นรถที่มีป้ายว่ารถเช่ากอลเบต์แต่ละหน้าหม้อรถดู ยังอุ่นอยู่เลย ออกจะร้อนด้วยซ้ำ”(หน้า 316) ขณะที่เขาก็เห็นรถบรรทุกกันกระสุนของธนาคารรับฝากทรัพย์สินแห่งซูริก ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นรถที่โรเบิร์ต แลงดอน และ โซฟี เนอเวอ ใช้เป็นพาหนะในการหลบหนีจอดอยู่ภายในคฤหาสน์ด้วยนั้น เขาก็สันนิษฐานว่าบุคคลที่ขับรถเอาดีส์ดำมาจอดไว้นั้น

อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมฌาคส์ โชนิแอร์ และเป็นผู้ที่ตกอยู่ในสถานะผู้ต้องสงสัยโรเบิร์ต แลงดอน และโซฟี เนอเวอ เช่นกัน เขาจึงได้ตรวจสอบลายนิ้วมือและร่องรอยต่างๆ ภายในรถคันดังกล่าว และส่งข้อมูลไปตรวจสอบยัง “อินเทอร์ปอล” ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางเพื่อตรวจสอบหลักฐานลายนิ้วมือภายในรถตลอดจนหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับรถคันนั้น

จากการตรวจสอบภายในคฤหาสน์ชาโตว์แยตต์โดยละเอียด พบรูกระสุนปืนในห้องหนึ่งของคฤหาสน์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการยิงต่อสู้กันจริง ดังที่ว่า “กอลเยต์ก็รู้สึกดีใจอยู่บ้างที่เปเตแอสพบรูกระสุนปืนบนพื้นห้อง ซึ่งอย่างน้อยก็เป็นหลักฐานยืนยันคำกล่าวอ้างของกอลเยต์ที่ว่ามีการยิงเกิดขึ้นจริง” (หน้า 344) และรถยนต์ที่กลุ่มผู้ต้องสงสัยใช้เป็นพาหนะเพื่อหลบหนีนั้น เป็นรถยนต์เรนจโรเวอร์ที่สามารถขับเคลื่อนได้ดีในเส้นทางที่คดเคี้ยวสูงชัน ทำให้กลุ่มผู้ต้องหามีความสามารถหลบหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่ตำรวจไปได้ นอกจากนี้ยังพบหลักฐานที่เชื่อมโยงได้ว่า เซอร์ลีห์ ทิปบิง เป็นผู้ที่หมกมุ่นเกี่ยวกับการเปิดเผยตำนานเรื่องแมรี แมกดาลีน ซึ่งผู้ศรัทธาในศาสนาดั้งเดิมเชื่อว่าเป็นพระชายาของพระเยซู

หน่วยพิสูจน์หลักฐานยังพบหลักฐานที่เชื่อมโยงกับการศึกษาค้นคว้าเรื่องกลุ่มเดอะไพรเออร์ออฟโซออนและพฤติกรรมของพวกเขาอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย ดังที่บรรยายว่า “กอลเยต์หยิบถุงหลักฐานถุงที่สองมาดู มองผ่านพลาสติกใสเข้าไป เขาเห็นภาพถ่ายอาบมันขนาดใหญ่ที่ดูเหมือนจะเป็นภาพของเอกสารเก่าๆ ตรงหัวเรื่องข้างบนอ่านได้ว่า เลส์โดสสิเยส์เชอเกรส์-หมายเลข 4° Im¹ 249” (หน้า 378) ซึ่งเซอร์ลีห์ ทิปบิง ดิดไว้ทั่วคฤหาสน์ของเขา เห็นได้ตอนที่ตำรวจหน่วยพิสูจน์หลักฐานตอบร้อยตำรวจโทกอลเยต์ว่า “ยังนึกไม่ออกเหมือนกัน เขามีสำเนาถ่ายไว้เต็มบ้านเลย ผมก็เลยเก็บมาใบหนึ่ง” (หน้า 378) นอกจากนี้ ยังพบบัญชีรายชื่อผู้นำของกลุ่มเดอะไพรเออร์ออฟโซออนอีกด้วย

การเข้าตรวจสอบพื้นที่ในคฤหาสน์ชาโตว์แยตต์ เป็นไปตามขั้นตอนการเข้าตรวจค้นตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ นับตั้งแต่การเก็บข้อมูลหลักฐานโดยรอบพื้นที่ทั้งภายนอกและภายในคฤหาสน์ มีการเก็บหลักฐานร่องรอยต่างๆ ในพื้นที่

และวัตถุประสงค์ต้องสงสัย ไม่ว่าจะเป็นการตรวจรอยกระสุน การตรวจสอบลายนิ้วมือที่ปรากฏภายในศพ ศพในคดีอาชญากรรม การตรวจรอยคราบเลือดที่พบในที่เกิดเหตุและบนเข็มขัดซีซีลีซ โดยส่งหลักฐานเหล่านี้ไปตรวจสอบตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ จนสามารถยืนยันตัวบุคคลที่เข้ามารวมตัวกันอยู่ในคดีอาชญากรรมได้ ซึ่งหลักฐานเหล่านี้ประกอบกับการตรวจพบหลักฐานการติดตั้งอุปกรณ์ดักฟังการสนทนาของเหยื่อทุกคน องค์การโอปัสเดอซึ่งเป็นคู่ขัดแย้งของเหยื่อ ตลอดจนการทำงานของฝ่ายความมั่นคงและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็เป็นหลักฐานที่หนักแน่นในการยืนยันความผิดของ เซอร์ลีห์ ทีบิง ได้เป็นอย่างดี

2. การหาสาเหตุการเสียชีวิตจากศพ

การหาสาเหตุการเสียชีวิตจากศพคือการชันสูตรพลิกศพ หมายถึงการตรวจพิสูจน์ศพ เพื่อให้ทราบว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใดสาเหตุ และพฤติการณ์ที่ตาย ทศนะ สุวรรณจุฑะ (2531, หน้า 199-200) ได้ให้ความหมายไว้อย่างละเอียดว่า การชันสูตรพลิกศพคือการตรวจศพยังสถานที่พบศพ หรือตรวจศพยังสถานที่ตรวจศพก็ได้ เป็นเรื่องที่แพทย์และพนักงานสอบสวนตลอดจนญาติที่เกี่ยวข้องจะต้องทราบ เพื่อจะได้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือในกรณีการตายที่เป็นปัญหาในทางคดีเพื่อจะได้ร้องเรียนและหลักฐานรวดเร็วเพื่อนำความยุติธรรมสู่ญาติมิตรผู้ตายและประชาชน ทั้งยังหาสาเหตุว่าการตายเกิดจากอะไร เกิดจากพยาธิสภาพใหม่หรือเก่าหรือทั้งสองอย่าง

ในนวนิยายเรื่องกาหลมหรทิก บรรยายเหตุการณ์ตอนนีว

ผู้อธิบาย (พ.ต.ท. เวทวงศ์) ยังจำได้ถึงสิ่งที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายชันสูตรพลิกศพและคุณหมอที่ปรึกษาให้ไว้ตรงกันว่าในกรณีของศพที่ถูกบีบคอตาย นอกจากการสังเกตขั้นต้นง่าย ๆ ดังกล่าวแล้วจะพบว่าพยาธิสภาพส่วนใหญ่ได้แก่ ใบหน้าศพมีสีคล้ำ ปรากฏจุดเลือดออก หรือเลือดออกในตาขาว มีเลือดออกในเนื้อเยื่อลำคอ และกว่าร้อยละเก้าสิบ กระดูกกล่องเสียงจะหัก ขณะที่ศพจมน้ำทั่วไป ปฏิกริยาของผู้จมน้ำเริ่มจากกลืนหายใจ เพราะกลัวสำลักจนสุดลม จากนั้นร่างกายตอบสนองด้วยการหายใจเองโดยอัตโนมัติในปอดและกระเพาะของศพจึงเต็มไปด้วยน้ำ โคลน เศษหญ้า และสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ ก่อนสมองจะขาดอากาศลงไปเรื่อยๆ จนถึงจุดเสียชีวิต อย่างไรก็ตามก็มีกรณีพิเศษอยู่ร้อยละสิบถึงสิบห้า ที่ผู้ตายเกิดปฏิกริยาผ่านเส้นประสาทเวกัส กล้ามเนื้อกล่องเสียงจะเกร็งบีบเข้าหากันแน่น เพื่อป้องกันสิ่งแปลกปลอมหลุดเข้าหลอดลม อาจพบน้ำเมือกและน้ำเป็นฟองจากในปอด หลั่งออกมาด้วย เรียกว่า ดรายดราวนิ่ง (dry drowning) ในกลุ่มนี้จะไม่พบโคลนหรือสิ่งแปลกปลอมใดๆ ในปอดและหลอดลมเลย... (หน้า 50-51)

ข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการชันสูตรพลิกศพในข้อความข้างต้นตรงกับแนวการชันสูตรศพที่ตกน้ำเสียชีวิต ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลในเว็บไซต์ว่า

การจมน้ำตาย หมายถึง การที่ร่างกายลงไปอยู่ในน้ำและรวมถึงของเหลวอื่นด้วย น้ำลึกเพียงครึ่งฟุตก็สามารถทำให้จมน้ำตายได้ขึ้นอยู่กับสภาพของร่างกาย เช่น เมาหมดสติ เป็นลมชัก หรือ เด็กเล็ก เป็นต้น กลไกในการตายของการจมน้ำคือสมองขาดออกซิเจนจนถึงแก่ความตาย จากการทดลองในปี 1950 พบว่า การตายเกิดจากการ มีอิเล็กโทรไลต์ในร่างกายผิดปกติ (Electrolyte

Disturbances) ร่วมกับ/หรือหัวใจเต้นผิดปกติจากน้ำจำนวนมากเข้าไปในร่างกาย โดยทางปอด ในปัจจุบัน เชื่อว่าเกิดจากการมีออกซิเจนในเลือดต่ำเป็นสาเหตุให้สมองขาดออกซิเจน

ปฏิกิริยาของร่างกายในการจมน้ำคือบุคคลนั้นจะพยายามกลืนหายใจ เพราะกลัว สำลักน้ำ จนกระทั่งออกซิเจนในเส้นเลือดแดงถูกใช้ไปจนถึงระดับที่ต่ำ และคาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดต่ำมีมากขึ้นถึงระดับหนึ่ง บุคคลนั้นจะหายใจเองโดยอัตโนมัติ ซึ่งน้ำรวมทั้งสิ่งอื่นๆ ที่อยู่ในน้ำก็จะเข้าไปในปอดในตอนนั้น และส่วนมากจะเข้าไปในกระเพาะอาหารด้วย และในขณะเดียวกัน บางคนจะเกิดการอาเจียนและสำลักอาหารในระหว่างนี้ด้วยและการหายใจในลักษณะนี้ จะเกิดต่อไปอีกหลายนาที จนกว่าการหายใจจะหยุด สมองจะขาดอากาศไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงจุดที่ทำให้ตาย

ในบางคน (ประมาณ 10-15%) อาจจะมีการเกร็งของกล้ามเนื้อกล่องเสียง ซึ่งเป็นปฏิกิริยาผ่านเส้นประสาทเวกัส (Vagus Nerve) โดยกล้ามเนื้อกล่องเสียงจะเกร็งบีบ เข้าหากันแน่น ป้องกันไม่ให้สิ่งใดเข้าไปในหลอดลม และยังอาจจะมีน้ำเมือกและน้ำเป็นฟองจากภายในปอดออกมาด้วย ซึ่งเรียกว่า dry drowning ในการผ่าศพจะไม่พบโคลนในหลอดลมหรือไคอะตอม ในปอดเป็นเม็ดขาว

กล่าวได้ว่า ผู้เขียนเรื่องกาหลมหรทีกได้ข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์จากการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต

ดังรายละเอียดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนค้นคว้าข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่การชันสูตรพลิกศพที่ให้ความรู้ด้านนิติเวชศาสตร์ในส่วน of ห้องปฏิบัติการ เพียงแต่ในนวนิยายเรื่องกาหลมหรทีกใช้วิธีการสรุปผลตรวจในห้องแล็บ แล้วถ่ายทอดเป็นการแจ้งผลให้หัวหน้าสืบสวนสอบสวนทราบข้อมูลที่ได้จากห้องปฏิบัติการ เพื่อให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไปได้อย่างกระชับรวดเร็ว

ส่วนเรื่องรหัสลับดาวิชนี ร้อยตำรวจเอกเบซุ ฟาซ ตัวละครสำคัญซึ่งเป็นตำรวจเจ้าของคดีฆาตกรรม ได้นำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการตรวจสอบ

สาเหตุการเสียชีวิตของฌาคส์ โซนิแยร์ หลังจากตำรวจได้ตรวจสอบสภาพทั่วไปของศพ ตำรวจก็พบว่า ฌาคส์ โซนิแยร์ เสียชีวิตจากการถูกยิง และสภาพร่างกายของศพถูกจัดวางอย่างตั้งใจให้มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์รูปภาพพร้อมข้อความที่ถูกเขียนขึ้นด้วยลายมือของเขา ซึ่งร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซเชื่อว่าหลักฐานการเสียชีวิตทั้งสองประการในศพของฌาคส์ โซนิแยร์นั้น จะเป็นหลักฐานสำคัญที่นำไปสู่การคลี่คลายความจริงเกี่ยวกับการที่ฌาคส์ โซนิแยร์ถูกฆาตกรรมได้

ร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซ ได้ส่งภาพถ่ายสภาพศพที่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์รูปภาพและข้อความไปยังหน่วยถอดรหัสของหน่วยตำรวจสอบสวนกลาง เพื่อค้นหาความหมายเชิงสัญลักษณ์ การส่งหลักฐานจากศพที่พบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์ในเชิงลึกเป็นกระบวนการสำคัญหนึ่งในการค้นหาสาเหตุการเสียชีวิตจากศพตามหลักนิติวิทยาศาสตร์

ตำรวจพบศพของฌาคส์ โซนิแยร์อยู่หลังประตูลูกกรงนิรภัย ซึ่งกั้นระหว่างฆาตกรกับเหยื่อทำให้ร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซสันนิษฐานว่า ฆาตกรยิงฌาคส์ โซนิแยร์ในระยะไกลโดยยิงผ่านลูกกรงเข้ามา ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานการพบเศษเขม่าดินปืนที่บริเวณลูกกรงดังกล่าว นอกจากนี้จากการตรวจสอบลักษณะบาดแผลถูกยิงที่พบในศพ ก็ยังมีลักษณะสนับสนุนข้อสันนิษฐานของร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซ คือมีลักษณะเป็นจุดบาดแผลที่มีเลือดออกน้อย ดังที่บรรยายว่า *“ตรงใต้กระดูกหน้าอกของโซนิแยร์มีรอยเลือดตรงจุดที่กระสุนปืนยิงทะลุผิวเนื้อของเขา เป็นบาดแผลที่เลือดออกน้อยจนน่าประหลาดใจ ทั้งไว้เพียงแฉ่งเลือดสีดำนิดๆ”* (หน้า 44) ซึ่งลักษณะของบาดแผลดังกล่าวนั้นเป็นลักษณะที่เกิดจากการถูกยิงในระยะไกล นอกจากร้อยตำรวจเอกเบซู ฟาซ จะตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับรอยบาดแผลบนตัวศพ วิถีกระสุน และเขม่าดินปืนที่พบในที่เกิดเหตุตามหลักนิติวิทยาศาสตร์แล้ว เขายังตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับอาการของฌาคส์ โซนิแยร์ก่อนเสียชีวิต ตามหลักนิติวิทยาศาสตร์อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการตั้งข้อสังเกตของเขาความว่า *“คุณโซนิแยร์เจ็บปวดทรมานจากลูกปืนที่ยิงเข้าที่ท้อง เขาค่อยๆ ตาย*

น่าจะใช้เวลาราวๆ สิบห้าหรือยี่สิบนาที เขาเป็นคนที่พละกำลังแข็งแกร่งอย่างเห็นได้ชัด” (หน้า 43)

หลักฐานสำคัญที่พบนอกจากภาพสัญลักษณ์ที่ฌาคส์ โซนิแยร์ตั้งใจทำขึ้นเพื่อสร้างเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสียชีวิตของเขาแล้ว “เลือด” ที่ ฌาคส์ โซนิแยร์ใช้แทนหมึกในการเขียนภาพวาดบนร่างกายของเขาก็เป็นอีกหนึ่งหลักฐานสำคัญที่ตำรวจจะนำไปใช้ในคดีได้ ดังที่ว่า “ฟาชเรียบไปครู่ ที่จริงผมเชื่อว่า เขาใช้เลือด เพราะเห็นว่าตำรวจจะแกะรอยตามกระบวนการนิติเวชได้” (หน้า 48)

จากการที่ได้วิเคราะห์การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในนวนิยายทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าทั้งสองเรื่องมีกลวิธีการนำความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ ได้แก่ กระบวนการตรวจสอบที่เกิดเหตุในเรื่องรหัสลับดาวินชีจะให้ความสำคัญกับการตรวจสอบวัตถุหรือบริเวณที่เกิดเหตุ ก่อนข้างละเอียดมากกว่าเรื่องกาหลมหรทึก

ในนวนิยายทั้งสองเรื่องได้ใช้ความรู้ด้านการไต่สวน สอบสวนพยาน เพื่อประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมปรากฏชัดในเรื่องกาหลมหรทึก และการใช้นิติจิตวิทยาศาสตร์มาศึกษาแรงจูงใจในการก่อคดี กล่าวได้ว่าเรื่องรหัสลับดาวินชีสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและความสมจริงได้มากกว่าเรื่องกาหลมหรทึกอย่างเห็นได้ชัด

จากที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปนิติวิทยาศาสตร์ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างเป็นตารางดังนี้

นิติวิทยาศาสตร์	กาหลมหรทึก	รหัสลับดาวินชี
1. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ	1.บ้านของเด็กหญิงวาดบริเวณวัดระฆัง วัดหลัง 2.วัดประยุรวงศาสดาพระมหาสุชีพ 3.คลองโอ่งอ่าง คดีของนายลูสะพานภานุพันธ์	1.การตรวจสอบสถานที่เกิดฆาตกรรมในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ มีการปิดล้อมพื้นที่ของการฆาตกรรม 2.การตรวจสอบตัวหนังสือที่เป็นรหัสลับของเหยื่อบนพื้นในที่เกิดเหตุ

	4.ร้านขนมเนืองนวล บริเวณวัดม หรรณพาราม คดีหั่นศพนายผดุง ศักดิ์ 5.บ้านของยายอร บางกอกใหญ่ คดีนายอำถูกจับแขวนคอตาย	3.การตรวจหาคราบเลือดที่ ปรากฏในบริเวณรูปภาพใกล้จุด ที่เกิดเหตุ 4.การตรวจสอบพื้นที่ในคดีหาสน์ ชาโตวีแยตต์ ของ เซอร์ลีห์ ทึบบิง 5.วิเคราะห์พื้นที่สนามบินบิกกิน ฮิลล์ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุที่ ได้รับการประสานงานมาจาก หน่วยตำรวจสอบสวนกลาง ฝรั่งเศส
2. การหาสาเหตุ การเสียชีวิตจาก ศพ	1.เด็กหญิงวาดถูกหีนลับมีดทุบ จนกระโหลกศีรษะแตก ก่อนหน้า นั้นถูกวางยานอนหลับชนิด รุนแรงและถูกหมอนกดจนขาด อากาศหายใจ 2.คดีนายลูกต่น้ำตาย เดิมนาย เต็งมาสารภาพว่าเป็นคนฆ่านาย ลู แต่เมื่อชันสูตรแล้วพบว่า ไม่ใช่ คดีฆาตกรรม แต่เป็นอุบัติเหตุ นายลูจมน้ำเสียชีวิต 3.พระมหาสุชีพได้รับยาสลบ ประเภทอีเทอร์ แต่ไม่ถูกทำให้ เสียชีวิต 4.นายผดุงศักดิ์เป็นการฆ่าหั่น ศพและเผามาจากที่อื่น แล้วนำ ชิ้นส่วนมาไว้ที่ร้านขนมเนืองนวล	ตำรวจพบว่า ฌาคส์ โซนิแยร์ เสียชีวิตจากการถูกยิง และสภาพ ร่างกายของศพถูกจัดวางอย่าง ตั้งใจให้มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ รูปภาพพร้อมข้อความที่ถูกเขียน จากเลือดด้วยลายมือของเขาเอง
3. การไต่สวนการ ตาย	1.การสอบสวนนางเรือนผู้เป็นแม่ ของเด็กหญิงวาด	ในเรื่องตำรวจได้สอบสวน โรเบิร์ต แลงดอน ด้วยมีนัดกับ

	2.คดีของนายลู ตำรวจสอบสวน นายเต็งผู้มาสารภาพว่าเป็นคนร้าย แต่ในที่สุดก็พบความจริงว่านายเต็งให้การเท็จเพื่อหนีจากการถูกมาเฟียตามล่าเอาชีวิต 3.คดีของนายอ่ำ การให้ปากคำของยายอรเกี่ยวกับหน้าตาของคนร้าย ทำให้รู้ว่ายายอรไม่ได้ตาบอดดังที่ทุกคนเข้าใจ ยายอรจึงช่วยให้ตำรวจสังเกตภาพของคนร้ายและรู้ตัวผู้กระทำความผิด	ผู้ตาย และมีชื่อของเขาปรากฏอยู่ในลายมือของเหยื่อที่เสียชีวิต
4.การหาแรงจูงใจให้ก่อคดีฆาตกรรม	ตำรวจได้ประมวลจากรอยสักที่ปรากฏเป็นคำ 5 คำ บนร่างของเหยื่อทั้งห้าคนแล้ว ทำให้รู้ได้ว่าคำทั้งหมดเป็น “กลโคลง” ที่นำไปสู่โคลงอีกบทที่เฉลยว่าแรงจูงใจของฆาตกรรมต่อเนื่องมาจากความแค้นของพระนอนิจที่มีต่อพระเพ็ญ และตั้งใจที่จะป้ายความผิดให้นายแพทย์เดชเป็นผู้บังการนายกล้าให้กระทำความผิด	สาเหตุที่ฆาตคัส โซนิแยร์ และเซเนโซซ์ทั้งสามคนถูกฆ่าตายนั้น เป็นเพราะทรยศต่อองค์กร เขาจะเผยแพร่ความจริงเกี่ยวกับเกรลและแมรี แมกดาลีน เป็นการกระทำผิดบาปและให้อภัยไม่ได้ เซอร์ลีห์ ทิบบิง จึงต้องการลงโทษหรือแก้แค้นคนเหล่านี้ รวมถึงต้องการทำสิ่งที่ถูกต้องตามความเชื่อของเขา เขาจึงไม่รู้สึกละอายที่ได้ฆ่าฆาตคัส โซนิแยร์ และเซเนโซซ์ทั้งสามคน

ตารางข้างต้นนี้ ทำให้เห็นว่า มีรายละเอียดการใช้นิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน โดยเฉพาะการอธิบายที่ชวนให้เข้าใจถึงแรงจูงใจในการก่อเหตุฆาตกรรม อีกประการหนึ่ง เหตุฆาตกรรมที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ ยังเกิดขึ้นห่างกันถึง 60 ปี กล่าวคือในนวนิยายเรื่องรหัสลับดา วินชีเป็นเหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นร่วมสมัยกับระยะเวลาที่ประพันธ์ ในปีพ.ศ. 2546 ในขณะที่เหตุการณ์ในเรื่องกาหลมหรทึกเกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2486 และยังเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติอีกด้วย การสืบสวนสอบสวนจึงอาจมีข้อพิสูจน์ที่ไม่ละเอียดอย่างที่ควรจะเป็น และไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยการตรวจสอบ หามูลเหตุของการฆาตกรรมได้เหมือนอย่างในปัจจุบัน ความห่างของระยะเวลาที่ปรากฏในเรื่องและสถานการณ์สงครามจึงมีส่วนสำคัญต่อการใช้นิติวิทยาศาสตร์ พิสูจน์หาความจริงในนวนิยายเรื่องกาหลมหรทึกอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นว่า การใช้ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อหาสาเหตุการตายหรือการชันสูตรศพในนวนิยายทั้งสองเรื่องมีการแจกแจงรายละเอียดให้เห็นจริง โดยเฉพาะในเรื่องรหัสลับดาวินชีมีความสมจริงมากกว่า และก่อให้เกิดความคลางแคลงใจในความเชื่อทางคริสต์ศาสนา รหัสลับดาวินชีจึงได้รับการเผยแพร่ไปในวงกว้าง อีกทั้งได้รับความนิยมจนสร้างเป็นภาพยนตร์สร้างชื่อเสียงอย่างแพร่หลาย ส่วนกาหลมหรทึกได้นำกลโคลงในวรรณคดีไทยมาสร้างสรรค์เป็น“รหัสลับ” ให้ตำรวจขบคิดและไขปริศนาได้ อาจขาดความน่าเชื่อถือ และความสมจริงตรงที่ให้ผู้ช่วยนักสืบคือคนร้ายตัวจริง และหักมุมในตอนท้ายที่กระบวนการวิสามัญฆาตกรรมคนร้ายเกิดขึ้นอย่างด่วนสรุป และไม่ได้มีการกล่าวถึงการตายของพระเฟื่องอย่างละเอียด อีกทั้งการทำหน้าที่อย่างไม่ถูกต้องด้วยการวิสามัญฆาตกรรมตามกฎหมายของนายตำรวจ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีเหตุผลของการฆาตกรรมที่ยังไม่เข้มข้นพอจะเชื่อได้อย่างสนิทใจนอกจากความสนุกสนานเพียงสถานเดียว

รายการอ้างอิง

- แดน บราวน์ (2559) รหัสลับดาวินชี (อรรถ สุวรรณโกมล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : แพรวสำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทัศนะ สุวรรณจุฑะ, บรรณาธิการ. (2531) นิติเวชศาสตร์ (*Forensic medicine*). กรุงเทพฯ: ภัคดีการพิมพ์.
- ธงชัย แซ่เจี่ย. (2560). การศึกษาเปรียบเทียบบันทึกคดีสืบสวนสอบสวนเรื่อง เทวากับชาตาน ของแดน บราวน์ กับบันทึกคดีสืบสวนสอบสวนไทยเรื่อง กาหลมหรทึก. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ครั้งที่ 5 วันที่ 31 สิงหาคม - 1 กันยายน 2560.
- ปรাপต์ (2557) กาหลมหรทึก พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พรทิพย์ โจนสุนันท์. (2544). การชันสูตรศพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- เมฆ รอบรู้. (2550). การศึกษานวนิยายแปลเรื่อง รหัสลับดาวินชี ของอรรถ สุวรรณโกมล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรสม สุทธิสาคร (บรรณาธิการ). (2553). เรื่องเล่าจากมิดหมอ. กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ.

Received: May 5, 2020

Revised: August 10, 2020

Accepted: August 19, 2020

**การใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความรู้
ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย
กรณีศึกษา : นักศึกษาแลกเปลี่ยนสาขาภาษาไทยจาก
Yunnan Normal University and Business School**

ชิดธิณัฐ คอมแพงจันทร์*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาความรู้ด้านวรรณคดีไทยและวรรณกรรมไทยให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนสาขาภาษาไทยจาก Yunnan Normal University and Business School 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนวรรณคดีไทยด้วยการใช้บทบาทสมมติ โดยวรรณคดีและวรรณกรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนคือ เวนิสวานิช และ ลอดลายมังกร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยด้วยบทบาทสมมติ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบบันทึกความรู้จากการชมเพื่อนแสดงบทบาทสมมติ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทยด้วยบทบาทสมมติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ภายหลังการเรียนรายวิชา

* อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ ภาควิชาภาษาและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ติดต่อได้ที่: chidthinut_tang@hotmail.com

วรรณคดีไทยเรื่องเวนิสวานิช และวรรณกรรมไทยเรื่องลอยดล่ายมังกร สูงกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจในวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติในระดับมาก

คำสำคัญ: บทบาทสมมติ; การสอนวรรณคดีไทย; วรรณคดีไทย;
การสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ

Role Play for Thai Literature Knowledge Development for Exchange Students in Thai Language Program from Yunnan Normal University and Business School.

Chidthinut Khomphangchan *

Abstract

Objectives of this research are 1) to study the effective of role play for Thai literature knowledge development for exchange students in Thai language program from Yunnan normal university and business school. 2) to study satisfaction of student toward role play. Thai literatures in this research are the merchant of venice and Lodlaimangkorn. The plan of Thai literature knowledge development by role play, pre-test and post-test and recording paper as tools of this research. This research found that the post test score both the merchant of venice and Lodlaimangkorn are higher than pre test in statistics significant .05. The satisfaction of study Thai literature by role play is high level.

* Lecturer in Thai for Business Communication program, Languages and Creative Communication Department, International College, Chiang Mai Rajabhat University, e-mail: chidthinut_tang@hotmail.com

Keywords: Role Play; Teaching of Thai Literature; Thai Literature; Thai Language Teaching for Foreigner

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบัน การศึกษาภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจะทำให้มีโอกาสในการทำงานมากขึ้น คนจึงนิยมเรียนภาษาต่างประเทศกันมากขึ้น สำหรับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการของประเทศไทย ในปัจจุบันชาวต่างชาตินิยมเรียนภาษาไทยเป็นอย่างมาก โดยมีการเปิดสอนภาษาไทยทั้งตามสถาบันสอนภาษา มหาวิทยาลัยในประเทศไทย รวมไปถึงมีการเปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทยที่ต่างประเทศในประเทศต่าง ๆ เช่น อังกฤษ สิงคโปร์ เกาหลี และจีน เป็นต้น

ปัจจุบันชาวจีนนิยมเรียนภาษาไทยมากขึ้น ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ชอบสถานที่ท่องเที่ยว ชอบอาหารไทย และสามารถเพิ่มโอกาสในการทำงานให้แก่ตนเองได้ในอนาคต โดยการเรียนภาษาไทยในประเทศจีนนี้มีการเปิดเป็นสาขาวิชาอย่างจริงจังในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยมีมหาวิทยาลัยเหล่านั้นจะเพิ่มพูนทักษะภาษาไทยให้แก่นักศึกษาด้วยการส่งนักศึกษามาแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทย โดยวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ก็ได้รับนักศึกษาจาก Yunnan University and Business School เข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนด้วย

การเรียนภาษาไทยนั้นนอกจากการเรียนหลักภาษา และทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน แล้ว นักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้รายวิชาวรรณคดีไทยด้วย เพื่อให้รู้จักวรรณคดีไทยที่เป็นเรื่องเอกของไทย เข้าใจลักษณะการใช้ภาษาไทย รวมไปถึงเข้าใจวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมไทย สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี โดยวรรณคดีและวรรณกรรมไทยที่นักศึกษาแลกเปลี่ยนได้เรียนนั้นมีทั้งประเภทร้อยแก้ว ร้อยกรอง วรรณคดีมรดก และวรรณกรรมปัจจุบัน

ละครพูดเรื่องเวนิสวานิช เป็นบทพระราชนิพนธ์แปลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นบทละครพูดที่แปลด้วยบทร้อยกรอง เรื่องนี้เป็น

วรรณกรรมที่มีฉากรักอันโดดเด่น และมีตัวละครเด่นคือ ไซลิ้ง สาเหตุที่เลือกเรื่องนี้เพราะต้องการให้นักศึกษารู้จักและคุ้นเคยกับวรรณกรรมแบบร้อยกรอง และให้นักศึกษารู้จักวรรณกรรมไทยที่มีที่มาจากต่างประเทศด้วย

นวนิยายเรื่องลอดลายมังกรเป็นนวนิยายที่แต่งโดย ประภัสสร เสวิกุล ตัวละครหลักเป็นชาวจีนที่มาทำธุรกิจในประเทศไทย โดยธุรกิจของตัวละครหลักอย่าง “เหลียง” มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว ผู้วิจัยเลือกเรื่องนี้เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนจีนในประเทศไทย ซึ่งนักศึกษาที่เป็นชาวจีนจะสามารถเชื่อมโยงแนวคิด และวิถีชีวิตได้ง่ายขึ้น

รายวิชาวรรณคดีและวรรณกรรมไทยเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากและมีรายละเอียดค่อนข้างมาก หากสอนด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนการสอนแบบบทบาทสมมติ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวละคร เนื้อเรื่อง และได้ข้อคิดอันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถนำความรู้ความเข้าใจในรายวิชาวรรณคดีและวรรณกรรมไทยไปใช้ต่อยอดในการทำงานหรือการศึกษาต่อได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความรู้ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมไทยให้แก่ นักศึกษา แลกเปลี่ยนจาก Yunnan Normal University and Business School
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยด้วยวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติ

3. ประโยชน์ของงานวิจัย

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านวรรณคดีไทยให้กับนักศึกษาแลกเปลี่ยนจาก Yunnan Normal University and Business School
2. เพื่อนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในระดับสูง

4. ขอบเขตในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาแลกเปลี่ยนสาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จาก Yunnan Normal University and Business School จำนวน 10 คน ศึกษา การใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย ในเดือนมกราคม - มิถุนายน 2561

5. สมมติฐานการวิจัย

1. เมื่อใช้บทบาทสมมติในการสอนแล้ว นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวรรณคดีไทยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน
2. เมื่อใช้บทบาทสมมติในการสอนแล้ว นักศึกษามีความพึงพอใจในการสอนรายวิชาวรรณคดีไทยด้วยบทบาทสมมติ

6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

6.1 การสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ

ในยุคแรก การเรียนภาษาไทยของชาวต่างชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเผยแผ่ศาสนา มากกว่าวัตถุประสงค์อื่น จากหลักฐานที่ปรากฏขึ้นในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระที่ห้ามเผยแผ่ศาสนาคริสต์ด้วยภาษาไทย และในสมัยรัชกาลที่ 2 ที่มีมิชชันนารีเข้ามาเรียนภาษาไทยอย่างจริงจังเพื่อเผยแผ่ศาสนา (อัมพร พงษ์ธา, 2518, น.4)

ยุคสมัยต่อมา เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ปัจจัยทางด้านการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจ เป็นตัวขับเคลื่อนโลก ทำให้เกิดการเรียนภาษาไทยอย่างจริงจังมากขึ้น โดยในช่วงแรกจะเน้นไปทางด้านการทหารและจิตวิทยา เนื่องจากการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกา ทำให้มีการเปิดสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา และเมื่อเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของชาติตะวันตก โดยบริษัทต่างๆทางซีกโลกตะวันตกได้ขยายฐานการลงทุนมาที่ประเทศไทยและเพื่อให้เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่เป็นเป้าหมายในการขยายการลงทุนอย่างประเทศไทย การเรียนรู้ภาษาไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นจึงเกิดการกระตุ้นให้ผู้บริหารระดับสูง ที่จะมาดำรงตำแหน่งในประเทศไทยนั้นศึกษาภาษาไทยด้วย

ต่อมาเศรษฐกิจฝั่งเอเชียมีความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะประเทศจีน ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้สามารถสื่อสารกับคนไทยได้ และสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นจุดเริ่มต้นให้ประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะจีนเปิดการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการใช้ภาษาไทย (สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์, 2548) นอกจากประเทศ

เพื่อนบ้านอย่างจีนแล้ว ประเทศไทยก็มีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติเช่นกัน โดยสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ทั้งหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตรระยะสั้น รวมถึงมีการรับนักศึกษาแลกเปลี่ยนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาไทยอีกด้วย (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560)

6.2 บทบาทสมมติ

บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้จากกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี (เยาวพา เดชะคุปต์, 2518) ทิศนา ขัมมณี (2522) กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติ และบทบาทสมมติขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ ส่วนสุจริต เพียรชอบ (2524) กล่าวว่า บทบาทสมมติคือเทคนิคการแสดงที่ผู้แสดงพยายามแสดงบทบาทให้เหมาะสมตรงกับสภาพความเป็นจริงตามที่ตนเองได้รับมอบหมายให้แสดง และเสริมศรี ไชยศร (2539) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบทบาทสมมติว่าเป็นการแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่เลือกขึ้น สถานการณ์นั้น เป็นสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มุ่งส่งเสริมให้เข้าใจในทัศนคติต่างๆ ในความรู้สึกและในสถานการณ์ของผู้ที่ตนสวมอยู่จากบทบาทสมมติ คาดว่าจะเกิดความเข้าใจได้ลึกซึ้งมากกว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นการแสดงในช่วงระยะเวลาสั้นๆ มักเป็นการแสดงอย่างฉับพลันก็ได้ไม่ต้องเตรียมตัวล่วงหน้าเพื่อชักซ้อมเหมือนการแสดงละครทั่วไป บางทีถ้าเป็นกรณีย่างๆ ก็ไม่ต้องบอกบทมากนัก บอกเพียงแต่ลักษณะทั่วไปแล้วปล่อยให้ผู้เรียนแสดงอารมณ์คำพูดเอง

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมในการช่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ โดยตัวผู้เรียนจะแสดงบทบาทให้ตรงกับความเป็นจริงในเรื่องที่มอบหมายให้แสดง

6.3 การสอนวรรณคดีไทย

การสอนวรรณคดี มีจุดมุ่งหมายหลายอย่าง โดยมีนักวิชาการทางด้านวรรณคดี ให้แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสอนวรรณคดีไว้ ดังนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิราชประสงค์ประพันธ์ (2504) ทรงมีมติพจน์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีว่า การสอนวรรณคดีมีจุดมุ่งหมายหลายประการ ทั้งความบันเทิง ให้ความรู้ เป็นประโยชน์ทางวัฒนธรรม เนื่องจากวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และให้รู้จักชีวิตจิตใจของเพื่อนมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น

สมพร มั่นตะสูตร (2526) ได้กล่าว ถึงจุดประสงค์ในการเรียนการสอนวรรณคดีว่า 1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวรรณคดีและซาบซึ้งคุณค่าของวรรณคดีในฐานะที่เป็นมรดกที่สำคัญยิ่งของชาติ 2) เพื่อศึกษาสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ขนบประเพณีต่างๆ และสภาพทั่วไปของสังคมจากวรรณคดี 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านวรรณคดีในลักษณะต่างๆ 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการพิจารณาหนังสือ 5) เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าแก้ปัญหา 6) เพื่อให้เกิดความบันเทิงใจ 7) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำคติข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในข้อเท็จจริงได้อย่างเหมาะสม 8) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่เจตนา นาควัชระ (2532) กล่าวถึงความสำคัญของวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา สรุปได้ว่าการศึกษาวรรณคดีเป็นรากฐานในการสร้างไว้ซึ่งชีวิตมหาวิทยาลัยที่เพียบพร้อมด้วยภูมิปัญญาและจริยธรรม วรรณคดีศึกษาเป็นระบบที่เอื้อต่อความต้องการ และความปรารถนาของมนุษย์ยุคใหม่ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิทยาการแขนงอื่นๆ ในการที่จะสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาให้

การอุดมศึกษาเจริญก้าวหน้า ซึ่งคือการสร้างความรู้ทางวิชาการ และการแสวงหาข้อวินิจฉัยที่แท้จริงร่วมกัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นสิ่งที่มีความค่าในฐานที่เป็นมรดกของเจ้าของภาษา รวมไปถึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การเรียนวรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเนื่องจากทำให้ผู้เรียนได้รู้จักกับหนังสือที่แต่งดีแล้ว ยังได้เรียนรู้ลักษณะการใช้ภาษา ได้ข้อคิดคติสอนใจ รวมไปถึงความบันเทิง

6.4 ละครพุดเรื่อง “เวนิสวานิช”

ละครพุดเรื่องเวนิสวานิชเป็นบทพระราชนิพนธ์แปลโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เป็นเรื่องราวของพ่อค้าแห่งเมืองเวนิสกับใช้ลือกพ่อค้าชาวยิว เนื้อเรื่องเริ่มจากอันโตนิโอพ่อค้าของเมืองเวนิสกำลังกลุ่มใจเรื่องเรือสินค้าเทียบท่าไม่ทันกำหนดเวลา ในขณะที่บัสซานิโอเพื่อนรักของอันโตนิโอต้องการเดินทางไปเมืองเบลมอนต์เพื่อพบนางปอร์เซียเพื่อเลือกคู่ นางปอร์เซียต้องเลือกคู่โดยให้ชายหนุ่มเลือกหีบ 1 ใน 3 ใบ หากเลือกถูกจะได้แต่งงานกับนางปอร์เซีย บัสซานิโอมีเงินไม่มากจึงขอยืมอันโตนิโอ ในขณะที่นั้นอันโตนิโอมีเงินไม่มากจึงไปขอยืมใช้ลือกซึ่งได้ชื่อว่าเป็นพ่อค้าชาวยิวหน้าเลียด โดยมีเงื่อนไขว่าหากหาเงินมาคืนไม่ทันจะต้องให้ใช้ลือกเดือนเนื้อข้างหัวใจ 1 ปอนด์ ซึ่งในงานเลือกคู่บัสซานิโอเลือกหีบถูกจึงได้แต่งงานกับนางปอร์เซีย

ต่อมาเรือสินค้าของอันโตนิโออัปปางลงจึงไม่สามารถนำเงินมาใช้คืนแก่ใช้ลือกได้ บัสซานิโอทราบข่าวจึงบอกกับนางปอร์เซีย นางปอร์เซียจึงให้เงินมาชดใช้คืน 20 เท่า แต่ใช้ลือกไม่รับเพราะจะถือโอกาสแก้แค้น พ่อเมืองเวนิสเกลี้ยกล่อมแต่ไม่ได้ผล นางปอร์เซียจึงปลอมเป็นทนายมาช่วยว่าความให้ ทนายกล่าวหาว่าสามารถเดือนเนื้อได้ แต่ไม่สามารถนำเลือดออกไปได้แม้แต่หยดเดียว จะนำเนื้อออกไปมากหรือน้อยกว่า 1 ปอนด์ก็ไม่ได้ มิฉะนั้นจะถูกริบทรัพย์และประหารชีวิต

สุดท้ายชลือกฏกริบทพยัไปกึ่งหนึ่งและให้ชลือกทำพินัยกรรมว่าเมื่อถึงแก่กรรมแล้วให้ชลือกยกสมบัติให้ลอเรนโซผู้เป็นลูกเขย ชลือกจึงยอมทำตามและขอลากลับบ้านเนื่องจากทราบว่าตนต้องแพ้ความ

เรื่องนี้ได้รับการยกย่องว่ามีฉากรักที่โดดเด่น และมีวรรคทองอันโดดเด่นอย่าง

“อันความกรุณาปราณี	จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ	จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน”

6.5 นวนิยายเรื่องลอลลายมังกร

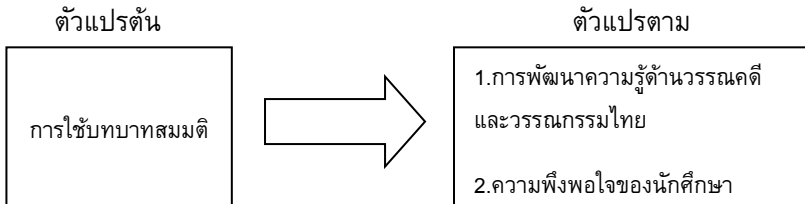
ลอลลายมังกรเป็นนวนิยายที่ประพันธ์โดย ประภัสสร เสวิกุล เป็นเรื่องราวของ “เหลียง”

ชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่อพยพมาตั้งรกรากในเมืองไทย งานแรกของเหลียงเป็นงานจับกังแบกกระสอบข้าวสาร เหลียงได้เก็บเหรียญบาทเหรียญแรกที่ได้รับติดตัวไว้ตลอดและจะนำออกมาเมื่อต้องตัดสินใจเรื่องสำคัญ ต่อมาเหลียงได้ร่วมทุนกับชาวใต้วันตั้งโรงงานทอผ้าและได้แต่งงานกับนิยมผู้หญิงไทย และได้ซื้อที่ดินเพื่อตั้งโรงงานชื่อว่า “นัฐกิจการทอ” กิจการของเหลียงเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว และเหลียงก็ได้พาภรรยาคนแรกในเมืองจีนมาอยู่ด้วย หลายปีผ่านไปลูกหลานของเหลียงก็ช่วยให้กิจการเจริญก้าวหน้าขึ้น แต่หลานของเหลียงก็สร้างหายนะและนำความล้มเหลวมาสู่กิจการของเหลียงในช่วงบั้นปลายชีวิตของเหลียง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุวดี มากพันธ์ (2555) ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง ดู ฟุดของนักเรียนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับต้น ผลการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง ดู ฟุด ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับต้นดีขึ้น โดยนักเรียนมีความสามารถในการใช้คำศัพท์ สำนวน และโครงสร้างประโยคที่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ ละมัย สายสินธุ์ (2552) ใช้กิจกรรมนิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านภาษาไทยที่ดีขึ้น นักเรียนมีความสนุกสนานในการเล่นบทบาทสมมติและสนใจเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ งานวิจัยของชนะพล ดุลยเกษม (2528) เปรียบเทียบผลการสอนแบบบทบาทสมมติและการสอนแบบบรรยายที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในวิชาสังคมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนที่ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย และนิติพร เชื้อสุวรรณ (2550) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังพูดและเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนด้วยวิธีการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติกับวิธีการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์และเจตคติที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

8. กรอบแนวคิด



9. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณคดีไทยด้วยการสอนแบบบทบาทสมมติ ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนจาก Yunnan Normal University and Business School และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติ

10. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1.แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์รายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง เวนิสวานิช และ ลอตลายมังกร เป็แบบทดสอบแบบปรนัย ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2.แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบบทบาทสมมติ โดยสอบถามความพึงพอใจด้านประโยชน์ จำนวน 16 ข้อ โดยใช้ เกณฑ์การประเมินของ Likert 5 ระดับ

11. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องเวนิสวานิช และ ลอตลายมังกร จะใช้ t-test แบบ dependent วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

2.การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกความรู้จากการชมและแสดงละครเรื่องเวนิสวานิช และลอตลายมังกรใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequently) และร้อยละ (Percentage) ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนด้วยบทบาทสมมติ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสำหรับส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

12. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง เวนิสวานิช และ ลอตลายมังกร

ตารางที่ 1

แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง เวนิสวานิช

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	T	Sig
ก่อนเรียน	10	3.30	1.16	3.97	0.00
หลังเรียน	10	6.60	2.27		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง เวนิส วานิช ของนักศึกษาแล้ว พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียน คือ 3.30 และ 6.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 2

แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร

การทดสอบ	N		S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	10	5.50	1.78	2.083	0.07
หลังเรียน	10	7.40	2.22		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร ของนักศึกษาแล้ว พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความแตกต่างกันทางนัยสถิติ โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน คือ 5.50 และ 7.40 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทยด้วยบทบาทสมมติ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทยด้วยบทบาทสมมติ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1.คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนด้วยบทบาทสมมติ
- 3.คำถามปลายเปิดเพื่อให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น

คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความรู้พื้นฐานด้านวรรณคดีและวรรณกรรม

ผู้เรียนรายวิชาวรรณคดีไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เพศชาย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เคยเรียนภาษาไทยจำนวน 3 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในระดับพอใช้ ผู้เรียนรายวิชาวรรณคดีไทยส่วนใหญ่ เคยรู้จักวรรณคดีและวรรณกรรมไทยมาก่อน เมื่อสำรวจเป็นรายเรื่องพบว่า ผู้เรียนรายวิชาวรรณคดีไทย เคยรู้จักวรรณคดีเรื่องเวนิสวานิช คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนเรื่องลอลลายมังกรส่วนใหญ่

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนด้วยบทบาทสมมติ

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทยเรื่องเวนิสวานิช โดยการใช้บทบาทสมมติ

ตาราง 3

ความพึงพอใจโดยรวมรายด้านของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง เวนิสวานิช ด้วยบทบาทสมมติ

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	การแปลผล
1.ด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา	3.78	0.58	มาก
2.ด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทย	3.68	0.64	มาก
3.ด้านทัศนคติ	3.72	0.42	มาก
4.ด้านการทำงานเป็นทีม	3.78	0.67	มาก

เมื่อสำรวจความพึงพอใจโดยรวมรายด้านของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง เวนิสวานิช ด้วยวิธีบทบาทสมมติแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนมากที่สุด 2 อันดับแรกคือ ด้านความรู้ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.58) และด้านการทำงานเป็นทีม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.67) ต่อมาคือด้านทัศนคติ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.42) และ ด้านการพัฒนาทักษะ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.64)

ความพึงพอใจด้านความรู้เข้าใจเนื้อหา พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหามากขึ้นในระดับมาก ซึ่งมีระดับคะแนนสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.47) ด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในด้านการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.67) ด้านทัศนคติ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาวรรณคดีไทยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.99) และด้านการทำงานเป็น

ทีม พบว่า การสอนแบบบทบาทสมมติทำให้นักศึกษาได้มีการคิดและตัดสินใจร่วมกันในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.67) โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดของนักศึกษาเมื่อได้เรียนรายวิชาวรรณคดีไทย โดยการใช้บทบาทสมมติ เรื่อง เวนิสวานิส

นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกสนุกสนานเมื่อเรียนวรรณคดีเรื่องเวนิสวานิสด้วยบทบาทสมมติ แต่มีนักศึกษาบางส่วนที่มีความคิดเห็นว่าเนื้อเรื่องทำความเข้าใจยาก เนื่องจากบทพระราชนิพนธ์แปล

เวนิสวานิส เป็นการแต่งโดยการใช้บทร้อยกรอง จึงประสบปัญหาเรื่องคำศัพท์ที่ค่อนข้างยาก ปัญหาสำหรับการออกเสียงคำศัพท์ และนักศึกษาไม่เข้าใจคำศัพท์บางคำ จึงทำให้การแสดงติดขัดบ้าง และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการสอนด้วยการใช้บทบาทสมมติ ทำให้นักศึกษาสามารถจดจำเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ทักษะการอ่าน การพูดพัฒนาขึ้นเนื่องจากต้องฝึกฝนบ่อยครั้ง แต่มีข้อเสียคือการแสดงแยกเป็นตอนทำให้ไม่เข้าใจเรื่องของกลุ่มอื่น และอยากให้อาจารย์เข้มงวดในการฝึกให้มากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทและสามารถแสดงได้ดีขึ้น นอกจากนี้นักศึกษายังเสนอแนะให้แต่งการเสนาะจริง เพื่อให้นักศึกษาเข้าถึงบทบาทได้มากขึ้น

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอดลายมังกร โดยใช้บทบาทสมมติ

ส่วนที่ 1 ความพึงพอใจด้านการสอนวรรณคดีไทยเรื่อง ลอดลายมังกร โดยใช้บทบาทสมมติ

ตาราง 4

ความพึงพอใจโดยรวมรายด้านของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร ด้วยบทบาทสมมติ

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	การแปลผล
1.ด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา	3.82	0.59	มาก
2.ด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทย	3.90	0.50	มาก
3.ด้านทัศนคติ	3.68	0.31	มาก
4.ด้านการทำงานเป็นทีม	3.80	0.64	มาก

เมื่อสำรวจความพึงพอใจโดยรวมรายด้านของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร ด้วยบทบาทสมมติแล้ว พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.50) ด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.59) ด้านการทำงานเป็นทีมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.64) และ ด้านทัศนคติในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.31)

ความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหาพบว่าความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชา วรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร แล้ว พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหาได้นานขึ้นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.79) การพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร ด้วยบทบาทสมมติแล้ว พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.62) ด้านทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลอตลายมังกร ด้วยบทบาทสมมติแล้ว พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

รายวิชาวรรณคดีไทยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.57) ด้านการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา พบว่า เมื่อสอนรายวิชาวรรณคดีไทย เรื่องลอลลายมังกรแล้ว ทำให้นักศึกษาได้มีการคิดและตัดสินใจร่วมกันในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.68)

ส่วนที่ 2 คำถามปลายเปิดของนักศึกษาเมื่อได้เรียนรายวิชาวรรณคดีไทย โดยการใช้บทบาทสมมติ เรื่อง ลอลลายมังกร

เมื่อได้แสดงบทบาทสมมติเรื่องลอลลายมังกรแล้ว นักศึกษารู้สึกว่าเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และรู้สึกว่าง่ายกว่าเรื่องเวนิสวานิช ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการแสดงคือ ยังไม่ค่อยเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร มีความกังวลเรื่องการออกเสียงคำและประโยคในละคร และการแบ่งให้นักศึกษาเล่นละครเป็นตอนๆ ทำให้เชื่อมความรู้สึกของตัวละครได้ยาก สำหรับข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยบทบาทสมมติ คือ นักศึกษามีความต้องการเรียนเนื้อเรื่องอย่างเข้มข้นก่อนที่จะแสดงบทบาทสมมติ และต้องการให้ใส่เสื้อผ้าและฉากอย่างสมจริง แต่ยังไม่เข้าใจเรื่องราวของกลุ่มที่แสดงตอนอื่นๆ เนื่องจากผู้แสดงยังสนใจเพียงแค่ตอนที่ตนเองแสดงเท่านั้น และมีความคิดเห็นว่า การแสดงบทบาทสมมติทำให้นักศึกษาได้พัฒนาด้านการพูดภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น

13. สรุปผลการวิจัย

1. เมื่อใช้วิธีการสอนรายวิชาวรรณคดีไทยและวรรณกรรมไทยด้วยบทบาทสมมติแล้ว นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของวรรณคดีไทยเรื่องเวนิสวานิช และวรรณกรรมเรื่อง ลอลลายมังกรมากขึ้น เนื่องจากนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่ดีขึ้น

2. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการสอนวรรณคดีไทย เรื่องเวนิสวานิช และลดตายม้งกรด้วยบทบาทสมมติ ในระดับมาก โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ นักศึกษามีความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจในระดับมาก มีความพึงพอใจด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทยในระดับมาก มีความพึงพอใจด้านทัศนคติในระดับมาก และความพึงพอใจด้านการทำงานเป็นทีมในระดับมาก

14. อภิปรายผล

1. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจวรรณคดีไทยเรื่อง เวนิสวานิช และวรรณกรรมเรื่องลดตายม้งกรมากขึ้น เนื่องจากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องลดตายม้งกรด้วยวิธีบทบาทสมมติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศสุดา ปงลังกา (2550) ศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถ ด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร เพ็ชรพงษ์ (2550) ศึกษาการจัดกิจกรรมเรียนรู้วิชาภาษาไทยแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการแสดงละคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าหลังเรียน

2. นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก โดยแบ่งออกเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ 1.ด้านความรู้ความเข้าใจ นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านความรู้ความเข้าใจเมื่อได้เรียนวรรณคดีไทยเรื่องเวนิสวานิช และวรรณกรรมไทยเรื่องลดตายม้งกร ในระดับมาก เมื่อแยกความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจของทั้งสองเรื่อง จึงพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาไม่สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของเรื่อง

เวนิสวาณิช เนื่องจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่า เรื่องเวนิสวาณิชเป็นเรื่องยาก เนื่องจากแต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยกรอง 2.ด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทย นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในด้านการพัฒนาทักษะภาษาไทย ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง เวนิสวาณิช และลดความกังวลในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของคันสนะ มูลทาดี ทวีศักดิ์ ชันชัยศ และชนม์ชกร วรอินทร์ (2559) ว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยวิธีแสดงบทบาทสมมติในระดับมาก 3.ด้านทัศนคติ พบว่า เมื่อเรียนวรรณคดีเรื่องเวนิสวาณิช และวรรณกรรมเรื่อง ลดความกังวลด้วยบทบาทสมมติแล้ว นักศึกษามีความพึงพอใจด้านทัศนคติในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา กฤษณะโลม (2541) ว่านักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยบทบาทสมมติมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน 4.ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่าเมื่อนักศึกษาเรียนวรรณคดีเรื่องเวนิสวาณิชและวรรณกรรมเรื่องลดความกังวลด้วยบทบาทสมมติแล้วนักศึกษามีความพึงพอใจด้านการทำงานเป็นทีมในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา ทิพย์มนตรี เรื่อง ประสิทธิภาพของการใช้บทบาทสมมติในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการบริการ คือ บทบาทสมมติเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในชั้นเรียนและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

15. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

- 1.ผู้สอนควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนการฝึกซ้อมของนักศึกษา เพื่ออธิบายเรื่องราวในวรรณคดีหรือวรรณกรรมนั้นๆ ให้นักศึกษาเข้าใจด้วยภาษาที่ง่ายขึ้น
- 2.ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกวรรณคดี หรือวรรณกรรมเรื่องที่แสดง

3.ควรมีการจัดฉากและการแต่งกายให้สมจริง เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อเรื่องและเข้าถึงบทบาทมากขึ้น

4.การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการพัฒนาความรู้ของนักศึกษาต่างชาติที่เรียนรายวิชาการวรรณคดีหรือวรรณกรรมไทยด้วยการใช้เพลงหรือเกมส์

5. การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยโดยใช้บทบาทสมมติโดยเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างชัดเจน

รายการอ้างอิง

- เกศรา กฤษณะโสม.(2541). ผลของการสอนโดยใช้บทบาทสมมติที่มีต่อทัศนคติ ผลสัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นของนักเรียนในการพูดภาษาอังกฤษ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล
- เกศสุตา ปงลังกา. (2550). การศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 (สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เจตนา นาควัชระ. (2532). เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์ : รวมบทความทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนะพล ดุลยเกษม. (2528). การเปรียบเทียบผลการสอนแบบบทบาทสมมติกับการสอนแบบบรรยายที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล ปีการศึกษา 2525 (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ทิศนา แคมมณี และคณะ. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1*.

กรุงเทพ ฯ : บุรพาติลป์การพิมพ์

นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น. (2504). *ภาษา วรรณคดี และ
วิทยาการ*. พระนคร : ก้าวหน้า

นิติพร เชื้อสุวรรณ. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*

*ด้านความสามารถในการฟัง - พูดและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีแสดงบทบาทสมมติ
กับวิธีสอนแบบปกติ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*

ยุวดี มากพันธ์. (2555). *ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อส่งเสริม*

*ความสามารถในการ ฟัง ดู พูด ของนักเรียนที่เรียนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศระดับต้น (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*

เยวพา เดชคุปต์. (2518). *ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนใน
ระดับประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย*

รุ่งฤดี แผลงศร. (2550). *ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.*

กรุงเทพ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ละมัย สายสินธุ์. (2552). *ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หนิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วย
บทบาทสมมติ (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม*

คันสนะ มูลทาดี ทวีศักดิ์ ชันรัมย์ และชนม์ชกร วรอินทร์. (2559). *การพัฒนา
ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธี
แสดงบทบาทสมมติ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม. 10(1), 68-83*

- สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธ์.(2548, พฤศจิกายน). การสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ. วารณวิทัศน์. 5, 215-261
- สมพร มั่นตะสูตร. (2526). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา
- สุจิต เพียรชอบ.(2524). ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา
- เสริมศรี ไชยสร.(2539). พื้นฐานการสอน. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์
- อัมพร พงษ์ธา. (2518) .การวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียน
ชาวต่างประเทศ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- อุไร เพ็ชรพงษ์. (2550). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแก่นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการแสดงละคร (วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร

Received: January 28, 2020

Revised: August 4, 2020

Accepted: August 19, 2020

ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้

พิมพ์ภัทร ชุมแก้ว**

วิภาส โพธิแพทย***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมาย ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ และหาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ เหล่านั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความหมายของ แม่ จากพจนานุกรม 4 เล่ม และสัมภาษณ์ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้จำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า คำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีแม่ เป็นส่วนประกอบ จำนวน 180 คำ สามารถวิเคราะห์ความหมายต่างๆ ได้ทั้งหมด 23 ความหมาย และสามารถจัดกลุ่มความหมายที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกันได้เป็น 12 กลุ่มความหมาย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมพบว่ามีความหมาย ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ เป็นความหมาย

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ ตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: pimpat.c@student.chula.ac.th

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: pvipas@chula.ac.th

พื้นฐานและมีความหมายอื่นๆ เป็นความหมายที่กลายไปจากความหมายพื้นฐาน หรือเรียกว่าความหมายขยายออก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) ความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐานโดยตรง และ (2) ความหมายที่ขยายจากความหมายขยายออกที่ใกล้ชิดความหมายพื้นฐานมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนของคำประสมกับความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูล พบว่าความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนของคำประสมมีจำนวนมากและหลากหลายกว่าความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูล โดยความหมายของคำที่เพิ่มมากขึ้นนั้น มาจากความหมายแฝงที่กลายหรือขบขันให้เด่นชัดขึ้นด้วยกระบวนการทางปริชานเมื่ออยู่ในคำประสม

คำสำคัญ: ความหมาย; คำประสม; ภาษาไทยถิ่นใต้; คำเรียกญาติ; แม่

The Meanings of /mĕ:/ ‘Mother’ in Southern Thai Compounds*

Pimpat Chumkaew**

Vipas Pothipath***

Abstract

This paper aims to examine the different meanings of /mĕ:/ ‘mother’ in Southern Thai compounds and investigate the relationship between those meanings. The data was compiled from 4 Dictionaries and interviews with 6 informants who are Southern Thai native speakers. The results show that in 180 Southern Thai compounds the word /mĕ:/ ‘mother’ has 23 meanings which can be categorized close meaning together into 12 groups. When investigating the relationship between meanings, there is one basic meaning

* This paper is a part of the author’s thesis entitled “The Meanings of /mĕ:/ ‘Mother’ in Southern Thai Compounds” Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

** Master’s student, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, e-mail: pimpat.c@student.chula.ac.th

*** Assistant Professor, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: pvipas@chula.ac.th

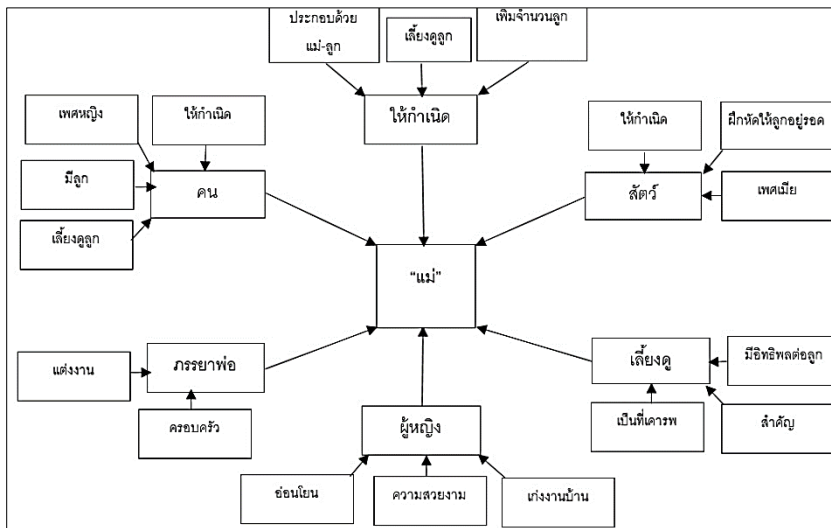
of 'a woman who has given birth to a child' and 22 extended meanings which can be classified into 2 types, (1) meanings that are extensions of the basic meaning and (2) meanings that are extensions of the extended meanings that more close to the basic meaning. Compared to the meaning of /mê:/ in the base word, the meaning of /mê:/ 'mother' in compounds are more numerous and varied, with the meaning in compounds extending or highlighting the connotation of the base word through cognitive progress that occurs in compounds.

Keywords: Meaning; Compound; Southern Thai; Kinship Term; Mother

1. บทนำ

แม่ เป็นคำหรือมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์พื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนมีแม่เป็นผู้ให้กำเนิด แม่ จึงเป็นคำหรือมโนทัศน์แรกๆ ที่มีในภาษาต่างๆ หากถามผู้พูดภาษาต่างๆ ว่า คำที่แปลว่า แม่ ในภาษาของตนนั้นหมายถึงอะไรก็จะได้คำตอบทำนองเดียวกันว่า หมายถึง ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก แต่หากพิจารณาคำที่มีความหมายว่า แม่ ในภาษาต่างๆ ก็จะมีคำว่าแม่ คำ แม่ ที่ไม่ได้ใช้หมายถึงผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูกด้วย เช่น stepmother ‘แม่เลี้ยง’ adoptive mother ‘แม่บุญธรรม’ ในภาษาอังกฤษและในคำแปลภาษาไทยก็ใช้คำประสมที่ประกอบด้วย แม่ แต่ไม่ได้หมายถึงผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูกเช่นกัน

เลคอฟฟ์ (Lakoff, 1987) พบว่ามโนทัศน์ mother ‘แม่’ ในภาษาอังกฤษนั้นมีแบบจำลอง (Model) ของมโนทัศน์ที่ซับซ้อน เช่น หากพิจารณาในมิติการให้กำเนิด แม่ คือคนที่ให้กำเนิดลูก หากพิจารณาในมิติพันธกรรม แม่ คือคนที่ถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมไปสู่ลูก หากพิจารณาในมิติการเลี้ยงดู แม่ คือคนที่เลี้ยงดูเด็กให้เติบโต หากพิจารณาในมิติครอบครัวหรือการแต่งงาน แม่ คือภรรยาหรือคนที่แต่งงานกับพ่อ มโนทัศน์ของ แม่ ในภาษาไทยก็คล้ายคลึงกับ mother ในภาษาอังกฤษที่เลคอฟฟ์กล่าวถึงนี้ การที่มโนทัศน์ของคำมีความซับซ้อนนั้น อุนเกอร์และชมิท (Ungerer and Schmid, 1996, pp. 47-48) กล่าวว่า มนุษย์เก็บสะสมประสบการณ์ไว้ในสมองในรูปแบบแบบจำลองปริซึน (Cognitive Model) ในแบบจำลองปริซึนแต่ละแบบหรือในระบบการรับรู้โลกของมนุษย์แต่ละระบบนั้น มโนทัศน์ต่างๆ มีได้อยู่โดยลำพังแต่มีความเชื่อมโยงกับมโนทัศน์อื่นๆ ในลักษณะเครือข่าย (Network) เมื่อพิจารณามโนทัศน์ แม่ ในภาษาไทยก็สามารถเขียนรูปแบบแบบจำลองปริซึนได้ ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1. แบบจำลองปริธานของ แม่ ในภาษาไทย

(ปรับจาก Ungerer and Schmid, 1996, p. 48)

จากแบบจำลองของปริธานในภาพที่ 1 ลูกศรที่ชี้เข้าหากรอบสี่เหลี่ยมแสดง แม่ ตรงกลางรูปแสดงประสบการณ์ต่างๆ ที่ถูกกระตุ้นเมื่อผู้พูดภาษาไทยนึกถึงมโนทัศน์ แม่ เช่น สิ่งที่ถูกกระตุ้นเมื่อนึกถึงมโนทัศน์ แม่ อาจจะเป็นมโนทัศน์ “คน” ซึ่งสิ่งที่ถูกกระตุ้นต่อมาเมื่อนึกถึงมโนทัศน์ “คน” ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ แม่ ก็น่าจะเป็นรายละเอียดหรือลักษณะของคนที่สามารถเป็นแม่ได้ นั่นคือ จะต้องเป็นเพศหญิงที่มีลูกหรือเลี้ยงดูลูก และนอกจากมโนทัศน์ “คน” ที่สามารถถูกกระตุ้นได้เมื่อนึกถึงมโนทัศน์ แม่ ในภาษาไทยแล้ว ยังมีมโนทัศน์อื่นๆ ที่อาจถูกกระตุ้นได้ เช่น มโนทัศน์ “สัตว์” ความเป็น “ผู้หญิง” สถานะ “ภรรยาพ่อ” “การให้กำเนิด” และ “การเลี้ยงดู” ซึ่งมีมโนทัศน์เหล่านี้ ผู้พูดภาษาไทยรับรู้ว่ามีเกิดขึ้นในเหตุการณ์เดียวกัน จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม่ ในภาษาไทย มีประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประสบการณ์ ครอฟต์และครุส (Croft and Cruse, 2004, p. 30) กล่าวถึงการที่มโนทัศน์หนึ่งกระตุ้นให้ผู้ใช้ภาษานึกถึง

ประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นเป็นที่มาของปรากฏการณ์ที่คำมีหลายความหมาย (Polysemy) โคเวคเซส (Kovecses, 2002, p. 213) ให้นิยามคำหลายความหมาย (Polyseme) ไว้ว่าหมายถึงคำที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมายและความหมายต่างๆ เหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาคำหลายความหมายในภาษาไทย เช่น การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า เข้า ของชัชวดี ศรีลัมพ์ (2538) ที่พบว่า เข้า มีความหมายต่างๆ กันเรียกว่าความหมายตามบริบท แต่ทุกความหมายตามบริบทมีความหมายมโนทัศน์เดียวกันโดยสามารถมองเห็นความหมายมโนทัศน์ได้จากการตีความเชิงอุปมา ในงานวิจัยเรื่องการศึกษารายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย รุ่งทิพย์ รัตนภาณุศร (2549) พบว่ามีการขยายความหมายด้วยกระบวนการทางปริชานคือกระบวนการนามนัย และกระบวนการอุปลักษณ์ งานวิจัยเรื่องการขยายความหมายของคำว่า หลั่ง ในภาษาไทย ศุภชัย ต๊ะวิชัย (2556) พบว่า มีการขยายความหมายโดยกระบวนการอุปลักษณ์ กระบวนการนามนัย และการกลายเป็นคำไวยากรณ์ งานวิจัยที่ศึกษาคำประสมแบบเท่าเทียม (Coordinate Compounds) อลิษา อินจันทร์ (2557) พบว่า คำประสมแบบเท่าเทียมมีการขยายความหมายด้วยกระบวนการนามนัย (Metonymy) และกระบวนการอุปลักษณ์-นามนัย (Metaphonymy) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดกระบวนการนามนัยก่อนแล้วจึงเกิดกระบวนการอุปลักษณ์เชื่อมโยงความหมายประจำคำกับความหมายที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ตัวอย่างการขยายความหมายด้วยกระบวนการอุปลักษณ์-นามนัย เช่น คำนามประสมแบบเท่าเทียม ขวากหนาม เกิดการขยายความหมายโดยขบเน้นลักษณะการใช้งานของขวากหนามที่ทำให้เดินทางไม่สะดวกแล้วนำภาพมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ป็นนามธรรม คืออุปสรรคในชีวิต นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาภาษาถิ่น เรื่องการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำประสมที่มีคำว่า หั่ว ในภาษาไทยลื้อ (ศราวุธ หล่อดี, 2556) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คำประสมที่มีคำว่า หั่ว ในภาษาไทยลื้อมีการขยายความหมายด้วยกระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัย งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็น

ว่า คำในภาษาไทยหรือภาษาไทยถิ่นก็เกิดปรากฏการณ์การมีหลายความหมาย โดยที่สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ ได้

จากรูปแบบแบบจำลองปริธาน แม่ ในภาษาไทยและคำจำกัดความของ คำหลายความหมายดังกล่าวไปข้างต้น จะเห็นว่า แม่ ในภาษาไทยน่าจะเป็นคำ หลายความหมาย เพราะมีได้ใช้หมายถึงผู้หญิงที่ให้อาหารเลี้ยงดูเพียงอย่างเดียว แต่ยังมี คำที่มีความหมายอื่นๆ ที่สัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่งด้วย ดังตัวอย่าง

แม่เลี้ยง	‘เมียของพ่อแต่ไม่ใช่แม่ตัว’
แม่นม	‘หญิงที่ให้นมเด็กอื่นกินนมของตนแทนแม่ของเด็กนั้น, นางนม ก็เรียก, เรียกสั้นๆ ว่า นม, ราชศัพท์ว่า พระนม.’
แม่หนัก	‘ช้างพังที่เป็นหัวหน้าโขลง’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า แม่ ในภาษาไทยมีความหมายอื่นนอกเหนือไปจาก ผู้หญิงที่ให้อาหารเลี้ยงดู แต่ก็ยังสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความหมายต่างๆ ได้ ซึ่งความหมายอื่นนอกเหนือไปจากความหมายผู้หญิงที่ให้อาหารเลี้ยงดูนั้นสังเกต ได้ว่าเกิดจากการขบเนนมนโนทัศน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ แม่ ให้เด่นชัดขึ้น เช่น แม่เลี้ยง ที่หมายถึง ‘เมียของพ่อแต่ไม่ใช่แม่ตัว’ มีการขบเนนมนโนทัศน์ “ภรรยาพ่อ” แม่นม ก็ขบเนนเหตุการณ์การให้นมทารก ส่วน แม่หนัก ‘ช้างพังที่เป็นหัวหน้าโขลง’ ในที่นี้ แม่ ถูกนำมาใช้กับช้างซึ่งอยู่ในวงความหมายของสัตว์ ความหมายนี้ได้ขบเนนมนโนทัศน์ “เพศหญิง” จากตัวอย่างจะเห็นว่าความหมายที่ หลากหลายของคำประสมในภาษาไทยมาตรฐานที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบนั้น เกิด จากมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องที่ถูกขบเนนให้เด่นชัดขึ้น งานวิจัยด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาไทย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2533) และ

ภาษาไทยถิ่นเหนือ (วิภสรินทร์ ประพันธ์ศิริ, 2535) ก็พบการใช้คำเรียกญาติ แม่ ในความหมายที่หลากหลาย และพบว่ามีการใช้ในความหมายเชิงอุปลักษณ์

ในภาษาไทยถิ่นใต้ แม่ ที่เป็นคำมูลก็มีความหมายเหมือน แม่ ในภาษาไทยมาตรฐาน นั่นคือหมายถึง ‘มารดา, หญิงในฐานะที่เป็นผู้ให้กำเนิดแก่ลูกๆ, คำที่ลูกเรียกหญิงผู้ให้กำเนิดตน, เรียกสัตว์ตัวเมียที่มีลูก’ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551) และรูปแบบแบบจำลองปริชานก็น่าจะเหมือนกับรูปแบบแบบจำลองปริชานของภาษาไทยดังภาพที่ 1 ข้างต้น แต่เมื่อพิจารณาค่าประสม ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ แม่ ในความหมายที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

แม่เต็ก [mɛː6 dek3] ¹	‘ภรรยา’
แม่ตะเมีย [mɛː6 tamia1]	‘ผู้ชายที่มีนิสัย และ ท่าทางคล้ายผู้หญิง, ผู้ชายที่ซี้ลาดตาขาว’
แม่เสื่อ [mɛː6 swa2]	‘เสื่อนอก’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่า แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ใช้หมายถึงสิ่งที่อยู่ต่างวงความหมายกัน เช่น แม่เต็ก ใช้ในวงความหมายของคน หมายถึงผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูกซึ่งเป็นความหมายพื้นฐาน แม่ตะเมีย ก็ใช้ในวงความหมายของคนเช่นกัน แต่หมายถึงผู้ชาย ส่วน แม่เสื่อ ใช้ในวงความหมายของ

¹ คำบอกเสียงอ่านของภาษาไทยถิ่นใต้ที่อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม ระบุตามระบบเสียงภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งมีหน่วยเสียงบางหน่วยเสียงต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน การใช้สัญลักษณ์แสดงเสียงอ่านในตัวอย่างภาษาไทยถิ่นใต้ในบทความนี้ ปรับจากพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ พุทธศักราช 2550 (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551, น. ศ-ฎ.)

สิ่งของ หมายถึง สื่อนอก ซึ่งหากย้อนไปพิจารณา รูปแบบแบบจำลองปริธานของ แม่ ในภาษาไทยในภาพที่ 1 จะพบว่าความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนประกอบของ คำประสมในภาษาไทยถิ่นใต้ นั้น บางความหมายที่ถูกขบขันได้เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ แม่ อย่างใกล้ชิดจนปรากฏในรูปแบบแบบจำลองปริธานดังภาพที่ 1 เช่น แม่ ในคำประสมที่หมายถึง “ผู้ชาย” หรือที่หมายถึง “สื่อนอก” ซึ่งเป็นสิ่งของ แสดงว่ามโนทัศน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ แม่ ในภาษาไทยถิ่นใต้ นั้นต่างจากมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับ แม่ ในภาษาไทยมาตรฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ว่ามีความหมายอะไรบ้าง แต่ละความหมายสัมพันธ์กันอย่างไร ต่างจากความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูลอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อวิเคราะห์ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้
- (2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้
- (3) เพื่อเปรียบเทียบกับความหมายของ แม่ ในคำประสมกับ แม่ ที่เป็นคำมูล ในภาษาไทยถิ่นใต้

3. วิธีการศึกษา

3.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้

ในการศึกษาความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาภาษาไทยถิ่นใต้ ผู้วิจัยรวบรวมและศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ เรื่อง คำประสม คำหลายความหมาย ทฤษฎีต้นแบบ และอรรถศาสตร์ปริชาน

3.1.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะกล่าวถึงงานวิจัยในอดีตโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่องคำหลายความหมายในภาษาไทยและงานวิจัยที่ศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน กลุ่มที่สอง คือ งานวิจัยที่ศึกษาความหมายของ แม่ หรือคำเรียกญาติอื่นทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

3.2 เก็บข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลจากเอกสาร

ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบจากพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยมาตรฐานรวม 4 เล่ม ได้แก่

1. พจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (สถาบันทักษิณคดีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530)

2. พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2550 (มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 2551)
3. การจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยถิ่น 4 ภาค (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)
4. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบจากพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้และพจนานุกรมภาษาถิ่นกลางหรือภาษาไทยมาตรฐาน จากนั้นรวบรวมบันทึกลงตารางเพื่อจะนำไปใช้สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาต่อไป

3.2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่ได้จัดทำขึ้น โดยการรวบรวมคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบทั้งหมด เพื่อนำไปตรวจสอบกับผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคใต้จำนวน 6 คน แบ่งเป็นภาคใต้ฝั่งตะวันตก (จ.พังงา) 3 คน ได้แก่

1. นางรัมภา ด้านประเสริฐกุล (สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2562)
 2. นางเกลื่อน เสนทอง (สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2562)
 3. นางทองรัตน์ อัดถากร (สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2562)
- และภาคใต้ฝั่งตะวันออก (จ.สงขลา) 3 คน ได้แก่
1. นางอำนวย กิมย้ม (สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2562)
 2. นางแพว ทวีสุข (สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2562)
 3. นางถวิล หยุทอง (สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2562)

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบการสอบถามเพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ใช้คำประสมเหล่านั้นในความหมายดังที่พจนานุกรมระบุไว้หรือไม่ ผู้วิจัยบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.3.1 วิเคราะห์ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ว่ามีความหมายอะไรบ้าง

3.3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดบ้าง

3.3.3 เปรียบเทียบความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้กับความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูลว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

4. ผลการศึกษา

จากการศึกษาคำประสมในภาษาไทยถิ่นใต้ที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบทั้งหมด 180 คำนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ หาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ เหล่านั้น และเปรียบเทียบความหมายของ แม่ ในคำประสมกับความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูล

4.1 ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้

เมื่อวิเคราะห์ความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า มี 23 ความหมายและสามารถนำมาจัดกลุ่มความหมายที่ใกล้เคียงกันได้เป็น 12 กลุ่ม ได้แก่ 1. สิ่งมีชีวิตเพศหญิงที่ให้กำเนิดลูก 2. ผู้หญิง 3. ผู้ชาย 4. ผู้หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล 5. ผู้หญิงที่ทำหน้าที่ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญ 6. บุคคล

สำคัญ 7. สัตว์เพศเมีย 8. สัตว์เพศผู้ 9. คำบอกชนิดโดยทั่วไป 10. ขนาดใหญ่ 11. ขนาดใหญ่และสำคัญ และ 12. สิ่งที่ทำให้กำเนิดสิ่งอื่น ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายในแต่ละกลุ่มความหมายเป็นลำดับไป

4.1.1 กลุ่มความหมาย ‘สิ่งมีชีวิตเพศหญิงที่ทำให้กำเนิดลูก’ ประกอบด้วย
ความหมายที่ 1 ‘ผู้หญิงที่ทำให้กำเนิดลูก’ ดังตัวอย่าง

(1) แม่เด็ก [mɛː6 dek3]

‘ภรรยา’

(2) แม่อีหมา [mɛː6 ʔiː3 maː1]

‘คำเรียกภรรยาของคนโบราณ’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่างคำ (1) แม่เด็ก และ (2) แม่อีหมา ข้างต้นทั้งสองคำแปลว่า ภรรยา เมื่อพิจารณาส่วนประกอบของคำประสมจะเห็นว่า ประกอบด้วย แม่ รวมกับ เด็ก และ อีหมา ซึ่งในภาษาไทยถิ่นใต้ใช้หมายถึงลูกของตน ดังนั้น ในความหมายนี้จึงหมายถึง ‘แม่ของลูก หรือผู้หญิงที่ได้ให้กำเนิดลูกของตน’ ความหมายนี้เป็นความหมายพื้นฐาน หรือความหมายแรกของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้นี้ถึง โดยหากพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการจัดประเภทของเลคอฟฟ์ (Lakoff, 1987, pp. 31-50) ที่เชื่อว่าความหมายต่างๆ เป็นสมาชิกของประเภทคำ ก็จะทำให้เห็นว่าความหมายนี้เป็นความหมายที่เด่นชัดที่สุดในบรรดาความหมายอื่นๆ ที่เป็นสมาชิกของคำเดียวกัน

และความหมายที่ 2 ‘สัตว์เพศเมียที่ทำให้กำเนิดลูก’ ดังตัวอย่าง

(3) แม่ครอก [mɛː6 khroːk6]

‘1. คำเรียกแม่ของสัตว์ที่ออกลูก

คราวเดียวกันหลายตัว’ และ

‘2. แม่ปลาช่อนที่กำลังเลี้ยงลูกอ่อน’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

แม่ ในคำประสม (3) แม่ครอก หมายถึงสัตว์เพศเมียที่ให้กำเนิดลูก ทั้งใช้เรียกสัตว์ทั่วไปที่คลอดลูกทีละมากๆ และเรียกสัตว์ชนิดหนึ่งคือปลาช่อนอย่างเฉพาะเจาะจง แต่ทั้งสองคำก็แสดงให้เห็นความหมายของ แม่ ในคำประสมคำนี้ว่า หมายถึง ‘สัตว์เพศเมียที่ให้กำเนิดลูก’ ความหมายนี้ใกล้เคียงกับความหมายพื้นฐานที่ได้กล่าวไปแล้ว ต่างกันเพียงอยู่คนละวงความหมาย โดยความหมายแรกใช้กับคน ส่วนความหมายนี้ใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายมาใช้กับสัตว์

4.1.2 กลุ่มความหมาย ‘ผู้หญิง’ ประกอบด้วย

ความหมายที่ 3 ‘ญาติผู้หญิง’ ดังตัวอย่าง

(4) แม่เฒ่า [mɛː6 tha:w2] ‘ยาย’

(5) แม่โตะ [mɛː6 toː71] ‘น้องสาวของปู่ ตา ย่า หรือยาย’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง แม่ ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมมารวมกับคำว่า เฒ่า หรือคำว่า โตะ ซึ่งทั้งสองคำในภาษาไทยถิ่นใต้หมายถึงญาติผู้ใหญ่รุ่นตายาย ดังนั้น แม่ ในคำประสม (4) แม่เฒ่า และ (5) แม่โตะ จึงหมายถึงญาติที่เป็นผู้หญิง ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ ก็จะทำให้เห็นว่าความหมายนี้มีความใกล้ชิดกับความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ อยู่ในวงความหมายเดียวกันคือใช้กับคน แต่ความหมายเคลื่อนไปจากเดิมที่หมายถึงผู้ให้กำเนิดลูก มาใช้หมายถึงคนในครอบครัวที่เป็นเพศหญิง

ความหมายที่ 4 ‘ผู้หญิง’

(6) แม่กิดอก [mɛː6 kwɔːk1] ‘โสเภณี’

(7) แม่ชัก [mɛː6 chak7] ‘แม่สื่อ’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง จะเห็นว่าความหมายอยู่ในวงความหมายเดียวกับความหมายพื้นฐาน คือ ใช้กับคน แต่ความหมายนี้มีความใกล้ชิดกับความหมายพื้นฐานน้อยกว่าความหมาย 'เครือญาติผู้หญิง' ที่กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้ เพราะในความหมายนี้หมายถึง 'ผู้หญิง' โดยทั่วไปโดยไม่เจาะจงว่าต้องเป็นผู้ที่ทำให้กำเนิดหรือเครือญาติเท่านั้น

4.1.3 กลุ่มความหมาย 'ผู้ชาย' ประกอบด้วย

ความหมายที่ 5 'ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง'

(8) แม่ตะเมีย [mɛː6 tamia1]

'ผู้ชายที่มีนิสัยและท่าทางคล้าย
ผู้หญิง, ผู้ชายที่ขี้ลาดตาขาว'

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่างที่ (8) คำประสมประกอบด้วยคำ แม่ กับคำ ตะเมีย ซึ่งอาจพิจารณาการประสมคำได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีแรก คำว่า ตะเมีย กร่อนมาจากคำว่า ทำเหมีย ซึ่งหมายถึงแสดงอาการเป็นผู้หญิง โดยเสียงกักพ่นลม /ท/ เปลี่ยนเป็นเสียงกักไม่พ่นลม /ต/ หรือ อีกกรณีหนึ่ง คือ ตะเมีย ซึ่งกร่อนมาจากคำว่า ตัวเมีย หมายถึงสัตว์เพศเมีย เมื่อประสมกันแล้วได้ความหมายใหม่ คือ หมายถึง 'ผู้ชายที่มีนิสัยและท่าทางคล้ายผู้หญิง, ผู้ชายที่ขี้ลาดตาขาว' ความหมายของ แม่ ที่ใช้หมายถึงผู้ชายในตัวอย่างนี้ นับได้ว่าห่างไกลจากความหมายพื้นฐานมากกว่าความหมายที่ได้กล่าวไปแล้วก่อนหน้านี้ คือ อยู่ในวงความหมายของคนเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้หมายถึงคนเพศหญิงที่ทำให้กำเนิด หากแต่ใช้หมายถึงคนเพศชายที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกับผู้หญิง

4.1.4 กลุ่มความหมาย 'หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล'

ความหมายที่ 6 'เทวดาผู้หญิง'

(9) แม่เชื้อ [mɛ:6 sɔ:7]

‘แม่เชื้อ เทวดาประจำทารก’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

(10) แม่ย่านาง [mɛ:6 ja:6 na:ŋ5]

‘น. ผีที่สิงสถิตประจำเรือ อาจให้คุณและให้โทษได้ในเวลาเดียวกัน ขึ้นอยู่กับวิธีการเซ่นสรวง’

(ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

และ แม่ย่านาง [mɛ:6 ja:6 na:ŋ5]

‘ผู้หญิงประจำรักษาเรือ’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง (9) แม่เชื้อ และ (10) แม่ย่านาง ทั้งสองคำ หมายถึงเทวดา ผู้หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล ความหมายนี้แสดงให้เห็นลักษณะความหมายที่เคลื่อนไปจากความหมายพื้นฐานที่น่าสนใจ กล่าวคือ ในความหมายพื้นฐานนั้น หมายถึงผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก และใช้อยู่ในวงความหมายของคน แต่ความหมายนี้ ใช้อยู่ในวงความหมายที่ต่างไปแต่ก็ไม่แยกขาดจากกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ความหมายนี้ใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายไปใช้กับเทวดาหรือสิ่งเหนือธรรมชาติที่มนุษย์จินตนาการว่ามีลักษณะและพฤติกรรมคล้ายมนุษย์ นอกจากนี้ สิ่งที่ทำให้เห็นการเคลื่อนไปจากความหมายพื้นฐานอีกประการหนึ่งคือ หมายถึงผู้หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุการณ์ ‘ให้กำเนิด’ กับเหตุการณ์ ‘อภิบาลดูแล’ ก็อาจกล่าวได้ว่าเหตุการณ์อภิบาลดูแลนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ให้กำเนิด ดังนั้นการเคลื่อนของความหมายนี้จึงเห็นได้ว่าเป็นการเปรียบเทียบข้ามวงความหมายและความหมายเคลื่อนไปขั้วเน้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อจากเหตุการณ์ให้กำเนิด

ความหมายที่ 7 ‘ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงพฤติกรรม)’

(11) แม่นม [mɛ:6 nom5] ‘หญิงแม่มุออล่อนที่ให้นมเด็กกินแทนแม่จริง’

(ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

(12) แม่บ่า [mɛ:6 bam3] ‘แม่เลี้ยง, เมียของพ่อที่ไม่ใช่แม่ตัว’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่างคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบ ทั้งสองคำหมายถึงหญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริงในเชิงพฤติกรรม กล่าวคือ ในตัวอย่าง (11) แม่นม ซึ่งหมายถึงหญิงที่ให้เด็กกินนมแทนแม่จริง และ (12) แม่บ่า ซึ่งหมายถึงแม่เลี้ยงหรือเมียของพ่อ ซึ่งก็ทำหน้าที่แทนแม่จริงโดยมาเป็นสมาชิกในครอบครัวแทนแม่จริงที่ให้กำเนิดลูก ทั้งสองคำมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ใช้หมายถึงผู้หญิง แต่ความหมายเคลื่อนไปจากผู้ให้กำเนิดมาใช้กับผู้มีพฤติกรรมหรือปฏิบัติตนเหมือนแม่ผู้ให้กำเนิด

ความหมายที่ 8 ‘ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงสถานภาพ)’

(13) แม่ยก [mɛ:6 jɔk7] ‘แม่บุญธรรม, ผู้ให้ความอุปการะ’

(สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530)

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่างคำประสม (13) แม่ยก ซึ่งหมายถึงแม่บุญธรรมหรือผู้ให้ความอุปการะ เป็นความหมายที่มีความใกล้เคียงกับความหมายพื้นฐาน คือหมายถึงผู้หญิง โดยความหมายนี้แสดงร่องรอยการเคลื่อนของความหมายจากผู้หญิงที่ให้กำเนิดมาใช้เปรียบเทียบกับผู้หญิงที่ให้ความอุปการะหรือเป็นที่เคารพนับถือยกย่องสถานะของผู้หญิงที่ให้ความอุปการะดังกล่าวว่าเป็นเสมือนแม่ผู้ให้กำเนิด

ความหมายที่ 9 ‘ผู้หญิงที่ เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน’

(14) แม่เหย่าแม่เรือน [mɛː6 ja:w2 mɛː6 ruan5] ‘หญิงผู้ปกครอง
บ้านเรือน, แม่เจ้าเรือน หรือ แม่เรือน กี่ว่า.’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

จากตัวอย่าง (14) ความหมายผู้หญิงที่ เป็นผู้ปกครองบ้านเรือนนี้ใกล้เคียงกับความหมายพื้นฐาน คือ หมายถึงคนเพศหญิงโดยอยู่ในวงความหมายเดียวกันคือวงความหมายคน แต่มีส่วนที่ความหมายเคลื่อนไปจากความหมายพื้นฐาน คือมิได้หมายถึงหญิงที่ให้กำเนิดลูกแต่หมายถึงหญิงที่ปกครองสถานที่ หากพิจารณาเหตุการณ์ ‘ปกครองและเป็นเจ้าของ’ กับเหตุการณ์ ‘ให้กำเนิด’ ก็อาจเชื่อมโยงได้ว่าเหตุการณ์ ‘ปกครองและเป็นเจ้าของ’ ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ให้กำเนิด เมื่อแม่ให้กำเนิดลูก ในเวลาต่อมาแม่ก็มีฐานะเป็นเจ้าของและเป็นผู้ปกครองลูกด้วย ในตัวอย่าง (14) แม่เหย่าแม่เรือน ที่ความหมายของแม่หมายถึงหญิงที่ปกครองบ้านเรือนก็น่าจะมาจากการขบเน้นความหมายของเหตุการณ์ ‘ปกครองและเป็นเจ้าของ’ ที่เกิดขึ้นต่อจากเหตุการณ์ ‘ให้กำเนิดลูก’ แล้วนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายหมายถึงปกครองและเป็นเจ้าของสถานที่ในที่นี้คือบ้านเรือน

4.1.5 กลุ่มความหมาย ‘ผู้หญิงที่ทำหน้าที่ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญ’

ความหมายที่ 10 ‘ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม’

(15) แม่ยอหัว [mɛː6 joː5 hua1] ‘เจ้าแม่เหนือหัว’

(16) แม่เท้าบาน [mɛː6 tha:w7 ba:n3] ‘สตรีที่เป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับ
การยกย่องในชุมชน’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง ความหมาย ‘ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญ’ มีการเคลื่อนของความหมายคล้ายกับความหมาย ‘ผู้หญิงที่เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน’ ในตัวอย่าง (14) แม่เหยาแม่เรือน ดังได้กล่าวไปแล้ว แต่ในตัวอย่างที่ (15) แม่ยอหัว และ (16) แม่เท้าบาน นี้มีรายละเอียดมากขึ้น คือ หมายถึงผู้หญิงที่ทำหน้าที่ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญของกลุ่มด้วย โดยในความหมายนี้นอกจากจะขบเน้นเหตุการณ์ ‘ปกครองและเป็นเจ้าของ’ แล้วยังขบเน้นลักษณะ ‘มีความสำคัญ’ ซึ่งอาจวิเคราะห์ให้ได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากเหตุการณ์ ‘ปกครองและเป็นเจ้าของ’ ด้วย กล่าวคือ เมื่อแม่ให้กำเนิดลูก แม่ก็จะกลายเป็นผู้ปกครองหรือเจ้าของลูก ในมุมมองของลูกย่อมเห็นว่าแม่มีความสำคัญ และเป็นบุคคลที่เป็นใหญ่ในบ้านด้วย ความหมายในตัวอย่างนี้จึงกล่าวได้ว่าเคลื่อนไปจากความหมายพื้นฐาน คือมีได้กล่าวถึงหญิงที่ให้กำเนิดลูกแต่ขบเน้นความหมาย ‘ปกครอง เป็นเจ้าของ’ และ ‘มีความสำคัญ’ แล้วนำมาใช้หมายถึง ‘ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำ หรือหัวหน้ากลุ่ม’

4.1.6 กลุ่มความหมาย ‘บุคคลสำคัญ’

ความหมายที่ 11 บุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม

(17) แม่งาน [mɛː6 ɲa:n5]

‘หัวหน้าผู้รับผิดชอบในงาน

บางอย่าง เช่น เขาเป็นแม่งานใน

การจัดเลี้ยงแขกที่มาในงาน’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

(18) แม่โหยด [mɛː6 jo:t2] ‘

ผู้มีอาวุโสสูงสุดในกลุ่ม เป็นเหมือน

หัวหน้าใหญ่, เหาตัวโต’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

(19) แม่ทัพ [mɛ:6 thap7]

‘นายทัพ, ผู้ทำหน้าที่คุมกองทัพ,
เช่น แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพ
อากาศ แม่ทัพภาค.’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

จากตัวอย่างความหมายของคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบหมายถึง ‘บุคคลสำคัญ ผู้นำ หรือหัวหน้ากลุ่ม’ ซึ่งเป็นความหมายที่เคลื่อนไปจากความหมายพื้นฐาน แม้จะยังอยู่ในวงความหมายเดียวกันคือใช้กับคน แต่ความหมายก็ห่างไกลจากความหมาย ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ นั้นเพราะความหมายนี้มีได้หมายถึงเพศหญิงเท่านั้นแต่หมายถึงคนทั่วไปโดยไม่จำกัดเพศ และมีได้หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ให้กำเนิดลูกแต่ได้ขยับเน้นความหมาย ‘ปกครอง เป็นเจ้าของ’ และ ‘มีความสำคัญ’ ที่เกิดขึ้นต่อจากเหตุการณ์ ‘ให้กำเนิดลูก’ แทน ในที่นี้เกิดการขยับเน้นเหตุการณ์ที่แม่ปกครองหรือเป็นเจ้าของลูกมาเปรียบเทียบกับหัวหน้าที่เปรียบเหมือนผู้ปกครองหรือเจ้าของกลุ่มหรือองค์กร

ความหมายที่ 12 ‘บุคคลที่ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง’

(20) แม่สื่อ [mɛ:6 swi:2]

‘แม่สื่อ, ผู้ชักนำให้หญิงกับชาย
ติดต่อรักกันในทางชั่วสาว; อ่อก๊วย
ก็เรียก.’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า แม่ ในคำประสมข้างต้นมีความหมายห่างไกลจากความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ มากขึ้น กล่าวคือ แม้จะยังอยู่ในวงความหมายคน แต่มีได้เน้นว่าใช้หมายถึงคนเพศหญิงเท่านั้น ในที่นี้อาจหมายถึงคนเพศใดก็ได้ และก็มีได้หมายถึงเหตุการณ์ให้กำเนิดเท่านั้นแต่ความหมายเคลื่อน

ไปขับเน้นเหตุการณ์ ‘เป็นเจ้าของ’ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องจากเหตุการณ์ให้กำเนิดดังได้กล่าวแล้วในตัวอย่างก่อนหน้า และนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายใช้กับสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้น คือ ใช้หมายถึงผู้เป็นเจ้าของงานหรือหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง

4.1.7 กลุ่มความหมาย ‘สัตว์เพศเมีย’

ความหมายที่ 13 ‘สัตว์เพศเมีย’

(21) แม่ผึ่ง [mɛː6 phwŋ2] ‘ผึ่งเพศเมียมีขนาดเล็กที่สุด เป็น
ประชากรส่วนใหญ่ของรัง มีขา
คู่หลังที่ขนาดใหญ่กว่าคู่อื่น’

(22) แม่ม้า [mɛː6 maː7] ‘ม้าเพศเมีย’

(ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า แม่ ในคำประสมมีความหมายที่ห่างไกลจากความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ คือ นำไปใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายไปใช้กับสัตว์ และความหมายเคลื่อนไปจากให้กำเนิดลูกมาใช้เรียกสัตว์เพศเมียโดยทั่วไปโดยที่สัตว์ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องให้กำเนิดลูก

4.1.8 กลุ่มความหมาย ‘สัตว์เพศผู้’

ความหมายที่ 14 ‘สัตว์เพศผู้’

(23) กุ้งแม่หวัด [kɯŋ4 mɛː6 wat1] ‘กุ้งน้ำจืดตัวผู้ มีถุงน้ำเชื้อบริเวณ
โคนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นอวัยวะช่วย
ส่งน้ำเชื้อ’

(ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

จากตัวอย่าง แม่ ในคำประสม กุ้งแม่หวัด เป็นชื่อของกุ้งชนิดหนึ่งที่มีขนาดใหญ่ แม่ ในตัวอย่างนี้ห่างไกลจากความหมายพื้นฐานมากยิ่งขึ้น คือนำไปใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายไปใช้กับวงความหมายของสัตว์ และมีความหมายเคลื่อนจากผู้หญิงที่ให้น้ำนมลูกมาใช้หมายถึงสัตว์เพศผู้

4.1.9 กลุ่มความหมาย ‘คำบอกชนิดโดยทั่วไป’

ความหมายที่ 15 ‘ชนิด’

(24) แม่เกล้า [mɛː6 kleː4]

‘สัตว์ชนิดหนึ่ง ตัวคล้ายกุ้ง ทำที่อยู่คล้ายจอมปลวก มักอยู่ตามป่าชายเลน’

(25) แม่เนื้อ [mɛː6 nwaː7]

‘กวาง, เนื้อทราย’

(26) แม่บาง [mɛː6 baːŋ3]

‘ป่า’

(27) แม่พา [mɛː6 phaː5]

‘สิ่งของที่ใช้ทอยหรือขว้างในการเล่นเกมต่างๆของเด็ก เช่น ก้อนหิน, เม็ดมะม่วงหิมพานต์’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

(28) แม่ขม้น [mɛː6 khamin2]

‘ชื่อพรรณไม้จำพวกเหง้าชนิดหนึ่ง ใบรูปหอกปลายแหลม กาบใบแคบ มีร่องสีเขียวมน้ำตาล ดอกช่อใหญ่ พุ่งมาจากเหง้าใต้ดิน สีเขียวแกมขาว ปลายช่อสีชมพูอ่อน ยอดเกสรตัวเมียสีเหลือง เนื้อในเหง้าสีส้ม เหง้าและผงขม้นใช้เป็นยา’

(ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าความหมายของ แม่ ในคำประสมข้างต้น มีความหมายห่างไกลจากความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ทำให้กำเนิดลูก’ มากกว่าตัวอย่างก่อนหน้า กล่าวคือ เป็นความหมายที่เปรียบเทียบข้ามวงความหมายไปใช้กับสัตว์ พืช และสิ่งของ โดยไม่ขบเน้นเหตุการณ์ให้กำเนิดลูกเลย ความหมายของคำเคลื่อนไปจากเหตุการณ์ให้กำเนิดลูกอย่างมาก ความหมายเดิมเลื่อนไปกลายเป็นคำบอกชนิดของสัตว์ พืช และสิ่งของ โดยไม่ระบุเพศ คล้ายคำบ่งกลุ่มนาม (Noun Classifier) ซึ่งอัญชลี สิงห์น้อย (2551, น. 33-36) อธิบายว่า เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดในระหว่างการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (Grammaticalization) จากคำนามซึ่งเป็นคำที่มีเนื้อความไปเป็นคำลักษณนามซึ่งเป็นคำที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ โดยการที่คำนามในระดับเหนือกว่า (หรือมีความหมายบอกกลุ่มหรือประเภท) ถูกใช้เป็นหน่วยหลักของคำประสมซึ่งเป็นโครงสร้างระดับคำเพื่อทำหน้าที่บอกกลุ่มหรือประเภทของคำนามที่ตามมา เมื่อปรากฏใช้บ่อย คำนามที่ทำหน้าที่บอกกลุ่มหรือประเภทก็จะเกิดภาวะเลื่อนความหมาย ไม่สามารถคงคุณสมบัติได้เหมือนคำนามทั่วไปกลายเป็นคำบ่งกลุ่มนาม

4.1.10 กลุ่มความหมาย ‘ขนาดใหญ่’

ความหมายที่ 16 ‘ขนาดใหญ่ (คู่กับขนาดเล็ก)’

(29) แม่กะแจ [mɛː6 kaceː3]

‘กัญแจ’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง (29) แม่ ในคำประสมถูกนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมาย คือไม่ใช้กับคนอย่างความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ทำให้กำเนิดลูก’ แต่นำมาใช้กับสิ่งของ ซึ่งมีลักษณะบางประการที่สามารถเชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐานได้ ลักษณะดังกล่าวคือ มีสิ่งหนึ่งที่ขนาดใหญ่กว่าใช้คู่กับอีกสิ่งหนึ่งที่ขนาดเล็กกว่า ในที่นี้สิ่งที่ขนาดใหญ่กว่าคือตัวกัญแจใช้คู่กับสิ่งที่ขนาดเล็กกว่าคือลูกกัญแจ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐานได้โดยเมื่อนึกถึงเหตุการณ์แม่

ให้กำเนิดลูก เราจะเห็นว่าในเหตุการณ์มีองค์ประกอบแม่กับลูก และแม่เป็นองค์ประกอบที่มีขนาดใหญ่กว่าลูก

ความหมายที่ 17 ‘ขนาดใหญ่’

(30) แม่ขัน [mɛː6 khan1] ‘ขันใบใหญ่’

(31) แม่โคม [mɛː6 khoːm5] ‘กะละมังใบใหญ่’

(สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530)

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง แม่ ในคำประสมถูกนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายคือไม่ใช้กับวงความหมายของคนอย่างความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ แต่นำมาใช้กับสิ่งของ ซึ่งความหมายเคลื่อนไปจากความหมายพื้นฐานมากกว่า ตัวอย่าง (29) แม่กะแจ ที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ คือ หมายถึงสิ่งของขนาดใหญ่ โดยไม่จำเป็นต้องมีคู่ขนาดเล็กปรากฏร่วมกันเสมอ

ความหมายที่ 18 ‘โครงสร้าง’

(32) แม่คราด [mɛː6 khrat6] ‘ส่วนประกอบของคราด เป็นโครง

ไม้ตัวกลางขนาดใหญ่กว่าโครงไม้

ตัวบน มีซี่คราดทำด้วยไม้’

(สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530)

จากตัวอย่าง (32) แม่คราด ความหมายของ แม่ ในคำประสมมีความหมายเคลื่อนจากความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ อย่างมาก เพราะนำมาใช้กับสิ่งของที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็กอยู่ด้วยกัน ซึ่งเทียบได้กับเหตุการณ์ให้กำเนิดลูกที่มีแม่และลูกเป็นองค์ประกอบของเหตุการณ์ แต่

ความหมายนี้ส่วนที่ขนาดใหญ่เป็นส่วนสำคัญหรือเป็นส่วนโครงสร้างของสิ่งของ
แม่ ในคำประสมจึงหมายถึงสิ่งของที่ขนาดใหญ่และเป็นโครงสร้างของสิ่งของ

ความหมายที่ 19 ‘ส่วนกรอบนอก’

(33) แม่ตู [me:6 tu:3]

‘วงกบประตู’

(34) แม่เสื่อ [me:6 swa2]

‘เสื่อนอก’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง แม่ ในคำประสมความหมายเคลื่อนจากความหมายพื้นฐาน
‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ โดยถูกนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมาย คือใช้กับ
สิ่งของที่มีลักษณะบางประการเชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐาน คือเหตุการณ์ให้
กำเนิดลูกที่มีแม่และลูกเป็นองค์ประกอบของเหตุการณ์เทียบได้กับสิ่งของที่มี
ขนาดใหญ่และขนาดเล็กอยู่ด้วยกัน แต่ในความหมายนี้ส่วนที่ขนาดใหญ่เป็นส่วน
กรอบนอก แม่ ในคำประสมจึงหมายถึงส่วนกรอบนอกของสิ่งของ ดังตัวอย่าง (33)
แม่ตู ที่หมายถึงส่วนที่เป็นกรอบประตูหรือ ‘วงกบประตู’ และ (34) แม่เสื่อ ที่
หมายถึง ‘เสื่อนอก’ หรือเสื่อตัวที่สวมทับเสื่อตัวอื่นอีกชั้นหนึ่ง

4.1.11 กลุ่มความหมาย ‘ขนาดใหญ่และสำคัญ’

ความหมายที่ 20 ‘ขนาดใหญ่และสำคัญ’

(35) แม่กะเต [me:6 kate:4]

‘กุฏิที่ใหญ่ที่สุดของแต่ละวัด ซึ่ง

มักจะเป็นของเจ้าอาวาส (น.ธ.)’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 2551)

จากตัวอย่าง (35) แม่กะเต ความหมายมีความหมายขบขันเน้นคุณสมบัติ
‘ขนาดใหญ่’และ ‘สำคัญ’ โดยตัวอย่างนี้ แม่ ในคำประสมความหมายเคลื่อนจาก

ความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ เป็นอย่างมาก แม่ ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากวงความหมายของคนไปใช้กับวงความหมายสถานที่ ซึ่งมีลักษณะบางประการที่เชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐานได้ กล่าวคือ ลักษณะขนาดใหญ่และมีความสำคัญ ของสถานที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ให้กำเนิดลูกได้ ภาพของแม่ที่มีขนาดใหญ่กว่าลูกและมีเพียงคนเดียวในขณะที่ลูกซึ่งมีขนาดเล็กอาจมีมากกว่าหนึ่งคนได้ การที่มีแม่เพียงหนึ่งคนทำให้อนุมานได้ว่ามีความสำคัญ

4.1.12 กลุ่มความหมาย ‘สิ่งที่ให้กำเนิดสิ่งอื่น’

ความหมายที่ 21 ‘เป็นแหล่งกำเนิด’

(36) แม่ไฟ [mɛ:6 kwaj5]

‘เตาไฟ’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากตัวอย่าง แม่ ในคำประสมถูกนำมาใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากวงความหมายของคนไปใช้กับวงความหมายของสิ่งของแต่สามารถเชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ ได้ ดังตัวอย่าง (36) แม่ไฟ คือ เตาไฟซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของไฟ เมื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐานมีสิ่งที่เหมือนกันคือการทำให้เกิดหรือมีอีกสิ่งหนึ่งขึ้น

ความหมายที่ 22 ‘อยู่ส่วนต้น’

(37) หัวแม่มือ [hua1 mɛ:6 muw:5] ‘นิ้วต้นของมือ’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

(38) เรือแม่ [ruea5 me:6]

‘เรือจับปลาชนิดหนึ่ง โดยใช้วน
ตั้งเกเรือใหญ่ มีหน้าที่หาตำแหน่ง
ของฝูงปลา และแล่นไปตักหน้า
แล้วปล่อยเรือไล่และวางวน’

(ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

จากตัวอย่าง (37) หัวแม่มือ และ (38) เรือแม่ แม่ ใช้หมายถึงสิ่งที่อยู่ส่วน
ต้น อยู่ส่วนหน้า หรือส่วนที่พบเป็นลำดับแรก ซึ่งความหมายนี้เมื่อเทียบกับ
ความหมายพื้นฐานก็จะเห็นว่าอยู่คนละวงความหมายแต่ก็มีลักษณะที่เชื่อมโยงกัน
ได้คือ ในเหตุการณ์ให้กำเนิดลูกนั้นองค์ประกอบสำคัญของเหตุการณ์คือแม่และลูก
โดยแม่จะมีขนาดใหญ่กว่าลูก และเป็นธรรมชาติที่มนุษย์มักจะเห็นหรือรับรู้ภาพสิ่งที่
มีขนาดใหญ่มาก่อนสิ่งที่มีขนาดเล็ก เมื่อความหมายถูกเห็นหรือรับรู้ก่อนถูกขับ
เน้น แม่ ในคำประสมในตัวอย่างข้างต้นจึงมีความหมายว่า ‘อยู่ส่วนต้น’ ได้

ความหมายที่ 23 ‘ต้นแบบ’

(39) แม่พิมพ์ [me:6 phim5]

‘สิ่งที่เป็นต้นแบบ เช่น แม่พิมพ์
ตัวหนังสือ โดยปริยายหมายถึงครู
อาจารย์ซึ่งถือว่าเป็นแบบอย่าง
ความประพฤติของศิษย์’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

จากตัวอย่าง ความหมาย แม่ ในคำประสมมีทั้งความหมายที่อยู่ต่าง
วงความหมายและวงความหมายเดียวกันกับความหมายพื้นฐาน ‘ผู้หญิงที่ให้
กำเนิดลูก’ นั่นคือความหมาย ‘สิ่งที่เป็นต้นแบบ เช่น แม่พิมพ์ตัวหนังสือ’ อยู่ต่าง
วงความหมายคือใช้กับสิ่งของ และความหมายโดยปริยายหมายถึง ‘ครูอาจารย์ซึ่ง

ถือว่าเป็นแบบอย่างความประพฤติของศิษย์' นั้น อยู่วงความหมายเดียวกันคือใช้กับคน

ความหมาย แม่ ในตัวอย่างนี้มีความซับซ้อน เพราะเปรียบเทียบข้ามวงความหมาย 2 ชั้น ชั้นแรกเปรียบเทียบจากวงความหมายของคนไปใช้กับสิ่งของก่อน ส่วนชั้นที่สองคือเปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากสิ่งของมาใช้กับคนอีกทอดหนึ่ง โดยในการเปรียบเทียบจากวงความหมายของคนไปใช้กับสิ่งของในชั้นแรกนั้น แม่ ในคำประสม แม่พิมพ์ (ที่เป็นสิ่งของ) เกิดการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน 'ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก' โดยขยับเน้นความหมาย 'มีสิ่งหนึ่งก่อนและมีอีกสิ่งหนึ่งเกิดตามมา' ซึ่งสิ่งที่เกิดตามมามีลักษณะเหมือนสิ่งที่มีอยู่ก่อน' ทั้งนี้ในเหตุการณ์ให้กำเนิดลูก แม่คือสิ่งที่มีอยู่ก่อน เมื่อคลอดลูกออกมาลูกก็กลายเป็นสิ่งที่มีตามมาและมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับแม่ ส่วนอีกความหมายหนึ่ง แม่พิมพ์ ซึ่งเป็นความหมายเปรียบเทียบโดยปริยายหมายถึง 'ครูอาจารย์ซึ่งถือว่าเป็นแบบอย่างความประพฤติของศิษย์' นั้น วิเคราะห์ได้ว่าเกิดการเปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากวงความหมายสิ่งของ กลับไปสู่วงความหมายของคนอีกครั้งหนึ่ง กล่าวคือ เปรียบครูอาจารย์ว่าเป็นต้นแบบให้ศิษย์ได้ประพฤติตามเหมือนกับแม่พิมพ์ซึ่งเป็นต้นแบบในการผลิตสิ่งของ

สามารถสรุปความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้

	ความหมาย	ตัวอย่างคำ	กลุ่มความหมาย
1	ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก	(1) แม่เต็ก** 'ภรรยา' (2) แม่อีหมา** 'คำเรียกภรรยาของคนโบราณ'	

2	สัตว์เพศเมียที่ให้งำนัดลูก	(3) แม่ครอก** '1. คำเรียกแม่ของสัตว์ที่ออกลูกคราวเดียวกันหลายตัว' และ '2. แม่ปลาซ่อนที่กำลังเลี้ยงลูกอ่อน'	1. สิ่งมีชีวิตเพศหญิงที่ให้งำนัดลูก
3	ญาติผู้หญิง	(4) แม่เฒ่า** 'ยาย'	2. ผู้หญิง
4	ผู้หญิง	(5) แม่โตะ** 'น้องสาวของปู่ ตา ย่า หรือยาย'	
5	ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง	(6) แม่กิดอก** 'โสเภณี'	3. ผู้ชาย
6	ผู้หญิง	(7) แม่ซึก** 'แม่สื่อ'	
7	ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง	(8) แม่ตะเมีย** 'ผู้ชายที่มีนิสัยและท่าทางคล้ายผู้หญิง, ผู้ชายที่ซัดลาดตาขาว'	4. หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล
8	เทวดาผู้หญิง	(9) แม่เชื้อ** 'แม่เชื้อ เทวดาประจำการ'	
9	ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงพฤติกรรม)	(10) แม่ย่านาง** 'น. ผีที่สิงสถิตประจำเรือ อาจให้คุณและให้โทษได้ในเวลาเดียวกัน ขึ้นอยู่กับวิธีการเช่นสรวง'	
10	ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงสถานภาพ)	และ แม่ย่านาง*** 'ผู้หญิงประจำรักษาเรือ'	
11	ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงสถานภาพ)	(11) แม่นม *** 'หญิงแม่ลูกอ่อนที่ให้นมเด็กกินแทนแม่จริง'	5. หญิงที่ทำหน้าที่ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญ
12	ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงสถานภาพ)	(12) แม่บ่า ** 'แม่เลี้ยง, เมียของพ่อที่ไม่ใช่แม่ตัว'	
13	ผู้หญิงที่เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน	(13) แม่ยก*,** 'แม่บุญธรรม, ผู้ให้ความอุปการะ'	
14	ผู้หญิงที่เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน	(14) แม่เหยาแม่เรือน**** 'หญิงผู้ปกครองบ้านเรือน, แม่เจ้าเรือน หรือ แม่เรือน กี่ว่า.'	6. บุคคลสำคัญ
15	ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ/ผู้นำหัวหน้ากลุ่ม	(15) แม่ยอหัว** 'เจ้าแม่เหนือหัว'	
16	ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ/ผู้นำหัวหน้ากลุ่ม	(16) แม่เท้าบาน** 'สตรีที่เป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับการยกย่องในชุมชน'	6. บุคคลสำคัญ
17	บุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม	(17) แม่งาน**** 'หัวหน้าผู้รับผิดชอบในงานบางอย่าง เช่น เขาเป็นแม่งานในการจัดเลี้ยงแขกที่มาในงาน'	
18	บุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม	(18) แม่โหยด** 'ผู้มีอาวุโสสูงสุดในกลุ่ม เป็นเหมือนหัวหน้าใหญ่, เหาตัวโต'	

		(19) แม่ทัพ **** ‘นายทัพ, ผู้ทำหน้าที่คุมกองทัพ, เช่น แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ แม่ทัพภาค.’	
12	บุคคลที่ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง	(20) แม่สื่อ** ‘แม่สื่อ, ผู้ชักนำให้หญิงกับชายติดต่อรักกันในทางชู้สาว; อ่อก๊วย ก็เรียก.’	
13	สัตว์เพศเมีย	(21) แม่ผึ้ง *** ‘ผึ้งเพศเมียมีขนาดเล็กที่สุดเป็นประชากรส่วนใหญ่ของรัง มีขาคู่หลังที่ขนาดใหญ่กว่าคู่อื่น’ (22) แม่ม้า*** ‘ม้าเพศเมีย’	7. สัตว์เพศเมีย
14	สัตว์เพศผู้	(23) กุ้งแม่หัด *** ‘กุ้งน้ำจืดตัวผู้ มีถุงน้ำเชื้อบริเวณโคนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นอวัยวะช่วยส่งน้ำเชื้อ’	8. สัตว์เพศผู้
15	ชนิด	(24) แม่แก่ลิ** ‘สัตว์ชนิดหนึ่ง ตัวคล้ายกุ้ง ทำที่อยู่คล้ายจอมปลวก มักอยู่ตามป่าชายเลน’ (25) แม่เนื้อ** ‘กวาง, เนื้อทราย’ (26) แม่บาง** ‘ปาง’ (27) แม่พา** ‘สิ่งของที่ใช้ทอยหรือขว้างในการเล่นเกมต่างๆของเด็ก เช่น ก้อนหิน, เม็ดมะม่วงหิมพานต์’ ** (28) แม่ขม้น*** ‘ชื่อพรรณไม้จำพวกเหง้าชนิดหนึ่ง ใบรูปหอกปลายแหลม กาบใบแคบมีร่องสีเขียวอมน้ำตาล ดอกช่อใหญ่ พุ่มมาจากเหง้าใต้ดิน สีเขียวแกมขาว ปลายช่อสีชมพูอ่อน ยอดเกสรตัวเมียสีเหลือง เนื้อในเหง้าสีส้ม เหง้าและผงขม้นใช้เป็นยา’	9. คำบอกชนิด
16	ขนาดใหญ่ (คู่กับขนาดเล็ก)	(29) แม่กะแจ** ‘กัญแจ’	
17	ขนาดใหญ่	(30) แม่ขัน*,** ‘ขันใบใหญ่’ (31) แม่โคม*,** ‘กะละมังใบใหญ่’	10. ขนาดใหญ่

18	โครงสร้าง	(32) แม่คราด* 'ส่วนประกอบของคราด เป็นโครงไม้ตัวล่างขนาดใหญ่กว่าโครงไม้ตัวบน มีซี่คราดทำด้วยไม้'	
19	ส่วนกรอบนอก	(33) แม่ตู** 'วงกบประตู' (34) แม่เสื่อ** 'เสื่อนอก'	
20	ขนาดใหญ่และสำคัญ	(35) แม่กะเต** 'กุฎิที่ใหญ่ที่สุดของแต่ละวัด ซึ่งมักจะเป็นของเจ้าอาวาส (น.ธ.)'	11. ขนาดใหญ่และสำคัญ
21	แหล่งกำเนิด	(36) แม่ไฟ** 'เตาไฟ'	12. สิ่งที่ทำให้กำเนิดสิ่งอื่น
22	อยู่ส่วนต้น	(37) หัวแม่มือ** 'นิ้วต้นของมือ' (38) เรือแม่ *** 'เรือจับปลาชนิดหนึ่ง โดยใช้อวนตักเกเรือใหญ่ มีหน้าที่หาตำแหน่งของฝูงปลา และแล่นไปตักหน้า แล้วปล่อยเรือไล่และวางอวน'	
23	ต้นแบบ	(39) แม่พิมพ์**** 'สิ่งที่เป็นต้นแบบ เช่นแม่พิมพ์ตัวหนังสือ โดยปริยายหมายถึงครูอาจารย์ซึ่งถือว่าเป็นแบบอย่างความประพฤติของศิษย์'	

หมายเหตุ

* ข้อมูลจากพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (สถาบันทักษิณคดีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530)

** ข้อมูลจากพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2550 (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

*** ข้อมูลจากการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยถิ่น 4 ภาค (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2547)

**** ข้อมูลจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่าง ๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทย ถิ่นใต้

จากหัวข้อ 4.1 ที่กล่าวถึงความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่าง ๆ ได้โดยสามารถแบ่งประเภทของความหมายต่าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ ความหมายพื้นฐานและความหมายขยายออก โดยความหมายขยายออกแบ่งได้เป็นความหมายที่ขบเน้นบางองค์ประกอบแต่ยังอยู่ในวงความหมายเดียวกัน ความหมายขยายออกที่เกิดจากการเปรียบเทียบข้ามวงความหมาย และความหมายขยายออกโดยการเปรียบเทียบข้ามวงความหมายและขบเน้นบางองค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ประเภทความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้

กลุ่มความหมาย	ความหมาย	ประเภทความหมาย			
		พื้นฐาน	ขยายออก		
			ขบเน้นบางองค์ประกอบของความหมายในวงความหมายเดียวกัน	ข้ามวงความหมาย	ข้ามวงความหมายและขบเน้นบางองค์ประกอบของความหมาย
1. สิ่งมีชีวิตเพศหญิงที่ให้กำเนิดลูก	1. ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก	/			
	2. สัตว์เพศเมียที่ให้กำเนิดลูก			/	
2. ผู้หญิง	3. ญาติผู้หญิง		/		
	4. ผู้หญิง		/		
3. ผู้ชาย	5. ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง		/		

กลุ่มความหมาย	ความหมาย	ประเภทความหมาย			
		พื้นฐาน	ขยายออก		
			ขับเน้นบางองค์ประกอบของความหมายในวงความหมายเดียวกัน	ข้ามวงความหมาย	ข้ามวงความหมายและขับเน้นบางองค์ประกอบของความหมาย
4. หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล	6. เทวดาผู้หญิง				/
	7. ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงพฤติกรรม)		/		
	8. ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงสถานภาพ)		/		
	9. ผู้หญิงที่เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน		/		
5. หญิงที่ทำหน้าที่ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญ	10. ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม		/		
6. บุคคลสำคัญ	11. บุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม		/		
	12. บุคคลที่ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง		/		
7. สัตว์เพศเมีย	13. สัตว์เพศเมีย				/
8. สัตว์เพศผู้	14. สัตว์เพศผู้				/
9. คำบอกชนิด	15. ชนิด				/
10. ขนาดใหญ่	16. ขนาดใหญ่ (คู่กับขนาดเล็ก)				/
	17. ขนาดใหญ่				/
	18. โครงสร้าง				/
	19. ส่วนรอบนอก				/
11. ขนาดใหญ่และสำคัญ	20. ขนาดใหญ่และสำคัญ				/
	21. แหล่งกำเนิด			/	

กลุ่มความหมาย	ความหมาย	ประเภทความหมาย			
		พื้นฐาน	ขยายออก		
			ซับซ้อนของ ความหมายในวงความหมายเดียวกัน	ข้ามวงความหมาย	ข้ามวงความหมายและซับซ้อน องค์ประกอบของความหมาย
12. สิ่งที่ทำให้กำเนิดสิ่ง อื่น	22. อยู่ส่วนต้น				/
	23. ต้นแบบ				/
รวม		1	9	2	11
		1	22		

จากตารางเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ ของ แม่
ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ทั้ง 23 ความหมาย สามารถวิเคราะห์ได้ว่า
ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่
ความหมายพื้นฐานและความหมายขยายออกหรือความหมายที่เปลี่ยนแปลงไป
จากความหมายพื้นฐานดังภาพที่ 2

4.2.1 ความหมายพื้นฐาน

ความหมายของ แม่ ในคำประสมที่เป็นความหมายพื้นฐาน คือ ความหมาย ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ ในตัวอย่าง (1) แม่เด็ก ‘ภรรยา’ และ (2) แม่ อีหมา ‘คำเรียกภรรยาของคนโบราณ’ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551) ทั้งนี้เพราะเป็นความหมายที่เด่นที่สุดในบรรดาความหมายต่าง ๆ ของคำ

4.2.2 ความหมายขยายออกที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน

ความหมายของ แม่ ในคำประสมที่ขยายออกไปจากความหมายพื้นฐาน มี 3 ลักษณะ ได้แก่ ความหมายขยายออกจากความหมายพื้นฐานแต่อยู่ในวงความหมายเดียวกัน ความหมายขยายออกจากความหมายพื้นฐานโดยเปรียบเทียบข้ามวงความหมาย และความหมายขยายออกจากความหมายพื้นฐานโดยเปรียบเทียบข้ามวงความหมายและขบเน้นบางลักษณะที่สัมพันธ์กับความหมายพื้นฐาน

4.2.2.1 ความหมายขยายออกที่ขยายจากความหมายพื้นฐานแต่อยู่ในวงความหมายเดียวกัน

ความหมายของ แม่ ในคำประสมที่เปลี่ยนแปลงไปจากความหมายพื้นฐานแต่อยู่ในวงความหมายเดียวกันคือใช้กับคน มีทั้งหมด 9 ความหมาย ได้แก่ ‘ญาติผู้หญิง’ ‘ผู้หญิง’ ‘ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง’ ‘ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงพฤติกรรม)’ ‘ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิงสถานภาพ)’ ‘ผู้หญิงที่เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน’ ‘ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม’ ‘บุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม’ และ ‘บุคคลที่ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง’ ความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน โดยลดลักษณะบางประการของความหมายพื้นฐานลง และขบเน้นลักษณะบางประการของความหมายพื้นฐานให้เด่นชัดขึ้น โดยมีกระบวนการทางปริธานที่เกี่ยวข้องคือกระบวนการนามนัยซึ่งเป็นกระบวนการทางปริธานที่เชื่อมโยงสองสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดอยู่ในวงความหมาย

เดียวกัน โดยสิ่งหนึ่งทำให้นึกถึงอีกสิ่งหนึ่งที่สัมพันธ์กัน ดังตัวอย่างงานวิจัยเรื่อง คำหลายความหมาย เช่น กรณีคำว่าออก ที่เดิมหมายถึง การเคลื่อนที่ออกจากที่ ปิดล้อมนำไปสู่ความหมายใหม่ คือ ‘การเริ่มต้นการกระทำ’ ซึ่งสัมพันธ์กับความหมายเดิมในแง่ที่เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องจากการเคลื่อนที่ออกจากที่ปิดล้อม ความหมายใหม่นี้เป็นความหมายที่ถูกขบขันแทนความหมายการเคลื่อนที่ออกจากที่ปิดล้อม (กาจบัณฑิต วงศรี, 2547)

4.2.2.2 ความหมายขยายออกที่ขยายจากความหมายพื้นฐานโดยใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมาย

ความหมายของ แม่ ในคำประสมที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐานใช้เปรียบเทียบข้ามวงความหมาย มี 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมาย ‘สัตว์เพศเมียที่ให้น้ำนมลูก’ ซึ่งเปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากวงความหมายคนไปใช้กับวงความหมายสัตว์และความหมาย ‘แหล่งกำเนิด’ เป็นลำดับ ในตัวอย่าง (36) แม่ไฟ ‘เตาไฟ’ ซึ่งเปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากวงความหมายของคนไปใช้กับวงความหมายสิ่งของ โดยมีกระบวนการทางปริชานที่เกี่ยวข้องคือกระบวนการอุปลักษณ์ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้นิทานหนึ่งอธิบายอีกมโนทัศน์หนึ่งที่ซับซ้อนกว่าและอยู่ต่างวงความหมายกัน เช่นเดียวกับกรณีคำว่า ออก ที่หมายถึงเลิกสมาคม เป็นการเปรียบเทียบสังคมเป็นพื้นที่ที่ปิดล้อม การเลิกสมาคมจึงเหมือนการเคลื่อนที่ออกจากที่ปิดล้อม ใช้นิทานการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมอธิบายการเลิกสมาคมซึ่งมีความนามธรรมมากกว่า (กาจบัณฑิต วงศรี, 2547)

4.2.2.3 ความหมายขยายออกจากความหมายพื้นฐานโดยเปรียบเทียบข้ามวงความหมายและขบขันบางลักษณะที่สัมพันธ์กับความหมายพื้นฐาน

ความหมายของ แม่ ในคำประสมที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐานโดยเปรียบเทียบข้ามวงความหมายและขบขันบางลักษณะที่สัมพันธ์กับความหมายพื้นฐานมีทั้งหมด 11 ความหมาย ได้แก่ ‘เทวดาผู้หญิง’ ‘สัตว์เพศเมีย’ ‘สัตว์เพศผู้’

‘ชนิด’ ‘ขนาดใหญ่ (คู่กับขนาดเล็ก)’ ‘ขนาดใหญ่’ ‘โครงสร้าง’ ‘ส่วนกรอบนอก’ ‘ขนาดใหญ่และสำคัญ’ ‘อยู่ส่วนต้น’ และ ‘ต้นแบบ’ ความหมายเหล่านี้ขยายความหมายจากความหมายพื้นฐานอย่างน้อย 2 ขั้นตอน ขั้นแรกคือเปรียบเทียบข้ามวงความหมายจากวงความหมายคน มาเป็นสัตว์ สิ่งของ และสถานที่ด้วยกระบวนการอุปลักษณ์ และขั้นที่สองคือลดทอนบางความหมายและขบขันบางความหมายในวงความหมายเดียวกันให้เด่นชัดขึ้นด้วยกระบวนการนามนัย กล่าวโดยสรุปเรียกการเปลี่ยนแปลงจากความหมายพื้นฐานในลักษณะนี้ว่ากระบวนการอุปลักษณ์-นามนัยซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดทั้งอุปลักษณ์และนามนัยในการเปลี่ยนแปลงความหมาย

4.3 เปรียบเทียบความหมายต่าง ๆ ของ แม่ ในคำประสมกับ แม่ ที่เป็นคำมูล

จากการวิเคราะห์ในหัวข้อก่อนหน้าปรากฏความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งหมด 23 ความหมาย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมกับความหมาย แม่ ที่เป็นคำมูลเพื่อดูความแตกต่างของความหมายทั้งด้านจำนวนและเนื้อความของความหมายที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยวิจัยรวบรวมความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูลจากพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ 2 ฉบับ ได้แก่ พจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 ซึ่งให้ความหมายของ แม่ ไว้ดังนี้

‘1 แม่, โดยปริยายหมายถึงเพศหญิง

2 โดยปริยายหมายถึงสิ่งของที่มีลักษณะใหญ่ หรือสำคัญ’

(สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530)

และ พจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ พุทธศักราช 2550 ซึ่งให้ความหมายของ แม่ ว่าหมายถึง

- ‘1 มารดา, หญิงในฐานะที่เป็นผู้ให้กำเนิดแก่ลูกๆ, คำที่ลูกเรียกหญิงผู้ให้กำเนิดตน, เรียกสัตว์ตัวเมียที่มีลูก, เรียกหญิงที่ทำการบางอย่าง, เรียกผู้คนที่เห็นหัวหน้าหรือนายโดยไม่จำเป็นว่าเป็นหญิงหรือชาย, โดยปริยายหมายถึงเพศหญิง
- 2 โดยปริยายหมายถึงสิ่งที่มีลักษณะใหญ่หรือมีความสำคัญ
- 3 คำนำหน้าชื่อเพศหญิง.’

(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2551)

จากความหมายที่ระบุในพจนานุกรมผู้วิจัยนำมาแจกแจงลงตารางและแสดงการเปรียบเทียบความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนของคำประสมกับ แม่ ที่เป็นคำมูล โดยในที่นี้จะไม่นับว่าความหมายโดยปริยายของ แม่ ที่นำไปประกอบกับคำอื่น เช่น ความหมาย ‘คำเรียกผู้คนที่เห็นหัวหน้า’ ‘สิ่งที่มีลักษณะใหญ่หรือสำคัญ’ ว่าเป็นความหมายของคำมูล เพราะความหมายโดยปริยายเหล่านี้เป็นความหมายของ แม่ เมื่อปรากฏร่วมกับคำอื่น

ตารางที่ 3

เปรียบเทียบความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนของประกอบของคำประสมกับความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูลในภาษาไทยถิ่นใต้

ลำดับ	ความหมาย	แม่ ที่เป็น ส่วนประกอบ ของคำประสม	แม่ ที่เป็นคำ มูล
1.	ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก	√	√
2.	สัตว์เพศเมียที่ให้กำเนิดลูก	√	√
3.	ญาติผู้หญิง	√	X
4.	ผู้หญิง	√	X
5.	ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง	√	X
6.	เทวดาผู้หญิง	√	X

ลำดับ	ความหมาย	แม่ ที่เป็น ส่วนประกอบ ของคำประสม	แม่ ที่เป็นคำ มูล
7.	ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิง พฤติกรรม)	√	X
8.	ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เหมือนแม่จริง (เชิง สถานภาพ)	√	X
9.	ผู้หญิงที่เป็นผู้ปกครองบ้านเรือน	√	X
10.	ผู้หญิงที่เป็นบุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม	√	X
11.	บุคคลสำคัญ/ผู้นำ/หัวหน้ากลุ่ม	√	X
12.	บุคคลที่ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง	√	X
13.	สัตว์เพศเมีย	√	X
14.	สัตว์เพศผู้	√	X
15.	ชนิด	√	X
16.	ขนาดใหญ่ (คู่กับขนาดเล็ก)	√	X
17.	ขนาดใหญ่	√	X
18.	โครงสร้าง	√	X
19.	ส่วนกรอบนอก	√	X
20.	ขนาดใหญ่และสำคัญ	√	X
21.	แหล่งกำเนิด	√	X
22.	อยู่ส่วนต้น	√	X
23.	ต้นแบบ	√	X

จากตารางเมื่อเปรียบเทียบความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมกับความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูลในภาษาไทยถิ่นใต้จะเห็นว่าความหมายของ แม่ ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมมีความหลากหลายมากกว่าความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูล เมื่อพิจารณาความหมายของ แม่ ที่ปรากฏในความหมายของคำประสมแต่ไม่ปรากฏในความหมายของคำมูลนั้นจะเห็นว่า เป็น

ความหมายที่ละเอียดและมีความเฉพาะเจาะจงมาก เช่น ความหมาย ‘ผู้ชายที่คล้ายผู้หญิง’ ‘ส่วนกรอบนอก’ ‘แหล่งกำเนิด’ ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยพบว่า การที่จะสามารถระบุความหมายเหล่านี้ได้จะต้องวิเคราะห์อย่างละเอียดว่าความหมายของแม่ ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมมีการขยายความหมายจากความหมายจาก ความหมายพื้นฐานอย่างไรบ้าง

5. สรุป

ความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้มีความหมายต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มความหมาย (1) สิ่งมีชีวิตเพศหญิงที่ให้กำเนิดลูก (2) ผู้หญิง (3) ผู้ชาย (4) ผู้หญิงที่ทำหน้าที่อภิบาลดูแล (5) ผู้หญิงที่ทำหน้าที่ปกครองและเป็นบุคคลสำคัญ (6) บุคคลสำคัญ (7) สัตว์เพศเมีย (8) สัตว์เพศผู้ (9) คำบอกชนิดโดยทั่วไป (10) ขนาดใหญ่ (11) ขนาดใหญ่และสำคัญ และ (12) สิ่งที่ทำให้กำเนิดสิ่งอื่น ความหมายต่างๆ ของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ มีทั้งหมด 23 ความหมาย โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่างๆ เหล่านั้นเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ ความหมายพื้นฐาน ได้แก่ ความหมาย ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ และประเภทที่สองคือความหมายขยายออกที่กลายหรือเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ (1) ความหมายขยายออกที่กลายมาจากความหมายพื้นฐาน และ (2) ความหมายขยายออกที่กลายมาจากความหมายขยายออกอีกต่อหนึ่ง ด้วยกระบวนการทางปริธาน 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการนามนัย กระบวนการอุปลักษณ์ และ กระบวนการอุปลักษณ์-นามนัย เมื่อเปรียบเทียบกับความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูลแล้วพบว่าความหมายของ แม่ ในคำประสมมีจำนวนมากกว่าความหมายของ แม่ ที่เป็นคำมูล ความหมายของคำประสมที่มีจำนวนมากกว่านั้นเป็นความ

หมายที่มีความซับซ้อน ต้องวิเคราะห์การขยายความหมายโดยละเอียดจึงจะสามารถระบุความหมายของ แม่ ในคำประสมนั้นได้

6. อภิปรายผล

6.1 การมีหลายความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาต่าง ๆ

งานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่า แม่ ในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นคำหลายความหมาย (Polyseme) ซึ่งสอดคล้องกับที่โคเวตซ์ (Kovecses, 2002, p. 213) ให้นิยามไว้ว่าหมายถึงคำที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย และความหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง จะเห็นว่า แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ มีความหมายหลากหลาย และความหมายต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายความเกี่ยวข้องได้ด้วยกระบวนการทางปริชาน คือ กระบวนการอุปลักษณ์ กระบวนการนามนัย และกระบวนการอุปลักษณ์-นามนัย ดังได้แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความหมายไปแล้วในหัวข้อผลการศึกษา

ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ใช้โมนทัศน์ของคำเรียกญาติ แม่ ‘ผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูก’ มาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ตั้งแต่สิ่งใกล้ตัวไปจนถึงสิ่งไกลตัว กล่าวคือใช้อธิบายตั้งแต่สิ่งที่มีความใกล้ชิดความหมายพื้นฐานอยู่ในวงความหมายเดียวกัน เช่น แม่บ้า ที่หมายถึง ‘แม่เลี้ยง, เมียของพ่อที่ไม่ใช่แม่ตัว’ ซึ่งอยู่ในวงความหมายของคน สอดคล้องกับที่ เลคอฟฟ์ (Lakoff, 1987) ให้ข้อสังเกตไว้ว่าคำ mother ในภาษาอังกฤษ มิได้หมายถึงผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูกของตนเสมอไป เช่น step mother ที่หมายถึง ‘แม่เลี้ยง’ ไปจนถึงสิ่งที่อยู่ต่างวงความหมาย เช่น หมายถึง สิ่งของขนาดใหญ่ สิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยด้านบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ให้ข้อสังเกตว่าคำเรียกญาติ แม่ ในภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นเหนือมีการใช้ที่หลากหลาย และถูกใช้ในเชิงเปรียบเทียบ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2533; วิกัสรินทร์ ประพันธ์ศิริ, 2535) นอกจากนี้ในภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาเทปewanเหนือ (Bascom and Casad, 2000, p. 40) ก็พบการใช้รูปที่ไม่เป็นทางการของคำที่หมายถึง แม่ ในการเปรียบเทียบข้ามวงความหมาย เช่น คำว่า diidi 'mother' นำมาใช้กับต้นไม้ คือเรียกต้นไม้ว่าเป็นแม่ของผลไม้คือลูกพืช

จะเห็นได้ว่าจากงานวิจัยนี้และงานวิจัยที่ศึกษาคำที่มีความหมายว่า แม่ ในภาษาต่างๆ ข้างต้นทำให้เห็นว่ามนุษย์มีการสร้างคำขึ้นใช้โดยอาศัยสิ่งที่มีอยู่เดิมเป็นพื้นฐาน และ แม่ เป็นนิมิตทัศน์พื้นฐานที่ใกล้ชิดกับประสบการณ์ของมนุษย์ จึงปรากฏการใช้ แม่ หลากหลายความหมายในหลากหลายภาษา

6.2 รายการคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมซึ่งแหล่งข้อมูลทุติยภูมิมาแล้วจึงเดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนาม ในการเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมผู้วิจัยสังเกตเบื้องต้นได้ว่ารายการคำและความหมายของคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบในพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ น่าจะยังไม่ครอบคลุมรายการคำประสมที่ผู้ออกภาษารู้จักทั้งหมด มีบางคำที่ไม่อยู่ในพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ แต่เป็นคำที่ผู้ออกภาษาใช้จริง เช่น แม่ท่า แม่พิมพ์ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลรายการคำประสมมากที่สุด ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากรายการคำในพจนานุกรมภาษาไทยมาตรฐานด้วย เพราะอาจมีบางคำที่เป็นคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันกับภาษาไทยมาตรฐานแล้วไม่ปรากฏข้อมูลในพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ แล้วนำไปตรวจสอบกับผู้ออกภาษา เพื่อจะได้ข้อมูลความหมายของ แม่ ในคำประสมที่ผู้ออกภาษารู้จักหรือใช้จริงมากที่สุด นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษาผู้วิจัยยังขอให้ผู้ออกภาษาให้ข้อมูลคำที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบ เพื่อรวบรวม

ข้อมูลในกรณีที่รายการคำจากพจนานุกรมไม่ครบถ้วน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการปรับปรุงพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ได้ต่อไป

6.3 คำในภาษาถิ่นใต้บางคำเมื่อเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานแล้ว พบว่ามีรูปเหมือนกันแต่ความหมายไม่เหมือนกัน

ในการศึกษาความหมายของ แม่ ในคำประสมภาษาไทยถิ่นใต้ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบคำประสมที่มี แม่ เป็นส่วนประกอบซึ่งใช้รูปเขียนเดียวกันกับคำภาษาไทยมาตรฐาน คำที่ใช้รูปเขียนเหมือนกันนี้สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

6.3.1 คำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยถิ่นกลาง เช่น แม่แคร่ ที่หมายถึงกรอบไม้ที่เป็นส่วนประกอบของแคร่ คำกลุ่มนี้น่าสนใจว่าเป็นภาษาเก่าตกทอดมาจากบรรพบุรุษหรือถิ่นใดถิ่นหนึ่งยืมกันในภายหลัง

6.3.2 คำที่มีรูปเขียนเหมือนกันแต่ความหมายคล้ายคลึงกันโดยมีส่วนเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์กันได้ เช่น แม่ยก ในภาษาไทยมาตรฐานหมายถึง ‘หญิงที่เป็นผู้อุปถัมภ์พระเอกภิกษุหรือนายวงดนตรีลูกทุ่ง’ แต่ในภาษาไทยถิ่นใต้หมายถึง ‘1 แม่บุญธรรม, 2 ผู้ให้ความอุปการะ’ ซึ่งทั้งในภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นใต้มีความหมายร่วมกัน คือ อุปการะผู้อื่น

6.3.3 คำที่มีรูปเขียนเหมือนกันแต่ความหมายต่างกันโดยไม่สามารถหาความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้ เช่น แม่น้ำ ในภาษาไทยมาตรฐานหมายถึง ‘ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง’ ส่วนในภาษาไทยถิ่นใต้มี 2 ความหมาย โดยความหมายแรก หมายถึง ‘ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง’ เหมือนกับความหมายในภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนอีกความหมายหนึ่งหมายถึง ‘ตัวแมงจิ้งจกที่อาศัยอยู่บนผิวน้ำ’ ซึ่งต่างกันอย่างไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้ ในกรณีนี้คำดังกล่าวในภาษาไทยถิ่นใต้น่าจะระบุว่าเป็นคำที่มีรูปเขียนเดียวกันแต่ต่างความหมาย

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. ภายใต้โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ และได้รับการสนับสนุนทุนจากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแหล่งทุนทั้งสองแห่งมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บอกภาษาทั้ง 6 ท่านดังรายนามข้างต้นที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ความหมายของคำในวิจัยชิ้นนี้

บทความนี้ปรับปรุงมาจาก บทความนำเสนอในการประชุมรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รุ่นที่ 15 ประจำปีงบประมาณ 2562 ณ ห้องจรัสเมือง โรงแรมเดอะทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร วันที่ 6 ตุลาคม 2562 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิของโครงการฯ ที่กรุณาวิพากษ์บทความและให้ความเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงบทความฉบับนี้

รายการอ้างอิง

กาจบัณฑิต วงศ์ศรี. (2547). *เครือข่ายความหมายของคำว่า 'ออก' ในภาษาไทย*:

การศึกษาแนววรรณคดีปริชาน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2547). *การจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยถิ่น 4 ภาค (ระยะที่ 5)*

(รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2538). การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า เข้า (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. (2551). พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2550 ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มูลนิธิร่วมพัฒนาภาคใต้ และสถาบันทักษิณคดีศึกษา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 : เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554.
- รุ่งทิพย์ รัตนภานุสร. (2549). การขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภัสนินทร์ ประพันธ์ศิริ. (2535). คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศราวุธ หล่อดี. (2556). การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำประสมที่มีคำว่า หัว ในภาษาไทยลื้อ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา 1(2): 47-60.
- ศุภชัย ติงวีย์. (2556). การขยายความหมายของคำว่า 'หลัง' ในภาษาไทย. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 9 : การวิจัยสู่ประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 2, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12-13 ก.ย. 2556.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2530). พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินตติ้ง กรุ๊ป.

- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). ลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ. *ภาษาและวรรณคดีไทย* 7(1): 56-68.
- อลิษา อินจันทร์. (2557). *คำประสมแบบเท่าเทียมในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัญชลี สิงห์น้อย. (2551). คำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำลักษณะนาม: หมวดหมู่ที่แตกต่างกัน ทับซ้อน และไล่หล่อม. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์* 26(2): 21-38.
- Bascom, B. and Casad, E. H. (2000). 'Mother' in Northern Tepehuan. In E.H. Casad, and T. L. Willett (Eds.), *Uto-Aztecan, Temporal, and Geographic Perspective: Paper in Memory of Wick R. Miller by the Friend of Uto-Aztecan* (pp.35-42). Mexico: Universidad de Sonora
- Croft, W. and Cruse, D. A. (2004). *Cognitive Linguistics*. New York: Cambridge University Press.
- Kovecses, Z. (2002). *Metaphor: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Lakoff, G. (1987). *Woman, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind*. Chicago: University of Chicago Press.
- Ungerer, F and Schmid, H. (1996). *An introduction to Cognitive Linguistics*. New York: Longman.

Received: May 20, 2020

Revised: August 10, 2020

Accepted: August 19, 2020

Utilizing Dictation Techniques in Process Writing Instruction: Improving Undergraduate Students' English Writing Performance

Suphatra Sucharitrak^{*}

Abstract

The study employed a pre-experimental research design involving a one-group pre-test-post-test with a combination of quantitative and qualitative data. The purposes were to (1) develop and test the efficiency of the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction for a university writing course, (2) determine whether the instructional materials could help increase students' writing ability, and (3) explore students' reactions towards the instructional materials. The entire instruction covered eight weeks, including the pre-test and post-test writing assignments. The students' learning logs reflected students' learning, preferences, and difficulties. Forty-seven pieces of students' pre-test and forty-seven pieces of students' post-test writing

^{*} Assistant Professor, Department of Liberal Arts, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. e-mail: dr_suphatra@hotmail.com

assignments were analyzed for evidence improvement of their English writing skills. This study highlights the positive impact on the utilization of dictation techniques in the process of writing instruction. Students could produce a sound paragraph, notice their spelling mistakes, and gain awareness of using correct phrases and grammar in their writing. Students expressed their positive attitudes towards the instructional materials and their activities. The difficulties of the students' learning are reported.

Keywords: Dictation Techniques; Process Writing; Writing a Paragraph

การใช้เทคนิคเขียนตามคำบอกในการสอนเขียน ที่เน้นกระบวนการเพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตปริญญาตรี

สุพัตรา สุจริตรักษ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-experimental Research) แบบกลุ่มเดียวสอบก่อน-สอบหลัง (one-group pre-test-post-test) มีการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ใช้เทคนิคเขียนตามคำบอกในการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการ 2) เปรียบเทียบความสามารถการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเทคนิคเขียนตามคำบอก 3) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อเทคนิคเขียนตามคำบอกในการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยคือ นิสิตปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษเบื้องต้นจำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ สื่อการสอนที่ใช้เทคนิคเขียนตามคำบอกในการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการ จำนวน 8 สัปดาห์ ข้อสอบวัดความสามารถการเขียนภาษาอังกฤษระดับย่อหน้า และแบบ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน ติดต่อได้ที่: dr_suphatra@hotmail.com

บันทึกระหว่างเรียนและหลังเรียนของนิสิต การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ประกอบด้วย t-test ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคเขียนตามคำบอกในการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการช่วยให้ นิสิตพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษระดับย่อหน้า นิสิตสามารถแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษา การสะกดคำ และโครงสร้างประโยคตามหลักการเขียน นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนภาษาอังกฤษ และรายงานปัญหาและอุปสรรคการเขียนภาษาอังกฤษของตน

คำสำคัญ เทคนิคเขียนตามคำบอก; การสอนเขียนที่เน้นกระบวนการ;
การเขียนระดับย่อหน้า

1. Introduction

Communicating in English can connect people to the world in different ways; writing e-mails, texting, posting on Facebook, writing a blog, and tweeting. With the non-stop technology advancement, some human jobs that people fear may replace by Artificial Intelligence (AI) but not human skills. According to Marr (2018), the essential skills the robot cannot do are communication, critical thinking, creativity, strategy, imagination, and vision. These necessary skills are closely related to language writing skills, which are complex and require lots of energy and expertise to express ideas, thought, vision, and imagination and rhetorical devices (Heaton, 1975) that robot cannot master. Because in writing skills, writers need to acquire some degree of vocabulary knowledge and several grammatical rules of the language system to performed sentences. Those qualities come from human cognitive skills (Harmer, 2007); that is a reason that writing skills should be developed in Thai schools to prepare students for future workplace requirements with the rise of AI automation (Talerngsri, 2019). In addition, writing skills should be taught effectively in schools so that students' writing strategies, content knowledge, sentence construction, and paragraph structure could develop. Consequently, those strategy of writing can benefit students' long-term memory.

Regarding teaching writing in Thailand, it can be referred to in an EFL context as students learn to write in an academic setting such as schools, colleges, and universities, but not in an everyday use. Writing instruction is taught by English writing instructors. According to Padgate

(2008), students' writing practices are not developed appreciably in Thai schools, either in the Thai language or the English language, and English writing especially has been ignored by educators and teachers. Writing skills are taught less than other skills, namely listening and speaking skills in Thai schools (Rungwaraphong, 2014). Students have not much practice writing. Since writing skills are not tested in the University Entrance Exam, it could be the reason why writing has not been taken seriously by Thai students.

Writing skills can reflect not only English proficiency but also reflect the writer's thinking process. When students enter a university, they have to submit a great deal of writing to complete their learning tasks in Thai and English language courses, for example, term papers, assignments, and portfolios, but receive some grade of a pass or fail based on their writing performance.

Many research studies reported on Thai students' problems related to English writing abilities. Boonpattanaporn (2008) found that students have difficulties in writing essays at all levels of background knowledge in English. This finding is similar to those of many other researchers (Pawapatcharaudom, 2007; Kobkuerkul, 2009; and Kansopon, 2012). The major problems with students' writing were listed as follows: the inability to apply grammatical knowledge and, vocabulary knowledge in their English writing, lack of coherence, inability to organize an appropriate structure for the writing content, failure to express their ideas in writing effectively, and the inability to support or justify their statements. Other factors affected students' writing abilities have been reported: students' proficiency levels and, students' negative attitudes towards English writing. To solve problems of students' writing, Raimes (1978) stated that students should receive practice in writing

more often to gain fluency in their writing, writing words, spelling, and sentences. Students need practice more frequently in composing simple sentences, copying simple sentences to complex sentences and paragraphs, doing grammar exercises, asking questions from the assigned reading passage. These activities would help them memorize language patterns for long-term use. These meaningful activities can engage students in English writing. Therefore, teachers would probably be the keys to direct teaching and learning for learners' academic success. Knowing their writing problems in particular areas may help teachers create an environment that encourages and supports students' writing development in the educational setting. This study attempted to improve English writing performance for undergraduate EFL students in the writing course.

2. Literature Review

Concerning writing instruction, two approaches are familiar to EFL writing instructors, a product-based approach, and a process-based writing approach. Based on (Raines, 1983; Brown, 2000), a product-based approach moves from controlled writing to free writing. It allows learners to copy from the model of a sentence or paragraph, including dictation, guided writing, and then free writing. The focus of the product approach is on grammar, sentence structure, and mechanical accuracy rather than fluency. Learners are free to choose the topics to write on. Teachers give feedback at the end. However, since the 1970s, writing instruction has transformed into the process-based

approach (Susser, 1994; Alghizzi, 2017). Students carried out the writing tasks from the beginning to the end of a process of learning. The process-based approach to writing instruction concentrates on the writer, a producer of the text, and is widely used for EFL writing instruction to enhance students' writing development (Hyland, 2004; Alodwan & Ibranian, 2014; Dokchandra, 2018).

Many good writers use the writing process to keep the readers interested in their writing, unlike the product-based approach, which gives little attention to readers (Tangpermpoon, 2005). To finish a paper, the writer uses several steps of the writing process, including pre-writing, drafting, revising, editing, and publishing. This process allows students to write from their own experience and knowledge before finishing their writing. This writing is not a neat linear sequence, but recursive; all finished papers can be reviewed, edited, and revised. The steps in the process can be forward or backward before publishing (Hyland, 2004). Stated above are the two approaches to teaching EFL writing currently used by many writing instructors. However, the writing process-based approach is the most widely accepted among second language writing teachers. In applying this, Hyland (2004) suggested that the writing process teaching theories alone cannot help teachers equip students to write confidently. The process writing approach gives learners the learning steps of producing good writing quality on paper but less attention to linguistic knowledge (Badger and White, 2000). There is little evidence showing that a single approach may lead to success in writers. Students need the learning techniques on how to write. At the same time, students need to understand how texts are shaped by topic, audience, purpose, and cultural background (Hyland, 2002).

For some instances, many English writing handbooks in the past recommend controlled writing and the correction of form to teach elementary to advanced learners (Susser, 1994) as it works for some reasons in EFL context. One of the controlled writing techniques that many English writing instructors still use today is dictation. Dictation is a traditional way of teaching language that may have many benefits for learners. In writing, dictation entails learners writing from a recording or any spoken form. When they hear words, sentences or a paragraph, they have to concentrate on those excerpts and write them correctly. Dictation is a controlled writing technique that is probably suitable for the Thai EFL context, as a writing teacher is likely a non-native speaker of English (Fongpaiboon, Prapurkit & Paisad, 2011). Previous research studies related to the use of dictation in English language class (Krashen, 2009; Hoare & Tanner, 2008; Fongpaiboon, Prapurkit & Paisad, 2011; Tang, 2012; Adel & Hashemian, 2015; Purnawati, 2017; Arcon, Klein, & Dombroski, 2017; Nabei, 2018; Nurdianingsih & Rahmawati, 2018) have found the benefits of utilizing dictation techniques for the EFL learners to be as follows: (1) improves language skills as it is such controlled writing; (2) may be proper methods for learners of all ages; (3) prepares the learners well with ideas, language items, and text organization; (4) reduces anxiety of learners when producing text to be more interesting and motivating; and (5) provides learners' opportunities to create language use and increases students' language accuracy.

The aforementioned studies show the effectiveness of using dictation techniques in improving writing skills. Dictation techniques can improve students' writing, memorizing, communicating cooperatively with their group, and creativity during the learning process.

Numbers of scholars have asserted the roles of English writing instructors as facilitators (Nunan, 2003; Gammill, 2006; Padgate, 2008; Adel & Hashemian, 2015, (Sermsook, Liamnimitr, & Pochakorn, 2017). The writing instructor should provide students meaningful writing contexts that are suitable for the students' proficiency level. Also, they should guide students in engaging in the thinking process, understand the strategies of writing texts, and select a suitable method to teach them so that the students will be interested in the writing class. In short, the instructors' role in teaching writing is crucial to direct students to gain success or failure. Before teaching writing, instructors should know the students' needs to plan the lessons effectively. Moreover, instructors need to understand the writing theories and principles, create appropriate lessons, and teaching materials to support students' writing.

With the benefits of process writing instruction and dictation techniques in teaching writing skills mentioned above, the researcher was motivated to bring them both to the writing class to improve the methods of teaching as well as to develop students' writing abilities. The researcher has taught the basic writing course at the university level for more than two years and found that one of the problems of students' writing was that students' English writing abilities were different. From observing students' writing in class, students seemed to have difficulties in composing the paragraphs. It was hard to get thoughts and ideas for paragraph development when asked to write an assignment. They had to exert much effort and try hard to finish their writing assignment in the time set up, and they had a negative attitude when being given a writing task.

Throughout the literature review, it was found that dictation techniques can be a useful tool to improve students' English writing abilities. More precisely, the researcher hypothesized that dictation could be integrated as a step of process writing instruction to give students a more accurate picture when composing a descriptive paragraph and to familiarize themselves with vocabulary, sentences, and the organization of a well-paragraph written. Few research studies have proven conclusive about the most effective techniques and few research studies have applied dictation in the writing process instruction for Thai learners. Therefore, the researcher proposed the development of the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction. The content materials which contained adequate language features for writing practices should bring students' writing ability, make students in the course confident, and foster a positive attitude towards English writing.

3. Research Objectives

This study has a general goal of determining whether the integration of dictation techniques in a process writing approach can help improve students' English writing performance. The general goal holds within three specific objectives;

- 1) To develop and test the efficiency of the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction.

2) To explore whether the utilization of the dictation techniques in process writing instruction improves students' English writing performance.

3) To investigate students' reactions towards learning with the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction.

4. Research Questions

1) What is the effectiveness of the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction?

2) To what extent do the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction improve students' English writing performance?

3) What are the students' reactions towards learning with the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction?

5. Research Hypotheses

1) The instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction will be effective.

2) English writing performance of students utilizing dictation techniques in process writing instruction will increase.

3) The students will have positive reactions towards learning with the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction.

6. Methods of the study

This study employed pre-experimental research by using the one-group pre-test-post-test design for educational purposes with a combination of quantitative and qualitative data. It should be noted that this research study did not make any comparison among groups. The study attempted to develop and test the instructional materials for the writing instruction utilizing dictation techniques in process writing instruction to improve students' paragraph writing performance. The instructional materials were administered with students in the writing course in the second semester of the 2019 academic year. The entire period of these instructional materials covered eight weeks, including the first week of orientation and a pre-test writing assignment, six weeks of instruction, and a one-week of post-test writing assignment. Students in the class were provided with instructional materials, received classroom teaching, and provided guidance in keeping students' learning logs during and after lessons. First, the pre-test writing assignments were designed to measure the students' writing performance before the teaching, and the post-test the possible knowledge and writing skills gain after the instruction. Next, the instructional materials for the students' writing class were developed based on the efficiency index of the 80/80 standards (E1/E2) by Brahmawong (2013). The instructional materials were first piloted during

the 2017- 2018 academic year. Finally, the learning logs were used to reflect students' thoughts and give rise to questions that might relate to the writing exercises or learning activities from the classroom.

7. Population and Sample

The population was 47 undergraduate students from different majors at Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus. These students included engineering, agriculture, management, and marketing majors, who enrolled in the Fundamental English Writing course in the second semester of the 2019 academic year. The entire group of students in the class was the research target in this study for several reasons. All the students have had a similar background in English language learning since they passed the three pre-requisite Fundamental English I-III courses. Importantly, these students were the real learners of English writing for the semester; they came from the class with mixed English abilities and different content-areas of study.

8. Research Context

Undergraduate students at Kasetsart University must obtain at least 12 credits or four courses in English language. Fundamental English I & II focuses on developing of the four language skills; listening, speaking,

reading, and writing. The emphasis is on communicative competence from a basic to a higher level. At the same time, Fundamental English III focuses on practicing of language skills in discussion and presentation in academic contexts. When students pass all three fundamental English courses, they must choose the fourth course in a category that is offered by the university. Fundamental English Writing is one of the writing courses offered to students every year. In this course, students develop their writing from models using appropriate language structures and vocabulary. This course is based on a commercial book. The course length is fifteen weeks totaling 45 hours of instruction two 90-minute sessions per week. Students who enroll in writing courses come from different majors, including engineering, agriculture, management, marketing, hotel, and tourism management. Those students are mostly in their third or fourth year of study, but some students are in the second year, fifth or sixth year of study.

9. Research Instruments

1) Design and Development of Instructional Materials

In this study, the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction were developed by the researcher and tested for efficiency of index 80/80. The instructional materials for this study were in house materials. The dictation techniques integrated in writing instruction were new in the writing course. The design and development of the instructional materials package for this study included three units of writing

instruction based on the practice session of writing a descriptive paragraph, the pre-test-post-test writing assignments, and the scoring rubric used in the English writing class for eight weeks and 24 hours of teaching. The package of course materials was validated by the three experts in the field of English language teaching. Revisions were made according to the experts' advice during the development process. An initial tryout process of one-on-one and a small group test of the instructional materials took place with students in the 2017 academic year; field testing was in the 2018 academic year and conducted the main study in the 2019 academic year. Descriptive statistics were used to determine the efficiency index for the process (E1) and the product (E2) of the instructional materials package. The pair-sample test was used to compare the students' scores before and after learning with the treatment.

Sucharitrak (2010) gives the guidelines in material design and development that have been followed in this research study. This development consisted of four steps: (1) identify the teaching goals and objectives; (2) define the content scope and language learning skills; (3) select and develop the content materials, and (4) specify the instructional design and activities. The details of lesson design and development were as follows.

Identify teaching goals and objectives. The instructional materials used were the in-house ones for Fundamental English writing course. The course description was to develop students' English writing from models using appropriate structure and vocabulary. In the study, the objectives were to develop students' ability to write a simple paragraph from a descriptive paragraph model utilizing dictation techniques in process writing approach.

The dictation techniques used contained the specific vocabulary and structure needed for composing a description. At the end of the instructional hours of teaching, students should be able to write a well-organized, descriptive paragraph of not fewer than 150 words to describe people, things, and places.

Define the content scope and language learning skills. The factors to be considered for the content learning and language aspects were teachers, students, and contextual variables (Richard, 2005). In this study, the content centered on a descriptive writing paragraph that gives readers details about a person, place, or thing so that they can visualize the topic. In this descriptive writing paragraph, students need enough language ability to develop and produce simple, functional texts. The language skills should include simple, compound and complex sentences, language form and structure, and descriptive words for organizing a good paragraph.

Select and develop content materials. Based on Kitao and Kitao (1997), in selecting materials for the utilization of dictation techniques in process writing instruction, the students' background knowledge and their levels of English language ability should be considered. According to Westwood (2004), the selected materials should be authentic and ease students' learning. The combined resources were employed based on the needs of students' writing and their English proficiency level. The researcher inspected well-written models of paragraphs from various textbooks, articles, magazines, internet websites, brochures, and other accessible content to develop the entire set of lessons. The paragraph writing model in the materials comprises a topic, statement of the main idea, and supporting details. The three units were as follows: unit 1: describing people, unit 2:

describing things, and unit 3: describing places. These units would take six weeks of instructions, and 18 hours of class practice.

Specify the instructional design and activities. Through the three units of learning, the design of learning activities was aligned to the principle concept of the process-based approach to writing instruction of Hyland (2004) and the dictation techniques were integrated into the process model. The writing instruction comprised four learning steps: (1) pre-writing, (2) writing a rough draft, (3) focusing on language, and (4) practicing—the utilizing of dictation techniques was inserted into the first three steps of each unit to control writing. The four main learning steps of each unit contained learning activities and exercises that connected to each writing process, and the steps could be recursive, as shown in Figure 1.

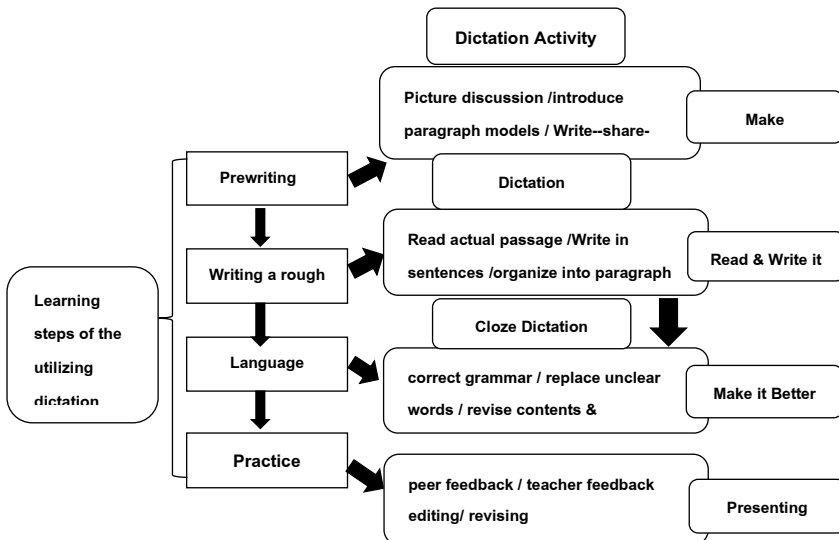


Figure 1. The learning steps of the instructional materials in each unit

Pre-writing stage Pre-writing is a vital step to give adequate language input to the finished piece of writing. First, the class would discuss the ideas of what to write about with questions from the picture. Then the instructor would introduce the descriptive paragraph model and lead-dictation activities with 100-word paragraphs with the necessary vocabulary that had been presented to students at the beginning of the lessons. The teacher would familiarize students with the language forms by having them listen to a paragraph she dictated. Students would write down what they hear in sentences; after finishing writing, the teacher would ask them to compare their texts to those of friends, and then check with the original version to determine if their written transcription is correct. Later, the teacher would review vocabulary and structure from the paragraph model.

Writing a rough draft This stage involves the reading of writing exercises to ensure students have observed good organization and elements of a paragraph before writing. The features of descriptive text stories, and reorganizing a section of sentences are emphasized this step. Finally, students start to rewrite their paragraph from the model. In this step, the practice of the dicto-comp (dictation composition) technique is used to help students generate their understanding and encourage them to rewrite the story from the model.

Language focus For accuracy of language use, several language exercises related to error corrections were presented. To help students realize how to use language appropriately this stage, focuses on form and meaning. Students had to share their writing for a peer check in words, language structures, spelling, punctuation, and capitalization to make

paragraphs more correct. Also, cloze dictation activities are employed in this step.

Practice stage In the last step, students share their writing with other students to read and give class feedback. To do this, students go through the idea and organization of the paragraph, whether there is a topic sentence and supporting details tied to the topic. The teacher's role is to give feedback, and students make final corrections and then submit their written work.

Dictation activities The dictation in this study refers to the written modes of words, simple sentences, compound sentences, complex sentences, and paragraphs that teachers read two-three times while students are engaged in listening, transcribing, and writing the words on paper. The readings can be part or full sentences. Three types of dictations have been inserted into the learning activities of the current process writing instruction; standard dictation in the pre-writing step, dicto-comp while writing a rough draft; and cloze dictation in the language focus. After finishing each dictation technique, students checked the master sentences or a paragraph on the spelling, punctuation, grammar, and corrected them individually, in pairs, or in a group. Then they reread the master text and talked about the content of the paragraph, how it was organized, why its vocabulary was appropriate, and how the language had been used for descriptive writing.

2) The Pre-test and Post-test writing assignments

The pre-test and post-test were employed before and after being taught the descriptive units utilizing dictation techniques in the writing process

approach. The tests were designed based on the course's objectives, focusing on the ability to write a good paragraph from a descriptive paragraph model. In these writing tests, the students were required to compose a paragraph of 150 words to describe people, places, or things from a picture provided within the 50-minutes. The students' writing tests (pre and post) were measured by three different raters of English language teaching to reduce the subjectivity of scoring. The raters were informed of the scoring rubrics and trained before evaluating the tests. The data from the three raters were compared and analyzed. Inter-rater reliability was established to examine the stability of the test scores. The paired samples test was used to calculate the difference between the pre-test and the post-test scores of students' English writing.

3) Scoring the writing tests and scoring consistency

When evaluating the piece of writing, several skills were involved in assessing students' writing performance; the accuracy of the language forms, vocabulary, grammar, punctuation, and spelling, as well as how the writers conveyed their message, incorporated ideas, and organized the paragraph. To assess writing skills, teachers need a rubric as guidance to keep track of and prevent subjectivity and inconsistency. In this study, three raters who were experienced teaching English writing examined the consistency and accuracy of the scoring, with researcher one of the three. Based on Ghanbari, Barati, and Moinszadeh (2012), when the instrument for evaluating L2 writing is considered, the rubrics by Jacobs et al. (1981) are the most appropriate for evaluating the written text as this scale is widely used and accepted among raters of L2 composition. The rubric is comprised of 100

points, with the five analytical areas of writing, including content, organization, vocabulary, language use, and mechanics. For evaluation, each student's writing test (pre-test & post-test) was scored by the three raters; each rater scored using the same 100 points scale. The criteria and levels were from very poor, poor to fair, average to good and very good to excellent. The result of the scores from each rater was combined to see the connections and to draw conclusions regarding the average level of students' writing performance as a whole and in each writing domain. Before implementing this rubric, the three raters established agreement and were trained to evaluate the writing assignments. In case, of scoring mismatch, the three raters consults and the scores were adjusted once they reached consensus. Pearson's Correlation Coefficient was used to measure the consistency of the pre-test and post-test scores of three raters.

4) Students' Learning logs

The students' learning logs were a reflective journal used to investigate the students' learning experience. Students were asked to reflect on their feelings towards learning with the instructional materials during and after the class. Three specific questions were asked: 1) what did you learn from this unit? 2) what part of writing lesson did you like most, and why? 3) what part of the writing lessons do you find the most difficult, and why? The students could write in either Thai or English to express their feelings clearly and accurately. The learning logs were taken from the students after each unit so that the researcher could read and gain personal perceptions of the instructional materials. The themes were categorized and discussed.

10. Results of the study

1) Research Question 1: What is the effectiveness of the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction?

The effectiveness of adding dictation activities in process writing instruction was measured through the tryout process before implementing the sample in the main study. The tryout process consisted of one-on-one testing, group testing, and field study testing and based on the 80/80 (E1/E2 formula). E1 refers to the efficiency index for the learning process, which was calculated from the writing exercise scores. E2 represented the efficiency index for the learning products, which was derived from the end-of-unit assignment scores. The trails employed with the students at different levels of English learning proficiency: high, moderate, and low achievers to ensure the instructional materials could serve all individual students' English proficiency levels. In these trails, students were asked to take a writing pre-test and then studied the instructional materials. After that, a writing post-test was administered, and the students were asked to give feedback about the lessons. In each step of the tryout process, instructional materials were adjusted, and the fallacies of materials identified and noted to improve the materials more suitable and sufficient. The scores of the pre-test, post-test, and writing exercises were combined and calculated. The three trials indicated the development of the instructional materials of dictation activities in process writing from the first to the last trail. As shown, the result of the final tryout process was over 80%, (one-on-one testing, E1=78.61, E2=77.67; small group testing, E1=81.32; E2=80.92; field study testing, E1=82.22,

E2 = 81.97) which met the efficiency index at 80/80. Therefore, the three steps of the development testing can ensure the effectiveness of the instructional materials. In other words, the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction were sufficient for the research study—the results of the tryout process are presented in Table 1.

Table 1

The Results of the Three Steps of the Tryout Process

Tryout steps	E1 (process scores)	E2 (product scores)	Participant s	Hours
One-on-one Testing	78.61	77.67	3	9
Small-Group Testing	81.32	80.92	12	12
Field Study Testing	82.22	81.97	30	16

In the research study, the utilization of dictation techniques in process writing instruction was administrated with 47 undergraduate students in real classroom conditions for Fundamental English writing. The students' scores showed a similar pattern to the students' writing performance in the field of study testing. The efficiency index for the learning process (E1) was 83.17, and the product (E2) was 81.20, which met the proposed 80/80 standards. Therefore, the learning process scores were somewhat higher than the learning product scores. It meant that the students could perform better in the learning exercises rather than in the end-of-lesson tests. The results showed that the instructional materials for utilizing dictation activities in process writing were effective for implementation.

2) Research Question 2: To what extent do the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction improve students' English writing performance?

2.1) Regarding the results of the pre-test and post-test writing assignments, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient ($r > .75$) was used to estimate the scoring consistency among the three raters. The relationship between the pre-test and post-test scores given by three raters is reported in Table 2.

Table 2

Relationship of Scores Awarded by Three raters in the Pre-test and Post-test writing

Raters	Pre-test			Raters	Post-test		
	Rater 1	Rater 2	Rater 3		Rater 1	Rater 2	Rater 3
Rater 1	-	0.976*	0.968*	Rater 1	-	0.972*	0.973*
Rater 2		-	0.974*	Rater 2		-	0.984*
Rater 3			-	Rater 3			-

* $p < .01$ (2-tailed)

The table showed the direction of the linear relationship of scoring among the three raters. The correlation coefficients (r) for the pre-test ranged from .96 - .97, while the post-test was from .97 - .98. This direction demonstrated a strong correlation to the three raters' scores at an acceptable level of inter-rater reliability. As a result, the raters' scoring was reliable and consistent and can be used to interpret the students' writing abilities in the writing tests.

2.2) The results of the pre-test and post-test were employed to examine the students' writing performance before and after implementing the dictation techniques in process writing. The pre-test ($\bar{X}=39.51$) and the post-test of writing ($\bar{X}=71.79$) were compared to calculate the difference. The findings revealed that the mean score of the post-test writing assignments was higher than the pre-test. Table 3 contains the descriptive statistics of pre-test and post-test scores of students' writing.

Table 3

Pre-test and Post-test Scores of the students' writing performance

Tests	Total score	$\bar{X}$	S.D.
Pre-test writing assignments	100	39.51	5.94
Post-test writing assignments	100	71.79	5.46

N=47

The pre-test and post-test writing scores were calculated for statistical differences to examine the students' English language writing performance. As shown, the scores increased significance value. The descriptive statistics are illustrated in Table 4.

Table 4

Comparison of Pre-test Scores and Post-test Scores of the writing assignments

	Paired Differences					t	df	Sig. (1-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the difference				
				Lower	Upper			
Pre-test	32.27	8.03	1.17219	29.91	34.63	27.53	46	.000
Post-test								

*p<.05

Table 4 report the differences between the paired samples test, Confidence Interval of the Difference of the 95%, the t value, the df, and the one-tailed p-value. It has found that the value of the t-test is 27.53. For the p-value shows a significance of .000. These statistics indicate that the students improved significantly in writing a descriptive paragraph after learning with the instructional materials utilizing dictation techniques in process writing instruction.

To examine the details of the students' language writing performance on a descriptive paragraph, the students' mean scores after learning with the instructional materials were analyzed to see the overall results of students' writing scores in each domain. The mean scores ($\bar{X}$) of each area from the test are introduced in Table 5.

Table 5

The Results of the Pre-test and Post-test Scores of writing performance in each domain.

	Pre-test ($\bar{x}$)	Criteria	Post-test ($\bar{x}$)	Criteria
1. Content	13.86	Very poor	18.01	Fair to poor
2. Organization	7.02	Very poor	16.20	Good to average
3. Vocabulary	8.34	Very poor	14.55	Good to average
4. Language use	8.50	Very poor	18.70	Good to average
5. Mechanics	1.79	Very poor	4.32	Good to average

Table 5 indicates the mean scores of the students' pre-test and post-test in each domain. As can be seen above, the mean scores in the post-test in each writing domain were higher than on the pre-test. The students' post-test mean scores of each area are as follows: content ($\bar{X}$ =18.01), organization ($\bar{X}$ =16.20), language use ($\bar{X}$ =14.55), vocabulary ($\bar{X}$ =18.70), and mechanics ($\bar{X}$ =4.32). The results supported Hypothesis two, as we can say that the instructional materials using dictation in the writing process can enhance students' writing performance in the accuracy of the language forms, vocabulary, grammar, and, at the same time, improving the content and organization of a paragraph writing.

3) Research question 3 : What are the students' reactions towards utilizing dictation techniques in process writing instruction?

From the total number of 141 pieces of writing made by 47 students in this study, only 30 pieces by ten students were randomly selected for content analysis. The obtained data from students' learning logs were reviewed to reflect the students' reactions towards utilizing dictation techniques in process writing instruction—the themes and patterns collected from specific questions that students were asked to respond to after every three lessons. The guided questions followed the main structure of the data presented.

What did the students learn from the lessons?

The students' reflections on what they learned can be grouped into three categories. Firstly, most students commented that they learned the descriptive words from each unit, which they could use to compose their writing tasks. Four students wrote that they gained vocabulary to describe people's character and physical appearances. Other students said that they could use the adjectives, verbs, and nouns to describe the places and things that made the paragraph longer. Secondly, all the students mentioned that during the learning steps, dictation activities help them be aware of their spelling. Two students stated that they had to check every word spelling carefully in their writing before they handed their first draft to friends for review. Finally, half of the students found that introducing an example of good paragraph models in each unit was very helpful. Two students wrote that they got an idea to write a description of things from the picture. Others

mentioned that having an example of the written text type was useful for focusing on the organizational patterns.

What part of writing lessons did students like the most, and why?

The instructional materials were composed of three-unit lessons of descriptive writing, describing people, describing things, and describing places. The learning steps began with pre-writing, writing a rough draft, focusing on language, and practicing. The data from the students' learning logs specified their preferences of the lessons in two main areas; 1) the learning steps; based on the records, most students expressed positive feelings towards the learning steps and writing exercises. The reason was that the writing activities were constructive and easy to follow. Students mentioned specific aspects of the learning steps that involved the writing activities from the paragraph models, such as dictation activities. These practices helped them have ideas of descriptive paragraph writing. They said that they could complete each unit with confidence to write; 2) working with a peer; most students were satisfied with learning in pairs or groups in the writing class, mainly when they helped to check the first draft. Students pointed out that they could interact with each other to come up with ideas to write instead of working by themselves so that they could learn and get feedback from their peers.

What part of the writing lessons do you find the most difficult, and why?

From the logs, a few students gave negative responses to the lessons. Students expressed their negative feelings towards the revising and editing when they finished the first draft in the learning step of language focus

(third step). Because in this step, students had to share their writing for a peer check to determine if there were any errors found in words, language structures, spelling, punctuation, and capitalization, as well as the content idea, which they then had to correct to make the writing better. One student said that "this was boring and tiring step I hated it the most." Other negative feelings students expressed were that they found a hard time in translating words from the Thai to the English version when they had to write individual exercises. He said they had limited vocabulary knowledge, and that took them a long time to complete their writing tasks.

11. Discussion

1) The effectiveness of the instructional materials

The implementation of the instructional materials utilizing the dictation techniques to process writing instruction demonstrated an efficiency index at 83.17 (E1) / 81.20 (E2). The number was slightly higher than the proposed efficiency index of 80/80 standards. The reasons might be as follows. First, the development of the instructional materials for this writing class strictly followed on the materials process development, which involved several steps, validated by the experts and tested for efficiency through the three phases of the tryout process. The data derived at the stages of the tryout process helped the researcher discover the strengths and weaknesses of the instructional materials for writing to make it better to implement it in the main study. The second reason might be that the students received

practice of the writing activities in each learning step of process writing, which allows them to learn the words spelling, vocabulary, the writing errors while dictated the paragraph model. These may have helped students gain language input to complete the writing tasks and the exercise scores. The third reason could be that dictation activities and writing exercises allow them to work in pairs or groups. When they wrote together, they checked and revised to make the written text better, and that improved the exercise scores. The fourth reason could be that the content materials and language features were carefully tailored based on the authenticity and suitability for students' particular levels in the basic English writing course so that students may feel more comfortable learning. For these and perhaps other reasons, students' scores in the learning process were slightly higher in the post-test.

2) Students' writing performance

Regarding the mean scores of the tests, the results showed that the students learning with the dictation techniques in process writing approach had a higher average post-test score ($\bar{X}=71.79$) than the average pre-test score ($\bar{X}=39.51$). The fact that the students' writing performance was significantly higher than the pre-test may be due to the development of the instructional materials of utilizing dictation techniques in process writing, which set goals and objectives. The explicit goal for student learning has a measurable impact on students' achievement (Marzano, 2003). Based on each unit, the learning steps from the pre-writing to the practice step were connected.

The **pre-writing stage** encouraged students to think about the ideas or content of the writing. Students were asked to discuss the pictures to get an idea or content to emphasize. The dictation provided students with a paragraph model, which familiarized them with the vocabulary and language forms before planning their writing. Students listened to a short paragraph that the teacher read; they wrote it down what they heard in sentences, compared their text to their friends, and then checked with the original version to determine if their written transcriptions were correct. Later, they used the vocabulary and structure of the paragraph model. Hence, with the pre-writing stage, the instructor could introduce students to the writing skills and make them notice their writing mistakes.

In **writing a rough draft**, students were provided the reading passage for reading and observing the good organization and elements of a well-written paragraph with writing exercises of reorganizing the sections. The dictation composition technique was employed; the target paragraph model was read two or three times by the instructor, while students listened and rewrote it from memory. Then they compared their writing in pairs and last checked their version with the original text. In this step, students gained experience composing paragraphs with controlled writing, and students could produce their first draft.

For the **language focus**, the learning activities were language exercises related to error corrections. Cloze dictation was employed for practicing in this stage by having the incomplete written paragraph and having students fill in the words missing to make them aware of the accuracy

and form. More writing exercises of replacing words, and revising irrelevant content added. Students could review their writing in this stage.

The last step was **the practice**; each student presented their writing by sharing it with other students to read and give feedback. Students would go through the paragraph's organization to make sure the topic sentence and supporting details were tied to the topic. The peer feedback was good practice for students to reduce their writing errors before submitting their work to the instructor.

Regarding the result of the students' writing overall scores, each domain regarding the scoring rubric indicated significant differences between the mean values of the pre-test and the post-test scores in the content domain, organization, vocabulary, language use, and mechanics domain. This indicates that students might have made their improvement in writing performance from the practices and learning activities provided in class. The findings of this study are in accord with the investigations of Roonghirun, 2007; Kuyyogsuy, 2019).

In the pre-test, the overall mean score of students' writing was 39.51. The interpretation of the students' scores levels in each domain showed that students' writing abilities were 'very poor'. Based on the evidence of the pre-test evaluation, students' writing could not be evaluated in any further detail for English vocabulary knowledge, and word forms because of the lack of quantity and paragraph organization. However, the errors in sentence construction, spelling, punctuation, capitalization, and paragraphing were counted and showed that most students had problems in writing at the beginning of the class before being taught with dictation techniques. The possible reasons may help to identify the issues.

The students' lack of writing ability maybe because the class had mixed grade levels of English language ability and ranged in students' areas of study; even though these students had already passed all three basic English courses. Hence, instructors could not assure their English writing ability until they tested the students. Another possible reason that students' mean scores were low was that some students had not focused on English language learning for years before their enrollment in this course. Consequently, they likely had fewer chances to use English in everyday use. Observation of these students' writing the pre-test, they could not finish writing in the test's time limit. Some of their paragraphs were rather short and did not meet the paragraph length criteria of the test. This brevity maybe because of the students' difficulty in getting ideas, words connected into sentences, or some other aspects of writing skills. By lacking language abilities mentioned, the students' mean scores of the pre-test were low.

In contrast, the post-test results demonstrated the development of the students' writing in every category. The student's scores gradually increased to "Good to average" in four areas; organization (16.20/20), the vocabulary (14.55/20), language use (18.70/25), and mechanics (4.32/5) with only the area of content (18.01/30) rated as "Fair to poor." The reasons students' scores increased might be that students had gained knowledge of composing a paragraph from the practices of writing through three units of using dictation techniques and the process of writing instruction. The scores indicated that students could use an adequate range of words in writing a paragraph, apply practical, simple sentence construction, word order, spelling, capitalization, and paragraphing. However, the scores in content were only somewhat improved. This last finding means that students' ability

of content knowledge was still lacking, with limited understanding of the topic to describe and ideas to develop paragraphs. The lack of content knowledge of writing may come from less reading of the writers. Wickman (2019) stated that reading through many pages helps people craft ideal writing and become a better writer. In short, students' English writing ability gradually improves upon their reading practices, more likely reading more help one absorb more content knowledge from the writer.

3) Students' learning logs

The results from students' logs demonstrated the students' perception of learning benefits of class activities utilizing dictation, and how they contributed to their learning. The student's reactions to their learning, preference, and difficulties were summarized and reported.

Students' Perception of Learning in Writing Lessons

The students expressed that dictation activities learned, were very useful for writing development skills. Students could gain the benefits of words presented in each unit that could be used to complete the writing tasks. Students could use the word forms such as adjectives, verbs, and nouns, which describe people's characters, physical appearances, and these words could expand the sentence length and word length of their paragraph. Furthermore, students could apply the techniques of dictation to the spelling of their words and learn from picture description and a paragraph model at the beginning stage of writing. These activities were instrumental in getting a clear concept of the writing practice. The students had a positive perception of the lessons, maybe because the learning activities were engaging to them.

Students' Preference in Writing Lessons

The learning logs shed light on the students' preference towards the learning steps and writing exercises in the writing lessons. The learning steps could give them confidence for writing to the end of the task. Another learning activity students liked was pair work and group work in the writing class. Students enjoyed working with friends to interact, share, and come up with ideas, they could learn from their peers to compose successful tasks. Students could see the advantages of working in pairs or groups instead of working individually because it enabled them to focus on the tasks and exchange their ideas. This benefit is in lines with the research study of Kaweera, Yawiloeng, and Tachom (2019), which found that students were satisfied working in pairs and groups to lower their anxiety and that learning pairs, and groups can foster student self-confidence when completing tasks. Pair or group work offers teachers great benefits in teaching writing.

Students' Difficulty in Learning with the Writing Instruction

Students expressed negative feelings towards revising and editing, with the reason that they had to put an effort in the correction of their writing in the first and second drafts of their own and friends' work to make their paper better. According to Reynolds (2012), revision and editing in writing are tedious tasks but required of professionals to publish a well-written text. Another problem was that students found it hard to translate words from Thai to English when they had to write. These students might have limited English vocabulary, and translation took time to complete in their writing tasks. This difficulty of attempting to translate from their Thai to English version may relate to their English vocabulary knowledge.

12. Conclusion

This study demonstrates that the instructional materials utilizing dictation techniques in the learning steps of process writing instruction are practical for the course. Based on the result of the study, dictation could enhance students' English writing performance. This kind of instructional material is beneficial, not only to encourage students to be better writers in the course but also to equip Thai EFL students with content and linguistic knowledge and confidence.

This study showed that the learning activities during the learning steps with peers, such as sharing, checking, correcting the writing tasks, were useful as they could work together, and they felt confident in their work. Findings suggest that additional training of writing skills with pair work and group work is constructive for the writing course, especially the basic writing course. The pair work or group work can build students' confidence to share and learn from each other's paper and also produce good written paper.

The study found students' difficulty in writing English due to their English language ability. Therefore, teaching materials appropriate to students' English proficiency levels for the exercises are also necessary to upgrade their English language ability. Some students need more hours of class time practice than others. Students' English proficiency levels and learning hours should be considered in future materials development.

This study was conducted with undergraduate students, which was a mixed group of students in terms of their English ability and their writing performance increased after learning with the instructional materials of

dictation techniques in process writing instruction. Thus, the study results may not be generalized to all Thai EFL university students because of the small sample size. However, the findings might be beneficial to instructors, researchers, or language educators as references to improve other writing courses.

13. Recommendation for further study

The results of this study lead to recommendations for further studies, which are as follows.

1) This study focused on utilizing dictation techniques to improve writing skills, and the results show that dictation activities in writing instruction were productive and practical. Students became aware of their writing mistakes. It is recommended in further studies that dictation techniques should be integrated into the principles of teaching other skills than writing to strengthen students' English language skills.

2) The learning logs' results show the preference of students for working in pairs or groups in the writing class, where they can share ideas and check their writing. It is suggested that further studies should be conducted to explore the impact of pairs or groups' work on students' motivation in writing skills.

3) This study integrated dictation activities into the learning steps based on the process writing approach to improve students' writing paragraphs by dictating a paragraph. It would be worth studying vocabulary

learning by dictation practice that might affect learners' longer vocabulary retention.

References

- Adel, R., & Hashemian, M. (2015). Effects of Dicto-Comp and Dictation on the Writing Skill of Female Adult Iranian EFL Learners. *English Language Teaching*, 8(11), doi:10.5539/elt.v8n11p17
- Alghizzi, T. M. (2017). *Complexity, accuracy, and fluency (CAF) development in L2 writing: The effects of proficiency level, learning environment, text type, and time among Saudi EFL learners* (Unpublished doctoral dissertation). University College Cork, Cork.
- Alodwan, T. A. A., & Ibnian, S. S. K. (2014). The effect of using the process approach to writing on developing university students' essay writing skills in EFL. *Review of Arts and Humanities*, 3(2), 139-155.
- Arcon, N., Klein, P. D., & Dombroski, J. D. (2017). Effects of dictation, speech to text, and handwriting on the written composition of elementary school English language learners. *Reading & Writing Quarterly: Overcoming Learning Difficulties*, 33(6), 533-548. <https://doi.org/10.1080/10573569.2016.1253513>
- Badger, R., & White, G. (2000). A process genre approach to teaching writing. *ELT Journal*, 54(2), 153-160. doi:10.1093/elt/54.2.153

- Boonpattanaporn, P. (2008). "Comparative Study of English Essay Writing Strategies and Difficulties as Perceived by English Major Students: A Case Study of Students in the School of Humanities, University of the Thai Chamber of Commerce." *University of the Thai Chamber of Commerce Journal* 28(2): 75-90.
- Brahmawong, C. (2013). Developmental Testing of Media and Instructional Packages. *Silpakorn Educational Research Journal*, 5(1), 7-20.
- Brown, D.H. (2000). *To Language Pedagogy*. San Francisco State University.
- Dokchandra, D. (2018). The Effects of Process Writing Approach on Performance of an Overcrowded EFL Writing Class at a University in Thailand. *KnE Social Sciences*, 3(4), 191.
doi:10.18502/kss.v3i4.1931
- Fongpaiboon, V., Prapurkit, P., & Paisad, W. (2011). Using Dictation Technique to Develop English Vocabulary of Undergraduates. *The Journal Of Faculty of Applied Arts, July-December*, 48-55.
- Gammill, D. M. (2006). Learning the Write Way. *The Reading Teacher*, 59(8), 754-762. doi:10.1598/rt.59.8.3
- Ghanbari, B., Barati, H., & Moinzadeh, A. (2012). Rating Scales Revisited: EFL Writing Assessment Context of Iran under Scrutiny. *Language Testing in Asia*, 2(1). doi:10.1186/2229-0443-2-1-83
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Harlow: Person Educacion.
- Heaton, J. B. (1975). *Writing English language tests: A practical guide for teachers of English as a second or foreign language*. London: Longman.

- Hoare, P., & Tanner, P. D. (2008). *The benefits of dictation for university writing students and teachers*. In A. M. Stoke (Ed.), JALT2008 Conference Proceedings. Tokyo: JALT.
- Hyland, K. (2002). Directives: argument and engagement in academic writing. *Applied Linguistics*, 23(2), 215-239.
- Hyland, K. (2004). *Genre and Second Language Writing*. doi:10.3998/mpub.23927
- Jacobs, H.L., Zingraf, S.A. Wormuth, D.R., Hartfiel, V.F. & Hughey, J.B. (1981). *Testing ESL composition: a practical approach*. Massachusetts: Newbury House.
- Kansopon, V. (2012). An Investigation of the writing test used at the Institute of International Studies, Ramkhamhaeng University (IIS-RU), Thailand. *Language Testing in Asia*, 2(4), 86 - 100.
- Kaweera, C., Yawiloeng, R., & Tachom, K. (2019). Individual, Pair, and Group Writing Activity: A Case Study of Undergraduate EFL Student Writing. *English Language Teaching*, 12(10), 1-13. doi:10.5539/elt.v12n10p1
- Kitao, K., & Kitao, K. (1997). Selecting and developing teaching/learning materials. *The Internet TESL Journal*, IV(4).
- Kobkuerkul, O. (2009). *A survey of students' writing problems at Mahidol University International College in the second trimester of the academic year 2008*. Thammasat University.
- Krashen, S. D. (2009). *Principles and practice in second language acquisition*. Retrieved 17 July 2014 from www.sdkrashen.com/content/books/principles_and_practice.pdf

- Kuyyogsuy, S. (2019). Promoting Peer Feedback in Developing Students' English Writing Ability in L2 Writing Class. *International Education Studies*, 12(9), 2019 pp.76-90.
- Marr, B. (2018, August 6). *7 Job Skills Of The Future (That AIs And Robots Can't Do Better Than Humans)*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2019/03/06/7-job-skills-of-the-future-that-ais-and-robots-cant-do-better-than-humans/#29f9874e6c2e>
- Marzano, R. J. (2003). What works in schools: Translating research into action:. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Nabei, T. (2018). *Grammar Dictation (Dictogloss)*. The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching, 1-7.
doi:10.1002/9781118784235.eelt0067
- Nunan, D. (2003) *Practical English Language Teaching. International Edition*, McGraw-Hill, Singapore, 88.
- Nurdianingsih, Fitri, and Rahmawati, Oktha Ika. (2018). Running Dictation As An Effective Technique On The Teaching Writing Skill. 2 nd English Language and Literature International Conference (ELLiC), Vol.2, 127-131.
- Padgate, W. (2008). Beliefs and opinions about English writing of students at a Thai university. *PASAA*, 42, 31-54.
- Pawapatcharaudom, R. (2007). *"An Investigation of Thai Students' English Language Problems and Their Learning Strategies in the International Program at Mahidol University."* Masters' thesis, King Mongkut's Institute of Technology, Bangkok, Thailand.

- Purnawati, P. (2017). Running Dictation To Activate Students In Speaking Class. *English Education: Journal Of English Teaching And Research*, 2(2), 88. doi:10.29407/jetar.v2i2.853
- Raimes, A. (1978). Problems and Teaching Strategies in Esl Composition. (If Johnny Has Problems, What About Joan, Jean, and Ywe-Han?) *Language in Education: Theory and Practice*, 14. Center for Applied Linguistics.
- Raimes, Ann. (1983). *Techniques in Teaching Writing*. New York: Oxford University Press.
- Rungwaraphong, P. (2014). Promoting student autonomy through dialogic learning. *Journal of Education, Prince of Songkla University Pattani Campus*, 25(1): 9-18.
- Reynolds, L. (2012). *A call to creativity: Writing, reading, and inspiring students in an age of standardization*. New York: Teachers College Press.
- Richards, J.C. (2005). Second Thought on Teaching Listening. *RELC Journal* 36(1), 85-92.
- Roonghirun, M. (2007). *The Use of Process Writing to Enhance Writing Ability of the Students at Rangsit University*. Master thesis. Srinakharinwirot University.
- Sermsook, K., Liamnimitr, J., & Pochakorn, R. (2017). An Analysis of Errors in Written English Sentences: A Case Study of Thai EFL Students. *English Language Teaching*, 10(3), 101. doi:10.5539/elt.v10n3p101
- Sucharitrak, S. (2010). *The Development of CALL English Lessons for Nursing Science Students, Institute of Social Science*. School of English. Ph.D.Thesis. Suranaree University of Technology.

- Susser, B. (1994). Process approaches in ESL/EFL writing instruction. *Journal of Second Language Writing*, 3(1), 31-47.
doi:10.1016/1060-3743(94)90004-3
- Talerngsri, A. (2019, September 10). *Lifelong learning is the future of work Future-proof your job and career by embracing the commitment to constant self improvement*. BUSINESS.
- Alghizzi, T. M. (2017). *Complexity, accuracy, and fluency (CAF) development in L2 writing: The effects of proficiency level, learning environment, text type, and time among Saudi EFL learners* (Unpublished doctoral dissertation). University College Cork, Cork.
- Alghizzi, T. M. (2017). *Complexity, accuracy, and fluency (CAF) development in L2 writing: the effects of proficiency level, learning environment, text type, and time among Saudi EFL learners*. Ph.D. Thesis, University College Cork.
- Alghizzi, T. M. (2017). *Complexity, accuracy, and fluency (CAF) development in L2 writing: the effects of proficiency level, learning environment, text type, and time among Saudi EFL learners*. Ph.D. Thesis, University College Cork.
- Tang, Q. (2012). The Effectiveness of Dictation Method in College English Vocabulary Teaching. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(7). doi:10.4304/tpis.2.7.1472-1476
- Tangpermpoon, T. (2008). Integrated approaches to improve students writing skills for English major students. *ABAC Journal*, 28(2), 1-9.
- Westwood, P. (2004). *Learning and Learning Difficulties*. Melbourne: Australian Council for Educational Research.

Wickman, G. (2019, January 29). *If You Want To Write Well, You Need To Read the Right Way*. Retrieved from <https://writingcooperative.com/if-you-want-to-write-well-you-need-to-read-the-right-way-edec8b93abd9>

Received: June 18, 2020

Revised: October 8, 2020

Accepted: May 20, 2021

การทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง*

ยุพกา พุกชีมา**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง ผลการศึกษาพบว่าด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่ารูปแบบการเรียนการสอน 1. ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. ส่งเสริมให้ใช้ทักษะที่หลากหลาย ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิด 3. กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน และ 4. ฝึกฝนให้สืดยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำหรับคุณลักษณะของครูผู้สอน พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็น โดยให้คะแนนเต็มในด้านความรู้ ความสามารถในการสอน และความพร้อมในการสอน สำหรับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบ

* งานวิจัยนี้ได้รับหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย COA No. COA62/035 จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ วันที่ 17 กันยายน 2562

** รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: fhumykf@ku.ac.th

มาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ผู้เรียนประเมินว่าได้รับครบทุกด้านในระดับมากขึ้นไป ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ยอมรับ และให้การสนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้เรียน; การเรียนการสอนเชิงรุก;
รายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่น; มาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน

The implementation of Active Learning in an Advanced Japanese Reading Class*

Yupaka Fukushima**

Abstract

The objective of this research was to study student's satisfaction towards an implementation of active learning in advanced Japanese reading class. The results found that, regarding the classroom activities, overall the students were most satisfied with active learning instructional model. Especially, students thought that active learning one, helped them develop their thinking skills, communication skills and collaboration skills. Second, promoted them to use various skills such as listening, speaking, reading, writing including thinking skills. Three, encouraged students to participate in the classroom activities. Finally, fourth, trained students to accept the opinions of the others. Regarding the teacher characteristics, the study found that students were most agreed on all issues. Especially, they gave full points

* This research received a Certificate of Approval COA No. COA62/035 from the Kasetsart University Research Ethics Committee on 17 September 2019

** Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University, email: fhumykf@ku.ac.th

for teacher's knowledge, teaching ability and preparedness for teaching. Regarding the achievement of learning outcomes in 5 domain of TQF (Thai Qualifications Framework), the study found that students thought that they achieved 5 domain of learning outcomes. The results of the study can be concluded that the implementation of active learning in a Japanese reading class achieved five domain of learning outcomes of TQF. The students were enthusiastic, accepted and supported the instructional model.

Keywords: Students' Satisfaction; Active Learning;
Japanese Reading Class; 5 Domain of Learning Outcomes

1. บทนำ

การอ่านเป็น 1 ใน 4 ของทักษะการใช้ภาษา และเป็นฐานของทักษะการเขียน ซึ่งยากที่สุดในบรรดาทักษะทั้ง 4 หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษาของไทย จึงมักเปิดรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกด้วยตระหนักถึงความสำคัญของทักษะดังกล่าว

สำหรับรูปแบบการเรียนการสอนในวิชาอ่านภาษาญี่ปุ่น Tateoka (2006) ซึ่งสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่น 30 คน พบว่า การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่นำโดยครูผู้สอน ทำให้ชั้นเรียนขาดความตื่นตัว ผู้เรียนมักเป็นฝ่ายรอรับข้อมูล และผู้สอนไม่อาจรู้ได้ว่าผู้เรียนประสบปัญหาการเรียนตรงไหนบ้าง ขั้นตอนการสอนการอ่าน มักเริ่มจากการที่ผู้สอนแจกเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ผู้เรียน เพื่อให้อ่านเตรียมมาก่อนล่วงหน้า กิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ ผู้เรียนตอบคำถามของผู้สอน หรือผู้สอนตอบข้อสงสัยจากผู้เรียน ทำความยากมีการให้ผู้เรียนพูดคุยแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกต่อเรื่องอ่าน แต่ด้วยข้อจำกัดของเวลา กิจกรรมนี้มักดำเนินไปอย่างเร่งรีบ เวลาส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับการอธิบายคำศัพท์ หรือการถามตอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน (Ikeda & Tateoka, 2007) นอกจากนี้ Ishiguro (2012) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ ผู้สอนมักเน้นที่จะแปลประโยคภาษาญี่ปุ่นที่อ่านเป็นภาษาแม่ของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของผู้เรียน รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้การสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่นมักประสบปัญหา เช่น “ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย” “ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน” “ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น มักเป็นฝ่ายรอรับข้อมูล” “บรรยากาศในชั้นเรียนน่าเบื่อหน่าย” เป็นต้น (Ikeda & Tateoka, 2007)

การดำเนินชีวิตในสังคมโลกในปัจจุบัน นอกจากการเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ติดตัวด้วย Mori (2015)

กล่าวไว้ในการบรรยายพิเศษหัวข้อ “การเรียนรู้, วิทยาศาสตร์การเรียนรู้: การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน” ว่าการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 นั้น มีประเด็นสำคัญ คือ “การออกแบบชั้นเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” และ “การกำหนดหัวข้อการเรียนรู้ที่ตรงตามสภาพจริง” ทั้งนี้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2561) ระบุว่าการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)¹ เป็นแนวการสอนหนึ่งที่สามารถใช้เพื่อพัฒนาหรือเสริมสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหมายถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือทำกิจกรรม ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิด โดยเฉพาะกระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่าในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ด้วย กล่าวคือการเรียนการสอนจำเป็นต้องเปลี่ยนจากที่ครูเป็นผู้นำ และนักเรียนเป็นผู้รับ ไปเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้คงทน ติดอยู่ในความทรงจำของผู้เรียนได้นานขึ้นตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dale (1969) ซึ่งนำเสนอกรวยแห่งการเรียนรู้ (Cone of Learning) โดยผู้เรียนจะสามารถจดจำในสิ่งที่พูดได้ 70% เมื่อได้ร่วมการพูดคุย อภิปราย และสามารถจดจำสิ่งที่พูดและทำได้ 90% เมื่อได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังไม่มีลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุกมากนัก โดย Kaewkrisadang (2017) กล่าวถึงปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยว่า “ส่วนใหญ่เป็นจัดการเรียนการสอนในลักษณะบรรยายโดยครูผู้สอน ในชั้นเรียนใหญ่ที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ใช้ตำราที่เน้นไวยากรณ์” ซึ่งเป็นการสอนโดยยึดครูเป็นหลัก ทำให้การเรียนรู้เป็นแบบ Passive Learning ซึ่งผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่าที่ควร สอดคล้องกับที่

¹ ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของ “การเรียนรู้เชิงรุก” ว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และอย่างตื่นตัว มีความหมายตรงกันข้ามกับ Passive Learning (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 10)

พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (2546) ระบุถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในประเทศไทยด้านผู้สอนว่า ผู้สอนมักสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนใช้การถ่ายทอดความรู้ ไม่ถ่ายทอดความคิดเป็น ทำเป็น มุ่งเน้นการท่องจำ ไม่สามารถปลูกฝังการรักที่จะเรียนรู้ เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ซึ่งคาดว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ยังมีการกล่าวถึงบัณฑิตของไทยว่า เรียนจบแต่ยังขาดทักษะการทำงาน ในกรณีของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น พบว่าทักษะที่ยังต้องพัฒนา ได้แก่ “ทักษะการคิดวิเคราะห์” “ทักษะการสื่อสาร” “ทักษะการปรับตัว” “ทักษะการทำงานเป็นทีม” “ทักษะการจัดการและการแก้ไขปัญหา” เป็นต้น (ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ และ ยูมิโกะ ยามาโมโตะ, 2560 ; ศิริวรรณ มุนินทรวงศ์, 2561) ทั้งนี้ ศิริวรรณ มุนินทรวงศ์ และ ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ (2558) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อผู้ประกอบการญี่ปุ่นในไทยในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง 1 ในนั้นคือ ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการเรียนการสอนเป็นโครงการที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารกับบุคคลอื่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง (Problem-based Learning) ใช้ทักษะทางไอที คอมพิวเตอร์ และทำงานเป็นทีมซึ่งหมายถึงการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกนั่นเอง

2. กรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

คำว่า “Active Learning” มีการแปลเป็นภาษาไทยหลายคำ เช่น “การเรียนรู้เชิงรุก” “การเรียนรู้แบบใฝ่รู้” “การเรียนรู้แบบลงมือทำ (ปฏิบัติ)” “การเรียนรู้แบบตื่นตัว” “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” “การเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา” สำหรับงานวิจัยนี้ กำหนดให้ “Active Learning” ตรงกับคำว่า “การเรียนรู้เชิงรุก”

ปรัชญา ทฤษฎี และแนวคิดที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้แก่ 1. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ (Learning By Doing) 2. ทฤษฎีสรคนิยม (Constructivism)² ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ผู้เรียนเป็นผู้สร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าการเป็นผู้รับความรู้ และ 3. แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative Learning Approach) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมมือกันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกันโดยการทำงานกลุ่ม (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2561)

Bonwell & Eison (1991) ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ว่า หมายถึง “anything that involves students in doing things and thinking about the things they are doing” หรือ “กระบวนการทุกอย่างที่ผู้เรียนกระทำ และใช้ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขากระทำ” ตรงข้ามกับ Passive Learning ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่ยึดผู้สอนเป็นหลัก โดยผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังเช่นภาพของชั้นเรียนแบบเดิมที่ครูเป็นผู้บรรยาย นักเรียนนั่งฟัง และจดบันทึก ทั้งนี้ Bonwell & Eison ได้สรุปว่ากลวิธีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนได้แก่ 1. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากกว่าแค่ฟัง 2. ไม่เน้นการถ่ายทอดข้อมูล แต่เน้นการพัฒนาทักษะผู้เรียน 3. ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง (การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมิน) 4. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (การอ่าน การอภิปราย การเขียน เป็นต้น) 5. เน้นให้ผู้เรียนสำรวจทัศนคติและคุณค่าของตนเอง

² หรือที่เรียกว่า “ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์” เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) นักจิตวิทยาที่เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีนี้คือ เพียเจต์ (Piaget) และไวโกทสกี (Vygotsky) (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2561)

สำหรับบทบาทของผู้สอนในการจัดการศึกษาตามแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุกนั้น พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์ (2560) ได้สรุปไว้ดังนี้ 1. ผู้สอนควรทราบความแตกต่างของผู้เรียนทั้งความถนัด และความรู้พื้นฐาน 2. ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบ และมีความสุขกับการเรียนรู้ 3. ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน เน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน 4. วางแผนในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านเนื้อหาและกิจกรรม 5. สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเช่น การอภิปราย การเจรจาโต้ตอบ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น 6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดความสนใจ มีชีวิตชีวา 7. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน 8. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทาย ให้โอกาสผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 9. ครูผู้สอนใจกว้าง ยอมรับความสามารถในการแสดงออก และความคิดเห็นของผู้เรียน โดยผู้สอนจำเป็นต้องลดการบรรยายเพื่อถ่ายทอดข้อมูลความรู้ ปรับเปลี่ยนไปเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ชี้แนะและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกมีหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Group) การโต้วาที (Student Debates) การเรียนรู้ผ่านการเล่นละคร (Drama) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) การจำลองสถานการณ์ (Simulations) การเรียนรู้ผ่านเกม (Games) การเรียนรู้ผ่านการสอนผู้อื่น (Peer Teaching) การแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) การวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or Reactions to Videos) การเขียนบันทึก (Keeping Journals or Logs) การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept Mapping) เป็นต้น (Bonwell & Eison, 1991; McKinney & Heyl, 2008)

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และใช้กระบวนการคิดขณะทำ

กิจกรรมนั้นๆ ส่วนผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการบรรยาย ไปเป็นผู้ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียน

สำหรับงานวิจัยที่ทดลองจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ยังมีไม่มาก จากการสืบค้นพบงานของ นะโอะโกะ โยะมิตะ และ ทนพร ตรีรัตน์สกุลชัย (2559) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการสอนแบบห้องเรียนกลับทางในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 สำหรับนักศึกษาที่ไม่ใช้วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น พบว่า แม้จะไม่ปรากฏความแตกต่างในกลุ่มนักศึกษาที่มีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่น แต่กรณีของนักศึกษาที่ไม่มีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านกนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คะตะกิри (2561) ได้ทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (active learning) โดยการผสมผสานกับการเรียนรู้แบบไตร่ตรอง (Reflective Learning) ในวิชาภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นประยุกต์ กับนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 3-4 พบว่าช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด (Cognitive Skills)³ เช่นทักษะการสรุปและการเปรียบเทียบได้ดี อย่างไรก็ตามทักษะการคิดขั้นสูง (Meta-cognitive Skills) เช่นทักษะการวิเคราะห์ การประเมินตนเอง และการวางแผน ปรากฏในผู้เรียนบางคนเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว

³ กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คะตะกิри (2561) ใช้คำว่า “ทักษะด้านปัญญา” และ “ทักษะอภิปัญญา” สำหรับ Cognitive Skills และ Meta-cognitive Skills ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เข้าใจง่าย ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “ทักษะการคิด” และ “ทักษะการคิดขั้นสูง” แทน

2.2 การสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่น

Taniguchi (1991) กล่าวว่ากิจกรรมในชั้นเรียนวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยทั่วไปคือ ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่อง แล้วตอบคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นครูก็มักจะถามแบบลงรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจได้ถูกต้องเรียบร้อยดีหรือไม่ อย่างไรก็ตาม Taniguchi ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การสอนการอ่านหมายถึงการทดสอบเรื่องที่อ่านเช่นนั้นหรือ ถ้าสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องจะเรียกว่าอ่านได้เรียบร้อยดีหรือไม่เช่นเดียวกับที่ Umemura (2003) ระบุลักษณะการเรียนการสอนวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักศึกษาต่างชาติในระดับมหาวิทยาลัยว่ากิจกรรมในชั้นเรียนส่วนใหญ่ประกอบด้วย การอ่านเพื่อรับสารและการเขียนเพื่อส่งสารเป็นหลัก ครูมักทำหน้าที่อธิบายคำศัพท์ใหม่ ให้ผู้เรียนฝึกฝนการใช้รูปประโยคขั้นสูง หรือบรรยายเพื่อให้ความรู้ด้านประโยคและข้อความ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านบทความวิชาการ หรือเขียนรายงานได้ ทั้งนี้ Umemura กล่าวว่ากิจกรรมเหล่านี้เป็นเพียงขั้นตอนของการเตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน ยังไม่ใช่อ่านโดยแท้จริง นอกจากนี้ยังได้สรุปปัญหาของการสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยไว้ 3 ข้อ ได้แก่ 1. การใช้สื่อการสอนแบบเดียวกันในห้องเรียนแบบบรรยายเป็นเรื่องยาก เนื่องจากผู้เรียนมีความสนใจที่แตกต่างกัน 2. ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการอ่านภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากไม่รู้สึกรู้ว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก ส่วนใหญ่คิดว่าการอ่านเป็นสิ่งที่ต้องทำเพื่อสอบ หรือเขียนรายงาน 3. การสอนการอ่านให้นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ไม่มีความชัดเจนว่าจะต้องสอนอะไร รูปแบบการสอนจึงแตกต่างกันไปแล้วแต่ผู้สอน บางคนเน้นสอนคำศัพท์ ไวยากรณ์ รูปแบบบทสนทนาเพราะคิดว่าจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจเรื่องอ่าน บางคนเน้นฝึกการคาดเดาเนื้อเรื่องหรือเดาความหมายของคำศัพท์ และบางคนเน้นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยให้เขียนสรุป ถ้าผู้สอนตั้งใจเสียว่า “การสอนการอ่านคือการสอนไวยากรณ์เพื่อให้อ่านได้” ก็อาจจะดี แต่ถ้าตั้งใจไม่ได้ก็ต้องหนักใจ จึงกล่าวได้ว่า การสอนการอ่าน

ภาษาญี่ปุ่นที่ผ่านมาเน้นที่การบรรยายโดยให้ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ไวยากรณ์ และการทดสอบผลลัพธ์ของการอ่านจากการตอบคำถาม ซึ่งยังไม่ใช้การสอนการอ่านโดยแท้จริง

เพื่อให้รายวิชาการอ่านเป็นการสอนการอ่านโดยแท้จริง จึงเริ่มมีงานวิจัยหลายงาน ทดลองจัดการเรียนการสอนที่เน้นการทำกิจกรรม หรือเน้นที่กระบวนการอ่าน มากกว่าผลลัพธ์ของการอ่าน โดย Tateoka (2006) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนการอ่านแบบเดิมที่ครูเน้นบรรยาย กับแบบที่ให้ผู้เรียนร่วมมือกัน ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนคิดว่าการเรียนแบบฟังครูบรรยายได้ความรู้มากกว่า แต่การเรียนแบบร่วมมือกันสนุกกว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนแบบร่วมมือกัน กระตือรือร้น และคิดว่าการได้ฟังความคิดเห็นของคนอื่นทำให้วิสัยทัศน์กว้างขึ้น และเข้าใจลึกซึ้งขึ้น นอกจากนี้ Kouda & Ishii (2012) ได้ทดลองเปลี่ยนรูปแบบการสอนจากการอ่านแบบเดิมที่เน้นครูบรรยาย และถามตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่าน ไปเป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Tateoka (2006) โดยพบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้เรียนคิดว่าการได้พูดคุยกับเพื่อนเป็นเรื่องสนุก ช่วยให้วิสัยทัศน์กว้างขึ้น และเข้าใจเนื้อเรื่องมากกว่าการอ่านเองคนเดียว อย่างไรก็ตาม ปัญหาของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่พบคือ มีผู้เรียนบางคนที่ไม่ได้เตรียมบทเรียนมาล่วงหน้า หรือไม่สนใจเรียนซึ่งทำให้ขาดความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม รวมทั้งการสื่อสารภายในกลุ่มบางครั้งยังขาดประสิทธิภาพเนื่องจากคุณนอกเรื่อง นอกจากนี้ยังมีความยากลำบากในการสื่อสารด้วยภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของตนเอง ซึ่งอาจจะไม่ได้รับคำอธิบายที่ตรงจุดจากเพื่อนในกลุ่ม (Tateoka, 2006) ผู้เรียนบางคนขาดการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง บางคนต้องการคำตอบที่ถูกต้องในทันที คนที่ทำหน้าที่รายงานผลการอภิปรายกลุ่มเป็นคนเดิมซ้ำ ๆ (Kouda & Ishii, 2012)

Fujita (2014) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomous Learning)⁴ ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง ในรายวิชาการฟังข่าวและอ่านหนังสือพิมพ์ กิจกรรมในชั้นเรียนตามลำดับประกอบด้วย 1. การสอบย่อย 2. การศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ การอ่านและการฟัง 3. การอ่านหนังสือพิมพ์และฟังข่าว 4. การเขียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง 5. การรายงานหน้าชั้นเรียน ผลการจัดชั้นเรียนพบว่ารูปแบบดังกล่าวสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เรียน โดยสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระตุ้นแรงจูงใจภายในของผู้เรียน แต่ยังไม่ปรากฏผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ และทักษะเชิงอภิปัญญาเท่าที่ควร

Tsui et al. (2016) ได้รายงานผลการทดลองจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชาต่างๆ สำหรับรายวิชาการอ่านชั้นกลาง และการอ่านชั้นสูงซึ่งจัดกิจกรรมการอ่านร่วมกันกับเพื่อน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 มีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมดังกล่าวด้วยเหตุผลคือ การฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทำให้วิสัยทัศน์กว้างขึ้น กิจกรรมการอ่านร่วมกันกับเพื่อนช่วยให้ “อ่านได้เร็วขึ้น” “เข้าใจเนื้อเรื่องมากขึ้น” “สามารถสรุปใจความสำคัญได้” “สามารถอธิบายเนื้อหาของเรื่องที่อ่านได้” “รู้ประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอด” อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญคือการพิจารณาวิธีประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับรายวิชาที่เน้นกิจกรรมซึ่งมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สำหรับการวิจัยในประเทศไทย มีงานวิจัยของ สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2561) ที่ได้ออกแบบกิจกรรมการอ่านร่วมกันกับเพื่อน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น พบว่ากิจกรรมนี้

⁴ หมายถึงทักษะการรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Holec, 1981 as cited in Fujita, 2014) กล่าวคือ ความสามารถในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ลำดับขั้นตอน ทรัพยากรและวิธีใช้ จังหวะ สถานที่ วิธีประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Aoki & Tanaka, 2011 as cited in Fujita, 2014)

มีประสิทธิภาพโดย 1. ช่วยลดความวิตกกังวลในการอ่านภาษาญี่ปุ่น 2. กระตุ้นให้ฝึกทักษะการสรุปความและถ่ายทอดเนื้อหา 3. เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียน และ 4. สร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนส่วนหนึ่งกล่าวถึงข้อด้อยของกิจกรรมนี้ว่า ต้องใช้เวลานานและถ้าเพื่อนไม่เตรียมอ่านมาก่อนก็ดูเหมือนจะไม่ค่อยได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการศึกษาพบทั้งข้อดี และข้อด้อยของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าว ประเด็นนี้สอดคล้องกับที่ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559) ระบุว่ารูปแบบการสอนบางอย่างอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เนื่องจากบริบทของห้องเรียนมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะกับผู้เรียนและชั้นเรียน ทั้งนี้ ยุพกา พุกขิมา (2562) ซึ่งทดลองจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นด้วยภาษาเป้าหมายให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “รูปแบบกิจกรรมในชั้นเรียนที่จะช่วยให้การบรรยายโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นไม่เป็นภาระมากนัก ควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีกิจกรรมที่หลากหลาย ส่วนผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนเท่านั้น” ผู้วิจัยจึงต้องการวิจัยต่อยอด โดยศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง

4. วิธีการวิจัย

4.1 กลุ่มประชากร

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้สอนออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก ประชากรได้แก่นิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นที่ลงทะเบียนเรียนวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ในภาคต้นปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 คน

4.2 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” จำนวน 15 สัปดาห์ ซึ่งออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีรูปแบบกิจกรรมดังนี้ 1. การเรียนรู้ผ่านเกม 2. การเรียนรู้โดยใช้วิดีโอเป็นฐาน 3. การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการอ่านร่วมกันกับเพื่อน (Peer Reading) 4. การอภิปรายกลุ่ม และ 5. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่สนใจและรายงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรม การทดสอบย่อยต้นชั่วโมงเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านผ่านการอ่านมาก tadoku (多読) ซึ่งจัดเป็นบางครั้งตามความพร้อมของผู้เรียน การถาม-ตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่านและคำศัพท์ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน

2. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ต เกี่ยวกับ “ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง” ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตำราประกอบการสอน และความพึงพอใจต่อกิจกรรมรายวิชา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก และคุณลักษณะของผู้สอน อ้างอิงหัวข้อคำถามจากแบบสอบถามผลการทดลองจัดการเรียนการสอนแบบ active learning ของ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2560) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา รวมทั้งการทดสอบค่าความเชื่อมั่น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตัดคำถามบางข้อที่ไม่เกี่ยวข้อง และเพิ่มเติมบางหัวข้อที่จำเป็นสำหรับบริบทของงานวิจัยนี้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้เรียนเขียนความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” เพิ่มเติม

3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านโดยผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา

นอกจากนี้ เพื่อประเมินความพร้อมของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความพร้อมสำหรับการเรียนในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ด้วย READINESS QUESTIONNAIRE เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ระดับความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น ประสบการณ์การอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ความคาดหวังต่อภาษาที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในชั้นเรียนและวิธีประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นต้น

4.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ผล

งานวิจัยนี้ดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผลดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก และบรรจุลงในแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” จำนวน 15 สัปดาห์

ขั้นที่ 2 สำรวจความพร้อมการเรียนรู้รายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ด้วย READINESS QUESTIONNAIRE

ขั้นที่ 3 จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาที่ได้กำหนดไว้ โดยปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับผลการสำรวจความพร้อมที่ได้ดำเนินการ

ขั้นที่ 4 สัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อให้ทราบพัฒนาการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสัปดาห์ที่ 10

ขั้นที่ 5 สำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง และให้ผู้เรียนทำแบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านในคาบสุดท้ายหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอน

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปผลในภาพรวม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาถอดเสียงเป็นข้อความ เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายข้อมูลเชิงตัวเลขที่ได้จากแบบสอบถาม

4.4 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น”

รายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” เป็นรายวิชาบังคับสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตร

ปรับปรุง พ.ศ. 2555) โดยมีเนื้อหาอธิบายรายวิชาคือ “อ่านบทความเพื่อจับประเด็นสำคัญและอภิปรายเป็นภาษาญี่ปุ่น” ผู้สอนซึ่งเป็นผู้วิจัยเองกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาไว้ดังนี้ 1. เพื่อเพิ่มทักษะการอ่านบทความภาษาญี่ปุ่นในระดับสูง 2. เพื่อเพิ่มทักษะการแสดงความคิดเห็น อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเป็นภาษาญี่ปุ่นได้ 3. เพื่อเพิ่มวงคำศัพท์ในระดับที่สูงขึ้น 4. เพื่อเพิ่มทักษะการจัดการการเรียนรู้ด้วยตนเอง (การตั้งเป้าหมาย การดำเนินการ วิเคราะห์ปัญหา การแก้ไข/ปรับปรุง) รายวิชานี้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 เป็นต้นมา เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของรายวิชาที่ตั้งไว้ รายวิชานี้เรียน 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ 3 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น 45 ชั่วโมง

ตำราประกอบการสอนเป็นเอกสารคำสอนซึ่งผู้สอนจัดทำขึ้นเอง เนื้อหาของตำราได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าว บทความ กระทั่ง เรื่องสั้นที่อ้างอิงจากเว็บไซต์ หนังสือ และตำราต่าง ๆ มีความหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน ประกอบด้วยเนื้อหาด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และปัญหาสังคม เป็นต้น ทั้งนี้เนื้อหาในช่วงแรกเกี่ยวกับความสำคัญ การพัฒนาทักษะการอ่าน และกลวิธีการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความสำคัญของการอ่าน และสามารถประยุกต์ใช้กลวิธีการอ่านในการอ่านบทความต่าง ๆ ในบทที่เหลือต่อไป รายวิชานี้โดยเฉลี่ยสามารถจัดการเรียนการสอนได้ 10 บท แต่ละบทมีเนื้อหาดังนี้ บทที่ 1 เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน บทที่ 2 เทคนิคการอ่านแบบ scanning และ skimming บทที่ 3 เกี่ยวกับกลุ่มเพศทางเลือก บทที่ 4 เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม บทที่ 5 เกี่ยวกับการท่องเที่ยวก่อนแต่ง บทที่ 6 เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศญี่ปุ่น บทที่ 7 เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี อาเบะ บทที่ 8 เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว บทที่ 9 เกี่ยวกับ “ผู้ชายกินพืช” บทที่ 10 เกี่ยวกับการทำงานของคนญี่ปุ่นในประเทศไทย โครงสร้างแต่ละบท ประกอบด้วย

1. Warm-up (การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่บทอ่าน)
2. Keywords (คำสำคัญ)
3. บทอ่าน
4. 内容の問題 (คำถามเกี่ยวกับเรื่องอ่าน)
5. 言葉の問題 (ฝึกใช้

คำศัพท์) 6. 話し合ってみよう (อภิปรายกลุ่ม) แต่ละบทใช้เวลาประมาณ 4.5 ชั่วโมง รูปแบบการเรียนการสอน⁵ ในชั้นเรียนมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 การสอบย่อยต้นชั่วโมง เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่าน และเพิ่มวงคำศัพท์ผ่านการอ่านมาก tadoku (多読) โดยผู้เรียนต้องเตรียมตัวสอบเกี่ยวกับ 1. คำศัพท์ ซึ่งมี 2 ข้อ ได้แก่ (1) การโยงจับคู่คำศัพท์กับความหมายที่อธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่น (2) เดาความหมายของคำศัพท์ในบทอ่านโดยตอบเป็นภาษาไทย และ 2. ประเด็นสำคัญของเรื่องอ่านที่ผู้สอนกำหนด ทั้งนี้จัดสอบต้นชั่วโมงเพื่อฝึกความตรงต่อเวลา ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ลำดับที่ 2 เริ่มต้นคาบเรียนด้วยกิจกรรมเล่นเกมอุ่นเครื่อง (เริ่มสัปดาห์ที่ 2) เช่น เกมต่อคำ เกมปริศนาคำทาย เกมทายชื่อจังหวัด / ชื่อประเทศ / ชื่อคนญี่ปุ่นจากอักษรคันจิ เกมตอบคำถามเกี่ยวกับสุภาษิต / คำพังเพย เกมสร้างคำศัพท์จากอักษรคันจิที่ให้ เกมเลือกคำเลียนเสียง / เสียงเสียงที่เหมาะสม เกมทายศัพท์วัยรุ่น ซึ่งนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มวงคำศัพท์ ยังช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัว พร้อมสำหรับการเรียน การเล่นเกมใน 2 ครั้งแรก เตรียมโดยผู้สอน ครั้งที่ 3 เตรียมโดยผู้ช่วยสอนซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท ครั้งที่เหลือถัดไปผู้เรียนเป็นผู้คิดและเตรียมเกมมาโดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 2-3 คน กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

ลำดับที่ 3 เข้าสู่เนื้อหาบทเรียนแต่ละบท โดยเริ่มจากกิจกรรม Warm-up (การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่บทอ่าน) ซึ่งเป็นกิจกรรมก่อนอ่าน โดยการตั้ง

⁵ รูปแบบการเรียนการสอนหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ตามหลักการ แนวคิด โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการสอน รวมถึงวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการ (นนท์ พรธาดาวิทย์, 2560 น. 91)

คำถามง่าย ๆ ตรวจสอบคำสำคัญ และดูคลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทอ่าน เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้านความรู้พื้นฐาน (Background Knowledge) กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 30-40 นาที

ลำดับที่ 4 ทำกิจกรรมการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Reading)⁶ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะถูกแบ่งเป็นคู่ หรือกลุ่มละ 3 คน คละความสามารถ คือมีทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้องอยู่ด้วยกัน อ่านเรื่องที่มีเนื้อหาเดียวกัน แล้วพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายร่วมกันว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถือเป็นการการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่เน้นกระบวนการ (Ikeda & Tateoka, 2007) และตรวจสอบคำตอบในแบบฝึกหัดร่วมกัน จากนั้นทำใบงาน Peer Reading โดย 1. ให้ผู้เรียนประเมินตนเองใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ระดับการอภิปรายแสดงความคิดเห็น (2) ความเปลี่ยนแปลงของระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องอ่าน และ (3) พฤติกรรมขณะทำกิจกรรม peer reading ซึ่งเป็นการประเมินแบบรูปรีค⁷ และ 2. ให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงหลังจากที่ได้อ่านร่วมกันกับเพื่อน เช่นประเด็นที่ได้ตระหนักรู้ สิ่งที่ได้เข้าใจ หรือความคิดที่เปลี่ยนแปลงไป ใบงานนี้มีคะแนนเต็ม 34 คะแนน ผู้เรียนสามารถเขียนตอบเป็นภาษาไทยได้ กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 30-40 นาที ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาที่ถูกระบุใน Tateoka (2006) และ สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2561) ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้เรียนต้องอ่านบทความ สรุปเนื้อหาเป็นภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องอ่านในใบงานการบ้านก่อนเรียนทุกครั้ง และอนุญาตให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขณะอ่านด้วยกันได้

⁶ หมายถึง กิจกรรมการอ่านที่ผู้เรียนช่วยกันแก้ไขปัญหาผ่านการพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจเรื่องอ่าน (Tateoka, 2005, p.89)

⁷ รูปรีค (Rubrics) เป็นเครื่องมือการให้คะแนนซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ที่ต้องการประเมินในการปฏิบัติงาน หรือชิ้นงาน และระดับคะแนนซึ่งกำหนดตามคุณภาพที่ทำได้

ลำดับที่ 5 ถาม-ตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่านและคำศัพท์ ซึ่งเป็นกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาบทอ่าน โดยเฉลยคำตอบในแบบฝึกหัดเกี่ยวกับเรื่องอ่าน 3 ข้อ ได้แก่ 1. คำถามที่ให้เลือกตอบถูก/ผิด 2. คำถามที่ให้เลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนด และ 3. คำถามที่ให้เขียนตอบ ผู้สอนและผู้เรียนให้ตอบทีละคน พร้อมทั้งให้กลับไปดูบทอ่านว่าตรงไหนที่บ่งบอกว่าคำตอบเป็นเช่นนั้น และทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ 3 ข้อ ได้แก่ 1. การโยงจับคู่คำศัพท์ กับความหมายที่อธิบายเป็นภาษาไทย 2. การเลือกคำศัพท์ที่จับคู่กับความหมายในข้อที่กำหนดหน้าเติมลงในประโยคให้ได้ใจความสมบูรณ์ และ 3. ผูกเดาความหมายของคำศัพท์ที่พบในบทอ่านโดยตอบเป็นภาษาไทย กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

ลำดับที่ 6 การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) และนำเสนอผลการอภิปรายในหัวข้อที่กำหนด โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 4 คน คณะ และระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น ให้สมาชิกทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามแนวทางของ Iwashita (2013) ได้แก่ 1. ผู้สรุปเนื้อหาบทอ่าน 2. ผู้ดำเนินการอภิปราย 3. ผู้นำเสนอผลการอภิปราย ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง หลังเสร็จกิจกรรมผู้เรียนต้องทำใบงาน โดย 1. ให้ผู้เรียนประเมินตนเองใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม (2) ระดับการใช้ภาษาญี่ปุ่นขณะทำกิจกรรมกลุ่ม (3) การเตรียมพร้อมสำหรับการทำกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม ซึ่งเป็นการประเมินแบบรูปรีด และ 2. ให้ผู้เรียนเขียนสรุปประเด็นที่ได้จากการอภิปรายกลุ่ม ใบงานนี้มีคะแนนเต็ม 34 คะแนน กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 30-40 นาที ระหว่างผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้สอนทำหน้าที่เดินสังเกตการณ์แต่ละกลุ่มเพื่อตอบคำถามของผู้เรียน หรือเข้าร่วมอภิปรายกลุ่มด้วยเป็นบางครั้ง

ลำดับที่ 7 การศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่สนใจและรายงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มละ 4 คน ค้นคว้าเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจจากหนังสือ บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง และรายงานหน้าชั้นเรียน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ผู้เรียน

ต้องส่งแบบประเมินการทำงานสมาชิกกลุ่ม ใน 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการหาข้อมูล สร้างแบบสอบถาม และการสำรวจ (2) การมีส่วนร่วมในการจัดทำสคริปต์ และสไลด์ PowerPoint (3) การฝึกซ้อมเพื่อเตรียมตัวนำเสนอผลงาน และ (4) การอุทิศตนต่องานกลุ่มโดยรวม แต่หัวข้อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน รวมเป็น 20 คะแนน ผู้สอนให้ผู้เรียนส่งผลการประเมินสมาชิกกลุ่มแบบไม่เปิดเผยผ่านมาทางอีเมลของผู้สอนโดยตรง นอกจากนี้ ผู้เรียนถูกประเมินเกี่ยวกับทักษะการนำเสนอจากผู้สอนใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ความคล่อง (2) การออกเสียง (3) การแสดงออกด้วยภาษากาย การสบตาผู้ฟัง และ (4) การเตรียมตัวเพื่อรายงานหน้าชั้น คิดเป็นคะแนนรวม 20 คะแนน

เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนสอดคล้องกับคุณลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้สอนได้ออกแบบชั้นเรียนโดยพิจารณาประเด็นสำคัญหลักๆ ดังนี้ 1. สร้างแรงจูงใจในการเรียนด้วยบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ผ่านการเล่นเกมน่าสนใจ และการดูวิดีโอเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะติดตามเนื้อหา 2. กำหนดให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยการคิดวิเคราะห์ อ่าน พูดคุย อภิปราย เขียนสรุป หรือสร้างสรรค์ผลงาน ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ 3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ การเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่สนใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นสิ่งที่ชอบ ไม่ชอบ หรือวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเนื้อหาและการจัดกิจกรรมของรายวิชา 4. กำหนดรูปแบบการประเมินผลที่หลากหลายทั้งการสอบ และการประเมินตามสภาพจริง⁸ ซึ่งรูปแบบหนึ่งคือการประเมินจากตัวผู้เรียนเองโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระดับคะแนนของตนเองได้จากการประเมินแบบรูปรีด รวมถึงการประเมินจากเพื่อน และจากผู้สอน 5. ผู้สอนไม่เน้นการบรรยาย

⁸ การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึงการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จากพฤติกรรม กระบวนการทำงาน ผลงาน ในบริบทของการจัดการเรียนรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555 อ้างอิงใน วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒพล, 2562, น.1)

แต่เปลี่ยนบทบาทไปเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก คอยให้คำชี้แนะ และให้ข้อมูลย้อนกลับเมื่อจำเป็นทั้งในภาพรวม และรายบุคคล โดยตระหนักถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งทำให้ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนมากขึ้นจากการเดินสังเกตการณ์ไปมาในชั้นเรียน

สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้นั้น นอกจากการประเมินเชิงปริมาณ โดยการจัดสอบแล้ว วิธีประเมินผลที่เหมาะสมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกคือ การประเมินเชิงคุณภาพซึ่งจัดเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง เช่น การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) การให้ผู้เรียนเล่าถึงการเรียนรู้ของตน หรือให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิด (Reflection) เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง (Matsushita & Ishii, 2016, อ้างอิงใน กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คະຕະกิริ, 2561) ผู้สอนจึงได้กำหนดรูปแบบและสัดส่วนการประเมินผลดังนี้ 1. การสอบกลางภาค และปลายภาค 50% 2. การทำการบ้าน (ใบงานการเตรียมบทเรียนล่วงหน้า และการเขียนสะท้อนคิด) 13% 3. การทำกิจกรรม peer reading และ group discussion 13% 4. การรายงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน 12% 5. การสอบย่อย 7% และ 6. การเข้าเรียน 5% ทั้งนี้รูปแบบและสัดส่วนการประเมินผลดังกล่าว ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นในคาบแรก และคาบสุดท้ายของการเรียนการสอนเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นมติร่วม

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

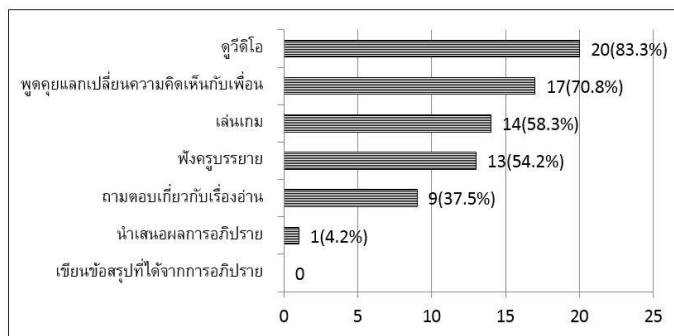
5.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรจำนวน 24 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 19 คน (ร้อยละ 79.2) และเพศชาย 5 คน (ร้อยละ 20.8) ผู้ที่มีประสบการณ์การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น

เป็นเวลาประมาณ 1 ปี มีจำนวน 18 คน (ร้อยละ 75) ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 25) สำหรับระดับ JLPT ผู้ที่ผ่านการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น มีจำนวน 23 คน โดยเป็นผู้ที่สอบผ่าน N2 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 79.2) ที่สอบผ่าน N3 จำนวน 3 คน (ร้อยละ 12.5) ที่สอบผ่าน N1 จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4.2)

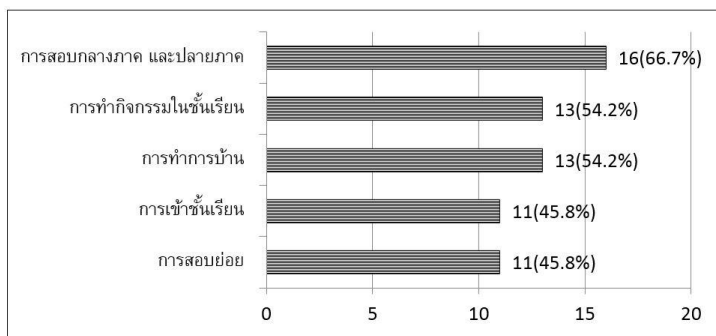
ความคาดหวังของผู้เรียนต่อการใช้ภาษาของผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้เรียนจำนวน 7 คน (ร้อยละ 29.2) ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และผู้เรียนจำนวน 17 คน (ร้อยละ 70.8) ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นควบคู่กับภาษาไทย โดยอัตราส่วนของการใช้ภาษาญี่ปุ่นต่อการใช้ภาษาไทยที่ผู้เรียนต้องการโดยเฉลี่ยคือ 71:29 ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกับการสำรวจผู้เรียนในปีการศึกษา 2561 ในงานวิจัยของ ยุพกา พุกชุมมา (2562) จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนในวิชานี้ส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ เมื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเข้าใจในภาษาญี่ปุ่นที่ผู้สอนพูด พบว่าผู้เรียน 14 คน (ร้อยละ 58) ประเมินว่าตนเองเข้าใจมากกว่าร้อยละ 90 และผู้เรียนจำนวน 10 คน (ร้อยละ 42) เข้าใจประมาณร้อยละ 70-80

สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียน พบว่ากิจกรรมที่ผู้เรียนมากกว่าครึ่งต้องการคือ 1. การดูวิดีโอ (ร้อยละ 83) 2. การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน (ร้อยละ 71) 3. การเล่นเกม (ร้อยละ 58) และ 4. การฟังครูบรรยาย (ร้อยละ 54) ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการทำกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมมากกว่าเพียงฟังครูบรรยาย หรือถามตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่าน (ร้อยละ 37.5)



ภาพที่ 1. กิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้เรียนคาดหวัง (หน่วย: คน)

สำหรับความคาดหวังต่อวิธีประเมินผลการเรียน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้ประเมินจากการสอบกลางภาค และปลายภาคมากที่สุด (ร้อยละ 67) ถัดไปคือ การประเมินผลจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และการทำการบ้าน (ร้อยละ 54 เท่ากัน) และลำดับสุดท้ายได้แก่ การประเมินผลจากการเข้าชั้นเรียน และการสอบย่อย (ร้อยละ 46 เท่ากัน) กล่าวคือผู้เรียนคิดว่าการสอบกลางภาค และปลายภาคยังเป็นสิ่งจำเป็นในการวัดผลการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนกว่าครึ่งต้องการให้ประเมินผลจากการทำการบ้าน และการทำกิจกรรมในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเช่นกัน



ภาพที่ 2. วิธีประเมินผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนคาดหวัง (หน่วย: คน)

ผลสำรวจความพร้อมของผู้เรียนโดยรวม สามารถกล่าวได้ว่าผู้เรียนมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก และคาดหวังการประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอน การที่ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่แสดงใน 4.4 รวมถึงปรับเปลี่ยนวิธีประเมินผลให้มีความหลากหลาย ทั้งการทดสอบ การประเมินผลจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน การทำการบ้าน ซึ่งการประเมินมีทั้งจากครู จากตัวผู้เรียนเอง และจากเพื่อนร่วมชั้น จึงเป็นการทดลองจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน

5.2 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง

5.2.1 ความพึงพอใจต่อตำราที่ใช้ประกอบการสอน

เนื่องจากตำราเป็นสื่อการสอนหลักของรายวิชา เนื้อหาและโครงสร้างของตำราอาจกระทบต่อแรงจูงใจของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนเพื่อตรวจสอบประเด็นดังกล่าว พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนพอใจกับทุกหัวข้อในระดับ “มาก” ขึ้นไป (ตารางที่ 1) โดยเฉพาะ หัวข้อ “ตำราที่ใช้มีประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้หลากหลาย” และ “โครงสร้างของตำรามีความเหมาะสม” คะแนนประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มากที่สุด” จึงกล่าวได้ว่าเนื้อหา โครงสร้าง และระดับความยากง่ายของตำรา มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียน

ตารางที่ 1

ความพึงพอใจต่อการประกอบการสอน

หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ⁹	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผลค่าเฉลี่ย
1. ตำราที่ใช้มีประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้หลากหลาย	4.71	มาตรฐาน	“มากที่สุด”
2. โครงสร้างของตำรามีความเหมาะสม	4.54	0.61	“มากที่สุด”
3. ตำราที่ใช้เหมาะสำหรับการฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	4.50	0.58	“มาก”
4. ปริมาณของแบบฝึกหัดคำศัพท์มีความเหมาะสม	4.50	0.65	“มาก”
5. ตำราที่ใช้มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.46	0.71	“มาก”
6. เนื้อหาตำราในแต่ละบทมีความน่าสนใจ	4.38	0.58	“มาก”
7. ปริมาณของคำถามเกี่ยวกับเรื่องอ่านมีความเหมาะสม	4.38	0.56	“มาก”
ภาพรวม	4.49	0.63	“มาก”

5.2.2 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียน

ผู้วิจัยให้ผู้เรียนประเมินระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในชั้นเรียน รวมทั้งให้เลือกกิจกรรมที่ชอบ และกิจกรรมที่คิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด 3 กิจกรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” อยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยมีค่าเฉลี่ย 4.54 สำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนประเมินว่าพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ การเล่น

⁹ ผู้วิจัยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึง “มากที่สุด” 3.51-4.50 หมายถึง “มาก” 2.51-3.50 หมายถึง “ปานกลาง” 1.51-2.50 หมายถึง “น้อย” 1.00-1.50 หมายถึง “น้อยที่สุด” (บุญชม ศรีสะอาด, 2539)

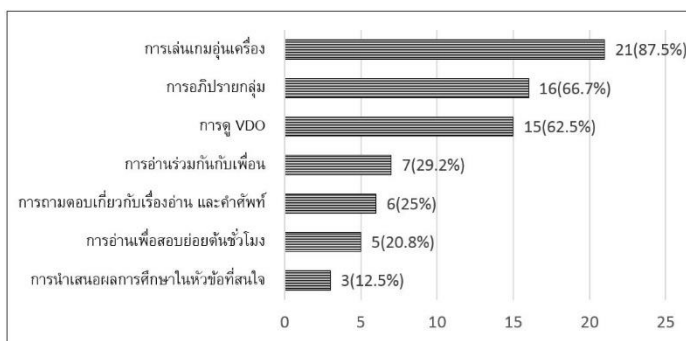
เกม การดูวิดีโอ และการอภิปรายกลุ่มตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรม 3 อันดับแรกที่คุณเรียนคาดหวัง

ตารางที่ 2

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียน

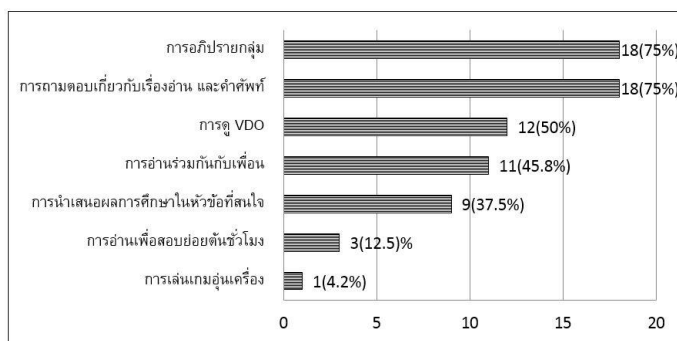
หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผลค่าเฉลี่ย
1. การเล่นเกมอุปกรณ์	4.79	0.41	“มากที่สุด”
2. การดู VDO ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้	4.79	0.41	“มากที่สุด”
3. การอภิปรายกลุ่ม (group discussion)	4.71	0.54	“มากที่สุด”
4. การถามตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่าน และคำศัพท์	4.42	0.70	“มาก”
5. การอ่านร่วมกันกับเพื่อน (peer reading)	4.29	0.68	“มาก”
6. การนำเสนอผลการศึกษาในหัวข้อที่สนใจ	4.25	0.72	“มาก”
7. การอ่านเพื่อสอยย่อด้านชีวโม	4.08	0.95	“มาก”
ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา“การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น”	4.54	0.50	“มากที่สุด”

เมื่อให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมที่ชอบมากที่สุดเพียง 3 กิจกรรม พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เลือก การเล่นเกม (ร้อยละ 87.5) การอภิปรายกลุ่ม (ร้อยละ 66.7) และการดูวิดีโอ (ร้อยละ 62.5) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจข้างต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมคิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่า การอภิปรายกลุ่ม และการถามตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่านและคำศัพท์ มีประโยชน์มากที่สุด (ร้อยละ 75 เท่ากัน) และผู้เรียนอีกครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50) คิดว่า การดูวิดีโอมีประโยชน์มากที่สุด



ภาพที่ 3. กิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้เรียนชอบมากที่สุด 3 อันดับแรก

จึงกล่าวได้ว่ากิจกรรมที่ผู้เรียนชอบอาจไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่ามีประโยชน์เสมอไป ดังจะเห็นว่า ผู้เรียนที่ตอบว่าชอบกิจกรรมการถามตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่านและคำศัพท์มีเพียงร้อยละ 25 แต่เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ ผู้เรียนเลือกกิจกรรมนี้มากที่สุดเช่นเดียวกับการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งตรงข้ามกับการเล่นเกม โดยผู้เรียนเกือบทุกคนชอบกิจกรรมการเล่นเกม แต่มีผู้ที่คิดว่าการเล่นเกมมีประโยชน์มากที่สุดมีเพียงแค่ 1 คน ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด



ภาพที่ 4. กิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้เรียนคิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับแรก

5.2.3 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก

ผลสำรวจความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ที่ 4.54 โดยหัวข้อเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนประเมินว่าเห็นด้วยมากที่สุดตามลำดับมีดังนี้ 3. ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ($\bar{X}=4.83$) 10. ส่งเสริมให้นิสิตใช้ทักษะที่หลากหลาย ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิด ($\bar{X}=4.79$) 2. ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร ($\bar{X}=4.75$) 12. กระตุ้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X}=4.75$) 5. ส่งเสริมให้นิสิตกล้าแสดงออก/กล้าแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=4.71$) 14. ฝึกฝนให้นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X}=4.71$) 1. ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}=4.63$) 6. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X}=4.58$) 8. ส่งเสริมให้นิสิตสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.54$) สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียน ประเด็นที่ผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ 15. มีความหลากหลาย ($\bar{X}=4.63$) และ 16. เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X}=4.58$)

หัวข้อที่ผู้เรียนเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 7. ส่งเสริมให้นิสิตลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.50$) 4. ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.38$) 9. ส่งเสริมให้นิสิตค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.38$) 11. กระตุ้นให้นิสิตมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนอย่างลึกซึ้ง ($\bar{X}=4.38$) 13. ช่วยให้นิสิตจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี ($\bar{X}=4.29$) หัวข้อการประเมินเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียนระดับมาก ได้แก่ 17. สามารถดึงดูดความสนใจ ($\bar{X}=4.38$) สำหรับบรรยากาศในชั้นเรียน ผู้เรียนประเมินในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ 19. มีความสนุกสนาน ($\bar{X}=4.38$) และ 18. จูงใจให้รู้สึกอยากเรียน ($\bar{X}=4.08$)

ตารางที่ 3

ผลสำรวจความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชา“การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น”

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผลค่าเฉลี่ย
3	รูปแบบการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด	4.83	0.37	“มากที่สุด”
10	รูปแบบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นิสิตใช้ทักษะที่หลากหลาย ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิด	4.79	0.50	“มากที่สุด”
2	รูปแบบการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร	4.75	0.43	“มากที่สุด”
12	รูปแบบการเรียนการสอน กระตุ้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน	4.75	0.52	“มากที่สุด”
5	รูปแบบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นิสิตกล้าแสดงออก/กล้าแสดงความคิดเห็น	4.71	0.45	“มากที่สุด”
14	รูปแบบการเรียนการสอน ฝึกฝนให้นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.71	0.45	“มากที่สุด”
1	รูปแบบการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.63	0.48	“มากที่สุด”
15	กิจกรรมในชั้นเรียน มีความหลากหลาย	4.63	0.70	“มากที่สุด”
6	รูปแบบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.58	0.57	“มากที่สุด”
16	กิจกรรมในชั้นเรียน เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	4.58	0.49	“มากที่สุด”
8	รูปแบบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นิสิตสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.54	0.64	“มากที่สุด”

7	รูปแบบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นิสิตลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.50	0.71	“มาก”
4	รูปแบบการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	4.38	0.63	“มาก”
9	รูปแบบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นิสิตค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง	4.38	0.63	“มาก”
11	รูปแบบการเรียนการสอน กระตุ้นให้นิสิตมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนอย่างลึกซึ้ง	4.38	0.56	“มาก”
17	กิจกรรมในชั้นเรียน สามารถดึงดูดความสนใจ	4.38	0.81	“มาก”
19	บรรยากาศในชั้นเรียน มีความสนุกสนาน	4.38	0.56	“มาก”
13	รูปแบบการเรียนการสอน ช่วยให้นิสิตจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี	4.29	0.61	“มาก”
18	บรรยากาศในชั้นเรียน จูงใจให้รู้สึกอยากเรียน	4.08	0.64	“มาก”
ภาพรวม		4.54	0.57	“มากที่สุด”

นอกจากนี้ ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้เรียนเขียนความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” และในการสัมภาษณ์ติดตามผล ดังต่อไปนี้

(1) “หลังจากที่ได้เรียนรายวิชานี้มาจนถึงคาบสุดท้าย ก็รู้สึกว่าเป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการการฟัง พูด อ่าน หรือเขียน รวมถึงพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นรายวิชาที่ดี และเหมาะสมกับทุกคน” (#6203)

(2) “เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความกล้าแสดงของตัวเองที่จะออกความคิดเห็น อีกทั้งยังได้รับฟังความคิดของคนอื่นที่หลากหลายด้วย” (#6204)

(3) “รู้สึกว่าการเรียนเปิดโอกาสให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการพูดมากที่สุดในทุกรายวิชา ตอนจับกลุ่มอภิปราย เพราะทำกับเพื่อนจึงทำให้ไม่รู้สึกเคอะเขินหรือประหม่า กัดฟัน ทำให้พูดแสดงความคิดเห็นได้อย่างราบรื่น” (#6205)

(4) “ชอบกิจกรรมในวิชานี้ มีความหลากหลายดี ทำให้ไม่เบื่อ อยากให้วิชาอื่นๆ ในวิชาภาค มีกิจกรรมในคาบหลากหลายแบบวิชานี้บ้าง” (#6206)

(5) “รู้สึกว่าการเรียนไม่น่าเบื่อทั้งๆ ที่เรียน 3 ชั่วโมง กิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียนสั้นไหล ทำให้รู้สึกเรียนไปได้เรื่อย ๆ” (#6208)

(6) “คิดว่าเป็นวิชาที่ทำให้ได้ฝึกฝนความสามารถที่นำไปใช้ได้จริง เป็นวิชาที่ดีครับ” (#6215)

(7) “วิชานี้ช่วยทักษะภาษาญี่ปุ่นทุกด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้ใช้ครบทั้ง 4 ทักษะ” (#6216)

(8) “จากวิชาเรียนทั้งหมดตลอด 5 ปี รู้สึกว่าวิชานี้ ได้เรียนรู้ทักษะครบชุดแต่น่าเสียดายที่ได้คู่ช้าบ่อย ทำให้แลกเปลี่ยนความคิด/กระบวนการคิดเดิม ๆ” (#6217)

(9) “ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนที่ปกติอาจจะไม่ค่อยได้คุยกัน หรือทำงานร่วมกัน ทำให้ได้รู้จักกันมากขึ้น” (#6220)

(10) “รู้สึกว่าได้ใช้ความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นที่หลากหลาย รอบด้าน โดยเฉพาะการอ่าน และได้รับความรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้ได้ลองมองย้อนดูว่าขณะนี้สังคมไทยเป็นอย่างไร” (#6221)

(11) “คิดว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมดี ทั้งการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมในชั้นเรียน” (#6221)

(12) “เป็นคาบเรียนที่รู้สึกไม่น่าเบื่อ เพราะกิจกรรมหลากหลาย ความยากของเนื้อหา กำลังพอดี ทำให้ได้พัฒนาตัวเองตลอด” (#6223)

5.2.4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้สอน

ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้สอน ในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกสำหรับรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็น ดังนี้ 1. มีความรู้ ความสามารถในการสอน ($\bar{X}=5.00$) 2. มีความพร้อมในการสอน ($\bar{X}=5.00$) 3. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.96$) 4. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้สนใจเกิดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.92$) 5. การคอยดูแล ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นิสิตในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.88$) 6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.76$) กล่าวคือ ผู้เรียนทุกคนมีความเห็นว่าผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ คอยดูแล ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นิสิตในการปฏิบัติงาน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สอนในแบบสอบถามตอนที่ 3 และในการสัมภาษณ์ติดตามผล ดังต่อไปนี้

(1) ผู้สอนมีความกระตือรือร้น และตั้งใจสอนมาก (#6207)

(2) ขอบบรรยากาศที่เหมือนแม่สอนลูก เชื่อว่าอาจารย์พยายามพัฒนาให้คลาสิคดียิ่งขึ้นทุกปี อยากให้ keep energy นี้ต่อไปค่ะ (#6224)

(3) T: เรียนวิชานี้ประทับใจอะไรคะ → S: ประทับใจตัวอาจารย์ค่ะ รู้สึกว่าอาจารย์ทำยังไงใน 3 ชั่วโมงนี้ให้มันทุกอย่างได้ ใช่มั้ยคะ...รู้สึกตั้งแต่เรียนที่ไทยมานี้ อาจารย์เป็นคนแรกเลย (#6203)

(4) T: เรียนวิชานี้มีประทับใจอะไรบ้างหรือเปล่าคะ → S: ประทับใจอาจารย์ รู้สึกอาจารย์สอนได้ดี เหมือนควบคุมนักเรียนในชั้น...เอาอยู่นะคะ ไม่ได้แค่แบบจะงวไปแต่คนเดียว แต่อาจารย์ก็เดินไปดูคนโน้นคนนี้ รู้สึกว่าทั่วถึงทุกคน ก็ได้คุยกับอาจารย์บ้าง เวลาอาจารย์เดินเข้ามา ก็รู้สึกว้าว...โอเคนะ เพราะว่า

บางที่อาจารย์บางคนไม่ได้แบบ...ทั่วถึงขนาดนี้นะคะ เวลาในคาบเรียน ก็เลยรู้สึก
ว่าโอเคเลย (#6214)

ตารางที่ 4

ผลสำรวจความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้สอน

หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล ค่าเฉลี่ย
ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการสอน	5.00	0.00	“มากที่สุด”
ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน	5.00	0.00	“มากที่สุด”
ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างเหมาะสม	4.96	0.20	“มากที่สุด”
ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้น ให้นิสิตเกิดการเรียนรู้	4.92	0.28	“มากที่สุด”
ผู้สอนคอยดูแล ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ นิสิตในการปฏิบัติงาน	4.88	0.33	“มากที่สุด”
ผู้สอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอน อย่างเหมาะสม	4.79	0.41	“มากที่สุด”

5.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านโดยผู้เรียน

เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์
การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านหรือไม่ ในระดับใด ผู้วิจัยให้
ผู้เรียนทำแบบประเมินตนเองและพบว่าผู้เรียนประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทุกด้าน
ในระดับ “มาก” ขึ้นไป 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 1.1 ความมีวินัย ($\bar{X}=4.08$) 1.2
ความตรงต่อเวลา ($\bar{X}=4.33$) 2. ด้านความรู้ 2.1 ได้ความรู้ด้านคำศัพท์ สำนวน
ภาษาญี่ปุ่นจากการอ่าน ($\bar{X}=4.42$) 2.2 ได้พัฒนาทักษะการอ่าน และอภิปราย

ภาษาญี่ปุ่น ($\bar{X}=4.46$) 2.3 ได้ความรู้ครอบคลุมทักษะทั้งสี่ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ($\bar{X}=4.50$) 3. ด้านทักษะทางปัญญา 3.1 ได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X}=4.46$) 3.2 ได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.25$) 3.3 ได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.08$) 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 4.1 ได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}=4.79$) 4.2 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=4.33$) 4.3 ได้พัฒนาทักษะการวางแผนและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X}=4.29$) 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5.1 สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน ($\bar{X}=4.21$) 5.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น ศึกษาด้วยตนเอง นำเสนอและสื่อสาร ($\bar{X}=4.38$)

ตารางที่ 5

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านโดยผู้เรียน

หัวข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผลค่าเฉลี่ย
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม			
1.1 ความมีวินัย	4.08	0.76	“มาก”
1.2 ความตรงต่อเวลา	4.33	0.94	“มาก”
2. ด้านความรู้			
2.1 ได้ความรู้ด้านคำศัพท์ สำนวนภาษาญี่ปุ่นจากการอ่าน	<u>4.42</u>	0.49	“มาก”
2.2 ได้พัฒนาทักษะการอ่าน และอภิปรายภาษาญี่ปุ่น	<u>4.46</u>	0.58	“มาก”
2.3 ได้ความรู้ครอบคลุมทักษะทั้งสี่ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน	<u>4.50</u>	0.50	“มาก”
3. ด้านทักษะทางปัญญา			
3.1 ได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์	<u>4.46</u>	0.71	“มาก”

3.2 ได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	4.25	0.83	“มาก”
3.3 ได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.08	0.76	“มาก”
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ			
4.1 ได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.79	0.41	“มากที่สุด”
4.2 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.33	0.69	“มาก”
4.3 ได้พัฒนาทักษะการวางแผนและกำกับกรเรียนรู้ของตนเอง	4.29	0.68	“มาก”
5.ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
5.1 สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน	4.21	0.64	“มาก”
5.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น ศึกษาด้วยตนเอง นำเสนอและสื่อสาร	4.38	0.70	“มาก”

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง

ผลการศึกษาพบว่า ด้านตำราประกอบการสอน ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านเนื้อหาที่มีประโยชน์ ทำให้ได้รับความรู้หลากหลาย และโครงสร้างของตำราที่ผู้เรียนประเมินความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะกิจกรรมการเล่นเกมน์เครื่อง การดูวิดีโอ และการอภิปรายกลุ่มซึ่งผู้เรียนพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบมาก

ที่สุด 3 อันดับแรก ซึ่งคาดว่าเนื่องจากผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนเหล่านี้ทำให้รู้สึกสนุกสนาน อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ผู้เรียนชอบอาจไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่ามีประโยชน์เสมอไป โดยพบว่าการเล่นเกมเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบมากที่สุด แต่ผู้ที่คิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์กลับน้อยที่สุดในทางกลับกัน ผู้เรียนที่ชอบกิจกรรมการถาม-ตอบเกี่ยวกับเรื่องอ่านมีจำนวนน้อย แต่ผู้ที่คิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์กลับมีจำนวนมากที่สุด ถึงกระนั้น ผู้เรียนยังคงประเมินว่าพึงพอใจต่อทุกกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียนในระดับมากขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถกล่าวโดยรวมได้ว่าผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกสนุกหรือกิจกรรมที่ตนเองคิดว่าได้ประโยชน์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ยุพกา พุกขิมา และ ริกะ อินะงะชิ (2562) ซึ่งสำรวจความเชื่อและความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่น และบทบาทของผู้สอน และพบว่าชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดีในความคิดของผู้เรียนคือ ชั้นเรียนที่ได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่น และชั้นเรียนที่เรียนสบาย ไม่เครียด ดังนั้น คำว่า “เรียนสนุก” และ “ได้เพิ่มพูนความรู้” จึงเป็นคำสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน

สำหรับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ในภาพรวมพบว่า ผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุดกับรูปแบบการเรียนการสอน จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุก ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงช่วยพัฒนาทักษะของวิชาแกน (ภาษาญี่ปุ่น) ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิด นอกจากนี้ กิจกรรมที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน สามารถดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน เป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยบางกิจกรรมผู้เรียนต้องค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี กล่าวแสดงออก รู้จักการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับ

เพื่อน นำไปสู่สังคมแห่งการแบ่งปัน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีความสนุกสนาน และสนใจให้รู้สึกอยากเรียน

สำหรับคุณลักษณะของครูผู้สอน พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุดในทุกประเด็น โดยให้คะแนนเต็มในด้านความรู้ ความสามารถในการสอน และความพร้อมในการสอน นอกจากนี้ คุณลักษณะอื่น ได้แก่การเป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้สนใจเกิดการเรียนรู้ การคอยดูแล ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นิสิตในการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอนอย่างเหมาะสม รวมถึงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างเหมาะสม ก็ได้รับการประเมินในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ผลการประเมินจากผู้เรียนนับว่าสูงมาก และกล่าวได้ว่าเกินความคาดหวังของผู้วิจัย ทั้งนี้เหตุผลที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเช่นนั้น ผู้วิจัยคิดว่ามาจากสาเหตุหลัก 2 ประการคือ 1. การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการที่ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการบรรยาย สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นผลมาจากการพัฒนาปรับปรุงรายวิชามาโดยตลอด เพื่อเปลี่ยนจากวิชาที่เน้นการบรรยายโดยผู้สอน ไปเป็นการลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ตามหลักการและแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนการสอนในรายวิชาเหมาะสมและลงตัว ดังเช่นผู้เรียนคนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นไว้ในการเขียนสะท้อนคิดว่า “จริงๆ คาบนี้เป็นคาบที่ต้องใช้สมองและสติอย่างมาก แต่การที่มีเกมคั่นกลางระหว่างคาบทำให้ความตึงเครียดลดลง ทำให้เราสามารถไปต่อได้ เหมือนเป็นการพักสมองแต่ก็ยังได้สาระ การที่คาบนี้ใช้สื่อหลากหลายหลายๆ กันไปไม่ว่าจะเป็นวิดีโอหรือเกม จึงทำให้ไม่รู้สึกเบื่อเลย รู้สึกตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา” 2. รูปแบบการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมต่างๆ หลากหลาย โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับเมื่อจำเป็น น่าจะเป็นรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกแปลกใหม่ หากเปรียบเทียบกับรายวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรฯ ที่ส่วนใหญ่ยังคงเน้นการบรรยายโดย

ผู้สอนเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก ไม่น่าเบื่อ ผู้สอนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว จึงได้รับการประเมินในระดับสูง

สำหรับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านนั้น ผู้เรียนประเมินว่าได้รับผลลัพธ์การเรียนรู้ครบทุกด้านในระดับมากขึ้นไป โดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ผู้เรียนประเมินว่าได้รับมากที่สุด ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำหรับด้านความรู้และทักษะทางปัญญา ได้แก่ ความรู้ที่ครอบคลุมทักษะทั้งสี่ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ทักษะการอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น ความรู้ด้านคำศัพท์และสำนวนภาษาญี่ปุ่น และทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนก็ประเมินในระดับสูงเช่นเดียวกัน ค่าประเมินเชิงตัวเลขเหล่านี้ ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา และเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ครบทั้ง 5 ด้าน

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ยอมรับ และให้การสนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว ผลลัพธ์การเรียนรู้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ นอกจากความรู้และทักษะซึ่งเปรียบเหมือนสาระวิชาหลัก ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการร่วมมือกัน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ ผู้วิจัยคิดว่าเบื้องหลังความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน เกิดจากปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ ทศนคติและความพร้อมของผู้สอน ความสมดุลระหว่างการเรียนที่สนุกกับการเรียนที่ได้ประโยชน์ (ได้เพิ่มพูนความรู้) และ การปรับเปลี่ยนวิธีประเมินผลให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอน กล่าวคือ 1. ผู้สอนได้เปลี่ยนแนวความคิดจากที่เคยคิดว่าการสอนหมายถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ ไปสู่ความคิดที่ว่าความรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาได้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากความรู้ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะต่างๆ โดยเฉพาะทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่

ผู้สอนจึงได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชั้นเรียนดังกล่าวซึ่งก็คือการเรียนรู้เชิงรุก เปลี่ยนตัวเองจากการเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เน้นการบรรยาย ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้การช่วยเหลือที่จำเป็น ผู้เรียนกลายเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ 2. ในชั้นเรียนมีทั้งกิจกรรมที่สนุก และกิจกรรมที่ได้เพิ่มพูนความรู้ ซึ่งจะช่วยสร้างพลวัตให้กับชั้นเรียนที่มีตึงบ้าง ผ่อนคลายบ้าง เป็นระยะ ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และกระตุ้นแรงจูงใจของผู้เรียน 3. ผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินผลให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยลดสัดส่วนของการวัดผลเชิงปริมาณ เพิ่มสัดส่วนการวัดผลเชิงคุณภาพโดยเฉพาะการประเมินภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสนำเสนอระดับคะแนนของตนเองได้จากการประเมินแบบรูปรีด ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ที่เอื้อให้สามารถใช้ภาษาเป้าหมาย (ภาษาญี่ปุ่น) ในการจัดการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของ ยุพกา พุกุชิม่า (2562)

7. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การทดลองจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ประสบผลสำเร็จ ผลลัพธ์การเรียนรู้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ยอมรับ และให้การสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว โดยมองว่าทำให้เรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน ได้เพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งได้ฝึกฝนทักษะการอ่าน การอภิปรายด้วยภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของรายวิชา อีกทั้งยังช่วยพัฒนา

ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรายวิชา เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้สอนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นสุขเป็นเรื่องยาก ผู้ที่เป็นอาจารย์จึงต้องทุ่มเท ทำงานหนักเพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจุดเริ่มต้นหนึ่งที่ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะคือ การหลุดออกจากกรอบแนวคิด หรือความเคยชินเดิมๆ และลองพยายามก้าวข้ามขีดจำกัดของตนเอง ดังเช่นรายวิชา “การอ่านและอภิปรายภาษาญี่ปุ่น” ที่ผู้สอนทดลองใช้ภาษาเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนและสื่อสารกับผู้เรียน ออกแบบชั้นเรียนที่ผู้สอนลดการบรรยายลงให้ผู้เรียนคิด และลงมือปฏิบัติจริง ตามแนวคิดของ “Teach Less Learn More” หรือ “Non-Teaching Class” (Tsui et al., 2016) ทั้งนี้การทดลองจัดการเรียนการสอนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จำเป็นต้องทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนสามารถเชื่อได้ว่าจะเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับรายวิชานั้นๆ

2. ถึงแม้คำว่า “การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)” จะเป็นคำที่ได้ยินบ่อย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนจะคุ้นชินกับการการเรียนการสอนเชิงรุก ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงปฏิกิริยาต่อต้านจากผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจต่อรูปแบบการสอนดังกล่าว โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงปรับเปลี่ยนวิธีประเมินผลเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้อ รวมถึงพิจารณาวิธีการและสัดส่วนการประเมินผล เพื่อให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบ และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา

8. บทส่งท้าย

คุณภาพการศึกษาของไทย ไม่ว่าจะเป็นระดับพื้นฐาน หรือระดับอุดมศึกษา ต่างถูกมองว่ายังขาดคุณภาพ โดย สถาบัน พหุพิภูล (2555) กล่าวว่าในการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ครูเป็นหนึ่งในจำเลยที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษารอบแรกล้มเหลว และให้ข้อสังเกตว่าการจัดการเรียนรู้ในลักษณะเน้นเนื้อหาความจำ (Passive Learning) น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลให้การศึกษาไทย ไม่ประสบความสำเร็จด้านคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยในฐานะครูคนหนึ่งมีความเห็นว่า ครูต้องไม่ยึดติดกับรูปแบบ หรือแนวปฏิบัติที่เคยชิน ต้องไม่หยุดที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปลี่ยนกระบวนการทัศน์ปรับวิธีสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าการเน้นเนื้อหา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานและดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป้าหมายสำคัญคือการสร้างคนคุณภาพสู่สังคม

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คะตะกิริ. (2561). การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แบบต้นตัวและไตรตรอง. *วารสารอักษรศาสตร์*. 47(2), 331-391.
- ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ และ ยุมิโกะ ยามาโมโตะ. (2558). การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพการทำงานในระดับสากล: กรณีการเตรียมความพร้อมสำหรับฝึกงานในต่างประเทศ. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*. 7(2), 83-100.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น.

- นนทลี พรธาดาวิทย์. 2560. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้. *วารสารวิจัยราชชมงคลกรุงเทพ*. 11(1), 85-94.
- นะโอะโกะ โยะมิตะ และ ทนพร ตีรรัตน์สกุลชัย. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการสอนแบบแบบห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 ของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*. 6(2), 71-83.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2539). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 2(1), 64-70.
- พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์. (2560). การเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning). *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*. 8(2), 327-336.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2546). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา: การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. *วารสารเซนต์จอห์น*. 6(6), 1-15.
- พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพกา พุกขิมา. (2562). ทศนคติของผู้เรียนต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*. 9(1), 25-48.
- ยุพกา พุกขิมา และ ริกะ อินะงะชิ. (2562). ความเชื่อ และความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่น และ บทบาทของผู้สอน. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*. 9(2), 1-25.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2557. *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)* ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒพล. (2562). *การประเมินตามสภาพจริงอิงสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2563 จาก <http://www.curriculumandlearning.com>
- ศิริวรรณ มุรินทร์วงศ์ และ ทศนีย์ เมธาพิสิฐ. (2558). ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อผู้ประกอบการญี่ปุ่นในประเทศไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*. 5(2), 48-69.
- ศิริวรรณ มุรินทร์วงศ์. (2561). ปัญหาการฝึกงานและทักษะในการทำงานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*. ฉบับพิเศษ 8(3), 206-218.
- สถาพร พงษ์พิภูล. (2555). คุณภาพผู้เรียน...เกิดจากกระบวนการเรียนรู้. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 6(2), 1-13.
- สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2561). ประสิทธิภาพของกิจกรรมการอ่านร่วมกันกับเพื่อนในวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่น. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*. 35(2), 64-77.
- Bonwell, C.C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED336049.pdf>
- Dale, E. (1969). *Audio-Visual Methods in Teaching*, 3rd ed., New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Fujita, Y. (2014). Nihongo jookyuu gakushuusha no jiritsusei o takameru tame no jugyoo katsudoo no kooka to kadai. *Obirin Forum of Language Education*, 10, 103-118. (in Japanese)
- Ikeda, R. & Tateoka, Y. (2007). *An Introduction to Peer Reading*. Tokyo: Hituzi Shobo Publishing. (in Japanese)

- Ishiguro, K. (2012). Dokkai to sono oshiekata o kangaeru. *Japanese Language Education Bulletin Japan Foundation Bangkok*, 9, 1-18. (in Japanese)
- Iwashita, M. (2013). Studies in Reading Comprehension Peer-Learning Activities: Using The Restaurant of Many Orders by Kenji Miyazawa. *The Kwassui review. Department of Contemporary Japanese Culture*, 56, 68-48. (in Japanese)
- Kaewkrisadang, P. (2017). Can-Do Statements Based Japanese Language Education: Study for Application to Create New Curriculum and Japanese Language Textbooks for Undergraduate Students in Thailand. *Journal for Japanese studies*, 7, 111-128. (in Japanese)
- Kouda, Y. & Ishii, Y. (2012). Research on Incorporating Active Reading into Traditional Intensive Reading class: Aiming at Non-task Activity. *2012 WEB Ver. Report of Practical Research Forum for Japanese Education*, 1-10. (in Japanese)
- McKinney, K. & Heyl, B. S. (2008). *Sociology through Active Learning: Student Exercises*. California: Pine Forge Press.
- Mori, T. (2015). Gakushuu kagaku ga egaku 21 seikigata jugyoo no dezain. *Gakushuu shisutemu kenkyuu, the first issue*, 60-70. (in Japanese)
- Taniguchi, S. (1991). Thinking-aloud in the Reading Classroom: Observation of Learner Strategies. *Journal of Japanese Language Teaching*, 75, 37-50. (in Japanese)
- Tateoka, Y. (2005). *From Reading alone to Peer Reading*. Kanagawa: Tokai University Press. (in Japanese)
- Tateoka, Y. (2006). Dokkai jugyoo ni okeru kyooshi shudoo to kyoodooteki gakushuu: 2 tsu no apuroochi kara kyoodoo no kyooshitsu dezain

o kangaeru. *Bulletin of the Foreign Student Education Center, Tokai University*, 26, 33-48. (in Japanese)

- Tsuji, K., Mochizuki, S., Shindo, M., Sato, A. (2016). Is “Non-Teaching Class” Effective?: Considering Evaluation Methods for Student-Centered Classroom Activities. *2016 WEB Ver. Report of Practical Research Forum for Japanese Education*, 1-10. (in Japanese)
- Umemura, O. (2003). Nihongo kyooiku ni okeru dokkai shidoo: extensive reading no kokoromi. *Journal of international students education*, 8, 173-182. (in Japanese)

Received: February 22, 2020

Revised: August 10, 2020

Accepted: May 20, 2021

การแปลแบบดัดแปลงนิยายอิงพงศาวดารจีน เรื่อง “ตั้งฮั่น” ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์

กนกพร นุ่มทอง*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปลวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” เป็นภาษาไทย ซึ่งสันนิษฐานว่าแปลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยใช้วิธีศึกษาเปรียบเทียบตัวบทนิยายอิงพงศาวดารเรื่องตั้งฮั่น กับต้นฉบับภาษาจีน มุ่งเน้นส่วนที่ต่างจากต้นฉบับภาษาจีน วิเคราะห์สาเหตุว่าเป็นไปโดยข้อจำกัดทางภาษาและวัฒนธรรม หรือเป็นไปเพื่อการสื่อสารทางการเมืองและสังคม ผลการศึกษาพบว่า “ตั้งฮั่น” ฉบับแปลต่างจากต้นฉบับค่อนข้างมาก โดยแบ่งการดัดแปลงได้เป็น 9 ประเภท คือ 1) การดัดแปลงจากการแบ่งบรรพและตอนให้เป็นการแปลต่อเนื่อง 2) การดัดแปลงร้อยกรองหรือบทเพลงด้วยการถอดความเป็นร้อยแก้วหรือตัดทิ้ง 3) การดัดแปลงร้อยแก้วด้วยการสรุปความหรือการตัดทิ้ง 4) การดัดแปลงข้อความ “ตามพงศาวดาร” และคำวิจารณ์ด้วยการเปลี่ยนให้เป็นตัวบท หรือตัดทิ้ง 5) การลำดับความใหม่ 6) การเพิ่มความ 7) การตัดความ 8) การขยายความ 9) การย่อความ การดัดแปลงเหล่านี้มีทั้งที่เป็นไปเพื่อความสะดวกของผู้อ่านฉบับภาษาไทยและเพื่อวัตถุประสงค์ในการ

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: kanokporn.n@ku.th

สื่อสารทางการเมือง โดยหวังผลในการโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านรับรู้และศรัทธาในความชอบธรรมของราชวงศ์ในยุคสมัยที่มีการแปล สารของ “ตังฮั่น” สอดคล้องกับ “สามก๊ก” และ “ไซฮั่น” อย่างแนบสนิท นิยายอิงพงศาวดารจีนทั้งสามเรื่องนี้เป็นหนึ่งในกลไกที่มีบทบาทในการหยิบบันทึกการรับรู้และความเข้าใจแก่ผู้อ่านเพื่อสร้างความชอบธรรมและเสถียรภาพทางการเมืองปกครองในสมัยต้นรัตนโกสินทร์

คำสำคัญ: ตังฮั่น; นิยายอิงพงศาวดารจีน; การแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย;
การดัดแปลง

The Translation Adaptation of the Chinese Historical Novel "Romance of the Eastern Han" in the Early Rattanakosin Period

Kanokporn Numtong^{*}

Abstract

The objective of this research article is to study the translation of Chinese literature "Romance of the Eastern Han" into the Thai; assumed to be translated in the reign of Phrabat Somdet Phra Buddha Loetla Nabhalai (King Rama II), by using comparative study and comparing the text in the historical novel "Romance of the Eastern Han" with the Chinese manuscript. Focusing on the different parts from the Chinese manuscript, in addition to, analyze the cause of the linguistic and cultural constraints, or for the reason of political and social communication. The results of the study found that the translated version of "Romance of the Eastern Han" was quite different from the original manuscript. The translation adaptation can be divided into nine categories: 1) Adaptation from the chapter and episode to continuous

^{*} Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: kanokporn.n@ku.th

translation; 2) Alteration of poetry or song by prose transcription or cutting off; 3) Modification of prose by concluding or omitting; 4) Text modification "according to the chronicles" and criticism by changing them into text or eliminating them; 5) Text sequencing; 6) Text addition; 7) Text omission; 8) Text amplification; 9) Text briefing. These modifications are both for the convenience of the Thai version's readers and political communication purposes. Expectantly hope to convince readers to acknowledge and believe in the legitimacy of the royal family in the era of that translation. The message of "Romance of the Eastern Han" harmoniously conforms to the "Three Kingdoms" and "Romance of the Western Han". These three Chinese historical novels are one of the mechanisms that play a role in delivering perception and understanding to the reader to establish the legitimacy and stability of government in the early Rattanakosin period.

Keywords: "Romance of the Eastern Han"; Chinese Historical Novel;
Chinese-Thai Language translation; Adaptation

1. บทนำ

วรรณกรรมจีนที่มีหลักฐานแน่ชัดว่าแปลในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีด้วยกัน 2 เรื่องคือเลียดก๊กกับห้องสิน และมีเรื่องที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาตมมหารัชมงคลมณเฑียรธรรมสันนิษฐานว่าแปลในสมัยเดียวกันอีกเรื่องคือตั้งฮั่น (Damrongrachanuparp, 2011, p.12) เรื่องห้องสินเป็นเรื่องการผัดแผ่นดินราชวงศ์ซ่งไปสู่อราชวงศ์โจว แต่มีเรื่องภูติเทพอภินิหารอยู่มาก เลียดก๊กเป็นเรื่องราวการรบพุ่งระหว่างเมืองต่างๆ ในสมัยราชวงศ์โจว ตั้งฮั่นเป็นเรื่องการสถาปนาราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ราชวงศ์ฮั่นปกครองประเทศจีนอยู่เป็นระยะเวลา 210 ปี มีฮ่องเต้สวดยาซียรวม 12 พระองค์ ต่อมาใน ค.ศ. 8 ก็ถูกอัครมหาเสนาบดีหวังหมั่ง (ฉบับแปลถ่ายทอดเสียงตามภาษาฮกเกี้ยนว่า "อองมั่ง") พระญาติฝ่ายในแย่งราชสมบัติ สถาปนาราชวงศ์ใหม่คือราชวงศ์ซัน ราชวงศ์ซันอยู่ได้ไม่นานก็เกิดกบฏต่างๆ ทัวแผ่นดิน ท้ายสุดราชวงศ์ซันก็ล่มสลาย หลิวซิว (เล่าสิ่วในภาษาฮกเกี้ยน) เชื้อพระวงศ์ราชวงศ์ฮั่นแย่งราชสมบัติคืนได้ และสถาปนาราชวงศ์ฮั่นขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 25 ตั้งเมืองหลวงที่เมืองลั่วหยัง ซึ่งอยู่ทางตะวันออกของซีอานเมืองหลวงเก่า ราชวงศ์ซัน ของหวังหมั่งจึงไม่ได้รับการยอมรับในประวัติศาสตร์ว่าเป็นราชวงศ์ที่ถูกต้อง สถานะของหลิวซิวเป็นทั้งผู้ก่อตั้งราชวงศ์ใหม่และผู้ฟื้นฟูแผ่นดินเก่า นิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง "ตั้งฮั่น" เล่าเหตุการณ์ตั้งแต่หวังหมั่งชิงราชสมบัติมาจนถึงยุคลายราชวงศ์ฮั่นตะวันออก แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นและสถาปนาแผ่นดินของหลิวซิวผู้เป็นเชื้อพระวงศ์ราชวงศ์ฮั่นมาแต่เดิม

จากการสำรวจฐานข้อมูล CNKI ในประเทศจีน ฐานข้อมูล ThaiLIS, Thaijo ในประเทศไทยและฐานข้อมูลอื่นๆ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับฉบับแปลภาษาไทย ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรมจีนในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเฉพาะเรื่องห้องสิน ได้แก่ "จาก

เฟิงเงินเหยียนอี สู่ ห่องสิน : การศึกษาวิเคราะห์การแปลและอิทธิพลของเรื่องห้องสินต่อวรรณกรรมและศิลปกรรมในสังคมไทย” (Pongern, 2010) และ “การศึกษาเปรียบเทียบการแปลสำนวนในเฟิงเงินเหยียนอีกับ ห้องสินฉบับพากย์ไทยสมัยรัชกาลที่สองและสำนวนแปลของวิวัฒน์ ประชาเรืองวิทย์” (Srisomthawin, 2013) นอกจากนั้นมีการศึกษาด้านอื่นๆ เช่น “อิทธิพลวรรณกรรมแปลพงศาวดารจีนเรื่องห้องสินต่อวรรณกรรมประเภทนิทานเรื่องโกมินทร์” (Anansiriwat, 2015) ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องห้องสินในแก่งนุกิจราชบริหาร: อิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมจีนกับศิลปกรรมจีนในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” (Pakdeekham, S., & Pakdeekham, N., 2553) “บทละครนอกเรื่องห้องสิน: จากพงศาวดารจีนสู่บทละครไทย” (Pakdeekham, 2015) “ไซอิ๋วและห้องสิน มุมมองทางศาสนาและการเมือง (Sawasdee, 2017) ในส่วนของเลียดก๊ก ไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับด้านการแปล แต่พบการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับสงครามในเลียดก๊ก ได้แก่ “แนวคิดสนับสนุนสงครามในเลียดก๊ก”. (Saichomphu, Anansiriwat, & Waranusat, 2018) “มโนทัศน์เรื่อง ‘อำนาจ’ ในวรรณกรรมพงศาวดารจีนเรื่อง ‘เลียดก๊ก’ ” (Imsamran, 2016A) และ “เลียดก๊ก: วรรณกรรมการสงครามสมัยต้นรัตนโกสินทร์” (Imsamran, 2016B)

สำหรับเรื่อง “ตั้งฮั่น” ยังไม่มีนักวิชาการทั้งจีนและไทยนำมาศึกษาวิเคราะห์มาก่อน มีแต่เพียงกล่าวถึงในภาพรวมของการแปลวรรณกรรมประเภทนิยายอิงพงศาวดารจีนเป็นภาษาไทยเท่านั้น สาเหตุที่ยังไม่มีการศึกษานั้นอาจเป็นเพราะไม่แน่ใจเกี่ยวกับยุคสมัยที่มีการแปลหรืออาจเป็นเพราะเรื่องตั้งฮั่นไม่ได้รับความนิยมนักก็เป็นได้

นิยายอิงพงศาวดารจีนที่แปลเป็นภาษาไทยในยุคต้นรัตนโกสินทร์มีที่ใช้ราชวงศ์ฮั่นเป็นภูมิหลังของเรื่องอยู่สามเรื่องคือ สามก๊ก ไซอิ๋วและตั้งฮั่น โดยสามก๊กและไซอิ๋วแปลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และตั้งฮั่นน่าจะแปลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในประเทศไทยมีการศึกษาเกี่ยวกับการแปลเรื่องสามก๊กไว้มาก งานวิจัยชิ้นแรกคือ “สามก๊ก:

การศึกษาเปรียบเทียบ” ของประพิน มโนมัยวิบูลย์ (Manomaiviboon, 1966) ต่อจากนั้นก็มีการศึกษาสามก๊กอีกในหลายแง่มุม โดยเฉพาะแง่มุมความสัมพันธ์กับการเมืองไทย (Dilokwanich, 1983, Chantornwong, 1995, Janwimalueng, 1999) งานวิจัยชิ้นแรกที่กล่าวถึงการแปลไชอันโดยตรงคือ “ราชาธิราช สามก๊ก และไชอัน: โลกทัศน์ชนชั้นนำไทย” ซึ่งในการศึกษาพบว่าในสามก๊กและไชอันถือว่าราชวงศ์ฮั่นเป็นตัวแทนของราชวงศ์จักรีซึ่งผู้อำนวยการแปลต้องการสื่อสารให้เป็นราชวงศ์ที่ถูกต้องและมีความชอบธรรมในการปกครอง (Sartraproong, 1998) งานวิจัยดังกล่าวศึกษาสามก๊กจากการเทียบต้นฉบับแปลเก่าและฉบับแปลใหม่ แต่เนื่องจากไชอันไม่มีฉบับแปลใหม่ จึงศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์จาก “เนื้อความที่คงอยู่” กนกพร นุ่มทองได้นำแนวคิดของกรรณิการ์มาวิจัยต่อโดยเปรียบเทียบต้นฉบับภาษาจีนกับไชอันฉบับแปล ได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องและยืนยันผลการศึกษาของกรรณิการ์ สาตรปรง (Numtong, 2009) เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการแปลตั้งฮั่นมาก่อน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการแปลเรื่องตั้งฮั่นซึ่งใกล้เคียงกับสามก๊กและไชอันทั้งในด้านยุคสมัยของภูมิหลังของเรื่อง และยุคสมัยที่มีการแปลเป็นภาษาไทย น่าจะทำให้ภาพรวมของการแปลวรรณกรรมจีนในยุคต้นรัตนโกสินทร์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทั้งในด้านการสื่อสารทางการเมืองของผู้ผู้อำนวยการแปล และในด้านพัฒนาการของลักษณะการแปล ผลที่ได้จากงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการทั้งด้านจีนศึกษา ด้านการแปลและด้านประวัติศาสตร์สังคม และยังอาจเป็นหลักฐานสนับสนุนหรือแย้งข้อสันนิษฐานในการกำหนดยุคสมัยที่มีการผลิตงานแปลชิ้นนี้ได้ และหากในอนาคต มีผู้ศึกษาการแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนในสมัยต่อๆ มา ก็จะทำให้ภาพรวมของการแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะการแปลวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในด้านกลวิธีการแปลแบบดัดแปลง โดยมุ่งเน้นส่วนที่มีสาเหตุความงใจจากเหตุผลในการสื่อสารทางการเมืองของผู้แปล

3. สมมติฐานของการวิจัย

วรรณกรรมแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” มีการใช้กลวิธีการแปลแบบดัดแปลงในลักษณะต่างๆ ในลักษณะเดียวกับสามก๊กและไซ่ฮั่น ฉบับแปลมีความคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับอยู่ค่อนข้างมาก โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากข้อจำกัดด้านภาษาและวัฒนธรรม อีกส่วนหนึ่งเป็นผลจากความมุ่งหมายของผู้อำนวยการแปลที่จะใช้ “ตั้งฮั่น” สื่อสารให้ผู้อ่านรับรู้และศรัทธาในความชอบธรรมของราชวงศ์ในยุคนั้นที่มีการแปลเช่นเดียวกับการแปลเรื่องสามก๊กและไซ่ฮั่น

4. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษากลวิธีการแปลแบบดัดแปลงตัวบทนิยายอิงพงศาวดารเรื่องตั้งฮั่น กับต้นฉบับภาษาจีน มุ่งเน้นส่วนที่ต่างจากต้นฉบับภาษาจีน วิเคราะห์สาเหตุว่าเป็นไปโดยข้อจำกัดทางภาษาและวัฒนธรรม หรือเป็นไปเพื่อการสื่อสารทางการเมืองและสังคม โดยใช้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการแปล ทฤษฎีการกระทำการแปลของนอร์ดและของโฮล์ส-เมนท์ทอรี แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจและแนวคิดการผลิตซ้ำ

ต้นฉบับที่ใช้ในการศึกษา คือ วรรณกรรมแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานไว้ว่าแปลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับ “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ตีทงฮุยี่ยนอี้” (东汉十二帝通俗演义) หรือ “ตงฮั่นเหยี่ยนอี้” (东汉演义) ของเซียเจ้า (谢诏) นักประพันธ์สมัยราชวงศ์หมิง ซึ่งในการศึกษาเบื้องต้น ด้วยการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่องต่างๆ ที่กล่าวถึงยุค “ตั้งฮั่น” ผู้วิจัยพบว่าเป็นต้นฉบับภาษาจีนที่ใช้แปล “ตั้งฮั่น”

5. ระเบียบวิธีการวิจัย

เป็นงานวิจัยเอกสาร และเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบทและแนวคิดที่ใช้ประกอบการศึกษา ทำการรวบรวมข้อมูลจากต้นฉบับและฉบับแปล ศึกษาเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับสู่ฉบับแปล วิเคราะห์ประเด็นการดัดแปลงโดยใช้ทฤษฎีต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวและสรุป อภิปรายผลและนำเสนอรายงานผลการวิจัย

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะการแปลแบบดัดแปลงวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งเมื่อมาประกอบกับการศึกษาด้านการแปลสามก๊ก

และไช่ฮั่นที่มีอยู่เดิม ทำให้ภาพรวมของพัฒนาการการแปลวรรณกรรมจีนสมัยรัตนโกสินทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ทำให้ทราบสารของผู้อำนวยการแปลเรื่อง “ตั้งฮั่น” ผ่านการคงอยู่ของเนื้อหาและการดัดแปลงเนื้อหาจากต้นฉบับ ทำให้เข้าใจภาพรวมของการสื่อสารทางการเมืองในยุคต้นรัตนโกสินทร์ อันจะส่งผลให้เกิดองค์ความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาการแปลวรรณกรรมภาษาจีนเป็นภาษาไทย วิชาการวรรณกรรมแปลตะวันออก หรือวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. ข้อตกลงในการวิจัย

1. ในการอ้างอิงข้อความและเลขหน้าของนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” ฉบับภาษาจีน ใช้หนังสือ “ตั้งฮั่นเหยียนอี้” (东汉演义) หรือนิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ฉบับ 10 บรรพ 126 ตอนซึ่งพิมพ์ร่วมกับเรื่อง “ซีฮั่นเหยียนอี้” (西汉演义) หรือนิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์ฮั่นตะวันตก โดยใช้ชื่อว่า “นิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์ฮั่นทั้งสอง” (两汉演义) หรือ ของสำนักพิมพ์เอกสารโบราณเหลียวหนิง พิมพ์ปี ค.ศ.1996¹ (Zhen&Shao, 1996) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าตรวจชำระได้สมบูรณ์ดี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกับฉบับโรงพิมพ์เจี้ยนเซี่ยวเกอสมัยปลายราชวงศ์หมิง คือฉบับ นิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์ฮั่นตะวันออกและราชวงศ์ตะวันตกมีคำวิจารณ์ของโรงพิมพ์เจี้ยนเซี่ยวเกอฉบับพิมพ์ใหม่ (新刻剑啸阁批评东西汉演义) ซึ่งตีพิมพ์แพร่หลายตั้งแต่สมัยปลาย

¹ ผู้ตรวจชำระหนังสือเล่มดังกล่าว ให้เหตุผลที่ใช้ชื่อว่า เหลียงฮั่นเหยียนอี้ (นิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์ฮั่นทั้งสอง) แทนที่จะใช้ว่า ตงซีฮั่นเหยียนอี้ (นิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์ฮั่นตะวันออก-ตะวันตก) เช่นฉบับพิมพ์รวมเล่มทั้งหลายในอดีต เนื่องจากคำนึงถึงลำดับเวลาในประวัติศาสตร์ว่าราชวงศ์ฮั่นตะวันตกมาก่อนราชวงศ์ฮั่นตะวันออก

ราชวงศ์หมิง (ราชวงศ์หมิงสถาปนาในปี ค.ศ. 1368 ล่มสลายในปี ค.ศ. 1644) และเป็นต้นแบบของฉบับพิมพ์ครั้งแรกๆ ต่อมา ทั้งนี้ฉบับเขียนเกี่ยวเนื่องกับการสแกนพิมพ์รวบรวมไว้ในชุด “รวมพิมพ์นิยายฉบับเก่าแก่หายากในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง” (明清善本小说丛刊)

2. ในการอ้างอิงข้อความและเลขหน้าของนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” ฉบับภาษาไทย ผู้วิจัยจะใช้ฉบับสำนักพิมพ์ศรีปัญญา ซึ่งไม่ระบุปีที่พิมพ์ในหนังสือ (Zhen, 2007) แต่ผู้วิจัยติดต่อไปที่สำนักพิมพ์และได้ข้อมูลว่าเป็นฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2557 ส่วนฉบับพิมพ์ครั้งแรกนั้นเป็นปี พ.ศ. 2553 สาเหตุที่ใช้ฉบับนี้ เนื่องจากยังพอหาได้ในท้องตลาด ในขณะที่ฉบับคุรุสภา ซึ่งพิมพ์ในปี พ.ศ. 2507 และมีตามห้องสมุดต่างๆ นั้นอยู่ในสภาพชำรุด ไม่สะดวกต่อผู้อ่านอย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้สอบถามกับฉบับคุรุสภาที่มีอยู่ในมือด้วยแล้วถูกต้องตรงกัน

3. ชื่อเฉพาะต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับตั้งฮั่นฉบับแปล เช่น การตรวจเอกสารและข้อมูลอื่นๆ ผู้แปลถ่ายทอดเสียงเป็นภาษาไทยโดยยึดตามเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย ของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 เป็นหลัก แต่ปรับให้ง่ายลงตามข้อ 3.2 ในเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งอนุโลมให้ถอดเสียง zh ch sh เป็น จ; ช/ฉ; ส/ซ โดยไม่ขีดเส้นใต้ก็ได้ ส่วนคำที่ใช้แพร่หลายแล้วในภาษาไทย ใช้ตามความนิยมเดิม ข้อความที่ผู้วิจัยแปลขึ้นใหม่ถ่ายทอดเสียงตามฉบับเดิม เว้นแต่มีคำที่ไม่ปรากฏในฉบับแปล ใช้วิธีถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนกลางและวงเล็บไว้ว่า (กล.)

8. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการแปลตั้งขึ้น

การแปลเรื่อง “ตั้งขึ้น” มีที่มาและลักษณะรวมกับการแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่องอื่นๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ คือ สามก๊ก ไซ่ฮั่น เลียดก๊กและห้องสิน ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเขียนไว้ใน “ตำนานหนังสือสามก๊ก” ว่า

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดให้แปลเรื่องเลียดก๊กอีกเรื่องหนึ่ง แลปรากฏนามผู้รับสั่งให้เป็นพนักงานการแปลล้วนผู้มีศักดิ์สูงแลทรงความสามารถถึงสิบสองคน คือ กรมหมื่นนเรศรโยธี ๑ เจ้าพระยาวงศาสุรศักดิ์ ๑ เจ้าพระยายมราช ๑ พระยาโชติกราชเศรษฐี ๑ พระทองหล่อ ๑ จมื่นวิยวรนาถ ๑ นายจำเริญ ๑ นายเล่ห์อาวู ๑ หลวงลิขิตปรีชา ๑ หลวงวิเชียรปรีชา ๑ หลวงญาณปรีชา ๑ ขุนมหาสิทธิโวหาร ๑ พึงสันนิษฐานว่า เพราะทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นหนังสืออันสมควรแปลไว้เพื่อประโยชน์ราชการบ้านเมืองเช่นเดียวกับที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรดให้แปลเรื่องไซ่ฮั่นแลสามก๊ก ยังมีหนังสือเรื่องห้องสินกับเรื่องตั้งขึ้นอีกสองเรื่อง...² (Damrongrachanuparp, 2011: p.12)

² คงการเขียนสะกดตามต้นฉบับเดิม การเน้นข้อความเป็นของผู้วิจัย

และอีกตอนหนึ่งว่า

ลักษณะการแปลหนังสือจีนเป็นภาษาไทยแต่โบราณ (หรือแม้จนชั้นหลังมา) อยู่ข้างลำบาก ด้วยผู้รู้หนังสือจีนไม่มีใครชำนาญภาษาไทย ผู้ชำนาญภาษาไทยก็ไม่มีใครรู้หนังสือจีน การแปลจึงต้องมีพนักงานเป็นสองฝ่ายช่วยกันทำ ฝ่ายผู้ชำนาญหนังสือจีนแปลความออกให้เสมียนจดลงแล้ว ผู้ชำนาญภาษาไทยเอาความนั้นเรียบเรียงแต่งเป็นภาษาไทยให้ถ้อยคำแลสำนวนความเรียบร้อยอีกชั้นหนึ่ง เพราะฉะนั้นจึงต้องมีผู้ซึ่งทรงความสามารถ เช่นกรมพระราชวังหลังและเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นต้น จนเมื่อชั้นหลังสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ เป็นผู้อำนวยการแปล ท่านผู้อำนวยการแปลบางที่จะไม่ได้เป็นผู้แต่งภาษาไทยเองทุกเรื่อง แต่เห็นจะต้องสันนิษฐานทั่วทั้งแก้ไขทั้งข้อความแลถ้อยคำที่แปลมากอยู่ ข้อนี้พึงสังเกตได้ในบรรดาหนังสือเรื่องพงศาวดารจีนที่แปลนั้น ถ้าเป็นเรื่องที่ผู้มีบัณฑิตสูงส่งอำนวยการแปล สำนวนมักดีกว่าเรื่องที่บุคคลสามัญแปล แต่สำนวนแปลคงจะไม่สู้ตรงกับสำนวนที่แต่งไว้ในภาษาจีนแต่เดิม เพราะผู้แปลมิได้รู้สันทัดทั้งภาษาจีนแลภาษาไทยรวมอยู่ในคนเดียว เหมือนเช่นแปลหนังสือฝรั่งกันทุกวันนี้³ (Damrongrachanuparp, 2011: pp. 29-30)

ผู้อำนวยการแปลนี้มักเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์สูง และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการทักท้วงแก้ไขข้อความและถ้อยคำที่แปลให้เป็นไปตามที่ผู้สั่งให้แปลประสงค์จะ

³ คงการเขียนสะกดตามต้นฉบับเดิม การเน้นข้อความที่เป็นของผู้วิจัย

ให้เป็นไป ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างที่นอกเหนือไปจากข้อจำกัดด้านภาษาและวัฒนธรรม การแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนในสมัยโบราณจึงมีลักษณะที่ต่างกับการแปลสมัยปัจจุบันที่มีผู้รู้สองภาษาในบุคคลเดียวกัน

ทฤษฎีการกระทำการแปลของนอร์ด และ ทฤษฎีการกระทำการแปลของไฮล์ส-เมนท์ทอรี

การแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนเป็นไทยนั้นข้อจำกัดด้านภาษามากและต้องทำกันเป็นหมู่คณะ ธรรมชาติของการแปลจึงโน้มเอียงไปในทางการแปลแบบเอาความหรือเน้นที่ความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปลมากกว่า และเป็นไปได้ว่ามีการดัดแปลงค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำกันเป็นหมู่คณะ การตัดสินใจเลือกแปลแบบใดจึงมีผู้เกี่ยวข้องหลายคน คนที่มีบทบาทสำคัญที่สุดอาจไม่ใช่ผู้แปล แต่อาจเป็นผู้สั่งให้แปล และ/หรือ ผู้อำนวยการแปล ซึ่งก็คือ “ผู้จ้างงาน” ตามทฤษฎีการกระทำการแปลของคริสเตียน นอร์ด (Christiane Nord) และทฤษฎีการกระทำการแปลของไฮล์ส-เมนท์ทอรี (Holz-Mänttari) ซึ่งเขียนเป็นภาษาเยอรมัน

Nord (1988, 1989, as cited in Saengaranruang, 2009, pp. 26-31) ได้นำเสนอทฤษฎีการกระทำการแปล *Translatorisches Handeln* โดยมีหลักการสำคัญเริ่มต้นที่การวิเคราะห์ภารกิจการแปลที่ผู้จ้างงานมอบหมายให้ผู้แปล เขาเสนอผังกระบวนการแปลที่เรียกว่า แผนภูมิแสดงวงจรการแปลหรือกระบวนการแปลแบบวนกลับ โดยประกอบด้วยสองขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการวิเคราะห์เงื่อนไขต่างๆ ที่ผู้จ้างงานระบุว่าต้องมีอยู่ในงานแปล ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ตัวต้นฉบับโดยจะวิเคราะห์เฉพาะองค์ประกอบต่างๆ ในตัวบทต้นฉบับที่สำคัญๆ ในการแปลเท่านั้น ไม่วิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมดหรือทุกองค์ประกอบ การทำเช่นนี้เป็นการประหยัดเวลาในการทำงานแปล หลักสำคัญคือ ผู้แปลจะคำนึงถึงสถานการณ์ปลายทางที่จะต้องนำงานแปลนั้นไปใช้ จำแนกปัจจัยทางด้านเนื้อหาหรือรูปแบบของตัวบทต้นฉบับและพิจารณาแปลโดยยึดสถานการณ์ปลายทางเป็น

หลักในการถ่ายทอดเนื้อความหรือรูปแบบนั้นๆ ให้เข้ากับภาษาหรือวัฒนธรรมปลายทาง เมื่อได้งานแปลแล้วจะนำไปตรวจสอบกับเงื่อนไขหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับงานแปลที่ผู้จ้างงานกำหนดไว้อีกครั้งในตอนท้าย ถ้าตลาดเคลื่อนไปก็ต้องแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนเสียใหม่ให้ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ถือว่างานแปลได้บรรลุหน้าที่แล้ว เป็นกระบวนการแปลที่วกกลับไปหาคำสั่ง

Holz-Mänttari (1984, as cited in Saengaramruang, 2009, pp. 32-36) ได้เสนอทฤษฎีการกระทำการแปล *Translatorisches Handeln* โดยขยายความจากทฤษฎีที่กล่าวว่ากระทำการทุกอย่างมุ่งหวังผลทั้งสิ้น การแปลจัดว่าเป็นการกระทำอย่างหนึ่งโดยมีผู้แปลเป็นผู้กระทำ ทฤษฎีการแปลจึงเป็นทฤษฎีของการกระทำโดยมีจุดประสงค์เพื่อการผลิตสื่อที่ใช้สื่อสารที่เหมาะสมกับหน้าที่เพื่อถ่ายทอดข่าวสารข้ามวัฒนธรรม ทฤษฎีนี้ไม่ได้มองการแปลเป็นกระบวนการการผลิตสื่อ แต่มองว่าการทำการแปลเป็นกระบวนการผลิตของผู้กระทำคนหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ผลิตสื่อที่ใช้สื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะของตนและถูกนำไปใช้ในการควบคุมหรือบังคับให้เกิดความร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในระดับสูงขึ้นไปได้ การแปลจะต้องเน้นที่การจัดทำหรือการเรียบเรียงสารที่ต้องการสื่อ ดังนั้น การผลิตสื่อเพื่อสื่อสารจึงเป็นการกระทำที่ถูกควบคุมหรือบังคับโดยเป้าหมายใหญ่ที่อยู่เหนือขึ้นไปอีก การกระทำการแปลมีสาเหตุจากปัจจัยภายนอก เงื่อนไขในการกระทำจะถูกกำหนดโดยวัตถุประสงค์ของการกระทำแต่ละครั้งและเป้าหมายรวม ความต้องการเป็นปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกในการกระทำการแปล ผู้แปลมีหน้าที่ต้องผลิตตัวบทปลายทาง หน้าที่ของตัวบทปลายทางจะตรงกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสารในสถานการณ์ที่ต้องใช้ตัวบทนั้น

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

การแปลกับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังที่ เชวง จันทรเขตต์ (1985, p. 33) อธิบายว่า การแปลเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง เมื่อผู้รับสารไม่สามารถรับสาร (เข้าใจความหมาย หรือรู้เนื้อหาสาระของสาร) เพราะสารนั้น

เข้ารหัสเป็นภาษาต่างประเทศที่ตนไม่รู้ ไม่เข้าใจ เมื่อมีความจำเป็นจะต้องรับสารให้ได้ จะต้องหาผู้รู้และเข้าใจภาษาต่างประเทศนั้น แปลข้อความของสารออกมาเป็นภาษาที่ผู้ต้องการรับสารคนเดิมเข้าใจ การสื่อสารในรูปแบบที่มีการแปลเข้าไปเกี่ยวข้องนี้เป็นการสื่อสาร และเป็นการสื่อสารขั้นทุติยภูมิ

Berlo (1960, pp. 1-72) ได้อธิบายว่า การสื่อสารหมายถึงการส่งข่าวสารผ่านบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง ไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกกลุ่มบุคคลหนึ่งโดยใช้สัญลักษณ์ ตามทฤษฎีนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการสื่อสารนั้นได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคิด ระดับความรู้ และ ระบบสังคมและวัฒนธรรม

Schramm (1977, p. 19) กล่าวว่า ในการสื่อสารครั้งหนึ่งๆ ผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ซึ่งสามารถจำแนกได้ 4 ประการคือ เพื่อแจ้งให้ทราบ เพื่อให้ความรู้ เพื่อโน้มน้าวใจ และเพื่อความบันเทิง ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจมีวัตถุประสงค์หลายประการพร้อมๆ กันได้

จะเห็นได้ว่าการโน้มน้าวใจเป็นวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของการสื่อสาร

Andersen (1971, p. 6) อธิบายว่า การโน้มน้าวใจเป็นกระบวนการการสื่อสารซึ่งผู้ส่งสารต้องการได้รับปฏิกิริยาตอบสนองเป็นไปตามที่คาดหวังไว้

Bettinghaus & Cody (1994, p. 6) อธิบายว่า การโน้มน้าวใจคือเจตจำนงของบุคคลที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ หรือพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคล โดยการส่งผ่านสาร

การแปลนิยายอิงพงศาวดารจีนในสมัยต้นรัตนโกสินทร์มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ ใช้ภาษาฉบับแปลในการถ่ายทอดความหมายที่มีผู้จ้างงาน (ผู้อำนวยกาแปลและ/หรือ ผู้สั่งให้แปล ซึ่งอยู่เหนือกว่าผู้อำนวยกาแปลไปอีกชั้นหนึ่ง) ต้องการสื่อสารไปยังผู้อ่าน การกระทำการแปลนี้ไม่มีผู้รู้ภาษาทั้งสองภาษาติดอยู่ด้วยกัน อีกทั้งต้องแปลโดยกระทำให้ตรงตามหน้าที่ คือสื่อความหมายของต้นฉบับและความหมายของผู้จ้างงานไปยังผู้อ่าน และวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของผู้จ้างงานนั้นน่าจะเป็นไปเพื่อการสื่อสารโน้มน้าวใจผู้อ่านให้มีความเห็นสอดคล้องกับความต้องการและความ

จำเป็นของสภาพการเมืองและสังคมในยุคนั้น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่กว่าเป็นไปเพื่อความบันเทิง

แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตซ้ำ

การเปลี่ยนมายิงพงสาวดารจีนเรื่อง “ตั้งฮั่น” ปรากฏความคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับมาก นอกจากปัจจัยข้อจำกัดในด้านภาษาและวัฒนธรรมแล้ว ผู้วิจัยยังสันนิษฐานว่า ผู้อำนวยกาแปล “ตั้งฮั่น” มุ่งหมายที่ต้องการใช้ “ตั้งฮั่น” เป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิตซ้ำ (Reproduction) ส่งผ่านการสื่อสารอุดมการณ์ต่อผู้อ่าน เพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ราชวงศ์ในยุคสมัยที่มีการแปล

รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข (2007, p. 53) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับ “การผลิตซ้ำ” ไว้ว่า การผลิตซ้ำ มีจุดเริ่มต้นมาจากความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ ที่อธิบายถึงความไม่เท่าเทียมทางสังคมอันเกิดจาก “วิธีการผลิต” ซึ่งอยู่ในปัจจัยของเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ช่องว่างดังกล่าวนำมาซึ่งปัญหาของความไม่เท่าเทียมทางชนชั้นขึ้น โดย Ernest Mandel (Kaewthep, 2016, pp. 7-9) วิเคราะห์ถึงปัญหาดังกล่าวว่า ความไม่เท่าเทียมทางชนชั้นมีรากเหง้าอยู่ในโครงสร้างทางเศรษฐกิจซึ่งวางอยู่บนการทำหน้าที่ทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน ความไม่เท่าเทียมดังกล่าวถูกทำให้เด่นชัดถูกต้องย้ำ และดำรงอยู่ถาวรได้ด้วยกลไกการทำงานของสถาบันทางสังคมและกฎหมายในแต่ละยุคสมัย เมื่อบทบาทของคนในสังคมถูกแบ่งชนชั้นไว้อย่างชัดเจน จำเป็นต้องอาศัย “การผลิตซ้ำ” เพื่อช่วงชิงพื้นที่ทางความหมายและกล่อมเกลาชุดความคิดของคนในสังคม ก่อเป็นกระบวนการ “ผลิตซ้ำทางสังคม” (Social Reproduction) ที่สมาชิกในสังคมแต่ละยุคสมัยต่างเรียนรู้ชุดความคิดและถ่ายทอดอุดมการณ์เพื่อให้กลไกดังกล่าวยังคงทำงานอยู่ได้ ทั้งนี้ Pat Sikes และคณะ (2003, pp. 11-12) ได้กล่าวว่า มนุษย์เริ่มตระหนักในกระบวนการของการผลิตซ้ำทางสังคมเพิ่มขึ้นโดยหมายถึงจะสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เรียนรู้วิถีและกฎเกณฑ์ทางสังคม การผลิตซ้ำทางสังคมจึงเป็นการคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของสังคมและส่งผ่านอุดมการณ์ดังกล่าวจากรุ่นสู่รุ่น Louis Althusser (2014, pp. 36-37) ยังได้ให้ทัศนะ

เพิ่มเติมว่า กระบวนการสร้างเงื่อนไขการผลิต สามารถกระทำได้ 2 ประเภท คือ “แบบธรรมดา” ซึ่งเป็นเพียงการผลิตซ้ำเงื่อนไขการผลิตขึ้นมาใหม่โดยยังคงอิงตามต้นฉบับรูปแบบเดิม ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือรูปแบบแต่อย่างใด และ “แบบเพิ่มขยาย” คือมีการผลิตซ้ำแบบขยายเงื่อนไขการผลิตให้มีขนาดใหญ่ขึ้น มีการเพิ่มเติมกลไกทางการผลิตที่มีความซับซ้อนมากกว่าเดิม

จากขอบเขตนิยามข้างต้น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างในบริบทของการแปลวรรณกรรมเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการสร้างเงื่อนไขการผลิต “แบบธรรมดา” คือการแปลวรรณกรรมเรื่องหนึ่งจากต้นฉบับโดยคงไว้ซึ่งความหมายของสำนวนต้นฉบับ มิได้ตั้งใจแปลคลาดเคลื่อนเพื่อสื่อความหมายใด ๆ ส่วนการสร้างเงื่อนไขการผลิต “แบบเพิ่มขยาย” คือการสร้างความหมายใหม่ผ่านความคลาดเคลื่อนของสำนวนแปลเพื่อหยิบยืมความชอบธรรม และจุดยืนทางอุดมการณ์ผ่านสำนวนแปล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ (Kaewthep, 2014, pp. 296-297) ที่กล่าวว่า การที่อุดมการณ์หนึ่ง ๆ ได้รับการผลิตซ้ำ และสร้างความชอบธรรมให้กับสิ่งที่กำลังเสนอ จนเป็นผลให้ผู้รับสารคุ้นเคยและยอมรับในสิ่งที่ตนได้รับรู้ว่าเป็นเรื่องจริงในที่สุด ซึ่งหมายถึง หากอุดมการณ์หนึ่ง ๆ ได้รับการผลิตซ้ำในสังคมอย่างต่อเนื่อง สิ่งและผู้ส่งสารต้องการนำเสนอจะกลายเป็นสิ่งที่ชอบธรรมในมุมมองของผู้รับสารในที่สุด

จะเห็นได้ว่าการผลิตซ้ำเป็นกลไกสำคัญที่มีบทบาทในการช่วงชิงพื้นที่สร้างความหมายทางอุดมการณ์ให้แก่สังคม พร้อมทั้งขับเคลื่อนอุดมการณ์ดังกล่าวให้ยังคงทำงานอยู่ได้จากรุ่นสู่รุ่น เช่นเดียวกับเป้าประสงค์ของการแปลวรรณกรรมเรื่อง “ตั้งฮั่น” ในฐานะเครื่องมือสื่อสารสำคัญของผู้อำนวยการแปล ที่มุ่งหมายหยิบยืมการรับรู้และความเข้าใจแก่ผู้อ่านเพื่อสร้างความชอบธรรมและเสถียรภาพทางการปกครองเช่นเดียวกับการแปลเรื่องสามก๊กและไซฮั่น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้”

นิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” ไม่ได้จัดอยู่ในนิยายชั้นเอกของจีน เนื่องจากไม่โดดเด่นในด้านศิลปะการประพันธ์ แม้ในประเทศจีนเองก็มีการศึกษาเกี่ยวกับนิยายอิงพงศาวดารจีนเรื่อง “ตงอันทงซูเหยียนอี้” อยู่พอสมควร และไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับการแปล “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” เป็นภาษาไทยมาก่อน ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารทั้งหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ในฐานะข้อมูลของประเทศจีนและประเทศไทยแล้ว พบการศึกษา “ตงอันทงซูเหยียนอี้” ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของงานเขียนเกี่ยวกับนิยายอิงพงศาวดารที่ว่าด้วยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกทั้งระบบ หรืองานเขียนเกี่ยวกับนิยายอิงพงศาวดารที่ว่าด้วยราชวงศ์ฮั่นทั้งสองราชวงศ์ทั้งระบบ หรือเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือประวัตินิยายอิงพงศาวดาร จำนวนเพียงไม่กี่ชิ้น ที่ควรกล่าวถึง มีดังนี้

หนังสือ 两汉系列小说 หรือนิยายตระกูลราชวงศ์ฮั่นทั้งสองราชวงศ์ ของ โอวหย่งเจี้ยน (欧阳健) พิมพ์ในปี ค.ศ.1992 (Ouyang, 1992, pp.106-123) เขียนถึงบันทึงคดีที่ไ้ราชวงศ์ฮั่นเป็นภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ นิทานมุขปาฐะเกี่ยวกับราชวงศ์ฮั่น “ซีอันเหยียนอี้” ของเจินเหว่ย และ “ตงอันเหยียนอี้” ทั้งฉบับเขียนเจ้าและฉบับชิงหยวนเต้าเหริน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” อยู่ในหน้า 106-123

หนังสือ 中国历史小说通史 หรือประวัตินิยายอิงประวัติศาสตร์⁴ จีนของฉีอี้วคุน (齐裕焜) พิมพ์ในปี ค.ศ.1999 (Qi, 1999, pp.145-149) เขียนถึง

⁴ ผู้วิจัยเลือกแปลคำว่า “ลี้สือเสี่ยวซว” (历史小说) ว่า นิยายอิงประวัติศาสตร์ ส่วน “เหยียนอี้” (演义) “ลี้สือเหยียนอี้” (历史演义) หรือ “เหยียนอี้เสี่ยวซว” (演义小说) นั้นใช้คำว่า นิยายอิงพงศาวดาร โดยผู้วิจัยมองว่า “นิยายอิงประวัติศาสตร์” เป็นคำที่กว้างกว่า ครอบคลุมถึงนิยายสมัยใหม่ที่ใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ด้วย ในขณะที่นิยายอิงพงศาวดาร มักเกี่ยวข้องกับเรื่องราชวงศ์และมักคัดลอกข้อความจากหนังสือพงศาวดารไปประกอบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

นิยามของนิยายอิงประวัติศาสตร์ พัฒนาการของนิยายอิงประวัติศาสตร์ในแต่ละยุค นิยายอิงประวัติศาสตร์ที่ใช้ประวัติศาสตร์ราชวงศ์ต่างๆ เป็นภูมิหลัง นิยายประวัติศาสตร์สมัยใหม่ และนิยายอิงประวัติศาสตร์ของไต้หวัน ช้องกง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” อยู่ในหน้า 145-149

หนังสือ 历史小说史หรือประวัตินิยายอิงประวัติศาสตร์ ของโอว หยิงเจี้ยน (欧阳健) พิมพ์ในปี ค.ศ. 2003 (Ouyang, 2003, pp.169-175) เขียนถึงความแตกต่างระหว่างประวัติศาสตร์กับนิยาย ลักษณะพิเศษของนิยายอิงประวัติศาสตร์ พัฒนาการของนิยายอิงประวัติศาสตร์ในแต่ละยุค นิยายอิงประวัติศาสตร์ที่ใช้ประวัติศาสตร์ราชวงศ์ต่างๆ เป็นภูมิหลัง นิยายประวัติศาสตร์ที่เขียนโดยอาศัยเหตุการณ์ในราชวงศ์ที่ผู้แต่งมีชีวิตอยู่เป็นภูมิหลัง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” อยู่ในหน้า 169-175

ดุซงฎิณิพนธ์ 两汉故事源流研究 —以明清时期的发展形态为中心 หรือต้นกำเนิดและการคลี่คลายตัวของเรื่องสมัยอันทั้งสอง: ถิ่นพัฒนาการในยุคราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงเป็นจุดศูนย์กลาง ของ อู่ฉง 吴琮⁵ เป็นดุซงฎิณิพนธ์สาขาวรรณคดีจีนโบราณ มหาวิทยาลัยนานกิง จบการศึกษาในปี ค.ศ. 2004 ดุซงฎิณิพนธ์ดังกล่าว (Wu, 2004, pp.28-32, 55-56, 99-114) สอบทานต้นกำเนิดและการคลี่คลายตัวของบันทึกคติประเภทต่างๆ ที่ใช้ราชวงศ์อันเป็นภูมิหลัง โดยถิ่นพัฒนาการในยุคราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงเป็นจุดศูนย์กลาง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” มีสามส่วน ส่วนแรกอยู่ในหน้า 28-32 ส่วนที่ 2 อยู่ในหน้า 55-56 ส่วนที่ 3 อยู่ในหน้า 99-114 ทั้งนี้ ในดุซงฎิณิพนธ์เล่มนี้ไม่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแปล “ต้งฮั่น” เป็นภาษาไทย

วิทยานิพนธ์ 两汉系列历史演义小说研究——以〈西汉演义〉为主หรือการศึกษาเกี่ยวกับนิยายอิงพงศาวดารตระกูลราชวงศ์อันทั้งสอง: ถิ่น “ซื่อฮั่นเหยียนอี้” เป็นหลัก ของ ซุนย่าผิง (孙亚萍) เป็นวิทยานิพนธ์สาขาวรรณคดีจีน

⁵ ชื่อภาษาจีนของผู้วิจัย

โบราณ มหาวิทยาลัยครุศาสตร์สำนัก จบการศึกษาในปี ค.ศ.2007 (Sun, 2007, pp.11-12) กล่าวถึง “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ดีทงซูเหยียนอี่” อยู่ในหน้า 11-12 เพียง 14 บรรทัดเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์เท่านั้น

วิทยานิพนธ์ 东汉系列历史演义小说研究 หรือการศึกษาเกี่ยวกับ นิยายอิงพงศาวดารตระกูลราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ของ หลิวตง (刘东) เป็น วิทยานิพนธ์สาขาวรรณคดีจีนโบราณ มหาวิทยาลัยครุศาสตร์เหอเป่ย์ จบ การศึกษาในปี ค.ศ. 2012 (Liu, 2012, pp.23-28) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ตงฮั่นสื่อ เอ๋อร์ดีทงซูเหยียนอี่” อยู่ในหน้า 23-28 วิเคราะห์หลักวิธีการแต่ง “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ดีทง ซูเหยียนอี่”⁶ โดยเทียบกับ “เจวียนฮั่นจื่อจ้วน” ส่วนราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ซึ่งเป็น นิยายอิงพงศาวดารเรื่องแรกที่ใช้ราชวงศ์ฮั่นตะวันออกเป็นภูมิหลัง ผลวิจัยพบว่า “ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ดีทงซูเหยียนอี่” มีการเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับแต่งเนื้อหา และใช้ศิลปะ การประพันธ์มากกว่า

วิทยานิพนธ์ 明清两汉演义系列中的帝王形象研究 หรือการศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ประมุขในนิยายอิงพงศาวดารตระกูลราชวงศ์ฮั่นทั้งสองในสมัย ราชวงศ์หมิงและชิง ของ จูซุ่ยเจียว (朱翠娇) เป็นวิทยานิพนธ์สาขาวรรณคดีจีน โบราณ มหาวิทยาลัยครุศาสตร์นานกิง จบการศึกษาในปี ค.ศ. 2016 (Zhu, 2016) วิเคราะห์ภาพลักษณ์ฮ่องเต้ต่าง ๆ ที่ปรากฏในนิยายอิงพงศาวดารตระกูล ราชวงศ์ฮั่นทั้งสอง ในส่วนของนิยายอิงพงศาวดารที่ใช้ราชวงศ์ฮั่นตะวันออกเป็น ภูมิหลัง จูซุ่ยเจียวเลือกวิเคราะห์ “ตงฮั่นเหยียนอี่” หรือ “ตงฮั่นเหยียนอี่ผิง” ฉบับ ของชิงหยวนเต้าเหริน โดยนำมาเปรียบเทียบกับ “สุยถังเหยียนอี่” (隋唐演义) หรือนิยายอิงพงศาวดารราชวงศ์สุยและถัง ของฉูเหรินฮั่ว (褚人获) ตลอดจน

⁶ ต้นฉบับที่หลิวตงใช้ เป็นฉบับพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ประชาชนจีหลิน พิมพ์ในปี ค.ศ. 1996 มีจำนวน 63 ตอน เป็นการแบ่งตอนแบบใหม่แต่เนื้อความไม่ต่างจากการแบ่งตอนในสมัย โบราณที่แบ่งเป็นตอนสั้นๆ

วิทยานิพนธ์มีส่วนที่กล่าวถึง “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” ก่อนข้างน้อย อยู่ในลักษณะการยกตัวอย่างกระจายไปตลอดเล่มทั้งหมด 7 แห่ง

วิทยานิพนธ์ 布仁巴雅尔讲唱本刘秀走国与明代谢诏东汉演义比较研究 หรือการศึกษาเปรียบเทียบบทเล่านิทานผสมขับร้องเรื่อง “หลิวซิวหนี่จากแคว้น” ของบูเหรินปาหยาเอ๋อร์กับ “ตงอันเหยียนอี้” ของเซียเจ้าสมัยราชวงศ์หมิงของเปาเสว่ฟิง (包雪芳) เป็นวิทยานิพนธ์สาขาวรรณคดีจีนโบราณ มหาวิทยาลัยมองโกเลียใน จบการศึกษาในปี ค.ศ. 2017 (Bao, 2017) วิทยานิพนธ์ดังกล่าววิเคราะห์บทขับเรื่อง “หลิวซิวหนี่จากแคว้น” ของบูเหรินปาหยาเอ๋อร์ โดยนำมาเทียบกับ “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” ของเซียเจ้า บทขับภาษามองโกลเรื่อง “หลิวซิวหนี่จากแคว้น” เป็นบทเล่านิทานผสมขับร้องที่ใช้ในการแสดงเล่าเรื่องมุขปาฐะ มีทั้งการเล่าสลับการร้อง โดยใช้ซอสี่สายประกอบ เป็นการวิเคราะห์การดัดแปลงเรื่องราวของหลิวซิวข้ามภาษาและข้ามศิลปะการถ่ายทอดจากนิยายไปเป็นบทเล่านิทานผสมขับร้อง วิเคราะห์ทั้งในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร บทกวีประกอบและภาษา

จากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมาทั้งหมด จะเห็นว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับ “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” อยู่ค่อนข้างน้อย โดยปรากฏใน 2 ลักษณะคือ ในหนังสือประวัตินิยาย กับในรูปแบบของงานวิจัยดุษฎีนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ แบ่งประเด็นเป็น 1.วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” กับนิยายอิงพงศาวดารหรือวรรณกรรมที่อาศัยราชวงศ์อันตั้งวันออกเป็นภูมิหลัง อาจวิเคราะห์ในภาพรวม หรือวิเคราะห์การคลี่คลายของเรื่องราวของตัวละครบางตัว 2.วิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์และแนวคิดหลักที่ปรากฏในเรื่อง “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” โดยการศึกษาทั้งหมดเห็นพ้องไปในทางเดียวกันว่า “ตงอันสื่อเอ๋อร์ตี้ทงซูเหยียนอี้” ห่างไกลกับประวัติศาสตร์มาก มีกลิ่นอายของนิทานมุขปาฐะชัดเจน มีการสอดแทรกเรื่องอภินิหารมาก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเชิดชูหลิวซิวในฐานะประมุขที่มีธรรมและโอรสสวรรค์ตัวจริง

9. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า “ตั้งฮั่น” ฉบับแปลต่างจาก “ตงฮั่นซือเอ๋อรั้ตังซูเหยี่ยนอ๋” ซึ่งเป็นต้นฉบับค่อนข้างมาก ในที่นี้ผู้วิจัยไม่นำเสนอความแตกต่างที่มีสาเหตุมาจากการแปลผิดเพี้ยนภาษาและวัฒนธรรมเนื่องจากไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้ แต่มุ่งเสนอการแปลแบบดัดแปลงซึ่งมาจากความตั้งใจของผู้แปล พบว่าการแปลเรื่อง “ตั้งฮั่น” ใช้กลวิธีการดัดแปลงต่างๆ ใกล้เคียงกับการแปลเรื่องไซฮั่นและสามก๊ก โดยสามารถสรุปลักษณะการดัดแปลงที่สำคัญได้ดังนี้

9.1 การดัดแปลงจากการแบ่งบรรพและตอนให้เป็นการแปลต่อเนื่อง

นิยายอิงพงศาวดารของจีนมีการแบ่งบทตอนชัดเจน สำหรับเรื่อง “ตงฮั่นซือเอ๋อรั้ตังซูเหยี่ยนอ๋” มีแบ่งบทตอนที่แพร่หลายเป็น 10 บรรพ 126 ตอน และมีแบ่งแบบอื่นๆ อยู่บ้าง แต่เนื้อความไม่ต่างกัน โดยมีการระบุหมายเลขลำดับบรรพและจำนวนตอนรวม แต่ไม่มีการระบุหมายเลขลำดับตอน มีเพียงชื่อแต่ละตอน แต่ละตอนสั้นยาวไม่เท่ากัน บางตอนสั้นมากมีเพียงไม่กี่ 18 ตัวอักษร (ตอนที่ 60) ส่วนฉบับแปลภาษาไทยแปลต่อเนื่องไม่แบ่งบรรพไม่แบ่งตอน การตัดตอนใน “ตงฮั่นซือเอ๋อรั้ตังซูเหยี่ยนอ๋” ส่วนใหญ่เป็นไปตามขนบของนิยายจีนโบราณ มักจบตอนด้วยเหตุการณ์ตื่นเต้นหรือเหตุการณ์สำคัญ จากนั้นมีประโยคปิดท้ายชวนให้ติดตามตอนต่อไป เช่น “ไม่ทราบเหตุการณ์จะเป็นเช่นไร” เมื่อขึ้นตอนใหม่อาจมีการเล่าความเดิม หรือใช้คำที่เชื่อมตอนทำนอง “กล่าวถึง...” หรือมีจะนั้นก็จบด้วยร้อยกรองไว้เมื่อจบตอน อย่างไรก็ตาม เรื่อง “ตงฮั่นซือเอ๋อรั้ตังซูเหยี่ยนอ๋” มีรูปแบบที่ไม่ค่อยเป็นเอกภาพนัก บางตอนมีประโยคปิดท้ายและขึ้นต้น บางตอนไม่มี การใส่ร้อยกรองไว้ตอนจบมีบ้างไม่มีบ้าง สำหรับฉบับแปล ได้ตัดประโยคเชื่อมเหล่านี้และร้อยกรองท้ายตอนทิ้งทั้งหมด และแน่นอนว่าเมื่อไม่มีการแบ่งบรรพหรือแบ่งตอน ชื่อตอนซึ่งเขียนไว้เป็นเอกภาพคือเป็น 7 คำจึงถูกตัดทิ้งทั้งหมด

9.2 การดัดแปลงร้อยกรองหรือบทเพลงด้วยการถอดความเป็นร้อยแก้วหรือตัดทิ้ง

นิยายและเรื่องสั้นจีนโบราณนิยมแทรกร้อยกรองไว้ตลอดเรื่อง เป็นลีลาที่สืบเนื่องมาจากศิลปะการเล่นิทานมุขปาฐะในสมัยโบราณ เมื่อแปลเป็นภาษาต่างประเทศจึงเป็นการยากที่จะรักษารูปแบบเดิมไว้ได้ ตั้งอันฉบับแปลใช้วิธีการเดียวกันเรื่องไซ่ฮั่น คือ ตัดทิ้งหรือถอดความเป็นร้อยแก้วโดยเก็บเฉพาะใจความสำคัญ ผู้วิจัยพบว่าร้อยกรองที่ถูกตัดทิ้งเป็นร้อยกรองที่ไม่มีความสำคัญกับโครงเรื่อง มักเป็นบทวิจารณ์เหตุการณ์ วิพากษ์ตัวละคร หรือพรรณานากซึ่งผู้แปลน่าจะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องแปลเป็นภาษาไทย ดังเช่นร้อยกรองท้ายตอนที่ปรากฏในตารางที่ 1 ซึ่งผู้เขียนนิยายน่าจะเขียนเองแต่อ้างว่า “ปัญญาชนยุคหลังแต่งร้อยกรองกล่าวถึง...ว่า...” (后窗士诗言) หรือ “มีร้อยกรองเป็นหลักฐานว่า...” (有诗为证) หรือ “ร้อยกรองสรรเสริญว่า...” (诗赞云) ร้อยกรองในลักษณะนี้ถูกตัดทิ้งทั้งหมด ส่วนร้อยกรองที่มีการแปลเป็นภาษาไทยเป็นร้อยกรองที่เป็นคำพูด หรือจดหมายของตัวละคร จึงมีความสำคัญกับโครงเรื่อง ทำให้ตัดทิ้งไม่ได้ ในกรณีนี้ ฉบับแปลมีวิธีการจัดการเป็น 2 ลักษณะคือ 1.ถอดเป็นร้อยแก้วโดยไม่บอกว่าเดิมเป็นร้อยกรอง 2.แปลโดยทับเสียงภาษาจีนขึ้นมาก่อนด้วยสำเนียงฮกเกี้ยน จากนั้นบอกว่า “แปลคำไทยว่า...”

9.3 การดัดแปลงร้อยแก้วด้วยการสรุปความหรือการตัดทิ้ง

“ตงฮั่นสื่อเออร์ตังซูเหยียนอี” เป็นนิยายอิงพงศาวดาร จึงมีการแทรกฎีกากราบทูล พระราชโองการ คำบวงสรวง สาส์นไปมาระหว่างกัน ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสมจริง ข้อเขียนเหล่านี้มีทั้งที่คัดลอกมาจากพงศาวดารจริงหรืออาจแต่งขึ้นเองโดยเลียนแบบลีลาภาษาในพงศาวดาร มีรูปแบบเฉพาะของตน แบ่งประเภทย่อยละเอียดตามการใช้งานและรูปแบบการเขียนที่ต่างกัน ในต้นฉบับพบความเรียงร้อยแก้วประเภทต่างๆ ต่อไปนี้ 1. เปี้ยว (表) ฎีกาที่ขุนนางทูลถวาย 2. ซู (书) สาส์นไปมาหาสู่กันระหว่างกัน 3. จี้เหวิน (祭文) คำไว้อาลัยผู้ถึงแก่กรรม 4. เจ้า (诏) พระราชโองการของพระเจ้าแผ่นดิน 5. จู้ (祝) คำ

บวงสรวง 6. ชื่อ (敕) พระราชโองการหรือพระราชบัญชา 7. ลุ่น (论) ข้อเขียนอภิปรายเหตุผล หลักการ แสดงความเห็น 8. ชู (疏) หนังสือแสดงเหตุผลที่เบื่องล่างมีต่อเบื้องบน 9. หมิง (铭) จารึกที่สลักไว้บนภาชนะหรือสถานที่ นอกจากนั้นยังพบว่าใน “ตงฮั่นสือเอ๋อर्टี้ทงซูเหยียนอ๋อ” มีการยกหนังสือคำสอนสตรีชื่อ “หนี่วเจี้ย” หรือ “โอวาทสอนหญิง” มาไว้ในตอนที่ 114 ทั้งหมด ร้อยแก้วเหล่านี้เขียนด้วยภาษาโบราณ มีรูปแบบเฉพาะ บางครั้งมีโวหารทำความปรากฏอยู่มาก เมื่อแปลเป็นภาษาต่างประเทศจึงเป็นการยากที่จะรักษารูปแบบเดิมไว้ได้ ฉบับแปลจัดการกับร้อยแก้วเหล่านี้เป็น 3 ลักษณะคือ 1. แปลถ่ายความเฉพาะเนื้อหาที่จำเป็น โดยตัดรูปแบบเฉพาะออก ในส่วนของรายละเอียดอาจมีการคลาดเคลื่อนบ้าง บางครั้งมีการขยายความ เติมความ ตัดความ 2. ตัดทิ้ง โดยอาจเอ่ยถึงว่ามี แต่ไม่ได้กล่าวถึงใจความสำคัญ หรือมีจะนั้นก็เชื่อมเนื้อหา ก่อนหลังเข้าด้วยกันโดยไม่เอ่ยถึงเลย วิธีการหลังนี้พบมากที่สุดโดยเฉพาะเนื้อหาช่วงหลังๆ ของเรื่องซึ่งถูกตัดทิ้งไปมาก

9.4 การดัดแปลงข้อความ “ตามพงศาวดาร” และคำวิจารณ์ด้วยการเปลี่ยนให้เป็นตัวบท หรือตัดทิ้ง

“ตงฮั่นสือเอ๋อर्टี้ทงซูเหยียนอ๋อ” มีการแทรกข้อความนอกตัวบทคือ “ตามพงศาวดาร...” (按鉴) กับ “คำวิจารณ์รวม...” (总评) อยู่ตลอดเรื่องตามขอบของนิยายจินโบราณ “พงศาวดาร” นั้นหมายถึงหนังสือ “จื่อจื่อทงเจี้ยน” ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ นิพนธ์ที่เรียงเหตุการณ์ตามยุคสมัยของจีน การเขียนอ้างประวัติศาสตร์นิพนธ์เป็นไปเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและดูสมจริง ส่วนคำวิจารณ์นี้เป็นลีลาของการเล่านิทานมุขปาฐะ ซึ่งมักมีบทวิจารณ์เหตุการณ์หรือการกระทำของตัวละคร การพิมพ์นิยาย จะพิมพ์ข้อความแทรกเหล่านี้ไว้นอกตัวบท เช่น ไขว้ๆ หรือถ้าอยู่ร่วมกับตัวบทก็จะเขียนเป็นตัวหนังสือขนาดเล็กเพื่อให้ทราบว่าเป็นข้อความแทรก ฉบับแปลไม่คงลักษณะของการแทรกข้อความ แต่มีวิธีการจัดการกับข้อความเหล่านี้ 2 ลักษณะ คือ เปลี่ยนจากข้อความแทรกเป็นส่วนหนึ่ง

ของตัวบท โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือสรุปความ บางครั้งก็ตัดทิ้งทั้งหมด ถ้าเห็นว่ามันจำเป็น

9.5 การลำดับความใหม่

เมื่อครั้งผู้วิจัยทำวิจัยเรื่องการแปลนิยายอิงพงศาวดารเรื่องไซฮั่นในสมัยรัชกาลที่ 1 พบว่าฉบับแปลภาษาไทยมีการปรับเปลี่ยนการลำดับความอยู่ในหลายตอน ซึ่งบางครั้งเป็นไปเพื่อให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น บางครั้งดูเหมือนจะมีเจตนาอื่น ส่วนที่ชัดเจนที่สุดคือเรื่องเกี่ยวกับเล่าปังซึ่งต่อมาได้เสวยราชย์เป็นปฐมจักรพรรดิราชวงศ์ฮั่น ในต้นฉบับจะเปิดตัวเป็นครั้งแรกในตอนที่สิบ แต่ฉบับแปลกลับเอาเนื้อความในส่วนที่เกี่ยวกับเล่าปังตั้งแต่กำเนิดมาจนถึงกองทัพได้อย่างไร ตัดแบ่งออกเป็นหลายช่วง แล้วเอาเนื้อความเหล่านั้นกระจายไปไว้ในเนื้อหาส่วนหน้าๆ เช่นไว้ในส่วนที่ตรงกับตอนที่หนึ่งและตอนที่เจ็ดในภาษาจีน สันนิษฐานว่ามีสาเหตุหลักสองประการคือ การทำเช่นนี้เป็นไปเพื่อให้ภาพของเล่าปังเด่นชัดขึ้น เนื่องจากการกล่าวถึงเป็นระยะ และเป็นการปรับลำดับเรื่องให้ติดตามง่ายขึ้น ซึ่งเดิมเล่าปังออกฉากครั้งแรกในตอนที่สิบ ทันทีที่ออกฉากก็มีการเล่าย้อนประวัติชีวิตที่ผ่านมา ฉบับแปลภาษาไทยตัดเอาส่วนที่ควรอยู่ไปไว้ข้างหน้าเสีย ทำให้การเล่าเรื่องเป็นไปตามลำดับเวลาปกติ ทำให้ผู้อ่านชาวไทยที่ไม่คุ้นเคยกับการเล่าย้อนอ่านเข้าใจง่าย

เรื่องดังนั้นมีลักษณะอย่างเดียวกับไซฮั่น คือเอาเรื่องของเล่าสิ่วซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง ย้ายมาไว้ตอนต้นเรื่อง หนึ่ง จำเป็นต้องยกตัวบทมาเนื่องจากมีความสำคัญในการวิเคราะห์ทั้งหมด

ตารางที่ 1

ตอนฮั่นซือเอ๋อรั้ตึงซูเหยียนอี ตอนที่ 12 หน้า 443

却说刘良，见王莽招贤纳士，不觉泪下，大哭而回，至白水村下马，坐于草堂之上，大骂王莽而哭曰：“恨我汉家无主创业复仇！”时二侄刘縯、刘仲闻叔于草堂之上哭叹，二人忙出问曰：“叔父为何泣叹？”良曰：“奈反贼王莽，灭吾汉室宗支，又将榜文张挂胡阳，招纳天下贤士。吾今日往视，恨不能杀贼以恢复汉业，故有是泣。”縯、仲答曰：“侄等二人可嗣汉否”

?” 良曰：“汝等只好为臣，无帝王之福！”言讫，见一人于庄外直履草堂，来见老人。与缙、仲等各施礼毕。良曰：“汝何姓名？”答曰：“吾乃汉祖九世孙，出自景帝长沙定王刘发之后，刘钦之子，名秀，字文叔。九岁时，为王莽反汉令奸贼苏献领军搜捉，灭吾宗室，逼秀父母俱投井死。秀独奔走，昏迷去路，是祷祝穹苍，将腰间玉环掷于地下，得一黑鸦引路，遂得至此。”缙、仲闻说，谓秀曰：“吾乃汝兄刘缙、刘仲是也。”三人抱头大哭。刘良见其龙颜凤准，燕颔虎威，有若君王之相，心下微微暗喜，乃谓秀曰：“吾恨汉无人矣！岂料尚存汝哉！”遂纳缙、仲、秀三人为子，改姓曰金。长曰金缙，次曰金仲，三曰金和，隐居白水为农。

按鉴：缙、仲二人乃上界左辅、右弼星也，后死，光武救赠。

秀自隐居农业，常有红光罩体，紫雾遮身。相士曾言异日必有九五之尊。村中自秀居后，田丰五谷，麦秀两歧。南阳境内连年荒旱，饿死人民尸横遍野，惟有白水村中田禾丰稔，一年有两岁之粮。时光武年二十二岁，见叔父刘良有不乐之意，问曰：“叔父为何朝夕忧闷？”良曰：“吾前者去胡阳城，见莽贼出黄榜选纳英才，吾有不悦之意。”秀曰：“是何言也？此国家之正礼，圣人云：得贤者昌，失贤者亡。何故忧之？”良曰：“国家之恨未报，社稷之仇未复，故吾忧之。”

คำแปลโดยผู้วิจัย

จะกล่าวถึงเล่าเหลียง เห็นองมั่งปิดประกาศตามหาผู้มีความสามารถ ก็อดมิได้ ต้องนำดาไหล ร้องให้เดินทางกลับ พอถึงบ้านแปะจุยจึงถึงจากม้า นั่งอยู่ในกระท่อมหญ้า ร้องต่อองมั่งพลางร้องไห้ว่า “แต่ใจที่ราชวงศ์อันเราไม่มีพระมุขสร้างแผ่นดินล้างแค้นได้” เวลานั้นหลานทั้งสองคือเล่าอิ่นกับเล่าต่งได้ฟังว่าองมั่งร้องไห้ถอนใจอยู่ในกระท่อม ก็รีบออกมาถามว่า “เหตุใดท่านอาจึงร้องไห้ถอนใจ” (เล่า) เหลียงตอบว่า “จนใจด้วยโจรกบฏขององมั่ง ผลาญชีวิตเชื้อพระวงศ์อันเรา ทั้งยังเอาประกาศมาปิดที่หูห้อย (กล.) หาตัวผู้มีความสามารถ ในแผ่นดิน วันนี้เข้าไปดูก็แค้นใจอยากฆ่าโจรพินฟูราชวงศ์อัน จึงได้ร้องไห้เช่นนี้” (เล่า) อิ่น (เล่า) ต่งกล่าวว่า “หลานทั้งสองสามารถสืบราชวงศ์อันได้หรือไม่” (เล่า) เหลียงตอบว่า “เจ้าทั้งสองเป็นได้เพียงขุนนาง มิมีวาสนาเป็นฮ่องเต้” กล่าวจบก็ได้เห็นคนผู้หนึ่งเดินจากข้างนอกตรงเข้ามาในกระท่อม มาคารวะท่านผู้เฒ่า คำนับกับ (เล่า) อิ่น (เล่า) ต่งแล้ว (เล่า) เหลียงก็ถามว่า “เจ้าชื่อแซ่ใด” ตอบว่า “ข้าเป็นทายาทรุ่นที่ 9 จากปฐมของเต้อัน เป็นทายาทสายหลิวฟา (กล.) ผู้เป็นฉิงชาติังหวัง (กล.) โอรสอันเก่งเต้ เป็นบุตรของเล่าคิม ชื่อตัวว่าลี้ว ชื่อรองว่าบุณชก เมื่อตอนอายุได้เก้าขวบ โจรกบฏขององมั่งให้โจรกังฉินโซเหียนนำทหารมาค้นหาจับกุม สังหารเชื้อพระวงศ์อัน ทำให้บิดามารดาของ (เล่า) ลี้วต้องโดดบ่ฆ่าตัวตาย (เล่า) ลี้วหนีไปตามลำพัง หลงทางไม่รู้จะไปทางใด จึงอธิษฐานต่อฟ้าเบื้องบน แอว่งแหวนหยกที่ห้อยเอวนั้นโยนลงกับพื้น มีกาดำนำทาง หายสุดมาถึงตรงนี้” (เล่า) อิ่น (เล่า) ต่งได้ฟัง ก็กล่าวกับเล่าลี้วว่า “ข้าคือเล่าอิ่นเล่าต่งพี่ชายเจ้า” ทั้งสามกอดคอกันร้องไห้ เล่าเหลียงเห็นเล่าลี้วใบหน้ามั่งกรงมูกหงส์ คางนางแอ่นบารมีเสื่อ มีลักษณะของประมุข ใจลอบปีติยินดี กล่าวกับเล่าลี้วว่า “ข้าแค้นใจว่าอันไรคน ไหนเลยจะนึกว่ายังมีเจ้าอยู่” จึงรับ (เล่า) อิ่น (เล่า)

ตัง (เล่า) ลีวทั้งสามเป็นบุตร เปลี่ยนแซ่เป็นกิม คนโตคือกิมอิน คนรองกิมตัง คนเล็กใช้ชื่อว่า กิมห่อ อยู่ทำไร่ไถนาที่ปะจู้จิงนั้น

ตามพงศาวดาร (เล่า) อิน (เล่า) จ้งทั้งสองเป็นดาวจั่วผู้ โยวบีบนสวรรค์ ต่อมาถึง แก่ความตาย กองบู๊มีพระราชโองการพระราชทาน

(เล่า) ลีวอยู่ทำไร่ไถนา มักมีแสงสีแดงคลุมร่าง หมอกสีม่วงกำบังกาย มีหมอดูลักษณะกล่าวว่วันหน้าต้องได้เป็นถึงประมุขแผ่นดิน หมู่บ้านนั้นนับแต่ (เล่า) ลีวมาอยู่ ก็มี พิษพรรณธัญญาบริบูรณ์ ข้าวสาลีหนึ่งตันแตกสองรวง ชาวเมืองนำเอียงเกิดภัยแล้วติดกัน หลายปี ราษฎรอดตายศพเกลื่อนกลาด มีแต่บ้านปะจู้จิงที่ธัญญาหารบริบูรณ์ ทำนาปีหนึ่ง ได้เสียบึงเท่ากับสองปี

เวลานั้นกองบู๊อายุได้ 22 ปี เห็นเล่าเหลียงผู้เป็นอาไม่สบายใจ จึงถามว่า “เหตุใด ท่านอาจึงวิตกกังวลทั้งเข้าคำ” เล่าเหลียงตอบว่า “ก่อนหน้านี้อำไปเมืองหุหยัง (กล.) เห็นโจร (ออง) มังปิดประกาศคัดผู้มีความสามารถ ข้าจึงไม่สบายใจ” (เล่า) ลีวถามว่า “เหตุใดจึงกล่าว เช่นนี้ นี่เป็นธรรมเนียมอันถูกต้องแห่งประเทศชาติ อริยชนกล่าวว่า ได้ปราชญ์มาจัก เจริญรุ่งเรือง เสียปราชญ์ไปจักดับสูญ เหตุใดต้องกังวล” (เล่า) เหลียงตอบว่า “ความแค้น แผ่นดินยังไม่ชำระ ความแค้นบ้านเมืองยังไม่ล้าง ข้าจึงกังวลนัก”

ตั้งฮั่น หน้า 527 - 550

กษัตริย์ซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์พระเจ้าฮั่นโกโจ เสวยราชสมบัติในเมืองห่าเอี้ยงเป็น เมืองหลวง บำรุงราษฎรหัวเมืองทั้งปวงให้อยู่เย็นเป็นสุข ข้าศึกศัตรูผู้ร้ายราบคาบมาได้สอง ร้อยสี่สิบปีเศษ ถึงแผ่นดินพระเจ้าเปงเต้เป็นสิบสองชั่วกษัตริย์ ครั้นพระเจ้าเปงเต้ได้เสวยราช สมบัติในเมืองห่าเอี้ยงแล้ว เปลี่ยนนามเมืองชื่อว่าเมืองเตียงอัน บรรดาพระราชวงศานุวงศ์ซึ่ง ไปครองหัวเมือง และเป็นที่ขุนนางอยู่ในเมืองหลวงแต่ก่อนนั้น พระเจ้าเปงเต้มีพระทัยโอบ อ้อมอารีแผ่เผื่อเลื่อนที่ยศศักดิ์ พระราชทานที่ไร่นาส่วยสาอากรทำนุบำรุงตามสมควร

ยังมีเชื้อพระวงศ์คนหนึ่งอยู่ในเมืองหลวง เป็นบุตรเล่าฮวดชื่อเล่าคิม บิดาเป็น หลานพระเจ้าฮั่นโกโจต่อมาแปดชั่วทั้งตัวเล่าคิม เล่าคิมมีบุตรหญิงคนหนึ่งชื่อนางเล่าหววน มีบุตรชายสามคน คนใหญ่ชื่อเล่าอิ่น ถัดลงมาชื่อเล่าตัง บุตรสุดท้องชื่อเล่าลี้บุณฑก มีรูป โฉมงามยิ่งกว่าพี่ชายทั้งสอง ครั้นอยู่มาเล่าคิมเห็นว่าเล่าอิ่นกับเล่าตังมีชันษาจำเริญวัยใหญ่ กล้า สมควรจะเรียนหนังสือฝึกสอนวิชาการทั้งปวง จึงให้เล่าเหลียงผู้หนึ่งไปสืบหาซินแสผู้รู้ หนังสือลึกลับ ซึ่ง เข้ามาเป็นครูฝึกสอนเล่าอิ่นเล่าตังผู้บุตร เล่าเหลียงจึงไปเชิญเตงอูเข้ามาเป็น อาจารย์สั่งสอนหนังสือ ก็ฝึกหัดเพลงอาวุธเล่าอิ่นเล่าตังอยู่มีได้ขาด ฝ่ายเตงอูสั่งสอนหนังสือ

เล่าอื่นเล่าตังแล้ว จึงลาเล่าคิมออกจากเมืองหลวง เทียวไปอยู่บ้านป่าแดนเมืองห้าเอียงเป็น ผาสุกสบาย

ฝ่ายเล่าคิมครั้นเห็นนางเล่าหงวนผู้เป็นบุตรใหญ่ มีชันษาจำเริญควรจะปลูกฝังให้มีเรือน จึงยกนางเล่าหงวนให้เป็นภรรยาเตงสิน ซึ่งเป็นแซ่เดียวกันกับเตงอู แล้วให้ยกออกไปทำไร่นาอยู่ ณ บ้านป่าเมืองห้าเอียง นางเล่าหงวนกับเตงสินไปทำนาหากินอยู่บ้านป่า ได้สิ่งของกินเป็นของป่า พวกกันเข้ามาเยี่ยมเยียนเล่าคิมผู้บิดา ณ เมืองหลวงเนื่องๆ อยู่มาวันหนึ่งเล่าคิมจึงปรึกษาเล่าเหลียงผู้น้องว่า บุตรชายเราสามคนนั้นวันจะจำเริญวัยชันษาชะตาคนใดจะดีเป็นที่พึ่งแก่ญาติทั้งปวงบ้างเรายังมิได้รู้ ท่านจงไปเลือกหาซินแสผู้รู้ดูลักษณะมาทายทักหลานชายท่านทั้งสามคนสักเวลาหนึ่ง เล่าเหลียงจึงบอกว่ายังมีซินแสคนหนึ่งชื่อ เจียมจุเหลง เป็นผู้รู้ดูลักษณะประกอบวิชาการทุกสิ่ง ชาวเมืองทั้งปวงสรรเสริญยกชื่อนับถือ เจียมจุเหลงยังนักข้าพเจ้าจะเชิญมา เล่าเหลียงก็ค้ำนบลาไปบ้านเจียมจุเหลง

ฝ่ายเจียมจุเหลงสอนหนังสือบังอี่ อองบ่า กับสานุศิษย์ทั้งปวงอยู่บนตึก แลไปเห็นเล่าเหลียงเชื้อพระวงศ์พระเจ้าเมืองหลวงมา จึงออกไปรับเชิญขึ้นบนตึกนั่งที่สมควรแล้วถามเล่าเหลียงว่า ท่านมาหาข้าพเจ้ามีธุระกังวลประการใด เล่าเหลียงจึงบอกความตามเล่าคิมใช้มาให้เจียมจุเหลงฟัง เจียมจุเหลงแจ้งว่าเล่าคิมเชื้อพระวงศ์ให้มาเชิญไปทำนายลักษณะบุตรสามคน จึงนั่งห่มแต่งตัวใส่หมวก ลงจากตึกมากับเล่าเหลียงไปบ้านเล่าคิม เล่าคิมจึงออกไปรับซินแสเจียมจุเหลงขึ้นบนตึกนั่งที่สมควร จึงให้บุตรชายทั้งสามค้ำนบขึ้นแสด แล้วว่าข้าพเจ้าให้เชิญท่านมาให้ท่านช่วยทำนายลักษณะบุตรข้าพเจ้าทั้งสามคนนี้ จะใครรู้ว่าผู้ใดจะได้สืบเชื้อพระวงศ์ เป็นที่พึ่งแก่ญาติไปภายหลัง เจียมจุเหลงจึงพิจารณาดูลักษณะเล่าอื่นกับเล่าตังพิเคราะห์ดูลักษณะเล่าสิ่วบุษชกแจ้งโดยดำรับที่ได้เล่าเรียนมา จึงถามชันษาปีเดือนวันเวลากำเนิด คำนวณโดยตำราโหราศาสตร์ประกอบด้วยลักษณะแล้วทำนายบอกแก่เล่าคิมว่า เล่าอื่นกับเล่าตังนั้นชันษาชอบทำไร่นา ภายหลังจึงจะได้เป็นขุนนาง แล้วจะตายด้วยเครื่องคัสตราวุธ แต่เล่าสิ่วบุษชกบุตรสุดท้องนั้น จะพลัดพรากจากบิดามารดาแต่อายุเก้าขวบไป ถึงอายุสามสิบเศษชะตาขึ้นถึงที่เป็นแม่ทัพใหญ่ปราบยุคเข็ญไป ภายหลังจะได้เป็นกษัตริย์บำรุงแผ่นดินสืบเชื้อพระวงศ์เป็นที่พึ่งแก่อาณาประชาราษฎร์ เล่าคิมได้ฟังเจียมจุเหลงทำนายตังนั้นจึงว่า เล่าสิ่วบุษชกบุตรข้าพเจ้าชันษาได้ถึงเจ็ดขวบเศษ ควรจะเรียนหนังสือฝึกสอนวิชา ขอท่านได้กรุณาช่วยสั่งสอนหนังสือและวิชาการไว้สำหรับตัว เมื่อชันษาถึงที่พลัดพรากจากข้าพเจ้าไปได้ความทุกข์ยากกลอง วิชาที่เรียนไว้จะได้เป็นที่พึ่งกว่าจะถึงที่เป็นใหญ่ จะได้คิดตั้งตัวไปภายหลัง เจียมจุเหลงจึงรับเป็นครูบอกสอนเล่าสิ่วบุษชกให้เล่าเรียน

หนังสือ ผีปริชาเพลงอาวุธสำหรับป้องกันรักษาตัวในการศึกตามสมครแกล่ตีปัญญา อยู่ประมาณพิเศษเงียมจุหลงจึงลาเล่าคิมไปจากเมืองหลวง เพื่อย่อยตามป่าหาความสบาย

ฝ่ายเล่าคิมครั้นอยู่มาวันหนึ่ง จึงให้หาเล่าเหลียงผู้น้องมาปรึกษาว่า ชินแสเงียมจุหลงผู้รู้ลักษณะทำนายไว้แต่ก่อนว่าเล่าสัวบุณชกจะได้เป็นที่พึ่งแก่ญาติวงศ์ แต่ต้องตกยากเมื่ออายุน้อยนั้น เราคิดว่าจะให้ท่านพาเล่าอื่นกับเล่าต่งออกไปตั้งทำไรนาอยู่บ้านน้ำขาวดำจิ้นเรียกว่าบ้านแปะจู้จิง ในแดนเมืองน้ำเอี้ยง ถ้าบุญญาธิการพระเจ้าเป้งเตยยังทรงพระจำเริญพระชนมายุในราชสมบัติเราก็จะได้มีความสุข แม้นเมืองหลวงเกิดวิบัติไปภายหน้า หลานท่านพลัดพรากจากเราได้ความทุกข์ยากไร จะได้อาอาศัยท่านจะเห็นประการใด เล่าเหลียงได้ฟังเห็นชอบด้วย จึงคำนับลาพาเล่าอื่นกับเล่าต่งผู้หลานยกครอบครัวออกจากเมืองหลวง ไปทำไรนาอยู่ ณ บ้านป่าแปะจู้จิง

...(เหตุการณ์ที่ผู้วิจัยละไว้ในนี้เป็นเรื่องขององมั่งปลงพระชนม์พระเจ้าเป้งเต้ คือเหตุการณ์ตอนที่ 1 - 4 ในต้นฉบับ)...

ฝ่ายเล่าคิมรู้ว่าองมั่งเป็นกบฏตกใจนัก จึงให้คนใช้ปิดประตูบ้านเสีย แล้วสองคนกับภรรยาวิ่งให้รักกัน เล่าคิมอุ้มเล่าสัวบุณชกขึ้นบนตักจึงสั่งว่า ตัวเจ้ามีอายุถึงแก่ชวต้องตกยากพรากบิดามารดา สมดังชินแสทำนายไว้มิได้ผิด เจ้าจงหลบหลีกหนีพวกอ้ายกบฏออกไปหาพี่ชายกับอาของเจ้า ซ่อนตัวอยู่ ณ บ้านป่าแปะจู้จิง แม้นจำเริญวัยใหญ่กล้า จงชองสมทแกล่สหการคิดทำการใหญ่ จับอ้ายองมั่งมาเสียคืนเอาแผ่นดินให้จงได้ พอได้ยินเสียงทหารพวกโซเหียนอ้ออิงมาถึงประตูบ้าน เล่าคิมตกใจกลัวโซเหียนจะจับไปมัดผูกโบยตี จะให้นาญาติวงศ์ จึงกุมมือภรรยาวิ่งโจนลงบ่อจมน้ำตาย แต่เล่าสัวบุณชกผู้บุตรนั้นเข้าแอบแฝงตัวอยู่ในสวนดอกไม้

ฝ่ายโซเหียนพาทหารเที่ยวจับเชื้อพระวงศ์ มาถึงบ้านเล่าคิมเห็นประตูปิดอยู่ จึงให้ทหารปืนกำแพงแก้วเข้าไปจับคนใช้เล่าคิมมาไต่ถาม คนใช้เข้าไปพบศพเล่าคิมในบ่อน้ำโซเหียนจึงให้ทหารขึ้นค้นบนตัก ขนเอาทรัพย์เงินทองออกจากบ้านเล่าคิม

เล่าสัวบุณชกเข้าไปแอบแฝงตัวอยู่ ณ พุ่มไม้ในสวน พอจวนเวลาเย็นพวกโซเหียนกลับไปแล้วจึงออกมาเห็นศพบิดามารดาอยู่ในบ่อน้ำ เล่าสัวบุณชกร้องไห้รักบิดามารดาอยู่ที่ปากบ่อเป็นช้านาน ครั้นค่อยคลายสมประดี ตกใจกลัวพวกโซเหียนจะมาพบ จึงคำนับลาศพบิดามารดาแอบแฝงตัวออกจากบ้าน พอเวลาพลบค่ำจำหนำกันมิดนัด จึงปลอมตัวเป็นชาวเมืองเดินตามถนนออกจากประตูเมืองเบื้องทิศตะวันออกเฉียงใต้ เดินทางเพลากลางคืนไปถึงบ้านป่าแห่งหนึ่งเข้าไปอาศัยสำนักนอน

ฝ่ายชาวบ้านเห็นราตคตซึ่งผูกประจำตัวเล่าสืบนุชกไปเป็นสำคัญว่าเชื่อพระวงศ์ษัตริย์ ต่างคนก็มีความกรุณาหาข้าวปลาอาหารให้กิน แล้วส่งตัวเล่าสืบนุชกไปอาศัยซ่อนตัวอยู่กับพวกคนหนี

...(เหตุการณ์ที่ผู้วิจัยละไว้ในนี้เป็นเรื่องขององมั่งตั้งใจเองเป็นกษัตริย์ ตนเองสำเร็จราชการ ต่อมาตั้งตนเป็นกษัตริย์ คือเหตุการณ์ตอนที่ 5 - 12 ในต้นฉบับ)...

ฝ่ายผู้มีวิชาชำนาญในการทหารแจ้งข่าวดังนั้น ต่างคนไปสอบสวนเพลงอาวух องมั่งจัดแจงไว้เป็นขุนนางทหารเลวให้กินเบี้ยหวัดได้ทหารมากขึ้นทุกวัน ฝ่ายเล่าสืบนุชก ขณะเมื่อหนีโซ่หิวนอกจากเมืองไปอยู่ป่าเข้าพวกโจรเที่ยวทุกตำบล นายโจรทั้งปวงรู้ว่าเป็นเชื้อพระวงศ์พระเจ้าเปงเต้ มีใจกรุณาช่วยทำนุบำรุงมิได้ทำอันตราย เล่าสืบนุชกเที่ยวอยู่ป่าหลายปี ครั้นอยู่วันหนึ่งคิดขึ้นมาถึงคำบิดาสั่งไว้ว่า ญาติวงศ์ยังมีอยู่บ้านป่าแปะจูงจิง นั้นแห่งหนึ่ง ไม่รู้แห่งหนทางที่จะไป จึงแก้ราตคตซึ่งบิดาให้สำหรับตัวยกขึ้นชูเหนือศีรษะตั้งสัจจะอธิษฐานว่า ถ้าข้าพเจ้าจะได้สืบเชื้อพระวงศ์ษัตริย์ไปภายหลัง ขอให้ผู้มาแนะนำไปให้พบญาติ ณ บ้านป่าแปะจูงจิงเถิด ขณะนั้นมีกาดัวหนึ่งบินมาจับกิ่งไม้ร้องอยู่ตรงหน้าเล่าสืบนุชก แล้วบินไปตามทางบ้านแปะจูงจิง เล่าสืบนุชกจึงเดินตามกาออกมาเข้าทางใหญ่ไปถึงบ้านป่าแปะจูงจิง จึงเข้าไปในบ้านเห็นเล่าเหลียงกับเล่าอื่นเล่าตั่งนั่งอยู่สามคน เล่าสืบนุชกมิได้รู้จัก เล่าสืบนุชกเข้าไปคำนับด้วยคิดว่าจะถามหาพี่น้อง

ฝ่ายเล่าเหลียงเห็นชายหนุ่มแปลกหน้ามายืนคำนับอยู่ ดูตั้งพญาหงส์รูปทรงสะอาดงามพร้อมโฉมหน้าดังมังกร ออกใหญ่ให้สหายองอาจตั้งพญาเสือด้องลักษณะผู้มีบุญมีรัศมีประจำตัวอยู่ เล่าเหลียงมิได้รู้จักจึงถามหนุ่มน้อยชื่อไรเป็นลูกหลานของผู้ใด มาแต่บ้านเมืองไหน เล่าสืบนุชกจึงบอกว่าข้าพเจ้าหลานเล่าฮวด เชื้อพระวงศ์พระเจ้าอันโกโจ ตัวข้าพเจ้าชื่อเล่าสืบนุชกบุตรเล่าคิม เมื่อครั้งองมั่งคิดบงกชนั้นอายุข้าพเจ้าได้เก้าขวบอยู่กับบิดาในเมืองหลวง องมั่งให้โซ่หิวนไปล้อมบ้านบิดาข้าพเจ้า บิดาข้าพเจ้าโจนหนีลงบ่อน้ำตาย ข้าพเจ้าหลบหนีออกมาจากเมืองได้รับความทุกข์ยากเข้าอาศัยกับพวกโจร เที่ยวอยู่ป่าจนอายุได้ถึงยี่สิบเอ็ดปีเศษ ขณะเมื่อบิดายังมีชีวิตบอกวาพี่น้องยังมีอยู่บ้านแปะจูงจิง จึงเข้ามาหาท่านหวังจะใคร่พบญาติข้าพเจ้าซึ่งอยู่บ้านนี้

ฝ่ายเล่าอื่นกับเล่าตั่ง ได้ยินเล่าสืบนุชกเล่าความออกชื่อเล่าคิมผู้บิดารู้ว่าเล่าสืบนุชกเป็นน้อง ทั้งสองคนเข้ากอดเล่าสืบนุชกร้องไห้รักกัน เล่าเหลียงเห็นดังนั้นกลืนน้ำตามิได้ลุกมาสวมกอดหลานชาย ต่างคนร้องไห้บอกความกันทั้งสี่คน ครั้นวายความโศกแล้ว เล่าเหลียงจึงว่าข้านี้มีความแค้นด้วยอายองมั่งยิ่งนัก หาเห็นญาติผู้ใดที่จะคิดล้างผลาญอายศัตรูราชสมบัติได้ไม่ เล่าอื่นเล่าตั่งเล่า ลักษณะได้แต่ที่ขุนนาง อาคิณเสียใจอยู่จะไม่

กษัตริย์สืบแซ่เชื้อพระวงศ์ต่อไปแล้ว บัดนี้มาพบเจ้าจะได้สืบกษัตริย์ไปภายหน้าอาตไจหนัก แต่ชั้นชาวยังไม่ถึงที่ฮองเต้ จงอยู่ด้วยอาทไจก่อนซ่อนตัวไว้กว่าจะได้ทำการใหญ่ เล่าเหลียงจึงเปลี่ยนแซ่เสียใหม่ทั้งสามคน เล่าอิ่นชื่อกิมอิ่น เล่าตังชื่อกิมตัง เล่าสิ่วบุษชกชื่อกิมท้อ เล่าเหลียงเรียกพี่น้องสามคนว่าบุตร หวังจะมีให้ชาวบ้านรู้ว่าเป็นบุตรเล่าคิม กลัวโซ่หิ้วย่นจะมาสืบจับไปฆ่าเสีย ขณะเมื่อเล่าสิ่วบุษชกอยู่บ้านแปะจยฉิงนั้น ฝนตกชาวบ้านทำนาได้ผลมาก ข้าวต้นหนึ่งมีรวงถึงสองรวง ทำนาปีหนึ่งกินคุ้มไปถึงสองปี ชาวเมืองนำเอียงฝนแล้งทำนาหาผลมิได้ มาอาศัยซื้อข้าวชาวแปะจยฉิงไปเลี้ยงชีวิต เล่าสิ่วบุษชกครั้นอายุได้ยี่สิบสองปี มีรัศมีเป็นหมอกบังสำหรับตัวอยู่เป็นนิจ ผู้ที่รู้ลักษณะต่างคนชมว่านานไปจะได้เป็นกษัตริย์มีบุญญาธิการ ชาวบ้านทั้งปวงสำคัญว่าเป็นบุตรเล่าเหลียง มีโจรใดเรียกซื้อกิมท้อตามเล่าเหลียง อยู่วันหนึ่งเล่าเหลียงขึ้นม้าเข้าไปเมืองหลวง เดินตามถนนหลวงกลางเมือง เห็นฉลากกระดานจารึกอักษรจึงแวะเข้าไปอ่านแจ้งความว่าองม้งเกลี้ยกล่อมทหาร เล่าเหลียงคิดถึงพระเจ้าเปงเต้และเล่าคิมผู้ตายกลืนน้ำตามได้ร้องไห้ขับม้ารีบกลับออกไปบ้าน ลงจากม้าขึ้นบนเรือนนั่งทอดเข่าทุกข์ตรมใจไม่กินอาหาร กิมท้อเห็นดังนั้นจึงเข้ามาคำนับถามถึงคามทุกข์ร้อน เล่าเหลียงจึงบอกว่าอาเข้าไปเมืองหลวงเห็นฉลากองม้งปักไว้เกลี้ยกล่อมทหาร อาหนักขใจด้วยกลัวว่าผู้มีสติปัญญาจะเข้าไปเกลี้ยกล่อมองม้งเสียสิ้น ซึ่งเจ้าจะทำการใหญ่ไปภายหน้าเห็นจะขัดสนด้วยไม่มีผู้มีสติปัญญาและทหาร อาคิดวิตกนัก เล่าสิ่วบุษชกจึงว่าอันผู้มีบุญญาธิการแต่ก่อนนั้น ถึงมาตรว่าจะมีแต่ตัวผู้เดียวก็ดี ถ้าวาสนาชะตาขึ้นถึงที่จะมีบุญแล้ว มีผู้มีสติปัญญามาช่วยคิดการใหญ่ได้สำเร็จ ผู้ซึ่งสิ้นวาสนาหามิได้นั้น ถึงจะมีทหารมากก็หาสู้มิบุญได้ไม่ อาอย่าวิตกดังนั้นเลย

ต้นฉบับกล่าวถึงเล่าสิ่วเป็นครั้งแรกในตอนที่ 12 ส่วนเนื้อหาตอนแรกถึงตอนที่ 11 นั้นเล่าถึงการชิงบัลลังก์ขององม้ง เปลี่ยนราชวงศ์ นำไปสู่เหตุการณ์ความวุ่นวายต่างๆ ในแผ่นดิน รวมไปถึงการชนฆ่าเชื้อพระวงศ์อื่น ตอนที่ 12 เหล่าเหลียงอาของเล่าสิ่วเห็นประกาศองม้งในการรับสมัครผู้มีความสามารถ จึงร้องไห้เล่าให้หลานสองคนคือเล่าอิ่นกับเล่าตังฟัง จากนั้นเล่าสิ่วจึงออกฉาก แล้วย้อนเล่าเหตุการณ์ที่พลัดพรากจากบิดามารดาและพี่ หนีตายระหกระเหินจนสุดท้ายมาพบเล่าเหลียง เล่าอิ่นและเล่าตัง จากนั้นจึงเปลี่ยนตัวละครที่เดินเรื่องมาเป็นเล่าสิ่วซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง สังเกตว่าในต้นฉบับ เล่าเหตุการณ์สืบสนพอสสมควร เล่าเรื่องเล่าสิ่วหนีตายตั้งแต่เก่าขบ แล้วตัดตอนมาถึงว่ามาที่นี้ได้

เพราะกาจำนำมา ชีวิตช่วงหลังจากเก่าขวบถึงยี่สิบเอ็ดปีหายไป แต่ผู้อ่านจะรู้จักตอนต่อๆ มาว่าเล่าลี้เคยไปเรียนหนังสือกับใครและมีเพื่อนร่วมเรียนเป็นใครบ้าง

ฉบับแปลย้ายเรื่องของเล่าลี้มาต้นเรื่องก่อน มีการให้เล่าคิมเชยฺงเตงอุมา เป็นครูสอนเล่าลี้กับเล่าตัง แต่งงานบุตรคนโต หาเจียมจูเหล็งมาดูแลลูกขณะบุตรและอริบายให้เห็นว่าเล่าลี้กับเล่าตังไปอยู่กับเล่าเหลยฺงได้อย่างไร จากนั้นกลับมาเล่าเหตุการณ์ตามตอนที่ 1 - 4 ในต้นฉบับ สอดแทรกชีวิตเล่าลี้ที่บิดามารดาโดนบ่ตาย ต้องหนีระหกระเหินไป แล้วสลับกลับมาเล่าเหตุการณ์ตามตอนที่ 5 - 12 ในต้นฉบับอีก

การสลับเหตุการณ์ประวัติชีวิตเล่าลี้ และการที่บิดามารดาเล่าลี้ตายมาไว้ด้านหน้าเป็นการลำดับความใหม่ผสมผสานกับการเติมความ ที่ไม่จัดอยู่ในประเภทการเติมความ เพราะเป็นเรื่องที่มีอยู่ในต้นฉบับ เพียงแต่อยู่ในการเล่าย้อนเหตุการณ์ชีวิตเล่าลี้ ฉบับแปลนำมาขยายความโดยวางลำดับใหม่ให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ พี่สาวของเล่าลี้ ออกฉากครั้งแรกในตอนที่ 12 เเตงออกฉากครั้งแรกในตอนที่ 13 เมื่อออกฉากนั้น ได้พูดคุยกันว่ารู้จักกับเล่าลี้มาก่อน ในฐานะเพื่อนร่วมเรียนหนังสือ ทั้งสองได้ไปหาเจียมจูเหล็งผู้เป็นอาจารย์เก่าของเล่าลี้ด้วยกันในตอนที่ 14 เจียมจูเหล็งได้ทำนายชะตาของเล่าลี้ไว้ในตอนที่ 15 ว่าจะมีบุญได้เป็นประมุข

การที่ต้นฉบับบอกว่าเตงอุเป็นเพื่อนร่วมเรียนเก่าของเล่าลี้ ในขณะที่ฉบับแปลพูดว่าเป็นครูสอนพี่ชายของเล่าลี้ นั้นเป็นความผิดพลาดในเรื่องการสื่อสาร ตอนที่ 13 ของต้นฉบับ เล่าลี้ไปหาเตงอุ เตงอุพูดว่าตนนั้น “曾与兄长长安同窗” (เคยได้เรียนหนังสือกับท่านพี่ที่ฉงอัน) หมายถึงว่าตนเคยเรียนหนังสือร่วมกับเล่าลี้ เรียกเล่าลี้ว่าพี่ เรียกตนเองว่าผู้น้อง เป็นธรรมเนียมของจีนที่จะให้เกียรติกัน เล่าลี้เองก็เรียกตนเองว่าผู้น้องและเรียกเตงอุว่าท่านพี่ ฉบับแปลไทยจับคำว่า พี่ ตรงนี้ไปเข้าใจผิดว่าหมายถึงเล่าลี้ เล่าตัง และน่าจะมีการสื่อสารกันผิดพลาดคือเปลี่ยนจากเป็นเพื่อนนักเรียนมากลายเป็นสอนพี่ชาย เมื่อมีการกลา

แก้สำนวนแปล ผู้แปลแก้เล่าเรื่องไปว่าเล่าคิมเชิญเตงอูมาสอนเล่าอื่น เล่าต่าง และมาพูดอย่างเดียวกันซ้ำอีกครั้งเมื่อเล่าสัวมาพบเตงอูภายหลัง

ฉบับแปลเขียนถึงการทำนายชะตาเล่าสัวไว้ในตอนที่ 15 แต่มีประโยคหนึ่งที่เจียมจูเหลือทิ้งกล่าวคือ “吾尚记得文叔八字：建平元年十二月甲子夜生。” (ข้ายังจำวันเกิดของขุนซกได้ เกิดกลางคืนวันจ้ายื่อ (กล.) เดือน 12 ปีแรกแห่งรัชศกเจี้ยนผิง (กล.)) จากนั้นจึงทำนายชะตาของเล่าสัว ฉบับแปลไม่ได้ระบุวัน แต่แต่งเรื่องในช่วงแรกว่าเล่าคิมให้เจียมจูเหลือทิ้งดูชะตาบุตร และเมื่อเล่าสัวเติบโตใหญ่มาหาเจียมจูเหลือทิ้ง ฉบับแปลก็พูดซ้ำว่าเคยดูชะตาให้เมื่อเล่าสัวแรกเกิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ปรากฏในต้นฉบับ

นอกจากนี้มีการสลับลำดับความเล็กลงๆ เช่น ลักษณะประมุขของเล่าสัว ต้นฉบับพรรณนาไว้เมื่อสนทนากันไปสักพักหนึ่งแล้ว ในขณะที่ฉบับแปลเขียนในทันทีที่เล่าเหลียงได้เห็นเล่าสัว น่าจะเป็นการเชิดชูบารมีของเล่าสัวอีกประการหนึ่ง

ต้นฉบับเล่าเรื่องที่เล่าเหลียงไปเห็นประกาศนั้นก่อนที่เล่าสัวจะมา จากนั้นค่อยเล่าว่าเล่าสัวมาอยู่ด้วย ทำไร่ไถนาบริบูรณ์ แล้วค่อยเล่าเหตุการณ์ต่อเนื่องจากประกาศของอองม้ง ทำให้ขัดกับลำดับเวลาพอสมควร ฉบับแปลเปลี่ยนเอาเหตุการณ์ที่เล่าสัวตามหาเล่าเหลียงจนพบมาไว้ก่อน ประกาศของอองม้งมาทีหลัง แก้ไขปัญหาเรื่องลำดับเวลากระโดดไปกระโดดมา ไม่สมเหตุผลในต้นฉบับ

จะเห็นได้ว่าฉบับแปลมีการปรับลำดับความ ผลการเปลี่ยนจากการเล่าย้อนมาเป็นการบรรยายความ ในขณะเดียวกันก็ขยายความและเปลี่ยนแปลงรายละเอียดปลีกย่อยไปพร้อมๆ กัน ทั้งหมดนี้สันนิษฐานว่าเป็นไปเพื่อเชิดชูตัวเอกคือเล่าสัวให้โดดเด่น ทำให้เรื่องซึ่งค่อนข้างสับสนในภาษาจีน อ่านเข้าใจง่ายขึ้น และยังเป็นการเชิดชูบุญญาธิการของเล่าสัวให้เด่นชัดขึ้นอีกด้วย

6. การเติมความ

จากการศึกษา พบว่าฉบับแปลมีการเติมข้อความที่ต้นฉบับไม่มีเข้ามาตลอดทั้งเรื่อง โดยไม่ได้เป็นไปเพื่อขยายความให้เข้าใจชัดเจน แต่จะเป็นการเติมที่มีนัยยะบางประการแฝงอยู่อย่างเด่นชัด

ตารางที่ 2

ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ตีทงสูเหียนอี้ ตอนที่ 5 หน้า 433 丁卯二年，莽依周书作大诰，令人遍谕天下，言：“平帝昏庸，不堪重贵，今已逊位孺子婴也”。由是吏士攻义破之。
คำแปลโดยผู้วิจัย ปีที่ 2 ดิงเหม่า (กล.) (ออง) มังเขียนคำประกาศตามอย่าง “พงศาวดารราชวงศ์โจว” ให้คนป่าวประกาศไปทั่วแผ่นดิน ความว่า “พระเจ้าเป้งเต้โหดเหี้ยมไร้สามารถ ไม่อาจรับตำแหน่งสำคัญ บัดนี้ได้สละราชย์แก่จูเอ๋อง” จากนั้น ขุนนางโจมตีทำการไล่ได้
ตงฮั่น หน้า 534 ครั้น ณ ปีเถาะเดือนหก อองมั่งเห็นขุนนางเมืองหลวงราบคาบเป็นปรกติแล้ว จึงแต่งหนังสือรับสั่งจูเอ๋องฮ่องเต้ใจความว่า พระเจ้าเป้งเต้ผู้รักษาเมืองหลวง <u>สติปัญญาโหดเหี้ยมไม่เอาธุระกิจการแผ่นดิน เสวยแต่สุราเมาเหลือกาลังบังเกิดโรคปัจจุบัน อาเจียนโลหิตสิ้นพระชนม์แล้ว</u> <u>ขุนนางผู้น้อยผู้ใหญ่ในเมืองหลวงประชุมพร้อม ยอมยกเราผู้ซื้อจูเอ๋องเชื้อพระวงศ์เสวยพระราชสมบัติ เปลี่ยนกษัตริย์แผ่นดินใหม่ให้ขุนนางและเชื้อพระวงศ์ซึ่งครองเมืองน้อยใหญ่เร่งเข้ามา</u> <u>พร้อมกัน ณ เมืองหลวง จะจัดแจงเลื่อนที่เป็นยศศักดิ์โดยสมควร แม้นเมืองใดขัดรับสั่งตั้งแข็งเมืองอยู่ มิได้เข้ามาอ่อนน้อมยอมถวายดอกไม้อื่นทองตามอย่างธรรมเนียม จะเกณฑ์กองทัพยกไปจับเจ้าเมืองฆ่าเสีย</u> <u>อองมั่งจึงส่งหนังสือให้ขุนนางพนักงานทหารพลเรือนแจกไปแก่หัวเมืองน้อยใหญ่ทั้งปวง</u> ฝ่ายเชื้อพระวงศ์ซึ่งเป็นเจ้าครองเมืองแจ้งความตามหนังสือนั้น <u>รู้ว่าอองมั่งแต่งกลอุบายล่อลวงจะให้เข้าไปเมืองหลวงต่างคนแข็งเมืองอยู่ แต่ผู้ที่มีได้เป็นเชื้อวงศ์ไปรักษาเมืองน้อยใหญ่ทั้งปวงนั้น</u> <u>ครั้นแจ้งความในหนังสือว่า พระเจ้าเป้งเต้ผู้ครองเมืองหลวงเสวยสุราบังเกิดโรคปัจจุบันเสด็จสวรรคต</u> <u>ขุนนางในเมืองหลวงพร้อมกันยกจูเอ๋องขึ้นสามขาบพิเศษ เชื้อพระวงศ์พระเจ้าเป้งเต้ ขึ้นครองราชสมบัติ</u> <u>แต่ยังทรงพระเยาว์นักจะว่าราชการเมืองหลวงยังมิได้</u> <u>อองมั่งขุนนางผู้ใหญ่กับกบฏว่าราชการเมืองหลวงอยู่</u> <u>เห็นว่าอองมั่งขุนนางผู้ใหญ่มีใจสัดยื้อคิดชอบ</u> <u>ประกอบกิจการทั้งปวงเหมือนอย่างจึงกัณฑ์</u> <u>ซึ่งว่าราชการแทนจิ๋วเซ่งอ่องพระราชบุตรพระเจ้าจิ๋ว</u>

นอင့်แต่ก่อน หัวเมืองน้อยใหญ่ทั้งปวงแต่งเครื่องบรรณาการเข้ามาถวายจูเอ็งฮ่องเต้ ซึ่งเป็นกษัตริย์พระองค์ใหม่ ณ เมืองหลวงพร้อมกันทุกหัวเมือง

ฝ่ายอองมั่งครั้งนี้ได้เห็นผู้ซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์เข้ามาไม่สมความคิด จึงเอาใจเผื่อแผ่ตั้งขุนนางผู้ครองเมืองน้อยให้ไ้ครองเมืองใหญ่ ขุนนางผู้ใหญ่ให้พระราชทานบ้านส่วยและยศศักดิ์เพิ่มขึ้นมากกว่าแต่ก่อน แล้วจัดแจงทหารคนสนิทซึ่งเป็นพรรคพวกไปเป็นขุนนางกำกับผู้รักษาเมืองอยู่ทุกเมือง แล้วให้เสียดำเงินทองแก่ผู้รักษาเมืองทั้งปวงตามสมควร จัดแจงให้คืนไปอยู่รักษาเมืองน้อยใหญ่เหมือนดังแต่ก่อน

ต้นฉบับกล่าวถึงการหนังสือแจ้งเรื่องการครองราชย์ของจูเอ็งเพียงสั้นๆ ในขณะที่ฉบับแปลมีข้อความอธิบายที่มากที่ไปและขู่วิญเจ้าเมืองต่างๆ จากนั้นก็เล่าว่ามีเจ้าเมืองแซ่เล่าซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์ไม่เข้ามา ในขณะที่เจ้าเมืองอื่นเข้ามา อองมั่งจึงเอาใจขุนนางผู้ครองเมืองน้อยต่างๆ ซึ่งไม่ปรากฏในต้นฉบับแต่อย่างใด

อนึ่ง ในต้นฉบับมีข้อความที่ไม่สามารถอ่านรู้เรื่องได้คือ 由是吏士攻瓦解之。ในที่นี้แปลไว้ว่าจากนั้น ขุนนางโจมตีทำลายได้ ข้อความนี้ไม่สัมพันธ์กับข้างหน้า และข้างหลังซึ่งจะเป็นเหตุการณ์ที่เล่าถึงอองมั่งปลดจูเอ็งออกและตั้งตัวเป็นฮ่องเต้ เปลี่ยนราชวงศ์ใหม่ ตามประวัติศาสตร์ ในปีนั้นมีขุนนางผู้หนึ่งชื่อโจอี้ เป็นกบฏต่อต้านอองมั่ง ท้ายสุดถูกปราบลงได้ ไม่แน่ว่าเมื่อคณะผู้แปลแปลถึงตรงนี้ มีการพูดถึงเรื่องนี้หรือไม่ เพราะเป็นเรื่องที่ไม่ปรากฏในฉบับนิยาย แต่อย่างไรก็ดี วิเคราะห์แล้วยังเห็นว่าไม่สัมพันธ์กับเรื่องการขู่วิญเจ้าเมืองกับเรื่องอื่นที่ฉบับแปลแต่งเพิ่มเข้ามาโดยตรง ฉบับแปลน่าจะต้องการสื่อถึงความชั่วร้ายของอองมั่งที่ข่มขู่เจ้าเมืองต่างๆ เล่าถึงปัญญาของเจ้าเมืองที่เป็นเชื้อพระวงศ์ ในขณะเดียวกันก็อธิบายว่าเจ้าเมืองอื่นๆ ถูกหลอกให้หลงเชื่อ จากนั้นก็แต่งว่าอองมั่งใช้ผลประโยชน์อย่างไรในการซื้อใจเจ้าเมืองต่างๆ ให้เป็นพวก

ตารางที่ 3

ตงอันสี่เอ๋อรั่ตึงสุเหียนอ๊ ตอนที่ 7 หน้า 435

己新建国元年春正月，王莽登殿，召众文武议曰：“子婴原立，今朕为帝，则有二君，将何如耶？”苏献出班奏曰：“天下国家，不可二主。且陛下新居宝位，未见清政，再与肩立并朝，恐后争鸣角胜，百姓怨望。依臣愚度，陛下可灭子婴而取归一统，庶使万民清乐，四海

宴平，愿陛下详察。”莽曰：“子嬰原朕立之，若再复灭，是不仁也。”献曰：“陛下既不忍灭，可废之为公职。何如？”王莽准奏，命苏献赍旨入后殿，废子嬰为安定公，孝平皇后为安定太后。

คำแปลโดยผู้วิจัย

เดือนอ้ายฤดูใบไม้ผลิปีแรกแห่งรัชกาลเจี้ยนกั๋วราชวงศ์ฮั่น ปีจีซือ อองมั่งขึ้นท้องพระโรง เรียกขุนนางขุนบิมาหารือว่า “เดิมตั้งจูเอ็งไว้ บัดนี้เราเป็นฮ่องเต้ เกิดมีประมุขถึงสองจักทำเยี่ยงไร” โซเหียนนอกจากแถมมากราบทูลว่า “แวนแคว้นไนไต้ฟ้า ไม่อาจมีประมุขสองหน้าข้าบัดนี้พระองค์ครครองบัลลังก์ ยังไม่ได้จัดการราชกิจให้เรียบร้อย หากครครองบัลลังก์พร้อมกัน เกรงว่าวันหน้าจะมีการแก่งแย่งเอาชัย ราษฎรจะคับข้องหมองใจ กระหม่อมมีความเห็นไฉเนลา พระองค์สามารถกำจัดจูเอ็งทำแวนแคว้นเป็นเอกภาพ จึงพาให้ราษฎรทั่วปวงเป็นสุขสงบ สี่ทะเลราบคาบ ขอพระองค์ทรงไคร้ครวญ” (ออง) มั่งกล่าวว่า “เดิมเราตั้งจูเอ็ง หากวันนี้ฆ่าทิ้ง ถือว่าไร้เมตตากรุณา” (โซ) เหียนตอบว่า “ไนเมื่อพระองค์ไม่อาจหักพระทัยฆ่าเสีย ก็ถดถอยมาให้มีบรรดาศักดิ์เป็นกง เป็นอย่างไร” อองมั่งเห็นชอบตามที่กราบทูล ให้โซเหียนถือราชโองการไปยังตำหนักหลัง ถอดจูเอ็งลงมาเป็นอันเตงกง ให้เชียวผิง (กล.) ฮองเฮาเป็นอันเตงไทเฮา

ตั้งฮั่น หน้า 535 - 536

ครั้น ณ เดือนสี่ปีมะโรง อองมั่งจึงสั่งให้หาโซเหียนเข้าไปที่ข้างในปรึกษาว่า ขุนนางหัวเมืองทั้งปวงนั้นเราเห็นว่าปกติราบคาบอยู่แล้ว แต่ขุนนางเฝ้าในเมืองหลวงนั้นเรียบร้อยเหมือนแต่ก่อนหรือยังมีเสี้ยนหนามอยู่เป็นประการใด โซเหียนจึงบอกว่าบรรดาขุนนางข้าราชการทั้งปวงเกรงกลัวอำนาจท่านสิ้น ขุนนางซึ่งเป็นเสี้ยนหนามข้าพเจ้าปราบราบคาบ ราชสมบัติในเมืองหลวงตกอยู่ในเงื้อมมือท่าน แต่ข้าพเจ้าคิดวิตกอยู่ด้วยจูเอ็งเชื้อฮั่นเป่งเต้ ท่านเอามาตั้งไว้เป็นกษัตริย์ จะล่อลวงให้เชื้อพระวงศ์เข้ามามิได้สมควรคิด แต่จูเอ็งอยู่ในราชสมบัติได้ถึงสามปี มีชนชาติล่วงเข้ามาถึงเจ็ดซวแล้ว ถ้าละไว้นานไปจูเอ็งจะคิดชิงเอาราชสมบัติ กำจัดท่านเสียเป็นมั่นคง ซึ่งท่านจะประมาทดูหมิ่นเชื้อพระวงศ์กษัตริย์ เหมือนเอาสรพิษมาเลี้ยงไว้ไม่ต้องอย่างธรรมเนียม ขอท่านจงเอาตัวจูเอ็งไปฆ่าเสียแต่ยังเยาว์อยู่ ฉะนี้ ราชสมบัติในเมืองหลวงจึงเป็นสิทธิ์ขาดอยู่แก่ท่าน อองมั่งจึงว่าท่านว่าจูเอ็งเป็นเชื้อพระวงศ์กษัตริย์เหมือนอสริพสมิให้คิดประมาทนั้นชอบ แต่จะฆ่าจูเอ็งเป็นการกอายุไม่ถึงสิบขวบนั้น จะมีคำนิทานหาว่าเราซึ่งราชสมบัติจูเอ็ง จักคิดฆ่าเสียด้วยอุบาย อย่าให้ขุนนางราษฎรหัวเมืองทั้งปวงล่วงว่ากล่าวติเตียนจึงจะชอบ ท่านจงออกไปชุมนุมขุนนางให้พร้อม ณ ที่เฝ้า เราจักปรึกษาตั้งจูเอ็งเป็นอันเตงกง โซเหียนคำนับลามาประชุมขุนนางตามคำสั่ง อองมั่งจึงออกมาที่ข้างหน้าปรึกษาขุนนางว่า จูเอ็งฮ่องเต้เยาว์นักจะว่าราชการเมืองหลวงนั้นมิได้ จะตั้งให้เป็นที่อันเตงกง พอชนชาติจำริญขึ้นควรจะว่าราชการแผ่นดินแล้ว จึงจะคืนราชสมบัติใน

เมืองหลวงให้จูเอ่งต่อภายหลัง ท่านจะเห็นประการใด โซเหียนกับขุนนางคนสนิทซึ่งรู้
 อยุธยาดีจึงว่าจูเอ่งนั้นชั้นนายยังเยาว์นัก ซึ่งจะเป็นกษัตริย์สืบไปข้าพเจ้าเห็นว่าถ้ามีผู้ทูลยุยง
 ให้ตรัสสั่งการอันผิดด้วยอย่างธรรมเนียม มีผู้ทำตามรับสั่ง กฎหมายสำหรับแผ่นดินจะพัน
 เพื่อนไป คำซึ่งปรึกษาจะให้จูเอ่งเป็นอันเตงก่งนั้นข้าพเจ้าทั้งปวงเห็นชอบด้วย อองมั่งจึงตั้ง
จูเอ่งเป็นที่อันเตงก่ง จัดแจงตำหนักหลังวังให้เป็นทีอาศัย แล้วส่งขุนนางคนสนิทให้ไปกำกับ
กักขังอันเตงก่งไว้ในตำหนักมิให้ส่งอาหาร อันเตงก่งได้ความลำบากด้วยอดอยากอาหาร อยู่
ประมาณเจ็ดวันสุดสิ้นกำลังขาดใจตาย ขุนนางผู้กำกับจึงมาแจ้งแก่อองมั่งต่อหน้าขุนนางทั้ง
ปวง อันเตงก่งป่วยถึงอสัญกรรม อองมั่งได้ยินแกล้งทำตกใจ แล้วสั่งให้ทำการฝังศพตาม
ธรรมเนียม ครั้น ณ เดือนสิบเอ็ด โซเหียนจึงให้ประชุมขุนนางพร้อมกัน มอบเวนราชสมบัติ
ให้อองมั่งเป็นต้นกษัตริย์ เปลี่ยนศักราชใหม่ในปีมะโรง

ต้นฉบับเขียนว่าจูเอ่งถูกถอดลงเป็นอันเตงก่ง เชี่ยวผิงฮองเหาเป็นอันตั้ง
 ไทเหา ฉบับแปลตัดเรื่องเชียวผิงฮองเหาออกทั้งหมด ต้นฉบับเขียนเพียงจูเอ่งถูก
 ถอด ฉบับแปลเติมความเรื่องการฆ่าจูเอ่งลงไปมีรายละเอียดมากซึ่งไม่ปรากฏใน
 ต้นฉบับ นอกจากนี้มีที่ว่า “จัดแจงตำหนักหลังวังให้เป็นทีอาศัย” น่าจะแปลผิดมา
 จากตรงที่ว่าโซเหียนถือราชโองการไปยังตำหนักหลัง

ตารางที่ 4

ตงฮั่นซือเอ๋อร์ตี้ ทงสูเหียนฮื่อ ตอนที่ 25 หน้า 462

那官长揖罢，即请人县衙，逊坐置酒款待，谓曰：“吾乃此邑之宰，姓李名通，字次元。敢问贤公何姓？”文叔曰：“吾乃白水村金和是也。”通曰：“贤公何得诈乎！吾闻小儿于市上谣歌，说‘祸全，福全，白水升天，刘氏复兴，李氏辅焉！’贤公既非金龙护体，汉室金枝刘秀，吾岂屈身而迎哉？”文叔见道实情，遂将其事逐一告知。李通大喜，慌忙下席，请主公受礼，谓曰：“主公兴兵，臣助军兵五百。”

คำแปลโดยผู้วิจัย

ขุนนางนั้นคารวะแล้วก็เชิญเข้าไปในจวน เชิญให้นั่งที่จัดอาหารมาต้อนรับแล้วว่า
 “ข้าเป็นเจ้าเมืองนี้ แซ่หลี่ชื่อทอง ชื่อรองว่าชื่อหยวน (กล.) ขอถามว่าท่านแซ่ใด” บุณชกตอบ
 ว่า “ข้าคือกิมห่อแห่งบ้านแปะจู่จิง” (หลี่) ทองกล่าวว่า “ท่านกล่าวลงไปไย ข้าได้ยินเด็ก
 ร้องเพลงที่ตลาดว่า เคารวะบริบูรณ์ โชคบริบูรณ์ แปะจู่(น้ำขาว)ขึ้นฟ้า แซ่เล่ารุ่งเรือง แซ่
 หลี่ช่วยพยุง ในเมื่อท่านมิใช่เล่าสิ่วผู้เป็นเชื้อพระวงศ์ มีมังกรทองปกป้องกาย ข้าหรือจะยอม
 พลิกกายช่วยรบ” บุณชกเห็นกล่าววาจามาตามสัตย์จริง จึงเล่าเรื่องให้ฟังทุกประการ หลี่ทองดี

โจนักร รีบลงจากที่นั่งมาขอให้ผู้เป็นนายรับการการระ กล่าวว่ “นายท่ายยกพลขึ้น ข้าผู้เป็นขุนนางจัดทหารไปให้ห้ำร้ยคน”

ตั้งฮั้น หน้า 573

หลีทองลงจากเกวียนค่านับเชิญเข้าไปในตึกหนึ่งทีสมควร เรียกโตะและสุรามาลี้งแล้วบอกว่าข้าพเจ้าชื่อหลีทองเป็นเจ้าเมืองน้ำเอียง แต่ได้เห็นท่านก็มีความรัก ท่านแะไต่ชื่อใดมาแต่บ้านเมืองไหน เล่าลี้วุ่นชกคิดว่าถ้าจะบอกโดยจริงเกรงเจ้าเมืองน้ำเอียงจะจับไปให้้องม้ง คิดแล้วบอกเป็นคำพรางว่าข้าพเจ้าแะกิมชื่อห่ออยู่บ้านแปะจยฉิง หลีทองหัวเราะแล้วว่าซึ่งบอกตำลบ้านเป็นความจริงแล้ว เหตุใดอำพรางแะเสียให้แกลงแะล้งบอกว่ชื่อกิมห่อเล่า หนึ่งแต่ก่อนข้าพเจ้าไต่ยินทารกกลางถนนตลาดปากันร้องเป็นเพลงภาษาจีนว่ หัวฉวนหกฉวนแปะจยเซ่งที เล่าชื่อกึงหลีชิวฉวนเอียน แะลคำไทยว่ แะเล่าอยู่บ้านแปะจยฉิงคีนเอาสมบัติในเมืองหลวง แะหลีจะเข้าด้วยช่วยบารุงเป็นเนื้อความฉะนี้ เมื่อแรกท่านมายืนอยู่นเกวียนข้าพเจ้าพิจารณาเห็นดั่งม้งกระครองตัวท่านดูประจักษ์แะกักขุ หังรูปทรงทีสมควรจะเป็นผู้มีบุญ แก้มเบ้องซ้ายมีไฝขึ้นขึ้นทีในไฝเก้านั้นเป็นสำคัญ อันแะเล่าเชื่อวงศ์พระเจ้าฮั้นโกโจเป็นทีรักษารัฐทั้งแผ่นดิน เปรียบเหมือนดั่งดอกไม้งเงินดอกไม้งทองซึ่งท่านบอกว่าแะกิมชื่อห่อ ข้าพเจ้าสำคัญว่เล่าลี้วุ่นชกจึงค่านับนั้นจะมีเข้าใจผิดเสียหรือเล่าลี้วุ่นชกได้ฟังหลีทองว่เห็นชื่อตรงโดยสุจริตมิได้คิดประทุษร้าย จึงค่อยกระซิบบอกความตามจริงแะหลีทองทุกประการ หลีทองรู้ว่เล่าลี้วุ่นชกโดยแท้แล้วลงจากโตะหนึ่งทีตำค่านับเล่าลี้วุ่นชกเหมือนดั่งข้ากับเจ้า แล้วว่ท่านก็เป็นเชื่อพระวงศ์ษัตริย์อันประเสริฐควรทีจะคิดคีนเอาสมบัติในเมืองหลวงให้จงได้ ซึ่งจะคิดการใหญ่กำจัดอองม้งเมื่อใด ข้าพเจ้าจึงจะจัดแจงทหารไปช่วยท่านห้ำร้ยคน

ฉบับแปลมีการเติมความหลายจุด ให้เหตุผลว่ทำไมเล่าลี้ต้องปิดบังความจริง มีการเติมลักษณะของเล่าลี้ว่มีไฝทีแก้มซ้าย ในไฝมีขนขึ้นเก้านั้นตรงนี้ไม่มีในทีใดในต้นฉบับเลย ไม่ทราบว่การเติมข้อความนี้มาเกี่ยวข้องกับผู้มีบุญในยุคทีมีการแปลหรือไม่ หรือเป็นลักษณะทีถือว่าดีตามตำรานรลักษณ์เพราะตามหลักนรลักษณ์ (โหงวเฮ้ง) นั้น การมีไฝขึ้นทีแก้มซ้ายและมีขนขึ้นถือเป็นลักษณะของผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ แสดงให้เห็นความเชื่อเรื่องนรลักษณ์แบบจีนนั้นแพร่หลายในสังคมไทยยุคนั้นแล้วแน ตอนท้ายยังมีคำกล่าวของหลีทองในการเกลี้ยกล่อมให้เล่าลี้คิด

ตารางที่ 5

ตงอันสื่อเออร์ดี ทงสูเหียนอี ตอนที่ 108 หน้า 623 二月戊戌，帝崩于南宫前殿，在位三十三年，寿六十二。遗诏曰：“朕无益于百姓，无得厚葬。但如孝文皇帝制度，务从省约。刺史、二千石长吏皆无离城郭。无遣使及因邮奏。”葬于原陵山，太子庄即皇帝位。
คำแปลโดยผู้วิจัย วันอุษีร์เดือนยี่ สองเต็สวรคต ณ ตำแหน่งหน้าแห่งพระราชวังใต้ อยู่ในราชสมบัติ 33 ปี ทรงพระชนมายุ 62 พรรษา มีพระราชโองการทิ้งไว้ว่า “ข้ามิได้สร้างประโยชน์แก่ประชา หากควรทำศพออย่างหุรหาลินเปลืองไม่ จงกระทำตามอย่างเชียวเหวิน (กล.) สองเต็สกระทำทุกสิ่งอย่างมัธยัสถ์ เจ้าเมืองและขุนนางศักดินา 2000 ต้นอย่าได้เดินทางจากเมืองที่ตนรักษา มิต้องส่งคนหรือส่งจดหมายมาเคารพศพ” ผังไว้ที่เขาวงกตหลิง (กล.) รัชทายาท (หลิว) จวง (กล./ในฉบับภาษาไทยเรียกเล่าเอี้ยน) เสวยราชย์เป็นสองเต็
ตงอัน หน้า 847 - 848 ครั้น ณ เดือนสี่ข้างขึ้น ศักราชพระเจ้าอันกงบู๊ของเต็สเวยราชสมบัติได้สามสิบปี จึงเรียกตั้งไท่ก่งเข้าไปตรัสสั่งสอน แล้วมอบราชสมบัติให้ตั้งไท่ก่งเป็นกษัตริย์บำรุงแผ่นดิน <u>สิบไป</u> พอเวลาใกล้รุ่งพระเจ้าอันกงบู๊ของเต็สเจ็ดสัสดวรคต ตั้งไท่ก่งและพระวงศานวงศ์ฝ่ายหน้าฝ่ายใน ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวง พวกนี้ร้องไห้รักพระเจ้าอันกงบู๊ของเต็สเสียงเซ็งแซ่ไปทั้งเมืองหลวง ครั้นวายศกแล้วตั้งไท่ก่งจึงส่งขุนนางทั้งปวงให้จัดแจงแต่งที่ฝังพระศพ ณ <u>เซ็งเซาเลงไท่ซานตามอย่างกษัตริย์ผู้มีบุญญาธิการแต่ก่อนสำเร็จแล้ว</u> ประดับพระศพทรงรถเทียมด้วยม้าขาวทั้งสี่ พระมเหสีและมหาอุปราชพระราชวงศ์ฝ่ายหน้าฝ่ายใน ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวงนั่งขาวห่มขาวตามเสด็จ ออกไปทำการฝังพระศพเสร็จแล้ว ก่อกุฏิใหญ่กรอบที่ผัง ตั้งนายทหารให้คุมไพร่อยู่เฝ้าเป็นอันมาก พระมเหสีกับมหาอุปราชผู้เป็นพระราชบุตร <u>เช่นพระศพ แล้วพาขุนนางและสนมกรมฝ่ายในกลับเข้าพระราชวัง</u>

เดือนที่เกิดเหตุการณ์เปลี่ยนจากเดือนยี่เป็นเดือนสี่ จำนวนปีที่ครองราชย์คลาดเคลื่อนไป ไม่ปรากฏอายุพระเจ้าอันกงบู๊ (เล่าลิว) ในขณะที่สวรรคต พระราชโองการถูกตัดทิ้ง แต่มีการเพิ่มข้อความเข้ามาอีกมากก่อนที่จะถึง การครองราชย์ของรัชทายาท (ฉบับแปลใช้ว่ามหาอุปราช) ข้อความที่เติมเข้ามามี จุดที่น่าสนใจคือมีการให้ตั้งไท่ก่ง (มหาอุปราช) เข้าเฝ้าเพื่อตรัสสั่งสอน มีการเติม ฉากร้องไห้อาลัยรัก อธิบายเรื่องงานศพออย่างละเอียด ในขณะที่ไม่มีเรื่องเหล่านี้ใน

ต้นฉบับเลย ฉบับแปลน่าจะมีความมุ่งหมายในการสื่อสารถึงความห่วงใยในการเป็นผู้ปกครองที่ดีของเล่าสิ่ว จึงต้องตรัสสั่งสอนผู้สืบบัลลังก์ต่อ และเป็นธรรมดาว่าเมื่อผู้ปกครองจากไป ก็ย่อมมีเรื่องความอาลัยรักของคนทั้งหลายและมีการจัดงานศพอย่างสมพระเกียรติ โดยตัดข้อความที่มีในต้นฉบับที่เห็นว่าให้จัดงานศพเรียบง่ายทิ้งไป

ตารางที่ 6

ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ดี ทงสุเหยียนฮั๊ว ตอนที่ 109 หน้า 625 是日，明帝登殿，文武班列两行。扬尘拜舞，山呼礼毕，加封邓禹为太傅，李通为大司空。众臣各受封赠，大赦天下。
คำแปลโดยผู้วิจัย วันนั้น พระเจ้าเบงเต้เสด็จออก ณ ท้องพระโรง ขุนนางทั้งปวงและบูเข้าเฝ้าสนอง ถวายตามตำแหน่ง ครั้นถวายพระพรเสร็จตามธรรมเนียม ก็ตั้งเดงอูให้มียศตำแหน่งเพิ่มเป็นไทปก หลีทองเป็นไต้สูของ ขุนนางทั้งปวงได้เลื่อนตำแหน่งยศศักดิ์ต่างๆ กัน พระราชทานอภัยโทษทั่วแผ่นดิน
ตงฮั่น หน้า 848 ฝ่ายเดงอูซึ่งเป็นโกบิตเหาจิงประชุมขุนนางพร้อมกัน ถวายพระนามมหาอุปราช เป็นพระเจ้าเบงเต้เสวยราชสมบัติในเมืองหลวง ครั้นถึงวันฤกษ์ดี พระเจ้าเบงเต้เสด็จออก ณ พระที่นั่งตั้งเตียนมุขขางตะวันออก ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยฝ่ายทหารพลเรือนเฝ้าตามตำแหน่งพร้อมกัน พระเจ้าเบงเต้จึงจัดแจงเลื่อนที่ขุนนาง ตั้งเดงอูซึ่งเป็นโกบิตเหาจิงให้เป็นที่ไทปกขุนนาง เฝ้าสำเร็จราชการฝ่ายพลเรือน ตั้งให้หลีทองเป็นไต้สูของขุนนางผู้ใหญ่สำเร็จราชการฝ่ายทหาร บรรดาขุนนางผู้มีความชอบแต่ก่อนได้เลื่อนที่ยศศักดิ์ตามสมควร แล้วให้ปล่อยนักโทษตามอย่างประเพณีกษัตริย์อันเสวยราชสมบัติใหม่ <u>พระเจ้าเบงเต้มีพระทัยโอบอ้อมอารีแก่ขุนนางและราษฎรหัวเมืองทั้งปวง ตามเยี่ยงอย่างพระราชบิดาผู้บำรุงแผ่นดินมาก่อน</u> <u>ราษฎรหัวเมืองราบคาบเป็นปกติ</u>

เหตุการณ์ตอนนี้อยู่หลังจากเหตุการณ์ในตารางที่แล้ว มีการเติมข้อความที่น่าสนใจคือเพิ่มคำว่า “พระเจ้าเบงเต้มีพระทัยโอบอ้อมอารีแก่ขุนนางและราษฎรหัวเมืองทั้งปวง ตามเยี่ยงอย่างพระราชบิดาผู้บำรุงแผ่นดินมาก่อน” เป็นการยกย่องคุณความดีของพระเจ้าฮั่นกงบู๊และพระเจ้าเบงเต้

ตารางที่ 7

ตงฮั่นสื่อเอ๋อร์ตีทงซูเหยียนอี้ ตอนที่ หน้า 忽近臣趋坛奏曰：“大司空李通病笃，今早气绝而薨。乞陛下传敕安葬”。帝闻，大哭，曰：“先帝起义春陵，此将首助兵甲。披坚执锐，拯弱扶危，历尽汗马百年之劳。未蒙恩赐一息，今才佚乐，天何速其命乎！”欽蹙眉尖，吁嗟不已。太傅桓玄进曰：“陛下少忧，人寄尘寰，生死有命。李通既逝，不能复醒，陛下可念其功，敕赐厚葬。何为痛苦哀之而损容乎？”帝遂止，罢坛还宫，传敕厚葬，谥曰“恭侯”，子音嗣。帝与阴皇太后亲临墓吊，有诗哭曰： 先帝初逢世乱时，将军誓死寄安危。 旌旗万里寒胡胆，梁柱今朝折栋支。 义节棱棱冲汉漠，忠精赫赫著铭碑。 伤心多少英雄泪，忍向斜阳故国挥。 吊罢，车驾还宫。	คำแปลโดยผู้วิจัย ทันใดนั้นมีขุนนางใกล้ชิดรีบเข้ามาใกล้แทนพิธีแล้วกราบทูลว่า “หลี่ทงซึ่งเป็นไตสุของป่วยหนัก บัดนี้ถึงแก่อสัญกรรมแล้ว ขอพระองค์มีพระราชโองการจัดการงานศพ” สองเต๋ได้สดับก็กันแสงว่า “เมื่อครั้งสองเต๋ผู้ล่วงลับยกพลขึ้นที่ซงหลิง (กล.) ขุนพลผู้นี้ก็ร่วมมาแต่ต้น ถืออาวุธรบ ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก สร้างความชอบบนหลังม้ายี่นร้อยปี ยังมีเคยได้รับพระราชทานพระกรุณา ตอนนี้เพิ่งมาพอมีความสุข ฟ้าไยผลาญชีวิตเล่า” ขมวดพระขนงถอนพระทัยมิได้พยุต หวนเสวียน (กล.) ผู้เป็นไทปกครองทูลว่า “ขอพระองค์อย่าได้หม่นหมองพระทัย คนเราอยู่ในโลกมนุษย์ อยู่หรือตายฟ้าลิขิต หลี่ทงจากไปแล้ว มีอาจพินคืนชีพ พระองค์คิดถึงในความชอบของเขา ก็พึงมีพระราชโองการให้จัดงานศพให้สมเกียรติไยต้องทุกข์โศกเศร้าเสียพระทัยเป็นที่เสื่อมพระพักตร์ด้วยเล่า” สองเต๋จึงหยุดกันแสง เลิกพิธีเสด็จกลับวัง มีพระราชโองการให้จัดงานศพอย่างยิ่งใหญ่ ให้ตั้งนามหลังตายว่า “กงโหว” บุตรคือหลี่ฮั่นสืบตำแหน่งต่อ <u>สองเต๋กับฮั่นฮองไทเฮาเสด็จไปไว้อาลัยยังหลุมศพด้วยพระองค์เอง</u> มีบทกวีอาลัยว่า <table border="0"> <tr> <td>ครั้งบรรพราชกอบกู้โลกวุ่นวาย</td><td>แม่ทัพเสียงเป็นตายจงรักมั่น</td></tr> <tr> <td>ธงสะบัดหมื่นลี้ร้อยถอยพลัน</td><td>ผ่านคืนวันบัดนี้เสาสหักทลาย</td></tr> <tr> <td>ครรลองธรรมเกียรติศักดิ์แผ่ทุกที่</td><td>จิตภักดีจารึกไว้ไม่สูญหาย</td></tr> <tr> <td>น้ำตาโคกวีรชนหลังพยุพราย</td><td>ไหลเป็นสายมองแผ่นดินยามสายอันหิ</td></tr> </table> <u>หลังไว้อาลัยแล้วก็เสด็จประทับบนราชรถกลับพระราชวัง</u>	ครั้งบรรพราชกอบกู้โลกวุ่นวาย	แม่ทัพเสียงเป็นตายจงรักมั่น	ธงสะบัดหมื่นลี้ร้อยถอยพลัน	ผ่านคืนวันบัดนี้เสาสหักทลาย	ครรลองธรรมเกียรติศักดิ์แผ่ทุกที่	จิตภักดีจารึกไว้ไม่สูญหาย	น้ำตาโคกวีรชนหลังพยุพราย	ไหลเป็นสายมองแผ่นดินยามสายอันหิ
ครั้งบรรพราชกอบกู้โลกวุ่นวาย	แม่ทัพเสียงเป็นตายจงรักมั่น								
ธงสะบัดหมื่นลี้ร้อยถอยพลัน	ผ่านคืนวันบัดนี้เสาสหักทลาย								
ครรลองธรรมเกียรติศักดิ์แผ่ทุกที่	จิตภักดีจารึกไว้ไม่สูญหาย								
น้ำตาโคกวีรชนหลังพยุพราย	ไหลเป็นสายมองแผ่นดินยามสายอันหิ								
ตงฮั่น หน้า 848 - 849 พอมีผู้มาทูลว่า หลี่ทงซึ่งเป็นไตสุของขุนนางผู้ใหญ่ บังเกิดโรคปัจจุบันถึงแก่อสัญกรรม พระเจ้าเบงเต๋จึงเสด็จไปบ้านหลี่ทง ตรัสสั่งขุนนางพนักงานประดับศพใส่หีบแล้ว									

เสด็จเข้าพระราชวังขึ้นเฝ้าของไทเฮาผู้เป็นพระราชมารดา แล้วทูลว่าหลีทองถึงแก่กรรม
 ของไทเฮาได้ฟังมีพระทัยอาลัยนัก จึงตรัสเล่าความแต่หลังให้พระราชบุตรฟังแล้วว่า หลีทอง
 คนนี้กับพระเจ้าฮั่นก่องบูของเต้พระราชบิดาของเจ้านั้นได้สาบานไว้ต่อกันมาแต่ก่อน หลีทอง
 ตั้งใจจงรักภักดีอาสาปราบยุคเข็ญมาปราบเท่าบิดาเจ้าได้เป็นใหญ่บำรุงแผ่นดิน เสด็จ
 สวรรคตแล้ว เห็นแต่หน้าหลีทองเป็นขนนางคนเก่า กลับหนีตายไปตามเสด็จอีกเล่า
 ของไทเฮาตรัสลงทรงพระกันแสง ครั้นถึงวันฝังศพหลีทอง ของไทเฮาเสด็จไปส่งศพฝังศพ
 ตามตำแหน่งขนนางผู้ใหญ่ แล้วเสด็จกลับเข้าพระราชวัง

เหตุการณ์ตอนนี้เกิดขึ้นเมื่อพระเจ้าเบงเต้ไปทำพิธีบูชาฟ้าดิน มีผู้มาทูล
 ว่าหลีทองซึ่งเป็นขนนางสำคัญในพระเจ้าฮั่นก่องบูตายแล้ว ฉบับแปลเพิ่ม
 เหตุการณ์ที่ของไทเฮาหรือพระพันปีเล่าถึงคุณความดีของหลีทองด้วยความอาลัย
 รัก ซึ่งไม่ปรากฏในต้นฉบับ ในขณะที่ตัดรายละเอียดบทพูดระหว่างพระเจ้าเบงเต้
 กับขนนาง ตัดบททวิอาลัยซึ่งไม่มีความสำคัญกับโครงเรื่องโดยตรง เป็นเพียงการ
 สร้างบรรยากาศเท่านั้นออกไป รวมถึงการเสด็จไปส่งศพ ปรากฏชื่อเพียงของไท
 เฮา ไม่เอ่ยถึงพระเจ้าเบงเต้ การเติมบทบาทของของไทเฮาหรือพระพันปีในจุดนี้
 น่าจะเป็นการนำเสนอว่าขนนางที่ดีนั้นเป็นเช่นไร และแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่ดี
 พึงระลึกในคุณความดีของขนนางที่ได้ช่วยดูแลบ้านเมือง

7. การตัดความ

มีข้อความที่ปรากฏในต้นฉบับจำนวนหนึ่งไม่ปรากฏในฉบับแปล
 บางส่วนนั้นน่าจะมีใช้การแปลตกหล่น แต่เป็นการตัดออกโดยความตั้งใจของผู้
 แปล ซึ่งบางครั้งเป็นไปเนื่องจากเห็นว่าไม่จำเป็นแก่ผู้อ่านชาวไทย เนื่องจากไม่
 เป็นข้อไขว้ใจความของเนื้อเรื่องหลัก ผู้วิจัยพบลักษณะดังกล่าวมากในส่วนท้ายๆ
 ของเรื่องคือตั้งแต่ตอนที่ 111 จนถึงตอนที่ 126 โดยผู้แปลใช้วิธีตัดทิ้งจำนวนมาก
 บางตอนตัดทิ้งทั้งตอน เช่นตอนที่ 111 เป็นเรื่องของสามีภรรยาคนหนึ่งชื่อเหลียงหง

กับเมิ่งกวง ตอนที่ 114 ซึ่งเป็นเนื้อหาคัมภีร์สอนหญิงชื่อ “หนี่ว์เจี๋ย” หรือ “โอวาทสอนหญิง” ของปานเจา โดยสิ่งเหล่านี้แทบไม่มีความสัมพันธ์กับโครงเรื่องหลัก ผู้แต่งนิยายไปคัดลอกข้อความมาจากหนังสือประวัติศาสตร์นิพนธ์ การตัดออกในลักษณะนี้มีอยู่มาก โดยภาพรวมอาจถือได้ว่าส่งผลดีต่อความเข้าใจของผู้อ่านชาวไทย

8. การขยายความ

การแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งมักมีข้อจำกัดในเรื่อง “ความหมายกักตุน” ในภาษา ข้อความต้นฉบับเป็นที่เข้าใจได้สำหรับผู้อ่านที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมอย่างเดียวกันกับผู้เขียน แต่เมื่อแปลเป็นภาษาอื่น ผู้แปลในภาษาปลายทางไม่สามารถเข้าใจได้ทันทีเพราะไม่ได้มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน หากเป็นการแปลแบบสมัยใหม่ สามารถใช้วิธีแปลตรงตามต้นฉบับ แล้วทำเชิงอรรถอธิบายเพื่อประกอบให้ผู้อ่านเข้าใจได้มากขึ้น แต่การแปลในสมัยโบราณ เมื่อเกิดปัญหาติดขัดดังกล่าว จะใช้วิธีขยายความลงไป ลักษณะนี้ต่างกับการเติมความอยู่บ้าง เพราะการเติมความเป็นการเติมสิ่งที่ไม่มี ในขณะที่การขยายความ คือการขยายสิ่งที่มีให้ชัดเจนและมีรายละเอียดมากขึ้น

ตารางที่ 8

ตงอันสื่อเอ๋อร์ดีทงซูเหยียนอ๋อ ตอนที่ หน้า 片时，御屏风后忽闪出一人，身长八尺，面颜紫色，相貌堂堂。身穿盘龙袍，腰系白玉带，手持金筒，足履乌靴，乃皇叔刘登。见工莽将鸩酒灌死平帝，大骂：“谗贼，汉家有何负汝？安敢行事杀戮吾君？”莽曰：“尔上祖夺取秦朝天下，享此数百年之荣，又且凌辱大臣，无端极矣！今天归于我，汝何言哉？”
คำแปลโดยผู้วิจัย เพียงชั่วขณะ หลังฉากก็มีคนผู้หนึ่งปรากฏกายขึ้น ร่างสูงแปดเชียว โปหน้าเป็นสีม่วง รูปร่างสง่างาม ตัวสวมชุดลายมังกร เอวผูกสายคาดหยกขาว มือถือแผ่นทอง แท้สวม

รองเท่าสี่ตำ คนผู้นี้คือพระปิตุลา (อา) เล่าเต้ง ครั้นเห็นองม้งกรอกยาพิษปลงพระชนม์พระเจ้าเป่งเต้ ก็ดำ่ว่า “อ้ายโจรชอบกล่าวให้ร้ายผู้อื่น ราชวงศ์อันทรยศเจ้าในทีใด โฉนจึงกล่าวปลงพระชนม์พระมุขข้า” (อง) มังตอบว่า “บรรพบุรุษเจ้าซึ่งแผ่นดินราชวงศ์จีน เสพเกียรติยศหลายร้อยปี ยังกตขี้หยาบหยามขุนนางใหญ่ ไร้เหตุผลยิ่งนัก วันนี้ตกเป็นของข้า เจ้าจะว่าอะไรได้”

ตั้งอัน หน้า 530-531

ขณะนั้นขุนนางคนหนึ่งรูปร่างสมบูรณ์สูงหกศอก ชื่อเล่าเต้งเชื้อพระวงศ์นังอยู่ริมลั๊บล แลเห็นพระเจ้าเป่งเต้าเจียนโลหิตเพราะองม้งข่มขืนพระทัยให้ส่วยสุรายาพิษ เล่าเต้งตกใจจึงออกมาว่ากล่าวหยาบช้าต่อองม้งด้วยความโกรธว่าอ้ายกบฏ ตัวมึงคิดประทุษร้ายทำลายพระคุณพระเจ้าเป่งเต้ซึ่งชุบเลี้ยงเป็นขุนนางผู้ใหญ่ให้ที่ยศศักดิ์ถึงขนาด ตัวเป็นแต่ขุนนางข้าเฝ้าคิดอกตัญญูต่อเจ้าแผ่นดินอันทรงพระคุณ หาผู้สรรเสริญมิได้ องม้งจึงตอบว่าราชสมบัติในเมืองหลวงนี้ เดิมเป็นของพระเจ้าจีนซื่อองค์ พระเจ้าจีนซื่อองค์ได้บำรุงแผ่นดินสืบเชื้อพระวงศ์กษัตริย์มาถึงพระเจ้ายี่ซื่อองค์ เล่าปังปู่ของท่านกับห้างอี่เกลี้ยกล่อมทหารยกมาทำการศึกสามปี เทียวโกทำประทุษร้ายต่อพระเจ้ายี่ซื่อองค์ ยกพระเจ้าซาซื่อองค์ขึ้นเสวยราชสมบัติ เล่าปังยกทัพเข้าชิงเมืองหลวง ห้างอี่มีกำลังมากขับเล่าปังเสีย ห้างอี่ได้ครองเมืองหลวงเป็นผ้อป้าอ่อง ปู่ของท่านยกมาทำศึกกับผ้อป้าอ่องถึงห้าปี จึงได้ราชสมบัติเป็นกษัตริย์สืบเชื้อพระวงศ์มาช้านาน เล่าปังปู่ของท่านเป็นแต่บุตรชาวบ้านไผ่กวน ยังคิดตั้งตัวเป็นใหญ่สืบเชื้อพระวงศ์มาหลายชั่วกษัตริย์ บัดนี้บุญเราจะถึงที่เป็นต้นกษัตริย์บำรุงแผ่นดินสืบไปภายหน้า เทวดาจึงบันดาลให้เราคิดการใหญ่สำเร็จได้โดยง่าย บัดนี้สมบัติตกอยู่ในเงื้อมมือเรา ตัวเป็นแต่ขุนนางข้าเฝ้า องอาจออกมาว่ากล่าวหยาบช้าไม่กลัวอาญา ชอบให้จับตัวไปผ่าปากเสียจึงจะสมโทษ

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อองม้งวางยาพิษพระเจ้าเป่งเต้ เล่าเต้งต่อองม้งมีการเติมความเล็กน้อยในคำดำ ส่วนที่องม้งตอบกลับนั้น ต้นฉบับบอกเพียงว่าต้นตระกูลอันได้แผ่นดินมาจากจีน ฉบับแปลขยายความเล่าประวัติศาสตร์จีน และเหตุการณ์รบพุ่งชิงแผ่นดินระหว่างห้างอี่กับเล่าปังเป็นการให้ภูมิหลังแก่ผู้อ่านขยายความไปจากต้นฉบับ นอกจากนี้มีการเติมความ “จับตัวไปผ่าปาก” ซึ่งต้นฉบับไม่มี

9. การย่อความ

การเปลี่ยนยอชิงพงศาวดารจีนในสมัยต้นรัตนโกสินทร์พบการย่อความอยู่มาก ต้นฉบับกล่าวถึงอย่างละเอียดพิสดาร ฉบับแปลมีข้อความย่อลงจากต้นฉบับ ซึ่งการย่อความนี้แตกต่างจากการแปลตกหล่นหรือการตัดข้อความทิ้ง เพราะฉบับแปลยังรักษาเนื้อหาใจความใหญ่ไว้ เพียงแต่ไม่ลงรายละเอียดปลีกย่อยหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดปลีกย่อยให้ง่ายลง โดยมากเป็นกลวิธีที่พบบ่อยในส่วนที่ไม่มีความสำคัญกับโครงเรื่อง แต่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย รวมไปถึงประกาศ คำสั่งต่างๆ

ตารางที่ 9

ตงอันสื่อเอ๋อร์ดีทงซูเหยียนอี่ ตอนที่ 8 หน้า 435 - 436

却说汉承平旧之业，府库充实，百官殷富，群蛮宾服，天下宴然。莽废子婴而尽得之，其心意犹未满足，欲狭小汉家制度，更为疏阔，故召苏献问曰：“朕闻古之帝王有分土养民之良法，方一里为一井，其田九百亩，中画井字界为九区。一区之中为田百亩，中百亩为公田，外八百亩为私田，八家各授私田百亩而同养公田，是九分税一，所以国给民富，而颂声兴作，则刑措不用于世也。至若秦坏圣制，而废灭井田，则天下人民兼并而起贪滥。强者规田以千数，弱者曾无立锥之居。汉氏减轻田租，三十而税一，常有更赋，罢糴咸出。而豪民各相侵陵，贫者无活，则借貸富者田耕，共分所取。富者被上逼税，则侵陵劫夺，多取于租。上取乎中，中取乎下，名为三十税一，实乃十而取五也。故富者囊余金玉，廩盛粟粮，肥马轻裘，骄而淫肆；贫者衣无足体，食缺充餐，不厌糟糠，穷而奸盗。当此之时，民俱陷于无辜，则刑用而不错也。今朕欲更名天下之田曰‘王田’，奴婢曰‘私属’，贫者不得卖，富者不得买。其男口不盈于八而过田一井者，分余田与九族，使民者得食，王者得安，卿意若何？”苏献曰：“陛下之仁，胜于文武，无一不当。今若除旧虐政而复古礼，则天下不日而化也。尚何言哉！”王莽大喜，遂传令颁谕天下：“邻里乡党敢有不遵，非井田圣制者，投诸四裔，以御魑魅。”于是万民敛怨，士卒苦劳。

总评：井田，良法也。王莽行之，适足以乱天下耳！

คำแปลโดยผู้วิจัย

จะกล่าวถึงก่อนหน้าี่ราชวงศ์ฮั่นร่มเย็นเป็นสุข ท้องพระคลังบริบูรณ์ ขุนนางทั้งปวงมั่งคั่ง ोनารยชนรอบทิศยอมสยบ แผ่นดินมั่นคง (ออง) มั่งคั่งตลอดลงก็ได้ครองทุกสิ่งแต่ใจยังไม่รู้สึกไม่พอ เห็นว่าระบบอันนั้นกำหนดไว้น้อยไปไม่ละเอียดถี่ถ้วนพอ จึงเรียกโซเหยียนมาแล้วถามว่า “เราไต่ยินว่าราชันโบราณมีวิธีอันดีในการแบ่งที่ดินบำรุงราษฎร พื้นที่

รศมีหนึ่งลีเป็นหนึ่งในบ่อ รวมทั้งนาเก้าร้อยหมู่⁷ วาดอักษรบ่อ⁸ แบ่งเป็นเก้าเขต ในเขตหนึ่งมีนา ร้อยหมู่ ตรงกลางเป็นนาหลวง อีกแปดร้อยหมู่ข้างนอกเป็นนาราชภูร แปรครัวเรือนต่างทำ นาร้อยหมู่ของตนและร่วมกันทำนาหลวง เท่ากับเก็บภาษีหนึ่งในเก้า แวนแคว้นและราชภูร จึงมั่งคั่ง มีแต่ค่ายกองสรรพเสริญ การลงทัณฑ์มิได้ใช้แก่ประชา ต่อมาราชวงศ์จิ้นทำลาย ระบบแห่งอริยราชัน ยกเลิกระบบนาบ่อ จึงเกิดการรวมที่นาของราชภูรทั้งแผ่นดิน เป็น ต้นเหตุให้เกิดความโลภ ผู้เข้มแข็งมีน่านับพัน ผู้อ่อนแอไม่มีแม่ที่ทรงกาย ราชวงศ์ฮั่นลด ภาษีที่นา เก็บแต่เพียงหนึ่งในสามสิบ มักมีการปรับภาษี ชราเจ็บพิการก็ยังต้องเสีย ผู้มี อิทธิพลต่างบุกรุกยึดที่ ราชภูรยากไร้หมดทางทำกิน ได้แต่เช่าที่นาคนรวยทำกิน แบ่งพืชผล ที่ได้มา คนรวยถูกบังคับให้จ่ายภาษี ก็รุกที่แย่งชิง อ้างว่าเป็นค่าเช่า บนฉวยประโยชน์จาก กลาง กลางฉวยประโยชน์จากล่าง ในนามว่าเก็บหนึ่งในสามสิบ แท้จริงฉวยไปห้าในสิบ คน รวยมีทองและหยกเต็มถุงหนึ่ง ในยังฉางเต็มไปด้วยเสบียง ม้าฟัวงพีสวมเสื้อขนสัตว์ เยื่อหุ้มลำพองตามอำเภอใจ คนจนเสื้อผ้าไม่พอปิดกาย กินไม่พออิ่ม ต้องกินกากเหล้ากาก ข้าวเป็นอาหาร จนหนักก็เป็นโจรขโมย เวลานั้น ราชภูรต่างเป็นผู้ไร้ความผิด แต่กลับถูกลง ทัณฑ์อาญาต่างๆ ไม่ละเว้น บัดนี้เราคิดจะเปลี่ยนที่นาทั้งแผ่นดินเป็น นาราชัน เรียกบ่าวไพร่ ว่า ของสวนตน ห้ามคนจนขาย ห้ามคนรวยซื้อ ครอบครัวยมีชายไม่ถึงแปดคนแต่มีนาเกิน หนึ่งบ่อ ให้แบ่งที่นาที่เหลือให้เก้ารอบครัว ให้ราชภูรมีกิน ผู้เป็นประมุขก็ได้สบายใจ ท่านมี ความเห็นว่อย่างไร” โซเหียนตอบว่า “เมตตากรุณาของพระองค์ เหนือกว่าขุนนาง ไม่มีที่ใดไม่ ชอบ บัดนี้หากำจัดการปกครองโหดร้ายเดิมและฟื้นฟูจารีตโบราณ แผ่นดินย่อมร่มเย็นใน เวลาไม่นาน จะกล่าวอะไรได้เล่า” อองมั่งยินดีนัก จึงให้ประกาศตราโองการไปว่า “บ้านใด แห่งใดกล้าไม่ยึดตาม ไม่ใช้ระบบอริยนาบ่อ ให้เนรเทศไปสี่ทิศ บ้องกันภูตผีปีศาจ” ด้วยเหตุ นี้ราชภูรทั้งปวงจึงยากแค้น ไพรพลเหนื่อยยาก

คำวิจารณ์รวม นาบ่อเป็นวิธีที่ดี อองมั่งนำมาใช้กลับทำให้แผ่นดินปั่นป่วน

ตั้งฮั่น หน้า 538

ฝ่ายอองมั่งครั้งได้ครองราชสมบัติในเมืองหลวงสารพัดบริบูรณ์ทุกสิ่ง ยังมีใจโลก มากขึ้น อยู่มาวันหนึ่งอองมั่งออกขุนนางจึงปรึกษาโซเหียนว่า เราได้ดูหนังสือตำรา

⁷ หนึ่งหมู่เท่ากับ 666.67 ตารางเมตร โดยประมาณ

⁸ อักษรบ่อ 井 แบ่งได้เป็นเก้าช่อง ระบบนาบ่อคือ ให้ครัวเรือนทั้งแปดทำนา ส่วนกลางตรงกลางร่วมกัน เป็นรายได้เข้ารัฐ

บนที่มีมาแต่ครั้งพระเจ้าช้างอ่องมั่งตรียสามองค์ แผ่นดินพระเจ้าหองเต็กษัตริย์ห้าองค์ ตั้ง
แต่งเป็นกฎหมายสำหรับแผ่นดินไว้ว่า ที่นาราชภูรทำมาหากินนั้น ให้ขุนนางผู้เป็นกรมนา
รังวัดนาสิบไร่ ให้ยกเอาเป็นของหลวงไร่หนึ่ง ขุดบ่อสำหรับขังน้ำไว้ไว้แก่ราษฎรผู้ทำนาสิบ
ไร่มีบ่อหนึ่ง เป็นกำหนดกฎหมายมาฉะนี้ เห็นว่าผลเมล็ดข้าวเปลือกที่จะได้เป็นส่วนของ
หลวงนั้นน้อยนัก เราคิดว่าจะแปลงกฎหมายใหม่ ราษฎรทำสี่ไร่ให้ยกเอาเมล็ดข้าวขึ้นฉาง
หลวงไร่หนึ่ง ยกให้ราษฎรผู้ทำนั้นแต่สามไร่เท่านั้นจะเห็นว่าประการใด ได้สุมาโชเหียน
เห็นชอบค่านับแล้วตอบว่า ซึ่งกฎหมายตั้งแต่งไว้สำหรับใช้ในแผ่นดินช้างอ่องมั่งแต่ก่อน
บัดนี้แผ่นดินเป็นของท่าน ซึ่งท่านจะจัดแจงแปลงกฎหมายสำหรับแผ่นดินนั้น ชอบด้วยอย่าง
ธรรมเนียมกษัตริย์ หากผู้ใดจะขัดขวางได้ไม่ อองมั่งจึงให้แปลงกฎหมายแจกไปแก่หัวเมืองทั้ง
ปวง ให้ราษฎรทำนาสี่ไร่คิดเอาเป็นหลวงไร่หนึ่ง ตามผู้มีเนื้อนามากแลน้อย

ฝ่ายราษฎรทั้งปวงต้องเร่งรีดข้าวเปลือกขึ้นฉางหลวง ที่ท่านได้ผลน้อยได้ความ
 ทุกข์ยาก จะขายที่เนื้อนาก็กลัวอาญาของมั่งจะเอาโทษ ต่างคนอพยพทั้งที่บ้านเรือนหนีเข้า
 ป่า เหน็ดนอนอยู่ในซอกห้วยธารเขาเป็นอันมาก

ต้นฉบับเล่าบทสนทนาระหว่างอองมั่งและโชเหียนไว้อย่างละเอียดในเรื่องของระบบที่นาและภาษี ข้อความที่อองมั่งพูดนั้นดัดแปลงจากราชโองการของ
 อองมั่งซึ่งมีจริงในประวัติศาสตร์ ถ้าอ่านดูละเอียดแล้วจะพบว่าอองมั่งมีเจตนาตีต่อ
 ราษฎร ต้องการฟื้นฟูระบบโบราณที่ตนเห็นว่าดีมาใช้ ซึ่งต่อมาที่ล้มเหลวเพราะ
 กระทบกระเทือนผลประโยชน์ของเจ้าที่ดินและการจัดการไม่ดี เปลี่ยนแปลง
 กฎเกณฑ์บ่อย ทำให้การปรับระบบต่างๆ ของอองมั่งล้มเหลว การห้ามซื้อขายบ่าว
 ไพรก็ส่งผลเสียทั้งต่อคนรวยที่ต้องการแรงงาน และคนจนที่ไม่มีกิน หวังดีแต่ไม่มี
 มาตรการรองรับเพียงพอ ระบบต่างๆ ที่อองมั่งกล่าวนั้นค่อนข้างซับซ้อนและเข้าใจ
 ยากเพราะต้องทำความเข้าใจระบบในยุคก่อนราชวงศ์จิ้น มาถึงยุคราชวงศ์จิ้น
 ราชวงศ์จิ้นและสถานการณ์ปัจจุบัน

“ตงฮั่นทงสุเหียนอี่” มีการผสมผสานระหว่างการเล่านิทานมุขปาฐะแบบ
 ชาวบ้านที่ให้อองมั่งเป็นคนชั่ว ปลงพระชนม์พระเจ้าเป้งเต้แบบง่าย ๆ ด้วยยาพิษ
 กลางท้องพระโรง ในขณะที่เดียวกันก็คัดลอกข้อความเกี่ยวกับระบบระเบียบต่างๆ
 มาจากพงศาวดารจริง ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของอองมั่งไม่เป็นเอกภาพนัก มีทั้ง

ภาพของขุนนางโศดชิงบัลลังก์ กระทำการอุกอาจ และมีทั้งการกล่าวถ้อยคำแบบปัญญาชนมีความรู้สูง มีความห่วงใยราษฎรแบบที่ดึงข้อความมาจากพงศาวดารจริง ฉบับแปลไม่สามารถถ่ายทอดระบบการเก็บภาษีซับซ้อนเป็นภาษาไทยได้ จึงใช้วิธีย่อความเอาแบบที่เข้าใจง่ายสำหรับผู้อ่านชาวไทย มีการแปลงรายละเอียดเท่าที่เห็นว่าจะสื่อความได้ แม้จะไม่ตรงกับต้นฉบับ แต่ก็มียุติคือภาพลักษณ์ของฮ่องมั่งเป็นเอกภาพ ส่วนตอนท้ายที่กล่าวถึงสภาพของราษฎรหลังประกาศใช้ระบบภาษีใหม่นั้นมีการขยายความให้เห็นความทุกข์ยากของราษฎรให้ชัดเจนขึ้น

10. สรุปและอภิปรายผล

โดยภาพรวม การแปลนิยายอิงพงศาวดารเรื่อง “ตั้งฮั่น” เป็นการแปลแบบดัดแปลงอย่างค่อนข้างชัดเจน โดยการดัดแปลงนั้นมีทั้งที่เป็นไปเพื่อความสะดวกของผู้อ่านและเพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารทางการเมือง โดยพบว่าในหลายจุด ผู้แปล (หรือคณะผู้แปล) คำนึงถึงทั้งสองวัตถุประสงค์นี้พร้อมๆ กัน

หากวิเคราะห์ในเชิงศิลปะ โดยไม่คำนึงถึงหลักการแปลสมัยใหม่ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้แปล (หรือคณะผู้แปล) ทำหน้าที่นี้ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะต้นฉบับภาษาจีนเรื่องตั้งฮั่นนั้นเล่าเรื่องสับสน ขาดการเชื่อมโยงในบางตอน และไม่ค่อยมีศิลปะในเชิงภาษา แต่ “ตั้งฮั่น” ลำดับความชัดเจน และใช้ลีลาภาษาเช่นเดียวกับสามก๊กซึ่งถือเป็นยอดของความเรียงร้อยแก้ว แม้จะมีได้งามอย่างสามก๊ก แต่ก็ใช้ภาษาได้ดี

ในส่วนของวัตถุประสงค์ในการแปล การแปลนิยายอิงพงศาวดารเรื่อง “ตั้งฮั่น” นำเสนอประเด็นที่สอดคล้องกับสามก๊กและไช่ฮั่น กล่าวคือ “ตั้งฮั่น” ต้องการเชิดชูภาพลักษณ์ของเล่าปี่ในฐานะประมุขผู้มีธรรม ตรงข้ามกับฮ่องมั่งซึ่งเป็นประมุขอธรรม เล่าปี่เป็นตัวแทนของประมุขที่มีบุญญาธิการ มีความเมตตาต่อ

ราษฎร มีน้ำพระทัยห่วงใยขุนนางผู้ได้ช่วยเหลือราชกิจ ผู้สืบทอดบัลลังก์ต่อคือพระเจ้าเพงเต็กเจริญรอยตามพระราชบิดา ถือได้ว่า “ตั้งฮั่น” เป็นส่วนหนึ่งของการ “ผลิตซ้ำ” เรื่องราวของประมุขผู้มีธรรม อันเป็นภาพจำลองของผู้ปกครองในสมัยตันรตันโกสินทร์ การแปล “ตั้งฮั่น” จึงเป็นการแปลที่มีการ “วกกลับไปหาคำสั่ง” ของผู้สั่งให้แปล ซึ่งแม้ทุกวันนี้ ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่า “ตั้งฮั่น” แปลในรัชกาลใด และใครเป็นผู้อำนวยการแปล แต่ต้องไม่ห่างจากเรื่องสามก๊กและไซฮั่นมากนักเป็นแน่ เพราะแนวคิดที่ปรากฏในตั้งฮั่นสืบทอดจากสามก๊กและไซฮั่นอย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่า ผู้แปล (หรือคณะผู้แปล) มีหน้าที่ต้องผลิตตัวบทปลายทางให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสารในสถานการณ์ที่ต้องใช้ตัวบทนั้น ซึ่งหวังผลในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านรับรู้และศรัทธาในความชอบธรรมของราชวงศ์ในยุคสมัยที่มีการแปล การแปล “สามก๊ก” “ไซฮั่น” และ “ตั้งฮั่น” อย่างต่อเนื่องจึงเป็นหนึ่งในกลไกที่มีบทบาทในการหยิบนัยการรับรู้และความเข้าใจแก่ผู้อ่านเพื่อสร้างความชอบธรรมและเสถียรภาพทางการปกครองในยุคสมัยที่มีการแปล

รายการอ้างอิง

- Althusser, L. (2014). *Ideology and Ideological State Apparatuses*. Kaewthep, K. (Trans). Bangkok: Siam Paritas. (in Thai)
- Anansiriwat, P. (2015). The Influence of the Literary Translation of the “Hong Sin” Chinese Chronicle on the “Ko Min” Tale. *Journal of Humanities, Naresuan University*, 11(2), 37-55. (in Thai)
- Andersen, K. (1971). *Persuasion Theory and Practice*. Boston: Allyn & Bacon.

- Bao, X. (2017). *The Comparative Research on Burenbayaer's Stories of Liu Xiu's Escape and Xie Zhao the Romance of Eastern Han Dynasty (Master's Thesis)*. Inner Mongolia University, Mongolia, China. (in Chinese)
- Berlo, D.K. (1960). *The Process of Communication: An Introduction to Theory and Practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bettinghaus, E.P., & M.J. Cody. (1994). *Persuasive Communication*. 5th ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Chanket, C. (1985). *Translation for communication*. Bangkok: Thai Watana Panich Publishing. (in Thai)
- Chantornvong, S. (1995). *The Political Meaning of the Romance of Three Kingdoms (ver. Chaophraya Phrakhleng (Hon))*. Bangkok : Matichon. (in Thai)
- Damrongrachanuparp. (2011). *The Tales of the Romance of the Three Kingdoms*. Bangkok: BOOK TIME. (in Thai)
- Dilokwanich, M. (1983). *Samkok: A Study of a Thai Adaptation of a Chinese Novel. (Doctoral Dissertation)*, University of Washington.
- Imsamran, B. (2016A). The Concept of Power in the Chinese Chronicle Literature "Liad Kok". *Nakhon Phanom University Journal*, 6(3), 26-33. (in Thai)
- Imsamran, B. (2016B). *Liad Kok : War Literature in the Early of Rattanakosin period*. Faculty of Arts, Silpakorn University. (in Thai)
- Janwimaluang, S. (1999). *Three way of the study on the Romance of Three Kingdoms (2nd ed.)*. Bangkok: Ton-or. (in Thai)
- Kaewthep, K. (2014). *Science of Media and Cultural Studies (3rd ed.)*. Bangkok: Parbpim Printing. 296-297. (in Thai)

- Kaewthep, K. (2016). Introduction to Economics (3rd ed.). Bangkok: Sayam Parithat. Trans. from Ernest, M. andel. 1977. From Class Society to Communism: An Introduction to Marxism. London: Ink Links, Ltd. (in Thai)
- Lin, D. (2012). *The Series of Historical Novels Study (Master's Thesis)*. Hebei Normal University, Shijiazhuang, China. (in Chinese)
- Manomaiviboon, P. (1966). *San Kuo : A comparative Study (Master's thesis)*. Chulalongkorn University. Thailand. (in Thai)
- Numtong, K. (2009). The Study of the Translation of Chinese Novel "Romance of the Western Han" in King Rama I Period. *Humanities Journal*, 16(2), 86-97. (in Thai)
- Ouyang, J. (1992). *Fiction Series of Two Han Dynasty*. Shenyang: Liaoning Education Publishing House. (in Chinese)
- Ouyang, J. (2003). *Critics of A Survey of the Chinese Fictional History*. Hangzhou: Zhejiang Ancient Books Publishing House. (in Chinese)
- Pakdeekham, N. (2015). Hongsin or Fengshen Yanyi : From Chinese Historical Novel to Thai Dance Drama. MANUTSAT PARITAT : *Journal of Humanities*, 37(1), 67-78. (in Thai)
- Pakdeekham, S., & Pakdeekham, N. (2010). *A Study of the Influence of the Chinese Historical Narrative "Feng-Shen-Yan-Yi) on the Wall Painting of the Chinese Style Pavilion Name "Keng Nu Kit Ratcha Borihan" in the National Museum, Bangkok*. Bangkok: Thailand Research Fund. (in Thai)
- Pongern, S. (2010) . *From Fengshen Yanyi to Hongsin: an analytical study of the translation and the influences of Hongsin on literature and art*

- in Thai society (Master's Thesis)*. Chulalongkorn University, Thailand. (in Thai)
- Qi, Y. (1999). *Chinese Historical Fiction General History*. Shenyang: Liaoning Education Publishing House. (in Chinese)
- Saengaramruang, W. (2009). *Theories of Translation (3rd ed.)*. Bangkok : Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Saichomphu, T., Anansiriwat, P., & Waranusat, P. (2018). "The Concepts for Supporting War in the Laidkok. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 16(3), 99-114. (in Thai)
- Sartraproong,K. (1998). *Rajadhiraja Samkok and Saihan : World Views of the Thai Elites*. Bangkok: Thailand Research Fund. (in Thai)
- Sawasdee, B. (2017). Religious and Political Views of Journey to the West (Xiyouji) and Investiture fo Gods (Fengshenji). *Journal of the Faculty of Arts, Silpakorn University*, 39(1), 9-40. (in Thai)
- Schramm, W. (1977). "The Nature of Communication Between Humans." in Schramm, W. and D.F. Roberts.(eds.). *The Process and Effects of Mass Communication*. Revised ed. Urbana, IL: University of Illinois Press, 3-53.
- Sikes, P., Nixon J., & Carr, W. (2003). *The Moral Foundations of Educational Research*. Philadelphia: Open University Press.
- Srisomthawin, B. (2013). The Comparative Study of Idioms of Fengshen YanyibetweenTwo Thai Translated Versions (King Rama II Version and Wiwat Pracharuangwit Version). *Chinese Studies Journal*. 6(1), 182-216. (in Thai)

- Sun, Y. (2007). *A Study of Historical Romance of Han Dynasty Series---by Xi Han yan Yi Priomarily (Master's Thesis)*. Shaanxi Normal University, Shanxi, China. (in Chinese)
- Wu, Q. (Kanokporn Numtong). (2004). *Study of the Origin and Development of the Two Hans Story: Focus on the Development in the Ming-Qing Period (Doctoral dissertation)*. Nanjing University, Nanjing, China. (in Chinese)
- Yanyongkasemsuk, R. (2007). *Elites in Contemporary Thai Politics: A Study of Pierre Bourdieu's Approach of Reproduction of Cultural Capitalism (Doctoral Dissertation)*. Chulalongkorn University, Thailand. (in Thai)
- Zhen, W. (2007). *Romance of the Western Han and Eastern Han (prapot setthakanon, Ed.)*. Nonthaburi: Sripanya Publishing. (in Thai)
- Zhen, W., & Shao, X. (1996). *Han Kingdoms - Chinese Historical Novel*. Shenyang: Liaoning Education Publishing House. (in Chinese)
- Zhu, C. (2016). *The Study on Emperors of the Legend of Han Dynasty in Ming and Qing Dynasty (Master's Thesis)*. Nanjing Normal University, Nanjing, China. (in Chinese)

Received: October 29, 2020

Revised: February 1, 2021

Accepted: April 8, 2021

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนแบบเน้นภาระงาน: กรณีศึกษา “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

พิชัย แก้วบุตร*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน 2) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบเน้นภาระงาน ในวิชาภาษาจีนสาขาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสังเกตจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Communication) ในกิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 95 ชุด

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมีความเหมาะสมที่จะประยุกต์ใช้ในรายวิชาภาษาจีน 2) แนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในวิชาภาษาจีนควรมีการนำแนวคิดดังกล่าวมาจัดเป็น

* อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ติดต่อได้ที่: shi_yu16@hotmail.com

กิจกรรมเพิ่มเติมนอกชั้นเรียนให้กับผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง เช่น ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และ 3) ผู้เรียนมีความสนใจอยู่ในระดับมากกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานซึ่งสามารถเพิ่มความน่าสนใจและสร้างสีสันให้กับรายวิชาภาษาจีนได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: กิจกรรม; การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน; ภาษาจีน

**Teaching - learning Management that Focuses
on the Task based Learning
Case Study “Inspect and Check Immigrants’ Activity”
for the 3rd Year Students Prince of Songkla University,
Surat Thani Campus**

Pichai Kaewbut^{*}

Abstract

This research aims 1) to study the teaching - learning management that focuses on the Task based Learning 2) To be the guideline for the teaching - learning management that focuses on the Task based Learning and 3) to study the learners’ satisfaction to the Task Based Learning teaching model in the Chinese course of the foreign language department, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus. Researcher gathered data from questionnaires and observation forms, altogether 95 sets, from the 3rd year students who studied Chinese writing for Business Communication course,

^{*} Lecturer, International College Surat Thani Campus, Prince of Songkla University, e-mail: shi_yu16@hotmail.com

Faculty of Liberal Arts and Science Management, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus.

The research result revealed that 1) Teaching-learning management that focuses on the Task based Learning is suitable to teach and apply in Chinese course. 2) Guideline of the teaching - learning that emphasizes on the Task based Learning in Chinese should be organized continuously as the additional activity outside the classroom for students such as before studying, during studying and after studying and 3) Learners are highly interested in the Task based Learning management that can make Chinese to be more interesting.

Keywords: Activity; Teaching - learning; Task based Learning; Chinese

1. บทนำ

ภาษาจีนเป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่สองที่มีอิทธิพลและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในระบบการศึกษาของประเทศไทย ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในระบบการศึกษาทุกระดับ (พิชัย แก้วบุตรและอริปัตย์ นิตยัณรา, 2559, น. 70) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล็งเห็นความสำคัญและบทบาทของภาษาจีน โดยสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศมีการบรรจุวิชาภาษาจีนให้เป็นวิชาเลือกหรือการเปิดหลักสูตรวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน เพื่อตอบรับกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกและตลาดแรงงานของประเทศไทยที่มีความต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญด้านภาษาจีนเป็นจำนวนมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 119-126)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยถือเป็นยุคของการฟื้นฟูและพัฒนา อันมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเกิดภาวะการจำกัดและขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ (Cai, 2010, p. 319) หลังจากราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและจีนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลสะท้อนด้านหนึ่งคือการเรียนภาษาจีนในประเทศไทยมีการเปิดสอนอย่างเป็นอิสระและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐของทั้งสองประเทศอย่างดียิ่ง กอปรกับในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ได้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างหลากหลาย ซึ่งแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลและได้รับการตอบรับในวงกว้างจากนักวิชาการด้านภาษาจีน คือ “แนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน (Task based Learning)” โดยมีหลักการสำคัญ คือ การให้ผู้เรียนฝึกการเรียนรู้ภาษาผ่าน

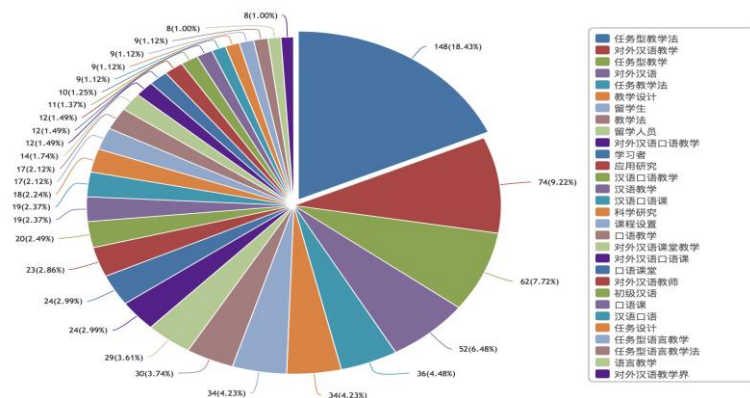
ภาระงานหรือการปฏิบัติจริง ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีหัวใจหลักคือ ผู้เรียนหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน (Task based Learning) หมายถึง กิจกรรมหรือแผนงานในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาในสถานการณ์จำลองนอกชั้นเรียนหรือในชั้นเรียน มีเป้าหมายเพื่อฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการใช้ภาษาโดยอาศัยกระบวนการทางความคิด การเรียงลำดับ การแก้ปัญหาและเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น ๆ (ศศิณัฐ์ สรรคบุรารักษ์, 2560, น. 262) แนวคิดดังกล่าวเริ่มเป็นที่สนใจในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โดย Phabu (1987) ได้ทดลองในเมืองบังกาลอร์ ประเทศอินเดีย โดยนำแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นภาระงานมาประยุกต์กับศาสตร์ด้านภาษา เป็นกิจกรรมภาระงานด้านการสื่อสาร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวผู้เรียนสามารถเข้าใจและตกลึกความรู้ด้านภาษาระหว่างการดำเนินกิจกรรม จากกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักวิชาการจำนวนมากให้ความสนใจกับการนำแนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมาประยุกต์กับศาสตร์ด้านภาษา และมีการพัฒนามาโดยตลอดในการสอนภาษาต่างประเทศต่าง ๆ (Dong Cuifang, 2018, p. 278)

การนำแนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมาประยุกต์กับการเรียนการสอนภาษาจีนนับได้ว่าเป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์ที่มีความแปลกใหม่ในวงการวิชาการด้านภาษาจีน ซึ่งในสาธารณรัฐประชาชนจีนเองการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติหรือการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศแบบเน้นภาระงานก็ยังเป็นโจทย์ที่ท้าทายและยังมีการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จากสถิติการค้นคว้าบทความวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนแบบเน้นภาระงาน ในฐานข้อมูล National Knowledge Infrastructure (CNKI) มีบทความวิจัยปรากฏเพียง 148 บทความซึ่งถือเป็นสถิติที่น้อยแต่ก็นับได้ว่าแนวคิดดังกล่าวได้รับความนิยมสูงสุดในบรรดาแนวคิดอื่นๆ

แผนภูมิที่ 1

สถิติการค้นคว้าบทความวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนแบบเน้น
ภาระงานในฐานข้อมูล National Knowledge Infrastructure (CNKI)



ที่มาข้อมูล: http://kns.cnki.net/kns/brief/default_result.aspx (2561)

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำแนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้น ภาระงานมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกับการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติในประเทศจีนที่ผู้เรียนมีเป้าหมายและแรงจูงใจที่ชัดเจน มีแวดล้อมทางภาษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งเพื่อเป็นการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี และข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำแนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาจีนในวงกว้างต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในวิชาภาษาจีน ของสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในวิชาภาษาจีน ของสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบเน้นภาระงาน

3. ขอบเขตของงานวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจงเฉพาะกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Writing) ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นรายวิชาในกลุ่มรายวิชาแกนของหลักสูตรภาษาการสื่อสารและธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มีวิชาบังคับเรียนก่อนคือ วิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Communication) กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้นจำนวน 95 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนักศึกษาที่มีพื้นฐานภาษาจีนระดับกลางเทียบเท่ากับการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 3

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ เนื้อหาในรายวิชาการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Writing) เรื่องการกรอกแบบฟอร์มวีซ่าและการกรอกแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 12 ชั่วโมง โดยผู้เรียนจะต้องออกแบบหน้าหนังสือเดินทางและวีซ่าจีนเป็นของตนเอง อีกทั้งจะต้องกรอกแบบฟอร์มการขอวีซ่าและแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วยตนเอง และนำเอกสารยื่นต่อเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง (บทบาทสมมติโดยครูผู้สอน) พร้อมทั้งตอบคำถามสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลในสถานการณ์จำลองเสมือนจริง

4. สมมติฐาน

1. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในรายวิชาภาษาจีน ของสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ทันสมัยซึ่งยังพบได้น้อยในรายวิชาภาษาจีน

2. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานสามารถประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งในวิชาภาษาจีนของสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีได้

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานอยู่ในระดับมากขึ้นไป

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานอย่างมีประสิทธิภาพในรายวิชาภาษาจีน ของสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดที่เป็นมาตรฐาน

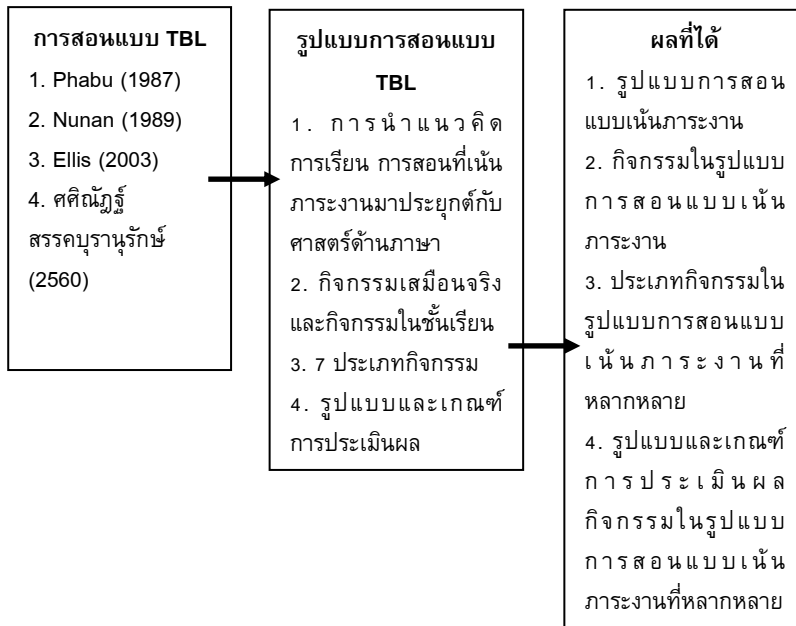
2. ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในรายวิชาภาษาจีนที่มีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียนและสภาพจริงของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี และสามารถนำข้อดีและข้อเสียของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน มาประยุกต์ใช้ในรายวิชาภาษาจีนอื่นๆ ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สามารถมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนที่มีความน่าสนใจและ มีความทันสมัยเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

6. กรอบแนวคิด

แผนภูมิที่ 2

กรอบแนวคิดการเรียนรู้การสอนที่เน้นภาระงาน (พิชัย แก้วบุตร, 2563)



กรอบแนวคิดการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระงานสามารถแบ่งออกเป็น

2 ลักษณะคือ

1) กิจกรรมเสมือนจริง หมายถึง กิจกรรมที่ออกแบบและจัดทำขึ้นให้มีความเหมือนกับสถานการณ์จริงมากที่สุด และ 2) กิจกรรมในชั้นเรียน หมายถึง กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนทั่วไปในชั้นเรียนที่นำเอาสถานการณ์หรือประเด็นที่อาจเกิดขึ้นได้นอกชั้นเรียนมาบรรจุไว้เป็นกิจกรรมหนึ่งใน ชั้นเรียน

Nunan (1989, p. 278 อ้างถึงใน Dong Cuifang, 2018, p. 278) นอกจากนี้ Ellis (2003, p.278 อ้างถึงใน Dong Cuifang, 2018, p. 278) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยจากแนวคิดเดิมของ Nunan ได้รวม 7 ประเภท 1) กิจกรรมการจำลองสถานการณ์เสมือนจริงและการเรียนในชั้นเรียน 2) กิจกรรมรวมและกิจกรรมแยกรายบุคคล 3) กิจกรรมเชิงสนทนา 4) กิจกรรมภายในและกิจกรรมภายนอก (สถานศึกษา) 5) กิจกรรมแบบมีเอกสารประกอบการสอนและไม่มีเอกสารประกอบการสอน 6) กิจกรรมแบบนำองค์ความรู้ผู้เรียนและกิจกรรมแบบนำเสนอองค์ความรู้จากผู้เรียน และ 7) กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากครูผู้สอนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากผู้เรียน

รูปแบบและเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน มีการเสนอแนวคิดไว้มากมายหลายรูปแบบ เช่น 1) การประเมินตนเอง (Self-assessment) 2) การสังเกตการณ์ (Observation Followed by Recycling of Work) 3) การอภิปรายร่วมกับผู้เรียนอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับความคืบหน้า (Informal Discussions with Learners about their Progress) 4) การทดสอบในชั้นเรียน (Teacher Constructed Classroom Test) 5) การบันทึกกิจกรรมในชั้นเรียนโดยผู้สอน (Teacher Journal) 6) การบันทึกกิจกรรมโดยผู้เรียน (Learner Journal) 7) การให้คะแนนการพูด ปากเปล่า (Oral Proficiency Rating) 8) ผลตอบกลับจากผู้อื่นหรือบุคคลภายนอกห้องเรียน (Feedback from Other Outside the Classroom) เช่น ผู้บริหารในสถาบัน หรือผู้ที่อยู่ในวงการอาชีพเดียวกัน 9) การใช้ข้อสอบมาตรฐาน (Standardized Published Tests) และ 10) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) (ศศิณัฐ วรรณบุญรักษ์, 2560, น. 265-266)

งานวิจัยนี้เลือกกรอบแนวคิดที่บูรณาการจากกรอบแนวคิดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานจากนักวิชาการต่าง ๆ ข้างต้น ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ทฤษฎีต่างๆ และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมของรายวิชาภาษาจีน โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานแบบกิจกรรมเสมือนจริงมีการจัดกิจกรรมแบบรายบุคคลและรูปแบบการดำเนินกิจกรรมแบบ

กิจกรรมเชิงสนทนา อีกทั้งเลือกรูปแบบและเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานด้วยวิธีการ 2 วิธี ได้แก่ (1) การประเมินผล จากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) และ (2) การให้คะแนนพูดปากเปล่า (Oral Proficiency Rating) ดังนี้

(1) การประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) ประกอบด้วย เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1) การแนะนำตนเองเป็นการนำเสนอตนเองในภาพรวมผ่านชิ้นงาน หนังสือเดินทาง ส่วนบุคคลที่มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวตามแบบฟอร์มหน้า หนังสือเดินทาง หน้าวีซ่าและแบบฟอร์มการตรวจคนเข้าเมืองสาธารณรัฐ ประชาชนจีนจำลองเสมือนจริง

2) การแสดงตัวอย่างผลงานด้านการพูดและการเขียน ประเมินผลงาน ด้านการเขียนจากข้อมูลการแนะนำตนเองในแบบฟอร์มต่าง ๆ และการพูดจาก การตอบคำถามข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) การแสดงหลักฐานของพัฒนาการและความก้าวหน้าของตนเอง คือ ชิ้นงานต่างๆ ประกอบด้วย หน้าหนังสือเดินทาง หน้าวีซ่าและแบบฟอร์มการตรวจ คนเข้าเมืองสาธารณรัฐประชาชนจีน

4) การนำเสนอหลักฐานเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดเห็นของตนเอง โดย การตอบคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติในการเดินทางเข้าประเทศจีนและความเห็น เกี่ยวกับประเทศจีน

(2) การให้คะแนนการพูดปากเปล่า (Oral Proficiency Rating) ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินดังนี้

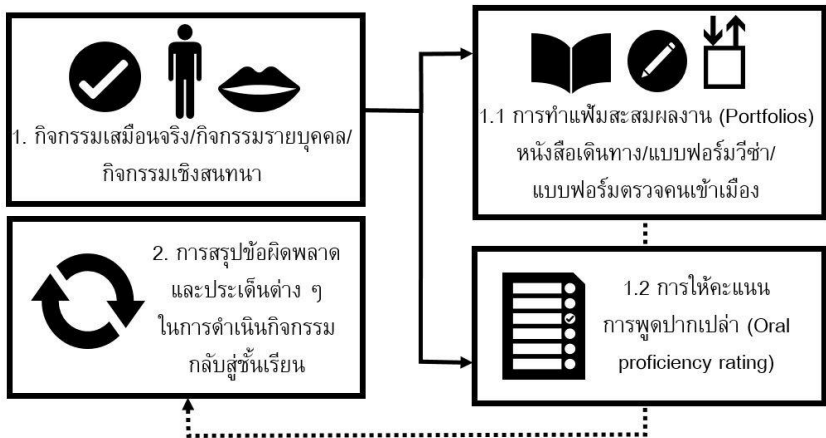
1) ความถูกต้อง (Accuracy) คือ ความสามารถในการเลือกรูปแบบทาง ภาษา การออกเสียง การสรรคำ หลักไวยากรณ์ที่ถูกต้องเหมาะสมกับบริบทการใช้

2) ความคล่องแคล่ว (Fluency) คือ การถ่ายทอดทางภาษาที่คล่องแคล่วราบรื่น ลื่นไหล เช่น การถ่ายทอดที่ไม่มีการหยุดหรือมีความลังเลขณะพูด การถ่ายทอดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ไม่เป็น การถ่ายทอดเป็นคำหรือวลีสั้น ๆ

3) ความซับซ้อน (Complexity) คือ การเลือกใช้คำและรูปแบบการถ่ายทอดทางภาษาที่ไม่ง่ายและยากเกินไป เป็นการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน โดยไม่เป็นข้อความที่เกิดจากการจดจำหรือคัดลอกมาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้การถ่ายทอดทางภาษานั้นไม่เป็นธรรมชาติ

แผนภูมิที่ 3

กรอบแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานหัวข้อ
“กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” (พิชัย แก้วบุตร, 2562)



7. เครื่องมือและการดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบกิจกรรมเรื่อง “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้ การสอนแบบเน้นภาระงาน

1.1 ขั้นเตรียมความพร้อม (Pre-task Phase) คือ การจัดเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินงานกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงานดังนี้

1) การวิเคราะห์รายวิชาการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Writing) ซึ่งรายวิชาดังกล่าว มีลักษณะของการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานอยู่แล้ว กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมี ภาระงานในการเขียนข้อความหรือกรอกแบบฟอร์มเชิงธุรกิจต่างๆ ทุกครั้งที่มีการเข้าเรียน

2) การวิเคราะห์เนื้อหาในบทเรียนวิชาการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Writing) โดยวิเคราะห์ว่าเนื้อหาใดมีความเหมาะสมที่จะสามารถนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระงาน ซึ่งครูผู้สอนได้เลือกเนื้อหาการออกแบบหน้าหนังสือเดินทาง การกรอกแบบฟอร์มขอวีซ่าและแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเนื้อหาหลักในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากมีเนื้อหาสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และกิจกรรมดังกล่าวผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนออกไปฝึกประสบการณ์ โดยมีผู้เรียนจำนวนมากในแต่ละรุ่นที่เลือกไปฝึกประสบการณ์ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติในจังหวัดต่างๆ เช่น ภูเก็ต กระบี่ สุราษฎร์ธานี สงขลา (หาดใหญ่) เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะการพูดและการเขียนในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจีน

3) การออกแบบกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน ผู้สอนเลือกออกแบบ “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านทักษะการเขียน ผู้เรียนจะต้องประมวลความรู้จากคำแนะนำของครูผู้สอนและเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน ประกอบกับการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับเทคโนโลยีเพื่อออกแบบหน้าหนังสือเดินทางและกรอกแบบฟอร์มขอวีซ่าและกรอกแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ส่วนที่ 2 ด้านทักษะการพูด ผู้สอนเป็นผู้จำลองสถานการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรม “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” โดยมีครูผู้สอนแสดงบทบาทสมมติเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ผู้เรียนเป็น นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีนและ ฝึกปฏิบัติในด้านภาษาตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เป็นหลัก (Focus on Language Training)

1.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน (During-task Phase) คือ กระบวนการที่ผู้เรียนและผู้สอนได้ร่วมกันเรียนรู้และทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การเรียนและการแนะนำองค์ความรู้ คือ ผู้สอนเป็นผู้แนะนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของกิจกรรม ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การชม วิดีทัศน์ กิจกรรมกลุ่ม การศึกษาเอกสารประกอบการสอนและกระบวนการในการร่วม “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การทำชิ้นงาน คือ การให้ผู้เรียนประมวลองค์ความรู้ผ่านการทำชิ้นงาน ได้แก่ การออกแบบหน้าหนังสือเดินทาง การกรอกแบบฟอร์มขอวีซ่าและแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน

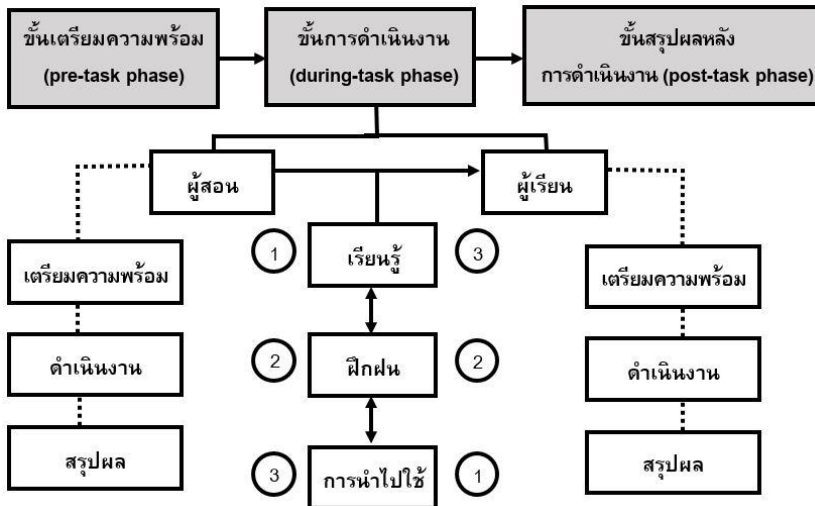
ส่วนที่ 3 การเข้าร่วม “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” คือ การจำลองสถานการณ์และการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งมีการประเมินผลทักษะด้านการพูดของผู้เรียนโดยครูผู้สอน

1.3 ขั้นสรุปผลหลังการดำเนินงาน (Post-task Phase) คือ การสรุปข้อผิดพลาด ปรากฏการณ์ทางภาษาในมิติต่างๆ ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม และ นำประเด็นต่างๆ กลับเข้าสู่ชั้นเรียนเพื่อแนะนำและแลกเปลี่ยนกับผู้เรียนให้เกิด ความชัดเจน ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

กระบวนการการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานทั้ง 3 ขั้นตอน นับเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความชัดเจนใน วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน อีกทั้งกระบวนการดังกล่าวยัง ช่วยให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนและมีการวัดและ ประเมินผลของกิจกรรมที่ชัดเจน

แผนภูมิที่ 4

กระบวนการการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน โดยประยุกต์จาก Dong Cuifang (2018)



ขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานถือเป็นหัวใจหลักของกระบวนการทั้งหมด โดยกระบวนการดังกล่าวมีองค์ประกอบหลักคือผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีกระบวนการดำเนินการลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การดำเนินงาน และ 3) การสรุปผลหลังดำเนินงาน ซึ่งผู้สอนมีหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้หรือแนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยระหว่างการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ มีกระบวนการถ่ายทอดเป็นลำดับขั้น คือ

1) การเรียนรู้ คือ การถ่ายทอดหรือแนะแนวทางให้กับผู้เรียนเข้าใจถึงองค์ความรู้หรือสาระสำคัญด้านต่างๆ เช่น การออกเสียง การใช้คำศัพท์ การสร้างรูปประโยค การสื่อสารโดยใช้ภาษาเป้าหมาย เป็นต้น

2) การฝึกฝน คือ การฝึกฝนทักษะต่างๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมเดี่ยว-คู่ กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมจำลองสถานการณ์ และการฝึกฝนผ่านเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ทันสมัย เป็นต้น

3) การนำไปใช้ คือ การประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ไปใช้ในแวดลอมทางภาษาเป้าหมายหรือ ในสถานการณ์จำลองที่เหมาะสม

กระบวนการทั้ง 3 กระบวนการข้างต้นผู้สอนและผู้เรียนสามารถจัดลำดับการดำเนินการได้ตามความเหมาะสม อาจเป็นไปดังรูปแบบการจัดกระบวนการข้างต้น หรืออาจเป็นการจัดในรูปแบบของการนำไปใช้ - ฝึกฝน - เรียนรู้ กล่าวคือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่างๆ ขณะนำ องค์ความรู้นั้นไปใช้ และผู้สอนมีหน้าที่แนะนำหรือให้ข้อมูลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ข้างๆ ปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนจากการเป็นผู้ให้ความรู้อย่างเต็มรูปแบบเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้และสร้างสรรค์กระบวนการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากการเป็นผู้รับให้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สมบูรณ์

2. การสังเกต โดยผู้วิจัยเลือกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) คือผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรมนั้น ๆ และในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยจะเข้าร่วมสังเกตในลักษณะมีส่วนร่วมแบบไม่สมบูรณ์ (Incompletion Participant) เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้ถูกสังเกต เช่น ในการแนะนำและให้คำปรึกษาเรื่องการจัดทำหนังสือเดินทาง การกรอกแบบฟอร์มขอวีซ่าและแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามความสนใจและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานของนักศึกษาในการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Writing) ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วยสัดส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้เรียน 2) ทศนคติต่อความสนใจในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน 3) การประเมินตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน 4) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอน แบบเน้นภาระงาน และ 5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 95 ชุด โดยผู้วิจัยกำหนดค่าของคะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามตามมาตรวัด 5 ระดับของลิเคิร์ต (Linkert) ดังนี้

1.00 - 1.49 = เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

1.50 - 2.49 = เห็นด้วยในระดับน้อย

2.50 - 3.49 = เห็นด้วยในระดับปานกลาง

3.50 - 4.49 = เห็นด้วยในระดับมาก

4.50 - 5.00 = เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

3.2 แบบสังเกต (แบบมีส่วนร่วม) ประกอบด้วย 1) แบบสังเกตและประเมินทักษะการเขียน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลในหนังสือเดินทาง วีซ่าและแบบฟอร์มตรวจคนเข้าเมือง และ 2) แบบสังเกตและประเมินทักษะการพูด โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือเดินทางและวีซ่า และข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางในประเทศจีน

8. ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในรายวิชาภาษาจีนของสาขาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี พบว่า ยังไม่พบการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานที่มีกระบวนการสมบูรณ์ในรายวิชาภาษาจีน ซึ่งรายวิชาภาษาจีนส่วนใหญ่ยึดกรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) เป็นหลัก และการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมีความเหมาะสมที่จะประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถจัดเป็น 3 ระยะ คือ 1) ก่อนเรียน 2) ระหว่างเรียน และ 3) หลังเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวสามารถสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนที่เลือกเรียนวิชาภาษาจีนได้เป็นอย่างดี ซึ่งความสนใจในการเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในรายวิชาภาษาจีน (พิชัย แก้วบุตร, 2563, น. 27-38) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานจึงมีความเหมาะสมที่จะมาประยุกต์ใช้ในรายวิชาภาษาจีนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

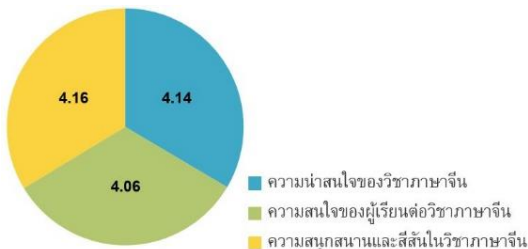
ผลการวิจัยจากแบบสอบถามจำนวน 95 ชุด โดยนักศึกษาวិชาการเขียนการเขียนภาษาจีนเชิงธุรกิจ (Chinese for Business Writing) เป็นเพศชาย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 เพศหญิง 79 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 พบว่า ควรมี

การประยุกต์การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในรายวิชาภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานคิดเป็นร้อยละ 91.6 และไม่สนใจในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานคิดเป็นร้อยละ 8.4 โดยให้ความเห็นว่ากิจกรรมมีความกดดัน ระยะเวลาสั้นเกินไป เนื้อหาบางเนื้อหายากเกินไปสำหรับระดับความรู้ของผู้เรียนระดับกลาง สถิติข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การเรียนภาษาจีนในปัจจุบันควรมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้วิธีการเรียนการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้และสามารถส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้ในสถานการณ์จำลองได้อย่างเหมาะสมและในกระบวนการนำไปใช้นั้นถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนนำภาษาจีนออกไปใช้ในสถานการณ์จริง

การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานผู้เรียนให้ความเห็นว่า สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับวิชาภาษาจีนได้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในรายวิชาภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) และ การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานสามารถทำให้การเรียนภาษาจีนมีความสนุก และสร้างสีสันได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.16)

แผนภูมิที่ 5

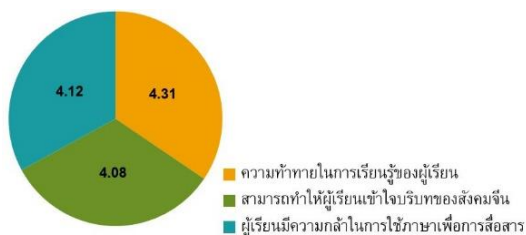
ทัศนคติความสนใจต่อการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานวิชาภาษาจีน (พิชัย แก้วบุตร, 2562)



นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานภายใต้หัวข้อ “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” ยังสร้างความท้าทายในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.31) ทำให้ผู้เรียนมีความกล้าใช้ภาษาจีนในการสื่อสารอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12) และสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงบริบทของสังคมจีนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) กล่าวคือ กิจกรรมตรวจคนเข้าเมืองเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพในมุมมองของกระบวนการเข้าสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน กระบวนการเตรียมเอกสารและการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารระหว่างกระบวนการตรวจคนเข้าเมือง ได้ใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำใช้ได้อย่างครบกระบวนการ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนที่มีความท้าทายมากกว่าการเรียนตามบทเรียนในชั้นเรียนและเป็นการกระตุ้นให้ ผู้เรียนมีความกล้าในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การใช้ภาษาจีนในการสื่อสารนั้นเป็นการใช้ในสถานการณ์จำลองที่มีความเสมือนจริงสูงทำให้ผู้เรียนมีความกดดันและต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ได้ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะชีวิตของผู้เรียนในอีกรูปแบบหนึ่ง

แผนภูมิที่ 6

ความท้าทายของการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานวิชาภาษาจีน (พิชัย แก้วบุตร, 2562)



ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานภายใต้หัวข้อ “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” ใช้วิธีการให้ผู้เรียนประเมินความรู้ของตนเอง “ก่อน” และ “หลัง” การเข้าร่วมกิจกรรมตรวจคนเข้าเมืองพบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมตรวจคนเข้าเมืองผู้เรียนประเมินความรู้ตนเองในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) และเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมตรวจคนเข้าเมืองแล้วผู้เรียนประเมินความรู้ของตนเองอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) อีกทั้งยังเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานภายใต้หัวข้อ “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” ช่วยเพิ่มเติมความรู้ในด้านภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) ซึ่งเป็นสถิติที่น่าพึงพอใจเป็นอย่างยิ่งและจากการสังเกตของครูผู้สอนพบว่า ผู้เรียนมีความกล้าในการอ่านออกเสียง การสนทนาและการเตรียมเอกสารรวมถึงข้อมูลก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการสืบค้น การเรียนรู้ การฝึกฝนตนเองให้พร้อมและการนำองค์ความรู้มาใช้ในกิจกรรม

ผู้เรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานไว้ดังนี้ (ดังตารางที่ 1 - 2) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้และปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้แนวการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นแกนกลางได้อย่างเป็นระบบ และผู้เรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานว่า ควรนำเอารูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาจีนเนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวสามารถสร้างสีสันและความน่าสนใจให้กับวิชาภาษาจีนได้เป็นอย่างดี และควรใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานจัดกิจกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการนำภาษาจีนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ซึ่งเนื้อหาสาระดังกล่าวจะอาศัยการเรียนเพียงในชั้นเรียนนั้นไม่เพียงพอต้องมีการจัดเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้

สัมผัสกับสถานการณ์เสมือนจริงเนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของภาษา และสังคมจีนได้มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 1

ตารางข้อมูลข้อดีของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน (พิชัย แก้วบุตร, 2562)

ข้อดี	รายละเอียด
1. มีความกระตือรือร้น	รูปแบบการเรียนรู้นี้ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น การเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
2. สร้างความรับผิดชอบให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี	ภาระงานที่ผู้สอนมอบหมายให้กับผู้เรียนเป็นตัวกระตุ้นความรับผิดชอบของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี
3. สามารถใช้เป็นกระบวนการฝึกฝนทักษะทางภาษาจีน และทักษะในการสื่อสารได้	กระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวมีส่วนช่วยในการพัฒนาและฝึกฝนทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียน รวมถึงทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์จำลอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน	จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน ทำให้ผู้เรียนทราบถึงกระบวนการการเรียนรู้ที่ชัดเจน เช่น การสืบค้นข้อมูล การลงมือปฏิบัติ การฝึกฝน การร่วมกิจกรรม
5. สร้างเสริมความกล้าในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีผลมาจากการที่ผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมกิจกรรม
6. สร้างเสริมนิสัยการสืบค้น และการหาความรู้ นอกชั้นเรียนให้กับผู้เรียนได้	รูปแบบการเรียนรู้นี้เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างนิสัยการสืบค้นข้อมูลและการหาความรู้นอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

7. เรียนรู้กิจกรรมจำลอง เสมือนจริง	การลงมือปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริงทำให้ผู้เรียนทราบถึงกระบวนการของการใช้ภาษาในบริบทนั้น ๆ เช่น กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง ทำให้ผู้เรียนทราบถึงภาพรวมในกระบวนการผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง การกรอกเอกสารตรวจคนเข้าเมือง การใช้ภาษาจีนในการตอบคำถามเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น ซึ่งการได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์เสมือนจริงมีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้ในบทเรียนหรือการเรียนในชั้นเรียนแบบปกติที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำข้อมูลให้กับผู้เรียน แต่ผู้เรียนไม่ได้นำความรู้ที่นั้นสะท้อนกลับมายังครูผู้สอนหรือเป็นการจดจำเพื่อทดสอบทำให้ครูผู้สอนประเมินระดับความรู้ของผู้เรียนได้ยากและอาจเป็นการประเมินที่ไม่ชัดเจนตรงจุด
---------------------------------------	--

ตารางที่ 2

ตารางข้อมูลข้อเสียของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน (พิชัย แก้วบุตร, 2562)

ข้อเสีย	รายละเอียด
1. สถานการณ์เสมือนจริงสร้างความตื่นเต้นและแรงกดดันให้กับผู้เรียน	ผู้เรียนอาจไม่คุ้นเคยกับสถานการณ์เสมือนจริงและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นนอกจากครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นเต้นและมีแรงกดดันระหว่างร่วมกิจกรรม
2. เวลาในการดำเนินกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมน้อยเกินไปผู้เรียนบางคนยังตั้งสติไม่ได้กับการทำกิจกรรม
3. ปริมาณของภาระงานมากเกินไป	ปริมาณภาระงานที่ผู้เรียนจะต้องเตรียมความพร้อมมากเกินไป

9. สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมีความเหมาะสมที่จะประยุกต์ใช้ในรายวิชาภาษาจีน 2) แนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานในวิชาภาษาจีนควรมีการนำแนวคิดดังกล่าวมาจัดเป็นกิจกรรมเพิ่มเติมนอกชั้นเรียนให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และ 3) ผู้เรียนมีความสนใจอยู่ในระดับมากกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานซึ่งสามารถเพิ่มความน่าสนใจและสร้างสีสันให้กับรายวิชาภาษาจีนได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

การเรียนรู้แนวใหม่ควรเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด ไม่ใช่การเรียนรู้แบบสำเร็จรูปที่รับการถ่ายทอดมาจากครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านสมรรถนะหลากหลายด้านหรือเรียกรวม ๆ ว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (เคน, 2559, น. 7; แปลโดย วิชา ปิตชามุข) ซึ่งการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน มีเป้าหมายเพื่อฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในการใช้ภาษาโดยอาศัยกระบวนการทางความคิด การเรียงลำดับ การแก้ปัญหาและเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น ๆ (ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, 2560, น. 262) โดยกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนดคือ “กิจกรรมตรวจคนเข้าเมือง” เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีนในสถานการณ์เสมือนจริงและเป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (Wu, 2018, p. 25) ไม่ใช่มีครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงฝ่ายเดียว อย่างเช่นการเรียนในชั้นเรียน ครูผู้สอนควรสร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถเอื้อต่อ

การเรียนรู้ของผู้เรียนในภาวะที่มีทรัพยากรจำกัด เช่น การจัดสถานการณ์จำลอง เสมือนจริงตามระดับความรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษากับบุคคลที่หลากหลาย สถานการณ์ที่มีความกดดัน และปัจจัยรบกวนอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ระหว่างการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการแก้ไขปัญหาหลังจากการเรียนรู้ในชั้นเรียนแล้วผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้เรียนขาดแวดล้อมทางภาษาในการศึกษาและการนำไปใช้นั่นเอง ซึ่งการจำลองสถานการณ์เสมือนจริงซ้ำ ๆ จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความเคยชินกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

รูปแบบและเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระงาน โดยการประเมินตนเอง (Self-assessment) ทำให้ผู้เรียนทราบถึงศักยภาพของตนเอง และสามารถนำผลการประเมินตนเองประกอบกับผลการประเมินจากครูผู้สอน (นารีนารถ กลิ่นหอม, กฤตพงศ์ มูลมี, และวริยา อินทร์ประสิทธิ์, 2560, น. 78) และข้อสรุปในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นระหว่างการร่วมกิจกรรม เช่น ข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา การสื่อสาร การเขียน เป็นต้น มาปรับปรุงพัฒนาศักยภาพทางภาษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ Wu (2018, p. 25) มีข้อเสนอทางวิชาการเกี่ยวกับประเด็นของกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระงานว่ามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาแบบเฉพาะทาง (Teaching a Language of Specific Purpose) เนื่องจากในวิชาภาษาเฉพาะทางผู้เรียนมีความต้องการจำเป็นด้านการใช้ภาษาและสถานการณ์ในการใช้ภาษาที่ชัดเจน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระงานสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับวิชาภาษาทั่วไปหรือภาษาพื้นฐาน (Teaching a language for General Purpose) Wu (2018, p. 25) มีความเห็นว่า อาจกระทำได้ยากแต่ก็ต้องประเมินระดับของเนื้อหาว่ามีความยากอยู่ในระดับใด มีเป้าหมายที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุชัดเจนหรือไม่ซึ่งก็อาจสามารถประยุกต์กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเน้นภาระ

งานมาใช้ได้ แต่น่าจะกระทำได้อ่อนช้อยยากเนื่องจากผู้เรียนยังไม่สามารถใช้ภาษาเป้าหมาย (ภาษาจีน) ในการสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับประเด็นทางวิชาการทั้งสองประเด็น แต่มีความเห็นแตกต่างออกไปในบางส่วน กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาภาษาทั่วไปหรือภาษาพื้นฐานได้ โดยขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบ การวางแผน และการกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และในอีกด้านหนึ่งพบว่าการเรียนภาษาเป้าหมายในระยะแรกของผู้เรียนที่ขาดแคลนของภาษาเป้าหมายหรือการเรียนภาษาเป้าหมายในต่างประเทศ ควรใช้ภาษาแม่ในการสื่อสารและอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องระบบการออกเสียง (พิชัย แก้วบุตร และธีรพงศ์ แก้วมณี, 2562, น. 64) เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเนื้อหามากยิ่งขึ้นและสามารถสื่อสารกับผู้สอนได้อย่างชัดเจน ลดปัญหาการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนระหว่างผู้เรียนกับครูเจ้าของภาษาและอาจส่งผลเสียในด้านอื่นๆ ในระยะยาวต่อไป เช่น ความสนใจของผู้เรียน ปัญหาด้านทักษะทางภาษาและการสื่อสาร เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในประเภทต่างๆ และสามารถใช้จุดเด่นของกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานมาสร้างความสนใจให้ผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้รายวิชานั้นๆ มีสีสัน มีความสนุกสนานและในขณะเดียวกันผู้เรียนก็ได้รับองค์ความรู้ทางวิชาการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ อีกทั้งเป็นการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนซึ่งความสนใจเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางภาษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พิชัย แก้วบุตร, 2563, น. 27-38)

รายการอ้างอิง

- เคน, โรบินสัน. (2559). *โรงเรียนบันดาลใจ (วิทยา ปิตชามุก, ผู้แปล)*. กรุงเทพฯ: โอเพนเวิลด์สพับลิชชิง เฮาส์.
- นารีนารถ กลิ่นหอม, กฤตพงศ์ มูลมี และวริยา อินทร์ประสิทธิ์. (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาจีนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 40(2), 73-79.
- พิชัย แก้วบุตร และธีรพงศ์ แก้วมณี. (2562). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการออกเสียงในภาษาจีนของนักเรียนไทยกรณีศึกษาการแข่งขันทักษะภาษาจีนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 12(1), 53-65.
- พิชัย แก้วบุตร. (2563). ความสนใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียนวิชาภาษาจีน: กรณีศึกษานักศึกษาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 12(23), 27-38.
- พิชัย แก้วบุตร และอธิปัตย์ นิตยัณรา. (2559). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนรัฐบาล*. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 8: 2559 “การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอย่างยั่งยืนสู่โลกาภิวัตน์” (น.70). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ศศิณัฐ์ สรรคบุรณารักษ์. (2560). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนที่เน้นภาระงาน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 9, 260-267.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- CAI, C. (2010). *ASEAN Chinese Education*. Guilin: Guangxi Normal University Press. (In Chinese)
- DONG, C. (2018). Analysis of Task in Task-based Teaching. *Journal of Jiamusi University*. 184(3), 184. (In Chinese)
- Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- National Knowledge Infrastructure. (2018). *Task based Learning*. Retrieved on 22 May 2019. Retrieved from http://kns.cnki.net/kns/brief/default_result.aspx.
- Nunan, D. (1989). *Designing Task for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Phabu, N. S. (1987). *Second Language Pedagogy*. Oxford: Oxford University Press.
- WU, Z. (2018). Some Basic Issue on Task-based Teaching. *Journal of Liaoning Normal University (Social Science Edition)*, 41(4), 24-30. (In Chinese)

Received: June 29, 2019

Revised: July 30, 2020

Accepted: August 19, 2020

การคงอยู่ของลักษณะน้ำเสียง ในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนาม ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนม

ภัสริดา บุญชาลิต*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะน้ำเสียง (Register) ในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 จำนวน 4 คน อายุระหว่าง 20 ถึง 40 ปีที่เกิดและเติบโตในจังหวัดนครพนมซึ่งเป็นหนึ่งในหลายจังหวัดของประเทศไทยที่มีชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่จำนวนมากที่สุด โดย 'เหวียด เกี้ยว' (Việt kiều) เป็นคำที่ใช้เรียกชาวเวียดนามที่อพยพไปอาศัยในต่างประเทศ รายการคำทดสอบใช้คำภาษาเวียดนามในรูปแบบพยางค์เปิดจำนวน 54 คำและวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ด้วยโปรแกรม Praat พบว่า มีการปรากฏลักษณะน้ำเสียงซึ่งเป็นสัทลักษณะเฉพาะในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติกอยู่ในเสียงวรรณยุกต์ sắc, hỏi, ngã และ nặng ในผู้บอกภาษากลุ่มนี้ และยังพบการแทรกแซงทางภาษา (Language Interference) โดยผู้บอกภาษานำ

* นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เวียดนาม คณะภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม; ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเวียดนาม ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ติดต่อได้ที่: patthida.vn@gmail.com

ลักษณะเส้นทางเดินเสียง (Contour) ในวรรณยุกต์ภาษาไทยเข้าแทนที่กลุ่มวรรณยุกต์เหล่านี้ แต่ยังคงระดับเสียง (Pitch) และระยะเวลาของเสียง (Duration) ไว้ได้ใกล้เคียงกับสัทลักษณ์วรรณยุกต์ภาษาเวียดนาม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ไม่เพียงแต่การปรากฏของลักษณะน้ำเสียงที่เปลี่ยนแปลงไป สัทลักษณ์อื่นๆของวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามก็เช่นเดียวกัน โดยเกิดขึ้นจากทั้งปัจจัยภายใน คือ ความแตกต่างของระบบภาษา และปัจจัยภายนอก คือ การสัมผัสภาษา (Language Contact) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการแปรภาษา

คำสำคัญ: ลักษณะน้ำเสียง; การสัมผัสภาษา; การแปรภาษา;
วรรณยุกต์เวียดนาม

The Persistence of Register in the Vietnamese Tonal System of 4th Generation Viet Kieu In Nakhon Phanom Province, Thailand

Patthida Bunchavalit*

Abstract

This paper aims to analyze the register characteristics in the Vietnamese tonal system of the 4th generation of four Viet Kieu participants between 20 to 40 years old who were born and raised in Nakhon Phanom province, Thailand. This is one of many provinces in Thailand which has a large Vietnamese community, commonly referred to Vietnamese people living outside Vietnam in the diaspora as the 'Viet Kieu'. The 54 word list of open syllables and the Praat program was used to conduct an acoustic analysis of the phonetic characteristics. The study found the register, which is an identifying characteristic in the Austroasiatic language family, occurred in the words of sắc (high-rising tone), hỏi (low-falling rising broken), ngã (high-

* Doctoral Student, Major in Vietnamese Linguistics, Faculty of Linguistics, University of Social Sciences and Humanities, Hanoi, Vietnam; Assistant Professor, Vietnamese Division, Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, e-mail: patthida.vn@gmail.com

rising broken) and nặng (low-falling) in informants. Moreover, there was language interference which occurred through the transfer the contour of the Thai tonal system, but they still retained the pitch and duration similar to the characteristics of Vietnamese tonal system. The conclusion is not only that the appearance of register has changed, but also other characteristics of Vietnamese tones through an internal factor-the differences of the language system, as well as through an external factor-language contact, which leads to language change or language variation.

Keywords: Register; Language Contact; Language Variation; Vietnamese Tones

อธิบายคำศัพท์เฉพาะ

บทความนี้มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาเวียดนามในชื่อเรียกเฉพาะเพื่อความกระชับในการเขียน ดังนี้

เหวียด เกี้ยว (Việt kiêu) หมายถึง ชาวเวียดนามที่อพยพไปอาศัยในต่างประเทศ ซึ่งในบทความนี้หมายถึงชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

ngang (high-even) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับสูง เส้นทางเดินเสียงแบบระดับ

huyền (low-even) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับต่ำ เส้นทางเดินเสียงแบบระดับ

sắc (high-rising) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับสูง เส้นทางเดินเสียงแบบขึ้น

hỏi (low-falling rising broken) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับต่ำ เส้นทางเดินเสียงตกและขึ้น กั๊กที่เส้นเสียง

ngã (high-rising broken) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับสูง เส้นทางเดินเสียงแบบขึ้น กั๊กที่เส้นเสียง

nặng (low-falling broken) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับต่ำ เส้นทางเดินเสียงแบบตก กั๊กที่เส้นเสียง

1. บทนำ

ภาษาเวียดนามจัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (Austro-Asiatic Language Family) ตระกูลย่อยมอญเขมร (Mon-Khmer Subfamily) สาขาเวียดนามเมือง (Việt-Muòng Branch) ซึ่งภาษาในตระกูลภาษานี้ประกอบด้วยภาษามอญเขมร และเวียดนาม นอกจากภาษาในสาขาเวียดนามแล้วก็ไม่มีภาษาใดใน

ตระกูลนี้ที่พัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นมาได้อย่างสมบูรณ์ และนี่ก็คือลักษณะสำคัญที่ทำให้ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกแตกต่างจากภาษาตระกูลอื่นๆ ที่ใช้พูดจากันอยู่ในเอเชียอาคเนย์ภาคพื้นดิน (Mainland South East Asia) (สุริยา รัตนกุล, 2531, น. 26) กล่าวคือ ภาษาเวียดนามเดิมนั้นเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ แต่ต่อมาได้มีการกำเนิดและพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นในภาษาโดยพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นใช้ภายหลังจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาจีน และอิทธิพลจากการสัมผัสภาษาจากภาษาตระกูลภาษาไท-กะไดและภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียน (Nguyễn Thiện Giáp, 2017) และตามทฤษฎีการกำเนิดวรรณยุกต์ (Tonogenesis) ของ Matisoff. 1973 อธิบายเกี่ยวกับการกำเนิดและวิวัฒนาการของวรรณยุกต์ในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า ภาษาเวียดนามเดิมนั้นเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ แต่ต่อมาได้มีการกำเนิดและพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นในภาษากลายเป็นภาษามีวรรณยุกต์โดยมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง คือ การสูญหายของพยัญชนะท้ายซึ่งส่งอิทธิพลการขึ้นลงของระดับเสียง (Pitch Contour) และการสูญเสียความก้องของพยัญชนะต้นซึ่งส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียง (Pitch Height) (ผณิตรา ธีรานนท์, 2556, น.11)

การแปรและเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาที่ยังไม่ตายคือยังเป็นภาษาที่ยังมีผู้ใช้พูดในชีวิตประจำวัน แนวคิดเกี่ยวกับการแปรของภาษาจะให้ความสำคัญกับลักษณะของภาษาที่ปรากฏในปัจจุบันมากกว่าที่จะย้อนกลับไปมองภาษาในอดีต แม้ว่าชุมชนที่ใช้ภาษาเดียวกันแต่รูปภาษาที่แต่ละคนในสังคมใช้ก็มีความแตกต่างกันอยู่ ปัจจัยที่ทำให้ภาษาของแต่ละคนใช้มีความแตกต่างกันก็คือปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ วัย การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย สถานะทางสังคม อาชีพ บริบทการใช้ภาษา ฯลฯ การแปรของภาษา (Linguistics Variation) คือ การที่รูปในภาษาตั้งแต่สองรูปขึ้นไปอาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยน โดยรูปแปร (Variant) ในภาษาจะเป็นหน่วยด้านใดก็ได้ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) แนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคมเกี่ยวกับการแปรภาษาที่เกิดจากปัจจัยทางสังคมดังกล่าวข้างต้นมีหลักแนวคิดว่าการแปรของภาษา

ที่ปรากฏในปัจจุบันสามารถเป็นตัวบ่งชี้ภาษาในอนาคตได้ บทความนี้ศึกษาภายใต้ปัจจัยด้านอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งหมายถึงการตั้งถิ่นฐานและใช้ชีวิตอยู่อย่างถาวร กล่าวคือ บุคคลหนึ่งอาจเกิดในที่หนึ่งและอาศัยในที่หนึ่งซึ่งถิ่นที่อยู่อาศัยย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้นมากที่สุด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางภาษาและก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษาในด้านการแปรเสียง เช่นเดียวกับการแปรของภาษาเวียดนามในชุมชนชาวไทยเชื้อสายในจังหวัดนครพนมที่มีปัจจัยด้านอายุและพื้นที่การใช้ภาษา รวมทั้งการสัมผัสภาษา บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการปรากฏของลักษณะน้ำเสียงในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนม

1.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาคือเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จังหวัดชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงตรงข้ามกับแขวงคำม่วนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นครพนมมีพื้นที่รวม 5,542 ตารางกิโลเมตร ห่างจากเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร 740 กิโลเมตร และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเวียดนาม เนื่องจากถือเป็นประตูเข้าสู่ประเทศไทยของผู้คนจำนวนมากที่ข้ามชาติเวียดนามและยังเป็น 1 ใน 9 จังหวัด นอกเหนือจากกรุงเทพมหานคร พิษณุโลก อุตรดิตถ์ สกลนคร หนองคาย มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี ซึ่งทำนุประเทศนโงจิมินห์ ประเทศคนแรกของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามใช้เป็นฐานทัพเพื่อต่อสู้กับฝรั่งเศส กล่าวได้ว่า นครพนมเคยเป็นเส้นทางกอบกู้ชาติของชาวเวียดนามในประเทศไทย ทำนุประเทศนโงจิมินห์พำนักอยู่ในจังหวัดนี้ตั้งแต่ปีค.ศ. 1928 ถึง 1929 ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในนครพนมจึงเป็นชุมชนชาวเวียดนามที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย (Mai Liên, 2017) และยังเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยประกอบด้วย 7 ชาติพันธุ์หลัก ได้แก่ เผ่าไทยญ้อ เผ่าภูไท เผ่าไทแสก เผ่าไทยไส้

เผ่าไทยข่า เผ่าไทยกะเลิง และเผ่าไทยลาว รวมทั้งยังมีชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม และชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก พื้นที่แห่งนี้จึงถือเป็นจังหวัดที่มีหลากหลายอัตลักษณ์รวมทั้งภาษาด้วย

1.2 ผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาลงพื้นที่เป็นระยะเวลา 1 เดือน และได้พบข้อจำกัดเรื่องความสมัครใจในการบอกภาษาของกลุ่มเหวียดเกี่ยว รวมทั้งการหาผู้บอกภาษาที่สามารถสื่อสารและอ่านภาษาเวียดนามได้ โดยส่วนใหญ่เหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 สามารถสื่อสารภาษาเวียดนามได้แต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ จึงทำให้ได้ผู้บอกภาษาเพียง 4 คนเท่านั้น โดยผู้วิจัยดำเนินการสอบถามภูมิหลังของผู้บอกภาษาก่อนบันทึกเพื่อให้ได้ภาษาจากกลุ่มผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน โดยเลือกผู้บอกภาษาที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวเวียดนามภาคเหนือและไม่เลือกผู้บอกภาษาที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน จึงทำให้ต้องเลือกผู้บอกภาษารุ่นที่ 4 บางคนที่ไม่ได้มาจากครอบครัวชาวเวียดนามภาคเหนือ แต่ผู้บอกภาษาได้เคยศึกษาภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ โดยผู้บอกภาษาทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นเพศชาย 2 คนและเพศหญิง 2 คน อายุระหว่าง 20 ถึง 40 คน โดยสัญลักษณ์ที่ใช้แทนในบทความนี้คือ M4 แทนผู้บอกภาษาเพศชายรุ่นที่ 4 และ F4 แทนผู้บอกภาษาเพศหญิงรุ่นที่ 4

1.3 รายการคำศัพท์

การศึกษานี้ใช้คำศัพท์ในรูปแบบพยางค์เปิด 54 คำ โดยเป็นสระเดี่ยว 12 สระ ได้แก่ i /i/, ê /ê/, e /e/, a /a/ (ach, anh), u /u/, o /o/, o /o/, ơ /ơ/, â /â/, a /a/, ă, a /ă/ (au, ay) และสระประสม 3 สระ ได้แก่ iê /iê/ (yê, ia, ya), uơ ua /uơ/, uô ua /uô/ ซึ่งเป็นสระในภาษาเวียดนามทั้งหมด พยางค์เปิดในภาษาเวียดนาม

หรือคำที่ไม่มีเสียงตัวสะกดเป็นรูปแบบพยางค์ที่สามารถเกิดเสียงวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง 6 หน่วยเสียง

นอกจากนั้นเสียง ngang และ huyền จะไม่สามารถจำแนกเรื่องค่าระยะเวลา (Duration) ได้ในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยกลุ่มเสียงพยัญชนะไม่ก้อง เช่นเดียวกับเสียง hòì และ ngă ซึ่งจะไม่สามารถจำแนกเส้นทางเดินเสียงที่ซับซ้อนในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยกลุ่มเสียงพยัญชนะไม่ก้อง (Đoàn Thiện Thuật, 1998, p. 83) ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เฉพาะพยางค์เปิด โดยนำสระดังกล่าวข้างต้นประสมกับพยัญชนะต้น t /p/ รายการคำศัพท์เหล่านี้ถูกเก็บข้อมูลด้วย 2 วิธี คือ การสัมภาษณ์และการออกเสียงโดยตรง ผู้วิจัยสร้างคำถามเพื่อเก็บข้อมูลคำที่มีความหมาย เช่น เมื่อต้องการคำว่า ta ก็จะใช้คำถามเป็นภาษาเวียดนามว่า พวกเรา (chúng ta) กับพวกฉันในภาษาเวียดนามใช้ต่างกันอย่างไร ส่วนคำศัพท์ที่ไม่มีความหมาย ผู้บอกภาษาจะออกเสียงคำเหล่านั้นด้วยรูปแบบประโยค Đây là ...(คำตัวอย่าง)... nhé' หมายถึง นี่คือ... (คำศัพท์)... นะ ดังนั้น เมื่อรวมจำนวนผู้บอกภาษา 4 คำกับคำศัพท์ 54 คำ จำนวนคำวิเคราะห์ทั้งหมดจึงเท่ากับ 216 คำ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

รายการคำศัพท์ภาษาเวียดนามในรูปแบบพยางค์เปิด

วรรณยุกต์ สระ	ngang	huyền	sắc	hỏi	ngã	nhặng
i /i/	tí	tì	tí	tí	tĩ	tị
ê /e/	tê	tề	tế	tế	tễ	tệ
e /ɛ/	te	tề	tế	tề	tễ	tệ
a /ɛ/ (ach, anh)	ไม่ปรากฏ					
ư /u/	tư	từ	tứ	từ	tữ	tự
u /u/	tu	tù	tú	tù	tữ	tự
ô /o/	tô	tồ	tố	tồ	tỏ	tộ
o /ɔ/	to	tồ	tố	tồ	tỏ	tộ
ơ /r/	tơ	tờ	tở	tờ	tở	tự
â /r/	ไม่ปรากฏ					
a /a/	ta	tà	tá	tà	tã	tạ
ã, a /ã/ (au, ay)	ไม่ปรากฏ					
iê (yê, ia, ya) /ie/						
ươ, ua /ua/						
uô, ua /uə/						

1.4 อุปกรณ์

ผู้บอกภาษาเป็นผู้นัดเวลาและสถานที่ตามความสะดวก โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวแล้วจึงออกเสียงผ่านไมโครโฟนซึ่งเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Cool edit Pro ที่ 22,050 Hz และ

16-bit/mono จากนั้นใช้โปรแกรม Audacity ในการตัดคำและวิเคราะห์เสียงด้วยโปรแกรม Praat ในการวัดค่าความถี่มูลฐาน โดยกำหนดจุดวัดแบบปรับค่าเวลา (normalized time) คือ ปรับค่าระยะเวลาให้เป็นเปอร์เซ็นต์โดยวัดทั้งหมด 11 จุด หรือ 10 ช่วง คือ เริ่มวัดจุดที่ 0% ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเสียงพยัญชนะต้น

(Initial Consonant Onset) ไปจนถึงจุดที่ 100% ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของเสียงสระ (Vowel Offset)

2. ลักษณะน้ำเสียงในภาษาเวียดนาม

ภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ (Tonal Language) เช่นเดียวกับภาษาไทย นั่นคือ มีระบบเสียงสูงต่ำ เสียงหนึ่งมีความหมายอย่างหนึ่ง หากเปลี่ยนเสียง ความหมายย่อมเปลี่ยนไปด้วย เช่นเดียวกับที่ Hoàng Thị Châu (2009, p. 201) กล่าวว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีหน้าที่ทางสัทศาสตร์ มีเสียงวรรณยุกต์ไว้เพื่อใช้จำแนกความหมายเช่นเดียวกับหน่วยเสียงเรียง (Segmental Phoneme) และ Đoàn Thiện Thuận (2016, p. 100) กล่าวว่า เสียงวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงซ้อน (Suprasegmental phoneme) ซึ่งปรากฏอยู่ในทุกพยางค์หรืออาจกล่าวได้ว่าส่วนประกอบของเสียงในพยางค์ซึ่งประกอบด้วยเสียงพยัญชนะต้น เสียงสระเลื่อน เสียงสระหลัก และเสียงพยัญชนะท้าย ถึงแม้ว่าภาษาไทยและภาษาเวียดนามต่างก็เป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์และต่างก็เป็นภาษาคำโดด (Monosyllabic Language) แต่ก็มี ความแตกต่างกันทั้งด้านจำนวนและสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ แต่ยังมีอีกสัทลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งในภาษาเวียดนามซึ่งปรากฏในภาษาส่วนใหญ่ในตระกูลออสโตรเอเชียติกหรือมอญเขมรนั้นคือเป็นภาษามีลักษณะน้ำเสียง

ลักษณะน้ำเสียง คือ ลักษณะเสียงพูดที่เกิดจากการทำงานของเส้นเสียง ได้แก่ ลักษณะเสียงก้องหรือเสียงโหมะ (Normal Voice Quality) ลักษณะเสียงพูดลมแทรกหรือก้องต่ำหุ้ม (Breathy Voice) ลักษณะเสียงพูดต่ำลึกรก้องเคียด (Creaky Voice) ลักษณะระดับเสียง (Pitch) ลักษณะของสระ (Vowel Quality) ลักษณะความก้อง/โหมะ-ไม่ก้อง/อโหมะของพยัญชนะต้น (Voicing) ลักษณะการ

ออกเสียงพ่นลม (Aspiration) ลักษณะความตึงของเส้นเสียง (Vocal Fold Tension) ตัวอย่างภาษาที่มีลักษณะน้ำเสียง เช่น ภาษาเขมรที่พูดในประเทศกัมพูชา (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560) ซึ่งภาษาที่มีลักษณะน้ำเสียงอาจพัฒนาไปเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ตามทฤษฎีการกำเนิดวรรณยุกต์ (Tonogenesis) ซึ่งภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่พัฒนาจากภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์กลายเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ด้วยลักษณะพื้นฐานดังกล่าวนี้ Catford จำแนกคุณสมบัติน้ำเสียง (Catford 1964, 1977 อ้างในธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, 2562) โดยใช้เกณฑ์ประเภทการตีบตัวและตำแหน่งการตีบตัว ประเภทการตีบตัวของช่องระหว่างเส้นเสียงที่ทำให้เกิดคุณสมบัติน้ำเสียง 5 แบบหลัก ได้แก่ เสียงไม่ก้อง เสียงกระซิบ เสียงก้อง เสียงเครียด เสียงหยุด โดยลักษณะการตีบตัวของช่องระหว่างเส้นเสียง 5 แบบหลักนี้สามารถรวมกันได้และก่อให้เกิดคุณสมบัติน้ำเสียงแบบเสียงก้องต่ำทุ้ม เสียงก้องกระซิบ เสียงเครียดกระซิบ เสียงก้องเครียด เสียงเครียดก้องกระซิบ ฯลฯ ความต่างอย่างมีนัยของลักษณะน้ำเสียงในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น คุณสมบัติน้ำเสียง 3 ชนิด คือ เสียงก้อง (Normal Voice Quality) เสียงก้องต่ำทุ้ม (Breathy Voice) และเสียงก้องเครียด (Creaky Voice) ถือว่าเพียงพอแล้ว (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, 2562, น. 92) สำหรับภาษาเวียดนาม Diffloth (อ้างใน Alves, 1995, p. 4) กล่าวว่า Proto-Mon-Khmer มีลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำลึกซึ่งยังคงปรากฏในภาษาเวียดนามซึ่งเป็นสัทลักษณะพื้นฐานของภาษาเวียดนามมา มากกว่า 2,000 ปีแล้วซึ่งไม่ได้เกิดจากการสัมผัสภาษากับภาษาจีนแต่อย่างใด

สัทสภาพ (Voice Quality) หรือลักษณะน้ำเสียง (Register) เป็นหนึ่งในสามสัทลักษณะที่ใช้จำแนกความแตกต่างของวรรณยุกต์เวียดนาม นอกเหนือจากระดับเสียง (Pitch) และระยะเวลา (Duration) กล่าวคือ ระดับเสียงจะแสดงในแนวตรงของกราฟ ส่วนลักษณะน้ำเสียงแสดงให้เห็นจากช่องว่างของเสียงของการกักที่เส้นเสียงหรือเสียงพูดต่ำลึก และค่าความแตกต่างของระยะเวลาแสดงให้เห็นว่าเสียง ngãng มีค่าระยะเวลานันที่ สุด ในเสียง ngãng จะมีการกักที่เส้นเสียงในตอนปลายและเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีค่าระยะเวลานันที่ สุดในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

(Buaman et. al, 2009) งานวิจัยอื่นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณยุกต์เวียดนาม ได้แก่ Brunelle (0229) กล่าวถึงการศึกษาสัทลักษณะของวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือว่าแบ่งเป็น 2 ระดับเสียง คือ ระดับกลาง ได้แก่ เสียง ngang hòi ngã และ năng ระดับที่ต่ำกว่าเสียง ngang คือ เสียง sắc และ huyền โดย Blodgett et. al. (2010) พบว่า เสียง ngã กับเสียง sắc และเสียง huyền กับเสียง năng ซึ่งมีเส้นทางเดินเสียงคล้ายกัน แต่ลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกทำให้เสียงวรรณยุกต์เหล่านั้นต่างกัน ลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกเป็นจุดเชื่อมต่อของคุณภาพเสียง โดยในเสียง ngã และเสียง năng จะเห็นได้ชัดในช่วงปลายพยางค์ โดยเสียง ngã มีลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกในช่วงตอนปลายพยางค์ เสียง huyền เป็นแบบเสียงพูดลมแทรก ส่วนเสียง hòi มีการแปรไปเป็นเสียงต่ำลึก หรือเสียงพูดลมแทรก บางวรรณยุกต์ในภาษาเวียดนามมีลักษณะการทำงานของเส้นเสียงที่เรียกว่าเสียงกักหรือเสียงหยุดที่เส้นเสียงซึ่งเกิดในตอนกลางของการเปล่งเสียงวรรณยุกต์นั้น เช่น เสียง ngã และเสียง năng ซึ่งจะเกิดตอนท้ายของการเปล่งเสียง (โสภนา ศรีจำปา, 2538)

ในเรื่องระดับเสียง ในบทความของ Nguyễn Văn Lợi & Jerold (1998) กล่าวว่า เสียง huyền เป็นเสียงเดียวที่เริ่มที่ระดับเสียงต่ำกว่าเสียงวรรณยุกต์อื่นๆ สอดคล้องกับ Pham Hoa Andrea (2003) กล่าวว่า เสียง ngang hòi năng เริ่มที่ระดับเสียงสูงกว่าเสียง huyền และ ngã โดยเสียง sắc เป็นระดับเสียงที่เริ่มที่ระดับสูงที่สุด และในงานวิจัยของ Vũ Thanh Phuong (1982) กล่าวว่า เสียง ngang เสียง ngã และเสียง sắcเริ่มที่ระดับเสียงต่ำกว่าเสียง năng เสียง huyền และเสียง hòi ส่วนสัทสภาพ (Voice Quality) เป็นสัทลักษณะสำคัญของลักษณะน้ำเสียง (Register) ซึ่งอธิบายสัทลักษณะระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามตามที่ Laurence (1984) กล่าวว่า เสียง ngang (Level) เป็นเสียงแบบหย่อนและเป็นเสียงแบบระดับในพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกดหรือพยางค์เปิด ในส่วนปลายพยางค์จะมีเสียงต่ำลงเล็กน้อย เสียง huyền (Falling) เริ่มที่ระดับเสียงต่ำและปลายพยางค์ระดับเสียงลดต่ำลงโดยเกิดขึ้นพร้อมกับลักษณะน้ำเสียงแบบเสียงพูดลมแทรก เสียง sắc (Rising) เป็นเสียงระดับสูงมีลักษณะเสียงขึ้นและมีความเข้มของเสียง เสียง hòi

(Fall-rise) เป็นเสียงตึง (Tense) เริ่มที่ระดับเสียงสูงกว่า huyèn และมีลักษณะเสียงต่ำลงแบบทันทีในพยางค์ที่มีตัวสะกดโดยในตอนท้ายพยางค์จะบัดขึ้นอย่างรวดเร็วหรือเรียกว่า dipping tone ส่วนในพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกดลักษณะนั้นจะปรากฏแค่ช่วงสั้นๆ เท่านั้น เสียง ngă (rising with a glottal interrupt within the syllable) เป็นเสียงระดับสูงและมีลักษณะเสียงแบบขึ้นซึ่งเป็นทางเดินเสียงใกล้เคียงกับเสียง sác แต่มีลักษณะน้ำเสียงพร้อมกับการกักที่เส้นเสียง และเสียง nặg (falling with strong continuous constriction to stoppage) เป็นเสียงตึงและเริ่มที่ระดับต่ำว่า hòì ในพยางค์ปิดที่ลงท้ายด้วยเสียง /p, t, k/ จะสิ้นสุดอย่างรวดเร็วมากกว่าเสียง huyèn ซึ่งเป็นเสียงที่มีเส้นทางเดินเสียงใกล้เคียงกับเสียง nặg โดยเสียง nặg นี้ไม่เคยเกิดลักษณะน้ำเสียงแบบเสียงพุดลมแทรก

เมื่อพิจารณาลักษณะน้ำเสียงเฉพาะในวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือ Kirby (2011) อธิบายว่าลักษณะน้ำเสียงปรากฏในเสียง hòì เสียง ngă และเสียง nặg โดยเกิดขึ้นในตำแหน่งที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในเสียง nặg จะพบในตอนต้นพยางค์พร้อมกับการกักที่เส้นเสียง ในเสียง ngă จะเกิดบริเวณช่วงกลางพยางค์พร้อมด้วยการกักที่เส้นเสียง และในเสียง hòì พบในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ ในเสียง ngă และ nặg ถูกทำให้สั้นลงด้วยการกักที่เส้นเสียง (Glottalization) หรือลักษณะเสียงต่ำลึก (Creakiness) โดยในเสียง sác จะมีเส้นทางเดินเสียงเหมือนกับเสียง ngă แต่แตกต่างกันโดยมีการขาดช่วงของเสียง (Discontinuous, Broken Tone) เช่นเดียวกับเสียง nặg และ huyèn ที่มีลักษณะเส้นทางเดินเหมือนกัน แต่ระยะเวลาและลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกเป็นตัวจำแนกสองเสียงวรรณยุกต์นี้ออกจากกัน เช่นเดียวกับ Đoàn Thiện Thuật (1998, p. 80) ที่กล่าวว่าลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกจะปรากฏในเสียง ngă เสียง hòì และเสียง nặg ซึ่งลักษณะน้ำเสียงเกิดที่ตอนท้ายพยางค์ โดยเสียง sác ในพยางค์ปิดอาจหยุดด้วยการกักที่เส้นเสียงเช่นเดียวกับเสียง ngă เสียง nặg และเสียง hòì อีกทั้งยังมีนักภาษาศาสตร์หลายท่านให้คำนิยามว่าเสียง ngă เสียง nặg และเสียง sác เป็น

เสียงที่มีการปรากฏคล้ายการกักที่เส้นเสียง (Nguyễn Văn Lợi & Jerold, 1998, p. 2)

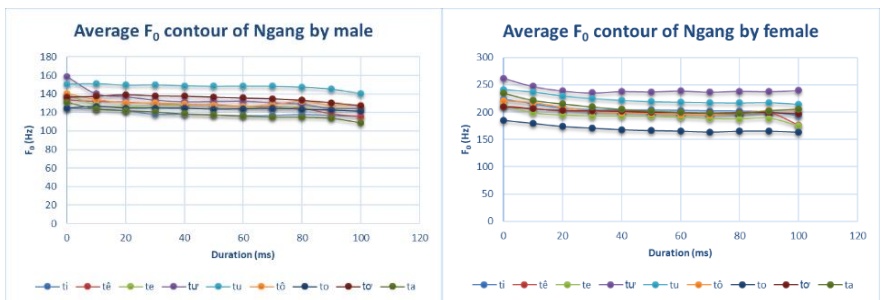
นอกจากนั้น Alves (1995) กล่าวถึงค่าความยาวเสียง (Length) ในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์สั้น คือ เสียง sắc และเสียง nặng เสียงวรรณยุกต์ยาว คือ เสียง hỏi และเสียง ngã และเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ระบุชัดเจนว่าสั้นหรือยาว คือ เสียง ngang และเสียง huyền โดยเสียง nặngเป็นเสียงที่สั้นที่สุดในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือ และเสียง sắc มีค่าความยาวเสียงยาวกว่าปกติในพยางค์เปิดซึ่งต่างจากภาษาเวียดนามถิ่นใต้ที่มีค่าความยาวเสียงสั้นไม่ว่าในพยางค์ปิดหรือพยางค์เปิด เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วสัญลักษณ์ 4 อย่างที่ใช้กำหนดความแตกต่างของระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามทั้งถิ่นเหนือ ถิ่นกลาง และถิ่นใต้ ได้แก่ ค่าความถี่มูลฐาน (F0) ความเข้มของเสียง (Intensity) ค่าระยะเวลา (Duration) และการกักที่เส้นเสียง (Laryngealization) โดย 3 สัญลักษณ์แรกต้องใช้เครื่องมือในการทดสอบ ยกเว้นคุณภาพเสียงที่สามารถรับรู้ได้จากการฟัง (Vũ Thanh Phuong, 1982)

3. สัญลักษณ์เสียงวรรณยุกต์เวียดนามในผู้ออกภาษา

เมื่อพิจารณาระดับเสียง (Pitch height) เส้นทางเดินเสียง (Pitch contour) และค่าระยะเวลา (Duration) ของเสียงวรรณยุกต์เวียดนามทั้ง 6 หน่วยเสียง คือ ngang, huyền, sắc, hỏi, ngã และ nặng ซึ่งได้ผลดังนี้

3.1 วรรณยุกต์ ngang

ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ ngang ของทั้งเพศชายและเพศหญิง เป็นแบบสูงระดับ กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 122.252 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 120.603 Hz เพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 222.501 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 196.528 Hz เส้นทางเดินเสียงมีลักษณะอยู่ในระดับเดียวกันตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุด ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.359 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.439 ms ดังภาพที่ 1

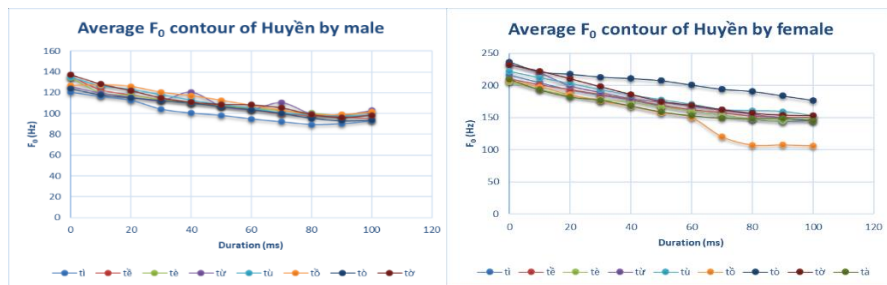


ภาพที่ 1. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง ngang ในเพศชาย (ซ้าย) และเพศหญิง (ขวา)

3.2 วรรณยุกต์ huyền

ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ huyền ของทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับสูงตก กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 128.241 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 98.164 Hz เพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 219.137 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 147.310 Hz เส้นทางเดิน

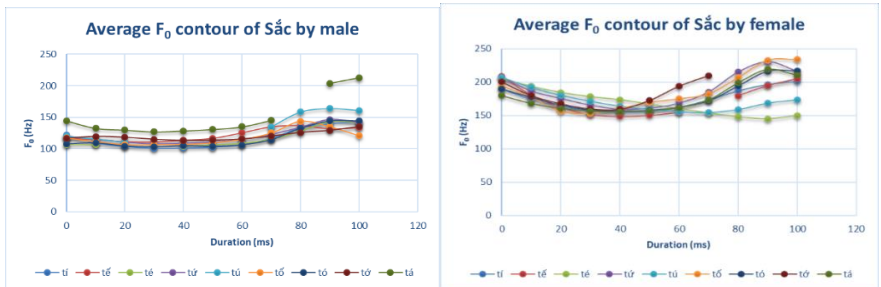
เสียงมีลักษณะลดต่ำลงตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุด ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.449 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.417 ms ดังภาพที่ 2.



ภาพที่ 2. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง *huyèn* ในเพศชาย (ซ้าย) และเพศหญิง (ขวา)

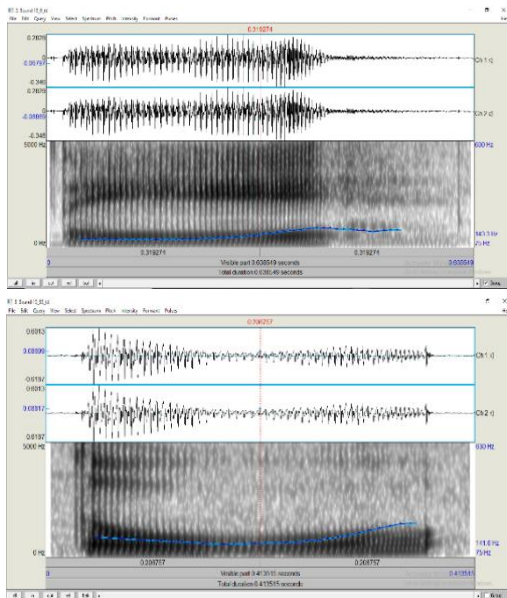
3.3 วรรณยุกต์ sắc

สัทลักษณะของเสียง *sắc* ในเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาพรวมสัทลักษณะเสียง *sắc* ของทั้งเพศชายเป็นแบบกลางขึ้น เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 118.971 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 148.153 Hz เส้นทางเดินเสียงมีลักษณะอยู่ในระดับเดียวกันตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงช่วงกลาง จากนั้นค่อยๆ ขึ้นสูงขึ้นเล็กน้อยจนถึงจุดสิ้นสุด ยกเว้นในคำว่า *té* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางระดับและในคำว่า *tó* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางขึ้นตก ส่วนเพศหญิงมีสัทลักษณะเป็นแบบสูงตกขึ้น กล่าวคือ อยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 198.147 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 201.996 Hz เส้นทางเดินเสียงมีลักษณะตกลงจากจุดเริ่มต้นจนถึงช่วงกลาง จากนั้นจึงสูงขึ้นจนถึงจุดสิ้นสุด ยกเว้นในคำว่า *tá* ที่มีสัทลักษณะเป็นแบบสูงตก ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.434 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.418 ms ดังภาพที่ 3.



ภาพที่ 3. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง sác ในเพศชาย (ซ้าย)
และเพศหญิง (ขวา)

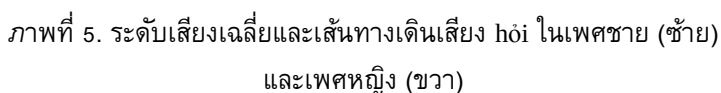
นอกจากนั้น ในวรรณยุกต์ sác ยังพบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า té และ tẽ โดยเกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนต้นและตอนปลายพยางค์ และยังพบคำที่มีลักษณะน้ำเสียงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียงในคำว่า tẽ ส่วนในเพศหญิงพบในคำว่า tẽ และ tũ โดยเกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนปลายพยางค์ และในคำว่า tũ และ tũ ของเพศหญิง และยังพบคำที่มีลักษณะน้ำเสียงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียงตามภาพที่ 4



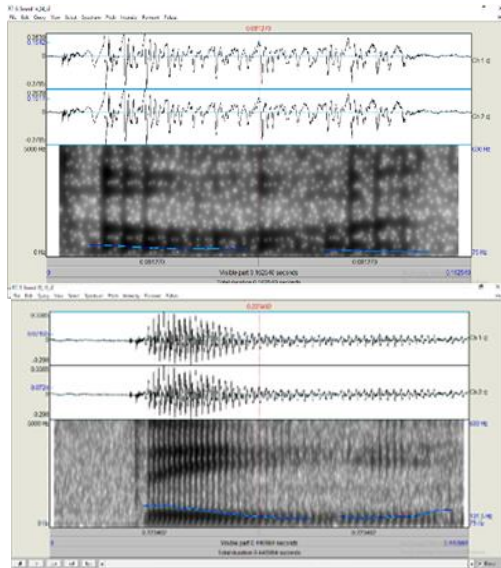
ภาพที่ 4. คลื่นเสียงแบบลักษณะน้ำเสียงในคำว่า *tə* ของเพศชาย
และในคำว่า *tɔ* ของเพศหญิง

3.4 วรรณยุกต์ *hǒi*

ภาพรวมสัทลักษณะเสียง *hǒi* ของทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นแบบสูงตก กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 142.810 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 110.456 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับสูงและค่อยๆ ลดต่ำลงมาจนสิ้นสุดที่ระดับกลาง ยกเว้นคำว่า *tɔ* ที่มีสัทลักษณะแบบสูงตกขึ้น ส่วนเพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 228.712 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 148.303 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับสูงและค่อยๆ ลดต่ำลงมาจนสิ้นสุดที่ระดับกลาง ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.347 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.407 ms ดังภาพที่ 5.



นอกจากนั้น ในวรรณยุกต์ hòi ยังพบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า ti, tò, tò และ tà โดยในคำว่า tò เกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนกลางพยางค์ ส่วนในคำว่า ti และ tò เกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนปลายพยางค์ ส่วนในเพศหญิงพบการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนกลางพยางค์ในคำว่า tè และ tò โดยเกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนกลางพยางค์ ส่วนในคำอื่นๆนั้นปรากฏลักษณะน้ำเสียงโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียง ตามภาพที่ 6



ภาพที่ 6. คลื่นเสียงของเสียง *hoi* ในคำว่า *tó* ของเพศชาย *tě* ของเพศหญิง

3.5 วรรณยุกต์ *ngǎ*

สัทลักษณะของเสียง *ngǎ* ในเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์เสียงวรรณยุกต์ *ngǎ* ของทั้งเพศชายมี 4 แบบ กล่าวคือ เพศชายมีช่วงค่าความถี่ที่จุดเริ่มต้นแตกต่างกันมาก คือ อยู่ระหว่าง 134.3 - 303.464 Hz ค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 214.801 Hz ส่วนค่าความถี่ที่จุดสิ้นสุดไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีค่าเฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 186.485 Hz เส้นทางเดินเสียงมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่เป็นแบบสูงตก-กักที่เส้นเสียง นอกจากนั้นยังมีแบบสูงขึ้นตก-กักที่เส้นเสียงในคำว่า *tə*, *tě* แบบกลางขึ้น-กักที่เส้นเสียงในคำว่า *tě* มีเพียงคำว่า *tě* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางตกขึ้นโดยที่ไม่มีการกักที่เส้นเสียง

Average F_0 contour of Ngā by male

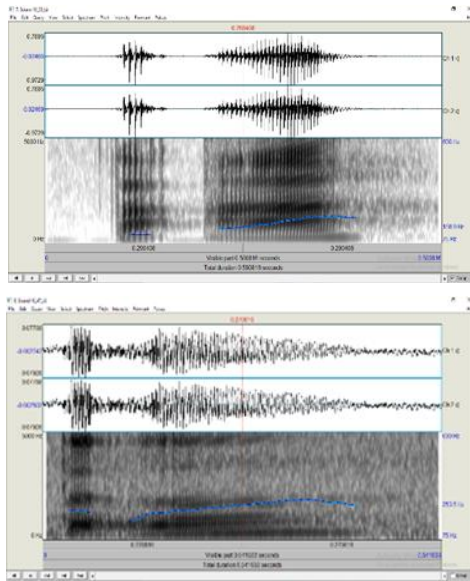
Average F_0 contour of Ngā by female

Figure 10 consists of two line graphs showing the average F_0 contour of Ngā by male (left) and female (right). The y-axis represents F_0 (Hz) from 0 to 400, and the x-axis represents Duration (ms) from 0 to 120. The legend for both graphs includes: $\bullet$ - rī, $\bullet$ - tē, $\bullet$ - tē, $\bullet$ - tē, $\bullet$ - tū, $\bullet$ - tū, $\bullet$ - tū, $\bullet$ - tū, $\bullet$ - tū, $\bullet$ - tū.

In the male graph, the F_0 contours for most variants start between 150 and 300 Hz and remain relatively stable or show a slight upward trend. The $\bullet$ - tū variant shows a sharp rise in F_0 after 40 ms, reaching approximately 350 Hz by 100 ms. The $\bullet$ - tū variant shows a sharp rise in F_0 after 40 ms, reaching approximately 350 Hz by 100 ms.

In the female graph, the F_0 contours for most variants start between 150 and 250 Hz and show a more pronounced upward trend, especially after 60 ms. The $\bullet$ - tū variant shows a sharp rise in F_0 after 60 ms, reaching approximately 350 Hz by 100 ms. The $\bullet$ - tū variant shows a sharp rise in F_0 after 60 ms, reaching approximately 350 Hz by 100 ms.

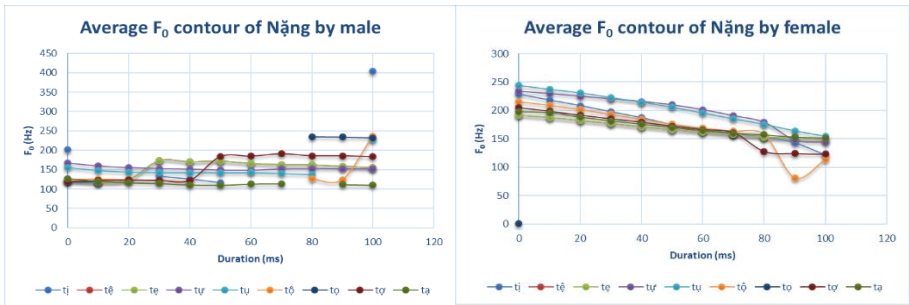
ลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียงในวรรณยุกต์ ngā พบได้เป็นส่วนใหญ่ทั้งในเพศชายและเพศหญิง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า tū, tē, tē, tū, tō, tō, tō, tē ส่วนในเพศหญิงพบในคำว่า tū, tō, tō, tō และในคำอื่นๆพบลักษณะน้ำเสียงโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียง ตามภาพที่ 8



ภาพที่ 8. คลื่นเสียงของเสียง *ngā* ในคำว่า *tā* ของเพศชายและ *tā* ของเพศหญิง

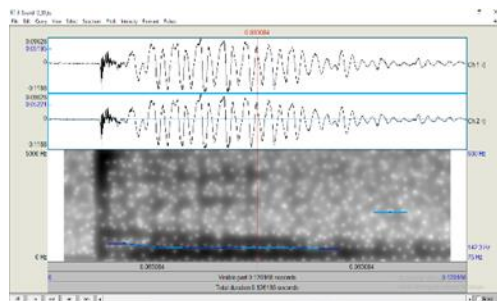
3.6 วรรณยุกต์ *nāng*

ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์เสียงวรรณยุกต์ *nāng* ของทั้งเพศชายเป็นแบบต่ำระดับ กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 139.874 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 206.214 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับต่ำและคงที่จนถึงสิ้นสุดที่ระดับต่ำ ยกเว้นคำว่า *tā*, *tā*, *tā*, *tā* ที่มีสัทลักษณะแบบต่ำขึ้น ส่วนภาพรวมเพศหญิงมีสัทลักษณะแบบสูงตก อยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 212.711 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 136.357 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับสูงและค่อยๆ ลดต่ำลงมาจนถึงสิ้นสุดที่ระดับกลาง ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.243 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.282 ms ดังภาพที่ 9



ภาพที่ 9. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง *nặng* ในเพศชาย (ซ้าย)
และเพศหญิง (ขวา)

นอกจากนั้น ในวรรณยุกต์ *nặng* ยังพบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า *tī, tũ, tộ, tở, tạ* ในคำอื่นๆพบลักษณะน้ำเสียงที่ไม่เกิดร่วมกับการกักที่เส้นเสียง ส่วนในเพศหญิงไม่ปรากฏลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง พบเพียงลักษณะน้ำเสียงในทุกคำเท่านั้น ตามภาพที่ 10



ภาพที่ 10. คลื่นเสียงของเสียง *nặng* ในคำว่า *tũ* ของเพศชาย

ตารางที่ 2

ผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะวรรณยุกต์เวียดนามของ *Đoàn Thiện Thuật* (2016) และสัทลักษณะที่ได้จากผลการวิจัย

วรรณยุกต์เวียดนาม	Đoàn Thiện Thuật (2016)	ผลการวิจัย
ngang	สูง-ระดับ	สูง-ระดับ
huyền	ต่ำ-ระดับ	สูง-ตก
sắc	สูง-ขึ้น	กลาง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		กลาง-ขึ้น-ตก-กักที่เส้นเสียง
hỏi	ต่ำ-ตก-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง	สูง-ตก-กักที่เส้นเสียง
ngã	สูง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง	สูง-ตก-กักที่เส้นเสียง
		สูง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		ต่ำ-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		ต่ำ-ตก-ขึ้น
		กลาง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		กลาง-ตก-ขึ้น
nặng	ต่ำ-ตก-กักที่เส้นเสียง	ต่ำ-ระดับ-กักที่เส้นเสียง
		ต่ำ-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		สูง-ตก

4. สรุปผล

เมื่อพิจารณาการใช้ภาษาของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามหรือเหวียดเกี่ยว
 รุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนมซึ่งดูเหมือนเป็นกลุ่มผู้ใช้สองภาษาหรือสภาพทวิภาษา
 (Bilingualism) แต่ในความเป็นจริงแล้ว กลุ่มเหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 นี้ไม่ได้เป็นผู้ที่มี

ความสามารถในการใช้สองภาษาได้ดีเท่าๆกันตามคำนิยามที่กล่าวถึงสภาพทวิภาษาที่ว่า เป็นสภาพที่บุคคลพูดสองภาษาได้ดีเท่าๆกัน พูดได้อย่างไม่มีสำเนียงของคนต่างภาษาเจือปนอยู่ (สุธีณี สุขตระกูล, 2526) เนื่องจากเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 นี้เกิดและเติบโตในประเทศไทยและมีภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ส่วนภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่เกิดจากการเรียนรู้ในครอบครัวตนเองและศึกษาเพิ่มเติมจากสถานศึกษา ดังนั้น ภาษาเวียดนามจึงถือเป็นภาษาที่สองของเหวียดเกี้ยวกลุ่มนี้ การสัมผัสภาษา (Language in Contact) ตามที่ Weinreich (1953 อ้างในสุธีณี สุขตระกูล, 2526) กล่าวว่าไว้ในผู้ใช้ทวิภาษาว่าจะมีปัญหาในการที่ภาษาหนึ่งเข้าสอดแทรกอีกภาษาหนึ่งทั้งด้านระบบเสียง ระบบไวยากรณ์ และระบบคำซึ่งเป็นอิทธิพลในทางลบ (Negative Influence) เมื่อพิจารณาด้วยการพึงเฉพาะด้านระบบเสียงของเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 นี้ ผู้วิจัยพบว่ามีแตกต่างจากเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 1 อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมชัย ไชยชมพู่ (2548) ที่ว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่พูดภาษาถิ่นเหนือทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยยังคงรักษาความต่างของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงไว้ได้อยู่ และไม่เพียงแต่เรื่องลักษณะน้ำเสียง ยังรวมถึงเส้นทางการเดินเสียง ค่าระยะเวลา และการกักที่เส้นเสียง จะเห็นได้ว่าภาษาไทยมีผลต่อการใช้ภาษาเวียดนามของเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 อย่างชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่ปรากฏในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย กระบวนการนี้คือการแทนที่ (Transfer) และการที่อิทธิพลทางลบเข้าไปสอดแทรกอีกภาษาหนึ่งนี้เรียกว่าความสับสนหรือเกิดการแทรกแซงของภาษา (Interference) อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ จังหวัดนครพนมยังเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษากล่าวคือ มีการใช้มากกว่าสองภาษา ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยอีสาน ภาษาลาว และภาษาเวียดนาม ดังนั้น ในบทความนี้จึงอธิบายการแปรภาษา (Language Variation) ของกลุ่มเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 ด้วยทฤษฎีการสัมผัสภาษา เนื่องจากเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ภาษา ผู้บอกภาษา และชุดข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้ทดสอบทั้ง 54 คำ

ผลการวิจัย พบว่า การปรากฏของลักษณะน้ำเสียงในเสียง *sác* ทั้งในเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาภูมิหลังของผู้บอกภาษาทั้งหมด เพศชายมีทักษะภาษาเวียดนามเนื่องจากการศึกษาภาษาเวียดนามในระดับภาษาที่สูงกว่า ซึ่งระดับการศึกษาถือเป็นปัจจัยภายนอกให้ก่อการเกิดการแปรภาษาที่แตกต่างกัน และละยังมีการใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวมากกว่าเพศหญิง ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องระดับการศึกษาว่าจะมีผลทำให้การแปรภาษาเวียดนามของเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง แต่กลับพบว่าจำนวนคำที่เกิดลักษณะน้ำเสียงในเสียง *sác* ซึ่งไม่ควรปรากฏนี้กลับเกิดขึ้นในเพศชายเท่ากับเพศหญิงโดยคิดเป็น 22.22% แสดงว่าปัจจัยเรื่องการศึกษาและทักษะภาษาที่สูงกว่าไม่มีนัยสำคัญในเหวียดเกี่ยวกับกลุ่มนี้ เมื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของเสียง *sác* พบว่ามีลักษณะเส้นทางเดินเสียงใกล้เคียงกับเสียง *ngã* คือแบบขึ้น แต่แตกต่างกันที่ลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียงคือในเสียง *sác* จะไม่มีสัทลักษณะดังกล่าวนี้ ในเด็กชาวเวียดนามที่อายุต่ำกว่า 3 ขวบที่เริ่มเรียนภาษาเวียดนาม การออกเสียง *ngã* สำหรับเด็กถือเป็นเรื่องยากจึงมักออกเสียงที่มีเส้นทางเดินเสียงแบบขึ้นเช่นเดียวกับเสียง *sác* (Đoàn Thiện Thuật, 2016) เช่น *cũng* เป็น *cúng* โดยขาดลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียง ส่วนสัทลักษณะเสียง *ngã* ในเหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 พบว่า เพศชายออกเสียง *ngã* เหมือนภาษาเวียดนามถิ่นเหนือคือมีลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียงถึง 88.88% ในขณะที่เพศหญิงออกเสียงถูกต้องเพียง 44.44% กล่าวคือ เพศหญิงออกเสียงโดยมีเส้นทางเดินเสียงแบบขึ้นเช่นเดียวกับเสียง *sác* แต่ขาดลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียง ความยากในการออกเสียง *ngã* ดังกล่าวข้างต้นเป็นเช่นเดียวกับความยากในการออกเสียง *hỏi* ในภาษาเวียดนามถิ่นกลาง ในเด็กชาวเวียดนามที่อายุต่ำกว่า 3 ขวบจะออกเสียง *hỏi* ยาวกว่าปกติเนื่องจากเสียง *hỏi* จะมีเส้นทางเดินเสียงแบบสองทิศทางเหมือนเสียง *ngã* สำหรับในเสียง *hỏi* พบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดพร้อมการกักที่เส้นเสียงในเพศชายมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ ในเพศชายคิดเป็น 44.44% ในเพศหญิง 22.22% ส่วนในคำอื่นๆพบลักษณะน้ำเสียงที่ไม่เกิดพร้อมกับการกักที่เส้นเสียงทั้งในเพศชายและเพศ

หฺยั้ง และในเสียง ngăng พบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดพร้อมการกักที่เส้นเสียงของเพศชายเท่านั้น กล่าวคือ ในเพศชายคิดเป็น 55.55% ในขณะที่เพศหฺยั้งไม่พบสัญลักษณ์ดังกล่าวเลย และพบลักษณะน้ำเสียงที่ไม่เกิดพร้อมกับการกักที่เส้นเสียงทั้งในเพศชายและเพศหฺยั้ง

เมื่อพิจารณาเรื่องระดับเสียงและเส้นทางเดินเสียง พบว่า มีเพียงเสียง ngang แบบสูง-ระดับและเสียง ngă แบบสูง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียงของเหวียดเกี๋ยวรุ่่นที่ 4 ที่เหมือนสัทลักษณะระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ โดยมี 3 เสียงวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงที่ต่างออกไปแต่ยังคงลักษณะเส้นทางเดินเสียงไว้เหมือนในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ ได้แก่ เสียง sắc hòì และ ngăng มีเพียงเสียง huyề̀n ที่มีรูปแปรแตกต่างจากภาษาเวียดนามถิ่นเหนือทั้งระดับเสียงและเส้นทางเดินเสียง จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามที่ใช้ในเหวียดเกี๋ยวรุ่่นที่ 4 กับภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ พบว่า มีรูปแปร (Variant) ทั้งในเรื่องระดับเสียง เส้นทางเดินเสียง และลักษณะน้ำเสียง โดยพบการปรากฏของลักษณะน้ำเสียงในเสียง sắc เพิ่มขึ้นมาจากเสียง hòì ngă และ ngăng โดยเกิดขึ้นพร้อมกับการกักที่เส้นเสียง ซึ่งปกติแล้วเสียง sắc ในพยางค์เปิดอาจหยุดด้วยการกักที่เส้นเสียงได้เช่นเดียวกับเสียง ngă เสียง ngăng และเสียง hòì (Đoàn Thiệ̀n Thuậ̀t, 2016, p. 80) แต่ในบทความนี้ใช้คำทดสอบเป็นคำพยางค์เปิดทั้งหมด ลักษณะน้ำเสียงแบบเสียงพูดต่ำลึกเป็นสัญลักษณ์สำคัญของเสียง ngăng และ ngă ในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือและเสียง hòì ในภาษาเวียดนามถิ่นกลาง (Vũ Thanh Phường, 1982)

ความแตกต่างของระบบของภาษาที่มาสัมผัสกันยิ่งมีมากเท่าใด ขอบเขตที่เป็นไปได้ของการแทรกแซงภาษาก็ยิ่งมีมากเท่านั้นและเกิดขึ้นได้หลายขอบเขต (Weinreich, 1953) ตั้งแต่การแทรกแซงทางเสียง (Phonic Interference) การแทรกแซงทางไวยากรณ์ (Grammatical Interference) ไปจนถึงการแทรกแซงทางคำศัพท์ (Lexical Interference) นอกจากภาษาไทยและภาษาเวียดนามจะเป็นภาษาที่อยู่ต่างตระกูลภาษากัน ก็ยังมีความแตกต่างทั้งด้านเสียง ไวยากรณ์ และ

คำศัพท์อย่างชัดเจนซึ่งถือว่าทั้งสองภาษามีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ในทุกด้าน หากพิจารณาลักษณะการแทรกแซงทางเสียงที่ปรากฏในสถานการณ์ของการสัมผัสภาษา เช่น การแทนเสียง (Sound Substitution) ภาษาไทยและภาษาเวียดนามที่ต่างก็เป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์และเป็นภาษาระบบคำโดด แต่ในเรื่องของลักษณะน้ำเสียงซึ่งไม่มีในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแต่เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก การแทรกแซงทางภาษาจึงเกิดขึ้นชัดเจนในเส้นทางเดินเสียง กล่าวคือ ในเสียง *ngăng* ของเหวียดเกี่ยวเป็นสัทลักษณะแบบต่ำ-ระดับกักที่เส้นเสียง ซึ่งแท้จริงแล้วสัทลักษณะของเสียง *ngăng* ในภาษาเวียดนามจะเป็นแบบต่ำ-ตก-กักที่เส้นเสียง และเมื่อพิจารณาเส้นทางเดินเสียงแบบต่ำ-ระดับที่ปรากฏนั้นเป็นสัทลักษณะของเสียงเอกคือแบบต่ำ-ระดับซึ่งหากฟังด้วยหูจะเห็นว่ามีเสียงใกล้เคียงกับเสียง *ngăng* เนื่องด้วยเป็นวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงต่ำเหมือนกัน

ในช่วงเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงนั้นมักจะเกิดเป็นรูปแปรใหม่ขึ้นมาควบคู่ไปกับรูปแปรเดิม จากนั้นรูปแปรใหม่ก็ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่รูปแปรเดิมได้รับความนิยมน้อยลงทุกทีและท้ายที่สุดแล้วการเปลี่ยนแปลงของภาษาก็จะเกิดขึ้น (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2558) จากผลการวิจัยนี้จึงสามารถทำนายได้ว่าลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำลึกที่ปรากฏในเสียง *sác* ของเหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 นี้ถือเป็นรูปแปรใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นและกำลังใช้ควบคู่ไปกับรูปแปรเดิมในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนาม ซึ่งหากพิจารณาสัทลักษณะแบบกลาง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียงก็ถือว่าเหวียดเกี่ยวกลุ่มนี้ยังคงรักษาสันทางเดินเสียงของเสียง *sác* ไว้ได้ โดยแตกต่างในเรื่องระดับเสียงและเพิ่มลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำลึกเข้ามาซึ่งตรงกับสัทลักษณะเสียง *ngă* ที่เหวียดเกี่ยวกลุ่มนี้ออกเสียง นั้นแสดงว่าเหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 นำลักษณะน้ำเสียงของ เสียง *ngă* เข้าแทนที่เสียง *sác* ซึ่งมีเส้นทางเดินเสียงเหมือนกัน โดยเข้าแทนที่ทั้งสองรูปแปรของเสียง *sác* ด้วยเหตุนี้ จึงก่อให้เกิดรูปแปรใหม่ในเสียง *sác* ซึ่งในอนาคตเป็นไปได้ว่าเสียงวรรณยุกต์ทั้งสองนี้มีโอกาสกลายเป็นหน่วยเสียงด้วยกันเนื่องด้วยเส้นทางเดินเสียงที่เหมือนกัน เนื่องจาก

เหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 ไม่สามารถจำแนกเสียงวรรณยุกต์ sác และ ngã ได้ เช่นเดียวกับเสียง năng ของเหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการนำสัทลักษณะเสียงเอกแบบต่ำ-ระดับเข้าแทนที่สัทลักษณะแบบต่ำ-ตกของเสียง năng โดยยังคงการกักที่เส้นเสียงไว้ ดังนั้น ลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามของเหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 จึงมีการปรากฏขึ้นในรูปแปรของเสียง sác และยังคงไว้ในรูปแปรของเสียง năng ถึงแม้จะมีความแตกต่างของเส้นทางเดินเสียงด้วยอิทธิพลการสัมผัสภาษาและแทนที่ทางภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เฉลิมชัย ไชยชมพู. (2548). การแปรของภาษาเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย (ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. (2562). คุณสมบัติน้ำเสียงในภาษาตระกูลมอญ-เขมร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผณิตรา ธีรานนท์. (2556). เสียงวรรณยุกต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กำเนิดและพัฒนาการ. เชียงราย: ชอปปิมพ์.
- สุทิน สุขตระกูล. (2526). วิธีวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุริยา รัตนกุล. (2531). นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและตระกูลจีน-ทิเบต. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- โสภณา ศรีจำปา (2538). *การศึกษาภาษาเวียดนามจากบทสนทนา*. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Alves, Mark. (1995). *Tonal feature and the development of Vietnamese tones*. University of Hawaii Working Papers in Linguistics, 27, 1-14.
- Bauman, J., Blodgett, A., Rytting, C. A., Shamoo, J. (2009). *The ups and downs of Vietnamese tones*. Retrieved November 21, 2018, from <https://pdfs.semanticscholar.org/a014/bedc1e57528f1b59f2e0fa82bebd84fd78e9.pdf>
- Blodgett, A., Fox, M. K., Rytting, C., Twist, Anton A. (2010). *Non-Contrastive Voice Quality Characteristics of Northern Vietnamese Tones*. SP-210, paper 069.
- Brunelle, Marc (2009), Tone perception in Northern and Southern Vietnamese. *Journal of Phonetics*, 37(1), 79-96.
- Đoàn Thiện Thuật (2016). *Ngữ âm tiếng Việt*. Hà Nội: NXB Đại học quốc gia Hà Nội,
- Hoàng Thị Châu. (2009). *Phương ngữ học tiếng Việt*. Hà Nội: NXB Đại học quốc gia Hà Nội.

- Kirby P. James. (2011). Vietnamese (Hanoi Vietnamese). *Journal of the International Phonetic Association*, 41/3, 381-392.
- Mai Liên (2017), Kiều bào Nakhon Phanom-Cầu nối hữu nghị Việt Nam-Thái Lan. Retrieved October 31, 2017, from <http://vovworld.vn/vi-VN/nguoi-viet-muon-phuong/kieu-bao-nakhon-phanom-cau-noi-huu-nghi-viet-namthai-lan-585545.vov>.
- Nguyễn Thiện Giáp (2017), *Lược sử Việt ngữ học*, Hà Nội: Nxb Tri thức.
- Nguyễn Văn Lợi & Jerold A. Edmondson. (1998). Tone and voice quality in modern Northern Vietnamese: Instrumental case studies. *Mon-Khmer studies*, (28), 1-18.
- Pham Hoa Andrea. (2003). *Vietnamese tones: A new analysis*. New York: Routledge.
- Laurence, Thompson C. (1984). A Vietnamese Grammar. *Mon-Khmer Studies*, 13:14, 1-367.
- Vũ Thanh Phương. (1982). Phonetic properties of Vietnamese tones across dialects. In Bradley, David (ed.), *Papers in Southeast Asian Linguistics 8: Tonation (Pacific Linguistics Series A)*, 62, 55-75
- Weinreich, Uriel (1953). *Language in Contact: Findings and Problems*. New York: Linguistics Circle of New York.

Received: February 3, 2020

Revised: June 30, 2020

Accepted: August 19, 2020

เว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลี*

ปพนพัชร กอบศิริธีร์วรา **

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและออกแบบเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีในกลุ่ม ผู้ศึกษาภาษาเกาหลีชาวไทยระดับอุดมศึกษา และประเมินความเหมาะสมของเว็บแอปพลิเคชันดังกล่าวเพื่อการปรับปรุงพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ งานวิจัยนี้พบว่า ผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านซอฟต์แวร์พบคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ที่ 17 คะแนน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) และจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมโครงการความรู้สู่ชุมชนจำนวน 62 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมพึงพอใจกับเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาวิชาภาษาเกาหลีอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 คะแนน (คะแนนเต็ม 5) มีผู้ประสงค์ศึกษาภาษาเกาหลีโดยใช้เว็บแอปพลิเคชันจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปี 2562 ในชื่อโครงการ “การผลิตโมบายเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาเกาหลีเบื้องต้น 1” รหัสโครงการ MRG6280202

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาเกาหลี ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: paphonphatko@gmail.com

และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 58 คนเห็นว่าเว็บแอปพลิเคชันนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาในรายวิชาอื่นๆ ได้

คำสำคัญ: เว็บแอปพลิเคชัน; การศึกษาภาษาเกาหลี;
การเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง; เรียนออนไลน์

Web Application for Studying Korean Language^{*}

Paphonphat Kobsirithiwara^{**}

Abstract

This research aims to create and design the Web Application for studying Korean language among Bachelor degree Thai learners in the university and to evaluate the suitability of the Web Application in order to develop its system related to users' needs. This research found that from the software experts' evaluations the system's point average met the excellent standard with 17 points (from 20 points) and from the knowledge-transferred seminar 62 informants revealed that they appreciated with this Web Application system which met good standard in user appreciation with 4.39 points (from 5 points). Besides 60 informants wanted to study Korean language by using this Web Application system or 96.77% and 58 informants

^{*} This research project was funded by Thailand Science Research and Innovation (TSRI) 2018 and Department of Eastern Languages Faculty of Humanities Kasetsart University in the project title "The Production of Mobile Web Application for Learning and Teaching Basic Korean 1" with project code MRG6280202

^{**} Assistant professor, Department of Eastern Languages Faculty of Humanities Kasetsart University e-mail: paphonphatko@gmail.com

thought that the Web Application could also be applied in teaching other subjects.

Keywords: Web Application; Korean Education;
Student-centered Learning; Online-learning

1. ความสำคัญของงานวิจัยและการทบทวนวรรณกรรม

การเรียนการสอนภาษาเกาหลีในระดับอุดมศึกษาของไทยเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2529 แม้ว่าการเรียน การสอนภาษาเกาหลีในประเทศไทยจะได้รับความนิยมอย่างมากและมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่า 34 ปี แต่ยังคงพบปัญหามากมายในการศึกษาภาษาเกาหลีในระดับอุดมศึกษา เช่น การขาดแคลนผู้สอนภาษาเกาหลี ชาวไทยและชาวเกาหลี การขาดแคลนตำราเรียนและเอกสารประกอบการสอนที่ผลิตเพื่อผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทยโดยเฉพาะ ปัญหาความแตกต่างในกลวิธีการสอนของครูผู้สอนชาวไทยและชาวเกาหลี ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการศึกษาภาษาเกาหลีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและสถาบันภาษาในประเทศเกาหลีที่แตกต่างกัน รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาภาษาเกาหลี เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมารวมทั้งตอบสนองนโยบายรัฐบาลภายใต้โมเดล Thailand 4.0 ในด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2556-2565)¹ ที่ให้ความสำคัญกับ

¹ หากพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2556-2565) จะเห็นได้ถึงการให้ความสำคัญกับการผลิตนวัตกรรมและการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา โดยเนื้อดังกล่าวปรากฏในเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2556-2565) คือ มุ่งเน้นการสร้างคุณค่า งานวิจัย นวัตกรรม ตอบสนองความต้องการของสังคมและเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา อีกทั้งเมื่อพิจารณาในส่วนยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วยการสร้างความรู้ เพื่อความเป็นเลิศและเพื่อการใช้ประโยชน์ พบเนื้อหาเกี่ยวกับการระบุถึงเกณฑ์ตัวชี้วัดโดยเป้าหมายผลผลิตของยุทธศาสตร์แผนที่ 2 นี้ซึ่งขึ้นอยู่กับหัวข้อ 4 ประการดังนี้ ประการที่หนึ่ง จำนวนผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ประการที่สอง จำนวนผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร (สำนักงบประมาณเป็นผู้กำหนด) ประการที่สาม เงินสนับสนุนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ประจำและนักวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด) และประการสุดท้าย จำนวนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์และมีผลกระทบด้านบวกต่อสังคม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้กำหนด)

การผลิตนวัตกรรมซึ่งส่งผลต่อการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงผลิตเว็บแอปพลิเคชัน² เพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีสำหรับผู้ศึกษาภาษาเกาหลีชาวไทยขึ้น โดยเว็บแอปพลิเคชันดังกล่าวได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปี 2562 ในชื่อโครงการ “การผลิตโมบายเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาเกาหลีเบื้องต้น 1” รหัสโครงการ MRG6280202 ซึ่งเป็นนวัตกรรมชิ้นแรกของผู้สอนภาษาเกาหลีชาวไทยผลิตขึ้นเพื่อใช้สำหรับการศึกษาภาษาเกาหลีในประเทศไทย

หากพิจารณาถึงนวัตกรรมเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีในสาธารณรัฐเกาหลีพบการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้หรือ E-Learning ในช่วงแรก และหัวข้อวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับการใช้ E-Learning มุ่งเน้นไปที่การใช้สื่อประเภทเว็บไซต์ในการศึกษาเป็นสำคัญ ต่อมาในภายหลังเมื่อเทคโนโลยีเกี่ยวกับสมาร์ตโฟนและการพัฒนาแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนเจริญมากขึ้น จึงพบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีมากขึ้นตามมา ภายหลังปี 2010 ตัวอย่างงานวิจัยดังที่กล่าวมาได้แก่ งานวิจัยของ ซิมยุนจิน (심윤진, 2013) คิมอินซิก (김은식, 2016) มุนมีซุก (문미숙, 2018) อีจียอน (이지연, 2018) และคิมโซฮย็อน (김소현, 2019) เป็นต้น

² อรลดา แซ่โศ้ว (2558, น. 35-36) อธิบายความหมายของเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) และลักษณะเด่นไว้ดังนี้ เว็บแอปพลิเคชัน คือ โปรแกรมประยุกต์ที่เข้าถึงด้วยโปรแกรมค้นดูเว็บผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ต เว็บแอปพลิเคชันเป็นที่ยอมรับเนื่องจากความสามารถในการอัปเดตและดูแลโดยไม่ต้องแจกจ่ายและติดตั้งซอฟต์แวร์บนเครื่องผู้ใช้ จุดเด่นของเว็บแอปพลิเคชัน คือ โปรแกรมของเว็บแอปพลิเคชันติดตั้งไว้ที่เซิร์ฟเวอร์ (Server) เพื่อให้บริการผู้ใช้ ผู้ใช้จึงไม่จำเป็นต้องติดตั้งโปรแกรมเพิ่มเติม ข้อมูลที่ส่งหากันระหว่างผู้ใช้กับเซิร์ฟเวอร์ มีปริมาณน้อยมากทำให้สามารถใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วต่ำได้ จุดเด่นอีกประการคือ ผู้ใช้สามารถเข้าใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ ผ่านโปรแกรมประเภท Browser ที่ติดมากับระบบปฏิบัติการของสมาร์ตโฟน เช่น Internet Explorer Firefox Google Chrome เป็นต้น ได้ จึงลดปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้และระบบปฏิบัติการ (Operation System) ที่แตกต่างกัน

ชิมยุนจิน (심윤진, 2013) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของแอปพลิเคชันประเภทโมบายเกมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้คำศัพท์ในกลุ่มผู้ศึกษาภาษาเกาหลีชาวจีนจำนวน 30 คนซึ่งเป็นผู้ศึกษาภาษาเกาหลีขั้นต้น (ระดับ 1)³ จากงานวิจัยนี้พบว่ากลุ่มผู้ศึกษาคำศัพท์ภาษาเกาหลีผ่านแอปพลิเคชันเกม มีความตั้งใจศึกษาคำศัพท์ภาษาเกาหลีอันมีสาเหตุมาจากความสนุกสนานเป็นแรงจูงใจ ซึ่งผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีและไม่พบค่านัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ศึกษาคำศัพท์จากสมุดรวมคำศัพท์ นอกจากนี้งานวิจัยของ ชิมยุนจินสรุปว่าแอปพลิเคชันเกมนั้นส่งอิทธิพลต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาเกาหลีในเชิงบวก

คิมอินชิก (김은식, 2016) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีสำหรับแรงงานชาวต่างชาติ โดยคิมอินชิกเล็งเห็นความสำคัญของการนำแอปพลิเคชันมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาทักษะการสนทนาสำหรับกลุ่มผู้ศึกษาแรงงานชาวต่างชาติ โดยแอปพลิเคชันที่คิมอินชิกนำเสนอในการฝึกฝนการสนทนามีชื่อว่า “เวกุกินคินโรจาซิล วีอัน อาจาอาจา มัลฮาเก อันกุกอ (외국인근로자를 위한 아자! 아자! 말하기 한국어)” ซึ่งผู้ศึกษาสามารถฝึกฝนการฟังและสนทนา ตามคำศัพท์ หรือประโยคตัวอย่างที่แอปพลิเคชันเตรียมไว้ให้ และในส่วนของการประเมินแอปพลิเคชันสามารถประเมินการออกเสียงของผู้ศึกษาและประเมินความถูกต้องเป็นจำนวนดาว 1-5 ดวงพร้อมทั้งระบุคำที่ออกเสียงผิดบนหน้าแอปพลิเคชัน

มุนมีซุก (문미숙, 2018) ศึกษาวิจัยแนวทางในการผสมผสานการสอนและการศึกษาภาษาเกาหลีโดยการใช้สมาร์ตโฟนแอปพลิเคชัน สำหรับคู่สมรสหญิงชาวต่างชาติ จากบทสรุปของการวิจัยนี้พบว่า มุนมีซุกเสนอให้แสดงหมวดหมู่ของคำศัพท์และเนื้อหาจากบทสนทนาในชีวิตประจำวันเป็นสำคัญ ได้แก่ การทำอาหาร โรงเรียน ชีวิตประจำวัน สุขภาพ การศึกษาของบุตรหลาน การงาน คำศัพท์

³ การวัดระดับความรู้ทางภาษาเกาหลีจะแบ่งออกเป็น 6 ระดับ โดยระดับ 1 (1 급) คือ ขั้นต้นและระดับ 6 (6 급) คือขั้นสูงสุด

เกี่ยวกับญาติ เป็นต้น และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับ
 กลุ่มสมรสนักเรียนชาวต่างชาติว่า หากรัฐบาลเข้ามา มีส่วนช่วยพัฒนาสมรสนักเรียน
 แอปพลิเคชันก็จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษาภาษาเกาหลียิ่งขึ้น
 นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยผลิตแอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับข้อมูลสำคัญต่าง ๆ
 ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มสมรสนักเรียนชาวต่างชาติอีกด้วย

อีจียอน (이지연, 2018) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาคำศัพท์ภาษา
 เกาหลีขั้นต้นและขั้นกลางในกลุ่มผู้ศึกษาภาษาเกาหลีของสถาบันภาษาเซจง โดย
 งานวิจัยนี้นำแอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์จำนวน 6 แอปพลิเคชันมา
 วิเคราะห์เนื้อหา รูปแบบ ความยากง่ายของเนื้อหาและวิเคราะห์ว่าเนื้อหาส่งผลใน
 เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พัฒนาและผู้ใช้งานอย่างไร จากผลการวิเคราะห์งานวิจัยนี้
 สรุปว่า เนื่องจากแอปพลิเคชัน “เซจงฮันกุกอ ออฮวีฮักชีบ โซกิบ•จุงกิบ
 (세종한국어 어휘학습 초급•중급)” ผลิตขึ้นโดยสถาบันภาษา เซจง อีกทั้งยัง
 อ้างอิงเนื้อหาการศึกษาคำศัพท์และแผนการสอนของสถาบันภาษาเซจง จึง
 นำเสนอเนื้อหาของคำศัพท์ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังมี
 เนื้อหาในส่วนของการฝึกฝนและการประเมินตนเองซึ่งเป็นส่วนสำคัญ
 สำหรับการศึกษาคำศัพท์ผ่านแอปพลิเคชัน

คิมโซฮย็อน (김소현, 2019) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน
 สำหรับการศึกษาภาษาเกาหลีด้านการพูด โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ
 ในการศึกษา โดยงานวิจัยนี้เสนอแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “Everyday
 Korean” โดยงานวิจัยนี้สรุปผลวิจัยไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อการศึกษาที่
 เป็นระเบียบแบบแผน การนำเสนอเนื้อหาในการศึกษาภาษาเกาหลีในแอปพลิเคชัน
 ควรได้รับการพัฒนาจากตำราเรียนที่ผลิตขึ้นจากสถาบันที่น่าเชื่อถือ ประการที่
 สอง แม้ว่าจะเตรียมเนื้อหาสถานการณ์ที่เป็นระบบแล้วก็ตาม ยังพบปัญหาใน
 ดีความและการทำความเข้าใจเนื้อหาสถานการณ์ของผู้ศึกษาภาษาที่สอง ประการ
 ที่สาม งานวิจัยนี้ยังไม่สามารถพิสูจน์ผลของการใช้แอปพลิเคชันนี้ในผู้ศึกษาจริง
 ได้

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันกับการศึกษาภาษาในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์ตั้งแต่พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา ได้แก่งานวิจัยของสุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติและเฮ่อ เสี่ยงหลิง (2560) สุวรรณา ตรงต่อศักดิ์และณเมณ จีรังสุวรรณ (2561) กษิรา จันทะสะเร (2562) เคน มหาชนวงศ์และนิธิดา อติภักทรนันท์ (2562) เป็นต้น

งานวิจัยของสุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติและเฮ่อ เสี่ยงหลิง (2560) นำเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน ส่งข้อความสำหรับผู้ศึกษาภาษาไทยจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ศึกษาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีน่านประเทศสิงคโปร์ โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้ศึกษาฝึกถามและตอบโดยการส่งข้อความเสียงผ่านแอปพลิเคชัน WhatsApp ภายหลังการสนทนาให้ผู้ศึกษาส่งแบบฟอร์มคำถามและคำตอบรวมทั้งไฟล์เสียงที่สนทนาให้ผู้สอนตรวจสอบความถูกต้อง จากกิจกรรมดังกล่าวพบว่า ผู้ศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีและเปิดโอกาสในการฝึกพูดและฟังภาษาไทยได้มากขึ้น

สุวรรณา ตรงต่อศักดิ์และณเมณ จีรังสุวรรณ (2561) ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดมหาชนผสมแอปพลิเคชัน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาจีนและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว ผลจากการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดมหาชนผสมแอปพลิเคชัน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ การวิเคราะห์ กิจกรรมและการประเมินและจากการประเมินความเหมาะสมในการใช้เพื่อพัฒนาการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาจีนพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กษิรา จันทะสะเร (2562) ศึกษาและเปรียบเทียบคุณสมบัติแอปพลิเคชันที่นำหลักการทางภาษาศาสตร์มาใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับเสียงและคำจากแอปพลิเคชันทั้งหมด 31 แอปพลิเคชัน จากการวิเคราะห์พบว่า แอปพลิเคชันที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษระดับเสียงและคำมากที่สุดคือ The Prefix & suffix Game อันดับถัดมาคือ Sound: The pronunciation App

AV Phonetics, Say It: English Pronunciation, Phonetics Cards, Greek and Latin roots finder และ Wordify-Word Marker ตามลำดับ

เคน มหาชนะวงศ์และนิธิตา อติภทรนันท์ (2562) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการฟังและพูดภาษาอังกฤษและความรู้คำศัพท์โดยใช้แอปพลิเคชันบนแท็บเล็ต กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ศึกษาภาษาอังกฤษที่มีเชื้อสายอาข่าและลาหู่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ บนแท็บเล็ตตามระยะเวลาและกรอบการสอนที่กำหนดซึ่งภายหลังพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังจากการประเมินทั้งสิ้น 7 ครั้งพบว่า สูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ ซึ่งคะแนนการฟังในครั้งที่ 7 อยู่ในระดับดีเยี่ยม รวมทั้งจากผลการประเมินความรู้ด้านคำศัพท์ในครั้งที่ 7 ก็พบว่าคะแนนอยู่ในระดับดีเยี่ยมด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยที่ปรากฏในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษานั้นพบว่ายังขาดแคลนอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งหากพิจารณาในส่วนของการศึกษาภาษาเกาหลีแล้วยังไม่พบงานวิจัยใดที่กล่าวถึงการผลิตเว็บแอปพลิเคชันขึ้นใช้เพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีหรือการประยุกต์ใช้เว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีในประเทศไทย

จากปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนผู้สอนภาษาเกาหลี ความสำคัญของนวัตกรรมและแผนการสนับสนุนการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงผลิตเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีขึ้นและเพื่อการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน รวมถึงเพื่อทราบแนวทางในการพัฒนา ผู้วิจัยจึงทดลองใช้งานเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลความพึงพอใจในการใช้งานและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีต่อไป

2. วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อผลิตเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีสำหรับผู้ศึกษาภาษาเกาหลีชาวไทย

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้งานและความเหมาะสมของเว็บแอปพลิเคชัน และนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาสรุปผล วิเคราะห์และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาเว็บแอปพลิเคชันให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานระบบต่อไป

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและระเบียบวิจัย

ผู้สอนภาษาเกาหลีในปัจจุบันมิได้นำสื่อการเรียนการสอนประเภท ภาพยนตร์ เพลง อินเทอร์เน็ต หรือ YouTube มาใช้ร่วมกับการศึกษาภาษาเกาหลีเท่านั้น แต่ยังนำนวัตกรรมเพื่อการศึกษา เช่น โปรแกรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและการเรียนการสอนแบบออนไลน์ อาทิเช่น Google classroom Google form หรือ Kahoot เป็นต้น แต่หากพิจารณาในแง่การใช้งานแล้วพบว่าโปรแกรมดังที่กล่าวมาเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีการแสดงผลเฉพาะด้าน แต่ละโปรแกรมทำงานแยกส่วนกัน ซึ่งจนถึงปัจจุบันยังไม่พบโปรแกรมเกี่ยวกับการศึกษาภาษาเกาหลีออนไลน์ที่ประกอบด้วยฟังก์ชันการทำงานที่หลากหลายและทำงานร่วมกันได้ อาทิเช่น สามารถนำเสนอสื่อการสอนที่หลากหลายทั้งในรูปแบบไฟล์ภาพ เสียง วิดีทัศน์ การสร้างแบบฝึกหัด ระบบประเมินความรู้ด้วยตนเอง การสร้างข้อสอบย่อยและข้อสอบหลัก การตั้งค่าเปิด-ปิดข้อสอบตามผู้สอนกำหนด ระบบตรวจข้อสอบอัตโนมัติ เป็นต้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งยังไม่พบเว็บแอปพลิเคชันสำหรับผู้ศึกษาวิชาภาษาเกาหลีใน

ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้ยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เว็บแอปพลิเคชันสำหรับผู้ศึกษาวิชาภาษาเกาหลีชาวไทยด้วยกัน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะผลิตนวัตกรรมที่ผู้สอนสามารถจัดการการเรียนการสอนได้ด้วยตนเองและมีฟังก์ชันการทำงานที่หลากหลาย ครบวงจรในนวัตกรรมตัวเดียวขึ้น โดยใช้ขั้นตอนการผลิตเว็บแอปพลิเคชันตามขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ C2I Model ของกนกรัตน์ จิรสัจจานุกูลและณมน จีรังสุวรรณ (2561)⁴ ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ คือ 1. การวิเคราะห์บริบท 2. การกำหนดเป้าหมายและการพัฒนา 3. การประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การวิเคราะห์บริบท

จากปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนผู้สอนภาษาเกาหลีซึ่งไม่สัมพันธ์กับจำนวนนิสิตที่ประสงค์จะศึกษาวิชาภาษาเกาหลีในปัจจุบัน รวมทั้งสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 การเรียนการสอนในห้องเรียนถูกระงับ การผลิตนวัตกรรมเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีด้วยระบบออนไลน์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวมา

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกผลิตเว็บแอปพลิเคชันแทนการใช้แอปพลิเคชันมีประเด็นสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรกผู้ใช้งานระบบสามารถเข้าถึงเว็บแอปพลิเคชันผ่านเบราว์เซอร์ที่มีในคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตและสมาร์ทโฟนทุกระบบปฏิบัติการได้ ในขณะที่การผลิตแอปพลิเคชันต้องผลิตให้ตรงตาม

⁴ กนกรัตน์ จิรสัจจานุกูลและณมน จีรังสุวรรณ (2561) อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย C2I Model ซึ่งประกอบไปด้วย 1. การวิเคราะห์บริบท ประกอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้เรียน บุคคลและเวลา 2. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม แบ่งออกเป็นขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การผลิตชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และขั้นตอนการพัฒนาซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ 3. การประเมินผล ประกอบด้วย นวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ทักษะสร้างนวัตกรรมและทักษะอาชีพและการเรียนรู้

ความต้องการของระบบปฏิบัติการเนื่องจากมีความจำเพาะเจาะจงของภาษาที่ใช้เขียนแอปพลิเคชันและช่องทางการจำหน่ายแอปพลิเคชัน แต่เว็บแอปพลิเคชันสามารถเข้าถึงได้ในทุกช่องทางผ่านเบราว์เซอร์จึงประหยัดค่าใช้จ่ายในการผลิตและพัฒนาระบบ ประการที่สอง ตัวโปรแกรมของเว็บแอปพลิเคชันถูกติดตั้งไว้ที่เซิร์ฟเวอร์ที่ให้บริการผู้ใช้และข้อมูลที่ส่งหากันระหว่างผู้ใช้กับเซิร์ฟเวอร์มีปริมาณที่น้อยกว่า ลดการใช้ทรัพยากรในการประมวลผลของตัวเครื่องสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต ทำให้โหลดหน้าเว็บไซต์ได้เร็วขึ้น และสามารถใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วต่ำได้

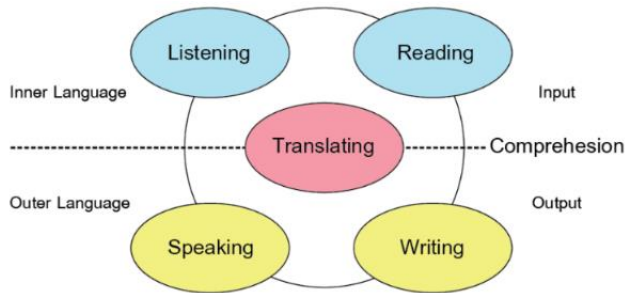
2) การกำหนดเป้าหมายและการพัฒนา

จากการสัมภาษณ์ผู้สอนวิชาภาษาเกาหลีในระดับอุดมศึกษาทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดจำนวน 5 คน พบว่า ผู้สอนภาษาเกาหลีในปัจจุบันประยุกต์ใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและการเรียนสอนแบบออนไลน์ อาทิเช่น Zoom Webex Google Classroom Google Forms หรือ Kahoot เป็นต้น แต่โปรแกรมดังกล่าวมีการแสดงผลที่เฉพาะเจาะจงด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งทำงานแยกส่วนกัน ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีนวัตกรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีซึ่งประกอบด้วยฟังก์ชันการทำงานที่หลากหลายและสามารถทำงานร่วมกันได้ อาทิเช่น การนำเสนอสื่อการสอนที่หลากหลาย มีแบบฝึกหัด การทดสอบย่อยและการทดสอบหลัก การประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถติดต่อกับผู้เรียนได้ จะเป็นนวัตกรรมที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและผู้ศึกษาภาษาเกาหลีเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดจากกระบวนการความรู้ความเข้าใจด้านภาษาของฮุยเว่ย ซาย (Cai, 2012, pp. 843-844) ร่วมในการวางแผนพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการศึกษาภาษาเกาหลี

ฮุยเว่ย ซาย กล่าวว่าผู้เรียนรับข้อมูลภาษาต่างชาติ (Input) ด้วยการฟังหรือการอ่านข้อความและสามารถเข้าใจสารนั้นได้ด้วยการแปล หลังจากนั้นจึง

แสดงข้อมูลต่างๆ ออกมาด้วยการพูดหรือการเขียน (Output) ดังนั้นทักษะในการเรียนรู้ภาษาจึงมีอาจสมบูรณ์ได้เพียงการรับสารอย่างเดียวโดยไม่มีกระบวนการแสดงออก กระบวนการเรียนรู้จึงจะจบสิ้นลงเมื่อผู้เรียนได้ดำเนินการครบทั้งหมดที่กล่าวมาเท่านั้น



ภาพที่ 1. ภาพสรุปกระบวนการเรียนรู้ภาษาของฮูเวย์ ชาย

จากกระบวนการเรียนรู้ภาษาดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้กับการผลิตโมบายเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการสอนภาษาเกาหลี ดังนี้

การรับสาร (Input)

ในส่วนของการรับสารในส่วนของการฟังและการอ่าน ผู้วิจัยได้เตรียมระบบในส่วนของการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับสื่อการสอน (Content) จากผู้สอนได้หลากหลายประเภท ตามความสะดวกของผู้สอน และเนื้อหารายวิชา โดยระบบรองรับการนำเสนอทั้งภาพ อักษรและเสียง เช่น ไฟล์ประเภทวิดีโอ ไฟล์ PDF ไฟล์ Microsoft Word และ PowerPoint การไลฟ์สด และเกม เป็นต้น ซึ่งการนำเสนอสื่อการสอนนี้มิได้จำกัดอยู่แต่เพียงเนื้อหาการสอนภาษาเกาหลีเท่านั้น ผู้สอนรายวิชาอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษารายวิชาอื่นได้ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ผู้สอนผลิตขึ้น

การแสดงผลออก (Output)

เมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาแล้ว ผู้เรียนสามารถแสดงผลออกด้วยทักษะการเขียน และการพูดได้ ผ่านระบบแบบฝึกหัด ระบบสอบ ระบบสั่งงานและการบ้าน⁵ ในส่วนของระบบแบบฝึกหัดผู้เรียนสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจของตนว่าเข้าใจเนื้อหาในการเรียนรู้ได้ดีเพียงใดผ่านระบบเฉลยแบบฝึกหัดอัตโนมัติภายหลังจากที่ทำแบบฝึกหัดเสร็จ สำหรับระบบสอบ ระบบสั่งงานและการบ้าน ผู้เรียนสามารถแสดงผลออกด้วยทักษะการเขียน การออกเสียงและการสนทนา⁶ ผ่านระบบโดยมีผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและส่งผลการตรวจสอบกลับ (Feedback) ให้ผู้ศึกษาได้ภายหลัง

กรณีที่ผู้เรียนมีข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียน ผู้เรียนสามารถการติดต่อหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอนและผู้เรียนในกลุ่มผ่านเว็บแอปพลิเคชันโดยตรงด้วยการใช้กระดานคำถาม-คำตอบ (Board Forum) หรือติดต่อผู้สอนผ่านโปรแกรมส่งข้อความได้โดยตรง

3) การประเมินผล

ภายหลังจากการผลิตเว็บแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยได้เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตเว็บแอปพลิเคชันจำนวน 2 คนเป็นผู้ประเมินนอกจากการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านแล้ว ผู้วิจัยได้นำเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการสอนภาษาเกาหลีมาทดลองใช้กับผู้เข้าร่วมโครงการความรู้ชุมชน “การผลิตโมบายเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนภาษาเกาหลี 1” จำนวน 62 คน และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ

⁵ ระบบสั่งงานและการบ้าน กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา

⁶ ผู้วิจัยออกแบบให้ระบบสอบ ระบบสั่งงานและการบ้านสามารถรองรับการส่งลิงค์ (Link) และส่งไฟล์เสียง ไฟล์วีดิทัศน์ที่ผู้เรียนบันทึกไว้แนบมากับระบบดังกล่าวเพื่อให้ผู้สอนสามารถตรวจสอบทักษะการออกเสียงและการสนทนาของผู้เรียน

ดังกล่าว เพื่อนำผลจากแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ สรุปผลและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันต่อไป

4. ผลการวิจัยและการประเมิน

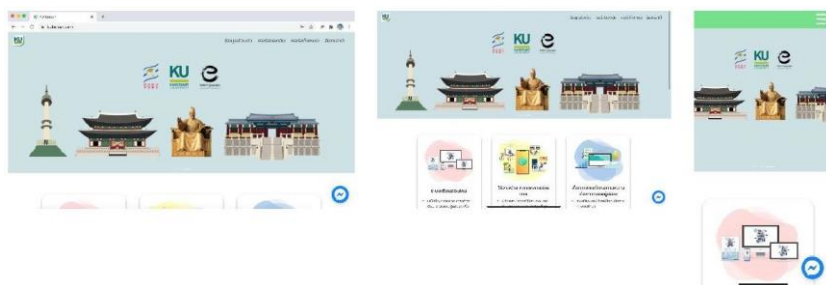
4.1 เว็บแอปพลิเคชัน

สำหรับเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลี ผลิตภัณฑ์โดยมุ่งเน้นผู้ใช้เป็นกลุ่มผู้ศึกษาภาษาเกาหลีเป็นสำคัญ และต้องการให้ผู้สอนสามารถสร้างแก้ไข ควบคุมเรียน รวมถึงเนื้อหาการสอน (Content) ที่ต้องการนำเสนอได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องผ่านการอนุมัติจากโปรแกรมเมอร์ ระบบนี้จึงเหมาะสมกับผู้สอนที่มีความรู้และความพร้อมในการนำเสนอเนื้อหาในการสอนด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ การออกเสียงภาษาเกาหลีได้ ซึ่งระบบจะเป็นระบบกึ่งอัตโนมัติที่เตรียมพื้นที่สำหรับการนำเสนอเนื้อหาการเรียนการสอน (Content) แบบฝึกหัด (Practice) ข้อสอบย่อย (Quiz) ข้อสอบหลัก (Test) ระบบตรวจสอบความถูกต้องอัตโนมัติและการให้คะแนน (Evaluation) ระบบการส่งงานและการบ้าน (Homework) ระบบติดต่อและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ศึกษา (Board Forum & Chat)⁷ เป็นต้น สำหรับงานวิจัยนี้จะขอนำเสนอการแสดงผลของเว็บแอปพลิเคชันในส่วนของผู้ใช้ (User) เท่านั้น

⁷ สำหรับระบบส่งงานและการบ้าน รวมถึงระบบติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ศึกษาอยู่ในช่วงการพัฒนาจึงไม่มีการแสดงเนื้อหาดังกล่าวในงานวิจัยนี้

4.1.1 การสมัครสมาชิกและการสมัครคอร์สเรียน

ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาการศึกษาได้หลากหลายช่องทาง รองรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนออนไลน์ที่หลากหลาย อาทิเช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (ทุกระบบปฏิบัติการ) เป็นต้น ผ่านเบราว์เซอร์ของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น Safari Chrome Internet Explorer เป็นต้น ดังภาพตัวอย่าง

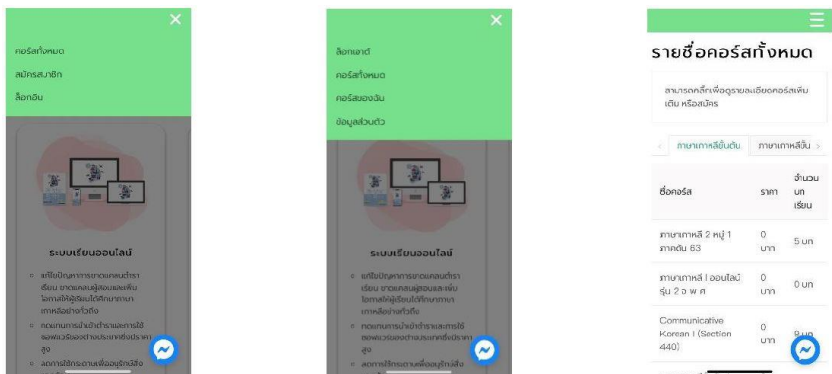


ภาพที่ 2. ภาพเว็บแอปพลิเคชันที่ใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ (ซ้าย)
ใช้งานผ่านแท็บเล็ต (กลาง) และใช้งานผ่านสมาร์ทโฟน (ขวา)

4.1.2 การสมัครสมาชิกและการสมัครคอร์ส

สำหรับผู้ใช้งานใหม่ให้ทำการสมัครสมาชิกก่อนการใช้งานเสมอ โดยคลิกที่แถบเมนูถัดจากนั้นจะปรากฏแถบเมนู ให้ผู้ใช้งานใหม่คลิกที่คำว่า “สมัครสมาชิก” จากนั้นจะปรากฏหน้าต่างข้อมูลการสมัครสมาชิก ให้ผู้ใช้กรอกข้อมูลลงในช่องว่างให้ครบถ้วน จากนั้นกดตกลง ระบบจะทำการบันทึกข้อมูลของผู้สมัครลงในฐานข้อมูล

เมื่อสมัครสมาชิกแล้วผู้ศึกษาสามารถล็อกอินและเลือก “คอร์สทั้งหมด” เพื่อเข้าสู่หน้าต่างแสดง คอร์สเรียนทั้งหมดที่ผู้สอนสร้างไว้ในฐานข้อมูล ให้ผู้เรียนคลิกเลือกคอร์สที่ต้องการสมัครเรียน ภายหลังการส่งหลักฐานแสดงตัวตนแล้ว จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากผู้สอนก่อนจึงจะสามารถเข้าสู่คอร์สเรียนที่สมัครไว้ได้



ภาพที่ 3. ภาพแสดงแถบเมนูก่อนการเข้าระบบ (ซ้าย) และหลังเข้าระบบ (กลาง)
ภาพแสดงหน้าต่างคอร์สทั้งหมดที่เปิดสอน (ขวา)

4.1.3 การเข้าศึกษาเนื้อหาในคอร์สและแบบฝึกหัด

เมื่อผู้เรียนเข้าสู่คอร์สเรียนที่ได้ลงสมัครไว้จะเห็นหน้าต่างแสดงเนื้อหา รายวิชาโดยแบ่งออกเป็นบทเรียนต่างๆ ตามที่ผู้สอนได้สร้างไว้ในฐานข้อมูล โดยเนื้อหาและประเภทของไฟล์ที่นำเสนอจะมีความแตกต่างกันตามความต้องการของผู้สอน



ภาพที่ 4. การนำเสนอเนื้อหาด้วยไฟล์ Microsoft PowerPoint (ซ้าย) วิดีทัศน์ (กลาง) และไฟล์ PDF (ขวา)

ภายหลังการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน ผู้เรียนสามารถทดสอบความรู้ความเข้าใจของตน ผ่านแบบฝึกหัด โดยแบบฝึกหัดสามารถแสดงคำถามได้หลากหลายรูปแบบ เช่น แสดงคำถามที่เป็นข้อความ คำถามข้อความพร้อมภาพ และคำถามข้อความพร้อมเสียง เป็นต้น สำหรับคำตอบที่แสดงในแบบฝึกหัดเป็นรูปแบบปรนัย ซึ่งแสดงคำตอบได้หลากหลายรูปแบบเช่น คำตอบที่เป็นข้อความ คำตอบที่เป็นรูปภาพ คำตอบที่เป็นไฟล์เสียง เป็นต้น

เมื่อผู้เรียนทำแบบฝึกหัดแล้วสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ด้วยตนเองโดยกดปุ่ม “ตรวจคำตอบ” ระบบจะแสดงจำนวนข้อที่ถูกต้อง พร้อมเฉลยคำตอบข้อที่ถูกต้องในแบบฝึกหัดทุกข้อเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจของตนได้

The screenshot displays a language learning application interface. On the left, a green header bar contains a menu icon. Below it, a question is presented with an illustration of a woman and the Australian flag. The question asks for the name of the country shown. Four multiple-choice options are provided:
☐ 미나입니다.
☐ 아니요, 독일 사람이 아닙니다.
☐ 네, 독일 사람입니다.
☐ 만나서 반갑습니다.
Below the options, a progress bar indicates 'ข้อที่ 2 (1 คะแนน)' and 'ฟังและเลือกคำศัพท์ที่ถูกต้อง'. A video player interface is visible at the bottom left, showing a list of flags and a selected option. On the right, a box labeled 'เฉลยตอบข้อ 3. 프랑스' is shown. Below it, a progress bar indicates 'ข้อที่ 10 (1 คะแนน)' and 'ฟังและเลือกคำศัพท์ที่ถูกต้อง'. A video player interface is visible at the bottom right, showing a list of countries and a selected option:
☐ 영국
☒ 중국
☐ 태국
☐ 미국
Below the options, a box labeled 'เฉลยตอบข้อ 2. 중국' is shown. At the bottom right, a green box labeled 'ผลการตรวจ' displays a score of '10/10' and a button labeled 'กลับไปทบทวน'.

ภาพที่ 5. ภาพแสดงเนื้อหาแบบฝึกหัด (ซ้าย)

ภาพแสดงคะแนนรวมและการเฉลยคำตอบในแบบฝึกหัด (ขวา)

4.1.4 ระบบสอบย่อย ระบบสอบหลักและการเฉลยข้อสอบ

สำหรับการสอบเก็บคะแนนเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลี มีระบบสอบ 2 ประเภทคือ การสอบย่อยและการสอบหลัก

สำหรับระบบสอบย่อย ผู้สอนเป็นผู้ดูแลเปิด-ปิดระบบด้วยตนเอง มีรูปแบบการนำเสนอคำถามและคำตอบเช่นเดียวกับแบบฝึกหัด และภายหลังการสอบย่อยระบบจะตรวจสอบความถูกต้องของข้อสอบย่อย ให้คะแนนและบันทึกข้อมูลไว้ในระบบโดยอัตโนมัติ ซึ่งผู้เรียนสามารถตรวจสอบคะแนนสอบย่อยของตนได้โดยการเข้าไปที่ข้อมูลส่วนตัว ข้อสอบย่อยและเลือกบทเรียนที่ผู้เรียนทำข้อสอบย่อยไว้

สำหรับการสอบหลักผู้วิจัยพัฒนาระบบให้คำแนะนำรูปแบบของข้อสอบให้สอดคล้องกับข้อสอบ TOPIK (Test of Proficiency in Korean) ซึ่งเป็นข้อสอบมาตรฐานในการวัดระดับความรู้ความสามารถทางภาษาเกาหลีเป็นสำคัญ โดยแสดงคำถามที่เป็นข้อความ คำถามข้อความพร้อมภาพ และคำถามข้อความพร้อมเสียง เป็นต้น สำหรับคำตอบในการสอบหลักสามารถแสดงคำตอบเป็นแบบปรนัย ซึ่งแสดงคำตอบได้หลากหลายเช่นเดียวกับรูปแบบการแสดงคำตอบในแบบฝึกหัด นอกจากนี้ยังสามารถแสดงคำตอบแบบอัตนัยได้ด้วย สำหรับระบบสอบหลักผู้สอนสามารถตั้งคำถามแนะนำข้อสอบและตัวเลือกแบบสุ่มได้เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการสอบอีกครั้ง⁸ ทั้งนี้ระบบสอบหลักผู้สอนสามารถตั้งค่าวันและเวลาที่ต้องการสอบล่วงหน้า ให้ระบบดำเนินการโดยอัตโนมัติภายหลังได้ และเพื่อป้องกันปัญหาการส่งข้อสอบไม่ทันเวลาผู้วิจัยได้พัฒนาระบบการส่งคะแนนอัตโนมัติก่อนหมดเวลาสอบ

ภายหลังการสอบหลัก เมื่อผู้สอนตรวจข้อสอบแล้วและอนุมัติคำแนะนำผลสอบให้ผู้ศึกษาตรวจสอบได้ ผู้ศึกษาสามารถตรวจสอบความถูกต้องจากแบบเฉลย โดยเข้าไปที่ข้อมูลส่วนตัว ข้อสอบ และเลือกข้อสอบหลักที่ทำไว้

⁸ นอกจากการแนะนำข้อสอบและตัวเลือกแบบสุ่มแล้ว ผู้วิจัยกำลังพัฒนาระบบให้สามารถสุ่มชุดข้อสอบเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการสอบมากยิ่งขึ้น



ภาพที่ 6. ภาพแสดงปุ่มเข้าสอบ (ซ้าย) หน้าต่างแสดงเนื้อหาข้อสอบ (กลาง)
ภาพแสดงปุ่มส่งคำตอบ (ขวา)
หน้าต่างแสดงผลคะแนนและเฉลยแบบฝึกหัด (ขวา)



ภาพที่ 7. ภาพแสดงข้อมูลส่วนตัว (ซ้าย) ภาพแสดงรายชื่อข้อสอบย่อย
และข้อสอบหลัก (กลาง) และส่วนเฉลยข้อสอบ (ขวา)

4.2 ผลการประเมิน

เพื่อให้เว็บแอปพลิเคชันสามารถใช้งานได้จริงและมีประสิทธิภาพทั้งในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตซอฟต์แวร์และผู้ใช้งาน ภายหลังจากการผลิตผู้วิจัยได้นำเสนอเว็บแอปพลิเคชันดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตเว็บแอปพลิเคชันจำนวน 2 คนเป็นผู้ประเมิน รวมทั้งให้ผู้ใช้ระบบจำนวน 62 คนเป็นผู้ประเมิน โดยผลการประเมินโดยละเอียดมี ดังนี้

4.2.1 ผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตซอฟต์แวร์

ผลการประเมินเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีจากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตซอฟต์แวร์พบว่า คะแนนรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (คะแนนรวมเฉลี่ยคือ 17 คะแนนจาก 20 คะแนน) โดยรายละเอียดของการประเมินและคะแนน แบ่งออกเป็น ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพด้านการใช้งาน (Usability) คือ 4⁹ ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ 3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านคุณภาพด้านความทนทาน (Reliability) คือ 3.5 ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพด้านการบำรุงรักษา (Maintainability) คือ 3 และค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพด้านการนำมาใช้ใหม่ (Reusability) คือ 3.5

ทั้งนี้พบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเว็บแอปพลิเคชันสองประการคือ ประการแรก ควรเพิ่มเติมส่วนสนับสนุนผู้ใช้งานหรือ UX เพื่อเพิ่ม

⁹ เกณฑ์การประเมินคุณภาพซอฟต์แวร์ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานใช้ในการประเมินเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลี แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 4 ระดับคือ 4 หมายถึง ดีมาก 3 หมายถึง ดี 2 หมายถึง พอใช้ 1 หมายถึง ควรปรับปรุง สำหรับเกณฑ์การสรุปคุณภาพโดยรวมของซอฟต์แวร์คิดคะแนนรวมจากเกณฑ์การพิจารณาทั้ง 5 ด้านโดยคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 16-20 คะแนนคือ ดีมาก 11-15 คะแนนคือ ดี 6-10 คะแนนคือ พอใช้ และคะแนนต่ำกว่า 6 คะแนนคือ ควรปรับปรุง

ความเข้าใจที่ดีในการใช้งานเว็บแอปพลิเคชัน ประการที่สอง ควรพิจารณาถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการการบำรุงรักษาระบบหากมีผู้ใช้งานเพิ่มมากขึ้น

4.2.2 ผลการประเมินจากผู้ใช้

จากงานความรู้ชุมชน “โครงการการผลิตโมบายเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาเกาหลีเบื้องต้น 1” ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 09.30-12.30 น. ณ ห้อง 105 อาคารมนุษยศาสตร์ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งสิ้น 62 คน แบ่งออกเป็นนิสิตหรือนักศึกษาจำนวน 56 คนคิดเป็น ร้อยละ 90.32 ครูและอาจารย์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.07 ไม่แสดงตนจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 1.61

สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจการใช้งานเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลี¹⁰ ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อเกี่ยวกับการใช้งานระบบออกเป็น 5 หัวข้อซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ความสวยงามของเว็บแอปพลิเคชัน

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 33 คน คิดเป็นร้อยละ 53.23 พึงพอใจมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถาม 24 คน คิดเป็นร้อยละ 38.71 พึงพอใจมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 พึงพอใจปานกลาง และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ซึ่งค่าเฉลี่ยความคิดเห็น

¹⁰ เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจจากแบบสอบถามแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับคือ ระดับ 5 เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากที่สุด ระดับ 4 คือ เห็นด้วยมากหรือพึงพอใจมาก ระดับ 3 เห็นด้วยปานกลางหรือพึงพอใจปานกลาง ระดับ 2 เห็นด้วยน้อยหรือพึงพอใจน้อย และระดับ 1 เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือพึงพอใจน้อยที่สุด

ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ที่ 4.40 หรือโดยรวมมีความเห็นด้วยมากเกี่ยวกับการออกแบบและความสวยงามของเว็บแอปพลิเคชัน

2) ระบบรองรับการปรับแต่ง การเพิ่ม คัดลอก ลบคอร์ส

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 พึงพอใจมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถาม 29 คน คิดเป็นร้อยละ 46.77 พึงพอใจมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23 พึงพอใจปานกลาง และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ซึ่งค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ที่ 4.39 หรือโดยรวมมีความเห็นด้วยมากเกี่ยวกับความสะดวกสบายในการใช้งานฟังก์ชันการใช้งาน การปรับแต่ง การเพิ่ม คัดลอก ลบคอร์ส

3) ระบบรองรับรูปแบบไฟล์ต่างๆ เช่น ไฟล์ PDF ไฟล์ PPT ไฟล์วีดิทัศน์

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 32 คน คิดเป็นร้อยละ 51.61 พึงพอใจมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถาม 26 คน คิดเป็นร้อยละ 41.94 พึงพอใจมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.84 พึงพอใจปานกลาง และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ซึ่งค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ที่ 4.40 หรือโดยรวมมีความเห็นด้วยมากกับการรองรับรูปแบบไฟล์ต่างๆ เช่น ไฟล์ PDF ไฟล์ PPT ไฟล์วีดิทัศน์ เป็นต้น

4) ความสะดวกสบายในการใช้งานเว็บแอปพลิเคชัน ใช้งานง่าย

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 35 คน คิดเป็นร้อยละ 56.45 พึงพอใจมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถาม 24 คน คิดเป็นร้อยละ 38.71 พึงพอใจมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23 พึงพอใจปานกลาง และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ซึ่งค่าเฉลี่ยความคิดเห็น

ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ที่ 4.47 หรือโดยรวมมีความเห็นด้วยมากเกี่ยวกับความสะดวกสบายในการใช้งานเว็บแอปพลิเคชัน ใช้งานง่าย

5) ความรวดเร็วในการเข้าสู่ระบบ การใช้งาน การโหลดภาพ

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 29 คน คิดเป็นร้อยละ 46.77 พึงพอใจมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถาม 28 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16 พึงพอใจมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23 พึงพอใจปานกลาง ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23 พึงพอใจน้อย และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ซึ่งค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ที่ 4.31 หรือโดยรวมมีความเห็นด้วยมากเกี่ยวกับความรวดเร็วในการเข้าสู่ระบบ การใช้งาน การโหลดภาพ

จากผลสรุปภาพรวมค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการใช้งานเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีจากแบบสอบถามอยู่ที่ 4.39 ซึ่งอยู่ในระดับ พอใจมาก

นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 96.77 แสดงความประสงค์ที่จะใช้เว็บแอปพลิเคชันร่วมกับการศึกษาวิชาภาษาเกาหลี และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 93.55 แสดงความคิดเห็นว่านอกจากเว็บแอปพลิเคชันนี้จะใช้กับการศึกษาวิชาภาษาเกาหลีแล้วยังมีความเป็นไปได้และสนใจจะนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ

5. บทสรุป

เพื่อขยายโอกาสในการศึกษาภาษาเกาหลีอย่างทั่วถึงโดยไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการขาดแคลนผู้สอน จำนวนผู้ประสงค์ศึกษาภาษาเกาหลีที่มีจำนวนมาก ข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ ตลอดจนเพื่อสนองนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนา มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการผลิตและน่านวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถใช้งานได้จริง ผู้วิจัยจึงผลิตเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา ภาษาเกาหลีขึ้น และเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันให้มีเสถียรภาพ ใช้งานได้ดียิ่งขึ้น เหมาะสมทั้งในมุมมองของผู้พัฒนาระบบและมุมมองของผู้ใช้ระบบ ผู้วิจัยได้นำเว็บแอปพลิเคชันดังกล่าวมาประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านการ ผลิตซอฟต์แวร์จำนวน 2 คนซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในภาครัฐบาลและ ภาคเอกชน โดยคะแนนรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก สำหรับการประเมินจากผู้ใช้เว็บ แอปพลิเคชัน ประเมินจากผู้ใช้งาน 62 คนซึ่งเป็นครู อาจารย์นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจการศึกษาภาษาเกาหลี ผลสรุปจากแบบสอบถามพบคะแนนรวม ความพึงพอใจจากผู้อยู่ในเกณฑ์ดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำระบบดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายและ ประโยชน์ในเชิงสาธารณะ โดยการใช้ประโยชน์เชิงนโยบายคือ เว็บแอปพลิเคชัน ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวิธีการเรียน การสอนและมีการนางานวิจัย ไปใช้เพื่อตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เนื่องจากช่วง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2563 อยู่ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด 2019 ซึ่ง ขณะนั้นเป็นช่วงการสอบปลายภาคของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้เริ่ม ประยุกต์ใช้เว็บแอปพลิเคชันในการศึกษาภาษาเกาหลีกับผู้ศึกษารายวิชาภาษา เกาหลีเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา โดยใช้เว็บ แอปพลิเคชันดังกล่าวในการสอบปลายภาครายวิชาภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร I และรายวิชาภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร II จำนวน 4 หมู่เรียน รวมถึงนำมา

ประยุกต์ใช้กับผู้ศึกษาวิชาภาษาเกาหลีขั้นต้น I ของศูนย์ภาษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เว็บแอปพลิเคชัน ร่วมกับการเรียนการสอนรายวิชาภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร ต่อเนื่องมาจนถึง ปัจจุบันและระบบสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี รวมจำนวนผู้ศึกษาวิชาภาษา เกาหลีที่ได้ใช้งานระบบดังกล่าวจนถึงปัจจุบันมากกว่า 300 คน

การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ “โครงการวิจัยการผลิตโมบายเว็บ แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาเกาหลีเบื้องต้น 1” ก่อให้เกิด เครือข่ายความร่วมมือและสร้างกระแสความสนใจในวงวิชาการโดยมี การดำเนินงานเพื่อนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมและ ให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจในเว็บแอปพลิเคชัน จากการจัดอบรม ความรู้สู่ชุมชนเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ห้อง 105 อาคารมนุษยศาสตร์ 1 มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เว็บแอปพลิเคชันเพื่อ การศึกษาภาษาเกาหลี (<https://kukorean.com>) สำหรับการอบรมในโครงการนี้ มี ผู้สนใจทั้งผู้สอน นิสิตนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจการศึกษาภาษาเกาหลีเข้าฟังการ อบรม จำนวนทั้งสิ้น 62 คน

สำหรับเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาวิชาภาษาเกาหลีนี้ ผู้วิจัยกำลัง พัฒนาระบบเพิ่มเติมเพื่อให้มีสมบรูณ์มากยิ่งขึ้น อาทิเช่น ส่วนแสดงคู่มือการใช้ งานสำหรับผู้ไ้ระบบ ระบบสั่งงานและการบ้าน ระบบการสุ่มข้อสอบจากคลัง ข้อสอบเพื่อรักษาความปลอดภัยในการทำข้อสอบ ระบบวิเคราะห์ผลสอบเพื่อใช้ใ นการวิจัย ระบบติดต่อผู้เรียนรายบุคคลผ่านอีเมลหรือแอปพลิเคชันสนทนาต่างๆ โดยตรง เป็นต้น รวมถึงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรองรับผู้ไ้ระบบที่คาดว่าจะมี เพิ่มมากขึ้นจากแผนการเปิดวิชาเอกภาษาเกาหลีธุรกิจในอนาคต ผู้วิจัยมี ความมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาภาษาเกาหลีนี้ จะเป็น ส่วนหนึ่งในการช่วยเพิ่มศักยภาพในการศึกษาและการสอนภาษาเกาหลีใน ประเทศไทยต่อไป

รายการอ้างอิง

- กนกรัตน์ จิรส์จัญกุลและณมน จีรังสุวรรณ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้นิยมและทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมแบบประสบการณ์จริง. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(2), 54-67.
- กษิรา จันทะสะเร. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษในระดับเสียงและคำผ่านโทรศัพท์มือถือ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 9(3), 18-36.
- เคน มหาชนวงศ์และนิธิดา อติภรณ์นท์. (2562). การใช้แอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษและความรู้คำศัพท์ของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 205-210.
- สุรีเนตร จรัสจรุงเกียรติและเฮ่อ เสียงหลิง. (2560) การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน WhatsApp สำหรับการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วรรณวิทัศน์*, 17, 251-268.
- สุวรรณา ตรงต่อศักดิ์และณมน จีรังสุวรรณ. (2561). รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดมหาชนผสมแอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาจีน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 4(1), 111-121.
- อรลดา แซ่ไถ่. (2558). *เว็บแอปพลิเคชันการจัดการความรู้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

- Cai, Huiwei. (2012). *E-learning and English Teaching*. IERI Procedia 2012 International Conference on Future Computer Supported Education, August 22-23, 2012, Fraser Place Central - Seoul, 2, 841-846.
- 김소현. (2019). *학습자 상화정보를 활용한 한국어 말하기 학습용 스마트 앱 개발 연구*. 한국외국어대학교 대학원 석사학위논문.
- 김음식. (2016). *외국인근로자 대상의 한국어 학습용 앱 개발을 위한 기초 연구*. 부산교육대학교 교육대학원 석사학위논문.
- 문미숙. (2018). *스마트폰 앱 활용 한국어 블렌디드 교수·학습 방안 연구 - 여상결혼이민자를 대상으로*. 부산교육 대학교 교육대학원 석사학위 논문.
- 심윤진. (2013). *모바일 게임 앱의 활용이 한국어 어휘 학습에 미치는 영향*. 이화여자대학교 국제대학원 석사학위논문.
- 이지연. (2018). *스마트 러닝 및 어휘 학습 측면에서의 '세정한국어 어휘학습-초급·중급'*. 이화여자대학교 국제대학원 석사학위논문.

Received: August 10, 2020

Revised: May 20, 2021

Accepted: May 25, 2021

การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชา เจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเขม จังหวัตตาก*

ศิริวรรณ มูลใจ**

แควหรียา อังทองกำเนิด***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเขม จังหวัตตาก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคคชนวิทยา ภาควิชาภาษาศาสตร คคชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร มหาวิทยาลัยนเรศวร ชื่อเรื่อง “เจ้าพ่อโมกขละ: ความเชื่อและพิธีกรรมของชาวปกากะญอบ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเขม จังหวัตตาก” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคคชนวิทยา มหาวิทยาลัยนเรศวร

** นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาคคชนวิทยา ภาควิชาภาษาศาสตร คคชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร มหาวิทยาลัยนเรศวร ติดต่อได้ที่ siwon.10@gmail.com

*** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร คคชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร มหาวิทยาลัยนเรศวร ติดต่อได้ที่ lovely_nekojang@hotmail.com

ผลการศึกษาพบว่า พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในอดีต มีกลุ่มคนที่ถือปฏิบัติอยู่ 2 กลุ่ม คือกลุ่มชาวปกากะญอหมู่บ้านห้วยปลากอง และกลุ่มพ่อค้าผู้ได้รับสัมปทานไม้ มีรูปแบบการสักการบูชา 3 รูปแบบคือ 1) การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละประจำปีของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง 2) การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากองที่ทำผีดจาริต ประเพณีของชุมชน และ 3) การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของพ่อค้าผู้ได้รับสัมปทานไม้เพื่อบอกกล่าวและแสดงความเคารพนับถือเจ้าพ่อโมกขละ แต่เนื่องจากไม่มีผู้สืบทอดเป็นบ่อโซ่ (ผู้นำในการประกอบพิธีกรรม) ประกอบกับอิทธิพลของศาสนาคริสต์ และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละทั้ง 3 รูปแบบหายไป จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ. 2555 ชาวบ้านในหมู่บ้านเริ่มรื้อฟื้นพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละกลับขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยปรับเปลี่ยนขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมให้เรียบง่ายขึ้น ไม่มีผู้นำในการประกอบพิธีกรรมเช่นในอดีต วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมเป็นสิ่งที่ชาวบ้านสามารถจัดหาได้สะดวก ช่วงระยะเวลาในการประกอบพิธีกรรมเปลี่ยนจากเดือนพฤษภาคมมาเป็นช่วงสงกรานต์ระหว่างวันที่ 13-17 เมษายนของทุกปี ซึ่งการปรับเปลี่ยนพิธีกรรมดังกล่าวเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนสามารถทำพิธีสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละได้ ไม่ใช่พิธีกรรมที่ถูกจำกัดเพียงใครกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอีกต่อไป อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้คนนอกชุมชนที่มาท่องเที่ยวบริเวณถ้ำเจ้าพ่อโมกขละได้มีโอกาสร่วมแสดงความเคารพสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละด้วย ซึ่งการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละบริเวณถ้ำเจ้าพ่อโมกขละถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่รองรับนโยบายของภาครัฐที่ต้องการผลักดันพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดตากได้เป็นอย่างดี และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือช่วยสืบต่อความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อโมกขละ และพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละให้ดำรงอยู่ได้ในบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชา; เจ้าพ่อโมกขละ;

บ้านห้วยปลากอง; ตำบลชะเนือ; อำเภอแม่ระมาด; จังหวัดตาก

Changes in the Sacrificial Rite of Chao Pho Mokkhala of Pga K' nyau at Ban Huai Plakong, Khanechue Sub-district, Mae Ramat District, Tak Province *

Siriwon Moonjai **

Catthaleeya Aungthongkamnerd ***

Abstract

The purpose of this article was to study changes in the sacrificial rite of Chao Pho Mokkhala of Pga K'nyau at Ban Huai Plakong, Khanechue

* This article is part of Master of Arts thesis. Folklore Department, Department of Linguistics, Folklore, Philosophy and Religion, Faculty of Humanities, Naresuan University. The Title: " Chao Pho Mokkhala: Pga K'nyau Beliefs and Ritual in Ban Huai Plakong, Khanechue Sub-district, Mae Ramat District, Tak Province", Master of Arts Program, Folklore Department, Naresuan University

** Master's students of Folklore Department, Department of Linguistics, Folklore, Philosophy and Religion Faculty of Humanities, Naresuan University, e-mail: siwon.10@gmail.com

*** Lecturer of Department of Linguistics, Folklore, Philosophy and Religion Faculty of Humanities, Naresuan University, e-mail: lovely_nekojang@hotmail.com

sub-district, Mae Ramat district, Tak province through in-depth interviews and observation with and without participation.

The study revealed that in the past there were 2 groups of people who practiced in the sacrificial rite of Chao Pho Mokkhala 1) Pga K'nyau, a minority group at Ban Huai Plakong and 2) Thai merchants who were granted community forest concession.

There were 3 forms of the sacrificial rite of Chao Pho Mokkhala in the past 1) The sacrificial rite of Chao Pho Mokkhala by the villagers which took place annually 2) The sacrificial rite of Chao Pho Mokkhala by those who acted wrongly against the traditions and customs of the village and 3) the sacrificial rite of Chao Pho Mokkhala by the merchants who were granted community forest concession as a way of paying respect and informing their business.

Due to the disappearance of heir of Por Kho (leader of the ritual) together with the influence of Christianity and social changes, all of these have resulted in the loss of those 3 forms of worship. In 2012, the worship was reviving through simple procedures and that the worship leader (Por Kho) like in the past was not any more included. The changes in the worship materials and worship timing previously from the time period of May to 13-17 April (Songkran Festival) was re-established.

At the present time, all of the villagers are allowed to participate in the worship and that it is not specific for any group of people in the village any more. In addition, the worship is open publicly for the outsiders as well as tourists who wish to pay respect to Chao Pho Mokkhala as Sacrificial Rite of Chao Pho Mokkhala is aligned with the government policy on promoting tourism of Tak province. Most importantly, it is to help carry on beliefs and

the worshipping ceremony of Chao Pho Mokkhala for the future generation in the changing context.

Keywords: Changes in the Sacrificial Rite; Chao Pho Mokkhala;
Ban Huai Plakong; Khanechue Sub-district; Mae Ramat District;
Tak Province

1. บทนำ

หมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก เป็นหมู่บ้านของ ชาวปกากะญอที่อพยพมาจากรัฐกะเหรี่ยงประเทศพม่า ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2504 เดิมมีชื่อว่า หมู่บ้านยะหมูโก มีความหมายว่า สถานที่ที่ปลาวายมาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก และเมื่อถึงช่วงฤดูน้ำลตจะเห็นปลากองรวมกันอยู่เต็มห้วย ต่อมาหน่วยงานราชการได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านโดยแปลความหมายจากชื่อหมู่บ้านภาษาปกากะญอ เป็นภาษาไทยว่า หมู่บ้านห้วยปลากอง (จุฑามาศ บุตรสีดา และคณะ, 2559, หน้า 12)

ชาวปกากะญอหมู่บ้านห้วยปลากองมีทั้งผู้นับถือผีบรรพบุรุษ นับถือศาสนาพุทธ และนับถือศาสนาคริสต์ มีการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ภายในหมู่บ้าน ได้แก่ พิธีเลี้ยงผีฝ่าย หรือ ลือที่บอเกาะ จะทำก่อนไถนาปลูกข้าว โดยจะทำในทุกๆ ปี พิธีเลี้ยงเจ้าที่นา หรือ ต๊ะแสะบือละ จะทำก่อนข้าวตั้งท้อง โดยจะประกอบพิธีบิละ 1 ครั้ง เป็นพิธีที่แสดงความเคารพ และแสดงความขอบคุณต่อเจ้าที่นาที่ทำให้ข้าวเจริญงอกงามดีในทุกๆ ปี พิธีเรียกขวัญข้าว หรือ ก้อเพาะทุ เป็นการเรียกขวัญข้าวหลังจากเก็บเกี่ยวเสร็จ โดยมีความเชื่อว่าหากไม่ทำพิธีกรรมนี้เจ้าของนาจะเจ็บป่วย (จุฑามาศ บุตรสีดา และคณะ, 2559, หน้า 14-15)

นอกจากการนับถือผีบรรพบุรุษ นับถือศาสนาพุทธ และนับถือศาสนาคริสต์แล้ว ชาวปกากะญอหมู่บ้านห้วยปลากองยังให้ความเคารพนับถือต่อเจ้าพ่อโมกขละเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความเชื่อและเรื่องเล่าเกี่ยวกับเจ้าพ่อโมกขละว่า เจ้าพ่อโมกขละอาศัยอยู่บริเวณดอยเลว ในช่วงสงครามเจ้าพ่อโมกขละได้ช่วยเหลือชาวบ้านจำนวนหนึ่งหมื่นคนให้เข้าไปหลบข้าศึกศัตรูภายในถ้ำที่อยู่บริเวณดอยเลว เจ้าพ่อโมกขละจึงได้ชื่อว่า “เมาะกะละ” และถ้าให้ชาวบ้านได้หลบภัยก็ได้ชื่อว่า “เมาะกะละ” (เมาะ แปลว่า รวม กะละ แปลว่า หนึ่งหมื่น ถ้าเมาะกะละ จึงหมายถึง ถ้ำที่รวมคนหนึ่งหมื่นคน) ต่อมาได้เพี้ยนมาเป็นชื่อเจ้าพ่อ

โมกขละ และถ้าโมกขละแทน และจากเหตุการณ์ที่เล่าสืบทอดกันมาว่าชาวบ้านที่เจ้าพ่อโมกขละได้ช่วยให้เข้าไปหลบภัยจากข้าศึกศัตรูหายภายในถ้ำ ไม่ได้กลับมาอีกเลย ชาวบ้านจึงเชื่อกันว่าภายในถ้ำมีเมืองลับแลอยู่ เพราะในคืนพระจันทร์เต็มดวงจะได้ยินเสียงกลอง เสียงร้องรำทำเพลง นอกจากนี้ยังมีเรื่องเล่าว่าในอดีตเมื่อถึงวันงานสำคัญหรือชาวบ้านจะไปเที่ยวต่างถิ่นชาวบ้านคนใดไม่มีเสื้อผ้าดีๆ ใส่ก็จะไปขอเสื้อผ้าที่ถ้ำโมกขละ เช้าวันต่อมาจะพบว่าผ้าแขวนไว้ที่ท่อนไม้ และเมื่อใช้เสื้อผ้านั้นเสร็จก็ต้องนำไปคืนไว้ที่เดิม แต่มีอยู่ครั้งหนึ่งคนติดสิ่งเสพติด (ติดฝิ่น) มาขอยืมเสื้อผ้าแล้วไม่นำเสื้อผ้าที่ยืมไปมาคืนกลับนำเสื้อของตนเองมาคืนแทน หลังจากนั้นจึงไม่มีเสื้อผ้าให้ยืมใส่อีกเลย (นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2562)

การประกอบพิธีกรรมสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ จึงถือเป็นพิธีกรรมสำคัญของ ชาวปกากะญอหมู่บ้านห้วยปลากองที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ก่อตั้งหมู่บ้าน แต่เมื่อสิ้นนายพะเมี้ยผู้ทำหน้าที่เป็นบ่อโฆ หรือผู้นำในการประกอบพิธีกรรม ลูกหลานในสายตระกูลก็ไม่มีใครรับสืบทอดตำแหน่งดังกล่าวต่อจึงทำให้พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละหายไปจากหมู่บ้านห้วยปลากอง ต่อมาช่วงประมาณปี.ศ. 2555 นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ หลานชายของนายพะเมี้ย ได้ร่วมกับชาวบ้านห้วยปลากองสร้างศาลและรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละในที่ตั้งใหม่ และรื้อฟื้นพิธีกรรมสักการบูชา เจ้าพ่อโมกขละโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทสังคมในชุมชน และเพื่อรองรับนโยบายภาครัฐที่ต้องการนำเสนอพื้นที่ในชุมชนที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมดังกล่าวถือเป็นการสืบทอดและการผลิตซ้ำวัฒนธรรมขึ้นมาปฏิบัติใหม่ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้พิธีกรรมดังกล่าวดำรงอยู่ได้ในบริบทสังคมในปัจจุบัน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสืบทอดและการผลิตซ้ำประเพณีและพิธีกรรม ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ เชิดชาติ หิรัญโร (2558, หน้า 65-108) ศึกษาเรื่องพลวัตของพิธี “สืบ ส่ง ถอน” ในสังคมล้านนา

ในปัจจุบัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสืบทอดและการผลิตซ้ำพิธีกรรม สืบ ส่ง ถอน เป็นความพยายามของชาวบ้านที่จะสืบทอดและผลิตซ้ำพิธีกรรมในรูปแบบดั้งเดิม แต่ปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์หลักสำคัญของการประกอบพิธีกรรม บางพิธีกรรมเป็นการสืบทอดและผลิตซ้ำพิธีที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบและองค์ประกอบของพิธีกรรม การประยุกต์พิธีกรรมเพื่อรองรับสถานการณ์และบริบทใหม่ ทั้งในมิติด้านการฟื้นฟูชุมชนจากภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมล้านนา และมิติด้านเศรษฐกิจ ซึ่งชาวบ้านได้นำพิธี สืบ ส่ง ถอน มาผลิตซ้ำภายใต้การปรับประยุกต์พิธีกรรมในรูปแบบต่างๆ ทั้งการดัดแปลงเพิ่มเติมลดทอนองค์ประกอบต่างๆ หรือผสมผสานพิธีกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์ในปัจจุบัน งานวิจัยของวัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน (2558, หน้า 109-189) ศึกษาเรื่อง **การสืบทอดและการผลิตซ้ำประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุตในสังคมไทยปัจจุบัน** ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสืบทอดประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุตที่ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันทั้งภาคเหนือและภาคอีสาน มีลักษณะเป็นพลวัต มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดของพิธีกรรมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน และมีการประยุกต์ใช้พิธีกรรมในบริบทใหม่ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการสืบทอดและผลิตซ้ำประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระอุปคุตได้แก่ กระแสนิยมการท่องเที่ยวทำบุญ บริบททางสังคมบริโภคนิยม บริบทของสังคมแห่งการเสฟสื่อ และบริบทของสังคมแห่งความเสี่ยง

จากปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดและการผลิตซ้ำวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องการสืบทอด (Cultural Transmission) และการผลิตซ้ำวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) มาใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้าน

หมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก เพื่อแสดงถึงปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก

3. ขอบเขตการวิจัยและช่วงเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากพื้นที่หมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก โดยเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนเมษายน - ตุลาคม 2562

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดและการผลิตซ้ำวัฒนธรรม
2. รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมา ที่ตั้งชุมชน จำนวนประชากร พิธีกรรมของบ้านห้วยปลากอง จากข้อมูลทุติยภูมิ

3. เก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จังหัดตาก

4. สรุปข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

5. นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

Raymond Williams อธิบายถึงกระบวนการเลือกสรรวัฒนธรรมในการผลิตซ้ำวัฒนธรรมว่า กระบวนการผลิตซ้ำวัฒนธรรมคือ การที่ความหมายและวิถีปฏิบัติบางอย่างที่ถูกเลือกขึ้นมาได้รับการยอมรับและได้รับการสืบทอดให้เป็นวัฒนธรรมของสังคม แต่อาจจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ หรือการตีความหมายใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือองค์ประกอบอื่นๆ (Williams, 1997, หน้า 39 อ้างถึงใน วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน, 2557, หน้า 15)

วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน (2557, หน้า 14) ได้กล่าวถึงการสืบทอดวัฒนธรรม (Cultural Transmission) และการผลิตซ้ำวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) ว่า

...การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของพลวัตทางวัฒนธรรม เมื่อวัฒนธรรมบางอย่างมีการสืบทอดส่งต่อภายในกลุ่มสังคมหนึ่งๆ จากรุ่นสู่รุ่นทำให้วัฒนธรรมนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือมีบทบาทในกลุ่มสังคม หรือวัฒนธรรมบางอย่างที่เคยมีอยู่ในอดีตถูกรื้อฟื้นเลือกสรรขึ้นมาผลิตซ้ำหรือนำมา

ปฏิบัติใหม่โดยอาจปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในปัจจุบัน หรืออาจมีการริเริ่มวิถีปฏิบัติใหม่โดยนำสิ่งที่มีอยู่แล้วในวัฒนธรรมหลักมาตีความหมายใหม่ทำให้เกิดการผลิตซ้ำวัฒนธรรมบางอย่างในพื้นที่ใหม่ที่ไม่เคยมีวิถีปฏิบัติเช่นนั้นมาก่อน...”

ในบทความนี้ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรม (Cultural Transmission) และการผลิตซ้ำวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) ตามแนวทางการวิเคราะห์ของ วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน เพื่อให้เห็นถึงการสืบทอดและการผลิตซ้ำของพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ

6. ผลการศึกษา

6.1 ประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเณร จังหวัดตาก

พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเณร จังหวัดตาก แบ่งได้เป็น 2 ช่วงคือ

6.1.1 พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเณร จังหวัดตาก ในอดีต (ประมาณปี พ.ศ. 2504 - พ.ศ. 2541)

พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเณร จังหวัดตาก เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง

หมู่บ้านห้วยปลากอง มีนายพะเมี้ยผู้นำหมู่บ้าน ห้วยปลากองคนแรกทำหน้าที่เป็นบ่อโชหรือผู้นำในการประกอบพิธีกรรมสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ โดยนายพะเมี้ยได้รับการสืบทอดมาจากผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นต้นตระกูล ซึ่งผู้ที่จะเป็นบ่อโชได้นั้นต้องมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้ที่มีความเคารพศรัทธาต่อเจ้าพ่อโมกขละ เป็นผู้ประพฤติตนดี เป็นผู้ที่ไม่มีความผิด และผู้ที่จะสามารถสืบทอดตำแหน่งบ่อโชได้ต้องเป็นลูกชายของบ่อโชเท่านั้น ในอดีตพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละมีคน 2 กลุ่มที่ยึดถือปฏิบัติ คือ กลุ่มชาวปากาเกะญอหมู่บ้านห้วยปลากอง และกลุ่มพ่อค้าผู้ได้รับสัมปทานไม้ โดยพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวปากาเกะญอ หมู่บ้านห้วยปลากองจะจัดขึ้นใน 2 ลักษณะ คือ พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละประจำปี และพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวปากาเกะญอหมู่บ้านห้วยปลากองที่กระทำผิวดจาริตประเพณีของชุมชน ส่วนพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของกลุ่มพ่อค้าผู้ได้รับสัมปทานไม้ ซึ่งเป็นกลุ่มคนภายนอกหมู่บ้านห้วยปลากอง จะกระทำเมื่อขนส่งและลำเลียงไม้มาทางลำน้ำเมยซึ่งต้องผ่านบริเวณพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อว่าเป็นที่สถิตของเจ้าพ่อโมกขละ เพื่อแสดงถึงความเคารพนับถือเจ้าพ่อโมกขละ รายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1.1 พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละประจำปีของชาวปากาเกะญอ หมู่บ้านห้วยปลากอง

การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวปากาเกะญอหมู่บ้านห้วยปลากองเป็นพิธีกรรมประจำปีที่เกิดขึ้นปีละ 1 ครั้งในช่วงเดือนพฤษภาคม โดยนายพะเมี้ยหรือบ่อโชเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม และผู้ที่เข้าร่วมพิธีกรรมนี้ได้ต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น สำหรับพื้นที่ในการประกอบพิธีกรรมการสักการบูชาคือ บริเวณศาลเจ้าพ่อโมกขละที่อยู่บริเวณท้ายหมู่บ้าน (ปัจจุบันศาลเจ้าพ่อโมกขละในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวได้ผู้พังไปตามกาลเวลาจนไม่หลงเหลือให้เห็นแล้ว) มีขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมคือ ชาวบ้านผู้ชายจะนำไก่ 2 ตัว เหล้าคนละ 2 ขวด และกรวยดอกไม้ใส่รูป 3 ดอก เทียน 2 เล่ม บุหรี่ 2 มวน และยอดใบตะมีจ่อ (ยอดใบหว้า) 3 ยอด

จำนวน 1 ชุด ไปบริเวณศาลเจ้าพ่อโมกขละซึ่งอยู่บริเวณท้ายหมู่บ้าน เมื่อทุกคนมาพร้อมกันแล้ว บ๊อโซจะเชือดคอไก่ นำเลือดไก่ทาลงบริเวณศาลเจ้าพ่อโมกขละ และเริ่มประกอบพิธีกรรมจนเสร็จ ชาวบ้านผู้ชายที่มาร่วมพิธีกรรมก็จะนำไก่มาประกอบอาหารและร่วมกันรับประทานอาหาร (อาหารทุกอย่างกำหนดให้รับประทานภายในบริเวณพื้นที่ประกอบพิธีกรรมเท่านั้น หากอาหารเหลือต้องเททิ้งบริเวณพื้นที่ประกอบพิธีกรรม ไม่สามารถนำกลับบ้านได้) เมื่อรับประทานอาหารกันเสร็จแล้วก็จะช่วยกันเก็บกวาดบริเวณพื้นที่ประกอบพิธีกรรมให้เรียบร้อย เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีกรรม (นางหล้า พามาลี และนายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562)

6.1.1.2 การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ที่ทำผีดจาริตประเพณีของชุมชน

การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในกรณีนี้ เป็นการประกอบพิธีกรรมเพื่อขอขมาเจ้าพ่อโมกขละ เมื่อมีหนุ่มสาวในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันก่อนแต่งงานหรือท้องก่อนแต่งงาน การกระทำดังกล่าวถือเป็นการทำผีดจาริตประเพณีของชุมชน หากหนุ่มสาวไม่มาขอขมาจะเกิดเหตุที่ไม่ดีกับหนุ่มสาวคู่ นั้น รวมถึงมีเหตุการณ์ผีดปกติเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านเล่ากันว่า ในอดีตหากมีหนุ่มสาวทำผีดจาริตประเพณีจะมีลางบอกเหตุคือ จะมีเสือมาเดินพ่นพางในหมู่บ้าน เมื่อใดก็ตามที่เกิดลางบอกเหตุดังกล่าว ชาวบ้านจะเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของหนุ่มสาวในหมู่บ้าน และเมื่อพบว่าหนุ่มสาวคู่ไหนทำผีดจาริตประเพณี ก็จะให้หนุ่มสาวคู่นั้นมาขอขมาบ๊อโซ (นายพะเมี้ย) โดยนำน้ำขมิ้นส้มป่อยมาขอขมาและล้างเท้า นายพะเมี้ย หลังจากนั้นนายพะเมี้ยก็จะไปทำพิธีบอกกล่าวและขอขมาเจ้าพ่อโมกขละ โดยสถานที่ประกอบพิธีกรรมคือ บริเวณริมห้วยปลากอง มีขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมคือ หนุ่มสาวที่ทำผีดจาริตประเพณีมาบอกกล่าวและขอขมาบ๊อโซโดยนำน้ำขมิ้นส้มป่อยมาล้างเท้าให้กับบ๊อโซ เมื่อขอขมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว บ๊อโซจะนำสิ่งของที่คู่หนุ่มสาวที่กระทำผีดจาริตประเพณีจัดเตรียมมา ได้แก่ หมู

ตัวผู้ 1 ตัว, ไก่ 2 ตัว (ไก่ตัวผู้ และไก่ตัวเมีย) และเหล่า 10 ขวด ไปประกอบพิธีกรรมขอขมาเจ้าพ่อโมกขละบริเวณริมห้วยปลากอง หลังจากประกอบพิธีกรรมบอกกล่าวขอขมาเจ้าพ่อโมกขละเรียบร้อยแล้ว บ้อไซจะนำหมูและไก่ รวมถึงเหล่ามาประกอบอาหารรับประทานร่วมกันที่บ้านของผู้ที่กระทำผิดจารีตประเพณี (นางเหล่า พามาลี และนายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562)

6.1.1.3 การสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของพ่อค้าผู้ได้รับสัมปทานไม้

ในอดีตริเวณอำเภอแม่สวด อำเภอแม่ระมาด มีการทำสัมปทานไม้ พ่อค้าไม้จะขนส่งและลำเลียงไม้ลงมาจากแม่น้ำเมย เมื่อไม้ลอยมาถึงบริเวณถ้ำเจ้าพ่อโมกขละ (บ้านห้วยปลากอง) จะติดอยู่ไม่สามารถลอยผ่านไปได้อีก แม้จะมีสิ่งใดกีดขวางอยู่ก็ตาม และไม่ว่าจะใช้ไม้จัด หรือช่างลาก ก็ไม่สามารถลอยผ่านไปได้อีก จะต้องทำพิธีบอกกล่าวกับเจ้าพ่อโมกขละ ไม้ที่ลำเลียงมาจึงจะสามารถลอยผ่านไปได้อีก ซึ่งผู้ที่สามารถประกอบพิธีกรรมได้มี 3 คนคือ 1) เศรษฐี (แสฟอ) ซึ่งไม่ใช่คนในหมู่บ้านห้วยปลากอง เป็นคนต่างถิ่น แต่ร่ำรวยมีช้าง ม้า วัว และควายเป็นจำนวนมาก 2) โจร สามารถเป็นผู้นำพิธีกรรมสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละได้เพียงครั้งเดียว เนื่องจากโจรได้ให้คำสัญญากับเจ้าพ่อโมกขละว่า หากเจ้าพ่อโมกขละทำให้ไม้สามารถลอยผ่านไปได้อย่างไม่มีอุปสรรคใดๆ จะนำสัตว์ที่มี 10 มือ 10 เท้ามาถวาย แต่พอถึงวันถวายกลับไม่รักษาสัญญาจะนำไก่ เหล้า ไข่ และปลา มาถวายแทน ทำให้เจ้าพ่อโมกขละโกรธ ส่งผลให้โจรไม่สามารถประกอบพิธีกรรมในครั้งต่อไปได้อีก และ 3) นายพะเมี้ย ผู้นำหมู่บ้านห้วยปลากองในขณะนั้น (ชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากองเรียกว่า บ้อไซ)

เนื่องจากเศรษฐี (แสฟอ) เป็นคนต่างถิ่นไม่สามารถเดินทางมาประกอบพิธีกรรมได้ และโจรก็ไม่สามารถประกอบพิธีกรรมได้แล้ว จึงมีเพียงนายพะเมี้ยที่สามารถประกอบพิธีกรรมให้กับพ่อค้าไม้ได้ ดังนั้นพิธีกรรมสักการบูชาของพ่อค้าไม้ จึงมีนายพะเมี้ยเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม สถานที่สำหรับการประกอบพิธีกรรมสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละคือ บริเวณหน้าถ้ำเจ้าพ่อโมกขละ มี

ขั้นตอนการสักการบูชาดังนี้ ผู้เข้าร่วมพิธีกรรม (พ่อค้าผู้สัมปทานไม้ทุกคน) นำวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เตรียมไว้ ประกอบด้วย หมูตัวเมีย 1 ตัว, ไก่คนละ 2 ตัว, เหล้าคนละ 2 ขวด, รูป 3 ดอก และเทียน 2 เล่ม จำนวน 1 ชุด มาয়้งบริเวณหน้าถ้าเจ้าพ่อโมกขละ เมื่อเตรียมอุปกรณ์ทุกอย่างเรียบร้อย นายพะเมี้ย ผู้นำในการประกอบพิธีกรรมจะฆ่าหมู และไก่ และทำพิธีบอกกล่าวเจ้าพ่อโมกขละให้การชนไม้ของพ่อค้าไม้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีอุปสรรคใดๆ เมื่อบอกกล่าวเสร็จก็จะนำหมูและไก่มาประกอบอาหาร และร่วมกันรับประทาน หลังจากรับประทานกันเสร็จแล้ว ก็จะช่วยกันเก็บกวาดทำความสะอาด เมื่อเก็บกวาดพื้นที่เรียบร้อยแล้ว จะยิงปืนขึ้นฟ้า โดยมีความเชื่อว่าห้ามให้กระสุนปืนถูกหน้าผาถ้าเจ้าพ่อโมกขละหากยิงถูกหน้าผา ผู้ที่ยิงปืนต้องกลับมาประกอบพิธีกรรมใหม่ และหากไม่กลับมาประกอบพิธีกรรมใหม่ ก็จะทำให้ตนเอง ญาติพี่น้อง รวมถึงสัตว์เลี้ยงเจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ และหากยังนิ่งเฉยไม่มาทำพิธีกรรม ก็จะทำให้ตนเอง ญาติพี่น้อง รวมถึงสัตว์เลี้ยงที่เจ็บป่วยนั้นเสียชีวิตลงในที่สุด (นางหล้า พามาลี และนายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562)

พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละทั้ง 3 รูปแบบได้ถือปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาประมาณ 30 กว่าปี จนเมื่อนายพะเมี้ยหรือป้อโซผู้ประกอบพิธีกรรมเสียชีวิตเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2541 ก็ขาดผู้ประกอบพิธีกรรม พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละจึงหายไป เนื่องจากลูกชายคนเดียวของ นายพะเมี้ยซึ่งต้องเป็นผู้สืบทอดไม่รับการสืบทอดเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม เพราะได้แต่งงานกับหญิงสาวหมู่บ้านอื่น (หมู่บ้านชะเนือ ตำบลชะเนือ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก) ตามประเพณีชาวปกากะญอ เมื่อแต่งงานแล้วฝ่ายชายต้องไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง ด้วยเหตุนี้ลูกชายนายพะเมี้ยจึงต้องย้ายไปอยู่บ้านภรรยา อีกทั้งลูกชายนายพะเมี้ยยังเป็นผู้มีวิชาอาคม (มีรอยสัก) ทำให้ไม่สามารถเช็ดคอกไก่หรือหมูได้ เพราะจะทำให้วิชาอาคมเสื่อม ประกอบกับมีการเผยแพร่ศาสนาคริสต์เข้ามาในหมู่บ้านห้วยปลากอง ชาวบ้านในหมู่บ้านบางส่วนจึงหันไปนับถือศาสนาคริสต์ อีกทั้งเนื่องจากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การคมนาคมขนส่งต่างๆ มีความ

สะดวกมากขึ้น จากเดิมที่ขนส่งไม่ด้วยการลองมาทางแม่น้ำเมย ก็เปลี่ยนมาขนส่งทางบกโดยใช้รถขนส่งไม่แทน ส่งผลให้พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละทั้ง 3 รูปแบบค่อยๆ เลือนหายไป

6.1.2 พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้าน หมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะรุม จัหวัดตาก ในปัจจุบัน (ประมาณปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา)

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2555 นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ หลานชายของนายพะเมี้ย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเคารพศรัทธาต่อเจ้าพ่อโมกขละเป็นอย่างมาก ได้ร่วมกับชาวบ้านสร้างศาล และรูปเคารพ เจ้าพ่อโมกขละขึ้นบริเวณหลังโรงเรียนบ้านห้วยปลากอง ให้ชาวบ้านที่เคารพศรัทธาได้มากราบไหว้บูชาดังที่ นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ ได้กล่าวถึงสาเหตุการสร้างว่า “ผมและชาวบ้านสร้างศาลและรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละขึ้นมาเพื่อสักการบูชาแสดงความนับถือต่อเจ้าพ่อโมกขละ ผมได้ตั้งชื่อเจ้าพ่อตามคำบอกเล่าของตาผม (นายพะเมี้ย)” (นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562)

พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในปัจจุบันไม่เคร่งครัดเช่นในอดีต ผู้หญิง ผู้ชาย หนุ่มสาวและเด็กสามารถมาสักการบูชาได้ ของที่นำมาถวายก็ไม่จำกัดว่าเป็นหมูไก่และเหล้า ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนำดอกไม้ ขนม ผลไม้ น้ำส้ม น้ำแดง มากราบไหว้ โดยชาวบ้านส่วนใหญ่จะมาสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในช่วงสงกรานต์ระหว่างวันที่ 13 - 17 เมษายน (นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562) ขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมการสักการบูชาในปัจจุบัน บุคคลหรือครอบครัวจะมากราบไหว้สักการบูชาด้วยตนเอง ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมการสักการบูชามีดังนี้ ผู้ที่มาสักการบูชา นำสิ่งของที่จัดเตรียมมาถวายวางไว้บริเวณด้านหน้ารูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละ จุดธูปเทียน ตั้งจิตอธิษฐานบอกกล่าว วางธูปเทียน และก้มกราบเพื่อแสดงความเคารพ ถือเป็นการเสร็จสิ้นพิธีกรรม

6.2 การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้าน หมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะเณร จังหวัดตาก

เนื่องจากปัญหาการไม่มีผู้นำในการประกอบพิธีกรรม และสภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนไป ทำให้ช่วงหนึ่งพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละหายไปจากหมู่บ้าน จนช่วงประมาณปี พ.ศ. 2555 ชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากองได้ร่วมกันสร้างศาล และรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละขึ้นบริเวณหลังโรงเรียน บ้านห้วยปลากอง ให้ชาวบ้านที่เคารพศรัทธาได้มากราบไหว้บูชา ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการรื้อฟื้น พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละขึ้นมาในหมู่บ้านห้วยปลากองอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่น่าายพะเมี้ยหรือบ๊อโซผู้ประกอบพิธีกรรมเสียชีวิตเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2541 แต่ด้วยความเชื่อและความเคารพศรัทธาของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากองที่ยังคงมีต่อเจ้าพ่อโมกขละอย่างเหนียวแน่น ทำให้ชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง รื้อฟื้นพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการรักษาและสืบทอดความเชื่อที่มีต่อเจ้าพ่อโมกขละให้ดำรงอยู่สืบไปในหมู่บ้านห้วยปลากอง การรื้อฟื้นพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากองกลับมาอีกครั้งถือเป็นการผลิตซ้ำพิธีกรรมดั้งเดิมของชุมชนที่สูญหายไปขึ้นมาใหม่ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบของพิธีกรรมให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ทำให้พิธีกรรมสูญหายไป สภาพบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นโยบายของภาครัฐที่ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังที่จะกล่าวต่อไป

6.2.1 การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทสังคมในชุมชน

พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในปัจจุบันไม่มีความเข้มข้นดังเช่นในอดีต เนื่องจากในอดีตการประกอบพิธีกรรมสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละจัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะ ทั้งการทำพิธีกรรมเพื่อบวงสรวงเจ้าพ่อโมกขละประจำปี เพื่อให้เจ้าพ่อโมกขละคุ้มครองดูแลคนในชุมชน เพื่อยขอมหาเจ้าพ่อโมกขละเมื่อมี

ผู้ฝ่าฝืนจารีตของชุมชน และเพื่อแสดงความเคารพนับถือต่อเจ้าพ่อโมกขละให้ช่วยเหลือให้การขนส่งไม่เป็นไปด้วยดีไม่มีอุปสรรคใดๆ ดังนั้นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม จึงเป็นบุคคลสำคัญที่ไม่สามารถขาดได้ เนื่องจากผู้นำในการประกอบพิธีกรรมเป็นเหมือนสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างชาวบ้านกับเจ้าพ่อโมกขละ ขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมก็มีความซับซ้อน มีสิ่งที่จะต้องระมัดระวังในการประกอบพิธี เครื่องเช่นสังวैयाในการประกอบพิธีกรรมจึงต้องมีการเลือกสรรมาอย่างดีเพื่อให้เจ้าพ่อโมกขละพึงพอใจ แต่ในปัจจุบันวัตถุดิบประสงคในการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละเหลือเพียงการแสดงความเคารพนับถือต่อเจ้าพ่อโมกขละ และเพื่อขอให้เจ้าพ่อโมกขละปกป้องคุ้มครองในลักษณะปัจเจกบุคคลมากขึ้น ไม่ใช่พิธีกรรมที่ทำร่วมกันของคนในชุมชน แต่เป็นพิธีกรรมที่ทำโดยบุคคลหรือครอบครัวที่เคารพศรัทธาต่อเจ้าพ่อโมกขละ โดยเรื่องที่ขอก็จะขอให้เจ้าพ่อโมกขละปกป้องคุ้มครองตนเองและครอบครัวให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ปราศจากโรคภัยต่างๆ ประกอบอาชีพอย่างราบรื่น มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน ส่วนผู้ร่วมพิธีสักการบูชาไม่ได้จำกัดเพียงผู้ชายอีกต่อไป ปัจจุบันพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละเป็นพิธีกรรมที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ ถือเป็นเปิดพื้นที่ให้กับผู้ที่เคารพศรัทธาได้มาร่วมสักการบูชากราบไหว้เจ้าพ่อโมกขละได้มากขึ้น

เมื่อในปัจจุบันไม่มีผู้นำในการประกอบพิธีกรรมเช่นในอดีต ชาวบ้านจึงปรับเปลี่ยนรูปแบบของพิธีกรรมให้เรียบง่ายขึ้นเพื่อให้ทุกคนในหมู่บ้านสามารถถือปฏิบัติได้ วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบพิธีกรรม ไม่มีการใช้หมูและไก่มาเป็นของถวายอีกต่อไป ไม่มีการฆ่าสัตว์เพื่อเซ่นสังวैया เนื่องจากผู้ที่จะฆ่าไก่และหมูได้คือผู้นำในการประกอบพิธีกรรม เมื่อไม่มีผู้นำในการประกอบพิธีกรรม ก็ไม่มีใครสามารถทำได้ อีกทั้งการจะนำสัตว์ที่เซ่นสังวैयाแล้วมาทำอาหารให้ผู้ร่วมพิธีกรรมร่วมรับประทานก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป เนื่องจากพิธีกรรมปัจจุบันไม่ใช่พิธีกรรมที่ทำร่วมกันของคนทั้งชุมชน ชาวบ้านจึงเปลี่ยนไปใช้สิ่งของที่สามารถจัดหาได้สะดวกมาเป็นของถวายเช่น ดอกไม้ ขนม ผลไม้ น้ำส้ม น้ำแดง เป็นต้น ส่วนขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมก็ไม่ได้มีความซับซ้อนเช่นในอดีต ซึ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบ

ของพิธีกรรมให้เรียบง่ายขึ้น การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ชาวบ้านสามารถจัดหาได้ด้วยตนเองมาถวาย ช่วยคลี่คลายปัญหาที่เคยเป็นอุปสรรคในการจัดพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในหมู่บ้านห้วยปลากองได้

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางไปสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ จึงมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ตั้งศาลใหม่ โดยสร้างศาลและรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละขึ้นใหม่บริเวณหลังโรงเรียนบ้านห้วยปลากองแทนศาลเดิมที่ตั้งอยู่ท้ายหมู่บ้าน ดังที่นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ กล่าวถึงการตั้งศาลและรูปเคารพของเจ้าพ่อโมกขละในปัจจุบันไว้ว่า “การตั้งศาลและรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละบริเวณหลังโรงเรียนบ้านห้วยปลากอง มีความสะดวกกับชาวบ้านที่มาสักการบูชามากกว่าการตั้งไว้บริเวณท้ายหมู่บ้าน” (นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562)



ภาพที่ 1. รูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละ (เมาะกะละ) ที่สร้างบริเวณหลังโรงเรียนบ้านห้วยปลากอง ถ่ายภาพโดย: ศิริวรรณ มุลใจ, 25 ตุลาคม 2562

อีกทั้งช่วงระยะเวลาในการประกอบพิธีกรรมก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคม ได้เปลี่ยนมาเป็นช่วงสงกรานต์ระหว่างวันที่ 13 - 17 เมษายน ซึ่งการปรับเปลี่ยนช่วงระยะเวลาดังกล่าวนอกจากจะเป็นช่วงวันหยุดที่คนในครอบครัวอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันแล้ว ในช่วงสงกรานต์ยังเป็นช่วงเวลาที่ลูกหลานได้รดน้ำดำหัวและทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับ ดังที่นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ ได้กล่าวถึงช่วงเวลาในการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในปัจจุบันว่า “ชาวบ้านโดยส่วนใหญ่ก็จะมาราบไหว้สักการบูชากันในช่วงสงกรานต์ประมาณวันที่ 13 - 17 เมษายน ส่วนตัวผมจะมาราบไหว้ประมาณวันที่ 15 เมษายน นำน้ำหมักส้มป่อย ดอกไม้ และขนมมาสักการบูชา เหมือนกับการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ตัวผมเองคิดว่า เจ้าพ่อโมกขละคือผู้ใหญ่ที่มีอายุมากที่สุดในหมู่บ้าน เป็นคนที่คอยดูแลผมและชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง” (นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2562) ซึ่งคำสัมภาษณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าชาวบ้านมีมุมมองต่อเจ้าพ่อโมกขละโดยเชื่อมโยงเจ้าพ่อโมกขละเข้าหาพวกเขาในฐานะเครือญาติ เป็นญาติผู้ใหญ่ เป็นบรรพบุรุษที่คอยปกป้องดูแลลูกหลานในหมู่บ้านห้วยปลากอง

6.2.2 การเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมเพื่อรองรับนโยบายภาครัฐที่ต้องการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ในช่วงปี พ.ศ. 2559 นายสมชัย หทยะตันย์ติ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก และนายวาทีต ปัญญาคม นายอำเภอแม่ระมาด รวมถึงหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ และนายสมพงษ์ พงษ์อภิโชติ ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ได้ลงพื้นที่สำรวจพื้นที่บริเวณถ้ำเจ้าพ่อโมกขละซึ่งตั้งอยู่บริเวณดอยเลว (ดอยผาขาวหรือดอยพระเจ้า) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นจุดกำเนิดของเรื่องเล่าเกี่ยวกับเจ้าพ่อโมกขละด้วยเล็งเห็นว่าบริเวณพื้นที่ดังกล่าวสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดตากได้ (MGR Online, 2559, ออนไลน์)

พระมหากษัตริย์อยู่ใต้ร่มพระบารมี



- 1. กรุงเทพฯ
- 2. เชียงใหม่
- 3. นครราชสีมา
- 4. อุบลราชธานี
- 5. สุพรรณบุรี
- 6. นครราชสีมา
- 7. นครราชสีมา
- 8. นครราชสีมา

8th

amazing @ TAK

แห่ง มาตากแล้ว"ต้องไปให้ได้"

มีลาวาดีอีก 700 ปี

ห้ามพลาดเลย

มาถึง "ตาก" ต้องไปให้ได้

สถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ และ

ค้นพบใหม่ ถ้าให้คุณเข้าไปสัมผัส



วัดพระธาตุ



น้ำตก



ดอย



ถ้ำ



น้ำตก



ป่า



พระอาทิตย์ตก



วัด

มาตากแล้ว ต้องไปให้ได้

สถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ และ

ค้นพบใหม่ ถ้าให้คุณเข้าไปสัมผัส

มาตากแล้ว ต้องไปให้ได้

สถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ และ

ค้นพบใหม่ ถ้าให้คุณเข้าไปสัมผัส

มาตากแล้ว ต้องไปให้ได้

สถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ และ

ค้นพบใหม่ ถ้าให้คุณเข้าไปสัมผัส

มาตากแล้ว ต้องไปให้ได้

สถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ และ

ค้นพบใหม่ ถ้าให้คุณเข้าไปสัมผัส

มาตากแล้ว ต้องไปให้ได้

สถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ และ

ค้นพบใหม่ ถ้าให้คุณเข้าไปสัมผัส

ที่มา: <http://www.taksez.com/th/news/N0000285.html>

ด้วยสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับเป็นแหล่งพื้นที่ที่มีข้อมูลทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะความเชื่อและ พิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าพ่อโมกขละ ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่เชื่อกันว่าเป็นพื้นที่

ศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อโมกขละ จึงทำให้หน่วยงานราชการต้องการผลักดินพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดตาก

การสร้างรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเมย ผู้คนที่มาเที่ยวต้องเดินผ่านรูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละ จึงพากันมาสักการเจ้าพ่อโมกขละก่อนลงเล่นน้ำเมย เพื่อขอให้ท่านปกป้องคุ้มครอง ไม่เกิดอันตรายใดๆ ขณะลงเล่นน้ำจากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบว่า ผู้คนที่มาเที่ยวถ้ำเจ้าพ่อโมกขละ นอกจากจะมาจากหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่อำเภอพบพระ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอท่าสองยางแล้ว ยังมีชาวปกาเกอะญอบ้านห้วยปลากอง และชาวปกาเกอะญอจากหมู่บ้านอื่นๆ ที่มีความเคารพศรัทธาต่อเจ้าพ่อโมกขละต่างก็พากันมาสักการบูชารูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละบริเวณหน้าถ้ำเจ้าพ่อโมกขละ เพราะเชื่อว่าบริเวณพื้นที่ถ้ำเจ้าพ่อโมกขละ (ดอยผาขาวหรือดอยพระเจ้า) เป็นจุดกำเนิดเรื่องราวและความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อโมกขละ ผู้ที่มีความศรัทธาต่อเจ้าพ่อโมกขละทั้งชาวปกาเกอะญอหมู่บ้านห้วยปลากอง และชาวปกาเกอะญอหมู่บ้านใกล้เคียงจะมาสักการบูชากราบไหว้เจ้าพ่อโมกขละในช่วงระหว่างวันที่ 13-17 เมษายนของทุก ๆ ปี



ภาพที่ 3. การมาสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ บริเวณรูปเคารพด้านหน้าถ้ำเจ้าพ่อโมกขละ ถ่ายภาพโดย: ศิริวรรณ มูลใจ, 13 เมษายน 2562

ส่วนการประกอบพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของนักเที่ยว และชาวปากาเกาะญอในหมู่บ้านห้วยปลากอง และต่างหมู่บ้านนั้น ประกอบพิธีกรรมที่เหมือนกันคือ จุดธูป เทียน นำน้ำ (น้ำส้ม น้ำแดง น้ำเปล่า หรือน้ำเชียว) ขนม หรือผลไม้ วางไว้บริเวณด้านหน้ารูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละ ตั้งจิตอธิษฐานต่อเจ้าพ่อโมกขละ หลังจากอธิษฐานเสร็จแล้วนำธูปเทียนไปปักไว้ตรงด้านหน้ารูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละ นำใบตะมีจ้อ (ใบอ่อนหว่า) ชุบน้ำส้มป่อยพรมที่รูปเคารพเจ้าพ่อโมกขละ หลังจากนั้นก้มลงกราบ 3 ครั้ง ด้วยการปรับเปลี่ยนพิธีกรรมทั้งด้านรูปแบบ ผู้เข้าร่วมพิธีกรรม อุปกรณ์และขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรม นอกจากนี้อีกต่อกลุ่มชาวปากาเกาะญอที่นับถือเจ้าพ่อโมกขละแล้ว ยังเฝ้าต่อนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ได้มีโอกาสร่วมสักการเจ้าพ่อโมกขละด้วย นอกจากนั้นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาร่วมสักการเจ้าพ่อโมกขละแล้วยังเป็นการสนับสนุนรายได้สำหรับการนำไปพัฒนาชุมชน ดังจะเห็นได้จากมีชาวบ้านนำดอกไม้ ธูปเทียน มาบริการนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนรายได้ให้กับชาวบ้านที่นำอาหารและเครื่องดื่มต่างๆ มาวางขายให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

7. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากอง ตำบลชะเนือ อำเภอมะนัง จังหวัดตาก จะเห็นได้ว่า ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลง พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละที่เกิดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทสังคมในชุมชน ดังจะเห็นได้จากเมื่อเกิดปัญหาการขาดผู้นำในการประกอบพิธีกรรม ทำให้ช่วงหนึ่งพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละหายไปจากหมู่บ้าน แต่เพื่อสืบต่อความเชื่อและพิธีกรรม

กรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ ชาวบ้านจึงร่วมแรงร่วมใจกันสร้างศาลและรูปเคารพ รื้อฟื้นและผลิตซ้ำพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละขึ้นมาใหม่ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบพิธีกรรมให้เรียบง่ายขึ้น เป็นพิธีกรรมที่ใครก็สามารถปฏิบัติได้ การประกอบพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละไม่ใช่เพียงพิธีกรรมของคนในชุมชนเพียงกลุ่มเดียวอีกต่อไป แต่เป็นพิธีกรรมที่คนนอกกลุ่มทั้งนักท่องเที่ยวและชาวปกาเกอะญอจากหมู่บ้านอื่นสามารถประกอบพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมที่เกิดขึ้นนี้ยังช่วยรองรับนโยบายภาครัฐที่ต้องการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถ้ำโมกขละให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

การปรับเปลี่ยนรูปแบบของพิธีกรรมให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและบริบทสังคมในชุมชน รวมถึงเพื่อรองรับนโยบายภาครัฐที่ต้องการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ปรากฏการณ์ที่ขึ้นกับพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละของชาวบ้านหมู่บ้านห้วยปลากองสอดคล้องกับแนวทางการวิเคราะห์ของ วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน ที่ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับการสืบทอดวัฒนธรรม (Cultural Transmission) และการผลิตซ้ำวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) ไว้ว่า “การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของพลวัตทางวัฒนธรรม เมื่อวัฒนธรรมบางอย่างที่เคยมีอยู่ในอดีตถูกรื้อฟื้นเลือกสรรขึ้นมาผลิตซ้ำหรือนำมาปฏิบัติใหม่โดยอาจปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในปัจจุบัน หรืออาจมีการริเริ่มวิถีปฏิบัติใหม่โดยนำสิ่งที่มีอยู่แล้วในวัฒนธรรมหลักมาตีความหมายใหม่ ทำให้เกิดการ ผลิตซ้ำวัฒนธรรมบางอย่างในพื้นที่ใหม่ที่ไม่เคยมีวิถีปฏิบัติเช่นนั้นมาก่อน”(วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน, 2557, หน้า 14) รวมถึงเกิดขึ้นในลักษณะเดียวกับที่เชิดชาติ หิรัญโร ได้ศึกษาพลวัตของพิธี “สืบ ส่ง ถอน” ในสังคมล้านนาในปัจจุบัน และพบว่า พิธีกรรม สืบ ส่ง ถอน มีการสืบทอดและผลิตซ้ำในรูปแบบ-บริบทใหม่ มีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ รูปแบบขั้นตอน องค์ประกอบในพิธี รวมทั้งผู้ประกอบพิธี และผู้เข้าร่วมพิธีก็มีการเปลี่ยนแปลงไป (เชิดชาติ หิรัญโร, 2558, หน้า 65 - 108) อีกทั้งการรื้อฟื้นและ

ผลิตซ้ำ พิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ยังช่วยให้ความเชื่อและพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละยังดำรงอยู่ได้ในบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

รายการอ้างอิง

- จุฑามาศ บุตรสีดา และคณะ. (2559). รายงานวิจัยหมู่บ้านห้วยปลากอง. ตาก: วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชิดชาติ หิรัญโร. (2558). พลวัตของพิธี “สืบ ส่ง ถอน” ในสังคมล้านนาในปัจจุบัน. ใน ศิราพร ณ ถลาง (บรรณาธิการ), “ประเพณีสร้างสรรค์” ในสังคมไทยร่วมสมัย (หน้า 65-108). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- วัชรารณณ์ ดิษฐปาน. (2557). พระอุปคุต: การสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อตำนานและพิธีกรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2562, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45905>
- MGR Online. (2559). พบถ้ำ “เจ้าพ่อโมกขละ” ชายแดนไทย-พม่า เตรียมบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของตาก. สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2562 จาก <https://mgronline.com/local/detail/9590000026165>

สัมภาษณ์

นางหล้า พามาลี. ลูกสาวของผู้นำในการประกอบพิธีกรรมการสักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ (นายพะเม้ย) และผู้ที่มีความเคารพศรัทธาต่อเจ้าพ่อโมกขละ. (25 ตุลาคม 2562). สัมภาษณ์.

นายอภิสิทธิ์ พงษ์อภิโชติ. หลานชายของผู้นำในการประกอบพิธีกรรมการ
สักการบูชาเจ้าพ่อโมกขละ (นายพะเมี้ย) และผู้ที่มีความเคารพศรัทธาต่อ
เจ้าพ่อโมกขละ. (15 เมษายน 2562 และ 25 ตุลาคม 2562). สัมภาษณ์.

Received: January 26, 2020

Revised: July 10, 2020

Accepted: August 19, 2020

ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วราพรรณ อภิศุภะโชค*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ ระดับความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความแตกต่างของความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ใช้บริการ และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 396 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t-test, F-test (One-way ANOVA) และ Least Significant Difference (LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* อาจารย์ประจำภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: warapan.a@ku.th

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ในการใช้เว็บไซต์เพื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ช่วงเวลาที่ใช้ 12.01-16.00 น. มีความถี่ในการสืบค้นเว็บไซต์ คือ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ สืบค้นจากบ้าน/หอพัก สืบค้นด้วยโทรศัพท์มือถือ และบริการที่สืบค้นจากเว็บไซต์ คือ บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดจัดทำขึ้น ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคาดหวังเป็นรายด้าน พบว่า ความคาดหวังระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้งาน และด้านการให้บริการ ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการรับรู้เป็นรายด้าน พบว่า มีการรับรู้ในระดับมาก คือ ด้านการให้บริการ ด้านการใช้งาน และด้านการออกแบบเว็บไซต์ ส่วนความแตกต่างของความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ให้บริการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความคาดหวัง; การรับรู้; คุณภาพเว็บไซต์

Service Users' Expectations and Perceptions towards the Quality of Kasetsart University's Library Website

Warapan Apisuphachok^{*}

Abstract

The purpose of this research was to study service users' behaviors on the website of Kasetsart University's library, their levels of expectation and their perception towards the quality of the website, the differences of users' expectations and perceptions towards the quality of Kasetsart University Library's website, classified by users' status, and to compare the differences between users' expectations and perceptions towards the quality of Kasetsart University Library's website. In this research survey, data was collected from 396 participants through a questionnaire. It was analyzed descriptively with frequency, mean, standard deviation, and inferentially with t-test, F-test (One-Way ANOVA) and Least Significant Difference (LSD) at the statistical significant level of 0.05.

The research showed that the majority of users were undergraduate students. The purpose of using the website was information resource

^{*} Lecturer, Department of Communication and Information Science, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: warapan.a@ku.th

searching. The time period of use was from 12.01 p.m. to 16.00 p.m. The frequency of searching was once or twice a week. The website was searched at homes or at dormitories. In addition, it was searched through smartphones and a service form provided by the library's website. The expectations of service users towards the quality of the website overall were at a high level. When considering each aspect, their expectations of the application aspect and the service aspect were at the highest level. The perceptions of service users towards the quality of the website overall were at a high level. Based on each aspect, their perception of the website quality aspect, the application aspect, the service aspect, and the design aspect were at a high level. The difference of users' perceptions and expectations towards the quality of Kasetsart University Library's website, classified by users' status showed that the expectations towards the quality of Kasetsart University Library's website among the users with different status were not significantly different at the 0.05 level. The perceptions towards the quality of Kasetsart University Library's website among the users with different status were significantly different at the 0.05 level. When comparing the differences between the service user's expectations and their perceptions towards the quality of the Library's website, the results showed that there were differences between their expectations and their perceptions towards the quality of the website at the statically significant level of 0.05.

Keywords: Expectation; Perception; Quality of Website

1. บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น การติดต่อสื่อสารทำได้สะดวก การส่งผ่านสินค้าและบริการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับสังคม (บุญส่ง โพธิ์ศรี, 2547) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศยังส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ จากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2563) พบว่า ในช่วงเวลา 7 ปี คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตแบบก้าวกระโดด 150 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันเป็นเวลา 10 ชั่วโมง 22 นาที และนักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังส่งผลต่อหน่วยงานที่ให้บริการสารสนเทศ คือ ห้องสมุด ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบริการแบบดั้งเดิมที่มีพื้นที่และทรัพยากรรูปแบบสิ่งพิมพ์ให้บริการไปสู่ห้องสมุดดิจิทัลที่ทำหน้าที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศและบริการในรูปแบบดิจิทัลทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุดได้ (Arms, 2000)

เว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงเป็นแหล่งสารสนเทศทางวิชาการและวิจัยที่สำคัญ เป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศทุกประเภท และเผยแพร่ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อถ่ายทอด รับส่ง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (นงราม เหมือนฤทธิ์, วสุ เชาว์พานนท์ และลำปาง แม่นมัตย์, 2556) นอกจากนี้เว็บไซต์ยังเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็ว ดังนั้นห้องสมุดจึงควรให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพของการบริการอิเล็กทรอนิกส์ (Reynolds, 2000) หากกล่าวถึงคุณภาพการบริการของห้องสมุด สามารถแบ่งเป็นคุณภาพด้านระบบ (Functional Quality) และคุณภาพด้านเทคนิค (Technical Quality) ในด้านคุณภาพทางเทคนิค หมายถึง การที่ลูกค้าได้รับผลลัพธ์

(Outcome) ของการให้บริการ ส่วนคุณภาพด้านระบบ คือ ความเร็วในการให้บริการ และความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรนั่นเอง (Einasto, 2014)

การประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เป็นการประเมินระบบเพื่ออำนวยความสะดวกการใช้งาน ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้งานได้ตรงตามความต้องการ และทำให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด (Jeng, 2005; Joo & Lee, 2011) จากผลการศึกษาของชลิตา คำหอม (2562) พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะใช้เว็บไซต์ของห้องสมุดเพื่อเป็นช่องทางในการค้นหาบริการ และ Bhattacharjee (2014) พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่สืบค้นเว็บไซต์ทุกวัน ดังนั้นการประเมินถึงระดับความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้จะทำให้ห้องสมุดสามารถนำผลมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพบริการที่ต้องการได้ (Parasuraman, Zeithaml, & Malhotra, 2005) ยังทำให้ทราบว่าผู้ใช้บริการมีระดับความคาดหวังต่อบริการมากน้อยเพียงใด ส่วนการศึกษาระดับการรับรู้ทำให้ทราบถึงความรู้สึกของผู้ใช้ที่เข้าใช้บริการจริง เมื่อเปรียบเทียบกับระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้จะทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้ใช้ที่เกิดจากการใช้บริการที่แท้จริง ซึ่งผลของการศึกษาก็สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงเว็บไซต์ที่มีคุณภาพให้สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งนี้ผลการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนด้านนโยบาย การพัฒนา และปรับปรุงเว็บไซต์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และผลการวิจัยยังใช้ในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการให้บริการผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุดให้มีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการของห้องสมุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างของความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพของผู้บริการ
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง (Expectation)

ความคาดหวัง หมายถึง การที่ผู้ใดมีความคาดหวังจากการใช้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยผู้ใช้จะแสดงถึงความคาดหวังผ่านการการพูด การเขียน ความคาดหวังของผู้ใช้มีความแตกต่างกัน อาจมีระดับมากหรือระดับน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนตัว การได้รับการบอกต่อ และประสบการณ์ที่ผ่านมา (วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์, 2547; สกาวเดือน ปธนสมิทธิ์, 2540) การวัดคุณภาพบริการเป็นการวัดความคาดหวังเพื่อเปรียบเทียบมาตรฐานคุณภาพบริการ คือ 1) การวัดบริการระดับสูง (Measure of Services Superiority: MSS) ที่แสดงถึงช่องว่างระหว่างบริการที่รู้สึกได้ (Perceived Service) กับบริการที่

ต้องการ (Desired Services) และ 2) การวัดบริการระดับที่เพียงพอ (Measure of Service Adequate: MSA) ที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบริการที่ได้รับ (Perceived Service) กับบริการที่เพียงพอ (Adequate Service) (Zeithamal, Parasuraman, & Berry, 1990)

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ (Perception)

การรับรู้เป็นกระบวนการตีความของบุคคลเมื่อได้พบเห็นหรือได้ใช้บริการ โดยบุคคลจะต้องตีความหมายความรู้สึกในเรื่องราวต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งการรับรู้ของบุคคลอาจตีความแตกต่างจากความเป็นจริง (ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, 2550; ประมะ สตะเวทิน, 2540) อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ ได้แก่ ปัจจัยภายในเป็นคุณสมบัติของผู้รับรู้ เช่น ความต้องการ แรงขับ ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และปัจจัยสังคมภายนอกเป็นความยึดถือ ความเชื่อ การเล่าต่อกันมา คำแนะนำ คำสั่งสอนที่เคยได้รับมา การสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การรับรู้ของคนมีต่อเรื่องราวที่แตกต่างกัน (จำเนียร ช่วงโชติ, 2532)

3.3 การวัดคุณภาพบริการ

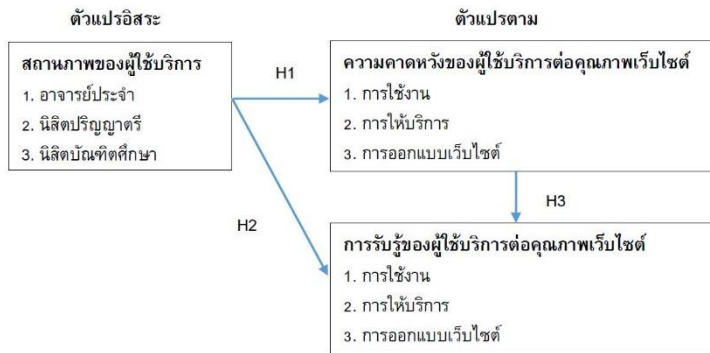
Zeithamal, Parasuraman & Berry (1990) กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินความคาดหวังและการรับรู้ด้านการบริการ โดย Expectation Service หรือ ES คือ ความคาดหวังที่ลูกค้าต้องการและ Perception Service หรือ PS คือ การรับรู้จริงที่ลูกค้าได้รับบริการ ซึ่งถ้า $ES > PS$ แสดงให้เห็นว่าลูกค้าไม่พอใจในบริการที่ได้รับ และ ถ้า $ES < PS$ แสดงว่าลูกค้ามีความประทับใจในการบริการ ซึ่งอาจจะเกินความคาดหวัง และหากความคาดหวังของลูกค้าต่อคุณภาพของการบริการมีค่าเท่ากับการรับรู้จริงจากการบริการที่ได้รับจริง $ES = PS$ โดยในการวัดความพึงพอใจสามารถวัดเป็นระดับได้ 5 ระดับ โดยจำแนกเป็น 1 คือ ไม่พอใจอย่างมาก

2 คือ ไม่พอใจ 3 คือ เฉยๆ 4 คือ ค่อนข้างพึงพอใจ และ 5 คือ พึงพอใจอย่างมาก (Paul et al., 2006; Kotler & Keller, 2009)

3.4 การประเมินคุณภาพเว็บไซต์

คุณภาพเว็บไซต์ คือ เว็บไซต์ที่มีการออกแบบโครงสร้าง รูปแบบ เนื้อหา และระบบการใช้งานที่คำนึงถึงผู้ใช้ และเป็นเว็บไซต์ที่สามารถช่วยให้ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ โดยผู้ใช้สามารถเรียนรู้ เข้าใจถึงลักษณะของเว็บ ช่วยให้ผู้ใช้ใช้งานเว็บได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (Spool, et al. 1999; Benbunan-Fich, 2001) การประเมินคุณภาพเว็บไซต์แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้งาน 2) การให้บริการ และ 3) การออกแบบเว็บไซต์ตามทฤษฎีมาตรฐานไอเอสโอ ISO 9241-11 ของ International Organization for Standardization (1998), SiteQual ของ Yoo & Donthu (2001), ทฤษฎี WebQUAL ของ Loinocono, Watson, & Goodhue (2002), ทฤษฎี E-S-Qual ของ Prasuraman, Zeithaml, & Malhotra (2005) และมาตรฐานไอเอสโอ ISO/IEC 25010:2011 ของ International Organization for Standardization (2011)

จากแนวคิดเกี่ยวข้องกับ “ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผู้วิจัยจึงได้วางเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

H1 ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน

H2 ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน

H3 ผู้ใช้บริการมีความคาดหวังแตกต่างจากการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาวิจัย คือ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ได้แก่ อาจารย์ประจำ จำนวน 2,566 คน (กองการเจ้าหน้าที่, 2563) นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 32,554 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาโท และนิสิตระดับปริญญาเอก จำนวน 7,564 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2563) รวม 42,684 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) ทำการแจกแบบสอบถามให้ผู้ใช้บริการในช่วงเวลาทำการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้ครอบคลุมทุกวันและทุกช่วงเวลา โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2563

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และตอนที่ 3 ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีค่า

IOC เท่ากับ 0.98 ซึ่งมากกว่า 0.50 จึงสามารถนำไปวัดผลได้ จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไป Pre-test กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 396 ชุด นำประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic Analysis) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยหาค่า t-test, F-test (One-way ANOVA) และทดสอบ LSD (Least Significant Difference) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 302 คน (76.26%) รองลงมา คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 70 คน (17.68%) และอาจารย์ประจำ จำนวน 24 คน (6.06%)

6.2 พฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.2.1 วัตถุประสงค์ในการใช้เว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าใช้เว็บไซต์เพื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมากที่สุด เป็นจำนวน 314 ครั้ง (43.73%) จากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 718 ครั้ง รองลงมา คือ เพื่อติดตามข่าวสารและกิจกรรมของห้องสมุด จำนวน 194 ครั้ง (27.02%) เพื่อค้นหาข้อมูลการบริการของห้องสมุด จำนวน 114 ครั้ง (15.88%) เพื่อใช้เป็นช่องทางในการให้เสนอแนะแก่ห้องสมุด จำนวน 41 ครั้ง (5.17%) เพื่อใช้เป็นช่องทางติดต่อบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 37 ครั้ง (5.15%) และน้อยที่สุด คือ เพื่ออ่านหนังสือแนะนำของห้องสมุด จำนวน 18 ครั้ง (2.51%)

6.2.2 ช่วงเวลาที่สืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าสืบค้นเว็บไซต์ระหว่าง 12.01-16.00 น. มากที่สุด จำนวน 256 ครั้ง (36.65%) จากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 646 ครั้ง รองลงมา คือ 16.01-20.00 น. จำนวน 238 ครั้ง (33.15%) ช่วงเวลา 08.01-12.00 น. จำนวน 88 ครั้ง (12.26%) ช่วงเวลา 20.01-24.00 น. และ 00.01-04.00 น. จำนวน 28 ครั้ง (3.90%) เท่ากัน และน้อยที่สุด คือ 04.01-08.00 น. จำนวน 8 ครั้ง (1.11%)

6.2.3 ความถี่ในการสืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 278 คน (70.20%) สืบค้นเว็บไซต์ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา คือ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 65 คน (16.41%) สืบค้น 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 36 คน (9.09%) และน้อยที่สุด คือ ทุกวัน จำนวน 17 คน (4.29%)

6.2.4 สถานที่สืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าสืบค้นเว็บไซต์จากที่บ้าน/หอพักมากที่สุด

จำนวน 357 ครั้ง (49.72%) จากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 665 ครั้ง รองลงมา คือ ห้องสมุด จำนวน 177 ครั้ง (24.65%) สืบค้นจากศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย/คณะ จำนวน 61 ครั้ง (8.50%) สืบค้นจากที่ทำงาน จำนวน 35 ครั้ง (4.87%) สืบค้นจากศูนย์การค้า/สวนสาธารณะ จำนวน 18 ครั้ง (2.51%) และน้อยที่สุด คือ ร้านบริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 17 ครั้ง (2.37%)

6.2.5 เครื่องมือที่ใช้สืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าสืบค้นเว็บไซต์ด้วยโทรศัพท์มือถือมากที่สุด จำนวน 317 ครั้ง (34.87%) จากจำนวนคำตอบทั้งหมด 909 ครั้ง รองลงมา คือ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จำนวน 249 ครั้ง (27.39%) ใช้แท็บเล็ตพีซี จำนวน 201 ครั้ง (22.11%) และน้อยที่สุด คือ คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (Desktop Computer) จำนวน 142 ครั้ง (15.62%)

6.2.6 บริการที่สืบค้นจากเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าสืบค้นบริการฐานข้อมูลที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นมากที่สุด จำนวน 243 ครั้ง (33.84%) จากจำนวนคำตอบทั้งหมด 758 ครั้ง รองลงมา คือ สืบค้นบริการของห้องสมุด จำนวน 150 ครั้ง (20.89%) สืบค้นบริการฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับ จำนวน 139 ครั้ง (19.36%) สืบค้นบริการด้านอื่นๆ จำนวน 125 ครั้ง (17.41%) สืบค้นบริการสิ่งสนับสนุนการวิจัย จำนวน 78 ครั้ง (10.86%) และน้อยที่สุด คือ สืบค้นบริการจากศูนย์ความรู้ด้านการเกษตร จำนวน 23 ครั้ง (3.20%)

6.3 ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.3.1 ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยรวม พบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.16,

S.D. = 0.602 เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการใช้งาน ด้านการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านการออกแบบเว็บไซต์ ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.598 เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการให้บริการ ด้านการใช้งาน และด้านการออกแบบเว็บไซต์ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

ความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยรวม

คุณภาพของเว็บไซต์	ระดับความคาดหวัง			ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การใช้งาน	4.18	0.649	มาก	4.05	0.621	มาก
2. การให้บริการ	4.18	0.664	มาก	4.07	0.656	มาก
3. การออกแบบเว็บไซต์	4.13	0.634	มาก	4.03	0.614	มาก
รวม	4.16	0.602	มาก	4.05	0.598	มาก

6.3.2 ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้านการใช้งาน พบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.18, S.D.= 0.649 เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ สามารถเข้าใช้เว็บไซต์ได้จากหลายช่องทาง รองลงมา คือ สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา และในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ เว็บไซต์มีระบบนำทางที่ดี สามารถสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ได้ง่าย การดาวน์โหลดข้อมูลจากเว็บไซต์ทำได้รวดเร็ว ไอคอน/สัญลักษณ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย และเว็บไซต์มีความเสถียรในการใช้งาน ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.621 เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก

ทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ สามารถเข้าใช้เว็บไซต์ได้จากหลายช่องทาง สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา สามารถสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ได้ง่าย ไอคอน/สัญลักษณ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย และการดาวน์โหลดข้อมูลจากเว็บไซต์ทำได้รวดเร็ว เว็บไซต์มีความเสถียรในการใช้งาน และเว็บไซต์มีระบบนำทางที่ดี (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

ความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งาน

คุณภาพของเว็บไซต์ด้านการใช้งาน	ระดับความคาดหวัง			ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา	4.26	0.727	มากที่สุด	4.16	0.730	มาก
2. สามารถสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ได้ง่าย	4.14	0.774	มาก	4.06	0.759	มาก
3. เว็บไซต์มีระบบนำทางที่ดี	4.15	0.766	มาก	3.97	0.763	มาก
4. ไอคอน (Icon)/สัญลักษณ์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.11	0.773	มาก	4.00	0.755	มาก
5. การดาวน์โหลดข้อมูลจากเว็บไซต์ทำได้รวดเร็ว	4.12	0.784	มาก	4.00	0.756	มาก
6. เว็บไซต์มีความเสถียรในการใช้งาน						
7. สามารถเข้าใช้เว็บไซต์ได้จากหลายช่องทาง	4.11	0.794	มาก	3.99	0.818	มาก
เช่น สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต เป็นต้น	4.35	0.733	มากที่สุด	4.19	0.752	มาก
รวม	4.18	0.649	มาก	4.05	0.621	มาก

6.3.3 ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้านการให้บริการ พบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.18, S.D. = 0.664 เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ เว็บไซต์สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครบถ้วน และในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการที่ต้องการได้อย่างสะดวก โดยรวมเว็บไซต์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ มีช่องทางการติดต่อผู้ให้บริการที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปรับปรุงและแก้ไขเว็บไซต์เมื่อ

เกิดปัญหาจากการใช้งาน ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.07, S.D. = 0.656 เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการที่ต้องการได้อย่างสะดวก โดยรวมเว็บไซต์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ เว็บไซต์สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครบถ้วน มีช่องทางการติดต่อผู้ให้บริการที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปรับปรุงและแก้ไขเว็บไซต์เมื่อเกิดปัญหาจากการใช้งาน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

ความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการให้บริการ

คุณภาพของเว็บไซต์ด้านการให้บริการ	ระดับความคาดหวัง			ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการที่ต้องการได้อย่างสะดวก	4.20	0.758	มาก	4.12	0.752	มาก
2. เว็บไซต์สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครบถ้วน	4.21	0.737	มากที่สุด	4.07	0.743	มาก
3. เจ้าหน้าที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปรับปรุงและแก้ไขเว็บไซต์เมื่อเกิดปัญหาจากการใช้งาน	4.12	0.755	มาก	4.02	0.760	มาก
4. มีช่องทางการติดต่อผู้ให้บริการที่ชัดเจน	4.16	0.756	มาก	4.05	0.802	มาก
5. โดยรวมเว็บไซต์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้	4.19	0.724	มาก	4.09	0.753	มาก
รวม	4.18	0.664	มาก	4.07	0.656	มาก

6.3.4 ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้านการออกแบบเว็บไซต์ พบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.13, S.D. = 0.634 เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อมูลภายในเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ รองลงมา คือ เว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการที่ความถูกต้อง และข้อมูลการเข้าถึงและส่งผ่านเครือข่ายมีการรักษาความปลอดภัย และในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ข้อมูลแต่ละเมนูของเว็บไซต์มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ข้อมูลการให้บริการและกิจกรรมมี

ความทันสมัย มีการปรับปรุงข้อมูลบนเว็บไซต์สม่ำเสมอ เว็บไซต์มีลิงก์เชื่อมโยงภายใน/ภายนอกเว็บไซต์ใช้งานได้ เว็บไซต์ใช้สี กราฟิก และมัลติมีเดียที่สวยงามและเหมาะสม และเว็บไซต์มีการออกแบบที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.03, S.D. = 0.614 เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อมูลภายในเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ และในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ เว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการที่ความถูกต้อง ข้อมูลการเข้าถึงและส่งผ่านเครือข่ายมีการรักษาความปลอดภัย ข้อมูลแต่ละเมนูของเว็บไซต์มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ข้อมูลการให้บริการและกิจกรรมมีความทันสมัย มีการปรับปรุงข้อมูลบนเว็บไซต์สม่ำเสมอ เว็บไซต์มีลิงก์เชื่อมโยงภายใน/ภายนอกเว็บไซต์ใช้งานได้ เว็บไซต์มีการออกแบบที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ และเว็บไซต์ใช้สี กราฟิก และมัลติมีเดียที่สวยงามและเหมาะสม (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4

ความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์

คุณภาพของเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์	ระดับความคาดหวัง			ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เว็บไซต์มีการออกแบบที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์	3.95	0.772	มาก	3.88	0.806	มาก
2. เว็บไซต์ใช้สี กราฟิก และมัลติมีเดียที่สวยงามและเหมาะสม	3.99	0.828	มาก	3.87	0.811	มาก
3. เว็บไซต์มีลิงก์เชื่อมโยงภายใน/ภายนอกเว็บไซต์ใช้งานได้	4.06	0.780	มาก	3.97	0.774	มาก
4. ข้อมูลแต่ละเมนูของเว็บไซต์มีความครบถ้วนสมบูรณ์	4.16	0.743	มาก	4.06	0.707	มาก
5. เว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการที่ถูกต้อง	4.25	0.723	มากที่สุด	4.19	0.695	มาก
6. ข้อมูลภายในเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ	4.32	0.700	มากที่สุด	4.22	0.693	มากที่สุด
7. ข้อมูลการให้บริการและกิจกรรมมีความทันสมัย	4.16	0.757	มาก	4.05	0.724	มาก
8. ข้อมูลการเข้าถึงและส่งผ่านเครือข่ายมีการรักษาความปลอดภัย	4.22	0.746	มากที่สุด	4.07	0.719	มาก
9. มีการปรับปรุงข้อมูลบนเว็บไซต์สม่ำเสมอ	4.10	0.802	มาก	3.98	0.760	มาก
รวม	4.13	0.634	มาก	4.03	0.614	มาก

6.4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ความแตกต่างของความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ใช้บริการ
พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 โดยความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งาน มีค่า F ที่
1.017 และค่า Sig. ที่ 0.363 ด้านการให้บริการ มีค่า F ที่ 1.818 และค่า Sig. ที่
0.164 และด้านการออกแบบเว็บไซต์ มีค่า F ที่ 0.698 และมีค่า Sig. ที่ 0.498 ซึ่ง
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5

ความแตกต่างของความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์ จำแนกตามสถานภาพของ
ผู้ให้บริการ

ความคาดหวัง ของผู้ใช้บริการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	Mean Square	F	Sig.
1. การใช้งาน	ระหว่างกลุ่ม	0.857	2	0.429	1.017	0.363
	ภายในกลุ่ม	165.607	393	0.421		
	รวม	166.464	395			
2. การให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.598	2	0.799	1.817	0.164
	ภายในกลุ่ม	172.749	393	0.440		
	รวม	174.346	395			
3. การออกแบบ เว็บไซต์	ระหว่างกลุ่ม	0.562	2	0.281	0.698	0.498
	ภายในกลุ่ม	158.272	393	0.403		
	รวม	158.835	395			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 ความแตกต่างของการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ใช้บริการ
พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งาน มีค่า F ที่ 4.442 และค่า Sig. ที่ 0.012 ด้านการให้บริการ มีค่า F ที่ 10.523 และค่า Sig. ที่ 0.000 และด้านการออกแบบเว็บไซต์ มีค่า F ที่ 5.751 และมีค่า Sig. ที่ 0.003 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

ความแตกต่างของการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ใช้บริการ

การรับรู้ของผู้ใช้บริการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Mean Square	F	Sig.
1. การใช้งาน	ระหว่างกลุ่ม	3.367	2	1.683	4.442	0.012*
	ภายในกลุ่ม	148.948	393	0.379		
	รวม	152.315	395			
2. การให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	8.646	2	4.323	10.523	0.000*
	ภายในกลุ่ม	161.447	393	0.411		
	รวม	170.093	395			
3. การออกแบบเว็บไซต์	ระหว่างกลุ่ม	4.233	2	2.116	5.751	0.003*
	ภายในกลุ่ม	144.612	393	0.368		
	รวม	148.845	395			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีกับนิสิตบัณฑิตศึกษา มีค่า Sig. ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นิสิตปริญญาตรีมีการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์แตกต่างเป็นรายคู่กับนิสิตบัณฑิตศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตปริญญาตรีมีการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ที่สูงกว่านิสิตบัณฑิตศึกษา โดยมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 0.281 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7

ความแตกต่างเป็นรายคู่ของการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ

LSD

สถานภาพ		อาจารย์ประจำ	นิสิตปริญญาตรี	นิสิตบัณฑิตศึกษา
	$\bar{X}$	3.89	4.11	3.83
อาจารย์ประจำ	3.89	-	-0.226 (0.071)	0.055 (0.694)
นิสิตปริญญาตรี	4.11		-	0.281 (0.000*)
นิสิตบัณฑิตศึกษา	3.83			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า t ที่ 3.990 และ ค่า Sig. ที่ 0.000 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า ผู้ใช้บริการมีระดับความคาดหวังด้านการใช้งาน การให้บริการ และการออกแบบเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับการรับรู้ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8

การเปรียบเทียบความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพเว็บไซต์
คุณภาพของเว็บไซต์

คุณภาพของเว็บไซต์	ระดับความคาดหวัง		ระดับการรับรู้		t	df	Sig. (2-tailed)
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
1. การใช้งาน	4.18	0.649	4.05	0.621	4.050	395	0.000*
2. การให้บริการ	4.18	0.664	4.07	0.656	3.339	395	0.001*
3. การออกแบบเว็บไซต์	4.13	0.634	4.03	0.614	3.196	395	0.002*
รวม	4.16	0.602	4.05	0.598	3.990	395	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. อภิปรายผล

7.1 พฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7.1.1 วัตถุประสงค์ในการใช้เว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เว็บไซต์เพื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ และเมื่อผู้ใช้ต้องการสืบค้นฐานข้อมูล KU Library Catalog ก็ต้องเชื่อมโยงผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุดได้ทันที ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพรรณ อิกุสะโชค (2559) ที่พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ หงส์สืบสอง และนันทา เดิมสมบัติถาวร (2557) ที่พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อค้นคว้าหาข้อมูล และสอดคล้องกับ ชลิตา คำหอม (2562) ที่พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่สืบค้นฐานข้อมูลเพื่อประกอบการสอน และรับทราบช่องทางบริการจากหน้าเว็บไซต์ของห้องสมุด

7.1.2 ช่วงเวลาที่สืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สืบค้นเว็บไซต์ ช่วงเวลา 12.01-16.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลางาน การเรียนการสอน และเป็นช่วงเวลาที่สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิดทำการ เมื่อผู้ใช้บริการทำการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการแล้วก็สามารถขอยืมได้ทันที ผลการวิจัยส่วนนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวราพรรณ อิกุสะโชค (2559) ที่พบว่า นิสิตส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลในช่วงเวลา 20.01-24.00 น.

7.1.3 ความถี่ในการสืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สืบค้นเว็บไซต์ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

อาจเป็นเพราะอาจารย์และนิสิตใช้เครื่องมือช่วยกันอื่นๆ เช่น Google ซึ่งสามารถบันทึกและดาวน์โหลดข้อมูลได้ทันที จึงใช้เว็บไซต์สำนักหอสมุดในความถี่ที่น้อย ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับ ชลิตา คำหอม (2562) ที่พบว่า อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูล สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง แต่ไม่สอดคล้องกับ Bhattacharjee (2014) ที่พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่สืบค้นเว็บไซต์ทุกวัน

7.1.4 สถานที่สืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สืบค้นเว็บไซต์จากที่บ้าน/หอพัก เนื่องจากผู้ใช้บริการมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสืบค้นจึงสามารถสืบค้นเว็บไซต์ได้ทุกสถานที่ ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พัทธราภรณ์ หงส์สืบสอง และนันทา เต็มสมบัติถาวร (2557) และ Bhattacharjee (2014) พบว่า นักศึกษาสืบค้นข้อมูลจากบ้าน/ที่พัก

7.1.5 เครื่องมือที่ใช้สืบค้นเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สืบค้นเว็บไซต์จากโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากผู้ใช้บริการทุกคนมีโทรศัพท์มือถือจึงทำให้สามารถสืบค้นเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพรณ อภิสุภะโชค (2559) กิตติพิศ ฐูปิยะ (2560) และ Bhattacharjee (2014) พบว่า นิสิตส่วนใหญ่สืบค้นจากมือถือสมาร์ทโฟน

7.1.6 บริการที่สืบค้นจากเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สืบค้นบริการฐานข้อมูลที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องจากผู้ใช้บริการต้องการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

7.2 ระดับความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) **ด้านการใช้งาน** ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคาดหวังเป็นรายข้อ พบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 2 อันดับแรก คือ สามารถเข้าใช้เว็บไซต์ได้จากหลายช่องทาง เช่น สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต เป็นต้น และสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการใช้งานรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ สามารถเข้าใช้เว็บไซต์ได้จากหลายช่องทาง เช่น สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต เป็นต้น สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา ผลการวิจัยส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการมีระดับความคาดหวังที่สูงมาก แต่เมื่อได้ใช้บริการจริงกลับไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แสดงว่า Expectation Service (ES) มากกว่า Perception Service (PS) (Zeithamal, Parasuraman & Berry, 1990) ดังนั้นผู้ให้บริการอาจมีการปรับปรุงด้านการใช้งานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากยิ่งขึ้น และผลการวิจัยส่วนนี้แสดงให้เห็นอีกว่าผู้ใช้ให้ความสำคัญกับช่องทางที่ใช้ในการเข้าถึงเว็บไซต์ควรใช้ได้หลากหลายอุปกรณ์ และเข้าถึงได้ตลอดเวลา งานวิจัยส่วนนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยัวรรณ สรรพสิงห์, ธนพรรณ กุลจันทร์, และอังสนา ธงไชย (2560) ที่พบว่าคุณภาพบริการอิเล็กทรอนิกส์จะต้องเข้าถึงด้วยอุปกรณ์สื่อสารเครื่องที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ

2) **ด้านการให้บริการ** ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ในด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ เว็บไซต์สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครบถ้วน ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการมีระดับความคาดหวังในระดับมากและเมื่อใช้บริการจริงก็รับรู้ถึงคุณภาพของเว็บไซต์ด้านการให้บริการในระดับมากเช่นกัน โดย Expectation Service (ES) เท่ากับ Perception Service (PS) (Zeithamal, Parasuraman & Berry, 1990) แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ผู้ให้บริการมีความคาดหวังว่าเว็บไซต์จะเข้าถึงบริการได้อย่างครบถ้วน ส่วนการรับรู้อยู่ในระดับมากเท่านั้น ดังนั้นห้องสมุดอาจปรับปรุงเว็บไซต์ให้ครอบคลุมบริการทั้งหมดและเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก ผลการวิจัยส่วนนี้ยังสอดคล้องกับ Alasem (2013) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการเห็นด้วยกับระบบมีการตอบสนองได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วน

3) ด้านการออกแบบเว็บไซต์ ความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ ข้อมูลภายในเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ เว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการที่ความถูกต้อง ข้อมูลการเข้าถึงและส่งผ่านเครือข่ายมีการรักษาความปลอดภัย ส่วนการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อมูลภายในเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ให้บริการมีระดับความคาดหวังมากและเมื่อใช้บริการจริงก็รับรู้ถึงคุณภาพของเว็บไซต์ด้านการออกแบบเว็บไซต์ในระดับมากเช่นกัน โดย Expectation Service (ES) เท่ากับ Perception Service (PS) (Zeithamal, Parasuraman & Berry, 1990) แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความคาดหวังว่าเว็บไซต์จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการที่ถูกต้อง และข้อมูลการเข้าถึงและส่งผ่านเครือข่ายมีการรักษาความปลอดภัยในระดับมากที่สุด และการรับรู้หลังใช้งานพบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้นห้องสมุดควรตรวจสอบข้อมูลการให้บริการให้ถูกต้องครบถ้วน และมีระบบป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยให้ระบุชื่อและรหัสผ่านก่อนเข้าใช้หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยัวรรณ สรรพสิงห์, ธนพรรณ กุลจันทร์, และอังสนา ธงไชย (2560) และงานวิจัยของ Jagero et al (2014) ที่พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจข้อมูลที่ปรากฏในเว็บเนื่องจากมีความน่าเชื่อถือ

7.3 ความแตกต่างของความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากผู้ให้บริการที่เป็นอาจารย์ นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับปริญญาโทมีความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์ในทุกด้านที่เหมือนกัน และต้องการได้รับการบริการที่ดีที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

2) ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า นิสิตปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ต่อคุณภาพเว็บไซต์สูงกว่านิสิตบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากนิสิตปริญญาตรีเป็นกลุ่มที่ต้องเข้ามาเรียนในและจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียน และการทำรายงานจึงได้ใช้เว็บไซต์ห้องสมุดในการค้นหาข้อมูลเป็นประจำจึงมีความการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์สูงกว่านิสิตบัณฑิตศึกษา

7.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความคาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าการรับรู้

ทุกด้าน อาจเนื่องจากผู้ใช้บริการมีระดับความคาดหวังต่อคุณภาพเว็บไซต์ที่สูง และเมื่อได้ใช้จริงอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ดังนั้นสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อาจมีการปรับปรุงเว็บไซต์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยส่วนนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวสุ สิริสิงห (2555) ที่พบว่า ผู้ใช้มีความคาดหวังต่อคุณภาพการให้บริการของ หอสมุดมารวย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแตกต่างจากการรับรู้ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนยพร เปรมปรี, สาสินี มีเจริญ และ ทักษ์ ทองภูเบศร์ (2561) ที่พบว่า ระดับบริการของ หอสมุดที่ได้รับจริงอยู่ในระดับมาก พบว่าระดับบริการที่ได้รับจริงสูงกว่าระดับบริการขั้นต่ำที่ยอมรับได้ และสูงกว่าระดับบริการที่คาดหวังไว้

8. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้บริหารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงคุณภาพของเว็บไซต์ในหลาย ๆ ด้าน เพราะเว็บไซต์เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในโลกออนไลน์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรที่ให้บริการแก่ผู้ใช้ และยังช่วยให้ผู้ใช้เข้าใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารควรจัดทำแผนและนโยบายในการวางแผน การพัฒนาและการปรับปรุงเว็บไซต์ให้ชัดเจน และมีการจัดเตรียมงบประมาณในการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ รวมทั้งจัดทีมงานที่ดูแลเว็บไซต์โดยเฉพาะ และเตรียมทีมผู้สร้างเนื้อหาที่ตอบโจทย์ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัย และครบถ้วนในด้านการให้บริการของ หอสมุด

2. ด้านการใช้งาน ควรปรับปรุงความเสถียรในการเข้าใช้งานอาจปรับปรุงในเรื่องการดึงข้อมูลนานเกินไป เช่น ไฟล์ภาพมีขนาดใหญ่เกินไป ถ้ามี

ไฟล์ภาพวิดีโอที่ควรไม่ให้เล่นอัตโนมัติ โดยอาจใช้ปุ่มเล่น (Play) ให้ผู้ชมเลือกไฟล์ด้วยตนเอง ควรเลือกเครื่องแม่ข่ายที่มีความเร็วและมีแบนด์วิดท์ (Bandwidth) มากพอ ควรตรวจสอบการแสดงผลภาพเคลื่อนไหว การใช้ Flash Animation ทำให้เข้าถึงได้ช้าและดึงข้อมูลนาน และอาจจะเข้าถึงข้อมูลไม่ได้เลย นอกจากนี้ควรมีระบบนำทางที่ดีโดยทำแผนผังเว็บไซต์ (Sitemap) อาจมีการเพิ่มเส้นทางการนำเข้าสู่เนื้อหา (Navigation) เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าใจโครงสร้างเว็บและเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

3. ด้านการให้บริการควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญในการดูแลปรับปรุงแก้ไขเว็บไซต์รวมถึงมีทีมเว็บมาสเตอร์เป็นผู้ดูแลเนื้อหาการปรับปรุงเว็บไซต์ต่างๆ และมีการจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านระบบตอบคำถามแก่ผู้ใช้งาน นอกจากนี้อาจมีการส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ รวมถึงมีหัวหน้าทีมคอยตรวจสอบดูแลเรื่องการปรับปรุงเว็บไซต์ให้ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และนำเสนอให้ตรงเวลา

4. ด้านการออกแบบเว็บไซต์ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงข้อมูลและการบริการบนเว็บไซต์ให้ทันสมัย มีระบบป้องกันการเข้าถึงข้อมูล เช่น การระบุชื่อและรหัสก่อนเข้าใช้งาน ควรปรับปรุงการออกแบบเว็บไซต์ให้มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ โดยอาจใช้สี กราฟิก และมัลติมีเดียที่สวยงามและเหมาะสม มีความเป็นทางการและสร้างความน่าสนใจ รวมไปถึงอาจมีการใช้ภาพเพื่อดึงดูดให้ผู้ใช้บริการหยุดชมเว็บไซต์ และเขียนรายละเอียดเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้อ่านและเลือกที่จะเข้าใช้บริการของห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง และอาจทำลิงก์เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจเพิ่มเติม รวมทั้งลักษณะของไฮเปอร์เท็กซ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยง ควรเป็นรูปแบบเดียวกัน ตำแหน่งของการเชื่อมโยงควรอยู่ในตำแหน่งเดียวกันหรือใกล้เคียง กัน คำหรือหัวข้อที่ใช้ในการเชื่อมโยงเข้าใจได้ง่ายไม่ควรยาวจนเกินไป

9. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพเว็บไซต์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพเว็บไซต์ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการให้มากที่สุด

ศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพเว็บไซต์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านนโยบาย และการทำสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) กับ ผู้ใช้บริการ เพื่อให้ได้ผลการศึกษามาเปรียบเทียบที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

10. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการทุนสนับสนุนการวิจัยและการสร้างสรรค์ โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ภาคพิเศษ)

รายการอ้างอิง

- กองการเจ้าหน้าที่. (2563). สถิติบุคลากรรายเดือน ประจำปี 2563. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2563. จาก http://www.person.ku.ac.th/new_personweb/stat
- กิตติพิศ ทุปียะ. (2560). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- จำเนียร ชว่งโชติ. (2532). *จิตวิทยากับการรับรู้และเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชลิตา คำหอม (2562). การใช้ฐานข้อมูลที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 12(2), 1-14.
- ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). *Organizational Behavior*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ธัญพร เปรมปรี, สาสินี มีเจริญ และทักษ์ ทองภูเบศร์. (2561). การใช้ LibQUAL+TM ประเมินคุณภาพการให้บริการของห้องสมุด สถาบันอาศรมศิลป์. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 11(1), 141-158.
- นงราม เหมือนฤทธิ์, วสุ เชาว์พานนท์ และลำปาง แม่นมาตย์. (2556). การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของแหล่งสารสนเทศวิจัยออนไลน์ในประเทศไทย. *วารสารวิจัย มข*, 13(4), 73-86.
- บุญส่ง โพธิ์ศรี. (2547). *เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2540). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- พัชรารัตน์ หงส์สืบสอง และนันทา เต็มสมบัติถาวร. (2557). พฤติกรรมการค้นคว้าข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา: นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่น่าน. *PULINET Journal*, 1(2), 14-20.
- ภาวสุ สิริสิงห. (2555). *ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของห้องสมุดมารวย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการตลาด), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- วราพรรณ อภิศุภะโชค. (2559). พฤติกรรมการใช้และการประเมินเว็บไซต์ของ
 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารสุทธิปริทัศน์*,
 30 (พิเศษ), 213-226.
- วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์. (2547). *การตลาดธุรกิจบริการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สกาเตือน ปณสมิทธิ. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการรื้อปรับระบบ
 ของพนักงานธนาคาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
 อุตสาหกรรม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุริย์วรรณ สรรพสิงห์, ธนพรรณ กุลจันทร์, และอังสนา ธงไชย. (2560).
 การประเมินคุณภาพบริการอิเล็กทรอนิกส์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่. *วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย*, 10(1), 85-99.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2563). พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
 ในประเทศไทย ปี 2562. [https://www.twfdigital.com/blog/2020/04/
 thailand-internet-user-profile-2019/](https://www.twfdigital.com/blog/2020/04/thailand-internet-user-profile-2019/)
- สำนักทะเบียนและประมวลผล. (2563). *จำนวนนิสิตปัจจุบัน*
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2563. จาก
http://www.regis.ku.ac.th/cpcmns/rpt_std_ku3.php
- Alasem, A. N. (2013). *Evaluating the Usability of Saudi Digital Library's
 Interface*. Retrieved December 3, 2019, from [http://www.iaeng.org/
 publication/WCECS2013/WCECS2013_pp178-181.pdf](http://www.iaeng.org/publication/WCECS2013/WCECS2013_pp178-181.pdf)
- Arms, W. (2000). *Digital Libraries*. Retrieved December 3, 2019, from
<http://www.cs.cornell.edu/wya/DigLib/Ms1999/Chapter1.html>
- Benbunan-Fich, R. (2001). Using protocol analysis to evaluate the usability
 of a commercial website. *Information and Management*, 39, 151-
 163.

- Bhattacharjee, N. (2014). *Web Searching Behavior: A case study among the library users of Silchar Medical College*. Retrieved January, 25, 2020, from <https://www.researchgate.net/publication/285594751>
- Einasto, O. (2014). E-service Quality Criteria in University Library: A Focus Group Study. *Procedia-Social and Behavioral Science*, 147(2), 561-566.
- International Organization for Standardization. (1998). *ISO 9241-11: Ergonomic requirements for office work with visual display terminals (VDTs) - Part 11 Guidance on usability*. Retrieved December 3, 2019, from http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=16883
- International Organization for Standardization. (2011). *ISO/IEC 25010:2011(en)*. Retrieved December 3, 2019, from <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:25010:ed-1:v1:en>
- Jagero, N. et al. (2014). *An Assessment of the Usability of the Africa University Digital Library, Mutare, Zimbabwe*. Retrieved December 3, 2019, from <http://www.ijettcs.org/Volume3Issue6/IJETTCS-2014-12-06-92.pdf>
- Jeng, J. (2005). What is Usability in the Context of the Digital Library and How Can It be Measured. *Information Technology and Libraries*, 24(2), 47-56.
- Joo, S & Lee, J. L. (2011). Measuring the Usability of Academic Digital Libraries: Instrument Development and Validation. *The Electronic Library*, 29(4), 523-537.
- Kotler, P. & Keller, K. L. (2009). *Marketing Management*. New Jersey: Prentice-Hall.

- Loiacono, E. T., Watson, R. T. & Goodhue, D. L. (2002). *WebQUAL: A Measure of Website Quality*. American Marketing Association. Retrieved December 3, 2019, from <https://users.wpi.edu/~eloiakon/WebQual/AMAPaper.pdf>
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Malhotra, A. (2005). E-SERVQUAL: A multiple-item scale for assessing electronic service quality. *Journal of Service Research*, 7, 1-21.
- Paul, P. et al. (2006). The Impact of Cultural Values on Marketing Ethical Norms: A Study in India and the United States. *Journal of International Marketing*, 14(4) 28-56.
- Reynolds, J. (2000). *The Complete E-commerce Book: Design, Build and Maintain Successful Web-based Business*. New York: CMP-Books.
- Spool, J. M., et al. (1999). *Website Usability: A designer's guide*. San Francisco: Morgan Kaufmann.
- Yoo, B., & Donthu, N. (2001). Developing a Scale to Measure the Perceived Quality of an Internet Shopping Site (SITEQUAL). *Quarterly journal of electronic commerce*, 2(1), 31-45.
- Zeithaml, V., Parasuraman, A. & Berry. L. (1990). *Delivering Quality Service-Balancing Customer Perceptions and Expectations*. New York: The Free Press.

Received: October 10, 2020

Revised: May 5, 2021

Accepted: May 20, 2021

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ (Publication Ethics)

วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการตระหนักในการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมการตีพิมพ์บทความเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการจึงได้กำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวารสารทั้งหมดต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัดและห้ามปฏิบัติในสิ่งที่ขัดต่อหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมการตีพิมพ์โดยเด็ดขาด ดังนี้

1. หน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องพิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความเป็นลำดับแรก โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความหลังผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพบทความเป็นลำดับสุดท้ายก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่

1.2 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องตัดสินใจเลือกบทความเพื่อตีพิมพ์โดยปราศจากอคติใดๆ ทั้งสิ้น หลังจากผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความแล้ว ต้องยึดหลักความถูกต้องของเนื้อหา เหตุผลทางวิชาการและประโยชน์ต่อวงวิชาการเป็นสำคัญ โดยให้สอดคล้องกับขอบเขตของวารสาร

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด รักษามาตรฐานวิชาการของวารสาร ตลอดทั้งบริหารจัดการและพัฒนาวารสารให้คงคุณภาพได้มาตรฐานอยู่เสมอ

1.4 ห้ามบรรณาธิการและกองบรรณาธิการเปิดเผยข้อมูลของผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความซึ่งอยู่ในระหว่างกระบวนการประเมินคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือห้ามเปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทั้งหมดของบทความที่อยู่ใน

ระหว่างกระบวนการประเมินคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่าในทีเดียว โดยเด็ดขาด

1.5 ห้ามบรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนบทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

2. หน้าที่ของผู้เขียนบทความ

2.1 ผู้เขียนบทความต้องให้การรับรองด้วยตนเองว่าบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ในวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์มาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในที่ไหนๆ

2.2 ผู้เขียนบทความต้องเตรียมบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ให้ถูกต้อง ตามรูปแบบที่วารสารกำหนด ต้องอ้างอิงผลงานของตนหรือของผู้อื่นให้ถูกต้องทุกครั้ง หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในบทความของตนและต้องระบุไว้ในรายการ อ้างอิงท้ายบทความด้วย

2.3 ผู้เขียนบทความต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่สร้างข้อมูลเท็จ ไม่บิดเบือนข้อมูลอันไม่เป็นจริง ตลอดทั้งไม่นำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จในรายงานผลการวิจัย ซึ่งผู้เขียนบทความได้นำมาเสนอเป็นบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร

2.4 ผู้เขียนบทความที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคนต้องไม่ปฏิเสธความเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทความที่ได้ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์และต้องไม่ปฏิเสธความรับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้นในบทความหลังจากได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเรียบร้อยแล้ว

2.5 ผู้เขียนบทความต้องระบุหรือแสดงหลักฐานการดำเนินการตามหลักจริยธรรม การยินยอมให้เก็บข้อมูล หรือการแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือในสัตว์ทดลอง ประกอบด้วย ทุกครั้ง ในกรณีเป็นบทความที่ได้จากผลงานวิจัยซึ่งต้องผ่านกระบวนการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ทดลอง

3. หน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์และสาขาที่รับประเมินและต้องประเมินบทความโดยคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นสำคัญ บนพื้นฐานแห่งหลักการ ความถูกต้องและเหตุผลทางวิชาการ แล้วจึงประเมินบทความโดยปราศจากอคติใดๆ ทั้งสิ้น

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องระบุผลงานที่สอดคล้องกับบทความของ ผู้เขียนบทความที่ตนกำลังประเมินด้วย แม้ว่าผู้เขียนบทความมิได้อ้างไว้ในบทความ พร้อมกันนี้ หากตรวจสอบหรือสงสัยในข้อความของผู้เขียนบทความว่ามี การคัดลอก ผลงานจากผู้อื่น ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการทราบทันทีพร้อมด้วยหลักฐาน

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาของการประเมินบทความ ตามกรอบระยะเวลาของการประเมินบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

3.4 ห้ามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความเปิดเผยข้อมูลความลับของบทความที่ผู้เขียนบทความส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในระหว่างที่บทความนั้นยังไม่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

3.5 ห้ามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนบทความทั้งในทางตรงและทางอ้อม ถ้าหากผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความเห็นว่าบทความดังกล่าวตนมีส่วนได้ส่วนเสียหรืออยู่ในขอบข่ายแห่งการมีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องรีบแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ พร้อมทั้งปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ โดยทันที

ข้อแนะนำในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ

1. การจัดเตรียมต้นฉบับ

บทความที่จะเสนอตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการต้องเป็นบทความวิจัย (research article) บทความวิชาการที่ไม่ใช่งานวิจัย (non-research academic article) บทความปริทรรศน์ (review article) หรือบทวิจารณ์หนังสือ (book review) เนื้อหาของบทความต้องเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์หรือสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาษา ภาษาศาสตร์ การเรียนการสอนภาษา การแปล วรรณคดี คติชนวิทยา ศิลปะการแสดง ปรัชญาและศาสนา สื่อสารมวลชน ดนตรี ศิลปะ และการท่องเที่ยว

บทความต้องเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ หากผู้เขียนบทความไม่ใช่เจ้าของภาษา บทความต้องได้รับการตรวจทานและแก้ไขภาษาจากผู้อ่านที่เป็นเจ้าของภาษาก่อนส่งมายังกองบรรณาธิการ ความยาวของต้นฉบับไม่ควรเกิน 15 หน้ากระดาษ A4

บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ต้องระบุข้อมูล ชื่อบทความ บทคัดย่อ คำสำคัญ อย่างน้อย 3 คำ ชื่อผู้เขียน และหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การอ้างอิงในบทความต้องทำตามระบบ APA อย่างเคร่งครัด (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ American Psychological Association. (2010). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC: Author. ซึ่งเผยแพร่บนเว็บไซต์ <http://www.apastyle.org/learn/index.aspx> หรือดูรายละเอียดที่ นันทพร ฐานะกุลบริภณห์ (2558). การอ้างอิงและการเขียนรายการเอกสารอ้างอิง ตามแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ซึ่งเผยแพร่บนเว็บไซต์ <http://library.stou.ac.th/sites/default/files/editor/APA6th.pdf>

2. การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

กรณีที่ผู้เขียนต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่อง ให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (author-date in-text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่ง ปีพิมพ์ของเอกสารและเลขหน้าของเอกสารที่อ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น หากผู้เขียนผลงานที่อ้างอิงเป็นชาวไทย ให้ระบุชื่อและนามสกุล ส่วนผู้เขียนผลงานที่อ้างอิงเป็นชาวต่างประเทศให้ระบุเฉพาะนามสกุล เช่น

วิทยา ศักยภินันท์ (2548, น. 34) กล่าวไว้ว่า... หรือ

ลักษณะดังกล่าวพบได้ในการอนุมานแบบนิรนัย (วิทยา ศักยภินันท์, 2548, น. 34)

Said (1978, p. 15) มีข้อเสนอทางวิชาการในประเด็นนี้ว่า...

ทั้งนี้ให้มีการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม (reference citation) ในรูปแบบของเอกสารอ้างอิง (References) โดยจัดเรียงรายการเอกสารตามลำดับอักษร และแสดงรายการอ้างอิงภาษาไทยก่อนรายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ โดยมีตัวอย่างการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงดังนี้

2.1 หนังสือ

กฤษดาพรรณ หงส์ดลารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์ (บ.ก.). (2549).

มองสังคมผ่านวาทกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทพร ธนะกุลบริภัณฑ์. (2558). การอ้างอิงและการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงตามแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาอินดี.

กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

American Psychological Association. (2010). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC: Author.

- Bressler, Charles E. (2011). *Literary criticism: An introduction theory and practice* (5th ed.). Boston: Pearson Education.
- Comrie, B. (Ed.). (1990). *Major languages of East and South-East Asia*. London: Routledge.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago & London: The University of Chicago Press.

2.2 หนังสือแปล

- คิโยซากิ, โรเบิร์ตที. (2545). *พอร์วายนลูก 5: โรงเรียนสอนธุรกิจ* (พิบูลย์ ดิษฐ์อุดม, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- Laplace, P. S. (1951). *A philosophical essay on probabilities* (F. W. Truscott, & F. L. Emory, Trans.). New York, NY: Dover.

2.3 บทหรือบทความในหนังสือ

- จันทิมา เอี่ยมมานนท์. (2549). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษา วาทกรรม และอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์: การศึกษาเชิงปฏิสัมพันธ์วิเคราะห์. ใน กฤษฎาวรรณ หงส์ลดาธมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์ (บ.ก.), *มองสังคมผ่านวาทกรรม* (น. 49-76). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fairclough, N. (1997). Technologisation of discourse. In C. R. Caldas-Coulthard & M. Coulthard (Eds.), *Texts and practices: Readings in critical discourse analysis* (pp. 71-83). London: Routledge.

2.4 บทความในวารสาร

- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2546). กิเลส: การศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในภาษาไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 19(2), 24-41.
- Robertson, S. (2005). What law got to do with it?. *Journal of the History of Sexuality*, 14(1), 161-185.

2.5 บทความในหนังสือพิมพ์

- โสภิต ทองปาน. (2544, 15 มกราคม). การพัฒนาชนบทในอดีต. *มติชน*, น. 6.
- Schwartz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status. *The Washington Post*, pp. A1, A4.

2.6 วิทยานิพนธ์

- จารุวรรณ พุ่มพฤษ. (2536). *การวิเคราะห์กลอนกลบทไทยด้วยระเบียบวิธีวิจัยทางภาษาศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Nelsol, M. A. (2000). *Corpus-based study of business English and business English teaching materials* (Unpublished doctoral dissertation). University of Manchester, Manchester.

2.7 ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

- สถาบันไทใหญ่ศึกษา. (2559, 21 ธันวาคม). ประวัติความเป็นมาของชนชาติไตโดยสังเขป. สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2559 จาก <http://www.taiyai.org/2011/index.php?page=4c2378500328311c7354592d47cc700d&r=3&id=284>
- Ahom. (2016). Retrieved April 29, 2016, from <http://omniglot.com/writing/ahom.htm>.

2.8 บทสัมภาษณ์

- แดง จันทรสีบ. (2560, 7 มีนาคม). แม่เพลงบ้านวัดบางน้อย ตำบลเจ๊ะเห อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส. [บทสัมภาษณ์].
- Ross, R. (1980, 5 May) Associate Director, Cornell University Libraries. [Interview].

3. ตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

3.1 ระยะขอบ

การตั้งระยะขอบกระดาษ ให้ตั้งดังนี้

ด้านบน	1	นิ้ว	ด้านล่าง	1	นิ้ว
ด้านซ้าย	1.5	นิ้ว	ด้านขวา	1	นิ้ว

3.2 รูปแบบและขนาดตัวอักษร

ส่วนของบทความ	การจัดชิดขอบ	ลักษณะตัวอักษร	แบบอักษร	ขนาดอักษร (พอยต์)
ชื่อบทความ	กลาง หน้ากระดาษ	ตัวหนา	Browallia New	18
หัวข้อ	ชิดซ้าย	ตัวหนา	Browallia New	16
เนื้อความ	จัดพอดีหน้า	ปกติ	Browallia New	14
การเน้นความ	-	ตัวเอียง	Browallia New	14

3.3 การนำเสนอข้อมูลด้วยตาราง (table)

ข้อความในตารางให้รูปแบบอักษร Browallia New ขนาด 14 พอยต์ หรือสามารถปรับขนาดตัวอักษรให้เหมาะสมกับข้อมูล ใส่เลขลำดับตารางและชื่อตารางไว้ด้านบนตาราง และจัดระยะชิดซ้าย โดยจัดรูปแบบอักษรดังนี้ เลขลำดับตารางใช้อักษรตัวปกติ และชื่อตารางใช้อักษรตัวเอียง (italic) เช่น

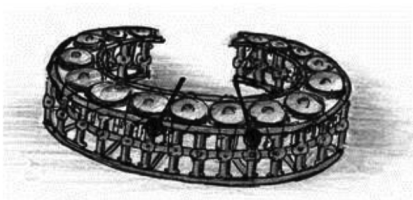
ตารางที่ 2

การเปลี่ยนแปลงด้านคำศัพท์การประกอบอาหารไทยถิ่นเหนือในกลุ่มศัพท์ที่ยังคงใช้ทั้ง 3 ช่วงอายุ

คำศัพท์การประกอบอาหารไทยถิ่นเหนือ	คำศัพท์อื่นที่พบจากการสัมภาษณ์		
	ช่วงอายุที่ 1	ช่วงอายุที่ 2	ช่วงอายุที่ 3
อ่อง	ข้าว	ข้าว	ข้าว
	-	ผัด	ผัด

3.4 การนำเสนอข้อมูลด้วยรูปภาพ (figure) ได้แก่ กราฟ (graph) แผนผัง/ผังภูมิ (chart) แผนที่ (map) ภาพวาด (drawing) ภาพถ่าย/รูปภาพ (photograph/picture)

ระบุหมายเลขรูปภาพและชื่อรูปภาพไว้ใต้รูปภาพ โดยใช้รูปแบบอักษร Browallia New ขนาด 14 และจัดระยะแบบกึ่งกลางหน้ารูปภาพหรือกลางรูปภาพ โดยจัดรูปแบบอักษรดังนี้ เลขลำดับภาพใช้อักษรตัวเอียง (*italic*) และชื่อภาพใช้อักษรตัวปกติ เช่น



ภาพที่ 2. ฆ้อง (ดัดแปลงจาก สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559)

4. การแบ่งหัวข้อในบทความ

ต้นฉบับบทความควรแบ่งหัวข้อหลักเป็นสัดส่วน และกำกับหัวข้อหลักและหัวข้อย่อยด้วยระบบตัวเลข โดยจัดรูปแบบให้เป็นไปตามรูปแบบดังนี้

1. หัวข้อลำดับที่ 1

หัวข้อลำดับที่ 1 พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา (bold) ขนาด 16 พอยต์ จัดชิดซ้าย เว้นบรรทัดด้านบนสองบรรทัดและเว้นบรรทัดด้านล่างหนึ่งบรรทัด

1.1 หัวข้อลำดับที่ 1.1

หัวข้อลำดับที่ 1.1 พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา (bold) ขนาด 14 พอยต์ จัดชิดซ้าย เว้นบรรทัดด้านบนหนึ่งบรรทัดและเว้นบรรทัดด้านล่างหนึ่งบรรทัด

1.1.1 หัวข้อลำดับที่ 1.1.1

หัวข้อลำดับที่ 1.1.1 พิมพ์ด้วยอักษรตัวปกติ ขนาด 14 พอยต์ จัดชิดซ้าย เว้นบรรทัดด้านบนหนึ่งบรรทัดและบรรทัดด้านล่างตามด้วยเนื้อความทันที

5. การส่งต้นฉบับ

ผู้สนใจสามารถส่งบทความออนไลน์ ผ่านระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journals Online) ได้ที่

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/index>

ใบสมัครสมาชิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ

วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ มีกำหนดออกเป็นราย 6 เดือนคือ
ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) และ ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม)

ข้าพเจ้ามีความประสงค์สมัครเป็นสมาชิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ
โดยสมัครเป็นรายปี เป็นระยะเวลา ปี
เริ่มตั้งแต่ (ระบุปีที่และฉบับที่) ถึง
(ระบุปีที่และฉบับที่)

โปรดส่งวารสารไปยัง

(ชื่อ-สกุล ผู้รับ)

(ที่อยู่สำหรับจัดส่ง).....

.....

โทรศัพท์ โทรสาร อีเมล

โดยออกไปเสร็จในนาม.....

อัตราค่าสมาชิก ปีละ 240 บาท (2 ฉบับ รวมค่าจัดส่ง)

ราคาเล่มละ 100 บาท

ลงชื่อ

วันที่

สามารถสั่งซื้อได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ โทร. 02-579-5566-8 ต่อ 4345